T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

MECMÛ'A-İ LETÂ'İF

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan
İncinur ATİK GÜRBÜZ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK

A N K A R A
2011

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

MECMÛ‘A-İ LETÂ’İF

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan
İncinur ATİK GÜRBÜZ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK

A N K A R A
2011

ONAY

İncinur ATİK GÜRBÜZ tarafından hazırlanan *"Mecmû'a-i Letâ'if"* başlıklı bu çalışma, *.... / ... / 2011* tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda *oybirliği / oyçokluğu* ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından *Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim* dalında *Doktora* tezi olarak kabul edilmiştir.

[İ m z a]

…….

[Unvanı, Adı ve Soyadı] (Başkan)

…….

[İ m z a]

…….

[Unvanı, Adı ve Soyadı]

…….

[İ m z a]

…….

[Unvanı, Adı ve Soyadı]

…….

[İ m z a]

…….

[Unvanı, Adı ve Soyadı]

…….

[İ m z a]

…….

[Unvanı, Adı ve Soyadı]

…….

ÖNSÖZ

Bilindiği gibi mecmua yazma geleneği Hz. Muhammed'in hadislerin yazılmasına izin vermesiyle ortaya çıkmış, önceleri sahife, cüz, kitap olarak adlandırılmıştır. Daha sonra hem içeriği hem de adı değişen mecmualar şiirlerin toplandığı kitaplar haline gelmişlerdir. Mecmuaların Türk edebiyatında ilk örneklerini vermesi 15. yüzyıl, sayı ve çeşitlerinin artması 16. yüzyılda olmuştur.

Ancak mecmualardaki temel problem birçoğunun sahibi veya müstensihinin belli olmamasıdır. Hangi tarihte yazıldıkları veya düzenlendikleri de çoğu zaman belli olmayan bu eserler, üzerlerinde taşıdıkları bu problemlerden dolayı çoğu zaman alanın dışında tutulmuş, sahanın ilim adamları tarafından bu eserlerle ilgilenilmemiştir.

Ancak mecmualar içerik bakımından dönemin edebi anlayışını, şaire ve şiirine bakışını günümüze taşıyan eserler olmalarının yanında, biyografik bilgi vermeleriyle de kaynak sayılabilecek eserlerdir. Kaynaklarda ismi geçmeyen, bugüne şiirleri ulaşamamış birçok şairle mecmualarda karşılaşılabileceği gibi çeşitli sebeplerden dolayı şairin divanında bulunmayan şiirlere, kaynaklarda ismi geçtiği halde kayıp olan eserlere mecmualarda rastlamak mümkündür. Dolayısıyla bu eserlerin günümüz okuyucusu ve araştırıcısının hizmet alabileceği metinler haline getirilmesi gerekmektedir.

Bu düşünceyle tezimizin konusunu, 16. yüzyıl şairlerinin birbirlerine yazdıkları nazirelerden oluşan "Mecmûʿa-i Letâ'if" adlı şiir mecmuası olarak belirledik. Mecmuanın biri İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 739 numarada ve diğeri Bursa (İnebey) Yazma ve Basma Eserler Kütüphanesi 2276 numarada olmak üzere iki nüshası bulunmaktadır. Çalışmamıza başlamadan önce eser hakkında daha önceden verilmiş bir bilgi olup olmadığını araştırdık. Bu süreçte İstanbul nüshasını Agâh Sırrı Levend'in derleyeni belli olmayan nazire mecmuası

olarak değerlendirdiğini, Fatih Köksal'ın ise nüshanın başında yer alan kayıttan dolayı mecmuayı Edirneli Nazmi'nin *Mecmaʿü'n-nezâir*'i olarak doktora tezinin girişinde değerlendirdiğini gördük. Biz de yaptığımız karşılaştırmalar sonucunda eserin, Agâh Sırrı Levend'in de kaydettiği üzere, derleyeni belli olmayan bir nazire mecmuası olduğunu tespit ettik. Tarafımızdan iki nüshası tespit edilmiş olan eserin metni, oluşturulduğu dönemin dil ve üslup özelliklerine göre doğru şekilde ve çok fazla müdahale etmeden ortaya konulmuş, eser şekil ve içerik yönünden incelenmiştir.

Giriş bölümünde mecmuanın tanımı, tarihsel süreç içerisinde mecmua geleneğinin gelişimi, mecmuaların şekil ve içerik özellikleri, mecmuaların sınıflandırılması meselesi, gelenek içerisindeki rolleri ve günümüz araştırıcısına sunduğu imkânlar üzerinde durulmuş; ayrı bir başlık altında da nazire tanımlanarak, nazire kavramı üzerine tespit ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Birinci bölümde mecmuanın yazılış tarihi, şair ve şiir sayısı, eserdeki şiirlerin sınıflandırılması ve mürettibin şair tercihleriyle ilgili tespitlerin yanında, mecmuanın biyografik değeri, mizahi değeri üzerine değerlendirmeler sunulmuş ve mecmuadaki şiirlerde sıklıkla kullanılan unsurlar tahlil edilmiştir.

İkinci bölümde ise mecmuaya ait iki nüshanın tavsifi yapılmış, bu nüshaların belirgin imla özellikleri sunulmuş, metin tespiti sürecinde uyduğumuz yöntemler açıklanmış, tezde kullanılmış olan transkripsiyon sistemi gösterilerek *Mecmûʿa-i Letâʾif*'in metni verilmiştir. Metnin sonunda da mecmuadaki şairlerin mecmuadaki şiirlerinin matlalarının ve haklarında kaynaklarda yer alan bilgilerin bulunduğu bir dizin yer almaktadır.

Çalışmalarım sırasında bana büyük bir sabır gösteren ve beni her konuda olduğu gibi bu konuda da destekleyen ve yüreklendiren eşim Mehmet GÜRBÜZ'e, hayatıma girdiği andan itibaren hayatımı daha anlamlı kılan oğlum Abdullah Halil GÜRBÜZ'e, ondan çaldığım zamanlarda bana anlayış gösterdiği için teşekkür ederim.

Tezimin konu tespitinden son aşamasına kadar bana her türlü desteği veren, teşvik eden ve fikirleriyle tezime yön verip, benim yolumu aydınlatan çok değerli hocam Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK'a kendisinden öğrendiğim her şey için şükranlarımı sunarım.

İncinur ATİK GÜRBÜZ

Ankara 2011

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ i
İÇİNDEKİLER iv
KISALTMALAR ix

GİRİŞ

I. MECMUA VE MECMUA GELENEĞİ 1
A. Mecmuanın Tanımı 1
B. Tarihsel Süreç İçerisinde Mecmua Geleneğinin Oluşumu Ve Gelişimi 2
C. Mecmuaların Şekil Ve İçerik Özellikleri 3
Ç. Mecmuaların Sınıflandırılması 4
D. Mecmuaların Edebî Gelenek İçerisindeki Yerleri 5
E. Mecmuaların Günümüz Araştırmacısı İçin Sunduğu İmkânlar 7
II. NAZİRE VE NAZİRECİLİK GELENEĞİ 10
A. Nazirenin Tanımı 10
B. Nazire Kavramı Üzerine Tespit ve Değerlendirmeler 11
C. Nazire Mecmuaları ve *Mecmû'a-i Letâ'if*'in Gelenek İçindeki Yeri 13

BİRİNCİ BÖLÜM
MECMÛ'A-İ LETÂ'İF ÜZERİNE TESPİTLER

I. GENEL BİLGİLER 18
A. Yazılış Tarihi 18

B. Şair ve Şiir Sayısı 19
C. Eserdeki Şiirlerin Sınıflandırılması 20
Ç. Mürettibin Şair Tercihleri 20
II. İÇERİK ÜZERİNE TESPİTLER.....21
A. Mecmuanın Biyografik Değeri 21
1. Şairlerin Tanıtımında İzlenen Yöntem 22
2. Şair Tanıtımında Verilen Bilgiler ve Kullanılan Terminoloji.....23
a. Şairlerin İsim, Unvan ve Lâkapları İle İlgili Bilgiler.....23
b. Mekânla İlgili Bilgiler 23
c. Zaman Tespitine İlişkin Bilgiler.....24
ç. Şairlerin Ölümleri İle İlgili Bilgiler 25
d. Aile, Soy ve Akrabalık İlişkilerine Dair Bilgiler 26
e. Şairlerin Meslekleri İle İlgili Bilgiler 26
f. Şairlerin Ait Oldukları Zümreler İle İlgili Bilgiler 27
g. Şairlerin Fiziksel Görünümleri İle İlgili Bilgiler.....28
A. Mecmuanın Mizahi Değeri 28
1. Edebî Özellikler Üzerine Kurgulanmış Hicivler.....30
2. Fiziksel Özellikler Üzerine Kurgulanmış Hicivler.....31
3. Kişiliğe Yönelik Olarak Kurgulanmış Hicivler 32
a. Yaşanılan Bir Olay Üzerine Kurgulanmış Hicivler.....32
b. Hayvanlar Üzerine Kurgulanmış Hicivler 33
c. Toplum Nazarında Olumsuz Yere Sahip Başka Varlıklar/Nesneler Üzerine Kurgulanmış Hicivler 33
ç. Aile ya da Nesep Üzerine Kurgulanmış Hicivler 34
d. Müstehcen İfadelerle Kurgulanmış Hicivler.....34
C. İçerik Üzerine Diğer Tespitler.....37
1. Şahıslar 40
a. Sevgili-Âşık- Rakib 40

(1) Sevgili....40
(2) Âşık....44
(3) Rakîb....46
b. Dinî Şahsiyetler....47
(1) Peygamberler....47
i. Hz. Âdem....47
ii. Hz. Yakub....47
iii. Hz. Yusuf....48
iv. Hz.Musa....50
v. Hz. Süleyman....51
vi. Hz. İsa....53
vii. Hz. Muhammed....54
(2) Dört Halife....55
(3) Hz. Hüseyin, Hz. Hasan ve On İki İmam....58
(4) Melekler ve Şeytan....60
c. Diğer Şahsiyetler....61
2. Meslekler....62
a. Devlet Adamları ve Saray Görevlileri....62
(1) Divan Kâtibi....62
(2) Defter Kâtibi....63
(3) Segban....64
b. Ordu Mensupları....65
(1) Serdar....65
c. Ticaret ve Sanat Erbabı....66
(1) Kazzâz....66
(2) Nakkâş....67
(3) Sarraf-Zerger....67
(4) Serterâş/Berber....70

(5) Tellâk....72
(6) Terzi/Hallâk....73
ç. Meclis Erkânı....74
(1) Sâkî....74
(2) Mutrib....75
(3) Deffâf....76
(4) Ney-zen....77
d. Oyuncu ve Gösteri Erbâbı....77
(1) Can-bâz....77
(2) Luʿbet-bâz....78
3. Musiki Terimleri....78
4. Av ve Avcılık Terimleri....82
5. Şairlerin Kendilerini Kanıtlama Arzuları....86

SONUÇ....90

KAYNAKÇA....92

İKİNCİ BÖLÜM

METİN

I. NÜSHALARIN TAVSİFİ....101
II. NÜSHALARIN İMLÂ ÖZELLİKLERİ....105
III. METİN TESPİTİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR....106
IV. TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ....109
MECMŪʿA-İ LEṬĀʾİF....110

DİZİN 1157
ÖZET 1222
ABSTRACT 1223

KISALTMALAR

AÇ : Âşık Çelebi Tezkiresi

a.g.e. : Adı geçen eser

a.g.m. : Adı geçen makale

bkz. : Bakınız

DEİS : Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü

C. : Cilt

G : Gazel

H. : Hicrî

Haz. : Hazırlayan

HÇ : Hasan Çelebi Tezkiresi

K : Kaside

M. : Milâdî

ö. : Ölümü

s. : Sayfa

S. : Sayı

TU : Gelibolulu Mustafa Âlî - Tuhfetü'l-Uşşak

vb. : ve benzeri

vd. : ve diğerleri

Yay. : Yayınları

GİRİŞ

I. MECMUA VE MECMUA GELENEĞİ

A. Mecmuanın Tanımı

Arapça cemʿ kökünden türetilmiş olan mecmua kelimesi sözlüklerde "toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap, dergi"[1] anlamlarına gelmektedir. Terim olarak, seçilmiş şiir, münşe'at, güfte vb. eserlerin toplanarak bir araya getirildiği eserlerin genel adı[2]; intihab edilen şeylerin yazıldığı defter; mecmua-i eşʿâr, fünûn ve edebiyattan bâhis menkul risâle[3], defter, türlü konuların bir araya getirildiği yazıları içine alan kitap, şiir defteri anlamlarında kullanılmıştır[4].

"Mecmualar, genelde bir ya da daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dinî, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplardır:

---

[1] Şemseddin Sami, **Kâmûs-ı Türkî**, İkdam Matbaası, İstanbul, 1317, s. 1293; Ferit Devellioğlu, **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, 11. baskı, Aydın Kitabevi, Ankara, 1993, s. 596; Günay Kut, "Mecmua", **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, Dergah Yay., C:6, s.170.

[2] Ahmet Mermer- Neslihan Koç Keskin, **Eski Türk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü**, Akçağ Yay., Ankara 2005, s. 66.

[3] Ali Nazîmâ-Faik Reşad, **Mükemmel Osmanlı Lügati**, haz. Necat Birinci vd., Türk Dil Kurumu Yay., Ankara, 2002, s. 249.

[4] Bkz. Yaşar Aydemir, "Şiir Mecmuaları ve Metin Teşkilinde Mecmuaların Rolü", **Bilig** 19, Güz 2001, s.148; Günay Kut, **a.g.m.**, s.170.

mecmûatü'l-ehâdîs, mecmûa-i fetevâ, mecmûa-i ed'iye, mecmûatü'r-resâil, mecmûa-i eş'ar, mecmûa-i tevârih, mecmûa-i fevâid gibi[5]."

B. Tarihsel Süreç İçerisinde Mecmua Geleneğinin Oluşumu Ve Gelişimi

Bilindiği gibi ilk örnekleri Arap dünyasında Hz. Peygamberin hadis yazılmasına izin vermesiyle ortaya çıkmış ancak ismi sahife, cüz ve kitap olarak kullanılmıştır. Ortaya çıkışından sonraki yüzyıllarda amaç ve yöntem farklılıklarıyla değişmiş, farklı bir hüviyete bürünmüştür. Mecmua adını daha sonra almıştır. Önceleri hadis toplayıcılığı olarak ortaya çıkan tür daha sonra şiirlerin toplandığı kitaplar haline gelerek yaygınlaşmaya başlamıştır[6].

Mecmuaların gelişimini tamamlayarak edebiyatımız içerisinde ilk örneklerini vermesi 15. yüzyılı, sayı ve çeşitlerinin artması ise 16. yüzyılı bulmuştur. "Daha çok Osmanlı ve İran sahasında rağbet gördüğü anlaşılan özel mecmuaların kâğıdının kalitesi, rengi, boyutları, cildi, yazısı, tezhibi, şekli gibi vasıfları ve maddi nitelikleri itibariyle birbirlerinden çok farklı olduğu, bir kısım düzensiz, adeta karalama defteri, bir kısmının çok düzenli ve özenli bir sanat eseri niteliği taşıdığı görülmektedir. Düzensizlerin çoğu doğrudan derleyicisinin eliyle yazılmış olduğu için okunaksız ve istinsah hatalarıyla dolu, babadan oğula veya elden ele intikal ettiğinden dolayı farklı kişilerin yazısına ve ilgisine göre şekillenmiş, değişik konulara yer veren güvenilmez metinler halindedir… Pek çoğu bir tür el kitabı mahiyetinde olduğundan fazla rağbet gören, ayrıca iddiasız bir isim taşıdığı için kitap yazmaktan kaçınan müellifler tarafından tercih edilen mecmua bundan dolayı Osmanlı dünyasında çok yaygınlaşmış ve ilim dallarına göre çeşitli türlere ayrılmıştır; bunların başlıcaları

[5] Mustafa Uzun, "Mecmua", İslam Ansiklopedisi, TDV Yay., Ankara, 2003, C: 28, s.265.
[6] Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Uzun, a.g.m., s.265-268.

şunlardır: Tefsir, hadis, fıkıh-hukuk, fetva, ferâiz, sak, kavânin, muâhedât, kelâm, akaid, tasavvuf, dua, hutbe, vaaz; divan, şiir, nazire, kaside, gazel, naʿt, mehdiye, mersiye, muamma, lugaz, rubai, letâif, destan, lugat-ıstılah; tarih, münşeat-inşa, vefeyât, hatt-ı hümâyun ve telhisler gibi resmi yazılar, biyografi (terâcim); risâle; fevâid; mûsiki; tıp; havas; astronomi.[7]"

C. Mecmuaların Şekil Ve İçerik Özellikleri

"Mecmua genellikle kişilerin beğenilerini yansıtan bir not defteri olarak görevine başlamış ve bu görevini sürdürmüştür. O defter bitince de mecmua dediğimiz şey ortaya çıkmıştır. Çok düzgün ve itina ile hazırlanmış mecmualar olduğu gibi çok dağınık hatta kâğıdının boyutları, renkleri birbirine uymayan mecmualara da rastlanır. Bu da derleyicinin (bu tip düzensiz mecmuaların çoğu derleyicisinin el yazısı iledir.) mecmuasına daha sonra eklemeler yaptığını gösterir. Hatta bu arada yazı karakterinin değiştiği de olur.[8]"

Mecmualar, genellikle birden fazla yazara sahip, çeşitli konularda, nesir ya da nazım şeklinde oluşturulmuş eserlerdir. Bu eserlerde kullanılan dil Türkçe, Arapça veya Farsça olabildiği gibi bu dillerin hepsinin bir arada kullanıldığı mecmualar da vardır. "Çoğunlukla ilmî ve dinî konularda derlenmiş mecmuaların mensur ve Arapça, edebiyat ve sanat konularındakilerin ise manzum ve Farsça-Türkçe olduğu görülmektedir.[9]"

---

[7] Mustafa Uzun, **a.g.m.**, s.266-268.
[8] Günay Kut, **a.g.m.**, s.170.
[9] Mustafa Uzun, **a.g.m.**, s.267.

Mecmualar pek çok konuda yazılabilirler ve yazıldıkları bu konuya göre isimlendirilirler: mecmûatü'l-ehâdîs, mecmûa-i fetevâ, mecmûa-i edʿiye, mecmûatü'r-resâil, mecmûa-i eşʿar, mecmûa-i tevârih, mecmûa-i fevâid vb.

Ç. Mecmuaların Sınıflandırılması

Mecmualar üzerine çeşitli tasnifler yapılmıştır. Bunlardan ilki Agâh Sırrı Levend tarafından Türk Edebiyatı Tarihi'nde yapılmış olan tasniftir. Buna göre mecmuaları;

1- Nazire mecmuaları,

2- Antoloji niteliğindeki mecmualar,

3- Türlü konularda risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmualar,

4- Aynı konudaki eserleri içine alan mecmualar; tababet, ilahiyat gibi.

5- Tanınmış kişilerce hazırlanmış, yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar olarak gruplandırmak mümkündür[10].

Bir diğer tasnif ise Dr. Günay Kut tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi "Mecmua" maddesinde yapılmış olan tasniftir. Bu tasnife göre de mecmualar kendi aralarında şöyle bir sınıflandırmaya tabi tutulabilir:

I. Nazire mecmuaları

II. Seçme şiir mecmuları (mecmua-i eş'ar, mecmua-i devavin)

III. Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya gelmesi ile oluşan mecmualar (Mecmua-i edviye, mecmua-i ed'iye, mecmua-i tevârih, mecmua-i muammeyât, mecmua-i münşeat, mecmuatü'r-resâil gibi)

---

[10] Agah Sırrı Levend, **Türk Edebiyatı Tarihi Giriş**, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1984, s.166-167.

IV. Karışık mecmualar. Bu tür mecmualar nazım nesir karışık olabileceği gibi Arapça, Türkçe ve Farsça gibi değişik dillerde de yazılmış olabilir.

V. Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmualar [11].

Ancak mecmualar bugün hala araştırılmaya, incelenmeye muhtaç bir konudur. Dolayısıyla eserler yeni yazıya aktarıldıkça ve üzerlerine incelemeler yapıldıkça bu tablonun değişeceği düşünülmektedir.

D. Mecmuaların Edebî Gelenek İçerisindeki Yerleri

Mecmuaların işlevsel oluşları bir not defteri şeklinde kullanılmalarından kaynaklanır. Kişilerin yanlarında taşıdıkları, bilgi eklemek ve içerdiği bilgiye ulaşabilmek amacıyla her an başvurabilecekleri eserlerdir. Telif ya da istinsah edilip oluşturulma süreci tamamlanan eserlerden farklı olarak mecmualar mürettibin ömrü boyunca, hatta bazen bir ya da birkaç insan ömrünü aşan bir süreçte üretilmeye devam ederler. Böylelikle uzun bir zaman dilimine ait son derece değişken nitelikte bir insan unsurunu mecmualarda görmek mümkün olur. Merakları, eğilimleri, gündelik kaygıları, problemleri ve bunlara buldukları çözümleri, yakalandıkları hastalıklarla bunlardan kurtulma yolları, korkuları, endişeleri, beklentileri ve ümitleriyle insan unsurunun bu kadar yalın bir biçimde yansıdığı ender eserlerdir. Bu yönleriyle mecmualar gündelik yaşamın içinde yer alırlar.

Konu edebiyat ve edebî şahsiyetlerin tarihsel kimliklerinin ortaya çıkarılması olunca mecmuaların önemi daha da artmaktadır. Çünkü kimi mecmualarda verilen biyografik bilgiler, şairlerle ve onların şiirleriyle ilgili kayıtlar, başka yerlerde bulunmayan veya mevcuttan farklı nitelikte olan bir görünümde olabilirler. Şairlerin

[11] Günay Kut, **a.g.m.**, s.170.

yaşadıkları dönemde nasıl algılandıkları hakkında ipuçları verebilirler. Onları donuk tarihî şahsiyetler olmaktan çıkarıp gündelik hayatın içinden canlı ve renkli birer kimliğe büründürürler. Nazire mecmuaları ise şairler arasındaki etkileşimleri, dönemin edebî zevkini, temayüllerini, muhitlerini tanıyabilme imkânı sunarlar. Bütün bu yönleriyle mecmualar, uzak bir geçmişi tanımaya ve bu geçmişte yaşamış edebî şahsiyetleri anlamaya onların dünyasına vakıf olmaya çalışan günümüz edebiyat araştırmacıları için vazgeçilmez eserlerdendir.

Şiir mecmuaları, kendi dönemlerinin edebi zevkini, devrin tanınmış şair ve şiirlerini günümüze taşımanın yanı sıra bu şair ve şiirlerin Türk edebiyatı içindeki yerini belirler ve şairlerin birbirleriyle ilişkilerini ortaya koyar. Mecmular bu özellikleriyle -tezkirelerin hemen yanında yer alan- edebiyat tarihine yardımcı kaynaklardır.

"Mecmua türünün önemi şöyle sıralanabilir:

a- Bugün için kayıp olan bir eser bu mecmuaların birinde ortaya çıkabilir.

b- Zamanında şairin herhangi bir sebeple divanına koymadığı veya daha sonra yazdığı şiir veya yazılar kulaktan kulağa veya elden ele geçerek bu mecmualarda yer alabilir. (Buna Taşlıcalı Yahya'nın meşhur Şehzâde Mustafa Mersiyesi ile Veysi'nin İstanbul'la ilgili kasidesi örnek verilebilir.)

c- Divanı olmayan bir şairin şiirleri dağınık veya toplu şekilde bu mecmualarda bulunabilir.[12]"

[12] Günay Kut, **a.g.m.**, s.170.

E. Mecmuaların Günümüz Araştırmacısı İçin Sunduğu İmkânlar

Daha önce de belirttiğimiz gibi mecmualar, incelemeye muhtaç bir alandır. Bu konuda yapılacak çalışmalar, onların önemini okuyucuya gösterecektir. Çünkü mecmualar, günümüz araştırıcısına artık çok eskide kalmış olan bir dönemin edebi zevkini, algılayışını gösteren, divanı olmayan şairlerin şiirlerini günümüze taşıyan, onların üslupları hakkında bize ipucu veren eserlerdir.

Ancak mecmualara ait problemler, mecmualara olan ilgiyi azaltmıştır. Bu problemlerden en önemlisi ve araştırmacıları en zorlayanı, mecmuaların içerdikleri bilgilerin doğruluğu konusundaki şüphelerdir. Böyle bir şüphe temelsiz değildir. Mecmualar çoğunlukla sözlü geleneğe dayanır ve sözlü dolaşıma girmiş olan metinleri barındırır. Bu durum bilgilerdeki yanılma payını arttırır. Diğer bir problemse mecmuaların zaten üretilmiş olan malzemeyi içermeleri, bu yönleriyle de orijinal bir üretim sayılmamalarıdır. Yine çok farklı alanlardan çok farklı metinleri içermeleri de ayrı bir problemdir. Bu malzemelerin bir kısmının edebî nitelikte olmasına karşın çoğunluğunun edebî bir değer taşımamaları söz konusu esere hangi ilgi alanının eğilmesi gerektiği konusunda bir belirsizliği beraberinde getirmiştir

Şiir mecmuaları yukarıda bahsettiğimiz bütün problemine rağmen edebiyat araştırmacısı için önemli kaynaklardandır. Metin neşri, biyografi, üslup çalışmaları gibi farklı alanlara bilgi sağlayabilme imkânına sahiptir.

Dr. Yaşar Aydemir'e göre bazen edebiyat tarihinin asıl kaynaklarına yardımcı olan, bazen yegâne kaynak olarak işlev üstlenen şiir mecmualarının edebiyat araştırmacısına sağladığı imkânları şu şekilde sıralamak mümkündür:

"1- Mecmualar, içinde barındırdığı şiir ve şairle dönemin okuyucu zevkini ve şairin okunurluğunu, popülaritesini verir.

2- Edebiyat tarihinin birinci dereceden kaynakları olan tezkirelere yansımamış birçok şair, şiir, tür ve belgede de mecmualar edebiyat tarihinin vazgeçilmez kaynakları durumundadır.

3- Bugün üslup çalışmalarının önemli bir bölümünü teşkil eden bazı kavramların, unsurların; sevgilinin güzellik unsurları gibi, farklı şairlerden örneklerle mecmualarda yer aldığını görürüz.

4- Şairin edebi kimliğinin tespitinde de mecmuaların önemli ölçüde katkısı vardır. Nazire mecmuaları başta olmak üzere, birçok mecmuada benzer şiirler peş peşe sıralanmıştır. Bu şiirlerin nazire olup olmadığı mecmuaların bir kısmında belirtilmiş, bir kısmında buna gerek görülmeden benzer şiirler arka arkaya verilmiştir. Buradaki bilgilerden hareketle bir şairin üslubunu oluştururken kimlerden etkilendiği veya kimlerin şiirlerini meşk edip egzersiz yaptığını, kimleri etkilediğini tespit mümkün hale gelmektedir.[13]"

Dr. Orhan Kurtoğlu da çalışmasında mecmuaların Türk kültür ve edebiyat tarihi için önemine değinmiş ve edebiyat araştırmacısına sunduğu imkânları şu şekilde sıralamıştır:

"1- Kaynakların varlığını haber verdiği, ancak bugün kayıp olan bir esere bir mecmua yaprakları arasında rastlanabilir.

2- Zamanında şairin bir sebeple divanına almadığı veya divan tertip edildikten sonra yazdığı şiirler de mecmualarda bulunabilir.

3- Divan oluşturma imkânını elde edememiş veya bir sebeple divanı kaybolmuş bir şairin şiirleri dağınık veya toplu şekilde bu mecmualarda bulunabilir.

---

[13] Ayrıntılı bilgi için bkz:Yaşar Aydemir, "Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler", **Turkish Studies**, Volume 2/3, Summer 2007, s.123-127. (Erişim) http://www.turkishstudies.net/sayilar/sayi5/aydemiryasar2.pdf. 16 Haziran 2011.

4- Genel manada şiir mecmualarının Türk kültür ve edebiyat tarihine önemli katkılarından birisi de adlarına başka kaynaklarda rastlanmayan sanatçılara yer vermesidir.

5- Bu eserler sadece şiir ihtiva etmezler. Adeta bir kırkambar gibidirler. Bir mecmuanın yaprakları arasında bir hastalığın reçetesine, düzenleyenin veya müstensihin yakınlarından birinin tevellüt kaydına, önemli bir olayın tarihine, vs. rastlayabilirsiniz. [14]"

.

[14] Orhan Kurtoğlu, "Hurufî-Bektaşî Edebiyatına Dair Bir Şiir Mecmuası", **Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi**, sayı:45, Ankara 2008, s. 26-27. (Erişim) http://www.hbvdergisi.gazi.edu.tr/ui/dergiler/45-25-%2036.pdf. 16 Haziran 2011.

II. NAZİRE VE NAZİRECİLİK GELENEĞİ

A. Nazirenin Tanımı

Nazire, "n z r" kökünden türemiş Arapça bir kelimedir. Çoğulu "nezâʿir" dir. Kelime sözlüklerde "Bir şeye benzemek üzere yapılan şey, örnek, misl, karşılık[15]", "başka bir manzume örnek alınarak aynı ölçü ve aynı uyakla yazılan şiir[16]", "örnek, karşılık[17]"anlamlarında verilmiştir.

Terim olarak, bir şairin manzum bir eserine, bir şiirine genellikle de gazeline takliden, aynı vezin ve kafiyede söylenilen şiir[18], diye tanımlanır. "Nazire" ve "nazire yapmak" yerine "tanzir" ve "tanzir etmek" yanında "nazire deme", "cevap verme" tabirleri de kullanılmış, sadece mesnevilere yazılan nazirelere cevap denildiğini de kaynaklarda belitmektedir[19]. Nazire yazana "nazire-gû", "nazîre-perdâz" denilmiş, model olarak alınan şiirin tam zıddını ortaya koymaya da "nakîza" adı verilmiştir[20].

---

[15] Şemseddin Sami, **a.g.e**., s. 1464.
[16] **Türkçe Sözlük**, haz.: Hasan Eren vd., Türk Dil Kurumu Yay., Ankara, 1998, s. 1075.
[17] Ferit Devellioğlu, **a.g.e.**, s.813.
[18] Şemseddin Sami, **a.g.e.**, 1317, s. 1464; Ferit Devellioğlu, **a.g.e.**, s.813; Ahmet Mermer- Neslihan Koç Keskin, **a.g.e**., s. 83; İsmail Durmuş, "Nazire", **İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 2006, C:32, s.456; Tâhir-ül Mevlevî, **Edebiyat Lügatı**, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1994, s.114; Ali Nazîmâ-Faik Reşad, **a.g.e,** s. 395; Cem Dilçin, **Türk Şiir Bilgisi**, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1995, s.269.
[19] E. J. Wilkinson Gibb, **Osmanlı Şiir Tarihi**, Akçağ Yay., Ankara, 1998,s. 79; Ahmet Mermer-Neslihan Koç Keskin, **a.g.e.**,s.83.
[20] İsmail Durmuş, **a.g.m.**, s.456; Tâhir-ül Mevlevî, **a.g.e**., s.114; Ali Nazîmâ-Faik Reşad, **a.g.e.**, s.395.

B. Nazire Kavramı Üzerine Tespit ve Değerlendirmeler

Nazire söyleme geleneğinin Klasik Türk edebiyatına İran edebiyatından girdiği bilinmektedir. 13. yüzyılda şekillenen bir edebiyat ve 14. ve 15. yüzyıllarda yaygınlaşmaya başlayan nazire geleneği söz konusu olduğuna göre nazire geleneğinin Klasik Türk edebiyatının hemen hemen başlangıcından itibaren var olduğunu ve bu gelenek içinde kendisine önemli bir yer edindiğini söylemek yanlış olmaz.

Hikmet İlaydın, Halk edebiyatında da nazirelere rastlandığını ancak divan nazmında çok rastlandığını ifade ettikten sonra, bir esere nazire yazmanın o eseri beğenmek olduğunu dolayısıyla şairler arasındaki edebi etkilenmeleri nazirelerden takip etmenin mümkün olduğunu belirtmiştir. Nazirenin daha çok şekille ilgili olduğunu mana ve ruh bakımından birbirinin aynısı olmalarının şart olmadığını ancak en başarılı nazirelerin de ruh orijinalliğini koruyabilenler olduğunu söylemiştir[21].

Cem Dilçin, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi* adlı eserinde nazireyi tanımlarken nazirenin önemini de vurgu yapmıştır. "Divan şairlerince bir şairin şiirini tanzir etmek, ona karşı bir saygı duyulduğunu ve onun şiirinin ve üslubunun beğenildiğini anlatmak içindir. Bundan dolayı divan edebiyatında nazirelerin önemli bir yeri vardır. Divan edebiyatı ürünleri arasında bu amaçla düzenlenmiş pek çok nazire mecmuaları vardır[22]."

Agah Sırrı Levend de, *Türk Edebiyatı Tarihi*'nde nazirenin edebiyat içindeki işlevine değinmiştir.

"Nazire, İslamî edebiyatta, bugünkü anlamıyla bir taklit değildir. Şair, sevdiği ve saydığı bir şairin herhangi bir şiirini beğenir; aynı vezin ve kafiye ile onun

---

[21] Ayrıntılı bilgi için bkz. Hikmet İlaydın, **Türk Edebiyatında Nazım**, Akçağ Yay., Ankara, 1997, s. 151.

[22] Cem Dilçin, **Örneklerle Türk Şiir Bilgisi**, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1995, s.269.

benzerini meydana getirir. Aldığı, yalnız vezin ve kafiyedir. Nazirenin, aslıyla başka bir benzerliği olmayabilir. Çok kez bu nazire aslından üstün de düşer. Bunun taklit ile hiçbir ilgisi yoktur. Sadece, şiirine nazire söylenilen şaire karşı gösterilmiş bir "cemile"dir… Şair, üstat saydığı şairin eserinin konusunu da almaz. Yalnız veznini, biçimini esasını alır; benzerini meydana getirmekle üstadın eserine cevap vermiş olur[23].

Yine aynı eserde yazar, nazirelerde zemin şiirden farklı bölümlere ve farklı vezin tercihlerine gidilebileceği de belirtmiştir[24].

Türk edebiyatında en çok gazeller daha sonra da mesneviler tanzîr edilmiştir. "Nazîrelerin gazel üzerine yoğunlaşmasının sebebini gazelin klasik dönem şairlerinin şiir kudretini ispata en yatkın tarz olmasında, mesnevide ise bilhassa Nizâmî-i Gencevî'nin *Hamse*'sine nazire yazmanın Türk şairleri arasında âdeta bir gelenek haline gelmesinde aramak gerekir. Daha az olmakla beraber kasideler ve musammatlar da tanzir edilmiştir. Hatta divan ve sözlük gibi eserlere bütünüyle nazîre yazıldığı görülmektedir. Nazire mecmualarında, özellikle Eğridirli Hacı Kemal'in *Câmiü'n-nezâir*'inde gazelin murabba ile kasidenin gazelle, gazelin kasideyle tanziri gibi nazım örnekleri yer alır[25]."

Klasik şiir geleneğinde üç türlü nazireden bahsetmek mümkündür. Birincisi şairliğe yeni başlamış genç şairlerin, yazma becerilerini geliştirmek, şiir meşki yapmak için üstat kabul ettikleri şairin şiirine benzer yeni bir şiir yazma çabasının sonucudur ki bunu "Şair Okulu" olarak değerlendirmek gerekir. İkincisi şairlik yönünü ispatlamış usta bir şairin şiir söyleme becerisini korumak ve geliştirmek için yazdığı nazirelerdir. Bunu da "Şair Okulu" olarak değerlendirebileceğimiz gibi

[23] Agah Sırrı Levend, **a.g.e.**, s.70-71.
[24] Ayrıntılı bilgi için bkz. Agah Sırrı Levend, **a.g.e**., s.70-80.
[25] İsmail Durmuş, a.g.m., 456.

bunda esas olan nazire yazılan şaire duyulan bir beğeni ve saygıdır. Üçüncüsü ise üstünlük iddiası taşıyan, yarışmak için yazılmış olan nazirelerdir[26].

Nazire üzerine yapılmış olan çalışmaların en kapsamlılarından biri Fatih Köksal'a ait olan doktora tezidir. Birçok kaynağı da tarayan Köksal, tezin metninden de hareketle nazire üzerinde birçok tespitte bulunmuştur. Tezde nazire kavramıyla ilgili bu tespitler öncelikle teorik anlamda verilmiştir. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz:

Nazirenin tanımında genel olarak ittifak edilen şu üç özellik esastır:

1- Örnek alınan şiirle, yani zemin şiirle (veya model şiirle) vezin birliği

2- Zemin şiirle kafiye, varsa redif birliği

3- Zemin şiirle anlam-hayal birliği[27].

C. Nazire Mecmuaları ve *Mecmû'a-i Letâ'if* in Gelenek İçindeki Yeri

Elimizdeki bilgilere göre Türk edebiyatına ait ilk nazire mecmuası 15. yüzyılda Ömer b. Mezîd tarafından kaleme alınmış olan *Mecmûatü'n-nezâ'ir*'dir. Mustafa Canpolat[28] tarafından Latin harflerine çevrilerek yayınlanmış olan eser, H. 840 (M. 1436/37)'da derlenmiştir. Derleyici 6 bahre ayırdığı şiirleri, uyak düzenine göre ayrıca bir sıra içerisinde düzene koymuştur. Yapıtta 84 şairden 397 şiir bulunmaktadır.

---

[26] Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz: Cemal Kurnaz, **Osmanlı Şair Okulu**, Birleşik Yayınevi, Ankara, 2007.

[27] M. Fatih Köksal, **Edirneli Nazmi Mecma'ü'n-Nezâ'ir (İnceleme-Tenkitli Metin)**, (Basılmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2001, s.7.

[28] Ömer Bin Mezid, **Mecmû'atü'n – Neza'ir (Metin – Dizin – Tıpkıbasım)**, hzl. Mustafa Canpolat, Ankara 1995.

İkinci nazire mecmuası Bayezid Kütüphanesi Nu: 5782'de kayıtlı olan *Câmiü'n-Nazâir*'dir. "Eğridirli Hacı Kemal'in H. 918 (M. 1512)'de hazırladığı 496 yapraklık bu mecmuada, 266 şairin, bu arada kendisinin manzumeleri vardır. İki sayfalık bir önsözden sonra tevhitler, na'tler, kasideler, gazeller, müstezadlar ve musammatlar sıralanmaktadır. Sonunda Kemalî'nin manzumeleri de vardır.

Hacı Kemal önsözde hazırladığı mecmua için şunları söylüyor: "İsmini *Câmiü'n-Nazâir* koydum. 496 varak birle mücelled bir kitab eyledüm ve içini 29461 beyt birle memlû kıldum. Ve bu cem'iyyetün 232'si kasidedür ve bu kasidelerün 33'i tevhiddür ve 15'i na'tdür. Ve dahı 12'si terci'-i benddür ve 4'i mersiyedür ve 2'si felek-nâmedür. Ve dahı 34'i murabba'dur ve 9'ı muhammesdür ve 1'i müseddesdür ve 13'i münacatdur. Ve 2832 gazeldür ve bunlarun dahi kimi müveşşahdur ve kimi ilahiyat ve kimi hüsniyyat ve kimi dahi hezliyyatdur. Ve dahi bu cem'iyyet ki vardur, 266 şairün kâmilleridür. İmdi azizler işbu nahif-i zaif müellif Hacı Kemal'ün bu kitab içinde ebyat ve eş'ârı vardur."[29]"

Üçüncü nazire mecmuası *Mecmâu'n-nezâ'ir* adlı mecmuasıdır. "Edirneli Nazmi'nin H. 930 (M. 1523)'de topladığı bu mecmuada, 243 şairin vezinlere ve kafiyelere göre sıralanmış 3356 gazeli vardır.[30]"

16. yüzyıla ait olan *Pervane Bey Mecmuası* da bir diğer nazire mecmuasıdır. "Kanuni Sultan Süleyman'ın bendelerinden Pervane Bey tarafından H. 968 (m.1560)'da toplanmış olan 641 yapraklık bu mecmuanın ilk yaprağı eksiktir.

Derleyeni belli son nazire mecmuası 17. yüzyılda kaleme alınmış olan *Metâliü'n-nezâ'ir*'dir. "Budinli Hisali'nin (Ö. H.1062/M.1651) topladığı mecmuada, "matlalar" vezinlere ve kafiyelere göre sıralanmıştır. Şairin kendi matlaları da

[29] Agah Sırrı Levend, **a.g.e.**, s.168.
[30] Agah Sırrı Levend, **a.g.e.**, s.168.

bulunmaktadır[31].” Bu mecmuanın birinci cildi Bilge Kaya tarafından doktora tezi olarak çalışılmıştır[32].

Bunların dışında derleyeni belli olmayan nazire mecmuaları da bulunmaktadır:

Agâh Sırrı Levend, derleyeni belli olmayan dört şiir mecmuasından daha bahseder[33]. Agâh Sırrı Levend’in kayıt numaralarıyla verdiği bu bilgilerle ilgili düzeltmeleri Fatih Köksal yapmıştır. Köksal, Levend’in İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY. 920’de kayıtlı olarak gösterdiği mecmuanın *Edirneli Nazmi’nin Divanı*; İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY. 1547’de kayıtlı olarak gösterilen mecmuanın Edirneli Nazmi’nin *Mecma’ü’n-nezâir*’i, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY. 739’a kayıtlı olan mecmuanın da *Mecma’ü’n-nezâir*’in eksik bir nüshası olduğunu söylemektedir. Ayrıca İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY. 2995’de kayıtlı olan mecmuanın kim tarafından derlendiği belli olmayan 127 varaktan oluşan bir mecmua olduğunu belirtir. Ayrıca Köksal, Agah Sırrı Levend’in bahsettiği derleyeni belli olmayan nazire mecmualarına ek olarak biri Süleymaniye Kütüphanesi Hüsnü Paşa 894.35 numaraya kayıtlı, diğeri Yapı Kredi Bankası Kütüphanesi 15913 numaraya kayıtlı iki nazire mecmuasından daha bahseder[34].

Bu mecmuaların yanı sıra 15. yüzyıla ait bir diğer nazire mecmuası da Dr. Ahmet Mermer tarafından edebiyat dünyasına tanıtılmıştır[35].

Ancak yukarıda İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY. 739’a kayıtlı olarak ve *Mecma’ü’n-nezâir*’in eksik bir nüshası olarak gösterilen eserin Edirneli Nazmi’ye ait olmayan başka bir nazire mecmuası olduğu, her iki eserde yer alan şiirlerin

---

[31]Agah Sırrı Levend, **a.g.e.**, s.168.

[32] Bilge Kaya, **Hisali Hayatı-Eserleri ve Metâliu’n-nezâ’ir Adlı Eserinin Birinci Cildi**, (Basılmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, 2003.

[33]Agah Sırrı Levend, **a.g.e.**, s.169.

[34] Fatih Köksal, **a.g.t.**, s.80-81.

[35] Ahmet MERMER, “XV.yy.da Yazılmış Bilinmeyen Bir Nazire Mecmuası ve Aydınlı Visâlî’nin Bilinmeyen Şiirleri”, **Millî Folklor**, S.56 (Kış 2002), Ankara, s.75-94.

karşılaştırması yapılarak, tarafımızdan tespit edilmiş ve tezimizin konusunu oluşturmuştur.

Eserin İstanbul nüshası üzerine Hasan Gültekin tarafından yapılmış olan bir yüksek lisans tezi bulunmaktadır[36]. Biz çalışmamıza başladığımızda elimizde sadece Bursa nüshası olduğundan ve çalışmamızı "Mecmûa-i Letâif" ismi üzerine odakladığımızdan bu eser üzerine yapılmış herhangi bir çalışma tespit edememiştik. Tezimizin bitiş aşamasında mecmualara ait bir araştırma yaparken tesadüfen bu nüshayı tanıtan bir makale ile karşılaştık[37]. Bu şekilde haberdar olduğumuz tezi inceleme ve bizim yaptığımız çalışmayla karşılaştırma imkânı bulduk. Yazarının ifadesiyle söz konusu kütüphanenin tadilat için süresiz olarak kapatılmış olması nedeniyle yaşanan kimi aksaklıklardan ötürü kötü bir mikrofilm fotokopisine dayanan mecmuanın metninde kimi sorunların bulunduğunu gördük. Yapılmış olan tezin hem tek nüshaya dayanan hem de içinde bazı eksiklikleri barındıran bir çalışma olması sebebiyle tezimizi sürdürmeye karar verdik. Her iki nüshanın da sayfa eksiklerinin bulunması, Bursa nüshasının daha eski ve İstanbul nüshasına kaynaklık ettiğini düşündüğümüz bir nüsha olması, Bursa nüshasının şairler hakkında içerdiği biyografik bilgiler açısından son derece zengin olması bu kararı almamızda etkili oldu. Çalışmamızda iki nüshanın karşılaştırmasını yaparak mecmuanın tenkitli metnini ortaya koymaya çalıştık.

Eserin tarafımızdan iki nüshası tespit edilmiştir. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY. 739'a kayıtlı nüshanın ser-levhasında "Mecmûʿa-i Nezâir" başlığını bulunmaktadır. Bursa (İnebey) Yazma ve Basma Eserler Kütüphanesi 2276'da kayıtlı olan nüshanın başında da "Mecmûʿa-i Letâ'if" başlığı yer almaktadır. Aslında eser, aynı kafiye, redif ve vezni taşıyan hatta aynı hayal ve ruh birlikteliği

---

[36] Hasan Gültekin, **Mecmua-i Nezayir (Transkripsiyonlu Metin)**, (Basılmamış Yüksek Lisans tezi), Pamukkale Üniversitesi, Denizli, 2000.

[37] Hasan Gültekin," Düzenleyeni Bilinmeyen Bir Nazire Mecmuası: Mecmûʿa-i Nezâyir", **Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, C.27, S.1, Haziran 2010, s.107-122.

olan şiirlerin sıralanmasından hareketle nazire mecmuası özelliği göstermekle birlikte Bursa nüshasında yer alan şiirlerin başlıklarından ve bazı şiirlerin içeriklerinden hareketle letâif türüne kayan özellikler de göstermektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

MECMÛ'A-İ LETÂ'İF ÜZERİNE TESPİTLER

I. GENEL BİLGİLER

A. Yazılış Tarihi

Nüshalarda eserin tertip tarihiyle ilgili bir kayıt düşülmemiştir. Ancak mecmuaya alınan şairlerle ilgili biyografik kayıtlardan yaklaşık olarak bir tarihe ulaşmak mümkündür. Öncelikle içerdiği şairlerin 16. yüzyıl şairi olması mecmuanın bu yüzyılın eseri olduğunu göstermektedir. Daha kesin ipuçları bizi belirgin bir tarihe ulaştırmaktadır. B nüshasının başındaki tefe''ülle ilgili bu kayıtta yer alan 1003 (M. 1594-95) tarihi nüshanın bu tarihten önce istinsah edildiğini göstermektedir. Bâkî (1526-1600) ile ilgili kayıtlarda "Bāḳī Çelebiyyü'l-Müderris" ifadesi yer almaktadır. Bu kayıt eserin, şairin ilk defa müderris olduğu 1563 yılından sonra tertip edildiğini göstermektedir. Şairle ilgili kullanılan bir başka ifade de "Bāḳī Efendi Selleme'llāhü Teʿālā" şeklindeki yaşayan birisi için kullanılan dua cümlesidir. Eserin geneline baktığımızda şairlerin ölüm kayıtlarını mutlaka veren mürettibin Bâkî'nin ölümünü belirtmemiş olduğunu düşünürsek eserin tertip tarihinin şairin ölüm tarihi olan 1600 yılından önce olması gerektiği sonucuna varabiliriz.

781 numaralı şiirin başlığındaki "Veznī-i Dānişmend" ifadesinden hareketle şairin kimliğini araştırdığımızda, şairin buradaki danişmend ifadesiyle örtüşen Veznedar Süleyman Bey'in oğlu Mustafa Çelebi olduğu anlıyoruz. Âşık Çelebi Tezkiresi'nde, tarihi verilmemekle birlikte, şairin öldüğü yazılıdır[38]. Öyleyse eserin tamamlandığı H. 976 (M. 1568) tarihinden önce öldüğü sonucuna varılabilir.

[38] Filiz Kılıç, **Meşâ'irü'ş-Şu'arâ - İnceleme-Metin**, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2010, C. 1, s. 559.

Mecmuada Veznî'nin ölümüyle ilgili bir kayıt olmadığı göz önünde bulundurulursa en geç 1568 yılına kadar yazılması gerektiği sonucuna varabiliriz. Söz konusu Veznî, bahsi geçen şair olmasa bile kaynaklardaki bu mahlası kullanan diğer şairler, H. 985 (M. 1577) tarihinde ölen Manastırlı Veznî[39] ve 986 (M. 1578) tarihinde ölen İznikli Veznî'dir[40]. Bu şairlerin ölüm tarihleri de en geç 1578 tarihini göstermektedir.

Şu halde mecmuanın 1595'ten önce derlendiğini ve derlenme sürecinin de muhtemelen 1575-1595 yılların arasında devam ettiğini söyleyebiliriz.

B. Şair ve Şiir Sayısı

Mecmuada 251 şaire ait 1429 şiir yer almaktadır. "Nüshaların Tanıtımı" bölümünde ayrıntılı bir şekilde verildiği üzere her iki nüshadan da yaprak kopmaları olmuştur. Her ne kadar iki nüsha da birbirinin eksikliklerini kısmen gidermiş olsalar da her iki nüshada birden eksik olan sayfalar da bulunmaktadır. Bu durumu göz önünde bulundurduğumuzda eserdeki şair ve şiir sayısının daha fazla olması gerektiğini söyleyebiliriz. Ancak eserin mevcut hâliyle şiir ve şair sayıları yukarıdaki gibidir.

Yine nüsha tavsifinde ve ilgili şiirlerde belirttiğimiz üzere her iki nüshada da sayfa kenarlarına eklenmiş şiirler yer almaktadır. Ana metinle şekil veya içerik özellikleri bakımından ortaklıklar gösteren şiirler de bu sayıya dâhil edilmiştir.

Çalışmamızın sonuna mecmuadaki şairlerin mahlaslarının, isimlerinin, şiirlerinin matlalarının ve bu şairlerin haklarında tezkirelerde yer alan biyografik bilgilerin yer aldığı bir dizin ekledik. Söz konusu çizelgede şairlere ve şiirlerine

---

[39] Mehmet Nail Tuman, **Tuhfe-i Nâilî: Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri**, (Haz.: Cemal Kurnaz-Mustafa Tatcı), Bizim Büro Yay., Ankara 2001, C. 2, s. 1162, md. 4611.

[40] Mehmet Nail Tuman, **a.g.e.,** C. 2, s. 1162, md. 4612.

ayrıntılı bir şekilde yer verildiği için şairlerin mahlaslarını, kaç şiirle mecmuaya girdiklerini vb. tekrar burada anmayı gereksiz görüyoruz.

Bu mecmuayla birlikte tezkirelere girmemiş 15 şairin edebiyat dünyasına eldeki şiirleri ile tanıtıldığını söyleyebiliriz. Bu şairler ve gerekli açıklamalar için "Şairler-Matlalar Dizini"ne bakılabilir.

C. Eserdeki Şiirlerin Sınıflandırılması

Mecmûa-i Letâif, birbirine nazire olarak yazıldığı anlaşılan şiirlerin kafiye, redif ve vezin birliği gözetilerek arka arka sıralandığı şiirlerden meydana gelmiş bir şiir mecmuasıdır. Ancak mecmuadaki şiirlerin tertibine bakarak zemin şiir hangisidir? Başta bulunan şiir, zemin şiir midir? sorularına cevap bulmak güçtür. Zemin şiirin hangisi olduğu eserden anlaşılamamaktadır. Ancak şiirler sadece aynı kafiye, redif ve vezinle söylenmiş olmanın yanında anlam ve hayal bakımından da birbirleriyle oldukça benzer söyleyişe sahiptirler.

Ç. Mürettibin Şair Tercihleri

Mecmûa-i Letâif'te yer alan şairlerin aynı edebi muhitin şairleri olduğu, şiirlerin bir kısmını şakalaşma amacıyla birbirlerine yazdıkları şiirlerin içeriklerinden ve şiirlere verilmiş olan başlıklardan anlaşılmaktadır. Hatta bazı şiirlerde bu şakalaşmanın çok ileri bir boyuta ulaştığı, hicvin sınırlarını aştığı, şetm ve kadhe vardığı dikkati çekmektedir. Şairin Fuzûli gibi büyük şairlere bir şiirlik yer ayırması

bunun yanı sıra ikinci, üçüncü sınıf şair sayılabilecek şairlere fazlaca yer vermesi bu tezimizi desteklemektedir.

II. İÇERİK ÜZERİNE TESPİTLER

A. Mecmuanın Biyografik Değeri

Tanınmış kişilerin hayatlarından bahseden eserlere biyografi denir. Edebiyat araştırmacısının temel kaynakları arasında yer alan biyografiler, divan edebiyatı söz konusu olduğunda yerini tezkirelere ve içinde biyografik bilgi bulunduran eserlere bırakacaktır.

Dr. Mustafa İsen, biyografik kaynakları üçe ayırmıştır:

1- Umumi tarihlerde yer alan biyografiler,

2- Şakâik, teʿlif, tercüme ve zeyllerinde yer alan biyografiler,

3- Şuarâ tezkirelerinde yer alan biyografiler[41].

Bunların yanı sıra yardımcı kaynaklar diyebileceğimiz eserlerin de varlığı edebiyat araştırmacısının işini kolaylaştıracaktır. Bu eserlerden sayılabilecek olan mecmualar, içlerinde dönemin edebi zevkine ışık tutacak şiirleri barındırmanın yanı sıra verdiği çeşitli bilgilerle şairin ve şiirin kendi dönemi içinde nasıl algılandığını bize gösteren eserlerdir.

Mecmûa-i Letâʿif bu konuda oldukça zengin bilgiler barındıran eserlerdendir. Şairlerin hayatları, kimlikleri, kişilikleri, meslekleri, fiziksel özellikleri gibi kalıplaşmış bilgilerin yanı sıra zaafları, alışkanlıkları, temayülleri, kusurları, başlarından geçen önemli olaylar gibi sıra dışı denebilecek tarzda bilgiler de

[41] Mustafa İsen, "XVI. Yüzyıl Sonuna Kadar Osmanlılarda Biyografi Geleneği" **Ötelerden Bir Ses – Divan Edebiyatı ve Balkanlarda Türk Edebiyatı Üzerine Makaleler**, Ankara 1997, Akçağ Yay., s. 7.

bulunmaktadır. Zaman zaman hicve varan bu ifadeler şairler hakkında hiç bir yerde rastlayamayacağımız bilgiler sunarlar. Mecmua, çoğunluk itibarıyla aynı arkadaş grubuna mensup şairlere yer vermiştir. Bu sebeple mürettibin şahsen tanıyıp dostu olduğu bu şairler hakkında verdiği bilgiler onları gündelik hâlleriyle tanımamıza yardımcı olmaktadır.

Mecmuanın sunduğu bilgiler sayesinde şairler hakkında tezkirelerde bulunmayan bilgiler de elde edilmiştir. Bu minvalden olmak üzere tezkirelere hiç girmemiş şairler tespit edilmiş, hayatlarının farklı dönemlerinde değişik mahlas kullanan şairler görülmüş, şairler arasındaki akrabalalık, arkadaşlık vb. ilişkiler hakkında bilgi sahibi olunmuştur.

1. Şairlerin Tanıtımında İzlenen Yöntem

Genel olarak şiir mecmualarında şairlerin sadece mahlasları verilir. Bu yöntemde amaç aynı mahlası taşıyan şairleri biriringen ayırmaktır. Ancak kimi mecmualar, tezkirelere yaklaşacak nitelikte biyografik malzeme içerirler. Üzerine çalıştığımız şiir mecmuası da bu niteliktedir. Biyografi sunumunda belirgin bir sistematik yapı görülmemekle birlikte, şairin en ayırıcı yönünün vurgulandığı söylenebilir. Bu noktada meslek en sık gönderme yapılan bilgidir. Eserin çoğunluk itibarıyla danişment zümresinden şairleri toplamış olması böyle bir tercihte etkili olmuştur. Bunun yanında memleket, ad, akrabalık ilişkileri de üzerinde durulan hususlardandır. Bunların dışında hiciv niteliğindeki ifadelerin varlığı dikat çekicidir.

Biyografik bilgilerin takdiminde dikkati çeken bir diğer husus, şairler hakkında sadece tek bir bilginin sunulmamış olmasıdır. Bu bilgiler, şairin farklı şiirlerinde değişebilmektedir.

2. Şair Tanıtımında Verilen Bilgiler ve Kullanılan Terminoloji

Mecmuada yer alan biyografik bilgi ve değerlendirmeleri şu başlıklar altında inceleyebiliriz:

a. Şairlerin İsim, Unvan ve Lâkapları İle İlgili Bilgiler

Mecmûa-i Letâʿif adlı şiir mecmuasında ilk olarak şairin mahlasıyla karşılaşılmaktadır: *Bezmî, Sânî, Yakînî* gibi. Ancak şairin sadece isminin yer aldığı durumlar da vardır: *"Tevfik, Tâlib, Sâbit"* gibi. Şairin ismi söz konusu olduğunda genellikle "bey" ve "efendi" kelimeleri isimlere ilave edilmiştir: *"Celâl Beg, İsmâʿil Beg, Yahyâ Efendi, Tevfik Efendi, Sâdık Beg"* gibi. Bunların yanı sıra *"Mezâkî Süleymân Efendi"* şeklinde şairin hem isminin hem de mahlasının yer aldığı başlıklar da söz konusudur.

b. Mekânla İlgili Bilgiler

Mecmuada yer alan şiirlerin başlıklarından mekânla ilgili bilgilere de ulaşılabilmektedir. Eserde Adana, Bağdat, Bursa, Edirne, Girit, Hille, Karaman, Siroz, Tebriz gibi şehirlerle birlikte Haseki Sultan, Tahtakale, Üsküdar, Yedikule gibi İstanbul'un semtlerinin isimleri geçmektedir.

Mecmuada mekân isimleri kimi zaman *Rûhî-i Bagdâdî, ʿAhdî-i Bagdâdî, Fürûgî-i Bursevî, Keşfî-i Edirnevî, Misâlî-i Edirnevî, ʿİlmî-i Karamânî, Fuzûlî-i Hillevî, ʿIşkî-i Üsküdârî* gibi şairin ismi veya mahlasıyla tamlama oluşturacak şekilde kullanılmıştır. Kimi zaman da *Merhûm Lâzımî Beg Atanevî, Keşfî Çelebi Edirnevî, Misâlî Çelebi Edirnevî, ʿİlmî-i Dânişmend Karamanî, Zeynî-i Sirozî*

Dânişmend, Mesîhî-i Ermenî-i Tebrîzî gibi şairin adı veya mahlasının yanında yer alan bir ek bilgiden önce ya da sonra gelmiştir. "Ancak bahsedilen mekânın şairin doğum yeri mi, çalıştığı yer mi yoksa öldüğü yer mi olduğu çoğunlukla belirtilmez.[42]" Bu yer isimlerinin şairin hayatının hangi dönemiyle ilgili olduğuna dair bir netlik olmamakla birlikte[43] *Kâmî Efendi Maʿzûl ez-Kazâ-yı Edirne* başlığı bize şairin hayatının hangi kısmında bu şehirde olduğuna dair ipucu vermektedir.

c. Zaman Tespitine İlişkin Bilgiler

Mecmuada şairin yaşadığı döneme ait bilgiler neredeyse yok denilecek kadar azdır. Sadece bazı başlıklardan hareketle dönem tespiti yapmak mümkün olabilmektedir. Sultan Selim'e ait olan mecmuanın ilk şiirinin başlığı *Sultân-ı Bahr u Ber Pâd-şâh-ı Heft-Kişver Hallede'llâhu Mülkehu ve Ebede Saltanatehu*'dur ve bu başlıktan hareketle şiirin mecmuaya alındığı dönemde sultanın hayatta olduğunu anlarız. Yine aynı şekilde Bâkî'nin şiirlerinin birinde yer alan *Bâkî Efendi Selleme'llâhü Teʿâlâ* başlığı bize şairin yaşarken şiirinin mecmuaya alındığını göstermektedir. Yine aynı şekilde bir değerlendirmeyi ölüm bilgisi içeren başlıklar için kullanabiliriz. Daha önceki şiirlerin başlıklarından yaşadığını öğrendiğimiz Selim'in mecmua tamamlanmadan öldüğünü anlamaktayız: *Merhûm Sultân Selîm Bahâdır Han Ebu'l-Gâzî Rahime'llâh.*

---

[42] Mehmet Gürbüz, "Biyografik Değer Bakımından Şiir Mecmuaları", (Basılmamış sempozyum bildirisi), **Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslar arası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu**, 6-8 Mayıs 2010, Nevşehir.

[43] Mustafa İsen, bu yer isimlerinin çoğunlukla şairin doğum yeri olduğunu belirtmektedir. Bkz. Mustafa İsen, "Tezkirelerin Işığında Divan Edebiyatına Bakışlar- Osmanlı Kültür Coğrafyasına Bakış" **Ötelerden Bir Ses – Divan Edebiyatı ve Balkanlarda Türk Edebiyatı Üzerine Makaleler,** Ankara 1997, Akçağ Yay., s. 66.

Yine içinde tarih taşımasıyla şu başlık ilgi çekicidir: *Zekeriyyâzâde Yahyâ Efendi Rûmili Kâzîʿaskeri İken Söyledükleri Gazeldür 1018.* Zaten tarih bilgisi taşıyan tek başlık da budur.

ç. Şairlerin Ölümleri İle İlgili Bilgiler

Mecmuada şairlerin ölüm kayıtları ile ilgili ayrıntılı bilgilere rastlanmamaktadır. Ancak eser oluşturulduğu sırada hayatta olmayan şairler hakkında aşağıdaki ifadeler kullanılan başlıklar yer almaktadır. Bu kayıtlardan şairin ne zaman öldüğü anlaşılamamaktadır. Ancak eser oluşturulduğu sırada hayatta olmadıkları kesindir. İsimler veya mahlaslar en çok "merhûm" kelimesiyle birlikte kullanılmıştır.

Eser oluşturulduğu sırada ölmüş olan şairlerle ilgili bazı başlıklar şunlardır: *Merhûm u Magfûr Nişânî Beg Rahime'llâhü Teʿâlâ, Merhûm Kâzî Nevʿî, Merhûm Şuhûdî, Merhûm Rûhî-i Tâze, Merhûm Yakîniyyü'l-Kâzî, Merhûm Pâdşâh-ı Gâzî Han Sultân Süleymân ʿAleyhi'r-Rahme ve'l-Gufrân …*

Ancak mecmuanın B nüshasında yer alan şiirlerin bazılarının başlıklarının yanına farklı bir yazı ve kalemle şairin ölüm tarihi not edilmiştir: ʿUlvî Çelebi ez-Zaʿîm-i ʿÂlî-Mikdâr başlığını taşıyan 4 numaralı şiirin yanına *"'Ulvî-i Zaʿîm ʿAlî Beg tokuz yüz seksen altıda fevt olmışdur.";* Sipâhî Beg başlığını taşıyan 6 numaralı şiirin yanına *"Sipâhî Beg 1014'de fevt olmışdur."*; Gubârî-i Terzîk-Gûy başlığını taşıyan 7 numaralı şiirin yanına *"*Gubârî *982'de fevt olmışdur."* gibi.

d. Aile, Soy ve Akrabalık İlişkilerine Dair Bilgiler

Mecmuada çok fazla olmamakla birlikte aileye, soya ve akrabalık ilişkisine dayanan başlıklar da bulunmaktadır. Birkaç yerde geçen bu tarz başlıklarda ailede herkesçe tanınan kişinin adını anma şeklinde bir yol seçilmiştir. Başlıklardan bazıları şunlardır: *Re'yî Birâder-i ʿUlvî-i Dânişmend, Dîvâne Husrev Çelebi Yeniçeri Beg-zâde, ʿAbdî Beg İbni Ayas Paşa, Baba Nâlişî-i Ebu'l-ʿUbeyd, Tâcî-zâde Caʿfer Çelebi…*

Bunların dışında arkadaşlık ilişkilerinin de yer aldığı şu başlıklar dikkati çekmektedir: *Sânî Beg Hem-Meşreb-i Kâzî Sâbirî, Sipâhî Beg Hem-Meşreb-i Kâzî Sâbirî.*

Aile, soy ve akrabalık ilişkilerini belirten bu ifadeler ilaveten "Seyyid" unvanının kullanıldığı örnekler de vardır. Böylelikle akrabalık ilişkisi bir silsile takip ederek Hz. Muhammed'e çıkanlar belirtilmiştir: *Muhtârî-i Seyyid, Âlî-i Seyyid, Resûlî-i Seyyid…*

Ayrıca şairler arasında ayırt edici olmak ve şairle ilgili bilgi vermek için konulmuş olan bu başlıkların bazılarında şairin milliyetine dair bilgiler de bulunmaktadır: *Murâdî-i Bagdâdî ʿAcem, Ferdî-i ʿAcem, Mesîhî-i Ermenî-i Tebrîzî,ʿİlmî-i Türk…*

e. Şairlerin Meslekleri İle İlgili Bilgiler

Mecmuada en çok bilgi verilen konu şairlerin meslekleri olmuştur. Meslek olarak müderris, kâzî, hatîb, divan kâtibi, dânişmend, vâiz, silâhdâr, yeniçeri, muîd, mülâzım, kâtib, mîr-livâ, çavuş, cüz-hân, zaîm, sipâhi, gazelnüvîs, imâm, kâzî asker, sahhâf isimleri geçmektedir: *Bâkî Çelebi Müderris, Merhûm Kâzî Nevʿî, Sebzî-i*

Hatîb, Merâmî ez-Küttâb-ı Dîvân, Tâbî-i Dânişmend, Behiştî-i Vâiz, Hamîdî Beg ez-Silâhdârân, Belîgî-i Yeniçeri, Ehlî-i Muʿîd, Sâniʿî Çelebiyyü'l-Mülâzım, Emânî-i Kâtib…

Ancak şairlerin hangi yıllar arasında bu meslekleri icra ettikleri, bu mesleğe ne zaman başladıkları, bu meslekten ne zaman ayrıldıkları hakkında ayrıntılara rastlamak mümkün olamamaktadır. O anki mevcut görevlerinin isimleri bize verilmiştir. Ancak mecmuanın elimizdeki iki nüshasının başlıkları arasında B nüshasında *Hâtifî-i Dânişmend*, *Bekâyî-i Dânişmend* şeklinde başlıklandırılmış olan 89 ve 130 numaralı şiirler İ nüshasında *Hâtifiyyü'l-Kâzî, Bekâyiyyü'l- Kâzî* şeklinde kaydedilmiştir. Bu da her iki nüshanın istinsah edildiği tarihler arasında Hâtifî ve Bekâyî'nin mesleklerinde bir ilerleme kaydettiklerini göstermektedir.

Mecmuada görevin zamanı ile ilgili bilgiler yer almamaktadır. Ancak 895 numaralı şiirin başlığında şairin görevinden azledildiği bilgisine yer verilmektedir: *Kāmī Efendi Maʿzūl ez-Ḳażā-yı Edirne.*

f. Şairlerin Ait Oldukları Zümreler İle İlgili Bilgiler

Mecmuda şairler hakkında bilgi verilen diğer bir konu ise şairlerin bağlı oldukları tarikatlarla ilgilidir: *"Yümnî-i Mevlevî, Şâlî-i Mevlevî, Ârâmî-i Mevlevî"* gibi.

Ayrıca şairlerin tasavvufî mertebe ve makamlarına işaret eden "derviş, dede, şeyh" gibi kelimelerin eklendiği başlıklar bize bu konu hakkında bilgiler vermektedir: "*Rindî-i Dervîş, Haydarî-i Dervîş, Kevserî-i Abdâl, Nâsî-i Abdâl, Baba Nâlişî-i Ebu'l-'Ubeyd, Haydarî-i Kalender, Baba Bî'atî-i Kalender"* gibi.

g. Şairlerin Fiziksel Görünümleri İle İlgili Bilgiler

Mecmuada şairlerin fiziksel özellikleriyle ilgili çok fazla bilgi içeren başlık bulunmamaktadır: *Nâlişî-i Yek-Çeşm, Baba Nâlişî-i Ebu'l-ʿUbeyd-i Yek-Çeşm, Ṣabâyî Beg Yek-Çeşm, Helâkî-i Kûr…*[44]

Ayrıca eser oluşturulduğu sırada şairlerin yaşları hakkında bilgi sahibi olabileceğimiz *Hâlî Beg Pîr, Kevserî-i Cevân, Misâlî-i Cevân* başlıklarını da buraya almak yerinde olacaktır.

A. Mecmuanın Mizahi Değeri

Divan şiirinde "letâif" söz konusu olduğunda müstakil eserlerden tezkire, mesnevi gibi çeşitli türlerdeki eserler arasında yer alan şiirlere, hikâyelere, anekdotlara ya da daha küçük çaptaki ibarelere kadar uzanan geniş bir alan gözler önüne serilir.

Edebiyatımızdaki mizah konulu eserler değerlendirildiğinde nitelik bakımından bunları iki ana gruba ayırmak mümkündür; gülmece (hezl) ve yergi (hicv). Agâh Sırrı Levend, gülmece ve yergi arasında nitelik ayrımı olduğunu söyledikten sonra aralarındaki farkları şöyle sıralar:

"Gülmecede amaç şaka ve alaydır. Yazar ya kişileri ele alır ya da olaylar üzerinde durur. Dokunur ama incitmez; zaman zaman iğneler ama yaralayıp acıtmaz. Şaka, okuyanda gülümseme yaratır. Eskilerin "nezahet" deyimi ile belirttikleri ahlak temizliği, gülmecede aranan başlıca niteliktir. Yergi, bu sınırları aşar; başka nitelikte

[44] Bu konuda bilgi için bkz. Süreyya Beyzadeoğlu, "XVI. Yüzyıl Tezkirelerinde Özürlü Şairler", **Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Dergisi**, Haziran 2000, s.127-138.

görülür. Daha çok kişileri amaç tutan yergide, deyiş sertleşip kesinleşir. Yalnız dokunmakla kalmaz, yerine göre tırmalar, yaralar; sataşır, saldırır. Sertliği ve acılığı oranında kırar, sövmeye dek varır. Yergi, derece derece, ele aldığı kişiyi küçültür; onur kırıcı olur; namusa dokunur; aile arasında okunmayacak kadar açık seçik (müstehcen) görünür. Bu nitelikleriyle suç sayılır[45]."

Bu özellikleriyle her ne kadar ahlaken hoş karşılanmamışsa da edebiyatımızda hiciv içerikli söyleyişler çok rağbet görmüştür. Divan şairleri arasından değişik yüzyıllarda pek çok hiciv şairi ortaya çıkmıştır. Özellikle devlet otoritesinin zafiyete düştüğü dönemlerde sosyal konuları, devlet adamlarını eleştirmişlerdir. Bunların yanında şairlerin birbirlerine yazdıkları hicivler de görülmektedir. Bu türden örnekleri bu konuyla ilgili hazırlanmış letâif mecmualarında[46] ya da divanlardaki çeşitli manzumelerde görmek mümkündür. *Mecmûʿa-i Letâ'if* de eleştiri özelliği gösteren başlıkları ile dikkati çekmektedir. Bu başlıklar arasında eleştiri sınırını aşan, zemm ve kadh[47] olarak isimlendirilebilecek olanları vardır.

Aslında bir nazire mecmuası özelliği gösteren bu eserin B nüshasının başına isim olarak *Mecmûʿa-i Letâ'if* başlığının kaydedilmiş olması da dikkat çekicidir.

Başlıklarda yer alan söyleyişler "şahsa yönelik hiciv" niteliğindedir. Kişiliğe saldırı amaçlı bu kullanımlar, dönem argosundan alınmış kaba saba, müstehcen ifadelerle oluşturulmuşlardır. Bu ifadeler, aileye, özel hayata, kişiliğe, edebî anlayışa yönelik hicivleri barındırır.

---

[45] Agah Sırrı Levend, **a.g.e.**, s.148-149.

[46] Bu konuda örnekler için bkz. Şener Demirel, "Eski Türk Edebiyatında Letaifnâmeler ve Bir Yazma Eserin Kenarındaki Latifeler", **Adıyaman Üniversitesi Ulusal Eski Türk Edebiyatı Sempozyumu (15-16 Mayıs 2010) Bildiriler Kitabı**, Sözkesen Matbaacılık, Ankara 2010, s. 225-240; Halil İbrahim Tuğluk; "Bir Mecmuada Bâkî, Nev'î (Yahya) ve Nef'î İle İlgili Bazı Latifeler", **Turkish Studies**, vol. 4/2, Winter 2009, s. 993-1006.

[47] Eleştiri ile ilgili terimler için bkz. Mustafa Apaydın, **Türk Hiciv Edebiyatında Ziya Paşa**, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Adana 1993, s. 15-21.; Zülküf Kılıç, "Klasik Türk Edebiyatında Eleştiri Terminolojisi", **Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2008, C.1, S.1, s.151-160.

Eserde pek çok şair, farklı noktalar göz önünde bulundurularak hicvedilmiştir. Ancak bunlar içinde Siyâmî mahlaslı şairin özel bir yeri vardır. Bunun nedeni, en çok ve en uzun eleştirilerin onun için yapılmış olmasıdır. Eserdeki 30 şiirinin hepsinin başında ağır hiciv ifadeleri yer almaktadır. Ancak diğer başlıklar gibi kırmızı mürekkeple yazılmış bu cümleler daha sonra silinmiştir ve oldukça güç okunabilmektedir. Bütün bu onur kırıcı ifadelerin yanı sıra 907 numaralı şiirde Siyâmî'nin adını ters olarak baş aşağı yazmıştır [48].

Mecmuada yer alan yergi niteliği taşıyan başlıkları, farklılıklarından ve ortak özelliklerinden hareketle şu şekilde gruplandırabiliriz.

1. Edebî Özellikler Üzerine Kurgulanmış Hicivler

Mecmuadaki edebî değerlendirmelerin en ilginçlerin biri, Şükrî'nin yaptığı bir teşbihle ilgilidir. Şükrî bir beytinde gül budağını çobanların değneğine benzetmiş, müellifte bu benzetmeyi garipsediğini şu ifadeyle göstermiştir: *"Şükrî-i Dânişmend Türk ki Şâh-ı Güli Çobanlarun Toyakasına Teşbîh İtmişlerdür"*.

Diğer edebî değerlendirmelerin çoğunluğu "çok ve boş söz söylemek" anlamlarına gelen[49] "terzîk" kelimesiyle yapılmıştır; *"Gubârî-i Terzîk-Gûy"*, *"Terzîk-Gûy Gubâr-i Koca"*, *"Semtî-i Terzîk-Gûy ez-Sipâhiyân-ı Sultân Murâd Han"*, *"Serdâr-ı Terzîk-gûyân"*, *"Terzîk-gû"*, *"Terzîkât-Güftār"*, *"Leffâf"*.

Yine aynı anlamdaki "zevâid, pür-gû" gibi kelimelerle de eleştiri yapılmıştır: *"Emânî-i Kâtib-i Pür-Gû"*, *"Zevâ'id-Gûy Gubârî-i Köhne-i Rûzgâr Râst"*.

Siyâmî için söylenen aşağıdaki ifadelerde daha ağır ithamlarla eleştiri yapılmıştır. Bu ifadelerde Siyâmî'nin şiirleri "saçma sapan, boş, kötü ve pis sözler"

---

[48]Benzer bir örnek için bkz., İsmail Hakkı Aksoyak, "Nâr (u) Nûr", **Tarih ve Toplum**, Şubat, 1997, S. 158, s. 71-73.

[49] F. STEINGASS F., **A Comprehensive Persian-English Dictionary**, Beirut, 1998, s.294.

olarak nitelendirilmiş, kendisi de saçma sözler söylemekle itham edilmiştir: *"Siyâmî-i Bed-Eşʿâr"*, *"Bî-ʿÂr u Bed-Eşʿâr"*, *"Kâ'il-i Eşʿâr-ı Nâ-hemvâr Nazm-ı Ebyât-ı Mühmel ü Murdâr"*, *"Herze-Güftâr"*, *"Mühmel-Eşʿâr"*, *"Siyâmî-i Remmâl-i Yâve-gû"*.

Bunların dışında Siyâmî'nin şairliğiyle ilgili olarak yöntem bakımından diğerlerinden farklı bir eleştiriye gidilmiştir: *"Şâʿirân-ı Üstâd-ı Zamân ʿAsrınun Şiʿrde Dil-âvîzi [Husrev] u Hakanü'l-Mülakkab Siyâmî Dıraht-ı Çeşm-i Düşmenân"*. Diğer örneklerde açık ve net bir dille hislerini ortaya koyan müellif burada iğneleyici bir dille, inanmadığı hâlde onu Hüsrev ve Hakan lakaplarıyla bilinen zamanının üstadı bir şair olarak anmaktadır.

Bunca hicviyye dışında, adının şairler defterinde yazılı olmadığı söylenerek de Siyâmî aşağılanmaya çalışılmıştır; *"Şâʿir-i Hâric ez-Defter"*. Bu örnek gelenek içerisinde ismin konumunu ve bu ismin deftere kaydedilmesinin ya da defterden çıkarılmasının ne anlama geldiğini göstermesi açısından ilgi çekicidir.

2. Fiziksel Özellikler Üzerine Kurgulanmış Hicivler

Mecmuada bu türden kullanım çok olmakla birlikte, bunların çoğunluğunun "yek-çeşm, zerd" gibi şairin lakabı hâline geldiği için aynı mahlası kullanan şairleri ayırt etmek maksadıyla kullanıldığı görülmektedir. Ancak Gınâyî ile ilgili, "Gınâyî Çelebi-i Keçel-ser", "Gınâyî Çelebi-i Keçel" şeklindeki kullanımlarda yer alan "keçel" [=kel][50] kelimesinin şairi tahkir etmek maksadıyla kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Bu somut örneğin yanında soyut kimi tanımlamalar da yapılmıştır. Siyâmî'nin görünüşü ve yürüyüşü ile ilgili "kirli, pis, mundar" anlamlarına gelen

[50] **Yeni Tarama Sözlüğü**, Düzenleyen: Cem Dilçin, Ankara: Türk Dil Kurumu Yay., 1983, s.132.

"murdâr" ve "çepel" kelimeleriyle oluşturulmuş, *"Murdār-Ṣūret Çepel-Reftār"* ifadesi bu duruma örnektir.

3. Kişiliğe Yönelik Olarak Kurgulanmış Hicivler

Kimi şairler, "çıkar sağlamak için herşeyi yapma" anlamına gelen "kâse-lîs" ifadesiyle aşağılanmıştır: *"Emânî-i Kâtib-i Kâse-lîs"*, *"'İzârî-ı Kâse-lîs"*.

Hakaret amaçlı olarak şairlerin yalancı olduğu da söylenmiştir: *"Sıdkî Yaʿnî Kizbî Çâvûş"* , *"Sıdkî-i Kizbî Beg Çâvûş"*, *"Kizbî Beg Çâvûş"*, *"Dürûg-ı Kûy-ı Meşhûr"*.

Uğusuzluk, nasipsizlik gibi durumlar da hakaret amaçlı kullanılmıştır; *"Emanî-i Şûm"*, "*Şûm -ı Bî-İnsâf-ı Mezmûm"*, *"Bî-Behre"*.

Yine "dağınık, karmaşık" anlamlarına gelen "yolpâz"[51] ve "tatsız, tuzsuz; çirkin; tembel, beceriksiz, gevşek (kişi)" anlamlarına gelen "yavan"[52] kelimeleriyle de şairlerin kişiliklerine yönelik eleştiriler yapılmıştır: *"Sadrî-i Yolpâz"*, *"Rıyâziyyü'l-Müderrisü'l-Mülakkab Bed-Yevâne Kerîm"*.

Şairlerin kişiliklerine saldırı niteliği taşıyan söyleyişler şu alt başlıklar altında değerlendirilebilir:

a. Yaşanılan Bir Olay Üzerine Kurgulanmış Hicivler

Mecmuadaki bazı değerlendirmelerde şairlerin yaşadıkları küçük düşürücü olaylar anımsatılarak onların tahkir edilmesi amaçlanmıştır. Ancak burada sözü edilen olayların gerçekten yaşanıp yaşanmadığının tespit edilmesi çok mümkün

[51] **Derleme Sözlüğü**, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1979, C. XI, s.4291.

[52] **a.g.e.,** s.4203.

değildir. Bunlar gerçek olmayabilir ya da başka bir olaya gönderme yapmak için kullanılmış olabilir. Bu bağlamda Emânî'nin süpürge sapıyla dövülmüş olması ve Selmân'ın pisliğe düşmesi onları alaya almak için kullanılmıştır: *"Emânî-i Madrûb Be-Çûb-ı Câr-ûb"*(192), *"Merhûm Selmân Boka Düşdi"*.

b. Hayvanlar Üzerine Kurgulanmış Hicivler

Bu başlık altında değerlendirilebilecek tek örnek, Hüsrev'in lakabı olarak kullanılan "Hırkalı Hınzır" ifadesidir. Şair, "domuz" ve mecazen "pis, katı yürekli kimse" anlamlarına gelen hınzır kelimesiyle aşağılanmıştır: *"Husrev-i Dîvâne el-Mülakkab be-Hırkalu Hınzîr"*.

c. Toplum Nazarında Olumsuz Yere Sahip Başka Varlıklar/Nesneler Üzerine Kurgulanmış Hicivler

Şairler, toplum tarafından olumsuz anlamlar yüklenmiş "Şeytan, Yezid" gibi varlıklar üzerinden de tahkir edilmiştir: *"Şeytân Siyâmî"*, *"Siyâmî-i Mahabbet-i Şeyh-i Şeytânî"*, *"ʿAtîk-i Mülâzım-ı Der-i İblîs Müteharrik-i Mekr ü Telbîs"*, *"Mürîd-i Merîd Nesl-i Yezîd"*.

Halkın çoğunluğunca kötü kabul edilen sarhoş edici maddelerin içilmesi de eleştiri aracı olarak kulanıllmıştır: *"Esîr-i Efyûn u Tiryâk"*, *"Ekl-i Berş ü Efyûn"*, *"Ser-Tiryâkiyân-ı Kahve-hâne"*.

Bu bağlamdaki hicivlerin bir kısmı da necâset üzerine kurulmuştur; *"Hakîm ʿAtâ-yı Halâ-Dehen ü Necis"*, *"Hakîm ʿAtâ-yı Halâ-Dehen Gammâz-ı Kahve-Hâne Cerâd-ı Kadeh-i Mey-Hâne"*, *"Güzîde-i Halâ-horân"*, *"Âkil-i Necâset Halâ-Tabîʿat"*.

ç. Aile ya da Nesep Üzerine Kurgulanmış Hicivler

Ahdî'nin "Bağdat çingenelerinden" olduğu ifadesi bu bağlamda değerlendirilebilecek örneklerdendir: *"ʿAhdî-i Çingâne"*, *"ʿAhdî-i Çingenegân-ı Bagdâd"*.

Siyâmî'nin ailesi için kullanılan ifadelerse çok daha ağırdır; *"Kahbe-zâde"*, *"ʿAvreti Rûspî"*, *"Kız Karındaşı Kahbe"*.

d. Müstehcen İfadelerle Kurgulanmış Hicivler

Tahkir etmek maksadıyla kimi şairler, "dil-ber, zen, avret, gulâm, cevân" gibi kelimelerle vasıflandırılmışlardır: *"Kevserî-i Dil-ber"*, *"Laʿlî-i Dil-ber"*, *"Sihrî-i ʿAvret"*, *"Mulakkab be-Gulâm-ı Şâdî Yaʿnî Şenlik Oglanı"* ve *"Hüdâyî Hˇânende-i Bezm-i Şarâb-ı Ergavînî Maʿrûf u Meşhûr be-Gulâm-ı Şâdmânî"*.

"Misâlî-i Cevân", *"Kevserî-i Cevân"*, *"Seyfî-i Cevân"*, *"Şâmî-i Cevân -ı Dil-Sitân"* gibi örneklerde, genelde şairlerin yaşlarını ifade etmek, genç olanı diğerinden ayırmak için kullanılan bir sıfat olarak kullanılan "cevân" kelimesinin bir hiciv aracı olarak kullanıldığı söylenebilir. Yine *"Kevserî-i Işık"*[53], *"Nâsî-i Işık"* örneklerinde şairler, 16. yüzyılın sapkın, toplum-tanımaz dervişleri için kullanılan ve döneminde

[53] Bu kelimeyi, aynı şekilde yazılan ve "küçük, ufak" anlamına gelen "uşaḳ" şeklinde ya da "alçak, aşağı" anlamlarına gelen "aşaḳ" şeklinde okumak mümkündü. Ancak bu tabirin kullanıldığı Kevserî ve Nâsî'nin aynı zamanda "abdâl" olarak anılmasından hareketle bu bağlamda bir anlamı karşılayan "ışıḳ" okuyuşu tercih edilmiştir.

de bir aşağılama ifadesi olarak kullanılan "ışık"[54] tabiriyle de hicvedilmişlerdir. Kelimenin "hanım akrabalarına karşı iyi niyet beslemeyen (adam)"[55] anlamı göz önünde bulundurulduğunda hicvin cinsellik boyutunun da olduğu düşünülebilir. Siyâmî örneğinde ise *"Siyâmî-i Kahbe-Zen"* şeklinde daha güçlü bir hicviyye söz konusudur.

Bunların yanında bazı şairler "kekez" [= peltek; kötü huylu, sapık erkek][56] , "kundâde", "hîz" [=edilgin eşcinsel genç][57] ve "gidi" [= deyyus, kaltaban, pezevenk][58] kelimeleriyle tahkir edilmişlerdir: *"Kekez Tâbî-i Dânişmend"* , *"Mîrî-i Kekezü'l-Mülakkab be-Mîr-i ʿÂşıkân"*; *"Safâyî-i Hîzek-i Eflâtûn-ı Şâh-nâme-gû"*, *"Safâyî-i Hîz-i Gulâm-ı Eflâtûn-ı Şeh-nâme-gû"*; "Gidi", "*Ser-dâr-ı Gidiyân"*, "*Gidi-i Merdûd-ı Şehr-i Telbîs"*, *"Gidi-i ʿAlak"*; *"Safâyî-i Kûn-dâde Şâkird-i Eflâtûn-ı ʿAcem"*, *"Güzîde-i Kûn-dâdegân"*.

Müstehcen içerikli göndermelerden biri de "müsta'mel" kelimesiyle yapılmıştır: *"Safâyî-i Müstaʿmel"*, *"Handânî-i Yeniçeri Müşterî-Güzâr-ı Tahte'l-Kalʿa"*, *"Handânî-i Yeniçeri Müstaʿmel-i Tahte'l-Kalʿa"*, *"Mîrî-i Müstaʿmelü'l-Mülakkab be-Mîr-i ʿÂşıkân"* . Bu ifadelerdeki "mülakkab" kelimesi de ayrıca bir hiciv ifadesidir. Nedim'in dedesi Mustafa Efendi için de kullanıldığı bilinen bu ifadenin tam karşılığı verilmemekle birlikte "uygunsuz davranışlarından dolayı" bu lakabın takıldığı belirtilmektedir[59].

Bu çerçevedeki hicivlerden bir kısmı da "cellâk" [= kendi kendini tatmin eden][60] kelimesiyle yapılmıştır: "Gıyâsî-i Cellâk", *"Meşhûr-ı Âfâk Merhûm Kara*

---

[54] Helga ANETSHOFER, "Meşâ'irü'ş-Şu'arâ'da Toplum-Tanımaz Sapkın Dervişler", **Âşık Çelebi ve Şairler Tezkiresi Üzerine Yazılar**, (Derleyenler: Hatice Aynur, Aslı Niyazioğlu), Koç Üniversitesi Yay., İstanbul 2011, s. 89.

[55] **Derleme Sözlüğü**, C. I-XII, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1964-1982, s.2495.

[56] **Derleme Sözlüğü**, s. 2723.

[57] Robert DANKOFF, **Evliya Çelebi Seyahatnamesi Okuma Sözlüğü**, Çeviren: Semih Tezcan, Kitap Matbaası, İstanbul, 2004, s.146.

[58] **Yeni Tarama Sözlüğü**, s. 94.

[59] İskender Pala, **Nedim**, Timaş Yay., İstanbul, 2011, s.11.

[60] Robert DANKOFF, **a.g.e.**, s.95.

Monlâ-yı Cellâk*"*. Gıyâsî ile ilgili kullanımlar son derece ilginçtir. Şair, sekiz şiirin başında "Gıyâsî-i Cellâk" şeklinde takdim edilirken dört yerde de "Mevlânâ Gıyâsî" şeklinde sunulmuştur. Bir tarafta yüceltici bir sıfatla anılırken diğer tarafta şairin "cellâk" kelimesiyle vasıflandırılmış olması ilginç bir durumdur. Bu durum, mürettip ile şairin aralarının önceleri iyiyken daha sonradan bozulmuş olabileceği ihtimalini de akla getirmektedir.

Divan edebiyatı geleneği içerisinde şairlerin birbirlerine karşı söyledikleri bu türden kaba saba sözler yok değildir. Agâh Sırrı Levend, bu türden kaba şakalaşmaları toplum hayatının kısırlığına bağlamıştır[61]. Yoksa hiciv geleneği içerisinde bu türden şahsa yönelik saldırılar çoğunlukla kişisel bir husumetin ürünüdür ve rakip olarak görülen bir şairin küçük düşürülerek alt edilmesi amacı taşırlar. Mecmuada zemmedilen şairlerin şiirlerine yer verilmesi, böyle bir amacın olmadığını göstermektedir. Eserde arkadaşlar arasındaki (edebî muhit) atışmaların/göndermelerin bulunduğu şiirlerin de olması bu ihtimali daha da güçlendirmektedir. Şu hâlde mecmua mürettibi muhtemelen aynı dost meclisinden arkadaşları olan şairlerin şiirlerini mecmuasına almış aynı zamanda onlarla şakalaşmıştır. Bu varsayıma göre mürettip, Siyâmî ile ve diğer şairlerle aynı dönemde yaşamış, aynı ortamlarda bulunmuştur ve iyi arkadaştır. Bu da mürettibin söylediklerinin doğruluğunu gösterir ve onları bu noktada dikkate değer hâle getirir. Çünkü bunlar hicvâne söyleyişler de olsa kasıtla söylenmiş yalanlar ya da iftiralar değildir. Bu duruma bir örnek vermek yerinde olacaktır. Mürettibin hakkında pek çok olumsuz şey söylediği Siyâmî'nin bir tezkirecinin kaleminden nasıl anlatıldığına bakmak mürettibin tutumu hakkında fikir verecektir.

Siyâmî hakkında sadece Ahdî'nin *Gülşen-i Şu'arâ*'sında bilgi bulabiliyoruz. Burada şairin Galatalı olduğu, bir süre tasavvuf yoluna girmişse de sonradan yoldan çıkıp Kasımpaşa'ya yerleştiği, kendini son derece yetkin göstererek falcılık yaptığı

[61] Agâh Sırrı Levend, "Divan Edebiyatında Gülmece ve Yergi "Hezl ve Hecv", **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten**, s.40.

ve bu yolla kazandığı üç beş kuruşu erbab-ı dile sarf ettiği, son derece cahil olduğu hâlde âlim, derviş ve şair geçindiği, bir gecede beş yüz şiir söyleyebildiği ama bunların tamamının anlamsız sözler olduğu, içerisinde anlam kırıntıları bulunan beyitlerin ise muhakkak başkalarından çalınmış olduğu, mesnevileri ve şiirleri bulunmakla birlikte hiçbirisinin meşhur olmadığı belirtilmiştir. Ayrıca daha önce yaşamış bir remmalin ahlaksız bir ilişki sırasında basılıp, bu durumun insanlar arasında darb-ı mesel hâline gelmesinin Siyâmî'nin hasb-i hâline uygun olduğu kaydedilmiştir[62].

Görüldüğü üzere Ahdî'nin Siyâmî hakkında anlattıklarıyla mürettibin söyledikleri tamamen örtüşmektedir. Kullanılan kelimeler gözardı edildiğinde tezkirecinin tarihî bir hakikat olarak anlattıkları ile mürettibin hicvâne bir dille ortaya koyduklarının bu şekilde benzemesi ayrıca üzerinde durulması gereken bir husustur.

C. İçerik Üzerine Diğer Tespitler

Mecmua, her ne kadar Bursa nüshasının başına "Mecmû'a-i Letâ'if" kaydı düşülmüş olsa da, bir nazire mecmuasıdır. Bilindiği üzere birbirine nazire olarak yazılmış olan şiirler arasında bazı benzerliklerin, ortaklıkların bulunması gerekir. Her ne kadar kaynaklar nazireyi bir şekil meselesi olarak değerlendirseler ve nazire olan şiirler arasındaki vezin ve kafiye benzerliğini yeterli görseler de nazire olan şiirler arasında hayal ve ruh bakımından da benzerlikler olması söz konusudur.

Mecmuada yer alan şiirler arasındaki benzerlikler de sadece vezin ve kafiye ile sınırlı değildir. Birbirine nazire yazılan şiirler arasında hayal ve söyleyiş bakımından da oldukça fazla benzerlik bulunmaktadır. Bunlara örnek olması

---

[62] Süleyman Solmaz, **Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâ'sı (İnceleme-Metin)**, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara 2005, s.396-397.

bakımından mecmuanın ilk redifi olan “cânâ” redifini taşıyan şiirler üzerine kısa bir inceleme yapmayı uygun gördük.

Mecmuanın her iki nüshasında “cânâ” redifi taşıyan toplam 24 şiir bulunmaktadır. Bu metinlerden Sânî Beg’e ait olan şiirin her iki nüshada da sadece matla beyti bulunmaktadır. Ancak B nüshasında aradaki sayfaların kopmuş olabileceği düşünülebilecekken İ nüshasında sonraki sayfada, 2a’nın başında ser-levha bulunmaktadır. Bu durumda bu şiirin ya tek beyti mecmuaya alınmış olmalı –ki bu ihtimal biraz düşüktür- ya da İ nüshası B nüshasından istinsah edilmiş olmalıdır. Ayrıca Dervîş ve Ümîdî’ye ait bire şiir ve Emânî’ye ait iki şiir sadece İ nüshasında yer almaktadır. Bunlara ilaveten B nüshasında Rûhî-i Bagdâdî’ye ve Yahyâ Efendi’ye ait birer şiir ve Mezâkî Süleymân Efendi’ye ait iki şiirin ve İ nüshasında Bezmî’ye ait bir şiirin der-kenarda olması ve kullanılan yazının farklı olması nedeniyle sonradan eklendikleri anlaşılmaktadır. Eserin içinde yer alan “cânâ” redifli gazellerden farklılık gösteren bu şiirleri de incelemeyi zaman içinde meydana gelen farklılaşmayı göstermesi için incelemeye dâhil etmeyi uygun bulduk.

İncelemeye alınan şiirlerin vezni “4 mefâʿîlün”dür. –ân kaiyesi ve -ıyuz cânâ redifinin kullanıldığı gazeller konuları bakımından da âşıkâne gazeldirler. Anlatıcının çoğul 1. şahıs olduğu şiirlerde kendini âşık olarak tanımlayan şairdir yani ben öznesi –belki biraz da tevazu nedeniyle- biz şeklinde kullanılmıştır.

Şiirler arasındaki hayal ve söyleyiş bakımından benzerlikler göz önüne alındığında cânâ redifini taşıyan şiirleri bölümlere ayırarak incelemenin mümkün olduğu görülmüş ve şiirler üzerine incelemeler bu doğrultuda yapılmıştır.

Birinci bölüm olarak değerlendirebileceğimiz şiirlerin ilk kısımlarında “saray istiaresi” ile karşılaşılmaktadır. Şah, sultan ya da Süleyman olan sevgiliye kul olan, gedâ olan, bende olan âşığın bu aşktan dolayı âleme sultan, Belâ vadisine Mecnûn olması, cevher madeni vb. olması söz konusudur. Birinci bölümde aşkından dolayı değer kazanan âşık tipi karşımıza şah-geda zıtlığı içinde çıkar. Aslında sevgili

karşısında âşık gedadır, kuldur ama onun aşkı sayesinde değer kazanmış ve sultan olmuştur.

İkinci bölüm olarak değerlendirebileceğimiz kısımda sevgiliye ait güzellik unsurları ile ilgili benzetmelerin sıralandığı görülmektedir. Şiirlerde en çok sevgilinin dudağının konu edildiği dikkati çekmektedir. Sevgilinin dudağı, kaşı, yanağı, yüzü klasik divan şiiri dünyası içinde anlatılmıştır.

Üçüncü bölüm olarak değerlendirdiğimiz şiirlerin son kısımları genellikle de matlalarında sevgiliyi vasfeden şairin, yine bu yüzden kendisi zamanın Hassan'ı, Hüsrev'i vb. olması söz konusudur.

Öncelikle, sevgiliyi anarak ve onun güzelliğinden bahsederek değer kazanan bir şair tipiyle karşılaşmaktayız. Selîmî, Nişanî, Ulvî, Gıyâsî (2 şiir), Tâbî, Emânî, Mezâkî ve Bezmî'nin şiirlerinde –çoğunlukla da makta beyitlerinde sevgilinin güzelliğini anlatarak Hassan, Hüsrev, Selmân, Zahîr, Ulvî gibi daha önceden yaşamış ünlü şairlere benzemeleri söz konusudur. Ancak bu şiirlerde bir zaman ve mekân sınırlandırması da olduğu dikkati çekmektedir. Nevʿi bu şairlerden biraz daha farklı bir söyleyişi tercih etmiştir. Yine sevgili ve onun güzelliğinin söz konusu olduğu beyitte şair cihanın, söz ülkesinin şahı olmamıştır ancak rindlerden oluşan halkanın başına oturmuş yani muhabbet bezminde değer kazanmıştır. Sevgili sayesinde değer kazanmıştır. Ayrıca Nevʿi'nin şiirinde rindlerin oluşturduğu bir halkadan bahsedilmekte böylelikle diğer şairlerin kişi kadrolarını oluşturan ünlü şairlerin yerini rindler yer almaktadır.

Şiirlerin bir kısmında zaten iyi bir şair olduklarını vurgulamak için daha önceden yaşamış olan büyük şairlerin isimleri zikredilmiştir.

Sipâhî, sözü güzel kullanmakta ve şiirleri sayesinde Rum'un Selmân'ı olarak değerlendirilmektedir. Bâkî, şiirlerinin câm gibi cihanı dolaşması sayesinde cihan denen bezme Câmî olmuştur. Mezâkî (iki şiiri yer almaktadır) ikinci şiirinde kemal ehli arasında kabul gören, beğenilen bir kişi olduğunu ve zamanın Urfî'si olduğunu söylemektedir. Bu beyitlerde şairler sevgili sayesinde değil de zaten usta şair

oldukları için zamanlarının büyük şair olarak kabul edilmişlerdir. Bunlara benzer ancak büyük şair ismi geçmeyen şiirinde Emânî ise şiirinin güzel kokusuyla gökyüzüne kadar her yeri süslemiş, şiir bostanın reyhânı olmuştur.

Bunların dışında şiirlerin üçüncü bölümü sayılan son beyitlerinde sadece sevgiliden bahseden şiirler de söz konusudur. Gubârî, sevgilinin dudağını yeşil yaprak üstüne yazdığını ve o yeşil yaprakta bulunan sırrın hayranı olduğunu, Hâtemî sevgilinin dudağının can pınarı olduğunu, Merâmî ise kendisinin sevgilinin aşkının hazinesinin bulunduğu bir köşe olduğunu anlatırken Ümîdî şiirinin son iki beytinde aşk yolunda her şeyden vazgeçtiğini anlatmaktadır.

Mecmuada, Sânî Beg'e ait şiirin ilk beyti yer aldığından ve diğer beyitleri mevcut olmadığından burada değerlendirilememiştir.

Şiir grupları arasındaki ilişkileri göstermeyi amaçlayan bu inceleme denemesinden sonra mecmuanın bütününde yer alan şiirleri kapsayacak bir tahlil yapmaya çalışacağız.

1. Şahıslar

a. Sevgili-Âşık- Rakib

(1) Sevgili

Genelde divan şiirinin özelde de gazelin odak noktası sevgili ve sevgilinin güzelliğidir. Ancak sevgili ile ilgili bu unsurlar, geleneğin belirlediği çerçevede ve geleneğin belirlediği teşbih ve mecazlar dünyası içerisinde şiirde yer almaktadır. O, yaşanılan hayattan soyutlanmış, sanatsal bir kimlikle karşımıza çıkmaktadır. Bütün güzellikler onda toplanmıştır. Ona ait olan her vasfın ve unsurun başına "en" sıfatı getirilir. Bu şekilde tasvir edilen sevgiliye ulaşmak imkânsızdır. Her şeyi o idare

eder. Aşığın mutluluğu onun cevr ü cefâsı ile mümkündür. Çünkü böylece sevgili kendisiyle ilgilenmiş olacaktır.

Mecmuada yer alan şiirlerin bir kısmında yukarıda bahsedilen sevgili tipiyle karşılaşılır. Onun boyu uzun, beli ince, ağzı gonca, dudakları taze, yüzü gül, gözleri badem vb.dir. O, baştan ayağa kadar güzel olan bir sevgilidir.

Ḫaṭ-ı nev-ḫīzüm ile didi ne dirsin ruḫuma
Didüm ol rū da güzel ḫaṭṭ-ı semen-bū da güzel (863/2)

Ḳad-i bālā güzel ol kākül-i ḫoş-bū da güzel
Ṭoġrısun mı diyelüm o da güzel bu da güzel (864/1)

Pāylar deste-i gül kākül-i ser-keş aʿlā
Başdan ayaġa müsellem ḳad ü gīsū da güzel (871/4)

O, aynı zamanda âşığa eziyet eder, ona cefâ taşları da atar. Onun yolunda efendiler kul, köle olmuştur, âşık onun kulunun kulu olmaya bile razıdır. Ondan gelen her şeye o kadar razıdır ki sevgilinin ağzına sövmesini, onun eşiğine sırtında taş taşımayı, onun eşiğinde bulunmayı bir lütuf olarak görür.

Seng-i cefālaruñ şu ḳadar yaġdı başuma
Bünyādum oldı ḫāke ber-ā-ber Ḳayacuġum (933/2)

ʿUlvī olursa çākerüñüñ çākeri n'ola
Oldı efendiler saña çāker Ḳayacuġum (934/8)

Tekrār ṭatlu ṭatlu yine gel sög aġzuma
Ey laʿl-i nābı ḳand-ı mükerrer Ḳayacuġum (931/4)

Āşüfte-ser Emānīye ṭaş işigüñ yiter
Ḫāk-i derüñde bāliş ü pister Ḳayacuġum (930/5)

Ayrıca sevgilinin yanında sevgilisi konumunda birilerinin bulunması ve bu kişinin de güzel olması söz konusudur. Sevgilinin *"sanem"*, yanındaki kişinin *"put"* olarak vasıflandırılması, bize sevgilinin acımasızlığından dolayı böyle vasıflandırılmasının yanı sıra bahsedilen sevgili ve yanındakinin Hıristiyan olduğu çağrışımını da vermektedir.

Seyre çıḳmış o ṣanem bir büt ile ey Şükrī
Kendüsi ḫūb yanındaġı o meh-rū da güzel (867/5)

Sevdügüm ḫūb durur sevdügi meh-rū da güzel
Bī-bedel ikisi de o da güzel bu da güzel (871/1)

Divan şiirinde, idealize edilmiş bu sevgili tipinin yanı sıra sosyal hayatla ilişkisi olan yarı idealize edilmiş bir sevgili tipiyle de karşılaşmak mümkündür. Bu sevgili yine güzeldir, güzellikle ilgili unsurları yine mecaz ve teşbihlerle idealize edilme yoluna gidilmiştir. Ancak bu sevgili elinizi uzattığınızda tutabileceğiniz kadar gerçekçi özelliklere de sahiptir. "Yarı idealize edilmiş (mecazî/beşerî) sevgili tipinde de iki kısımdan bahsetmek mümkündür. İlk olarak güzellik unsurlarının mecaz yoluyla ifade edilmesi ile idealize edilmeye başlayan sevgili tipi daha çok bu unsurlar vasıtasıyla anılır ve bilinir. Ayırt edici özelliği soyut olana yaklaşma, soyutlama eğilimidir. Günlük hayatta karşılaşılabilecek beşeri sevgili tipinde ise güzellik unsurlarından bahsedilmesi, bu unsurların mecaz ile örtülmesinden ziyade sevgilinin açıktan ifade edildiğini görmekteyiz. Doğrudan sevgilinin söz konusu edildiği bu beyitlerde beşerî istekleri göstermesi bakımından öpmek, sarılmak, kucaklamak gibi kavramların sık kullanılması dikkat çekicidir. İdealize edilen sevgiliye göre daha gerçekçi tablolarla verilen beşeri sevgilinin sosyal hayattaki

davranış biçimlerinin yansıması olarak basit sevgiliye dönüşmesi sevgili tipindeki çeşitliliğin bir uzantısıdır.[63]"

Mecmuada yarı idealize edilmiş sevgili tipinin bir boyutu olan "mahbûb" kavramı üzerine kurulmuş beyitler ve şiirler de mecmuada yer almaktadır. Bu şiirlerde sevgilinin mahbûb olduğu, sevgilinin güzellik unsuru olarak verilen bazu ve hat gibi kelimelerden, sevgilinin tıraş olmasından ya da berber olmasından anlaşıldığı gibi, sevgili kelimesi yerine kullanılan cevan, nev-cevan gibi kelimelerden ve sevgilinin isminin Şâmî, Fethi, Kaya olmasından anlaşılmaktadır.

Sāḳ-ı sīmīni gibi sāʿid-i billūrı laṭīf
Yed-i beyżā gibi ol dest ile bāzū da güzel (864/4)

Yine pīrāne ser bir nev-cevānı sevmek ister dil
Tek ü pū idemez gitdi şebāb elden kuhūlet var (356/5)

Ḫavf-ı ḫışmından Ḫayālī berḳāsā ditredüm
Ol tāze itdi ben cevānı pīrveş (529/5)

Nāzük-miyān u ġonçe-dehān u leb āb-dār
Ḫandān u tāze rūy u gül-i ter Ḳayacuġum (930/3)

Pīr idüm ʿışḳuñ irüp tāze cevān itdi beni
Göreyin pīr olasın tāze cevānum Feṯḥī (1201/3)

[63] Hüseyin Gönel, **15.-16. Yüzyıl Divanlarına Göre Divan Şiirinde Sevgili**, (Basılmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara, 2010, s.96.

Ḫıṭṭa-i Rūmda ḳazzāz-ı sīmīn-endāmı
Geldi seyrāna Ḥalebden o cevān-ı Şāmī (1241/1)

Bir ḥālete irişdi Ġınāyīyle Yalabıḳ
Bu mertebeye varmadı ʿAẕrā ile Vāmıḳ (765/1)

(2) Âşık

Şiirde ikinci önemli unsur âşıktır. Çünkü divan şiirinde şair daima âşıktır. Ancak bu mihnetli aşk yolunda âşık genelde durumundan memnundur. Çünkü onun gıdası üzüntüdür. Sevgili ile kavuşmak hayaldir. Zaten bundan fazlasını da beklememektedir. Âşık, sevgiliden bir lütuf bekler, bazen bir yan bakış bile yeterlidir çünkü o yan bakış sayesinde hem sevgilinin yüzünü görmek mümkün olur hem de âşık, sevgili tarafından fark edilmiş olur. Sevgilinin kuyunda olmak, kapısında beklemek, onun yoluna yüz sürmek âşık için mutluluk vesilesidir.

Kūyın ṭolanur ʿāşıḳ-ı üftādeler ey dil
ʿĀdetdür ider her kişi ḫünkārı temāşā (35/4)

Derd-i ʿışḳı ʿāşıḳ-ı miskīni āḫir öldürür
Mestlik pāyāne irse irişür elbette ḫˇāb (76/5)

ʿAdūya mihr iderseñ ʿāşıḳa cevr it ki ʿālemde
Kimesne ḳalmasun şermende-i iḥsānuñ olsun hep (83/3)

Uṣanmaz fitne ile dökmeden ʿāşıḳlaruñ ḳanın
Neyiki çeşm-i dil-ber böyle fettān olmaġa bāʿiṣ (119/6)

Firāḳuñda recā-yı vaṣluñ itmek ʿāşıḳ-ı zāra
Viṣālüñde melūl-i bīm-i hicrān olmadan yegdür (332/3)

Görür görmezlenürsin yollaruñda ʿāşıḳ-ı zāruñ
Nedür bu ḫod-nümālıḳlar nedür bu bī-vefālıḳlar (365/2)

Şair, yine de beklentiden dolayı değil de çekilecek üzüntünün büyüklüğünden dolayı âşık olmayı eleştirmiştir. Aşkın bir akıl işi olmadığını söylemiştir.

Hīç ʿāşıḳ olayın diyenüñ ʿaḳlı var mıdur
ʿĀḳıl mı dirler aña ki meyli cünūnadur (388/4)

Hatta sevgiliye kavuşma cennet, ayrılık cehennem her ikisinin arası da âşık için bir A'raf olmuştur.

Cennet-i vuṣlat ile dūzaḫ-ı hecrüñ arası
Ey Belīġī ʿacebā ʿāşıḳa Aʿrāf mıdur (391/7)

Bir beyitte aslında çok da karşılaşılmayan bir durum söz konusudur. Âşık sevgiliyi seyrederken aynı zamanda sevgili de âşığın yüzünü seyretmektedir.

Gerçi ki dilā ʿāşıḳ ider yārı temāşā
Dil-ber de ider ʿāşıḳ-ı dīdārı temāşā (48/1)

Sevgilinin baykuşa benzetildiği beyitte, sevgilinin av için uzaklara gitmesine gerek yoktur. Ona âşık olanlar zaten onun ayağına geleceklerdir. Sevgili de onları orada avlayabilecektir.

Ayaġına varsun anuñ murġ-ı diller Vaḥyiyā
Gitmesün yabana diñ ol şāh-bāz-ı cān-şikār (284/5)

(3) Rakîb

Divan şiiri aşk üçgeninin üçüncü ayağı ağyardır. Sevgilinin yanında bulunan ağyar genellikle sevgiliyle iyi anlaşır. Aslında kötü özelliklere sahiptir. Böylesine kötü özelliklere sahip birisiyle sevgilisini bir arada görmek âşığı üzer. Âşık hakkında, sevgiliye yalan haber götüren de yine ağyardır.

Ġıyāṣī tek yüzine gülmesün aġyāruñ ol dil-ber
Ne cevri var ise ben bülbül-i nālānuñ olsun hep (96/7)

Ḳapuñda ḥācib itme ḳov efendi luṭf it aġyārı
Cenāb-ı ʿizzetüñde şāhlar derbānuñ olsun hep (97/3)

Ne dirse az u çoḳ ḥaḳḳumda disün ġam degül aġyār
Benüm çoḳ sevdügüm ol saña ʿāşıḳ olduġum bilmez (453/4)

Ḳapuñda ʿāşıḳa ẕillet raḳībe ḫaylī ʿizzet var
Bugün ẓulm itme dünyāda begüm yarın ḳıyāmet var (357/1)

Ağyarın sıfatları da genellikle hayvan isimleri veya aşağılayıcı kelimelerdir.
Uyma raḳīb-i kelbe söz urur Ḳayacuġum
Aġyārı ṭaşa ṭut gele yek-ser Ḳayacuġum (959/1)

Raḳīb-i ḫar bize aġyār oḳutmaḳ ḳaṣdın eylermiş
Helāk olur ṣaḳınsun bizde de ḳahhār-ı Tebbet var (356/4)

Aynı zamanda âşık, ağyarın hasta olması ve ölmesi için bedduada bulunur.

Cüẕām olsun raḳīb-i bed-liḳā cānından ayrılsun

Seni benden ayırdı araya ṣaldı cüdālıḳlar (369/6)

Âşık ile rakip arasındaki çekişmede nadiren âşık galip gelir ve durumda kahrolan rakip olur.

Ṭaşdan ṭaşa çalar başını kūyuñda raḳīb

Olalı ḫāk-i ḥarīm-i ḥaremüñ pisterümüz (446/3)

b. Dinî Şahsiyetler

(1) Peygamberler

i. Hz. Âdem

Hz. Âdem, Cennetten çıkarılmasıyla ve insan neslinin atası olmasıyla aşağıdaki beyitlere konu edilmiştir.

Nesl-i Ādemden eyā ḥūr-ṣıfat dünyāya

Gelmedi sencileyin āfet-i devrān dirler (262/3)

N'ola kūyuñdan efendi beni dūr itse raḳīb

Ki Behiştden çıḳaran Ādemi Şeyṭān dirler (267/3)

ii. Hz. Yakub

Hz. Yakub'un ismi Hz. Yusuf'la birlikte ismi geçmektedir. Hz. Yakup, Hz. Yusuf'un babasıdır ve evlatları içerisinde en çok Hz. Yusuf'u sevmektedir.

Kardeşlerinin kıskançlığı sonucu baba-oğul ayrılmak zorunda kalır. Hz. Yakup'a, Hz. Yusuf'un öldüğünü haber verirler ve Hz. Yakup'un ağlamaktan gözleri kör olur. O günden sonra evi Beytü'l-Hazen olarak isimlendirilir. Ta ki Hz. Yusuf'un yaşadığını öğrenip, onun kokusunu duyana kadar körlüğü devam eder. Bu olaya telmihen sevgili, tıpkı Hz. Yusuf gibi güzelliğiyle, güzellik ülkesinin azizidir. Âşık da onun hasretini çeken Hz. Yakup gibi gam köşesindedir.

Künc-i ġamda n'ola Yaʿḳūb dinilse baña çün

Mıṣr-ı ḥüsn içre saña Yūsuf-ı Kenʿān dirler (239/2)

Ḳomasañ Beyt-i Ḥazende n'ola Yaʿḳūb-ı dili

Mıṣr-ı ḥüsn içre saña Yūsuf-ı Kenʿān dirler (246/3)

iii. Hz. Yusuf

Hz. Yusuf, güzelliği dolayısıyla mecmuada ismi en çok geçen peygamberdir. Güzellik söz konusu olduğunda peygamberler içerisinden Hz. Yusuf'un teşbih unsuru olarak kullanıldığını görürüz. O aynı zamanda Mısır'a sultanlık yapmış bir peygamberdir. Böyle bir sevgiliye kul olmak, âleme sultan olmak gibidir.

Bugün sen Yūsuf-ı ḥüsnüñ ḳulı ḳurbānıyuz cānā

ʿAzīz-i Mıṣr-ı ʿizzet ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā (13/1)

Cihānda mālik olmaḳ vaṣlına bir Yūsuf-ı ḥüsnüñ

ʿAzīz-i ʿālem olup Mıṣra sulṭān olmadan yegdür (324/3)

Ḫūblar ḫayline cānā seni sulṭān dirler

Mālik-i Mışr-ı ḥüsn Yūsuf-ı Kenʿān dirler (238/1)

Şiirlerde yer ismi olarak Mısır'dan sonra Hz. Yusuf'un memleketi olan Kenʿan'ın ismi geçmektedir.

Yiter Yaʿḳūb-ı cānuñ rāḥatına būy-ı pīrāhen

ʿAzīzüm Mışr-ı dil sen Yūsuf-ı Kenʿānuñ olsun hep (85/4)

Nāzenīnüm saña gerçi şeh-i ḫūbān dirler

Mışr-ı ḥüsn içre bugün Yūsuf-ı Kenʿān dirler (248/1)

El terāzūya urup Mışr-ı melāḥatde şehā

Sence-dār mıydı ola Yūsuf-ı Kenʿān dirler (262/2)

Hz. Yusuf'la birlikte ismi geçen bir diğer kişi ise Züleyha'dır. Züleyha ile ilgili olarak bütün kıssayı hatırlatacak söylemlerden ziyade Hz. Yusuf'a olan aşkı konu edilmiştir.

ʿArūs-ı naẓmum itse şöhre-i şehr ol şehi ṭañ mı

Züleyḫā oldı Yūsuf-ı Mışra sulṭān olmaġa bāʿiṣ (111/5)[64]

[64] Hz.Yakub ve Hz. Yusuf'la ilgili benzer beyitler için bkz: 26/3, 37/3, 84/3, 243/2, 334/3, 412/2, 417/4, 418/1, 420/3, 462/2, 463/1, 465/3, 532/3, 547/2, 584/3, 586/4, 597/5, 665/2, 669/1, 724/2, 753/3, 831/2, 953/2, 1022/1, 1058/3, 1238/1, 1238/2, 1243/2, 1244/5, 1249/4, 1252/2, 1276/1, 1280/1, 1283/1, 1286/2, 1305/2, 1310/1, 1317/4, 1323/1, 1340/3, 1349/1, 1358/3, 1361/1, 1365/3, 1375/1, 1429/6.

iv. Hz.Musa

Mecmuada ismi geçen bir diğer peygamber de Hz. Musa'dır. Hz. Musa, şiirlerde Tur Dağı'nda Allah ile görüşmesiyle, Allah'ı görmek isteyince Allah'ın Tur Dağı'na tecelli etmesi ve dağın paramparça olmasıyla ve Firavun ile olan savaşıyla yer almaktadır.

Niçe maḥv olmaya cism-i dil ü cān ʿışḳuñla

Mūsī vü Ṭūr ʿaṣā döymedi dīdāra meded (227/5)

Göñül biñ pāre oldı Ṭūr-ı Mūsīveş tecellīden

Anı bir vech ile cānā tesellā itseñ olmaz mı (1177/3)

Musa kelimesi aynı zamanda "ustura" anlamına gelmektedir. Tıraşın söz konusu edildiği beyitlerde kıllar Firavun'un askerine benzetilerek "musa" kelimesi tevriyeli kullanılmıştır.

Ḫūbān-ı ḫaṭṭı içre ey māh elüñde tīġüñ

Mūsī durur ṣan eyler Firʿavn ile ṣavaşı (1140/3)

Mūy-ı ser-i raḳībān Firʿavn ʿaskeridür

Mūsī ile hemīşe eksük degül ṣavaşı (1143/3)

Didüm terāş iderken kāfir raḳībi dil-ber

Mūsīyi gör ki eyler Firʿavn ile ṣavaşı (1154/2)[65]

v. Hz. Süleyman

Hz. Süleyman hem peygamber hem de sultan olan bir kişidir ve şiirlerde her iki özelliği ile de yer almaktadır.

Degişme künc-i istiġnāyı ṣad mülk-i Süleymāna

Hemīşe iftiḫār it faḳr ile ol Muṣṭafā-meşreb (69/4)

Nigīn-i laʿlüñ ile milket-i ḥüsne Süleymānsın

Perī-rū dil-rübālar bende-i fermānuñ oldı hep (92/2)

Hz. Süleyman, mucizeleri ile şiirlerde yer alan peygamberlerdendir. O, kuşlarla ve hayvanlarla konuşur, onların dilini anlarmış. Cinlere ve rüzgâra emretme yetkisine sahipmiş.

İns ü cin ḥükmüñe rām olduġıçün pādşehüm

Senüñ içün götürür mühr-i Süleymān dirler (243/4)

Hz. Süleyman'ın üzerinde İsm-i Azam yazılı bir yüzüğü varmış. Bu yüzüğün taşı kibrit-i ahmerden olup bütün vahşi hayvanlar ve kuşlar bu yüzük sayesinde ona boyun eğerlermiş. Süleyman peygamber bu yüzüğü sadece eşine veya vezirine

[65] Hz. Musa ile ilgili benzer beyitler için bkz: 234/4, 620/5, 753/4.

emanet edermiş. Bir gün yüzük Süleyman peygamber kılığına giren bir dev tarafından çalınmış. Dev, sultan tahtına oturarak icraata başlamışken, sahtekârlıkla suçlanan peygamber bir sahil kasabasında hayatına devam etmiş. Yüzüğün peygamberin eline geçmesinden korkan dev onu suya atmış, onu yutan bir balık sayesinde yüzük gerçek sahibine tekrar ulaşmış. "Mühür kimdeyse Süleyman odur" sözü de bu olay üzerine söylenmiştir. Şiirlerde Hz. Süleyman'ın yüzük dolayısıyla yer aldığını görüyoruz. Ayrıca sevgilinin dudağı ne zaman mühür olsa onu açacak olan Süleyman peygamberin yüzüğü yani mührü olur.

Benüm olurdı ʿālem ḫātem-i laʿl-i lebüñ öpsem
Süleymāna nigīn oldı Süleymān olmaġa bāʿiṣ (114/3)

Ḳılmasun aġyār ile yār-ı perīşān iḫtilāṭ
Dīv ile lāyıḳ degül itmek Süleymān iḫtilāṭ (581/1)

Yine Süleyman peygamberle birlikte ismi anılan diğer bir unsur ise karıncadır. Bir sefer sırasında Hz. Süleyman'ın, karıncaların beyiyle konuşması, karınca beyinin onlara çekirge budu ikram etmesi, bu budun Hz. Süleyman'ın duasıyla bereketlenmesi ve bütün orduyu doyurması hadisesini hatırlatan telmihlerle de karşılaşmaktayız.

Ḫātem-i ʿışḳı ele kim ki getürdi ey dil
Aña ger mūr-ı żaʿīf ise Süleymān dirler (244/3)

Leb-i laʿl-i şekerbāruñ ġamıyla mūrveş cānā

Yoluñda pāy-māl olmaḳ Süleymān olmadan yegdür (334/4)[66]

vi. Hz. İsa

Hz. İsa, Cebrâil'in Hz. Meryem'e üflediği ruhtur. Bu yüzden ölüleri diriltmek, hastaları iyileştirmek, körlerin gözünü açmak gibi mucizeleri vardır. Şiirlerde de can üfleme yani insanları diriltme mucizesi ile yer almıştır.

ʿİlācı var ise ʿĪsī-leb-i cān-perverüñ eyler

ʿAceb ʿışḳuñ esīr-i derd-i bī-dermānıyuz cānā (22/3)

ʿĪsī gibi ben mürdeyi her laḥẓa dirildür

Vir leblerüñi aġzuma rūḥum bula rāḥat (108/4)

Hz.İsa'ya inanmayanlar onu çarmıha germek isteyince, melekler onu dördüncü kat göğe çıkarmışlardır. Kendisine kıyamete kadar ömür verilmiştir. Nefesiyle Hz. İsa'ya benzeyen sevgilinin bulunduğu yerde onun gökyüzündeki makamıdır.

O Mesīḥā-nefesüñ kūyını meʾvā ḳılsaḳ

Biz de ʿĪsī gibi göklerde ḳılurduḳ yirümüz (443/4)

[66] Hz. Süleyman ile ilgili benzer beyitler için bkz: 5/1, 250/1, 266/1, 269/2, 273/3, 328/3, 334/4, 433/7, 549/7, 578/6, 579/4, 584/4, 672/2, 673/1, 708/3.

Meskenüm ʿĪsī-ṣıfat ser-menzil-i ḫurşīd olur

Bir şeb ey meh-rū münevver eyleseñ vīrānemi (1227/4)[67]

vii. Hz. Muhammed

Hz. Muhammed, şiirlerde çeşitli teşbih unsurlarıyla birlikte yer alan peygamberlerdendir. Şiirlerde daha çok Mustafa ismi ile yer almaktadır.

Müslümanların kıblesi Kâbe'dir. Bu bağlam içinde sevgili, Mustafa; onun eşiği, Kabe; onu öven âşık da Hassan olmuştur.

İşigi Kaʿbesin sen Muṣṭafānuñ n'ola medḥ itsek

O dergāhuñ ḳulı ol Kaʿbenüñ Ḥassānıyuz cānā (15/5)

Ser-i kūyuñda senüñ medḥüñ oḳurken göñlüm

Muṣṭafā medḥin oḳur Kaʿbede Ḥassān dirler (265/5)

Peygamberimizin en büyük düşmanı Ebu Cehl'dir. Aşağıdaki beyitte şair, sevgili ve rakibin bir arada olduğu bir tabloda, sevgiliyi, Ebu Cehl ile Mustafa nasıl anlaşamazsa, sen de rakiple anlaşamazsınız diyerek uyarmaktadır.

Raḳīb-i rū-siyāh ile ḥabībüm ṣoḥbeti terk it

Ebū Cehl ile alışmaz bilürsin Muṣṭafā-meşreb (67/2)

[67] Hz. İsa ile ilgili benzer beyitler için bkz: 11/5, 240/2, 250/1, 260/3, 261/1, 373/5, 378/4, 941/2, 979/1, 986/1, 992/1, 1011/2, 1012/2, 1180/2, 1181/2, 1297/3, 1337/2, 1429/7.

Hayatında hiç yalan söylemeyen ve verdiği hiçbir sözden dönmeyen Hz. Muhammed, düşmanları tarafından dahi "Emin" sıfatıyla anılmıştır. Şair bu durumu bize tevriye yoluyla hatırlatmaktadır.

Emānetle bulupdur āstānuñda bugün şöhret

Olaldan ey yüzi ḳıblem Emānī Muṣṭafā-meşreb (73/6)[68]

(2) Dört Halife

Dört halifenin isimleri şiirlerde birlikte anılmıştır. "Dört büyük halife, yüce ahlâk üzere yaratılan, beşerî ve ilâhî ilimlere mazhar olan Hz. Peygamber'in sınırsız ilmi ve kusursuz ahlâkıyla şereflenmekle kâmil ahlâka erişmiş, ömürleri boyunca onun izinden yürümüş ve ahlâkı üzere amel etmişlerdir. Sadakatte Hz. Ebu Bekir, adalette Hz. Ömer, hilm ve hayâda Hz. Osman, İlim ve irfanda da Hz. Ali timsal olmuş, onlar bu üstün vasıflarıyla Hz. Peygamber'in sadakati, adaleti, hilmi ve ilminin delili ve mümessili olmuşlardır[69]. Dört Halife bahsedilen bu özellikleriyle mecmuadaki şiirlerde yer almaktadır.

Bi-ḥaḳḳ-ı Ḥażret-i Ḥaydar sevelden sen ʿÖmer ʿadli

Muḥibb-i çār-yāruz bende-i ʿOs̱mānīyüz cānā (6/3)

Ṣadāḳatde Ebū Bekr ü ʿadāletde ʿÖmer olsañ

Dinür eṣḥāb-ı ʿizzet içre saña Murtażā-meşreb (62/2)

---

[68] Hz.Muhammed ile ilgili benzer beyitler için bkz: 59/5, 69/4, 70/2, 827/4.

[69] Hüseyin Güfta, "Divan Şiirinde İlim ve İrfan Timsâli Hz. Ali", **Hacı Bektaş Veli Dergisi**, S: 24, 2002; http://www.hbektasveli.gazi.edu.tr/dergi.php?lang=tr&sayi_id=87 (E.T. 01.06.2011)

Ṣadāḳatde Ebū Bekr ü ʿÖmerdür ʿadl ile ol şeh

Ḥayāda ʿaynı ʿOs̱mānuñ seḫāda Murtażā-meşreb (63/3)

Ayrıca Kur'an nüshalarının Hz. Osman zamanında çoğaltılmış olmasına gönderme yapan beyitlerle de karşılaşmaktayız. Bu örneklerde sevgilinin yüzünün mushafa, yüzündeki hattın da ayete benzetilmiş olduğu görülür.

Ḫancer-i ġamze-i bürrānuña tīġ-i Ḥaydar

Ṣafḥa-i ʿārıżuña muṣḥaf-ı ʿOs̱mān dirler (237/3)

Maḥfūzdur āyāt-ı ḫaṭuñ bu dil içinde

Şol Muṣḥaf-ı ʿOs̱mān gibidür maḥmil içinde (1130/1)

Ancak bunların içinde Hz. Ali şiirlerde tek başına da yer almakla ayrı bir yere oturtulmuştur.

Hz. Ali'nin gazalarda ve muharebelerde kahramanlık gösterdiği ve muharebelerde peygamberin hemen yakınında yer alarak, onu korumaya çalıştığı bilinmektedir. Hatta gösterdiği kahramanlıklar dolayısıyla kendisi Esedullah ismiyle de anılmıştır. Aynı zamanda Hz. Ali'nin ilim irfan sahibi bir şahsiyet, kerâmet sahibi bir veli olduğu da bilinmektedir. Divan şiirinde çeşitli vesilelerle onun "kahramanlığı, ilim ve irfan sahibi oluşu" vurgulanmıştır.

Yine Hz.Ali dolayısıyla anılan isimlerden birsi de Kanber (Kamber)'dir. Hz. Ali'nin azatlı kölesi ve bendesidir. Hz. Ali'ye bağlılığı ile ün yapmıştır. Şiirlerde sevgiyle bağlılığın ifadesi olarak ʿAliyyü'l-Murtazâ ve Kanber isimlerini birlikte görmekteyiz.

Kerāmet süfresin beẕl it Yetīm erbāb-ı ḥācāta

Seni çün Ḳanber itdi bir ʿAliyyü'l-Murtażā-meşreb (57/5)

Sevgilinin ʿAliyyü'l-Murtazâ yaradılışlı olarak anıldığı beyitte türâb kelimesi bize Hz. Ali'nin isimlerinden Ebu't-Turâb'ı da hatırlatacak şekilde kullanılmıştır.

Yiridür bu türābı ḫākden refʿ eyleseñ şāhum

Erenler ḥaḳḳıçün sensin ʿAliyyü'l-Murtaẓā-meşreb (60/2)

Âl-i ʿabâ ile Hz. Peygamber, Hz. Ali, Hz. Fatıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin kastedilmektedir. Bir gün Hz. Peygamber sırtında yünlü bir aba ile evden çıkar. Onu gören Hz. Hasan yanına gelir, Resulullah abasının altına girmesini söyler sonra Hz. Hüseyin, Hz. Fatıma ve en son Hz. Ali gelir ve Peygamber hepsini abasının altına alır. Sonra Hz. Peygamber "Ey Ehl-i Beyt! Allah sizden kiri ve günahları gidermek ve sizi tertemiz yapmak ister.(Ahzab/33)" buyurmuştur. İşte Ehl-i Beyt olarak da isimlendirilen Âl-i ʿabâ'yla da yine sevgili ile ilgili teşbihlerde karşılaşmaktayız.

Nemedde ol aşaḳ maḥbūbını āyīneveş seyr it

Dilā bir ḫūb isterseñ eger āl-i ʿabā meşreb (59/3)

Muḥibb-i ḫānedān iseñ vücūduñ cāmesin terk it

Ḳabāya māʾil olmaz ey göñül āl-i ʿabā-meşreb (73/2)

Âşığın iyi bir âşık olabilmek için nasıl olması gerektiği anlatılırken, Hz. Ali'nin, Hz. Peygamberin yakınında bulunması, ona olan vefâsı örnek olarak gösterilmiştir.

Seḫālar ḳıl vefālar eyle ʿuşşāḳa benüm ʿömrüm

Cihānda ḫulḳ ile olmaḳ dilerseñ Murtażā-meşreb (65/3)

Seḫālar eyle cānā vaḳtidür ʿuşşāḳ-ı nā-şāda

Eger olmaḳ murāduñsa ʿAliyy-i Murtażā-meşreb (66/3)

(3) Hz. Hüseyin, Hz. Hasan ve On İki İmam

Mecmuada farklı şiirlerde de olmakla birlikte özellikle "-ālı Ḥüseynüñ" kafiye ve redifini taşıyan 13 şiirde Hz. Hüseyin ve onun Kerbela'da şehit edilmesi işlenmiştir.

Başuñ reh-i ʿışḳında virüp ḫürr şehīd ol

Olduñsa dil ü cān ile meyyāli Ḥüseynüñ (825/4)

Döndüm reh-i ʿışḳında bugün ḫürr şehīde

Öldürdi beni ġamze-i ḳattālı Ḥüseynüñ (826/5)

Dolayısıyla Hz. Hüseyin'in ismiyle birlikte, onun şahadetine sebep olduğu için Yezid'in ismi de anılmıştır.

Evlāda muḥibb ol yüri buġż eyle Yezīde

Maḥşerde muʿīnüñ ola tā āli Ḥüseynüñ (825/5)

ʿĀlemde Yezīd olsun o kim deşt-i belāda

Cān virmez ise olmaġa pā-māli Ḥüseynüñ (831/4)

Ayrıca ağyarın acımasızlığının, kötülüğünün anlatılığı beyitlerde, ağyarın Yezid olarak isimlendirilmesi, Kerbelâ ve şehid kelimelerinin kullanılmasıyla Kerbelâ Olayına ve Hz. Hüseyinin şehâdetine göndermeler yapılmıştır.

Başum döndürmen aġyār-ı Yezīdüñ tīġ [ü] tīrinden

Be-ḥaḳḳ-ı Murtażā oldum şehīd-i Kerbelā-meşreb (58/6)

ʿAdūnuñ tīġ [ü] tīrinden dönen ʿömrüm Yezīd olsun

N'ola ten ḳana ġarḳ olsa şehīd-i Kerbelā-meşreb (62/4)

Bugün meydān-ı ʿışḳ içinde aġyār ile ġavġādan

ʿAcāʾib teşneyin cānā şehīd-i Kerbelā-meşreb (63/4)

Yine "Hüseynün" redifini taşıyan şiirlerde, Hz. Hüseyin fiziksel ve ruhsal özellikleriyle de yer almıştır. Hz. Hüseyin'in karşılığı olarak konumlandırılan sevgili hal ve tavırda Hz. Ali'ye, güzellikte Hz. Hasan'a, huy olarak da Hz. Muhammed'e benzetilmiştir.

Sīretde ʿAlī ḫüsni Ḥasan ḫulḳı Muḥammed

Olsam n'ola ben ʿāşıḳ-ı pā-māli Ḥüseynüñ (827/4)

Yine aynı çerçevede benzer bir söyleyişe sahip aşağıdaki beyitte Hz. Hüseyin, hal ve tavırda Hz. Ali'ye, huyda Hz. Hasan'a, güzellikte Hz. Yusuf'a teşbih edilmiştir.

Sīretde ʿAlī ḫulḳı Ḥasan ḥüsn ile Yūsuf

Eṣḥāb-ı dil olsa n'ola abdālı Ḥüseynüñ (831/2)

Aşk tekkesine kendi isteğiyle bağlanarak her şeyden vazgeçen bir âşığın anlatıldığı beyitte "On İki İmam"dan bazılarının isimlerine de yer verilmiştir.

Ṣoyınsam tekye-i ʿışḳ içre ṭañ mı iḫtiyārumla

Beni itdi Ḥüseynī bir ʿAlī Mūsī Rıżā-meşreb (58/3)

Yine "On İki İmam"dan bazılarının isimlerine, Hz. Hüseyin'in şehâdetinin de hatırlatıldığı şu beyitte karşılaşmaktayız.

Şehīd-i Kerbelā gibi ḳażā tīġine ṭut gerden

Belīġī olmaġ isterseñ eger Mūsī Rıżā-meşreb (61/7)

(4) Melekler ve Şeytan

Cebrâil, dört büyük melekten bir tanesidir ve peygamberlerle Allah arasında elçilik yapmakla görevlidir. Mecmuada sadece Cebrail'in ismi bir yerde geçmektedir.

Degiştük ʿālem-i nāsūtı lāhūta beḳā bulduḳ

Olup Cibrīl ile hem-per yine rūḥānīyüz cānā (17/5)

Şeytan, önceden bir melekken Âdem'e secde etmeyerek Allah tarafından lanetlenmiş olan bir varlıktır. Bu olumsuz özelliklerinden dolayı şiirlerde rakip, şeytan olarak nitelendirilmiştir.

Ayırup benden çeker tenhāya dil-dārı raḳīb

Hey meded itmek diler īmānumı şeyṭān şikār (276/3)

Hz. Âdem ve Hz. Havva'yı kandırıp Cennet'ten kovulmalarına sebep olmasıyla da şiirlerde yer almaktadır.

N'ola kūyuñdan efendi beni dūr itse raḳīb

Ki Behişṭden çıḳaran Ādemi Şeyṭān dirler (268/3)[70]

c. Diğer Şahsiyetler

Mecmuada yer alan şiirlerde efsanevi şahsiyetler ve mesnevi kahramanları da almaktadır.

Ṣorarsañ ḥālümi Mecnūn u Ferhād ile ʿālemde

Ezelden deşt-i ʿışḳuñ bī-ser ü sāmānıyuz cānā (14/3)

Ey vech-i ḥüsn ben saña ʿāşıḳ geçinürken

Gelmemiş adı ʿāleme ʿAzrā ile Vāmıḳ (777/3)

[70] Şeytan ile ilgili benzer beyitler için bkz: 456/6, 534/6, 585/1, 643/4.

Ṭutuşduḳ küşt̄i-g̱ir̄-i nār-ı ʿışḳ ile Tehem-tenveş

Erenler himmetinde ʿālemüñ destānıyuz cānā (18/2)

Tenezzül eyleyüp baş egmezüz Sām u Ner̄imāna

Bugün meydān-ı ʿışḳuñ b̄i-ser ü sāmānıyuz cānā (17/4)[71]

2. Meslekler

Divan şiirinin yaşanılan hayatla ilişkili olduğunu kanıtlayan konulardan birisi de şiirde geçen meslek isimleridir. Şiirlerde birçok meslek ismi geçmekle birlikte bunlardan bazıları özellikle dikkati çekmektedir. Mecmuada geçen meslek isimlerinden dikkati çekenler de şunlardır:

a. Devlet Adamları ve Saray Görevlileri

(1) Divan Kâtibi

Divan kâtibi, divan toplantılarında verilen emirleri, alınan kararları yazma işini yapan kişilere denirdi. Bu kişiler divanın esas üyeleri olarak kabul edilmezlerdi. Divan kâtibi kelimesi, Emânî'ye ait iki şiirde karşımıza çıkmaktadır. Bu beyitlerde şair, şairlikte en üst seviyeye ulaştığını iddia etmektedir.

Ser̄ir-i naẓma geçdüñ mālik-i mülk-i kelām olduñ

Gelüp Ş̱ān̄ī güzeller kātib-i d̄īvānuñ olsun hep (81/7)

[71] Benzer şahsiyetler için bkz: 24/1, 26/7, 29/3, 324/5, 669/2, 776/2, 776/3, 776/4, 776/5, 776/6, 776/7.

Şeh-i iḳlīm-i naẓm olduñ Emānī ṭurma dīvān it

Gelüp nev-ḫaṭ güzeller kātib-i dīvānuñ olsun hep (85/8)

(2) Defter Kâtibi

Osmanlı Devleti'nde biri Anadolu'da diğeri Rumeli'nde olmak üzere iki defterdâr vardı. Hazineye ait malların kayıtlarını tutmak bu kişilerin göreviydi. Mecmuada "Kayacuğum" redifini taşıyan şiirlerde "Kaya" isimli bu kişinin Rumeli defter kâtibi olduğu söylenmekte ve bu, aynı redifi taşıyan hemen hemen bütün şiirlerde tekrar edilmektedir. Kaya ismindeki bu şahsın gerçekten yaşayıp yaşamadığını ya da isminin gerçekten Kaya olup olmadığını tespit etmek mümkün olmadı ancak Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü'nün "Nihânî" maddesinde verilen bilgilerden şiirlerde geçen "Kaya"nın, aşağıda sözü edilen kişi olabileceğini düşünmekteyiz.

"*Nihânî: (ö.970/1563) Ahdî, İstanbul'da; diğer kaynaklar ise Edirne'de doğduğunu söyler. Asıl adı Durak Durak Çelebi'dir. Acem-zâdedir. Babası Eyüp'te oturduğu için burada büyüdü. Kardeşi* ***Kaya*** *ve kendisi Dukakin-zâde'nin gılmanlarındandı. İkisi de saz çalardı. Durak Çelebi kemençe çalar ve kardeşiyle Paşa'nın meclislerinden ayrılmazdı. Hatta bir ara Durak Çelebi nişancı ve* ***Kaya Çelebi*** *mühürdarı oldular. Dukakin-zâde Kahire'de beylerbeyi iken, Manisa'da bulunan II. Selim'e Nihânî ile hediyeler gönderdi. Şehzade kendisini alıkoydu. Defterdar olarak atandı. Şehzade Bayezid Azerbaycan ve Horasan'a kaçtığında Acem Şahı onu tutuklamıştı. II. Selim de Bayezid'i öldürmesi için Durak Çelebi'yi*

966/1559 tarihinde elçi gönderdi. Daha sonra düşmanları türlü iftira ile Durak Çelebi'yi Sultan Süleyman'a öldürttüler. İyi ahlaklı idi.[72] *"*

Tīmār-ı ḫāṣ-ı luṭfuña ḳayd it Emānīyi

Ey Rūmiline kātib-i defter Ḳayacuġum (931/5)

Ḫāl-i ruḫuñ ki Rūmili Beglerbegisidür

Ḳıl ḫaṭṭuñ aña kātib-i defter Ḳayacuġum (934/2)

Ol ḫaṭṭ-ı ḫūb ile beni ḳayd eyle deftere

Ey ḫoş-nüvīs-i kātib-i defter Ḳayacuġum (936/5)[73]

(3) Segban

Segban, Osmanlı saraylarında av köpeklerine bakan, onları eğiten kimselerdir. Âşık, ağyara segban olmaktansa, ay yüzlü sevgilinin kuyundaki köpeklerin çanak yalayıcısı olmayı tercih etmektedir.

Kilāb-ı kūyuñuñ kim kāse-līsi olmaġ ey meh-rū

Ne ḥāl ise hele aġyāra segbān olmadan yegdür (330/4)

---

[72] Haluk İpekten, Mustafa İsen vd., **Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay., Ankara 1988, s.341-342.

[73] Katib-i Defter ile ilgili benzer beyitler için bkz: 935/5, 938/5, 944/5, 945/7, 946/4, 947/6, 949/7, 950/7, 952/4, 953/5, 954/4, 955/3, 956/3, 957/6, 958/7, 959/6, 960/3, 961/5, 962/6, 964/5, 965/2, 966/4, 967/3, 968/4, 969/3, 970/5, 971/5, 972/7, 973/6, 974/5, 974/7, 975/5, 979/4, 980/4, 981/2, 983/4, 984/5, 985/2.

Beyitte segban-başı kelimesi köpekleri eğitmesi ile söz konusu edilmiştir. Nasıl av sırasında segban-başı köpeğe ihtiyaç duyarsa, sevgili de dışarıya gezmeye giderken yanına ağyarı almakta, onsuz yapamamaktadır.

Yār ʿazm-i bī̇şezār itmez çıḳup aġyārsuz

Eylemez kelb-i muʿallemsüz ser-i segbān şikār (278/5)

b. Ordu Mensupları

(1) Serdar

Serdar, kumandan, komutan anlamlarına gelir[74]. Beyitlerde ordunun önünde bulunmaları, sancak taşımaları ile söz konusu edilmiştir.

Zülfine virdi ālāybegligin itdi ser-dār

Ḳalb-i ʿuşşāḳı ṣıdı başdan o müjgān ṣaf ṣaf (670/2)

Ser-dār-ı miḥnetüm görinen ṣanma māh-ı nev

Burc-ı sipihre dikdi bu āhum ʿalem benüm (912/2)

[74] Ali Nazîmâ-Faik Reşad, **a.g.e.**, s.455; Ferit Devellioğlu, **a.g.e.**, s.941.

Sevgilinin, âşığa eziyet etmesi, hatta onun başını kesmesi bile ona yapılmış olan bir iltifattır. Bu durum onu âleme serdâr etmeye yetecektir.

Başum kes dāra aṣ gel bendeñi ser-dār-ı ʿālem ḳıl

Dem-i ʿuşşāḳ ey ḫūnī niçe fitrāk yandurdı (1169/4)[75]

c. Ticaret ve Sanat Erbabı

(1) Kazzâz

İpeğin el ile bükülerek işlenmesini ve ip haline getirilmesini sağlayan kişilere kazzâz denir. Şiirde sevgili dolayısıyla kullanılan meslek isimlerinden birisi de budur. Kazzâz kelimesi genellikle sevgilinin saçıyla birlikte kullanılmıştır.

Dökmeden sökmekden ayru ʿāşıḳ-ı dīvānesi

Bendler bağlamalardur dāʾim ol ḳazzāz işi (1413/2)

Müşterī-i ṭurre-i zülfine kārı sögmedür

Ehl-i ʿışḳı dögmedür ol dil-ber-i ḳazzāz işi (1401/3)

Refʿīyi ḳılsa muḳayyed tār-ı zülf ile n'ola

ʿĀşıḳa bend itmedür ol dil-ber-i ḳazzāz işi (1408/5)

[75] Serdârla ilgili benzer beyitler için bkz: 707/4, 921/5, 971/1, 1151/1.

Şiirlerin redifi olan "iş" kelimesi de kazzazların kullandığı "iş ağacı"nı çağrıştırmaktadır. "İş ağacı denilen alet kazzazlıkta kullanılan tek ve en önemli alettir. Kazaz ustası bütün işlerini bu basit alet üzerinde yapmaktadır. İş ağacı, 40 cm. uzunluğunda, 15 cm. enindeki yassı bir tahtanın üzerine dikine yerleştirilen 30 cm. uzunluğunda, 3 cm. çapında yuvarlak bir ağaçtan ibarettir. Yuvarlak ağacın baş kısmı iplikleri tutacak şekilde boğumludur. Yassı tahta diz altında sıkıştırılarak örülecek ipek iplikler dik ağacın baş kısmındaki boğuma tutturulup püskül, iggal ve keytan yapımı gerçekleştirilir[76]."

(2) Nakkâş

Nakkâş, sayfa kenarları, duvarlar gibi çeşitli yerlere nakış yapan kişilerdir. Mecmuada bir beyitte karşımıza çıkan nakkâş kelimesi ressam kelimesiyle eş anlamlı kullanılmıştır ve sevgilinin peri kadar güzel olan yüzünü resmetmektedir.

Ol perī-ruḫsārı resm itdükde naḳḳāş-ı ḫayāl

Deyr-i dehr içinde yazmış bir büt-i Çīn eylemiş (524/2)

(3) Sarraf-Zerger

Altın, gümüş gibi değerli madenleri, kıymetli taşları türlü şekillerde işleyen, onlara şekil veren ve onları alıp satan kişilere sarraf denilmektedir. "Divan şiirinde âşığın gözyaşı inciye, yüzünün rengi altına; sevgilinin dudakları la'le, dişleri de

[76] (Erişim) http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/belge/1-15496/kazzazlik.html. 15.05.2011

inciye ve mercana teşbih edildiğinden sarraf kelimesi çoğunlukla sevgiliyle ve âşıkla birlikte düşünülmüştür.[77]

Âşığın gözyaşının cevher olduğu beyitte sevgili, güzellik hocası olmuş; âşık da muhabbet şehrinin sarrafı olmuştur.

ʿİlmīnüñ cevher-i eşkin görüp ol ḫˇāce-i ḥüsn

Didi kim şehr-i maḥabbetde bu ṣarrāf mıdur (395/5)

Âşığın sarrâf ve zerger olduğu beyitte, sinesi inci ve cevher, gözyaşları ise dirhem ve dinardır, parçalanmış cismi ise zerger kafesine ve sarrafa benzemektedir. Sözlüklerde[78] zerger kelimesinin karşılığı olarak kuyumcu şeklinde açıklamalar yapılmakla birlikte, zerger ve sarraf arasında bir takım farklar bulunduğunu bize Mehmet Zeki Pakalın bildirmektedir. Zergerin, kuyumcu yerine kullanılan bir tabir olduğunu ancak zergerliğin "savatçılık"la ilişkisi olduğunu belirtir. Savatçılık ise "gümüş ve altın üzerine kurşunla vs. yapılan nakış işidir.[79]" Kuyumcularla benzer işler yapmakla birlikte o dönemde zergerlik ayrı bir meslek olarak algılanıyor olmalı ki beyitte her ikisi ayrı ayrı yer almış.

Sīne pür-dür ü güher dirhem ü dīnār sirişk

Cism-i çāküm ḳafes-i zerger ü ṣarrāf mıdur (396/4)

Sürekli ağlayan âşığın gözü yaşlarla dolu olduğundan sarrafın sandığına benzemektedir.

---

[77] Ömer Özkan, **Divan Şiirinin Penceresinden Osmanlı Toplum Hayatı**, Kitabevi, İstanbul 2007, s.132.
[78] Şemseddin Sami, **a.g.e.**, s. 684; Ali Nazîmâ-Faik Reşad, **a.g.e.**, s. 569; Ferit Devellioğlu, **a.g.e.**, s. 1181.
[79] Mehmet Zeki Pakalın, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul1993, s.654-655.

Gevher-i eşküñle memlū görürüm her dem anı

Ḥasanuñ dīdesi ṣanduḳa-i ṣarrāf mıdur (397/5)

Yine sevgilinin gözü ve sarraf kelimesi arasında ilgi kurulmuş olan bir beyitte, âşığın göz kafesinin, sarrafın cevherine benzetilmesine sebep olan ise sevgilinin yolunun toprağıyla süslenmiş olmasıdır.

Ḫāk-i rāh ile müzeyyen görinüp çeşm ü müjem

Didi dīdeñ ḳafesi cevheri ṣarrāf mıdur (390/3)

Sadece âşık değil aynı zamanda sevgilinin de sarraf olduğu beyitler söz konusudur. Âşık güzellere altınını arz etmeden, dilber-i sarrâf o altını almaya çalışacaktır.

Ṣāniyā ḫūblara itmeden altunuñı ʿarż

Ṣayda ḳābil ġaraż ol dil-ber-i ṣarrāf mıdur (392/6)

Yine sevgilinin sarraf olduğu beyitte âşığın gümüş gibi olan gözyaşlarını ve altın gibi olan sarı olan yüzünü gören sevgili, onun kendisine âşık olduğunu da anlamıştır. Bu anlayıştan dolayı da sarraf olmuştur.

Göricek sīm-i sirişkümle ruḫ-ı zerdümi yār

ʿĀşıḳ olduġumı fehm eyledi ṣarrāf mıdur (398/3)

Kuyumculuk işinde kullanılan işleme yöntemlerinden birinin de taşlama işi olduğu bilinmektedir. Aynı zamanda taşlama insanı kınama ve cezalandırma yöntemlerindendir. Bu iki anlamın tevriyeli olarak kullanıldığı beyitte sevgilinin

dudağına benzemeye çalışan bir yüzük söz konusudur ve bu durumdan dolayı zergerler onu taşlamak istemektedir.

Ḫātem femüñe öykünür ey sīm-ten diyü

Zergerler anı ṭaşlamaġ ister Ḳayacuġum (969/2)

Sarraf ve zerger kelimelerinin bulunduğu diğer beyitlerden farklı olarak aşağıdaki beyitte nazım şehrinin sarrafı şairin kendisi olmuştur. Altının ayarını anlaması sebebiyle sarrafın sâhib-i ʿayâr olarak nitelendirildiği beyitte şair, şiir işinden iyi anladığını vurgulamaktadır.[80]

Ey ḫˇāce şehr-i naẓma çü ṣarrāf Emrīdür

Ṣāf eyledüñse ḳālüñi ṣāḥib-ʿayāra gel (885/5)

(4) Serterâş/Berber

Serterâşlar yani berberler, saç kesimi ve bakımı ile ilgilenen kişilerdir. Mecmuada bu meslek ismiyle de yine sevgili ile ilgili benzetmeler dolayısıyla karşılaşılmaktadır.

Meh-rūlar içre sevdüm bir ḫūb ser-terāşı

Tīġine ḳarşu ṭutdum bī-iḫtiyār başı (1139/1)

[80] Sarrafla ilgili benzer beyitler için bkz. 391/3, 393/5, 399/5, 401/5, 404/3, 406/5, 407/4, 408/4.

Dil yine sevdi cāndan bir ḫūb ser-terāşı

Ol ḳaşı yānuñ egdüm tīġine ṭoġrı başı (1144/1)

Bazı beyitlerde serterâşlarla ilgili kavramlarla da karşılaşmaktayız. Ser-terâşın yanında usturasını bilemek için kullandığı kayış asılıdır.

Ṣayd eylemek olurdı ol ḫūb ser-terāşı

Ḳayış gibi yanınca ṣalınmasaydı nāşī (1140/1)

Yine serterâşın elinde tıraş yapmaya yarayan tîg ve tîgi bilemeye yarayan taş bulunmaktadır.

ʿAzm itdi Rūma Mıṣruñ meşhūr ser-terāşı

Elde Dımışḳī tīġi bilde Firengī ṭaşı (1145/1)

Berberler sadece saç kesme işiyle ilgilenmezler aynı zamanda kaş da kazırlar.

Ser-dār-ı dil-rübālar dirler o ser-terāşı

Abdālı oldı anuñ ḫātem ḳazıtdı ḳaşı (1151/1)

Berber dükkânı söz konusu olduğunda vazgeçilmez olan unsurlardan birisi de aynadır. Üstelik bu aynaların bulunduğu yer de beyitte söz konusu edilerek, aynaların dükkânın önünde sarktıkları belirtilmiştir.

Ṣadrī dükān öñinde āyīneler ne ṣarḳar

Görmek degül murādı çünkim o ser-terāşı (1145/5)

Dükkān öñinde ḫurşīd ṭob āyīne aṣaldan

Tīġini ṭutmaġ içün māh oldı kösre ṭaşı (1150/4)

Ayrıca aşağıdaki beyitlerde içlerinden alındığı şiirlerde berber dükkânları ve bu dükkânlardaki eşyalarla ilgili ipuçları yer almaktadır.

Mihr ile māh Tābī iki gümiş legençe

Bu çerḫ-i lāceverdī oldı dükān-ı kāşī (1147/5)

Zerrīn legençe ḫurşīd mirʾāt māh-ı enver

Ebr aña fuṭa vü çerḫ olmış dükān-ı kāşī (1155/4)

Farrāş āh-ı ʿāşıḳ müjgān-ı dīde cā-rūb

Ḳo ṣulasun dükānuñ bu çeşm-i eşk-pāşı (1146/3)[81]

(5) Tellâk

Tellâk, hamama gelen müşterileri keseleyip, yıkamakla görevli olan kişilere verilen isimdir. Mecmuada özellikle "yandurdı" redifini taşıyan şiirlerde, aşk ateşi ve yakıcılığı da söz konusu edilerek sevgili tellâk olarak isimlendirilmiştir. Dolayısıyla beyitlerde hamam, germâbe ve külhân kelimelerine de sıkça yer verilmiştir.

Aşağıdaki beyitlerde bir gümüş bedenli, yalın yüzlü tellâğa tutulmuş olan âşığın sinesinin, aşkın hararetiyle hamam gibi yanmakta olduğu görülmektedir.

[81] Ser-terâşlarla ilgili benzer beyitler için bkz: 949/8, 1141/3, 1142/1, 1143/1, 1146/1, 1146/4, 1148/1, 1149/1, 1150/1, 1151/1, 1153/1, 1153/5, 1154/5, 1155/1, 1155/5, 1156/2, 1157/1, 1157/2, 1157/4.

Ḥarāretle n'ola ḥammāmveş sūzān ise sīnem

Beni bir āteşīn sīmīn-beden dellāk yandurdı (1159/4)

Tenüm ḥammāmveş ḳızdurdı Tābī āteş-i ʿışḳı

Derūnum bir yalıñ yüzlü güzel dellāk yandurdı (1163/5)

Göñül germ-ābesine ṣaldı āteş ol perī gūyā

Maḥabbet külḫanın bir beççe-i dellāk yandurdı (1160/4)[82]

(6) Terzi/Hallâk

Sevgilinin güzellik unsurlarıyla birlikte anıldığı diğer bir meslek terziliktir. Mecmuada sadece üç beyitte yer alan terzilik kavramı makas ismiyle ve doğrama, biçme fiilleriyle birlikte karşımıza çıkmaktadır.

Terzi sevgili zaten dağınık ve perişan olan âşığın bedenini cevr makası ile doğrayarak az işi çok hale getirmiştir.

Ṭoġradı miḳrāż-ı cevr ile beden āvāresin

Āh o derzī dil-beri çoġ itdi ey dil az işi (1406/2)

Terzi olan sevgilinin önünde boş, aylak âşıklardan başka kimse kalmamıştır. Burada âşıkların şemʿe benzetilmesi aklımıza geceleyin mum ışığında dikiş diken terziyi getirmektedir.

[82] Dellâkla ilgili benzeri beyitler için bkz: 117/5, 1164/7, 1165/3, 1169/2, 1304/3.

Ol derzī dil-berinüñ öñinde şemʿ gibi

Āvāresinden özge kimesne dikilmedi (1426/3)

Terzi anlamına gelen hayyât kelimesiyle de mecmuada karşılaşmaktayız. Beyitte ezel terzisi, bayramlık dikmek için beyaz bir kumaşı biçmektedir.

Ṣanma pehlūsıdur ey dil aġzın Şāmīnüñ

Biçdi ḫayyāt-ı ezel egnine aḳ bayramı (1283/6)

ç. Meclis Erkânı

(1) Sâkî

Mecliste içki dağıtan, içki sunan kişilere sâkî denir. Şiirde en çok geçen kelimeler arasında yer alan sâkî, içki, bezm, sürahi, kadeh, sunmak gibi kelimelerle yan yana bulunur.

Yine sāḳī-i bezmüñ bende-i fermānıyuz cānā

Bir iki cām-ı meyle ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā (19/1)

Gir dāʾire-i bezme ṣafā cāmını nūş it

Mest oluban it sāḳī-i ebrārı temāşā (41/4)

Güşāde-rūy u ḫandān-leb ṣurāḫī vü ḳadeh sāḳī

Ḫum-ı mey-ḫāneveş deyr-i cihānda hep ṣafā-meşreb (57/3)

Beyitlerde onun mecliste içki dağıtması üzerine özellikle vurgu yapılmaktadır.

Ṭolansun ṭurma bezmi sāḳī-i cānāneler dönsün

Pey-ā-pey ṣaġlı ṣollı laʿlgūn peymāneler dönsün (995/1)

Sâkî, aynı zamanda güzellik konusunda sevgilinin özelliklerine de sahiptir.

Çü sāḳī mīr-i meclis bir güzelsin pādşā-meşreb

Elüñden cām-ı Cem içmek düşer mi her gedā-meşreb (61/1)

Leb-i meygūnı devrinde o yār-ı gül-ruḫuñ ṣāḳī

N'ola şürb-i müdām eylerse ṣūfī her ṣafā-meşreb (61/5)[83]

(2) Mutrib

Mutrib, meclislerde çalgı çalıp, şarkı söyleyen kişilere verilen isimdir. Şiirde oldukça fazla yer alan mutrib kelimesiyle birlikte eğlence meclisinin diğer unsurları, makam isimleri ve musikî aletlerinin isimleri yer alır.

[83] Sâkî ile ilgili benzer beyitler için bkz: 59/2, 63/1, 68/1, 70/5, 71/2, 71/6, 81/5, 84/6, 93/6, 110/1, 122/4, 125/4, 126/2, 127/3, 159/5, 162/7, 167/1, 167/5, 176/2, 176/3, 177/4, 244/2, 287/6, 297/3, 307/5, 308/6, 311/2, 347/4, 375/4, 398/2, 400/1, 458/4, 465/1, 467/5, 469/1, 482/2, 496/4, 525/3, 723/4, 725/6, 729/3, 745/6, 786/6, 804/6, 861/2, 892/3, 896/5, 897/1, 910/4, 915/3, 920/3, 923/2, 924/4, 995/2, 997/1, 997/3…

Nāyını nālelerüm sāzına dem-sāz eyler

Rāstī muṭrib-i meclis ḳatı nā-sāz eyler (301/1)

Âşık, aşk mutribinin elinde kemançe şekline girmiş ve sinesi de rebâb gibi olmuştur.

Kemānçe şekline girdüm elinde muṭrib-i ʿışḳuñ

Keş-ā-keşden ḫalāṣ olmaz daḫı sīnem rebābāsā (53/4)

Sevgilinin mutrib olduğu aşağıdaki beyitte, ayrılıktan dolayı âşığın ok gibi düz olan boyu ikiye bükülmüş ve yay şekline girmiştir. Çünkü âşık sevgilinin ince beline kavuşmayı istemektedir ve bu şevk onu rebâba döndürmüştür.

Yay idüp oḳ gibi ḳaddüm hecrüñ ile muṭribā

Eglerüm mūy-ı miyānuñ şevḳi ile çün rebāb (79/2)[84]

(3) Deffâf

Bezmde tef çalan kişiye deffâf denir. Aşağıdaki beyitlerde ağyarın ve feleğin, sevgilinin bezminde deffâf olduğunu görmekteyiz.

Bezm-i yāra gelüp aġyār yine sīne döger

Anı kim daʿvet ider meclise deffāf mıdur (392/5)

[84] Mutrib ile ilgili benzer beyitler için bkz: 71/6, 294/2, 300/2, 370/2, 404/2, 439/1, 475/6, 483/3, 569/1, 725/6, 843/3, 844/4, 849/5, 925/4, 1001/3, 1005/2, 1093/5, 1132/2, 1190/5, 1192/4, 1193/4, 1396/2, 1405/4.

Mihr ü mehden defi var çerḫ urur devr-i uṣūl

Felek ey şāh-ı ḥasen bezmüñe deffāf mıdur (405/3)

(4) Ney-zen

Bir beyitte neyzen ile karşılaşmaktayız. Sevgili, ağyarı yanına alıp onunla konuşması âşığı üzmüş ve benzini saza döndürmüştür.

Hem-zebān idinüp aġyārını yanına alur

Beñzüm ol nāy-zen-i şūḫ benüm sāz eyler (298/2)

d. Oyuncu ve Gösteri Erbâbı

(1) Can-bâz

Mecmuada canbâz kelimesi en çok sevgilinin zülfü dolayısıyla anılmıştır. Sevgilinin zülfü ipe benzetilmiş, gönül de bu ipin üzerindeki canbaz olarak hayal edilmiştir.

Cāna ʿarż eyler o dem dil zülfini itse ḫayāl

Gösterür ṣan kim resen üstinde bir cān-bāz işi (1406/3)

Dil-berüñ cān virürüz yolına Manṣūr-ṣıfat

Resen-i zülfine cān-bāz ki dirler o bizüz (481/2)[85]

(2) Luʿbet-bâz

Luʿbet-bâz kelimesi oyuncu, hokkabâz, hayalci, kuklacı anlamlarına gelmektedir. Aslında hokkabâzlık ve hayalcilik yani kuklacılık birbirinden farklı olmakla birlikte mecmuada her iki işin yerine de luʿbet-bâz kelimesi kullanılmıştır. Kelimenin hangi anlama geldiği ise beyitlerden anlaşılmaktadır.

Oynadup ḫalḳ-ı cihānı dürlü ṣorup gösterür

Kim ḫayāl-i ẓılle beñzer çerḫ-i luʿbet-bāz işi (402/6)

Esb-i cānı virmek ile vuṣlatuñ manṣūbesi

Naṭʿ-ı mihr üstinde şāhā oldı luʿbet-bāz işi (1414/3)[86]

3. Musiki Terimleri

Mecmuada dikkati çeken hususlardan birisi de musiki ile ilgili terimlerin tevriyeli bir şekilde şiirlerde kullanılmasıdır. Musiki makamlarının isimleri sevgiliyle ilgili kimi durumları ifade etmek için kullanılmıştır.

Her ne şiʿri ki dirin leblerüñe

Būselikde anı baġlar üstād (214/2)

---

[85] Canbâzla ilgili benzeri beyitler için bkz: 1401/5, 1402/4, 1407/4, 148/3.

[86] Luʿbet-bâzla ilgili benzer beyitler için bkz: 1399/6, 1413/1.

Baña cevr itmege nāz ile o kūçek dehenüm

Būselik ile disem naġme-i şeh-nāz eyler (299/3)

Ṭarab-engīz uṣūlinde gül üstād geçer

Muṭrib-i bezmgeh-i ḥüsnüñe deffāf mıdur (405/2)

Muṭribā būselik it ḫaddine ḳarşu zinhār

Eyleme Rūmda nev-rūz u ʿacem kūşeleri (1195/4)

Şiirlerde musiki âletlerinin isimlerine de yer verilmiştir. Yine bu kelimeler de tevriyeli olarak aşkla ilgili kimi durumları anlatmak için kullanılmıştır.

Kemānçe şekline girdüm elinde muṭrib-i ʿışḳuñ

Keş-ā-keşden ḫalāṣ olmaz daḫı sīnem rebābāsā (53/4)

Yay idüp oḳ gibi ḳaddüm hecrüñ ile muṭribā

Eglerüm mūy-ı miyānuñ şevḳi ile çün rebāb (79/2)

Nāyını nālelerüm sāzına dem-sāz eyler

Rāstī muṭrib-i meclis ḳatı nā-sāz eyler (302/1)

Çeng ḳıldı ḳadümi sīne-i mecrūḥumı def

Ne bu ḳānūn-ı cefā niçün o şeh nāz eyler (302/2)

Bezm-i ġam içre fiġān ile enīn eylemede

Erġanūn u neye dem-sāz ki dirler o bizüz (480/3)

Düşerse yār ile bir şeb eger ki ṣoḥbet-i ḫāṣ

Ney ola nāle vü def sīne cān u dil raḳḳāṣ (564/1)

Ḳāmetüm oldı kemān başum kemānçe kāsesi

Mā-ḥaṣal başdan başa döndüm rebābuñ ʿaynına (1071/4)

Yine hem musikî ile ilgili terimlere hem de musikî âletlerinin isimlerine yer verilen beyitler de bulunmaktadır. Eğer aşk makamında, sözünü çeng ve rebab gibi dinletmek istiyorsan, yapılacak olan iş daima "*dem urmak*[87] "olmalıdır.

[87] "Dem, 1- Neyin en pest sekizlisindeki sesler ki, üflenerek çıkarılması en zor olanlarıdır. Neyde kaba râst (sol) ile yegâh (re) arasındaki perdeler dem sayılır. Ney eğitimi, günde en az iki saat ve 300 gün müddetle dem sesleri üfleyerek başlar. Mevlevî âyînlerinde ilk taksîmde neyzenbaşı taksîm ederken, öbür neyler, taksîm edilen makamın durak perdesini üfler ki buna da "dem tutmak" denir. 2- Herhangi bir nağmeye sürekli şekilde eşlik eden sesler. Buna armonide pedal denir. En çok makamın durak veya güçlüsü, ekseriya ikisi birden kullanılır. Bu sesler, çok defa eserin okunduğu sekizlinin bir sekizli aşağısından eşlik eder. Binaenaleyh demin bu mânâsının, ilk mânâsıyla ilgili olduğu açıktır." Yılmaz Öztuna, **Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi**, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara, 2000, s.85.

Nevā-yı ʿışḳda dem urmaḳ olsun dāʾimā kāruñ

Sözüñ diñletmek isterseñ eger çeng [ü] rebābāsā (56/2)[88]

Mecmuada musiki ile ilgili olarak "def" redifini taşıyan sekiz şiirle karşılaşmaktayız. Bu şiirlerde def ve musiki ile ilgili terimler yine âşık ve sevgili ilişkisini anlatmak amacıyla benzetme unsuru olarak kullanılmışlardır.

Hāle şu deñlü eyledi tevsīʿ-i dāʾire

Māhı idince bezmüñe ey māh-pāre def (686/3)

Zer cāmeler geyüp ṭaḳınur gūşvāre def

Budur murādı kim vara bezm-i nigāra def (689/1)

[88] Musiki ile ilgili benzer beyitler için bkz: 7/2, 90/2, 98/4, 294/2, 298/1, 474/5, 480/4, 482/2, 483/3, 530/3, 743/5, 910/1, 924/3, 1068/4, 1077/4, 1078/2, 1080/4, 1091/4, 1092/5, 1093/5, 1098/2, 1099/4, 1100/4, 11078/4, 1108/3, 1109/3, 1371/4, 1402/7.

4. Av ve Avcılık Terimleri

Sevgili-âşık ilişkisi ele alınırken "şikâr" redifi etrafında av ve avcılık terimleri kullanılarak sevgilinin âşığı avlaması imajı üzerinde durulmuştur. Avlama söz konusu olduğunda; akça, bâz-ı nâle, cân u dil murgu, cân-şikâr, çeşm, çeşm-i hiyel-bâz, dâm-ı zülf, kemend, nakd-i eşk, peşşe, sayyâd, şehbâz-ı himmet, şeytân, tîg, ummân, zâg, zülf gibi kavramlar kullanılmıştır. Bu kavramlar ʿankâ-yı ʿâlî-şân, cân, cânân, gevher-i yek-tâ, hûbân, hümâ-yı devlet-i devrân, imân, murgzâr-ı sahn-ı kûy, mâhî-i ummân, tezerv-i bâġ-ı hüsn ü ânı avlamak için kullanılmışlardır.

Sadece kuş değil aynı zamanda yılan ve balık avlama da söz konusu edilmiştir. Bunların yanı sıra kuşun kuş avlaması, yılanın kuş ve kurbağa avlaması da söz konusu edilmiştir.

Sevgilinin saçı tuzak, beni ise bu tuzağın yemidir ve âşığın gönlünü avlamaktadır. Saçın rengini de çağrıştıracak şekilde beyitte geceleyin avlanma söz konusu edilmiştir.

Dām-ı zülf ü ḫālini dil almaġa atmış kemend
Resmidür şām u seḥerde eylemek şāhān şikār (274/3)

Sevgilinin yılana benzeyen saçı, aşığın bülbüle benzeyen gönlünü avlamıştır.

Mār-ı zülfeynüñ ucında göñlümi gören didi
Bülbül-i gūyāyı itmiş gūyiyā ṣuʿbān şikār (277/2)

Bir başka beyitte ise sevgilinin yılana benzeyen zülfünün kıvrım kıvrım olmasının sebebi olarak âşığın çektiği âhın rüzgârı gösterilmiştir. Hatta bu rüzgâr beyitte yılan avcısına benzetilmiştir.

Bād-ı āhumdur iden ṣuʿbān-ı zülfüñ pīç pīç
Mār-gīr olanlar eyler ejderi āsān şikār (278/3)

Yine benzer bir söyleyişte, gül goncası sabah vaktinde inleyen bülbülü avlamak için dikenlerin arasından yılan gibi başını çıkarmıştır.

Ġonçe-i gül baş çıḳarmış ḫārdan ṣuʿbān-ṣıfat

İtmegiçün ṣubḥ-dem bir bülbül-i nālān şikār (279/3)

Sevgilinin saçının yılana teşbih edildiği aşağıdaki beyitte ise düşmanın yani rakibin gönlü kurbağaya benzetilmiştir.

Göñlini aldı ʿadūnuñ zülf-i ʿanberbār-ı yār

Ġūkdur gūyā kim eyler anı bir ṣuʿbān şikār (287/2)

Sevgili her zaman o kadar acımasız değildir. Bazen âşığa acır ve âşığın kanlı gözyaşlarını siler.

Dāne dāne eşk-i ḫūnīnüm gözümden sildi yār

İtdi bir ʿayyār gūyā sübḥa-i mercān şikār (278/4)

Çok gözyaşı dökmeden iyi bir âşık olmak mümkün değildir. Bu tıpkı avın helal olması için kanını dökmeye benzemektedir. Kanı dökülen, temizlenen av nasıl helal hale gelecekse, çok gözyaşı döken âşık da iyi bir âşık olacaktır.

ʿĀşıḳ olmaz Raḥmiyā gözden şu kim yaş dökmeye

Nitekim murdār olur aḳıtmayınca ḳan şikār (282/5)

Ancak âşık sevgili tarafından avlanmak istemektedir. Hatta “Ecel gelip can kuşumu avlamadan, can alıcı zülfünü sal, gelsin” diyerek sevgiliye kendisini avlaması konusunda davette bulunmaktadır.

Murġ-ı rūḥum itmedin bāz-ı ecel ey cān şikār

Ṣal meded gelsün o zülf-i şāh-bāz-ı cān-şikār (291/1)

Rakip de bu aşk ilişkisi içindeki yerini almış ve sevgiliyi, âşıktan uzaklaştırmak için elinden geleni yapmaktadır.

Ayırup benden çeker tenhāya dil-dārı raḳīb
Hey meded itmek diler īmānumı şeyṭān şikār (276/3)

Sevgiliyi avlayamayan âşık, gözyaşlarını tane tane dökerek onları kirpik tuzağına yem yapar böylelikle hiç olmazsa sevgilinin hayal kuşunu avlamaya çalışır.

Dāne-i eşki döküp dām eyledüm müjgānlarum
İtmege murġ-ı ḫayālüñ ey şeh-i ḫūbān şikār (279/2)

Ârif olan kişinin insanın gönlünün peşinde olduğunun anlatıldığı aşağıdaki beyitte sadece kuş değil aynı zamanda balık avlama da söz konusu edilmiştir.

Murġ u māhī ṣaydını ḳo göñül avla luṭf ile
ʿĀrif eyler ey Nişānī çün dil-i insān şikār (274/5)

Âşığın vefasızlığı beddua niteliğinde bir söylemle dile getirilmiştir. Sevgili, nazı ve edasıyla ne kadar âşığa cevr etse de ona yüz vermeyip yükseklerde uçsa da sonunda devrân onu da avlayacaktır. Avcı konumundan av konumuna getirecektir.

Her ne deñlü nāz ile yüksek uçarsa n'ola yār
Eyler imiş ehl-i cevri ʿāḳıbet devrān şikār (274/4)

Bu çerçevede aşk bir kuşa, sevgili "Anka"ya, âşık ise "Anka"yı avlama hevesinde olan sivrisineğe benzetilmiş, sivrisineğin Anka'yı avlaması nasıl imkânsızsa, âşığın sevgiliye ulaşmasının da o kadar imkânsız olduğu vurgulanmıştır.

Murġ-ı ʿışḳı ṣayd ümīdin itmesün her bü'l-heves
Hīç olur mı peşşeye ʿanḳā-yı ʿālī-şān şikār (275/3)

Âşık, sevgiliyi avlayabilmek için doğana benzeyen inlemesini kullanmasına rağmen muradına erememiş, sevgiliyi avlayamamıştır.

Bāz-ı nālemle dirīġā olmadı cānān şikār
Ṣayd müşkil çekme zaḥmet olmaz imiş cān şikār (274/1)

Ancak bazı beyitlerde sevgili avlanamayacak kadar yükseklerde değildir. Zaman zaman onu elde etme fırsatı ortaya çıkmaktadır.

Ey Yaḳīnī sen hele ṣal şāh-bāz-ı himmetüñ
Ola şāyed ol tezerv-i bāġ-ı ḥüsn ü ān şikār (275/6)

Furṣat el virmişken avla ol gözi şeh-bāzı var
Ṣanma kim girür ele anuñ gibi her ān şikār (276/2)

Ey Belīġī furṣat eldeyken şikāruñ alıgör
Olmadın ṣayyād-ı merg-i bī-emāna cān şikār (281/5)

Mey çaḳır sāḳī çaḳırcı mīr-i meclisdür göñül
Olsa ṭañ mıdur baña ol gözleri mestān şikār (287/6)

"Şikâr" redifini taşıyan bu şiirlerde yine gerçek hayatla bağlantılı ilginç söyleyişlerle de karşılaşılmaktadır. Eğer âşık ağlarsa gönül şahbâzı sevgilinin hayalini yakalayamayacaktır. Çünkü şiddetli yağmur yağarken usta avcı olan şahinler bile avlarını yakalayamaz.

Şāh-bāz-ı dil ḫayālüñ ṣaydın itmez aġlasam
İdemez şāhīn olsa şiddet-i bārān şikār (289/2)

5. Şairlerin Kendilerini Kanıtlama Arzuları

Şairlerin kendilerini kanıtlama arzuları mecmuada dikkati çeken hususlar arasında yer almaktadır. Bu durum ilk olarak, şairlerin usta şair olduklarını, önceden yaşamış büyük Arap ve Fars şairlerine benzedikleri söyleyerek kendilerini kanıtlamaya çalışmaları hatta kendi şiirlerinin onların şiirleri ve eserleri gibi güzel olduğunu söylemeleriyle, ikinci olarak ise yaşadıkları coğrafyada ve zamanda en üstün olduklarını söylemeleriyle gerçekleşmektedir.

Bazı şairler, sevgilinin vasıflarını şiirlerinde söz konusu edilerek, onun güzelliği anlatılarak kıymet kazanmışlardır. Yaşadıkları zamanın (zamanın, devrânın, asrın vb.) ve coğrafyanın (Rum'un, bezmin vb.) Hüsrev'i, Hassan'ı, Zahîr'i, Selman'ı, Hakan'ı olmuşlardır.

Selīmīveş lebüñ vaṣfın idüp şīrīn-kelām ile
Zamānuñ himmetüñle Ḫüsrev-i devrānıyuz cānā (1/5)

Nişānī naẓmına taḥsīn ide lafẓ-ı dürer-bāruñ
Suḫen mülkinde Rūmuñ Ḫüsrev ü Ḥassānıyuz cānā (2/5)

Bi-ḥamdi'llāh ki ḥüsn-i naẓm ile vaṣfında sen şāhuñ
Ġıyāṣī gibi biz de ʿālemüñ Ḥassānıyuz cānā (12/5)[89]

Zaten başarılı olan ve bu başarıları herkes tarafından kabul gören şairlerin zamanlarında ve coğrafyalarında Selman veya Cami olarak nitelendirilenler de vardır.

Biz ol mīr-i kelāmuz kim bilür cümle kemāl ehli
Sipāhī gibi Rūmuñ naẓm ile Selmānıyuz cānā (6/5)

[89] Benzer beyitler içi bkz: 4/6, 4/7, 7/4, 13/5, 15/6, 24/2, 24/3, 28/7, 240/6.

Cihānı cām-ı naẓmum şiʿr-i Bāḳī gibi devr eyler
Bu bezmüñ şimdi biz de Cāmī-i devrānıyuz cānā (8/5)

Kemāl ü faẕl ile meşhūr olursaḳ n'ola şehr içre
Kemālāt ile gūyā Ḫüsrev ü Ḫāḳānīyüz cānā (15/2)[90]

Bunların yanı sıra Arap ve Fars şairlerinin peyrevi oldukları için şiirleri güzel olan şairler de vardır.

ʿAceb mi şiʿrümüz bulsa kemālin söz ü ḥāletde
Ezelden ey Ḥasan çün pey-rev-i naẓm-ı Ẓahīrüz biz (500/5)

Ehl-i naẓmuñ Ṣāniyā biz pey-rev-i meddāḥıyuz
Her birin Firdevsī vü Ḫˇācū vü Selmān isterüz (463/8)

Hatta üstün şairlik yetenekleriyle sadece bulundukları coğrafyayı değil Irak ve Fars coğrafyasını etkileyenler de vardır. Ancak yine de Selman gibi bir şair olabilmiştir. Onu geçememiştir.

ʿIrāḳ u Fārisi ṭutduḳ Emānī biz feṣāḥatle
Cihānuñ fāris-i meydān olan Selmānıyuz cānā (17/7)[91]

Sadece o şairlere kendileri benzemekle kalmamış aynı zamanda eserleri de o şairlerin eserlerine benzemiştir. Onlar kadar başarılı olarak, onların eserleri gibi eserler oluşturarak usta şairler olmuşlardır.

Ṣadriyā beytümüzüñ her biri Būstāna bedel
Rūmda Saʿdī-i Şīrāz ki dirler o bizüz (483/5)

[90] Benzer beyitler için bkz: 16/4, 16/5, 17/6, 20/7, 22/7, 294/5.
[91] Benzer beyitler için bkz: 31/5, 469/5.

Naẓmum yanında Tuḥfetü'l-Aḥrārı kim öger
Şiʿrüm oḳınsa Lüccetü'l-Ebrāra kim baḳar (410/6)

Ḫüsrev-i naẓm oldı Ṣānī̄ her sözi pür-sūzdur
Şiʿri anuñ ḳomadı yir Lüccetü'l-Ebrāra hī̄ç (151/6)

Şiirleri güzel olanlar ya da günden güne güzelleşenler vardır. Bu durum onların şiirlerini ve üsluplarını takip edilmeye değer kılmaktadır.

Ṭarz-ı ġazel-i Ṣānī̄yi günden güne seyr it
Elfāẓı laṭī̄f olmada eşʿārı temāşā (25/6)

Ṣānī̄ baş açıḳ yügrügidür ʿarṣa-i naẓmuñ
Olursa n'ola pī̄ş-revi ehl-i feṣāḥat (108/5)[92]

Şair, şiirleriyle yeni ülkeler feth etmiştir. Etrafında kendisi gibi şair yoktur hatta bu vadide öyle ustalaşmıştır ki kendisine nazire yazabilecek olan da yoktur.

Ṣādıḳā tī̄ġüñ ile kişver-i şiʿri açduñ
Olmaya sencileyin ʿarṣa-i naẓm içre ḳılıç (144/5)

Naẓm-ı Tābī̄ye naẓī̄r olmaz hī̄ç
Fenn-i şiʿr içre olupdur üstād (223/6)[93]

[92] Benzer beyitler için bkz: 81/7, 85/8, 82/5.
[93] Benzer beyitler için bkz: 492/3, 477/7, 483/1.

Şair sadece şiirleriyle değil aynı zamanda nesirleriyle de başarılıdır. Hassan kadar başarılı olsa da henüz onu geçememiştir.

Naẓm u neṣrümle n'ola daʿvī-i merd eylersem
Şuʿarā içre Recāyī baña Ḥassān dirler (271/5)

Şairlerin devlet adamlarından caize aldıkları bilinmektedir. Şair bu durumu beytinde konu edinmiştir. Caize olarak güzellerden buse istemektedir.

Ḫūblardan būseler ümmīd idersek vechi var
Biz begüm naẓm ehliyüz beglerden iḥsān isterüz (463/6)

SONUÇ

Mecmûʿa-i Letâ'if adlı bu çalışmayla divan şiirinin yardımcı kaynaklarından sayılabilecek olan mecmualardan birini edebiyat araştırmacılarının hizmetine sunarken aynı zamanda eserin incelemesini de yaparak dönemin edebî zevkini ve şiir anlayışını da değerlendirdik.

Agâh Sırrı Levent'in *Edebiyat Tarihi*'nde derleyeni belli olmayan mecmualar arasında kayıtlı olan eser, kütüphane kayıtlarında ve Fatih Köksal'ın doktora tezinde Edirneli Nazmi'nin *Mecmaʿü'n-Nezâ'ir*'i olarak geçmekteydi. Ancak eserler üzerine yaptığımız şiir karşılaştırmaları sonucunda ikisinin farklı mecmualar olduğunu tespit ettik.

Elimizde iki nüshası bulunan mecmuanın İstanbul Üniversitesi nüshası üzerine yapılmış olan bir yüksek lisans tezi bulunmaktadır. Ancak bu çalışma, hem tek nüsha üzerinden hazırlanmış olması nedeniyle hem de tezin hazırlanma sürecinde kütüphanenin kapalı olmasıyla sebebiyle asıl nüshanın görülmemiş olmasından kaynaklanan bazı eksiklikler taşımaktadır. Dolayısıyla eser, tezimizin konusunu oluşturmuş ve tarafımızdan tekrar hazırlanmıştır.

Mecmûʿa-i Letâ'if, 16. yüzyılda derlenmiş olan bir mecmuadır. Genel anlamda bir nazire mecmuası özelliği gösteren bu eserde yer alan şiirler sadece kafiye, redif ve vezin bakımından birbirine nazire olan şiirler değildir. Şiirler aynı zamanda hayal ve anlam bakımından da birbirini tamamlayan özellikler göstermektedir. Bunun yanı sıra eser, biyografik açıdan oldukça zengin bilgiler içermektedir. Bu bilgiler tarafımızdan tasnif edilip, incelenerek eserin edebiyat tarihine biyografik katkısı tespit edilmiştir. Ayrıca arkadaş topluluğu arasında, şaka yollu söylenmiş olan şiirler ve bu şiirlerin başlıkları arasında şetme, kadhe varan ibarelere rastlanmaktadır. Bunlar eserin mizahi yönü başlığı altında değerlendirilerek elimizdeki mecmuanın letaif mecmualarına benzeyen ve onlaradan ayrılan yönlerine dikkat çekilmiştir. Bu değerlendirmelerde amaç sadece edebiyat tarihine değil aynı zamanda kültür tarihine de malzeme sunmaktır. Bu değerlendirmelerin sonucunda mecmuaların edebiyat tarihine yardımcı kaynaklar olabileceğine dikkat çekilmiştir.

Eserin günümüz yazı diline aktarma işi tamamlandıktan sonra hazırlanan "Şairler Dizini" sayesinde adı tezkirelerde yer almayan on beş şair ve şiirleri edebiyat dünyasına bu eserle tanıtılmıştır. Ayrıca bu dizinde mecmuada şiirleri bulunan şairler hakkında kaynaklarda yer alan bilgiler toplu şekilde verilmiştir.

Yine mecmuadaki şiirlerde dikkati çeken, "şahıslar, meslekler" gibi unsurları divan tahlil yöntemleriyle inceleyerek mecmuanın içinde oluştuğu topluma ışık tutan yönlerini tespit ettik.

Sonuç olarak edebiyat tarihinin yardımcı kaynaklarından biri olan mecmualara bir yenisini daha ekleyerek, metin neşri, biyografi, dil ve üslup çalışmalarına katkı sağlamaya çalıştık.

KAYNAKÇA

Aclûnî, **Keşfü'l-Hafâ**, Beyrut 1352, C. 1, s.196.

AK, Coşkun; **Muhibbî Divanı**, Kültür Bak. Yay., Ankara 1987.

AK, Coşkun; **Bağdatlı Rûhî Divanı (Karşılaştırmalı Metin)**, Uludağ Üni. Yay., Bursa 2001.

AK, Coşkun; **Bağdatlı Rûhî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divan'ından Seçmeler**, Gaye Kitabevi, Bursa 2000.

AKSOYAK, İ. Hakkı; **Ahmed Yesevî'nin Rumelili Bir Takipçisi Üsküplü Atâ - Tuhfetü'l-Uşşâk**, Bizim Büro Yay., Ankara 2006.

AKSOYAK, İ. Hakkı; "Nâr (u) Nûr", **Tarih ve Toplum**, S. 158, Şubat 1997, s. 71-73.

AKTAŞ, Ali; **Yetîm Divanı**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara 1996.

AKYÜZ, Kenan vd.; **Fuzûlî Divanı**, Akçağ Yay., Ankara 1997.

Ali Nazîmâ-Faik Reşad, **Mükemmel Osmanlı Lügati**, (Haz. Necat Birinci vd.) Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 2002.

ALTUNEL, İbrahim; "Latife", **Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi**, C. 27, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul 2003.

ANETSHOFER, Helga; "Meşâ'irü'ş-Şu'arâ'da Toplum-Tanımaz Sapkın Dervişler", **Âşık Çelebi ve Şairler Tezkiresi Üzerine Yazılar**, (Derleyenler: Hatice Aynur, Aslı Niyazioğlu), Koç Üniversitesi Yay., İstanbul 2011, s. 85-101.

APAYDIN, Mustafa; **Türk Hiciv Edebiyatında Ziya Paşa**, Basılmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana 1993.

AYDEMİR, Yaşar; **Behiştî Dîvânı**, MEB Yay., Ankara 2000.

AYDEMİR, Yaşar; "Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler", **Turkish Studies**, Volume 2/3, Summer 2007, s.122-137, (Erişim) http://www.turkishstudies.net /sayilar/sayi5/aydemiryasar2.pdf. 16 Haziran 2011.

AYDEMİR, Yaşar; "Şiir Mecmuaları ve Metin Teşkilinde Mecmuaların Rolü", **Bilig**, Güz 2001, S.19, s. 147-155.

AYPAY, A. İrfan; **Nahîfî Süleyman Efendi (Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Tankitli Metni)**, Basılmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya 1992.

BAŞTÜRK, Şevket; **Mesîhî-i Tebrîzî Hayatı, Edebî Şahsiyeti, Eserleri ve Divanının İncelenmesi**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar 2006.

BEYZADEOĞLU, Süreyya; "XVI. Yüzyıl Tezkirelerinde Özürlü Şairler", **Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Dergisi**, Haziran 2000, s.127-138.

BİLKAN, Ali Fuat; **Nâbî Dîvânı**, MEB Yay., Ankara 1997.

ÇAVUŞOĞLU, Mehmet; **Hayretî Divanı**, Metin Bankası Projesi.

ÇETİN, İsmail; **Derzi-zâde Ulvî (Hayatı, Edebî Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ 1993.

DANKOFF Robert; **Evliya Çelebi Seyahatnamesi Okuma Sözlüğü**, (Çev.: Semih Tezcan), Kitap Matbaası, İstanbul 2004.

DEMİREL Şener; "Eski Türk Edebiyatında Letaifnâmeler ve Bir Yazma Eserin Kenarındaki Latifeler", **Adıyaman Üniversitesi Ulusal Eski Türk Edebiyatı Sempozyumu (15-16 Mayıs 2010) Bildiriler Kitabı**, Sözkesen Matbaacılık, Ankara 2010, s. 225-240.

Derleme Sözlüğü, C. I-XII, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1964-1982.

DEVELLİOĞLU, Ferit; **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat**, Aydın Kitabevi, Ankara 1993.

DİLÇİN, Cem; **Türk Şiir Bilgisi**, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1995.

DURMUŞ, İsmail; "Nazire", **İslam Ansiklopedisi**, İstanbul, 2006, C:32, s:455-456.

ERGUN, Sadettin Nüzhet; **Türk Şairleri**, İstanbul (tsz.).

GENÇ, İlhan; **Esrâr Dede – Tezkîre-i Şu'arâ-yı Mevleviyye**, AKM Yay., Ankara 2000.

GIBB, E. J. Wilkinson; **Osmanlı Şiir Tarihi**, C. I-II, Akçağ Yay., Ankara 1998.

GÖNEL, Hüseyin; **15.-16. Yüzyıl Divanlarına Göre Divan Şiirinde Sevgili**, Basılmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara 2010.

GÜFTA, Hüseyin; "Divan Şiirinde İlim ve İrfan Timsâli Hz. Ali", **Hacı Bektaş Veli Dergisi**, S. 24, 2002 s. 69-102; (Erişim) http://www.hbektasveli.gazi.edu.tr/dergi.php?lang=tr&sayi_id=87, 15 Aralık 2010.

GÜFTA, Hüseyin; "Divan Şiirinde Vakt-i Seher", **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, The Journal of International Social Research, Klâsik Türk Edebiyatı Özel Sayısı, -Prof. Dr. Turgut Karabey Armağanı-**, Volume 3, Issue 15, s.93-137, (Erişim)

http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt3/sayi15pdf/gufta_huseyin.pdf, 22 Şubat 2011.

GÜLTEKİN, Hasan; **Mecmua-i Nezayir (Transkripsiyonlu Metin)**, Basılmamış Yüksek Lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli, 2000.

GÜLTEKİN, Hasan; "Düzenleyeni Bilinmeyen Bir Nazire Mecmuası: Mecmûʿa-i Nezâyir", **Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**, C.27, S.1, Haziran 2010, s.107-122.

GÜRBÜZ, Mehmet; "Biyografik Değer Bakımından Şiir Mecmuaları", (Basılmamış Sempozyum bildirisi), **Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu**, Nevşehir, 6-8 Mayıs 2010.

İLAYDIN, Hikmet; **Türk Edebiyatında Nazım**, Akçağ Yay., Ankara 1997.

İPEKTEN, Haluk; **Bâkî, Hayatı-Sanatı-Eserleri**, Akçağ Yay., Ankara 1997.

İPEKTEN, Haluk; İSEN, Mustafa vd.; **Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, Kültür ve Turizm Bak. Yay., Ankara 1988.

İSEN, Mustafa; **Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı**, AKM Yay., Ankara 1994.

İSEN, Mustafa; "XVI. Yüzyıl Sonuna Kadar Osmanlılarda Biyografi Geleneği" **Ötelerden Bir Ses – Divan Edebiyatı ve Balkanlarda Türk Edebiyatı Üzerine Makaleler**, Akçağ Yay., Ankara 1997, s. 1-27.

İSEN Mustafa; "Tezkirelerin Işığında Divan Edebiyatına Bakışlar- Osmanlı Kültür Coğrafyasına Bakış" **Ötelerden Bir Ses – Divan Edebiyatı ve Balkanlarda Türk Edebiyatı Üzerine Makaleler,** Akçağ Yay., Ankara 1997, s. 64-76.

İSEN, Mustafa; **Sehî Bey Tezkiresi Heşt-Behişt**, Akçağ Yay., Ankara 1998.

JOHNSON, Francis; **Dictionary Persian, Arabic and English**, London 1852.

KARACAN, Turgut; **Bosnalı Alaeddin Sâbit – Divan**, Cumhuriyet Üniversitesi Yay., Sivas 1991.

KAVRUK, Hasan; **Şeyhülislam Yahyâ Divanı**, MEB Yay., Ankara 2001.

KAYA, Bilge; **Hisali Hayatı-Eserleri ve Metâliu'n-nezâ'ir Adlı Eserinin Birinci Cildi**, Basılmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara 2003.

KILIÇ, Filiz; **Meşâ'irü'ş-Şu'arâ - İnceleme-Metin**, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2010.

KILIÇ, Filiz; **Tezkire-i Şu'arâ-yı Şefkat-i Bagdâdî**, Bizim Büro Yay., Ankara 2005, (Erişim) http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/belge/1-83505/sefkat-i-bagdadi---tezkiretus-suara.html, 25 Mayıs 2011.

KILIÇ, Zülküf; "Klasik Türk Edebiyatında Eleştiri Terminolojisi", **Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 2008, C.1, S.1, s.151-160.

KORTANTAMER, Tunca; "Kuruluştan Tanzimat'a Kadar Osmanlı Dönemi Türk Mizahının Kısa Bir Tarihi", **Eski Türk Edebiyatı – Makaleler**, (Haz. Şerife Yağcı, Fatih Ülken), Kültür ve Turizm Bak. Yay., Ankara 2004, s. 138-170; (Erişim) http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/dosya/1-20270/h/eskiturk edebiyati.pdf, 15.12.2010.

KORTANTAMER, Tunca; "Osmanlı Dönemi Türk Mizah Anlayışı", **Eski Türk Edebiyatı – Makaleler**, (Haz. Şerife Yağcı, Fatih Ülken), Kültür ve Turizm Bak. Yay., Ankara 2004, s. 131-137; (Erişim) http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/dosya/1-20270/h/ eskiturkedebiyati.pdf, 15.12.2010.

KÖKSAL, M. Fatih; "**Edirneli Nazmi Mecma'ü'n-Nezâ'ir (İnceleme-Tenkitli Metin)"**, (Basılmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 2001.

KÖKSAL, M. Fatih; "Nazire (Türk Edebiyatında)", İslam Ansiklopedisi, TDV Yay., İstanbul 2006, C:32, s.456-458.

KURNAZ, Cemal; **Osmanlı Şair Okulu**, Birleşik Yayınevi, Ankara 2007.

KURNAZ, Cemal; "Vuslat Yolculuğu", **Turkish Studies**, Volume 5/3, Summer 2010, s.448-449.

KURTOĞLU, Orhan; "Hurufî-Bektaşî Edebiyatına Dair Bir Şiir Mecmuası", **Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi**, S. 45, 2008, s. 25-35. (Erişim) http://www.hbvdergisi.gazi.edu.tr/ui/dergiler/45-25-%2036.pdf. 16 Haziran 2011.

KUT, Günay; "Mecmua", **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**, Dergâh Yay., İstanbul 1986, C. 6, s. 170-175.

KUTLAR, Fatma Sabiha, **Ûdî, Mâ-cerâ-yi Mâh**, Öncü Kitap, Ankara 2005.

KÜÇÜK, Sabahattin; **Bâkî Dîvânı**, AKM Yay., Ankara 1994.

LEVEND, Agâh Sırrı; "Divan Edebiyatında Gülmece ve Yergi (Hezl ve Hecv), **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten**, 1971, s. 37-45.

LEVEND, Agâh Sırrı; **Türk Edebiyatı Tarihi Giriş**, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1984.

MAZIOĞLU, Hasibe; "Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri", **Türk Dili ve Araştırmaları Yıllığı Belleten**, [1981] 1978 - 1979, s. 95-150.

Mehmed Süreyya; **Sicill-i Osmânî**, (Haz.: Nuri Akbayar), İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 1996.

MERMER, Ahmet; "XV. yy.'da Yazılmış Bilinmeyen Bir Nazire Mecmuası ve Aydınlı Visâlî'nin Bilinmeyen Şiirleri", **Millî Folklor**, S.56 (Kış 2002), s:75-94.

MERMER, Ahmet – KOÇ KESKİN, Neslihan; **Eski Türk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü**, Akçağ Yay., Ankara 2005.

MERMER, Ahmet; **Kütahyalı Rahîmî ve Dîvânı**, Sahhaflar Kitap Sarayı, İstanbul 2004.

MERMER, Ahmet; **Mezâkî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı'ın Tenkidli Metni**, AKM Yay., Ankara 199

Ömer Bin Mezid, **Mecmû'atü'n – Neza'ir (Metin – Dizin – Tıpkıbasım)**, (Haz. Mustafa Canpolat), TDK Yay., Ankara 1995.

ÖZKAN, Ömer; **Divan Şiirinin Penceresinden Osmanlı Toplum Hayatı**, Kitabevi Yay., İstanbul 2007.

ÖZTUNA, Yılmaz; **Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi**, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yay., Ankara 2000.

PAKALIN, Mehmet Zeki, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul1993.

PALA, İskender; **Nedim**, Timaş Yay., İstanbul 2001.

SARAÇ, Yekta; **Emrî Divanı**, Eren Yay., İstanbul 1994; Kültür Bak. E-Kitap Projesi, (Erişim) http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/dosya/1-128327/h/giris-emridivani.pdf, 10.Nisan.2010.

SEFERCİOĞLU, M. Nejat; **Nev'î Dîvânı'nın Tahlili**, Kültür Bak. Yay., Ankara 1990.

SELVİ, Muhammet; **Ümîdî, Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Dîvânı**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon 2008.

SOLMAZ, Süleyman; **Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâ'sı (İnceleme – Metin)**, AKM Yay., Ankara 2005.

STEINGASS, F; **A Comprehensive Persian-English Dictionary**, Beirut 1998.

SUNGURHAN, Aysun; **Beyânî Tezkiresi – İnceleme-Tenkitli Metin**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1994; Kültür Bak. E-Kitap Projesi, (Erişim) http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/dosya/1-215418/h/metin.pdf, 15.Ekim, 2010.

SUNGURHAN EYDURAN, Aysun; **Kınalı-zâde Hasan Çelebi - Tezkiretü'ş-Şu'arâ (İnceleme-Tenkitli Metin)**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara 1999; Kültür Bak. E-Kitap Projesi, (Erişim) http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/belge/1-83504/kinalizade-hasan-celebi---tezkiretus-suara.html, 15 Ekim 2010.

Şemseddin Sami, **Kâmûs-ı Türkî**, İkdam Matbaası, İstanbul 1317.

Tâhir-ül Mevlevî, **Edebiyat Lügatı**, Enderun Kitabevi, İstanbul 1994.

TARLAN, Ali Nihat; **Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Asır Divan Şiir: Ubeydî-Aşkî-Şem'î-İşretî**, İstanbul Üni Yay., İstanbul 1948.

TARLAN, Ali Nihat; **Zâtî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon)**, İstanbul Üni. Edebiyat Fak. Yay., İstanbul 1967.

TARLAN, Ali Nihat; **Hayâlî Divanı**, Akçağ Yay., Ankara 1992.

TARLAN, Ali Nihat; **Necâtî Beg Divanı**, MEB Yay., İstanbul 1997.

TÖKEL, Dursun Ali; **Fütûhî Divanı (İnceleme-Metin-Sözlük)**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun 1993.

TUĞLUK, Halil İbrahim; "Bir Mecmuada Bâkî, Nev'î (Yahya) ve Nef'î İle İlgili Bazı Latifeler", **Turkish Studies**, vol. 4/2, Winter 2009, s. 993-1006.

TULUM, Mertol-TANYERİ, M.Ali; **Nev'î Dîvânı**, İstanbul Üni. Edebiyat Fak. Yay., İstanbul 1977.

TUMAN, Mehmet Nail; **Tuhfe-i Nâilî: Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri**, (Haz.: Cemal Kurnaz-Mustafa Tatcı), Bizim Büro Yay., Ankara 2001.

Türkçe Sözlük, (Haz.: Hasan Eren vd.), TDK Yay., Ankara 1998.

UZUN, Mustafa; "Mecmua", **İslam Ansiklopedisi**, TDV Yay., Ankara 2003, C: 28, s.265.

ÜNLÜ, M. Şahabettin; **Ubeydî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanının Tenkitli Metni**, Basılmamış Doktora Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul 1991.

Yeni Tarama Sözlüğü, (Düzenleyen: Cem Dilçin), Türk Dil Kurumu Yay., Ankara 1983.

ÜNVER, İsmail; "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler", **Ankara Üniversitesi DTCF Türkoloji Dergisi**, C. XI, S. 1, Ankara 1993, s. 51-89.

ZAVOTÇU, Gencay; **Zehr-i Mâr-zâde Seyyid Mehmed Rızâ – Hayatı, Sanatı, Edebî Kişiliği ve Tezkiresi**, Kocaeli 2009; (Erişim) http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/belge/1-83506/zehr-i-mrzade-seyyid-mehmed-riza---tezkire-i-riza.html, 25 Nisan 2011.

ZÜLFE, Ömer; **Yakînî - Dîvân (Tenkitli Metin-Tetkik-Dizin)**, Marmara Üniversitesi. Türkiyat Araştırmaları Enst. Doktora Tezi, İstanbul 2004.

İKİNCİ BÖLÜM

METİN

I. NÜSHALARIN TAVSİFİ

Tespit edebildiğimiz kadarıyla mecmuanın iki nüshası bulunmaktadır. Bunlardan ilki **B nüshası**dır.

Başı:

Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm ve bihī ṣiḳatī

Sulṭān-ı Baḥr u Ber Pād-şāh-ı Heft-Kişver Ḫallede'llāhu Mülkehu ve Ebede Salṭanatehu

Maḥabbet şāhınuñ bir bende-i fermānıyuz cānā

Gedā-yı kūy-ı ışḳuz ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

Sonu:

Gird-āb-ı ġamda ṭutdı dili rūzgār ḥayf

Ḳaldı Ṣiyāmī baḥr-ı belādan geçilmedi

Bursa (İnebey) Yazma ve Basma Eserler Kütüphanesi 2276 numarada "*Mecmūʿatü'l-Leṭāʾif ve Ṣandūḳatü'l-Maʿārif*" adıyla kayıtlıdır. Siyah meşin mukavva ciltli, kapak içleri ebru kâğıt kaplı nüsha, 217 varaktan oluşmaktadır. 250x160, 180x90 mm ölçülerdeki eserde aharlı, suyollu kâğıt kullanılmıştır ve her sayfada 19 satır bulunmaktadır. Nüshanın istinsah tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte mecmuaya şiirleri alınan şairler için kullanılan ölüm kayıtlarından yola

çıkarak 16. yüzyılın sonlarında, 1575-1595 yılları arasında yazılmış olabileceğini tahmin ediyoruz. Ayrıca nüshanın başındaki tefe''ülle ilgili bir kayıtta yer alan H. 1003 (M. 1594-95) tarihi, nüshanın bu tarihten önce istinsah edildiğini göstermektedir. Nüshanın kimin tarafından istinsah edildiği de belli değildir. Ancak eserdeki şairlerle ilgili başlıklarla nüshanın başında bulunan "*Mecmūʿatü'l-Leṭāʾif*", "*Mecmūʿatü'l-Leṭāʾif ve Ṣandūḳatü'l-Maʿārif beş yüz şuʿarānuñ ġazeli ve güzeli vardur.*" şeklindeki kayıtlardaki yazı karakteristiğinin benzeşmesinden hareketle, bu kayıtları düşen İsmail adındaki bir kişinin nüshayı istinsah etmiş olabileceğini ya da en azından başlıkları eklemiş olabileceğini düşünüyoruz. Başlıkların içerikleri göz önüne alındığında bunların, şairleri yakından tanıyan hatta onlarla çok yakın ilişki içerisinde olan birisi tarafından konulduğunu söylemek mümkündür. Bu durumda bu başlıklar mürettip tarafından değil de sonradan eklenmiş olsalar bile bu, yukarıda zikrettiğimiz tarihler içerisinde olmalıdır.

Nüshanın başında yer alan bir kayıtta eserin Muhammed Nazmî-i Edirnevî'ye ait olduğu bilgisi bulunmaktadır. Bu katalog bilgisi, mecmuanın başındaki bir kayda dayanmaktadır. Ancak mecmua üzerinde yaptığımız inceleme bu bilginin doğru olmadığını göstermektedir.

1251 şiir barındıran mecmuanın başında Lebîbî, Mehemmed Sa'îd, Bâkî, Celâl, Su'ûdî gibi şairlere ait şiirler ya da beyitler yazılmıştır. Tamir gördüğü anlaşılan nüshanın kimi yaprakları kopmuş, kimi sayfalarında meydana gelen yırtılma/yıpranmalar sonucunda, sayıları az da olsa bazı şiirlerin son kısımları okunamaz hâle gelmiştir.

İ nüshasının aksine, şiirlerde şairleri tanıtıcı başlıklar yer almaktadır. Bu başlıklar ad, lakap, meslek gibi birtakım ayırıcı bilgileri içermektedir. Nüshanın ilk iki yaprağındaki Bâkî, Gubârî, Hâtemî, Nevʿî, Ulvî gibi bazı şairlerin ölüm tarihleri farklı bir yazıyla ve kırmızı mürekkeple şiirlerin kenarlarına sonradan eklenmiştir. Özellikle yeni kafiye/redif gruplarından önce bir şiirin sığabileceği boşluklar bırakılmıştır.

Nüshanın değişik yerlerinde *"li-muḥarririhī, faḳīr, ḥaḳīr"* gibi başlıklarla yazılmış şiirler bulunmaktadır. Ancak bunlar mecmuanın müretibine ait değil, mecmuayı inceleyen kimi şairlerin yazdığı şiirlerdir.

Mecmuanın bir diğer nüshası olan **İ nüshası**, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde T 739 numaraya, "Mecmūʿa-i Neẓāʾir" adıyla kayıtlıdır. Ta'lîk hatla yazılmış 280x200 – 220x120 ölçülerindeki meşin ciltli nüsha, 17 satırlık 250 yapraktan oluşmaktadır.

Başı:

Mecmūʿa-i Neẓāʾir

Selīmī

Maḥabbet şāhınuñ bir bende-i fermānıyuz cānā

Gedā-yı kūy-ı ışḳuz ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

Sonu:

Rūzgār-ı ġamda ṭutdı dili rūzgār ḥayf

Ḳaldı Ṣiyāmī baḥr-ı belādan geçilmedi

İstinsah tarihi ve müstensihi kesin olarak bilinmemekle birlikte Agâh Sırrı Levend'in[94] de işaret ettiği gibi, eserin sonunda geçen H. 1233 (M. 1817-18) tarihinde istinsah edildiği ve müstensihinin de adı bu tarihle birlikte geçen, ayrıca 1b'de mührü bulunan Mehmed Emin olabileceğini –ihtiyat payı bırakarak- söyleyebiliriz. Ancak en azından B nüshasından daha sonra istinsah edildiğini birtakım delillere dayandırabilir. Bunlardan ilki nüshadaki çok sayıdaki takdim-tehirin B nüshası esas alınarak yapılmış olmasıdır. İkincisi yaprak kopması nedeniyle

[94] Agâh Sırrı Levend, **a.g.e.**, 169.

B nüshasında olmayan şiirlerin hiçbirinin İ nüshasında da bulunmaması, B nüshasındaki eksik sayfaların öncesinde ya da sonrasında yer alan eksik şiir parçalarının[95] İ nüshasına alınmamış olmasıdır. Nüshada buna benzer şekilde anlamca ya da vezince problemli görülen beyitler, eksik/yarım olan beyitler B nüshasında oldukları hâlde İ nüshasına alınmamışlardır. B nüshasında şairlerin mahlasları yazılı olduğu hâlde İ nüshasında çoğunluğu eserin başındaki şairler olmak üzere bir kısım şairlerin mahlası yazılmış ama çoğunlukla yazılmamıştır. Bu başlıklarda ve bazı şiirlerde mahlas olarak gösterilen isimlerde yanlışlıklar bulunmaktadır. Bunun yanında unujtulup sonradan mısraın altına/üstüne yazılmış kelimeler de bulunmaktadır. Ayrıca özellikle mecmuanın sonlarına doğru kimi şiirlerin sadece matla ve makta beyitleri yazılmıştır.

Ayrıca mecmuadaki 89 numaralı şiirin başlığı nüshanın istinsah tarihiyle ilgili çok genel de olsa bir bilgi verebilecek niteliktedir. Şiirin başlığı B nüshasında "Hātifī-i Dānişmend" şeklindeyken İ nüshasında "Hātifiyyü'l-Ḳāżī" şeklindedir. Yine 130 numaralı şiirin başlığı B nüshasında "Beḳāyī-i Dānişmend" iken İ nüshasında "Beḳāyiyyü'l-Ḳāżī" şeklindedir. Bu durum iki nüshanın istinsah tarihi aralığında şairlerin mesleklerinde ilerlemiş olduğunu gösterir. Bu farklılıklar İ nüshasının daha sonra istinsah edildiğini gösteren bir delil olarak kabul edilebilir.

---

[95] Mecmuadaki 3 numaralı şiir bu durumu gösterebilecek örneklerden biridir. Eserin her iki nüshasında da şiirin sadece ilk beyti mevcuttur. B nüshasında diğer sayfada farklı bir şairin şiirinin başlamasından hareketle arada eksik yaprak ya da yaprakların olduğu anlaşılmaktadır. İ nüshasında ise 1b'de olduğu gibi 2a'da da ser-levha bulunması arada eksik sayfaların olmadığını, B nüshasından bu şekilde kopya edildiğini göstermektedir.

Başka bir örnek olarak da İ nüshasında 1192-1198 numaralı şiirlerin birlerştirilerek tek bir şiirmiş gibi yazılmış olmasını verebiliriz. İ nüshasında Sânî'nin 1192 numaralı şiirinin 5 ve 6. beyitleri olarak B nüshasında 183b'nin başında yer alan Beyânî'nin 1198 numaralı şiirinin 2 ve 3. beyitleri yazılmıştır. Buradan hareketle İ nüshasının istinsahı sırasında kullanılan nüshanın bir yaprağının eksik olduğu düşünülebilir. Bu eksik sayfada 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1198 numaralı şiirlerin yazılı olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bu şiirlerin B nüshasında bulunması, İ nüshasının başka bir nüshadan çoğaltılmış olabileceğini de düşündürmektedir. (Benzer örnekler için bkz. 995, 1060, 1421 vb. numaralı şiirler)

1360 şiirin bulunduğu bu nüshada da sayfa kopmaları ve karışıklıkları olmuştur. Yine sayfa kenarlarına sonradan farklı şairlere ait şiirler eklenmiştir. Nüshanın sonunda bulunan boş sayfalara Bâkî, Selimî gibi şairlerin şiirleri yazılmıştır.

II. NÜSHALARIN İMLÂ ÖZELLİKLERİ

Bu bölümde, mecmuanın metnini hazırlarken faydalandığımız nüshaların imlâ özellikleri üzerinde durulacak ve bu özelliklerle ilgili tespit edilen bazı örnekler verilecektir.

1. İmlada görülen tutarsızlıklarda nüshalar birbiriyle uyum içerisindedir. Kelimelerin imlasında İ nüshası –büyük ihtimalle- istinsah edildiği B nüshasına uymuştur.

2. Kimi kelimelerin imlâsında ikilik görülmektedir: bilüñe/biliñe, buluṭ/bulud, ḫidmet-ḫiẕmet, kendü/kendi, dūlāb/ṭolab, ṭur-/dur- vb. Ortak bir imla sağlayabilmek için metnin yazımında bu farklılıkları ortadan kaldırdık.

3. Kelimelerin yazımında görülen en büyük tutarsızlıklardan biri ünlülerin kullanımıyla ilgilidir. Düz ve yuvarlak ünlüler zaman zaman klasik imlanın gerektirdiğinden farklı şekilde kullanılmıştır. Buna göre,

a. Türkçe bazı eklerin yazmında bir tutarsızlık görülmektedir. Yapım eklerinin öncesindeki ünlüler çoğunlukla yuvarlak olarak gösterilmiştir: boz-u-l-, bul-u-n-, bük-ü-l-, dök-ü-l-, gör-ü-l-, gör-ü-n, ḳoy-u-l-, ḳuc-u-l-, ḳur-u-l-, ol-u-n-, oñ-u-l-, ṣoḳ-u-l-, ṣor-u-l-, ṭoḳ-u-n-, ṭut-u-l-, ṭut-u-ş-, ur-u-n-, ürk-ü-d-ür, yon-u-l-…

b. Tekil 2. şahıs iyelik eki de bazı kelimelerde düz ünlüyle yazılmıştır: idiñ, kūyıñı, ruḫıñsuz...

c. Tekil 1. şahıs eki bazı kelimelerde düz ünlüleyle yazılmıştır: derim...

ç. Tekil 3. şahıs iyelik eki de bazı kelimelerde yuvarlak ünlüyle yazılmıştır: yolunda...

d. İsimden isim yapma eki olan "–sız", bazı kelimelerde düz ünlüyle yazılmıştır: aḳçasız, sensiz...

e. Zarf-fiil ekinden önceki ünlüler bazı kelimlerde ünlü uyumuna girerek yuvarlak kullanılmıştır: öpünce, boyunca, , olunca, ölünce,

f. Gereklilik ekinin son ünlüsünün yazımında kimi kelimelerde yuvarlak ünlüler tercih edilmiştir: olmaludur, ṭaşlamaludur...

4. Vezin gereği bazı kelimelerin imlaları değiştirilmiştir. Nüshada vezin gereği "a" sesi kısa olarak "mıṣraʿı" şeklinde yazılmıştır.

5. İ nüshasında "Beyānīden'düñ, nic'olur, subḥla, v'ey" gibi şairlerin yaptıkları aruz tasarrufları "med" işaretine benzer bir işaretle gösterilmiştir.

III. METİN TESPİTİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Mecmuaya alınan şiirler, üzerine bilimsel neşir yapılan bizim ulaşabildiğimiz divanlarla karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmalarda görülen farklılıklar aparatta gösterilmiştir. Ancak bu çalışmada asıl hedef mecmuanın metninin ortaya konulması olduğundan söz konusu farklılıklar mecmua metninin kurulmasında dikkate alınmamıştır.

2. Nüshalarda kelime, mısra, şiir düzeyinde farklılıklar bulunmaktadır. Kelime düzeyindeki farklılıklardan anlamca uygun olanı alınmış diğeri aparatta gösterilmiştir. Mısra, beyit ve şiir düzeyindeki farklılıkların tamamı –nüshalara sonradan eklenmiş şiirler de dâhil olmak üzere -metne alınmış, bunlarla ilgili açıklamalar dipnotta gösterilmiştir.

Mecmuanın ana metni içerisindeki kimi şiirlerin kime ait olduğu hususunda nüshalarda tutarsızlıklar bulunmaktadır. Bu gibi durumlarda,- belirgin bir işaret/tespit yoksa- daha eski olduğunu ve İ nüshasına da kaynaklık teşkil ettiğini düşündüğümüz B nüshasını esas alınmış ve ilgili açıklamalar dipnotta gösterilmiştir.

3. Mecmuadaki şiirler mürettip tarafından belli bir düzen içerisinde kafiye/rediflerine göre alfabetik olarak dizilmiştir. Ancak sonradan sayfa kenarlarına ya da –az da olsa- sayfa içlerindeki boşluklara şiirler eklenmiştir. Bu durum mecmuanın oluşum sürecine uygun bir durumdur. Bu yüzden esere sonradan giren konuyla veya kafiye/redifle ilişkili olan şiirler metne dâhil edilmiştir. Ancak yine de bu şiirler, daha kolay tespit edilebilmesi için kafiye grubunun en sonuna eklenmişlerdir. Bunun dışında ana metinle bağlantıları olmayan veya metin parçacığı görünümündeki şiirlerse metne alınmayıp dipnotta gösterilmiştir.

4. Kafiye/rediflerine göre gruplandırılan şiirler aynı vezinle yazıldıkları için her şiir grubunun vezni ilk şiirin başına, şairin mahlasının üstüne yazılmıştır. Esere sonradan eklenen ve vezni diğer şiirlerden farklı olan şiirlerin vezni ise her şiirin başına, şair mahlaslarının altına yazılmıştır.

5. İ nüshasında pek çok mısrada kelimelerin takdim-tehir yapılması gerektiğini gösteren işaretler kullanılmıştır. Yapılması istenen bu takdim-tehirler B nüshasındaki metne göre olduğu için dipnotta bunların tek tek gösterilmesine gerek görülmemiştir. Ancak B nüshasından farklı bir düzeltmeye işaret ettiyse o zaman gösterilmiştir.

6. Vezinde görülen eksiklikler ve bozukluklar mümkün olduğunca düzeltilmeye çalışılmıştır. Vezin ve anlam gereği metinde yapılan değişiklikler dipnotta gösterilmiş, metne tarafımızdan yapılan her türlü ekleme köşeli parantez [ ] içerisinde verilmiştir.

7. Metin içerisinde çeşitli sebeplerle okunamayan yerler köşeli parantez içinde üç nokta ile [...] gösterilmiş, emin olunamayan okumaların yanına ve anlamca

açıklanamayan mısraların sonlarına soru işareti (?), vezin problemi olan mısraların sonlarına ise yıldız işareti (*) konulmuştur.

8. Şiirlerin sıralamasında B nüshası esas alınmıştır. 205b-206a-206b-207a sayfalarında yer alan 1177'den 1188'e kadar olan şiirlerin sıralaması B nüshasına göre karışıklık gösterdiğinden sayfa numaraları metin içerisinde gösterilememiştir. Bunun yerine her şiirin İ nüshasında yer aldığı sayfa numarası dipnotta gösterilmiştir.

9. Vezin gereği yapılan hece düşmeli ulamalarda iki kelime arasına kesme işareti konularak "nic'olur" şeklinde gösterilmiştir.

10. Metin tespitinde, bilimsel metin neşir çalışmalarında kullanılan transkripsiyon sistemi kulanılmıştır.

11. Farsça bir kısım kelimelerdeki vâv-ı maʿdûle labial hı'dan sonra konulan bir (˘) işaretiyle gösterilmiştir.

12. Kelimelerin yazımında dönem imlasına uyulmuştur. Arapça ve Farsça kelimelerin ve eklerin yazımında Prof. Dr. İsmail Ünver'in "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler" adlı makalesindeki[96] esaslara uyulmuştur.

[96] İsmail ÜNVER, "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler", **Ankara Üniversitesi DTCF Türkoloji Dergisi**, C. XI, S. 1, Ankara 1993, s. 51-89.

IV. TRANSKRİPSİYON SİSTEMİ

ء	ʾ	ش	Ş, ş
ا	A, a, E, e	ص	Ṣ, ṣ
آ	Ā, ā	ض	Ż, ż, Ḍ, ḍ
ب	B, b	ط	Ṭ, ṭ
پ	P, p	ظ	Ẓ, ẓ
ت	T, t	ع	ʿ
ث	S̱, s̱	غ	Ġ, ġ
ج	C, c	ف	F, f
چ	Ç, ç	ق	Ḳ, ḳ
ح	Ḥ, ḥ	ك	K, k
خ	Ḫ, ḫ	گ	G, g, ñ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Ẕ, ẕ	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	V, v, o, ö, u, ü
ژ	J, j	ه	H, h, a, e
س	S, s	ى	Y, y, ı, i, ī, ā

MECMŪʿA-İ LEṬĀ’İF

[B 1b] [İ 1b]

Bismi’llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm ve bihī ṣiḳatī

[ELİF]

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

1 **Sulṭān-ı Baḥr u Ber Pād-şāh-ı Heft-Kişver Ḫallede’llāhu Mülkehu ve Ebede Salṭanatehu**

1 Maḥabbet şāhınuñ bir bende-i fermānıyuz cānā
Gedā-yı kūy-ı ışḳuz ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

2 Ruḫuñ añup n’ola kūyuñda feryād u fiġān itsek
Fenā gülzārınuñ bir bülbül-i nālānıyuz cānā

3 ʿAdemden gelmeden bezm-i vücūda bāde ol demde
Lebüñ esrārınuñ biz vālih ü ḥayrānıyuz cānā

4 Niçe demdür muḳīm-i vādī-i derd ü ġam-ı ʿışḳuz
Ser-i kūy-ı vefānuñ ṣanma kim mihmānıyuz cānā

5 Selīmīveş lebüñ vaṣfın idüp şīrīn-kelām ile
Zamānuñ himmetüñle Ḫusrev-i devrānıyuz cānā

1

1a: bir] biz, İ.
3a: demde] demden, B.

2 Merḥūm ve Maġfūr Nişānī Beg Raḥime'llāhü ʿAleyh

1 Der-i devlet-meʾābuñda ḳapuñ derbānıyuz cānā
Kef-i deryā-nevālüñ zübde-i iḥsānıyuz cānā

2 Gözüm yaşını hecrüñde n'ola Ceyḥūn-ı dehr itsem
Bürehne-ser cünūn iḳlīminüñ giryānıyuz cānā

3 Ḳapuñ dārü's-selām-ı ravża-i rıḍvān-ı cennetdür
Biz ol bāġ-ı cinānuñ bülbül-i nālānıyuz cānā

4 Ser-i kūyuñ ḳoyup uçmaġa varmaz çigzinür başum
Ḥarīm-i ʿışḳuñuñ cān ile ser-gerdānıyuz cānā

5 Nişānī naẓmına taḥsīn ide lafẓ-ı dürer-bāruñ
Suḫen mülkinde Rūmuñ Ḫusrev ü Ḥassānıyuz cānā

3 Ṣānī Beg

1 Kilāb-ı kūyuñuñ biz her gice mihmānıyuz cānā
O ḳavmüñ mā-ḥaṣal şermende-i iḥsānıyuz cānā

2
1b: zübde-i] zinde-i, İ.
3 (Şiirin matla beyti *Hasan Çelebi Tezkiresi*, s.197'de yer almaktadır.)
1a: kilāb-ı kūyuñuñ biz] maḥallüñ itlerinüñ, *Hasan Çelebi Tezkiresi.*
Eserin her iki nüshasında da şiirin sadece ilk beyti mevcuttur. B nüshasında diğer sayfada farklı bir şairin şiirinin başlamasından hareketle arada eksik yaprak ya da yaprakların olduğu anlaşılmaktadır. İ nüshasında ise 1b'de olduğu gibi 2a'da da ser-levha bulunması arada eksik sayfaların olmadığını, B nüshasından bu şekilde kopya edildiğini göstermektedir.

[B 2a][97] [İ 2a]

4 ʿUlvī Çelebi ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār[98]

1 Ezelden şāh-ı ʿışḳuñ bende-i fermānıyuz cānā
Anuñçün biz vücūd iḳlīminüñ sulṭānıyuz cānā

2 Yüzüñ añup fiġān itsem hezāruñ aġzın açdursam
Suḫen būstānınuñ biz bülbül-i nālānıyuz cānā

3 Leb-i cān-baḫşuña cānum didükçe ter düşer ṣūfī
Bize isnād-ı cürm eyler yanında cānīyüz cānā

4 İçen bir cürʿasını bāde-i laʿlüñ olur ḳan-mest
Bu keyfiyyet nedendür biz anuñ ḥayrānıyuz cānā

---

[97] Safyanın kenarında Molla Câmî'ye ait iki, Veznî'ye ait bir ve kime ait olduğu tespit edilemeyen bir beyit yer almaktadır.

Molla Cāmī:
[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]
Ḫoş ān mecmaʿ ki bāşed der-naẓar ruḫsār-ı zībāyet
To meşġūl-i temāşā bāşī vü men der-temāşāyet

[fāʿılātün fāʿılātün fāʿılātün fāʿılün]
Ey ḫoş ān şebhā be-efsānei meylī dāştī
Ḥāl-i dil mīgoftemī efsāne mībendāştī

Veznī:
[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]
Cilā vir çeşm-i cāna ḫāk-i pāy-ı dil-rübā ile
Ṣaḳın keḥḥāller gözüñ boyarlar tūtiyā ile

[???]
[mefʿūlü fāʿılātü mefāʿīlü fāʿılün]
Eşküm aḳarsa ayaġuña ṭañ mı her seḥer
Ey māh-pāre sen güneşi yılduzum sever

4 İ nüshasında şiir yanlışlıkla Kemālī'ye ait olarak kaydedilmiştir.
6b: daḫı] de, İ.

[98] B nüshasında sayfanın kenarına farklı bir yazıyla *"ʿUlvī-i Zaʿīm ʿAlī Beg ṭoḳuz yüz seksen altıda fevt olmışdur."* kaydı düşürülmüştür.

5 Ḳırılmış rezm-i ʿışḳuñda egerçi ḳoç yigitler çoḳ
Düşerse biz daḫı ol demlerüñ ḳurbānıyuz cānā

6 Bugün rengīn-edāya māliküz evṣāf-ı ḥüsnüñde
Bu ʿaṣruñ ḥālümüzce biz daḫı Ḥassānıyuz cānā

7 Kemāli artdı ʿUlvīnüñ Ẓahīri olalı ʿışḳuñ
Zamānuñ himmetüñle Ḫusrev [ü] Selmānıyuz cānā

5 Ve lehu

1 Süleymān-ı zamānuñ bende-i fermānıyuz cānā
O şāhuñ sāyesinde ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

2 Ṭoḳuz ṭolandum eflāki serāyuñ gibi bir yir yoḳ
Anuñ bir şems-i ḫāver gibi ser-gerdānıyuz cānā

3 Ḥarām olsun añarsam bāde nāmın var iken laʿlüñ
Müdām esrār-ı laʿl-i nābuñuñ ḥayrānıyuz cānā

4 İşigüñ itleri pāyına yüz sürmekle taʿẓīmen
Cihānuñ ser-bülendi vü ʿaẓīmü'ş-şānıyuz cānā

5 İḳāmet niyyeti yoḳdur dil-i ʿUlvīde dünyāda
Bir iki gün bu miḥnet-ḫānenüñ mihmānıyuz cānā

[İ 2b]

6 Sipāhī Beg[99]

1 Reh-i iḳlīm-i ʿışḳuñ bī-ser ü sāmānıyuz cānā
Belā vādīsinüñ Mecnūn-ı ser-gerdānıyuz cānā

2 Egerçi ṣūretā el çekmişüz sevdā-yı rifʿatden
Gedā-yı vaḳtüz ammā ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

3 Bi-ḥaḳḳ-ı Ḥażret-i Ḥaydar sevelden sen ʿÖmer ʿadli
Muḥibb-i çār-yāruz bende-i ʿOṯmānīyüz cānā

[B 2b]

4 Dile keşf oldı esrār-ı dehānuñ remzini ṭuyduḳ
Ki biz ḫaṭṭ-ı ġubār-ı laʿlüñüñ ḥayrānıyuz cānā

5 Biz ol mīr-i kelāmuz kim bilür cümle kemāl ehli
Sipāhī gibi Rūmuñ naẓm ile Selmānıyuz cānā

7 Ġubārī-i Terzīḳ-Güy[100]

1 Egerçi şāh-ı ʿışḳuñ bende-i fermānıyuz cānā
Velīkin devletinde ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

2 Fiġān itsek n'ola bu ṣadr-ı pür-ṣürāḫdan her dem
Maḥabbet bezminüñ biz de ney-i nālānıyuz cānā

---

[99] B nüshasında sayfanın kenarına farklı bir yazıyla *"Sipāhī Beg 1014'de fevt olmışdur."* kaydı düşürülmüştür.

7
5a: yazmışuz] yazmış, İ.

[100] B nüshasında sayfanın kenarına farklı bir yazıyla *"Ġubārī 982'de fevt olmışdur."* kaydı düşürülmüştür.

3 Dem-i *ḳālū belā*dan biz muḳīm-i vādī-i ʿışḳuz
Bu tekyegāh-ı ʿışḳuñ ṣanma kim mihmānıyuz cānā

4 Ḫayālāt-ı kemāl ü nāzükīhā-yı ḥasen birle
Bu naẓm-ı sūznāküñ Ḫusrev-i devrānıyuz cānā

5 Ġubārī yazmış[uz] yaşıl varaḳda laʿlüñ esrārın
Biz ol yaşıl varaḳ esrārınuñ ḥayrānıyuz cānā

8 Bāḳī Çelebi Müderris[101]

1 Ezelden şāh-ı ʿışḳuñ bende-i fermānıyuz cānā
Maḥabbet mülkinüñ sulṭān-ı ʿālī-şānıyuz cānā

2 Seḥāb-ı luṭfuñ ābın teşne-dillerden dirīġ itme
Bu deştüñ baġrı yanmış Lāle-i Nuʿmānıyuz cānā

3 Zamāne bizde gevher sezdügiçün dil-ḫırāş eyler
Anuñçün baġrumuz ḫūndur maʿārif kānıyuz cānā

4 Mükedder ḳılmasun gerd-i kudūret çeşme-i cānı
Bilürsin āb-ı rūy-ı milket-i ʿOṯmānīyüz cānā

[İ 3a]

5 Cihānı cām-ı naẓmum şiʿr-i Bāḳī gibi devr eyler
Bu bezmüñ şimdi biz de Cāmī-i devrānıyuz cānā

---

8 (Bâkî Dîvânı, G. 13, s. 109.)
5b: Cāmī-i] Bāḳī-i, İ.

[101] B nüshasında sayfanın kenarına farklı bir yazıyla *"Tārīḫ li-Hādī-i Baġdādī: Bāḳī Efendi gitdi ʿuḳbāya biñ sekizde"* kaydı düşürülmüştür. İ nüshasında şiir yanlışlıkla Cihānī'ye ait olarak kaydedilmiştir.

9 **Merḥūm Ḳāżī Nevʿī**[102]

1 Ne dehrüñ bendesi ne şāh-ı ʿālī-şānıyuz cānā
Esīrüñ olalı mülk-i ġamuñ sulṭānıyuz cānā

2 Bizi egler ġam-ı ʿışḳuñda bir künc-i ferāġat yoḳ
Bu meydān-ı belānuñ kūy-ı ser-gerdānıyuz cānā

3 Feraḥdan aġlaruz ġamdan güler bir özge abdāluz
Lebüñle ḫaṭṭuñuñ geh mest ü geh ḥayrānıyuz cānā

4 Vuḥūş-ı deşt ile gündüz müsāfir kūh u saḫrāda
Kilāb-ı kūyuñuñ şeb-tā-seḥer mihmānıyuz cānā

[B 3a]

5 Olaldan ḫalḳa-i zülfüñle Nevʿī bī-ser ü sāmān
Maḥabbet bezminüñ ser-ḫalḳa-i rindānıyuz cānā

10 **Sebzī-i Ḫaṭīb**

1 Gedā isek n'ola ġam mülkinüñ sulṭānıyuz cānā
Ġubār-ı ḫaṭṭuñuñ esrārınuñ ḥayrānıyuz cānā

2 Ḫalīlāsā ele al gönlümüz rencīde-dil itme
Bir iki gün bu miḥnet-ḫānenüñ mihmānıyuz cānā

---

9 (G. 6, *Nevʿî Dîvânı.*)

[102] B nüshasında sayfanın kenarına farklı bir yazıyla *"Nevʿī Efendi merḥūm biñ yidide fevt olmışdur. Tārīḫ-i ʿAṭā'ī Çelebi: Cinān gülzārını cāy itdi Nevʿī"* kaydı düşürülmüştür.

10

6a: itdi] it, İ.

3 Şeh-i ʿışḳuñ geçer ḥükmi beden mülkinde cārīdür
Biz anuñ cān u dilden bende-i fermānıyuz cānā

4 Benüm muʿciz-kelāmumdan olurlar mürdeler zinde
Gelegör kim cihān içre ne cānlar cānıyuz cānā

5 Ne demlerdür bu demler ne mübārek ḳutlu sāʿatdür
Senüñ ʿīd-i viṣālüñ şevḳinüñ ḳurbānıyuz cānā

6 Ser ü sāmānı terk itdi diyü Sebzīye ṭaʿn itme
Cihānuñ lāʾübālī bī-ser ü sāmānıyuz cānā

11 Ḫātemī Beg[103]

1 Maḥabbet tekyegāhınuñ fenā ʿuryānıyuz cānā
Lebüñ ḥelvāsınuñ ölümlüsi ḥayrānıyuz cānā

2 İdüpdür şems gibi tīġ-i ʿışḳuñ başumuz ġalṭān
Maḥabbet şehrinüñ biz bī-ser ü sāmānıyuz cānā

[İ 3b]

3 Lebüñ āb-ı ḥayātından gel iḥsān it yitiş Ḫıżr ol
Sikenderveş anuñ ölümlüsi ʿaṭşānıyuz cānā

4 Ser-i teslīmi ḳoç gibi ḳoduḳ yoluñda cān ile
Cemālüñ ʿīd-i aḍḥādur anuñ ḳurbānıyuz cānā

11
2a: başumuz] başumı, İ.

[103] B nüshasında sayfanın kenarına farklı bir yazıyla *"Ḫātemī Beg 1004'te fevt olmışdur. Tārīḫ-i Meme-zāde Hādī: Ḫātemī tevbe vü tevfīḳle irdi ecel / N'ola ger tārīḫ olursa aña ḫatm-i bī-bedel"* kaydı düşürülmüştür.

5 Ṭapuñ ʿİsī lebüñ ser-çeşme-i cāndur bu ḥikmetdür
Biz anuñ Ḫātemīveş şimdi bī-dermānıyuz cānā

12 Ġıyāṣī-i Cellāḳ

1 Bu gün bir şāh-ı ḥüsnüñ bende-i fermānıyuz cānā
Gedā-yı ʿışḳuñ olduḳ ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

2 Seg-i nefsi zebūn itdük ten-i zerd ile şīrāne
Maḥabbet bīşesinüñ bir ḳaġan arslanıyuz cānā

3 ʿAceb mi kenz-i *lā yefnā*ya olsa ḳalbümüz maẓhar
Ḥaḳīḳat gevherine vāṣıl olduḳ kānıyuz cānā

4 İrişdük laʿl-i rūḥ-efzāña bildük sırr-ı Loḳmānı
Şifā bābında her derdüñ bu gün dermānıyuz cānā

[B 3b]

5 Bi-ḥamdi'llāh ki ḥüsn-i naẓm ile vaṣfında sen şāhuñ
Ġıyāṣī gibi biz de ʿālemüñ Ḥassānıyuz cānā

13 Ve lehu

1 Bugün sen Yūsuf-ı ḥüsnüñ ḳulı ḳurbānıyuz cānā
ʿAzīz-i Mıṣr-ı ʿizzet ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

2 Ġam-ı zülf ü ruḫuñla n'ola feryād-ı hezār itsek
Maḥabbet bāġınuñ bir bülbül-i nālānıyuz cānā

13
1b: Yūsuf-ı ḥüsnüñ] Yūsufuñ ḥüsnüñ, İ.

3 Şarāb-ı laʿl-i nābuñ şevḳi ile niçe demlerdür
Ḫarābāt-ı muġānuñ her gice mihmānıyuz cānā

4 Lebüñ esrārınuñ ḥayrānıdur abdāl-ı dil gerçi
Velī biz būse-i laʿl-i lebüñ ḥayrānıyuz cānā

5 Ġıyāṯī gibi şīrīn eyledük ḳand-ı lebüñ vaṣfın
Zamānuñ şimdilik biz Ḫusrev-i devrānıyuz cānā

14 Merāmī ez-Küttāb-ı Dīvān

1 Şarāb-ı ʿışḳuñuñ ser-mest ü ser-gerdānıyuz cānā
Lebüñ esrārınuñ āşüfte vü ḥayrānıyuz cānā

[İ 4a]

2 Gedā isek ne var kim māliküz bir bedre altuna
Bugün bir sāġar ile ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

3 Ṣorarsañ ḥālümi Mecnūn u Ferhād ile ʿālemde
Ezelden deşt-i ʿışḳuñ bī-ser ü sāmānıyuz cānā

4 Ḳonup göçmektedür herkes bu menzilde müsafir çoḳ
Bugünlik biz daḫı bu tekyenüñ mihmānıyuz cānā

5 Bulınsa bu Merāmī sīnesinde n'ola ger mührüñ
Ezelden künc-i ʿışḳuñ tā ebed vīrānıyuz cānā

15 Tābī-i Dānişmend

1 Ne mīr ü ne vezīrüñ bende-i fermānıyuz cānā
Esīr-i bend-i ʿışḳuz ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

2 Kemāl ü faż̧l ile meşhūr olursaḳ n'ola şehr içre
Kemālāt ile gūyā Ḫusrev ü Ḫāḳānīyüz cānā

3 N'ola ḳayd-ı taʿalluḳla muḳayyed olmasaḳ hergiz
Bu fānī ḫānḳāhuñ biz de bir mihmānıyuz cānā

4 Ġubār-ı laʿlüñüñ esrārına çoḳdan düşünmüşdük
Muḥaḳḳaḳ şimdi reyḥān-ı ḫaṭuñ ḥayrānıyuz cānā

5 İşigi Kaʿbesin sen Muṣṭafānuñ n'ola medḥ itsek
O dergāhuñ ḳulı ol Kaʿbenüñ Ḥassānıyuz cānā

6 N'ola Tābī gibi dil-şād olursaḳ iltifātuñla
Bu ʿaṣruñ şimdilik şiʿr ile biz Selmānıyuz cānā

16 [Dervīş]

1 Egerçi herkesüñ biz bende-i fermānıyuz cānā
Ḥaḳīḳat ḥāle baḳsañ ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

2 Oḳınmaz defter-i aʿmālde erḳāmumuz gerçi
Velī ser-nāme-i ʿışḳuñ bugün ʿunvānıyuz cānā

15
6 – B.
16 – B.

3 Ṭarīḳ-i meskenetde ḫāk-i pāy-ı ehl-i ʿirfānuz
Bi-ḥamdi'llāh maʿānī cevherinüñ kānıyuz cānā

4 Edā-yı ḥüsn-i naẓma māliküz Ḥassān-ı vaḳt olduḳ
Kemāl-i faẓl ile ʿaṣruñ bugün Selmānıyuz cānā

5 Şeh-i mülk-i maʿānīdür bugün Dervīş ḥaḳ bu kim
Ḥaḳīḳat ehl-i inṣāfuñ ḳulı ḳurbānıyuz cānā

[İ 4b]

17 [Emānī]

1 Şeh-i iḳlīm-i ḥüsnüñ bende-i fermānıyuz cānā
Esīr-i bend-i ʿışḳuz ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

2 Ḳabādan ten muʿarrā ser bürehne tāc-ı naḫvetden
Ḥarīm-i kūy-ı ʿışḳuñ baş açıḳ ʿuryānıyuz cānā

3 İḳāmet ide diyü genc-i ʿışḳuñ ḫāne-i dilde
Cihānuñ bir ṭılısm ile ṭurur vīrānıyuz cānā

4 Tenezzül eyleyüp baş egmezüz Sām u Nerīmāna
Bugün meydān-ı ʿışḳuñ bī-ser ü sāmānıyuz cānā

5 Degiştük ʿālem-i nāsūtı lāhūta beḳā bulduḳ
Olup Cibrīl ile hem-per yine rūḥānīyüz cānā

---

17 – B.

6 Çeküp tuġ u ʿalem mülk-i belāġat içre şāh olduḳ
Zamānuñ himmetüñle Ḫusrev ü Ḫāḳānıyuz cānā

7 ʿIrāḳ u Fārisi ṭutduḳ Emānī biz feṣāḥatle
Cihānuñ fāris-i meydān olan Selmānıyuz cānā

18 [Emānī]

1 Maḥabbet gülşeninüñ bülbül-i nālānıyuz cānā
Ḳad-i şimşāduñuñ biz sāye-i bī-cānıyuz cānā

2 Ṭutuşduḳ küştī-gīr-i nār-ı ʿışḳ ile Tehem-tenveş
Erenler himmetinde ʿālemüñ destānıyuz cānā

3 Ne ṣaḥbā ile mest olduḳ ne deng-i beng ü efyūnuz
Bu keyfiyyet nedendür biz anuñ ḥayrānıyuz cānā

4 Hüveydāyuz cihānda faż̇l ile ḫurşīd-i enverden
Sipihr-i faż̇l u efż̇ālüñ meh-i tābānıyuz cānā

5 Muʿaṭṭar ḳılmışuzdur ṭīb-i enfās ile āfāḳı
Emānīveş ṣafā būstānınuñ reyḥānıyuz cānā

---

18 – B.

19 Ümīdī

1 Yine sāḳī-i bezmüñ bende-i fermānıyuz cānā
Bir iki cām-ı meyle ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

2 Seri ṭob eyleyüp çevgān-ı zülf-i ʿanberāsāña
Bugün kūy-ı belānuñ biz de ser-gerdānıyuz cānā

[İ 5a]

3 N'ola bend-i ser-i zülfüñde her şeb nāleler ḳılsam
O bāġuñ biz daḫı bir bülbül-i nālānıyuz cānā

4 Geçüp bezm-i cihānuñ bāde-i ẕevḳ u ṣafāsından
Bugün esrār-ı ḫaṭ-ı sebzüñüñ ḥayrānıyuz cānā

5 Ümīdī gibi rāh-ı derd-i ʿışḳuñda geçüp serden
Ser-i kūy-ı fenānuñ bī-ser ü sāmānıyuz cānā

20 Meẕākī Süleymān Efendi

1 Bu dīvānuñ ki bismi'llāh-keş-i ʿunvānıyuz cānā
Kilīd-i ḳufl-i genc-i gevher-i pinhānıyuz cānā

2 Muḳabil mi olur andan bize bir zor ile Sührāb
Bugün meydān-ı naẓmuñ Rüstem-i destānıyuz cānā

---

19 – B. [G 203, s. 181, *Ümîdî Divanı.* (Divanda bu şiirin Bâkî'ye nazire olduğu yazılıdır.)]
1a: yine] bugün, *Ümîdî Divanı.*
1b: Bir iki cām-ı meyle ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā] Maḥabbet mülkinüñ sulṭān-ı ʿālī-şānıyuz cānā, *Ümîdî Divanı.*
2a: seri ṭob eyleyüp] serüm eyleyü tob, *Ümîdî Divanı.*
20 – İ. B 1b-Derkenar (G. 1, s. 281, *Mezâkî Divanı.*)

3 N’ola baḥr-ı suḫende gevher-efşān-ı kenār olsañ
O sāḥildür bu kim biz lücce-i ʿummānıyuz cānā

4 N’ola şevḳ-i feṣāḥatle bu gūne cilveler itseñ
Bu bāġuñ biz de ṭāvūs-ı sebük-cevlānıyuz cānā

5 Nümāyān başda dāġ-ı ser degül tāc-ı ḳalenderdür
Gedā şeklinde iḳlīm-i suḫen sulṭānıyuz cānā

6 Revādur kūşe-i destār-ı taḥsīne sezā görseñ
Bu tāze gülşenüñ gül-ġonçe-i ḫandānıyuz cānā

7 Meẕāḳīveş n’ola tertīb-i dīvān eyleseñ şimdi
Bu dārü’l-mülk-i naẓmuñ Ḫusrev-i devrānıyuz cānā

21 Yaḥyā Efendi

1 Bu kūyuñ kim gedā-yı bī-ser ü sāmānıyuz cānā
ʿAceb ʿālemdeyüz kim ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā

2 Ġubār-ı ḫaṭṭuñuñ ḥayrānı olduḳ niçe günlerdür
Bizi güldürmedüñ bir gün anuñ ḥayrānıyuz cānā

3 Dirīġā bir nefes diñlenmedük gülzār-ı ʿālemde
Bu bāġuñ niçe yıldur bülbül-i nālānıyuz cānā

---

21 – İ. B 2a-Derkenar (G.12, s. 37, *Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı*.)

4 Bizi bilsek niçün ser-defter-i ʿuşşāḳa yazmazsın
Bilürsin nāme-i derd ü belā ʿunvānıyuz cānā

5 Dime Yaḥyā neden pīr-i muġāna ser-fürū itmek
Bilelden kendümüz şermende-i iḥsānıyuz cānā

22 Meẕāḳī Süleymān Efendi

1 Şeh-i ʿışḳuñ ki biz gencīne-i pinhānıyuz cānā
Ne var ḳılsañ naẓar görseñ ne gevherkānıyuz cānā

2 Ne deñlü dest-i luṭfuñ bādī-i cemʿ-i ḥavās olsa
Dem-i vaṣluñ perīşān-ḫāṭır-ı hicrānıyuz cānā

3 ʿİlācı var ise ʿİsī-leb-i cān-perverüñ eyler
ʿAceb ʿışḳuñ esīr-i derd-i bī-dermānıyuz cānā

4 Ḳarār itmez göñül zencīr-i zülfüñden cüdā olsa
Bu deştüñ biz de bir Mecnūn-ı ser-gerdānıyuz cānā

5 Nigāh itdük meger āyīne-i rūy-ı münīrüñde
Ġubār-ı ḫaṭṭ ʿayān olmış anuñ ḥayrānıyuz cānā

6 Ne var bir dost-kānī-i nevāziş birle yād itseñ
Bu bezmüñ bir gedā-yı bī-ser ü sāmānıyuz cānā

---

22 – İ. B 2b-Derkenar (G. 2, s. 281-82, *Mezâkî Dîvânı*.)

7 Meẕāḳīveş n’ola maḳbūl-i erbāb-ı kemāl olsañ
Bu ʿaṣruñ biz daḫı bir ʿUrfī-i devrānıyuz cānā

23 Rūḥī-i Baġdādī

1 Lebüñ esrārınuñ āşüfte vü ḥayrānıyuz cānā
Dehānuñ ġonçesinüñ bülbül-i nālānıyuz cānā

2 Beni ʿayb eylemeñ dāʾim olursam ḥüsn-i lā-yaʿḳıl
Belā iḳlīminüñ sulṭān-ı ʿālī-şānıyuz cānā

3 Geçüp ḳayd-ı taʿalluḳdan vücūdı eyledüm ıṭlāḳ
ʿArūs-ı kāʾinātuñ şevher-i merdānıyuz cānā

4 Dil almış peyk-i müjgānuñ görüp bu ḳalaḳ-ı tenden
Bu feṭḥ-i bāba cānlar beẕl idüp ḳurbānıyuz cānā

5 Lebüñ esrārına […] geçer Rūḥī ḳuluñ eyā
Şarāb-ı laʿl-fāmuñ biz daḫı mestānıyuz cānā

24 Bezmī

1 Suḫende naẓm u neṣr iḳlīminüñ sulṭānıyuz cānā
Sikender gibi gūyā baḥr u berrüñ ḫānıyuz cānā

2 ʿAceb mi laʿlüñ evṣāfında gevherler niṣār itsek
Kelām-ı dür-feşān ile maʿānī kānıyuz cānā

---

23 – İ. B 3b-Derkenar
24 – B. İ 4b-Derkenar.

3 Der-i devlet-meʾābuñ bendesi kemter-gedāyuz biz
Egerçi sözde dehrüñ Ḫusrev-i devrānıyuz cānā

4 Görelden ʿārıż-ı ḫandānuñ aġlar çeşm-i giryānum
ʿİẕāruñ güllerinüñ bülbül-i nālānıyuz cānā

5 Cemāl-i bā-kemālüñ ānına Bezmī esīr oldı
Dil ü cān ile anuñ bende-i fermānıyuz cānā

[mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün]

25 Ṣānī

1 Bir kerre iden ḫaṭṭ-ı ruḫ-ı yārı temāşā
Ayruḳ ol ider ṣanma çemenzārı temāşā

2 Cān gözi ile rūy-ı nigāra nigerānuz
İtmez mi ṣanursız bizi dīdārı temāşā

3 Mecnūn gibi elden ḳomasun vādī-i ʿışḳı
İtmek dileyen dāmen-i kühsārı temāşā

4 Birbirine aġyārı nifāḳ itmege cehdüm
Ḫalḳa nic'olur göstereyin bārī temāşā

5 Ol ġonçe-femüñ lāle ruḫı ḫāṭıra oldı
Vardum ki idem gülşene ezhārı temāşā

6 Ṭarz-ı ġazel-i Ṣānīyi günden güne seyr it
Elfāẓı laṭīf olmada eşʿārı temāşā

26 Yaḳīnī

1 Firdevs nedür eyle ruḫ-ı yārı temāşā
ʿĀşıḳ ne görür itmese dīdārı temāşā

---

25 – B.

26

1, 2, 3 – B.

B nüshasında 4a'nın ilk şiiri olan gazelin baştan eksik olması, nüshanın 3b-4a yaprakları arasında eksiklik(ler) bulunduğunu göstermektedir.

2 Göstermez imiş dīdelere mihr-i cemālin
Ben nice ḳılam yā Rab o ruḫsārı temāşā

3 ʿArż eyledi seyrümde cemālin gice Yūsuf
Seyr üzre idem gibi gelür yārı temāşā

[B 4a]

4 Sīnemdeki her dāġ açılup bir güle döndi
Ol serv ne var itse bu gülzārı temāşā

5 Cān gözin açup yum gözüñi seyr-i ṣuverden
Ey dil idegör ʿālem-i esrārı temāşā

6 Seyr eyle cerāḥatleri şemşīr-i müjeñden
Ḳıl çāk tenümden dil-i efkārı temāşā

[İ 5b]

7 Ferhād-ṣıfat lāle gözin eyledi pür-ḫūn
Şīrīn idicek lāle-i kūhsārı temāşā

8 Geşt-i çemen eyler diyü ol servi Yaḳīnī
Nergis göz açup itdi çemenzārı temāşā

27 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Ḳo servi göñül eyle ḳad-i yārı temāşā
Bir tāze nihāl eyleyesin bārī temāşā

27
2b: andan] anda, İ.

2 Evvel idelüm āyīne-i ḳalbi mücellā
Andan ḳılalum çihre-i dil-dārı temāşā

3 Envārla gülzār olalı Vādī-i Eymen
İtdüñ şecer-i aḥḍar ile nārı temāşā

4 Cennāt-ı çemen içre gören āb-ı revānı
ʿAynıyla ider *taḥtehe'l-enhān*ı[104] temāşā

5 Gözlerse gözüm n'ola Beḳāyī ruḫ-ı yārı
Her laḥza naẓar-bāzuñ olur kārı temāşā

28 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Seyr itdüm o serv-i ḳadi reftārı temāşā
Güftārı ʿaceb laʿl-i güher-bārı temāşā

2 Bir āyīnedür vechi görilmiş degül ey dil
İtdüm bugün ol maṭlaʿ-ı envārı temāşā

3 Ferdāsına aldanma ṣaḳın vāʿiẓ-i şehrüñ
Yarına ḳoma eyle bugün yārı temāşā

4 ʿĀlemde ṣafā gör nic'olur bir naẓar ey dil
Gel eyle ol āyīne-i ruḫsārı temāşā

[104] "…altından ırmaklar (akan)…", Kur'ân-ı Kerîm, Bakara, 2/266,; Âl-i İmrân, 3/15, 136, 195, 198; Nisâ, 4/13, 57, 122; Mâide, 5/12, 85, 119; Tevbe, 9/72, 89, 100; Ra'd, 13/35; İbrâhim, 14/23; Nahl, 16/31; Tâhâ, 20/76; Hacc, 22/14, 23; Furkan, 25/10; Ankebût, 29/58; Zümer, 39/20; Muhammed, 47/12; Fetîh, 48/5, 17; Hadîd, 57/12; Mücâdele, 58/22; Saff, 61/12; Teğâbün, 64/9; Talâk, 65/11; Tahrîm, 66/8; Bürûc, 85/11; Beyyine, 98/8.

5 Ol verd-i terüñ ḳāmet-i bālāsı ṭururken
Herkes ide mi serv-i semenzārı temāşā

6 Bir ġonçe ile ṣaḥn-ı çemenden yaña açıl
Eyle gül-i raʿnā ile gülzārı temāşā

7 Evṣāf-ı cemālüñle Belīġīnüñ olupdur
Ey ruḫları gül defter-i eşʿārı temāşā

[B 4b] [İ 6a]

29 ʿAhdī-i Baġdādī

1 Ḳo servi göñül eyle ḳad-i yārı temāşā
Kūyında idem gibi bugün yārı temāşā

2 Ey müddeʿī oldur bulup aġyārı derinde
Olsun segine ṭuʿme yire yārı temāşā (?)

3 Ṣandı cigeri pāresidür Ḳays-ı ḥazīnüñ
Leylī idicek lāle-i kūhsārı temāşā

4 Seng-i ġam ile gök gök olan sīnemi seyr it
N'eylersin idüp ṣaḥn-ı çemenzārı temāşā

5 Vaṣf-ı ruḫuñı ḫalḳa ḳılur gün gibi eşʿār
ʿAhdīnüñ olursa n'ola eşʿārı temāşā

---

29 (Şiirin matla beyti, *Ahdî Tezkiresi*, s. 303'te yer almaktadır. Ahdî, şiirini Sofyalı Vuslatî'ye nazire olarak söylemektedir.)
1a: Seyrümde dün itdüm gül ü gülzārı temāşā, *Ahdî Tezkiresi.*

30 Ḥamīdī Beg ez-Silāḥdārān

1 Gel eyleyelüm laʿl-i leb-i yārı temāşā
Hem cāna ṣafālar vire hem bārı temāşā

2 Var ol ṣaneme eyle naẓar deyr-i dehirde
Gel eyleme bir ṣūret-i dīvārı temāşā

3 Ey dil ide mi seyr-i bihişt ile ḳanāʿat
Şol dīde ki itmiş ola dīdārı temāşā

4 Ferhāduñ eger olmasa aḳan gözi yaşı
Kim eyler idi bir ḳurı kūhsārı temāşā

5 Bir serv-i dil-ārāya göñül virdi Ḥamīdī
Endāmı güzel şīve-i reftārı temāşā

31 Kevşerī-i Işıḳ

1 Serv ise murād itme çemenzārı temāşā
Ey dil yüri var eyle ḳad-i yārı temāşā

2 Bir ġonçe durur laʿli ʿiẕārı gül-i raʿnā
Ḳıl bāġ-ı melāḥatde bu ezhārı temāşā

30
1b: Hem cāna temāşā vü hem bārı temāşā, İ.
31
2a: laʿli] aġzı, İ.

3 ʿİş eyleyelüm yār ile gül mevsimi geldi
Mey nūş idelüm hem ḳılalum yārı temāşā

4 Tek kūy-ı nigārı baña tenhā ḳoya ṣūfī
Cennetde sen it var gül-i gülzārı temāşā

5 Taḥsīn-i belīġ eyler idi Kevṣeri Selmān
Ger eylese bu naẓm-ı dürer-bārı temāşā

32 Sırrī-i Dānişmend

[B 5a] [İ 6b]

1 Her kim ki ider ʿişvesi çoḳ yārı temāşā
Gūyā ki ider ṣūret-i dīvārı temāşā

2 El virmez iden ādeme cemʿiyyet-i ḫāṭır
Başuñda perīşānī o destārı temāşā

3 Göster nic'olur başına boy çekmegi serve
İtdür ṣanemā şīve-i reftārı temāşā

4 Nergis gözine kimse ṣalındurmaz idi līk
Körligine itdüm ben anuñ yārı temāşā

5 Gögsini gerüp nice varur tīġüñe ḳarşu
Gel eyle bu Sırrī-i ciger-dārı temāşā

33 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Şol göz ki ide çeşm [ü] ruḫ-ı yārı temāşā
N'eyler idüp ol nergis-i gülzārı temāşā

2 Bu ża'f ile dil çekdügi bār-ı ġamı seyr it
Ey dīde-i ġam-dīde gel it yārı temāşā

3 Dil bülbüline her güli bir ḫār görinür
Sensüz idicek bāġda ezhārı temāşā

4 Nergis gibi göz dikme semenzāra berü gel
Ey dil idelüm sīne-i dil-dārı temāşā

5 Kendin ne ṣatar gül ide mi merdüm-i 'ārif
Alur göz ile şāhid-i bāzārı temāşā

6 Ṣadrī suḫenüñ gevher-i pāk idügin añlar
Kim ki ide bu şi'r-i dürer-bārı temāşā

34 Tābī-i Dānişmend

1 Kūyunda iden ol ruḫı gülnārı temāşā
Cennetde hemān eyledi dīdārı temāşā

2 Bāġ-ı ruḫuñuñ mīvesine çünki el irmez
Men' itme begüm eyleyelüm bārī temāşā

34
2b: bārī] yārı, İ.

3 Gördüm ser-i serv üzre çıḳar yāsemeni dün
Tā kim ide geçdükçe o ḫünkārı temāşā

[İ 7a]

4 Boyınca ṭutup servi yine yirlere çaldı
İtdüñ mi dilā ḳāmet-i dil-dārı temāşā

5 Ḥayretde ḳalup adımını adamadı serv
Ḳaddüñde idüp şīve-i reftārı temāşā

6 Tābī niçe bir bekleyelüm medrese küncin
Gel eyleyelüm biz de çemenzārı temāşā

[B 5b]

35 Nālişī-i Yek-çeşm

1 Āyīneyi ḳo eyle ruḫ-ı yārı temāşā
Hem cāna ṣafālar vire hem bārī temāşā

2 Gül ruḫları vü ġonçe dehānı ḳadi Ṭūbā
Mevzūn revişi nāz ile reftārı temāşā

3 Ḫulḳ-ı ḥasen olmasa güzelde n'olur ey dil
Yegdür k'idesin ṣūret-i dīvārı temāşā

4 Kūyın ṭolanur ʿāşıḳ-ı üftādeler ey dil
ʿĀdetdür ider her kişi ḫünkārı temāşā

5 Şāʿir çoġ olur Nālişīnüñ ḥaḳ bu ki ʿömrüm
Rengīn sözi eşʿār-ı dürer-bārı temāşā

36 Vālī Beg

1 İtmek dileseñ sünbül ü gülzārı temāşā
Var eyle o kākülle o ruḫsārı temāşā

2 Her bir kişi bir ḥāl ile ser-geşte cihānda
ʿĀrif bu durur kim ide bunları temāşā

3 Her kūşede üftādelerüñ muntaẓır ey dost
Ṣan ḫalḳ ṭurur itmege ḫünkārı temāşā

4 Pāyına metāʿ-ı dili ī̇ṣār ḳılur ḫalḳ
Ol ḫˇāce-i ḥüsn eylese bāzārı temāşā

5 Yolına dilā eyle revān cūy-ı sirişküñ
İtmiş bugün ol serv-i çemenzārı temāşā

6 Genc-i ruḫ-ı yāra nice el uzadayın ben
İtmez misin üstinde yatan mārı temāşā

7 Vālī n'ideyin seyr-i gül-i gülşen-i dehri
ʿĀşıḳ olana yiter imiş yārı temāşā

[İ 7b]

37 Ḥıfẓī-i Dānişmed

1 Zāhid dir iken ʿālem-i esrārı temāşā
Seyr eylememek ḫāne-i ḫammārı temāşā

37
2b: yārı] bārı, İ.

2 Ḥayrān-ı ḫaṭ-ı laʿl-i nigār olıgör ey dil
Hem bezm-i ṣafā ʿālemi hem yārı temāşā

3 Dükkāna geçüp olsa Mıṣır taḫtına sulṭān
Ol Yūsuf-ı ḥüsn eylese bāzārı temāşā

4 Cānān görinüp ʿışḳ semendinde ser-efrāz
Ḫūbān-ı cihān eyledi ḫünkārı temāşā

[B 6a]

5 Sen derd-i ser-i çenber-i eflāki ḳo Ḥıfẓī
Ser-beste-i çeşm eyle yüri yārı temāşā

38 Ṣabāyī Beg Yek-Çeşm

1 Gül ise ġaraż eyleme gülzārı temāşā
Ey bülbül-i dil eyle ruḫ-ı yārı temāşā

2 Mir'āt-ı dili pāk u mücellā iden ey dil
Baḳduḳça ider çihre-i dil-dārı temāşā

3 Bu sīne-i sūzānumı gel dāġla seyr it
Hīç itme varup lāle-i kūhsārı temāşā

4 Her kim göreyin dirse eger serv-i revānı
İtsün gelüp ol şīve-i reftārı temāşā

5 Rūyuñ var iken deyr-i cihānda bu Ṣabāyī
İtmez varuban ṣūret-i dīvārı temāşā

39 Suʿūdī-i Dānişmend

1 Her demde n’ola itmez iseñ yārı temāşā
Her laḥẓa idemez kişi ḫünkārı temāşā

2 Seyr eylesün ol ʿārıż-ı pür-nūr-ı nigārı
İtmek dileyen mihr-i pür-envārı temāşā

3 Ṭoġrı baḳamaz serv-i sehī-ḳāmete ayruḳ
Bir kerre idenler ḳad-i dil-dārı temāşā

4 Ṭūbā egilüp ayaġuña baş ḳomaġ ister
İtdi meger ol şīve-i reftārı temāşā

[İ 8a]

5 Seyr eyleyeli kūyuñı bī-çāre Suʿūdī
Meyl eylemedi itmege gülzārı temāşā

40 Ṣafāyī-i Müstaʿmel

1 Kūyında şu ʿāşıḳ ide dil-dārı temāşā
Cennetde n’ola itmese dīdārı temāşā

2 Ey serv gözüm yaşına gel bir naẓar eyle
İtmek dileseñ baḥr-ı güher-bārı temāşā

3 Kūyuñda raḳīb aldı yaḳam dāmenüm itüñ
Raḥm itmez iseñ eyle gelüp bārī temāşā

4 Mirʾāt-ı dilin jeng-i taʿalluḳdan iden pāk
Bī-minnet ider ʿaks-i ruḫ-ı yārı temāşā

5 Cismümi ḳafes gibi anuñçün iderin çāk
Tā bülbül-i dil ide o ruḫsārı temāşā

[B 6b]

6 Sāye gibi ḫāke düşe gökden melek ey serv
Ger eylese ol ḳāmet ü reftārı temāşā

7 Görmek çü müyesser degül ol māhı Ṣafāyī
Bārī idelüm ol der ü dīvārı temāşā

41 Baba Biʿatī-i Ḳalender

1 Bülbül gibi gel eyleme gülzārı temāşā
Ey dil yüri var eyle ruḫ-ı yārı temāşā

2 Ḳalbüñi ṣafā cāmı ile eyle mücellā
Āyīne gibi ḳıl niçe dīdārı temāşā

3 Ber-dār olayın dirseñ eger zülfine yāruñ
Manṣūr-ı *ene'l-Ḥaḳ* gibi ḳıl dārı temāşā

4 Gir dāʾire-i bezme ṣafā cāmını nūş it
Mest oluban it sāḳī-i ebrārı temāşā

5 Ayaġına düş Biʿatī var pīr-i muġānuñ
Ger eyler iseñ ḫāne-i ḥammārı temāşā

42 Murādī-i Baġdādī

1 İdüp n'ideyin rūy-ı çemenzārı temāşā
Üftādeye besdür ḳad-i dil-dārı temāşā

[İ 8b]

2 Ṭūbā niçe yıldur dikilüp ṭurdı baş egdi
İtmiş gibi ol şīve-i reftārı temāşā

3 Hecr ile beni çünki helāk eyledüñ ey dost
Gel eyle ḳadem-rence ḳılup bārī temāşā

4 Āyīne-i İskendere hergiz naẓar itmez
Her kim ide mirʾāt-ı ruḫ-ı yārı temāşā

5 Zülfüñde n'ola göñlini görürse Murādī
ʿĀdetdür ider her kişi ber-dārı temāşā

43 Rindī-i Derviş

1 Mirʾāt-ı dile baḳ k'idesin yārı temāşā
Hem cāna ṣafā vire vü hem bārī temāşā

2 Çıḳ ṭaşra efendi ki seni seyr ide ʿuşşāḳ
ʿĀdetdür ider ḳulları ḫunkārı temāşā

3 Yaşum aḳalı şu gibi ol serv ayaġına
Ṭurmaz gice gündüz ider eşcārı temāşā

---

42 (bkz. Hasibe Mazıoğlu, "Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri", Türk Dili ve Araştırmaları Yıllığı Belleten, 1981, s. 99. Murâdî'nin bu şiiri muhtemelen ağabeyi Ahdî'ye naziredir.)
1a: n'ideyin] n'iderin, *Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri.*

4 Bir kerre yüzüñi görenüñ ʿaynına gelmez
Biñ kerre eger eylese gülzārı temāşā

[B 7a]

5 Rindī bize seyr-i ruḫ-ı āl olmayıcaḳ biz
Niçe idelüm bāġda gülnārı temāşā

44 Keşfī-i Edirnevī

1 ʿİd olsa ider ḫalḳ ruḫ-ı yārı temāşā
Maḥşerde iderler belī dīdārı temāşā

2 Bir ġonçe-fem ü serv-ḳadüñ māʾili oldum
Güftārı iñen nāzük ü reftārı temāşā

3 Ḫaṭṭ-ı ruḫ-ı cānāneye āşüfte olan dil
Demdür ki varup ide çemenzārı temāşā

4 Bir ṣūret ile ḥüsnüñe beñzetmese ʿuşşāḳ
Ḫalḳ itmez idi ṣūret-i dīvārı temāşā

5 Tāb-ı müli Keşfī göreli bāġ-ı ruḫında
Bülbül-ṣıfat itmez gül ü gülzārı temāşā

[İ 9a]

45 İlāhī-i Dānişmend

1 İtmek dileseñ ʿālem-i esrārı temāşā
Ḳıl ḥālet-i naẓm-ı suḫen-i yārı temāşā

---

45 Şiirin 5 ve 6. beyitleri İ nüshasında yer değiştirmiştir.

2 Serv öyküne lāyıḳ mı nihāl-i ḳad-i yāra
İtmez meger ol şīve-i reftārı temāşā

3 Ṭurmaz ṭolaşur çalmaġa naḳd-i dil ü cānı
Eyler misin ol ṭurre-i ṭarrārı temāşā

4 Hengāme idem gibi gelür ʿarṣa-i ġamda
İtsün gelüp ol şāh-ı cihān-dārı temāşā

5 Ey dil dimedüm mi ki ṣatar aña ḳul olma
İtdüñ mi hele ol gözi mekkārı temāşā

6 Elden çıḳıyor cānı ider nāle İlāhī
ʿĀlem gülüşür idüp o bīmārı temāşā

46 Ehlī Çelebi Muʿīd

1 Cennetde idenler gül-i bī-ḫārı temāşā
İtmiş gibi kūyında ruḫ-ı yārı temāşā

2 Yār ile beni gördi ṣarardı ḥasedinden
İtdüñ mi dilā çihre-i aġyārı temāşā

3 Ṭurmış Dikili Ṭaş gibi aġyār yol üzre
Dil-ber seḥer eyler diyü bāzārı temāşā

4 Laʿlüñ gibi bir ġonçe-i ter görmedüm ey dost
İtdüm ben egerçi niçe gülzārı temāşā

[B 7b]

5 Göz göre gezerken il ile ol büt-i ṭannāz
Ehlī baña geldi anuñ inkārı temāşā

47 Medḥī-i Müderris

1 Ḳılmaḳ dileseñ ṭabla-i ʿaṭṭārı temāşā
Müşgīn-ḫaṭla eyle o ruḫsārı temāşā

2 Hengāmede endāmını hep görmez iseñ de
Ḳıl ʿīdgeh içinde bugün yārı temāşā

3 Yüritmedi gülzārda serv-i çemeni hīç
Bi'llāhi ḳıl ol cünbiş-i reftārı temāşā

4 ʿIşḳ ehlini başına üşürdi ser-i zülfi
Gel eyle bu hengāmede ʿayyārı temāşā

[İ 9b]

5 Ḫoş çābük ü çālāk resen-bāz degül mi
Ey Medḥī ḳıl o ṭurre-i ṭarrārı temāşā

48 Bedrī-i Dānişmend

1 Gerçi ki dilā ʿāşıḳ ider yārı temāşā
Dil-ber de ider ʿāşıḳ-ı dīdārı temāşā

2 Tā seyr ideli ʿārıż-ı cānāneyi dīdem
Bülbül-ṣıfat itmez gül ü gülzārı temāşā

3 Geldi depesi üstine ey dil yire Ṭūbā
İtdükde ezel ḳāmet-i dil-dārı temāşā

4 Mevcūdı dilerseñ göresin ḥāl-i ʿademde
Ey ṣūfī gel eyle dehen-i yārı temāşā

5 Cānā ser-i kūyuñda yatur ʿāşıḳ-ı bī-cān
Gel ʿarż-ı cemāl eyle idüp bārī temāşā

6 Bāḳī ṣanuban gülşen-i dehr içre hezāruñ
Bir ġonçe içün eyledügi zārı temāşā

7 Cānlar virür ʿālemde aña olmaġa ber-dār
Bedrī ḳılan ol zülf-i siyeh-kārı temāşā

49 Behişti-i Vāʿiẓ

1 Kūyuñda iden ol iki ruḫsārı temāşā
İtdi ḥarem-i Kaʿbede envārı temāşā

2 Yār üzre üşer her yañadan ʿaḳl u dil ü cān
Cemʿ olup idenler gibi ḫünkārı temāşā

3 Ġonçe lebüñe gül yüzüñe beñzeyemezler
İtdüm bu seḥer ḳaṣd ile gülzārı temāşā

[B 8a]

4 Özine ḥarām eyler idi sidre ḫırāmı
İtse güzelüm sendeki reftārı temāşā

5 Şu gibi revān ol ser-i kūyında Behişt̄i
Şāyed idesin sen daḫı d̄idārı temāşā

50 Ġıyāṣ̄i-i Cellāḳ

1 Her laḥẓa idersem n'ola dil-dārı temāşā
Ehl-i naẓaruñ her dem olur kārı temāşā

[İ 10a]

2 Başını çıḳarduġı budur serv ḥaremden
İtmek diler ol ʿārıżı gülnārı temāşā

3 Vaṣl ister iseñ ḳalbüñi ṣāf eyle çü mirʾāt
Ṣāf olmayıcaḳ itmedi d̄idārı temāşā

4 Görmek diler iseñ gül-i b̄i-ḫār-ı cinānı
Kūyında dilā eyle ruḫ-ı yārı temāşā

5 Gülşende Ġıyāṣ̄i ne biter seyr-i çemenden
Gel eyleyelüm ol ḫaṭ-ı jengārı temāşā

51 Sebz̄i-i Ḫaṭ̄ib

1 Gül ruḫları ile ideli yārı temāşā
Bir daḫı göñül itmedi gülzārı temāşā

2 Nāz ile görüp ol boyı servüñ ḥarekātın
Ḥayrānı olup oldı dilüñ kārı temāşā

3 Her kimse ben ol serv gibi eylemedüm dir
ʿÖmrümde bu nāz ile bu reftārı temāşā

4 Şekker-şiken olanları bu ṭūṭī-i ṭabʿuñ
Ḥayretde ḳoya itse bu güftārı temāşā

5 Sebze bulımadı ḫaṭ-ı ruḫsārına beñzer
Sebzī şu ḳadar itdi çemenzārı temāşā

52 Bezmī

1 Dil-berler iderse n'ola ben zārı temāşā
ʿĀdetdür eṭibbā ḳıla bīmārı temāşā

2 Göstermedi Bārī bugün ol ḥūr-liḳāyı
Maḥşerde idebilsem anı bārī temāşā

3 Ey ġonçe-dehen nergis açup dīde çemende
İster kim ide sen gül-i bī-ḫārı temāşā

4 Bāzūma naẓar ḳıl gör olan dāġumı anda
İtmek diler iseñ eger ezhārı temāşā

5 Cām içre ḥabāb añlama bezmi göz açup mey
Meclisde müdām itmededür yārı temāşā

52 – B. İ 9a-Derkenar.

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

53 Bāḳī Efendi

1 Ayaḳlarda ḳalur sünbül o zülf-i nīm-tābāsā
Ṣaçuñla baḫṣ iderse başa çıḳmaz müşg-nābāsā

2 Hevāñ içre ezel bir ṣadme urdı ṣarṣar-ı āhum
Döner dūlāb-ı çerḫ ol dem bu demdür āsiyābāsā

3 Derūnuñ pür-maʿārif hem-nişīnüñ merd-i ʿārif ḳıl
Açılma ey yüzi gül şaḫṣ-ı nā-dāna kitābāsā

4 Kemānçe şekline girdüm elinde muṭrib-i ʿışḳuñ
Keş-ā-keşden ḫalāṣ olmaz daḫı sīnem rebābāsā

5 Yüzüm üzre ḳadem başmaz cefā vü cevrden geçmez
Yolında ḳılduġumdan n'oldı ben cismüm türābāsā

6 Zer-efşān ol kef-i iḥsān ile seyr eyle ʿālemde
Cihān-gerd ü cevān-merd-i cihān ol āfitābāsā

7 Ṭutarken cāmı nāşī gelse tāc u günbed altında
Mey-i gül-rengi pinhān eyle ey ṣūfī ḥabābāsā

8 Ḥasūduñ dürd-i derdin çekme ey Bāḳī bu bezm içre
Nedīmüñ yār-ı ḫoş-meşreb gerek cām-ı şarābāsā

---

53 – İ. B 2b-Derkenar. (G. 2, s. 103, *Bâkî Dîvânı*.)

54 Riyāżī Efendi

1 İşin başa iletmez bezm-i ʿişretde şarābāsā
Mey-i gülgūn ile baş ḳoşmayan ʿāşıḳ ḥabābāsā

2 Naẓar erbābına rūy-ı ḥaḳīḳatden görin ey dil
Hemān bir gösterişde ḳalma ʿālemde serābāsā

3 Ḳo kendüñ rāh-ı ʿışḳa meskenetle sür yüzüñ ḫā[ke]
Yolından var ḥarīm-i kūy-ı yāra āb u tābāsā

4 Ne mümkindür geçem tā bu nefes kim tünd ü bāḳīdür
Mey-i nābuñ n'ola cān dirsem üstine ḥabābāsā

5 Riyāżī eyledi ḳaṭʿ-ı ʿalāḳa dil-rübāsından
Dökilse ḳaṭre-i eşküm n'ola ẕer-i(?) ḫoş-ābāsā

55 Yaḥyā Efendi

1 Elümde şīşe-i rengīn pür mey laʿl-i nābāsā
Gözümde ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ter dürr-i ḫoş-ābāsā

2 Mürīd-i ʿışḳ iseñ incinme ser-gerdānlıġ el virse
Sipihri döndürür cūy-ı irādet āsiyābāsā

---

54 – İ. B 3a-Derkenar.
55 – İ. B 3a-Derkenar. (G. 7, s. 32, *Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı.*)

3 Nihāl-i tāze iken böyle bir serv-i bülend oldı
Dil-i meyyāl çokdan yüz sürer pāyına ābāsā

4 Nedīm-i pāk-meşreb bul hevā-yı ʿışḳ ile pür ol
Vücūduñ maḥv olınca meyden ayrılma ḥabābāsā

5 Ṣüreyyā vü hilāle ʿarż-ı cāh itsem gerek Yaḥyā
Bu fikr ile yolında pāy-māl oldum türābāsā

56 Riyāżī Efendi

1 Dem-ā-dem gösterür ʿaks-i ʿiẕāruñ āb u tābāsā
N'ola mey-ḫ̆āre ḳaldurmasa meyden ḥabābāsā

2 Nevā-yı ʿışḳda dem urmaḳ olsun dāʾimā kāruñ
Sözüñ diñletmek isterseñ eger çeng [ü] rebābāsā

3 Göñül pervāne-i şeydāsıdur bir şemʿ-i ḥüsnüñ kim
Döner üstine yanup sūz-ı ʿışḳuñla kebābāsā

4 Ser-i kūy-ı nigāra varduġiçün germ olup āhum
ʿAdū-yı dīv-sīret üzre aḳıtdı(?) şihābāsā

5 Riyāżīveş ṭoḳınsun çerḫe ḳo rūzgār ey dil*
Ṣafā kesb eyle sen şevḳ ile raḳṣ it āsiyābāsā

---

56 – İ. B 3a-Derkenar.

[BE]

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

57 Ez-ān Merḥūm Yetīm ʿAlī Çelebi

1 Geçüp ʿizzet serīrinde muʿazzezdür gedā-meşreb
Düşüp ḫāk-i mezelletde yatur her pādşā-meşreb

2 Vücūdum Ḳāf-ı ʿuzletde çü ʿAnḳā eylemezdüm güm
Bu ġurbet-ḫānede görsem eger bir āşinā-meşreb

3 Güşāde rūy u ḫandān leb ṣurāḥī vü ḳadeh sāḳī
Ḫum-ı mey-ḫāneveş deyr-i cihānda hep ṣafā-meşreb

4 Sebük-rūḥ olmaġa sende liyāḳat añlaman zāhid
Girān-cān olmadan geçseñ olursın bī-nevā-meşreb

[B 8b]

5 Kerāmet süfresin beẕl it Yetīm erbāb-ı ḥācāta
Seni çün Ḳanber itdi bir ʿAliyyü'l-Murtażā-meşreb

[İ 10b]

58 Şānī Beg Rāst

1 Muḳīm-i kūy-ı yār olmaḳ dilerseñ ol gedā-meşreb
Görüp reşk eylesün āsāyişüñ her pādşā-meşreb

2 Maḥabbet verzişinden ṣorma ey dil zāhid-i şehre
Ne bilsün meẕheb-i ʿışḳı olan ehl-i riyā-meşreb

---

57 (G 11/1, s. 272, *Yetîm Divanı*.)
1a: muʿazzezdür] muḳarrerdür, İ.

3 Ṣoyınsam tekye-i ʿışḳ içre ṭañ mı iḫtiyārumla
Beni itdi Ḥüseynī bir ʿAlī Mūsī Rıżā-meşreb

4 Dilerseñ lāʾübālī ṭarz dil-berlerle yār olmaḳ
Bu ġurbet-ḫānede olmaḳ gereksin bī-nevā-meşreb

5 N'ola şürb-i şarāba māʾil olsa sāḳiyā göñlüm
Degüldür iḫtiyārı böyle itdi iḳtiżā meşreb

6 Başum döndürmen aġyār-ı Yezīdüñ tīġ [ü] tīrinden
Be-ḥaḳḳ-ı Murtażā oldum şehīd-i Kerbelā-meşreb

7 Diñüz ol kāse-bāza şehri çıḳsun pārsā itsün
Def itdi sīne-i pür-kīnesin her pārsā-meşreb

8 Şarābı mişrebeyle nūş idüp irgürdi pāyāna
Cihān bezminde Ṣānī var olmaz müntehā-meşreb

59 Ṣābiriyyü'l-Ḳāżī

1 N'ola ṣāfī-derūn olsaḳ bu bezm içre ṣafā-meşreb
Begüm āyīne-i ʿālem-nümādur her gedā-meşreb

2 İder işrāb ṣūfī mişrebeyle içmemek semtin
Gel inṣāf eyle ey sāḳī dinilsün mi buña meşreb

3 Nemed-dih ol ışıḳ maḥbūbını āyīneveş seyr it
Dilā bir ḫūb isterseñ eger āl-i ʿabā meşreb

4 Ġaraż şimdi güzellerden eger ẕevḳ u ṣafā ise
Gerekdür ʿāşıḳ-ı şūrīdeler hep bī-nevā meşreb

5 Yüri var cümle varuñ Ṣābirī cānāna beẕl eyle
Eger olmaḳ dilerseñ yār-ı ġār-ı Muṣṭafā-meşreb

60 Miṣālī-i Edirnevī

1 Der-i mey-ḫāne-i deryūze ile ol gedā-meşreb
Ṣafāña reşk ide ʿālemde her bir pādşā-meşreb

2 Yiridür bu türābı ḫākden refʿ eyleseñ şāhum
Erenler ḥaḳḳıçün sensin ʿAliyyü'l-Murtaẓā-meşreb

[B 9a] [İ 11a]

3 Tecellī eylesün dirseñ ḫayāl-i rūy-ı cānānı
Mücellā ḳıl dilüñ āyīne gibi ol ṣafā-meşreb

4 Nevālar eyleyen ʿuşşāḳa baḳmaz bezm-i hecrinde
Yanında ʿīş ü nūş eyler raḳīb-i bī-nevā-meşreb

5 Düşüp cāma Miṣālī dāʾimā şürb-i müdām eyler
Ḥabābāsā fenā bezminde yoḳ ehl-i hevā-meşreb

61 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Çü sāḳī mīr-i meclis bir güzelsin pādşā-meşreb
Elüñden cām-ı Cem içmek düşer mi her gedā-meşreb

61
2a: öpdürmez] içdürmez, İ.
4b: olma] ey dil, İ.

2 Güzeller cām-ı laʿlin ʿāşıḳa ʿār eyler öpdürmez
Tekellüf çekmeyüp ammā emer her bī-nevā-meşreb

3 Şarābı mişrebeyle ṣūfīye maḫfīce ṣun zīrā
Götürmez meşrebi anuñ bir olmaz sāḳiyā meşreb

4 Saña kimse gözüñ üzre ḳaşuñ var dimesün dirseñ
Ḳalender-meşreb ol ʿālemde olma pārsā-meşreb

5 Leb-i meygūnı devrinde o yār-ı gül-ruḫuñ ṣāḳī
N'ola şürb-i müdām eylerse ṣūfī her ṣafā-meşreb

6 Mey-i nābuñ vücūdı gerçi oldı münʿadim ammā
Ṣafā vü ẕevḳini ḫāṭırda eyler iḳtiżā-meşreb

7 Şehīd-i Kerbelā gibi ḳażā tīġine ṭut gerden
Belīġī olmaġ isterseñ eger Mūsī Rıżā-meşreb

62 Tābī-i Dānişmend

1 Olursañ ey göñül kūy-ı fenā içre gedā-meşreb
Añarlar nāmuñı mülk-i beḳāda pādşā-meşreb

2 Ṣadāḳatde Ebū Bekr ü ʿadāletde ʿÖmer olsañ
Dinür eṣḥāb-ı ʿizzet içre saña Murtażā-meşreb

62
5: Beyit İ nüshasında hem 11a'nın sonuna hem de 11b'nin başına yazılmıştır.

3 Dilā mey gibi ṣāfī olduñ ise ġıll ü ġışdan
Olursın ḫalḳa-i ehl-i ṣafāda aṣfiyā-meşreb

4 ʿAdūnuñ tīġ [ü] tīrinden dönen ʿömrüm Yezīd olsun
N'ola ten ḳana ġarḳ olsa şehīd-i Kerbelā-meşreb

[İ 11b]

5 Nevā-keş bülbül-i şūrīdeñe baḳmazsın ey gül-ruḫ
Ḳarīnüñdür ne deñlü var ise her bī-nevā-meşreb

6 N'ola düşmezse sāġar Tābiyā meclisde destüñden
Bulınmaz çünki anuñ gibi hem-dem dil-güşā-meşreb

63 Merḥūm Keyfī-i Dānişmend

[B 9b]

1 Şarāb-ı nāb içüp sāḳī ṣafādan her gedā-meşreb
Olurlar mīr-i meclis hep geçerler pādşā-meşreb

2 Ḥarīm-i kūyını iḥrām ile gāhī ṭavāf itsem
Maḳām-ı Kaʿbedür gūyā ider kesb-i ṣafā meşreb

3 Ṣadāḳatde Ebū Bekr ü ʿÖmerdür ʿadl ile ol şeh
Ḥayāda ʿaynı ʿOṯmānuñ seḫāda Murtażā-meşreb

4 Be-ḥaḳḳ-ı Sidre ol ḥūr-ı behiştüñ ḳadd-i Ṭūbāsın
Görüp māʾil olanlardur yanumda müntehā-meşreb

5 İçer başı daḫı gitse ḳomaz ayaġı destinden
Yaṣaġı var şehüñ ammā yeñilmez eşḳiyā meşreb

6 Mürīd-i pīr-i ʿışḳ olmaġı Keyfī iḫtiyār itdüm
Gedālıḳ ʿālemine reşk ider her pādşā-meşreb

64 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Şarāb-ı nāb içüp ser-mest-i ʿışḳ olan gedā-meşreb
Gedādur ṣūretā maʿnīde ammā pādşā-meşreb

2 Dilüm ġamdan güşāde olmadı dirseñ ele cām al
Ḳanı anuñ gibi ṣāfī-derūn u dil-güşā-meşreb

3 Ġarīḳ-i baḥr-ı hecre Ḫıżr olur yād-ı ḥaṭ-ı laʿlüñ
Ġarībüñ ṣanma olmaz dest-gīri āşinā-meşreb

4 Muġuñ geçdüm şarābından beni al git bile ṣūfī
Ḫum-ı mey-ḫāneden özge bulursañ bir ṣafā-meşreb

5 Nice ifşā idem aġladuġum kim ter düşer çeşmüm
Nice işrāb idem derd-i dili döymez aña meşreb

6 Ḳatīl-i tīġ-i hicrān teşne-leb Ṣadrīyi seyr eyle
Eger görmek dilerseñ bir Ḥüseyn-i Kerbelā-meşreb

64
4b: bir] pür, İ.

65 ʿİlmī-i Ḳaramānī

[İ 12a]

1 Dilā kesb-i kemāl itmek dilerseñ ol gedā-meşreb
Maʿānī seyr idenlerdür cihānda pādşā-meşreb

2 Ten-i fersūdemüz ḫāk ile yeksān göñlümüz alçaḳ
Velī maʿnīde yoḳdur bundan özge müntehā-meşreb

3 Seḫālar ḳıl vefālar eyle ʿuşşāḳa benüm ʿömrüm
Cihānda ḫulḳ ile olmaḳ dilerseñ Murtażā-meşreb

4 Bugün meydān-ı ʿışḳ içinde aġyār ile ġavġādan
ʿAcāʾib teşneyin cānā şehīd-i Kerbelā-meşreb

5 Reh-i ʿışḳuñda ʿİlmī çākerüñ bir pāy-mālüñdür
Elin al ḳaldur ol üftādeyi ey pādşā-meşreb

66 Şāniʿī Çelebiyyü'l-Mülāzım

1 Dilā māʾil olup dünyāya olma pādşā-meşreb
ʿAbā-pūş ol ḳanāʿat eyle faḳra ol gedā-meşreb

2 Görince şu gibi göñlüm ḳad-i dil-cūñı aḳmazdı
Senüñle tā ezelden olmasaydı āşinā-meşreb

65
3a: Seḫālar ḳıl benüm ʿömrüm vefālar eyle ʿuşşāḳa, İ.
66 – B.

3 Seḫālar eyle cānā vaḳtidür ʿuşşāḳ-ı nā-şāda
Eger olmaḳ murāduñsa ʿAliyy-i Murtażā-meşreb

4 N’ola baş egmesem ḥālümde ey dil devlet-i dehre
Bi-ḥamdi’llāḥ ḳalendervār oldum bī-nevā-meşreb

5 Çemen bezminde nūş it ḫūblarla bāde-i nābı
Ṣaḳın ey Ṣāniʿī olma cihānda pārsā-meşreb

67 Recāyī-i Dānişmend

1 Senüñle hem-ḳadeḥ olmaḳ revā mı her gedā-meşreb
Gider aġyārı yanuñdan nedür ol bī-nevā-meşreb

2 Raḳīb-i rū-siyāh ile ḥabībüm ṣoḥbeti terk it
Ebū Cehl ile alışmaz bilürsin Muṣṭafā-meşreb

3 Açar gül gibi ʿuşşāḳuñ dilin ey ġonçe-fem dāʾim
Olur mı şāhid-i naẓmum gibi bir dil-güşā-meşreb

4 Ḫarābāt erleriyle hem-sifāl olsam n’ola zāhid
Cihān içre benüm gibi bulınmaz bī-riyā-meşreb

5 Ecel cāmını nūş idüp Cemāsā bezm-i ʿālemde
Götürdi ey Recāyī ayaġı her pādşā-meşreb

---

67 – B.

[İ 12b]

68 Merāmī Beg

1 Leb-i laʿlüñ olupdur sāḳī cām-ı ġam-zidā-meşreb
Anuñçün cān virür cāma müdām ehl-i ṣafā-meşreb

2 Bahār olur çü cām-ı tevbeye irür şikest āḫir
Ḳadeḥ ṣun zühd ile alışmaz oldı sāḳiyā meşreb

3 Güneş aḫşama dek şāhum ṭolanur kūyuñı her gün
İşigüñ yaṣdanur olmış benüm gibi gedā-meşreb

4 ʿAdem ḳıl varlıġuñ cehd it yüri sulṭān-ı ʿālem ol
Fenā içre olursañ ol tek ol ehl-i fenā-meşreb

5 Görüp her ḫūbı dil virmek Merāmī ʿādetüñ olmış
Senüñ gibi cihānda var mı āyā mübtelā-meşreb

69 Maḥviyyü'l-Mülāzım

1 Geçüp evreng-i neng ü ʿāra olma pādşā meşreb
Yüri deryūze it bāzār-ı ʿışḳı ol gedā-meşreb

2 Müdām işrāb ider şürb-i şarāb-ı ʿışḳı ʿuşşāḳa
Ḫumūr-ı cenneti medḥ eyleyüp her pārsā-meşreb

3 ʿAceb mi Ḥaydarī abdāl olup geysem Ḥüseynī tāc
Beni bu nevʿe irşād eyledi bir Murtażā-meşreb

---

68 – B.
69 – B.

4 Degişme künc-i istiġnāyı ṣad mülk-i Süleymāna
Hemīşe iftiḫār it faḳr ile ol Muṣṭafā-meşreb

5 İçersem Maḥviyā dürd-i şarāb-ı derdi ʿayb itme
Degüldür iḫtiyārı böyle eyler iḳtiżā meşreb

70 Ehlī-i Muʿīd

1 ʿAceb mi ḫidmet-i kūyuñ iderse her gedā-meşreb
Olur şāhum gedā-yı bī-nevālar pādşā-meşreb

2 Fedā it Aḥmede künc-i ġam-ı ʿışḳında gel cānı
Dilerseñ kim olasın yār-ı ġār-ı Muṣṭafā-meşreb

3 Derūnı ġıll ü ġīşden ṣāf ider bir cürʿası anuñ
Ḳanı sāġar gibi bezm-i cihānda bir ṣafā-meşreb

4 Maḥabbet bāde-i gül-fāma ey zāhid cibillīdür
Aña meyl üzre ḫalḳ olmış ezelden ġālibā meşreb

[İ 13a]

5 Elinden içegör Ehlī şarābı sāḳī-i bezmüñ
O şāh-ı ʿālem ile gel alışdur ey gedā-meşreb

71 Mevlānā Ġıyāṣī

1 İçüp cām-ı şarāb-ı ʿışḳı rindān-ı gedā-meşreb
Geçüp Cem taḫtına her biri olmış pādşā-meşreb

---

70 – B.
71 – B.

2 İderüm şürb-i ḫamra tevbe ṣūfī gibi ey sāḳī
Żarūrī çekmese her dem beni ol cānibe meşreb

3 Maḳām-ı bezm-i ʿışḳ içre ider kesb-i nevā āḫir
Şu sālik kim olur faḳr u fenāda bī-nevā-meşreb

4 Taʿaccüb eyleme sen Kevṣere ben cām-ı mey içsem
Bilürsin muḫtelifdür ʿālem içre zāhidā meşreb

5 Kimüñle hem-dem olsañ cām-ı mey gibi ṣafā-baḫş ol
Seni el üzre ṭutsunlar dir iseñ ol ṣafā-meşreb

6 Semāʿ-ı naġmehā-yı muṭrib-i ḫoş-lehçedür kārum
Leb-i sāḳī vü nūş u şürb-i cām oldı baña meşreb

7 Şarāb-ı ʿışḳ ile ṣāf it derūnuñ cām-ı Cemāsā
Ġıyāṣī olıgör āyīne-i ʿālem-nümā-meşreb

72 Ḫusrev-i Yeñiçeri Dīvāne

1 Bizümle imtizāc itse n'ola ol pādşā-meşreb
Gedālar pādşā-meşreb gerek şehler gedā-meşreb

2 Yüri var ḫırḳa vü tācı baña ʿarż eyleme ṣūfī
Nice ḥıfẓ eylesün anı gedā-yı bī-nevā-meşreb

---

72 – B.

3 Baña cām-ı maḥabbetden ṣunılmış saña Kevs̱erden
Ḥaḳīḳat hep bir olmaz muḫtelifdür zāhidā meşreb

4 Yine Manṣūrveş bed-nām-ı ʿām olmaḳ diler göñlüm
Yine Mecnūn gibi şeydālıġ eyler iḳtiżā meşreb

5 Ṣaḳın esrār-ı ʿışḳı Ḫusrevā keşf itme zühhāda
Nice fehm eylesün anı olan ehl-i riyā-meşreb

73 Emānī-i Kātib

1 Dilerseñ olasın mülk-i beḳāda pādşā-meşreb
Yüri dār-ı fenāda olıgör dāʾim gedā-meşreb

[İ 13b]

2 Muḥibb-i ḫānedān iseñ vücūduñ cāmesin terk it
Ḳabāya māʾil olmaz ey göñül āl-i ʿabā-meşreb

3 Diler zāhid şarāb-ı Kevs̱eri dil laʿl-i cānānı
Bir olmaz cümle ʿālem hep muḫālifdür şehā meşreb

4 Raḳīb-i rū-siyehle imtizāc itmez göñül hergiz
Alışmaz degme bir nā-dān ile ey dil-rübā meşreb

5 Ṣafā-yı bāṭın-ı ḫumdan ḫaber-dār olmaġ isterseñ
Ṣurāḫīveş müdām ol zāhidā ehl-i ṣafā-meşreb

---

73 – B.

6 Emānetle bulupdur āsitānuñda bugün şöhret[105]
Olaldan ey yüzi ḳıblem Emānī Muṣṭafā-meşreb

74 Bezmī

1 Hezār āh itseñ olsañ bülbülāsā mübtelā-meşreb
Şikār olmaḳ degül aṣlā görinmez ol hümā-meşreb

2 Elinden keşkül çerḫ-i āfitāb ābdālınuñ [...]ḳuz
Ṭolanup kūyuñ oldı Ḫusrev-i ḫāver gedā-meşreb

3 Ḳadeḥ nūş itdügince būse luṭf eylersin aġyāra
Cevān-ı ṣāf-dillerde bu mıdur sāḳiyā meşreb

4 Lebüñ devrinde gitmez mişrebeyle bāde destümden
Cihān bezminde cānā baña olmışdur ṣafā meşreb

5 Ṣurāḫīveş derūnı meyle memlūdur müdām anuñ
Ḳanı Bezmī gibi bir rind-i ʿaṣr ehl-i hevā-meşreb

75 Fürūġī

1 Maḥabbet cāmını nūş idüp ol ehl-i ṣafā-meşreb
Ḫarābāt ehline ṭaʿn itme ey ehl-i riyā-meşreb

2 Virür cān naḳdini ʿışḳ ehli olan cām-ı gülgūna
Olursa devr içinde böyle olsa zāhidā meşreb

---

[105] "Gün" kelimesi mısraın üstüne sonradan eklenmiş ve yanına "ṣaḥ" kaydı düşürülmüştür.

74 – B. İ 11b-Derkenar.

75 – B. İ 11b-Derkenar.

3 Ayaġı başına efser idüp anuñla faḫr eyler
Cihānda başına sulṭān olan olur gedā-meşreb

4 Ecel ayaġuñ almadan ḳoma cām-ı meyi elden
Sözin gūş eyleme her ne ki dirse bī-ṣafā-meşreb

5 Fürūġī cām-ı ʿışḳın nūş idüp ol gözleri mestüñ
Anuñçün bezm-i devrān içre oldum bī-nevā-meşreb

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

76 Bāḳī Efendi Selleme'llāhü Teʿālā

1 Şöyle olmış cām-ı ʿışḳuñdan senüñ mest ü ḫarāb
Kendüsin dīvārdan dīvāra urmış āfitāb

2 Nāfe ḳıldı zülf-i müşgīnüñ görüp ser-ber-zemīn
Ayaġuñ ṭopraġına miskīnlik itdi müşg-i nāb

3 Ṭoḳınupdur bāde-i gülgūna çeşm-i rūzgār
Sāġar üzre ṣanmañuz peydā olur yir yir ḥabāb

4 Şaḫne-i devrān n'ola çekse çevirse dem-be-dem
İki ḳanludur añılmış bāde-i nāb u kebāb

5 Derd-i ʿışḳı ʿāşıḳ-ı miskīni āḫir öldürür
Mestlik pāyāne irse irişür elbette ḫ̆āb

6 Bāḳīye senden ferāġat virdi ey gerdūn-ı dūn
Bende-i devlet-meʾāb-ı pādişāh-ı kām-yāb

---

76 – İ. (G. 20, s. 113, *Bâkî Divanı.*)
İ nüshasında olmayan bu şiir B nüshasında 8a'nın kenarına yazılmıştır.
1a: ʿışḳuñdan senüñ] ʿışḳ-ı yārdan, *Bâkî Divanı.*
5a: ʿışḳı] ʿışḳuñ, *Bâkî Divanı.*
5b: irse] yitse, *Bâkî Divanı.*
6b: bende-i] südde-i, *Bâkî Divanı.*

77 Suʿūdī Efendi Selleme'llāhü Teʿālā

1 Aġlamaḳdan nergisüñ hecrüñde görmez gözi ḫˇāb
Raḥm ider her gün ṣalar gözi yaşını āfitāb

2 Her güneş yüzlü güzelde itmez oldı dil ḳarār
Bu dil-i āvāremüz günden güne oldı ḫarāb

3 Sāḳiyā ḫayr eylemezsin kim metāʿ-ı cāmdadur
Gözi ḳalmışdur ṣurāḥīnüñ anı ṣanma ḥabāb

4 Düşeli mey-ḫāneye ḳalduḳ ayaḳda sāḳiyā
Bezm-i devrān içre pek yaḳdı bizi cām-ı şarāb

5 Ben Suʿūdī ḫāk-i ẕilletden hele ḳurtulmadum
Sevmesün ʿālemde kimse dil-ber-i ʿālī-cenāb

78 Ṣāfī Efendiyyü'l-Ḳāżī Selleme'llāhü Teʿālā

1 Vaṣf-ı ḥüsnüñ işidüp gökde eyā ʿālī-cenāb
Kendüyi yirden yire ursa yiridür āfitāb

2 Dergehüñde ḳul olandur mesned-i ʿizzetde şāh
İşigüñi gözleyendür kām-bīn ü kām-yāb

3 Hey ne āfetsin ki ṣubḥ-ı rūşenüm şām eyledüñ
Yaʿnī çözdüñ zülfüñi ruḫsāruña ḳılduñ nikāb

---

77 – İ. B 8b-Derkenar.
78 – İ. B 8b-Derkenar.

4 Bezm-i ʿışḳa bāde vir bu eşk-i gülgūnum benüm
Sāḳiyā oldı derūnumda ciger ḳanlu kebāb

5 Laʿl-i nābı şevḳine nūş eyle cānānuñ müdām
Al elüñe gül gibi sāġar içüp Ṣāfī şarāb

79 Li-Muḥarririhi'l-Faḳīr ʿĀrifiyyü'l-Ḥaḳīr

1 Laʿl-i meygūnuñ hevāsı ideli eşküm şarāb
Başum oldı sāḳiyā gūyā ki anda bir ḥabāb

2 Yay idüp oḳ gibi ḳaddüm hecrüñ ile muṭribā
Eglerüm mūy-ı miyānuñ şevḳi ile çün rebāb

3 Ṣābit oldı ol şehüñ ʿışḳı serīr-i sīnede
Müddeʿī eyler daḫı ḥükm-i ḳażāya irtibāt

4 Ḥasret-i laʿlüñle düşdüm mey gibi ayaḳlara
Luṭf idüp gönlüm ele al ey şeh-i ʿālī-cenāb

5 ʿĀrifī üftādeñe ʿarż eyle ey meh gün yüzüñ
ʿĀşıḳ-ı dīdār olandan eyleme gel ictināb

80 Fā'izī Çelebi

1 Cem gidüp bezm-i cihān içre ḳodı cām-ı şarāb
Ġarḳ olup baḥr-ı fenāya ḳaldı andan bir ḥabāb

---

79 – İ. B 9a-Derkenar.
80 – İ. B 9a-Derkenar.

2 Baña cāmından münāsib [...][106] olmazdı velī
Genc-i Cemden eylemek lāzım geleydi intiḫāb

3 Bulmaya ṣahbā-yı laʿlüñ ḥāletin bir cāmda
ʿĀlemi devr eylese meclis-be-meclis āfitāb

4 Girmezüz ḫalḳuñ gözine mihr-i ʿālem-tābveş
Bī-vücūduz ʿarṣa-i ʿālemde mānend-i serāb

5 Fāʾizī cānānla cān cāna olurduḳ eger
Olmasaydı cāna ten cānāna pīrāhen ḥicāb

[106] Nüshada boşluk bırakıldığı hâlde bir kelime yazılmamıştır.

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

81 **Ṣānī Beg**

1 Ḳapuñda mübtelālar isterin derbānuñ olsun hep
Ḳabūl it pādişāhum bende-i fermānuñ olsun hep

2 Sen ol Baġdād-ı ḥüsnüñ Şāh Üveys-i nām-dārısın
Benüm gibi suḫen-perdāzlar Selmānuñ olsun hep

3 Maḥalleñ āh-keş bī-çārelerden olmasun ḫālī
Ḳo diller gülşenüñde bülbül-i nālānuñ olsun hep

4 Żiyāfet ḳıl demidür ehl-i ʿışḳı ḫūn-ı vaṣluñla
Gedālardur ḳo gelsün bir gice mihmānuñ olsun hep

5 Şarāb-ı laʿl-i nābuñ ṣun ṣafālar sürelüm sāḳī
Ḫarābāt erleri şermende-i iḥsānuñ olsun hep

6 Yiter dirhem baña sīm-i sirişküm rūy-ı zerdüm zer
Cihānuñ māl u mülki ṭālib-i dünyānuñ olsun hep

7 Serīr-i naẓma geçdüñ mālik-i mülk-i kelām olduñ
Gelüp Ṣānī güzeller kātib-i dīvānuñ olsun hep

---

81 – B.

82 Tābī-i Dānişmend

1 Dilā naḳd-i sirişk ü genc ü dil cānānuñ olsun hep
Ne kim var yoḳ cihān mülkinde ol sulṭānuñ olsun hep

2 Dür-i sīr-āb-ı eşküm baḥr-ı çeşmümden yiter çünkim
Ṣadefler içre gevherler dilā ʿummānuñ olsun hep

3 Geçer cismde dāġum zer yirine çünki ey ḫˇāce
Gömilsün genc-i Ḳārūn yirlere vīrānuñ olsun hep

[İ 14a]

4 Derüñ dārü'ş-şifāsında dizilsün cümle ʿāşıḳlar
ʿAṣā-yı āh ile dil-ḫasteler derbānuñ olsun hep

5 Kemāl-i ḥüsn ü ḫulḳuñ naẓmın itsün cümle şāʿirler
Dil ehline Ẓahīr ol Ḫusrevā Selmānuñ olsun hep

6 Kesilsün başlar tīġüñle tenler ḫāksār olsun hep
Kemān-ebrūñ içün ḫalḳ-ı cihān ḳurbānuñ olsun hep

7 Şehā Tābī gibi ʿuşşāḳa inʿām eyle düşnāmuñ
Senüñ ḫalḳ-ı cihān şermende-i iḥsānuñ olsun hep

83 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Cihānuñ māl u mülki ṭālib-i dünyānuñ olsun hep
Ne mülk ü māl isterse bu dünyā anuñ olsun hep

---

82 – B.
83 – B.

2 Şarābuñ devri döndi sāḳiyā şimden girü ʿālem
Lebüñ esrārına düşsün senüñ ḫayrānuñ olsun hep

3 ʿAdūya mihr iderseñ ʿāşıḳa cevr it ki ʿālemde
Kimesne ḳalmasun şermende-i iḥsānuñ olsun hep

4 Efendüm cānibinden tek hemān bir iltifāt olsun
Ne ḫidmet var ise ben bende-i fermānuñ olsun hep

5 Ne'me yitmez sirişk-i ḫūn-feşānum baḥr-ı ʿışḳ içre
Gerekmez dürr ü gevher Ṣadriyā ʿummānuñ olsun hep

[B 10a]

84 ʿUlvī Beg

1 Gel iḥsān eyle ʿālem bende-i fermānuñ olsun hep
Gedālar şāhlar şermende-i iḥsānuñ olsun hep

2 Yiter ben bendeñe şāhum yirinmem işigüñ ṭaşı
Ḳo eyvān-ı ḳıbāb-ı nüh-felek keyvānuñ olsun hep

3 Seni buldum terāzūdan aġır Yūsuf-liḳā dil-ber
Gerekmez ġayrı dil-berler suḫen-sencānuñ olsun hep

---

84 (G 42, s. 21, *Derzi-zâde Ulvî Divanı.*)
4, 6, 7 - *Derzi-zâde Ulvî Divanı.*
2b: eyvān-ı ḳıbāb-ı nüh-felek] eyvānı nüh-felek, *Derzi-zâde Ulvî Divanı.*
3a: Yūsuf-liḳā dil-ber] Yūsuf-liḳālarla, *Derzi-zâde Ulvî Divanı.*
3b: dil-berler suḫen-sencānuñ] dil-ber-i suḫen sencāmuñ, *Derzi-zâde Ulvî Divanı.*
5b: ṭumṭurāḳ-ı Ḫusrevī Ḫāḳānuñ] ṭumṭurāḳuñ Ḫusrev-i Ḫāḳānuñ, *Derzi-zâde Ulvî Divanı.*
1, 2 – B. B nüshasında 10a'nın ilk şiiri olan gazelin ilk iki beytinin bulunmaması, nüshada 9b-10a sayfaları arasında eksiklik(ler) bulunduğunu göstermektedir.

4 Züleyḫā-yı dilüñ maḳṣūdı sensin ey meh-i Kenʿān
ʿAzīzüm Mıṣr-ı dünyā ser-te-ser reyyānuñ olsun hep

5 Gedā-yı kūy-ı ʿışḳam māl u mülke iḥtiyācum yoḳ
Dilā bu ṭumṭurāḳ-ı Ḫusrevī Ḫāḳānuñ olsun hep

6 Beḳāsı yoḳ ṣafā-yı bādenüñ çün laʿl-i dil-bersüz
Dilā bu bezm-i fānī sāḳī-i devrānuñ olsun hep

[İ 14b]

7 Gerekmez cevce ʿömrüm ḥāṣılı bir dāne ḫālüñsüz
Bu ʿālem ḫırmeni dihḳānī-i nā-dānuñ olsun hep

8 Süvār olduñ mürüvvet Düldüline ʿUlviyā çünkim
ʿAlīlik eyle ʿālem Ḳanber-i iḥsānuñ olsun hep

85 Emānī-i Kātib-i Pür-Gū

1 Güşād it bāb-ı luṭfuñ şāhlar derbānuñ olsun hep
Gedālar pādişāhum bende-i fermānuñ olsun hep

2 Ḫarīm-i ḥüsnüñe diller virilsün şām-ı zülfüñde
Ne var şāhum gedālar bir gice mihmānuñ olsun hep

3 Cemālüñ ʿīdine irgür ser-i kūyuñda gel cānā
Gedālar ʿāşıḳ-ı üftādeler ḳurbānuñ olsun hep

85
5a: celālüñ] cemālüñ, İ.

4 Yiter Yaʿḳūb-ı cānuñ rāḥatına būy-ı pīrāhen
ʿAzīzüm Mıṣr-ı dil sen Yūsuf-ı Kenʿānuñ olsun hep

5 Celālüñ āteşi birle yaḳup ʿuşşāḳı n'eylersin
Ḳo tennūr-ı ġamuñda cümleten büryānuñ olsun hep

6 Ḳaralar bağlanup zünnār-ı zülfeynüñ ḳuşansunlar
Cihān deyrinde diller ey ṣanem ruhbānuñ olsun hep

7 Yiter Mıṣr-ı cemālüñle baña çīn-i ser-i zülfüñ
Ḳo İrān ser-be-ser Faġfūr ile Ḫāḳānuñ olsun hep

8 Şeh-i iḳlīm-i naẓm olduñ Emānī ṭurma dīvān it
Gelüp nev-ḫaṭ güzeller kātib-i dīvānuñ olsun hep

86 Beyāniyyü'l-Ḳāżī

1 Ya bāb-ı luṭfuñ aç āvāreler derbānuñ olsun hep
Ya tīġ-i ḳahrı çek bī-çāreler ḳurbānuñ olsun hep

2 Nigārā dürd-i derdüñ cām-ı laʿlüñ baña kāfīdür
Şarāb-ı nāb-ı cām-ı pür-ṣafā yārānuñ olsun hep

3 Viṣālüñ ḫˇānına irgür reh-i ʿışḳuñda ʿuşşāḳı
Şehā luṭf it müsāfirler durur mihmānuñ olsun hep

[B 10b]

4 Dehānuñdan nigārā nesne yoḳdur būse luṭf eyle
Gedālar tekyegāh-ı ʿışḳda ḥayrānuñ olsun hep

5 Beyānī ol perī-rūyum gerekdür baña dünyāda
Gerekmez ḥūr u ġılmān cümleten Rıḍvānuñ olsun hep

[İ 15a]

87 Meylī-i Mīr-Livā

1 Ḳo ey gül gülşenüñ bülbülleri nālānuñ olsun hep
Cihānda söylenen şimdi senüñ destānuñ olsun hep

2 Güzellik āsmānında bu gice ey meh-i tābān
Cemālüñ ʿarż ḳıl seyyāreler ḥayrānuñ olsun hep

3 Ḥarīsüñ çeşmi sīr olmaz ġubār ile pür olınca
Buyur kim ḫāk-i pāyuñ dīde-i giryānuñ olsun hep

4 Göñül ḥaẓẓ eyledi ḫayl-i ġamından cān daḫı şimdi
Ḳabūl eylerse minnet cānuma cānānuñ olsun hep

5 Kimesne ṣunmasun dāmānuña saʿy it işiginde
Kilāb-ı kūy-ı dil-ber Meyliyā yārānuñ olsun hep

88 Raḥmī Çelebi Müderris

1 Şitā ebri gibi diller yiter giryānuñ olsun hep
Bahāristān-ı ḥüsnüñ ʿarż ḳıl ḫandānuñ olsun hep

2 Leb-i ḥavrāya misvāk ile ṣūfī diş biler ammā
Baña cānāne besdür varsun ol nā-dānuñ olsun hep

3 Musaḫḫar olmaġ isterseñ gözüm ol yār-ı rūḥānī
Sirişküñ dāne dāne sübḥa-i mercānuñ olsun hep

4 Ġam-ı çeşmüñle ölsem ḫāküm üzre açılan nergis
Ġubār-ı ḫaṭṭuña nāẓır olup ḥayrānuñ olsun hep

5 Göñül āyīne-i ʿālem-nümādur pür mücellā ḳıl
Nüḳūş-ı dehr andan Raḥmiyā seyrānuñ olsun hep

89 Hātifī-i Dānişmend

1 Belā-yı ʿışḳ-ı cānān zümre-i ʿirfānuñ olsun hep
Göñüller mülki ol sulṭān-ı ʿālī-şānuñ olsun hep

2 Ṭaḳup boynına zencīr-i sirişki it raḳībi ḳo
Ḳapuñda pādişāhum ḳullaruñ sekbānuñ olsun hep

3 Melāḥat gencisin ejderlerüñdür iki gīsūlar
Yıḳılsun göñlümüz yap yap begüm vīrānuñ olsun hep

4 Sen ol deryā-yı ḥüsnüñ bir dür-i şehvārısın cānā
Sirişki aḳsun ehl-i dillerüñ ʿummānuñ olsun hep

[B 11a]

5 Mey-i ʿışḳuñ içüp peymāne-i serden benüm gibi
Begüm ḫalḳ-ı cihān devrüñde ser-gerdānuñ olsun hep

[İ 15b]

6 Yiter dānāya ḫālüñ ḥab müdām ol laʿl-i meygūnuñ
Mey-i gülgūn u efyūn dil-berā nā-dānuñ olsun hep

89
Başlık: Hātifiyyü'l-Ḳāżī, İ.
3 – İ.

7 Ser ü sāmānı terk itsün yoluñda Hātifī gibi
Cihān ḫalḳı efendi bī-ser ü sāmānuñ olsun hep

90 Ehlī-i Muʿīd

1 Ṣafā vü ẕevḳ u şevḳ ol āfet-i devrānuñ olsun hep
Belā vü derd ü ġam ben bī-ser ü sāmānuñ olsun hep

2 Gel e ey piste-leb erbāb-ı bezmi itme dem-beste
Ḳo ney gibi nevālar eylesün nālānuñ olsun hep

3 Ẕelīl ü ḫor ider dānāyı çünkim gerdiş-i gerdūn
Gerekmez devlet ü ʿizzet baña nā-dānuñ olsun hep

4 Ölürsem üstüḫānum ṭuʿme ḳılsun itlerüñ bārī
Benüm çoḳ sevdügüm neʾm var ise yārānuñ olsun hep

5 Güler yüz göster aġlarsa ġamuñdan ḫaste-dil ʿuşşāḳ
Cihān ḫalḳı efendi ʿāşıḳ-ı giryānuñ olsun hep

6 Zenān-ı dehri bir luʿb ile oynaş eylesün varsun
Gerekmez baña zenler māʾil-i dünyānuñ olsun hep

7 Ne var ġam-ḫāne-i Ehlīye gel bir gice mihmān ol
Dil ü cān gūsfendi dostum ḳurbānuñ olsun hep

91 Ṣıdḳī Beg Çāvūş

1 Fedā itdüm yolında cān u dil cānānuñ olsun hep
O şūḫ u şīve-kār u ġamzesi fettānuñ olsun hep

2 Şemīm-i kākülüñle būy-ı zülfüñ baña kāfīdür
Ḳoşup bulur çemende sünbül ü reyḥānuñ olsun hep

3 Ne var esrār-ı laʿlüñ nūş iderse şevḳ ile diller
Şehā abdāllardur vālih ü ḥayrānuñ olsun hep

4 Yiter gül ruḫlaruñla ḫande-i laʿlüñ baña gülşen
Bu ʿālem gülşen ile bülbül-i nālānuñ olsun hep

5 Leb-i cān-baḫşı Ṣıdḳī bir ḥayāt-ı cāvidānīdür
N'idem āb-ı ḥayātı çeşme-i ḥayvānuñ olsun hep

92 Muḫtārī-i Seyyid

[İ 16a]

1 Ṭabībüm ḫaste diller küşte-i müjgānuñ olsun hep
Yolında öldügüm bī-çāreler ḳurbānuñ olsun hep

[B 11b]

2 Nigīn-i laʿlüñ ile milket-i ḥüsne Süleymānsın
Perī-rū dil-rübālar bende-i fermānuñ oldı hep

3 Kerem ḳıl yakma ʿuşşāḳı ḫalīlüm ḫūn-ı vaṣluñdan
Ḳo gelsün ehl-i diller her gice mihmānuñ olsun hep

4 Güzellerle mey içüp ey göñül gülşende ʿīş it sen
Cinān u ḥūr u Kevṣer zāhid-i nā-dānuñ olsun hep

5 Dilerseñ berg-i gülden idesin evrāḳ-ı dīvānuñ
Dilā eşʿāruñ evṣāf-ı ruḫ-ı cānānuñ olsun hep

6 Seg-i nefse uyup bu cīfe-i nā-pāke meyl itme
N'idersin mülk ü mālı ṭālib-i dünyānuñ olsun hep

7 Belā küncinde Muḫtārī enīsüm ġuṣṣa vü ġamdur
Gerekmez şevḳ u şādī cümleten yārānuñ olsun hep

93 Rāmī-i Dānişmend

1 Cihānda mülküm ü mālum benüm cānānuñ olsun hep
Ne mülk ü māl belki bu ten ü cān anuñ olsun hep

2 O ḳadd-i ser-firāz u verd-i ḫandānum benüm olsun
Nihāl-i serv ile gül bülbül-i nālānuñ olsun hep

3 Baña ol rūy u mūy u zülf ü ḫaṭṭuñ bes durur cānā
Gül ü sünbül reyāḥīn ü çemen būstānuñ olsun hep

4 Benüm olsun ruḫ ile ebruvān-ı ḥüsni tek yāruñ
Görinen şemse vü ṭāḳ u hilāl eyvānuñ olsun hep

5 Gözümden çıḳdı dür gevher görüp dendān ile laʿlin
Dürer deryānuñ u cümle cevāhir kānuñ olsun hep

6 Geçüp mey-ḫānede ṣadra ḳadeḥ devr eylesün sāḳī̄
Serī̄r-i salṭanat tāc u kemer şāhānuñ olsun hep

7 Olup āh-ı derūnuñ şemʿ ü bāde ḫūn-ı dil Rāmī̄
Ḫayāl-i yār şāhid derd ü ġam yārānuñ olsun hep

94 ʿAzī̄zī̄ ez-Merdān-ı Ḳulle-i Heft

1 Nuḳūd-ı cānum u ʿömrüm benüm cānānuñ olsun hep
Neye mālik isem dünyāda ol sulṭānuñ olsun hep

[İ 16b]

2 Baña laʿl ü leb ü dendānı yāruñ yiter ey ḥakkāk
Ne deñlü var ise mercān u dürr ʿummānuñ olsun hep

3 Ḳaşuñla yüzüñ ü zülfüñ temāşāsı yiter baña
Hilāl ü mihr ile ebr-i siyeh devrānuñ olsun hep

4 Yiter seyr ü ḫad ü ḳadd ü ḫaṭuñ ʿāşıḳlara cānā
Gül ü serv-i revān ile çemen būstānuñ olsun hep

[B 12a]

5 Ġam u derd ü belā miḥnet ʿAzī̄zī̄ tek benüm olsun
Neşāṭ u ʿālem-i ẕevḳ ü ṣafā yārānuñ olsun hep

95 Beḳāyī̄-i Dānişmend

1 Şehā kevn ü mekān bir sāḥa-i meydānuñ olsun hep
Felekler ṭopı çevgānuñda ser-gerdānuñ olsun hep

94
Başlık: ʿAzī̄zī̄ ez-Merdān-ı Ḳalʿa-i Heft, İ.
2b: ʿummānuñ] deryānuñ, İ.
3b: ebr-i] ebr ü, İ.

2 Feleklerde melekler dāʿiyān-ı ḥaşmet ü ḳadrüñ
Cihānda ins ile cin bende-i fermānuñ olsun hep

3 Gerekmez cümle dünyāyı virürse baña cānānum
Hemān kendü benüm olsun da ʿālem anuñ olsun hep

4 Gözüñ göñlüñ ġanī olsun sirişk ü dāġ-ı ġamlarla
Ḳo dīnār u diremler ṭālib-i dünyānuñ olsun hep

5 Cemālüñ gül gibi ʿarż eyleyüp keşf-i niḳāb eyle
Gülistānuñ görüp nergisleri ḥayrānuñ olsun hep

6 Yiter baña lebüñle ruḫlaruñ ey serv-i āzādum
Çemende ġonçe vü gül bülbül-i şeydānuñ olsun hep

7 Beḳāyī biz cihānda ʿāşıḳ-ı dīdār-ı dil-dāruz
Cinān u ḥūr u Kevṯer zāhid-i nā-dānuñ olsun hep

96 Ġıyāsī-i Cellāḳ

1 Melāḥat illeri sen şāh-ı ʿālī-şānuñ olsun hep
Belā vādīleri ben bī-ser ü sāmānuñ olsun hep

2 Şehā ḳuṭb-ı murād üzre felekler üstüñe dönsün
Meh ü mihr ile seyyāre gelüp derbānuñ olsun hep

3 Serīr-i ḥüsne gün gibi geçüp Dārā-yı devrān ol
Ḳapuñda pādşālar bende-i fermānuñ olsun hep

4 Terāş itme ġubār-ı ḥaṭṭ-ı sebzüñ laʿl-i nābuñdan
Seni her kim görürse vālih ü ḥayrānuñ olsun hep

[İ 17a]

5 Leb ü güftār u dendānuñla cānā iḫtiyācum yoḳ
Dür ü laʿl ü cevāhir kān ile ʿummānuñ olsun hep

6 Ruḫ-ı zerd ü sirişküm maḳdem-i cānāna beẕl itdüm
Zer ü sīm ü ḫazīnem ol şeh-i ḫūbānuñ olsun hep

7 Ġıyāṣī tek yüzine gülmesün aġyāruñ ol dil-ber
Ne cevri var ise ben bülbül-i nālānuñ olsun hep

97 Rıżāyiyyü'l-Müderris Kerīm Çelebi

1 Gedālar pādşālar bī-ser ü sāmānuñ olsun hep
Efendi cümle ʿālem bende-i fermānuñ olsun hep

[B 12b]

2 Ruḫuñ ʿīdini göster luṭf it āzād it beni ġamdan
Dil ü cān ey kemān-ebrū ḳuluñ ḳurbānuñ olsun hep

3 Ḳapuñda ḥācib itme ḳov efendi luṭf it aġyārı
Cenāb-ı ʿizzetüñde şāhlar derbānuñ olsun hep

4 Raḳībüñ ḫāṭırın yıḳ yap begüm gönlini ʿuşşāḳuñ
Gönüller mülki sen sulṭān-ı ʿālī-şānuñ olsun hep

97
3a: ḳov] ḳo, İ.

5 Gözüm nem ṭoldı gerd-i cismi ber-bād itdi bār-ı ġam
Dil ü cān da Rıżāyī cümleten cānānuñ olsun hep

98 Fürūġī

1 Şehā ʿizz ü saʿādet sen şeh-i ḫūbānuñ olsun hep
Ḳapuñda pādişāhlar bende-i fermānuñ olsun hep

2 Cihānuñ varına çün ṭālib olmaz ʿāḳıl u dānā
Gerekmez baña daḫı ṭālib-i dünyānuñ olsun hep

3 Viṣālüñ ʿīdine irgür kerem ḳıl ey hilāl-ebrū
Dil-i vīrāneler yoluñda tā ḳurbānuñ olsun hep

4 Teġannī eyle bir dem ʿāşıḳ-ı ġam-keşlerüñ cānā
Yanuñca derd-i dille ney gibi nālānuñ olsun hep

5 Cülūs itdi ḫayāl-i şāhī dil taḫtına ʿizzetle
Fürūġī mülk-i dil ol şāh-ı ʿālī-şānuñ olsun hep

99 Bezmī

1 Dil ü cān u ser-i bī-devletüm ḳurbānuñ olsun hep
Ḥayātum ʿömr ü varum sen şeh-i ḫūbānuñ olsun hep

2 Ḳapuñda ʿizz ü cāh u rifʿati terk eyleyüp ḫānum
Vezīr ü mīr ü ḫusrev bende-i fermānuñ olsun hep

---

98 – B. İ 15a-Derkenar.
99 – B. İ 16a-Derkenar.

3 Hemīşe baña ḫoşdur ḥükmüñ ālām-ı ġam u ġuṣṣa
Ṣafā vü ʿīş ü ʿişret sen gözi mestānuñ olsun hep

4 Dönüp bu ḫalḳ-ı ʿālem Vāmıḳ u Mecnūn u Ferhāda
Yoluñda ʿāşıḳ u dīvāne vü bī-cānuñ olsun hep

5 Ruḫuñla laʿl ü sīneñ ʿarża ḳıl ʿuşşāḳa Bezmīveş
Görenler vālih ü dem-beste vü ḥayrānuñ olsun hep

[TE]

[mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün]

100 Miṣālī-i Raʿnā-Zelle

1 Ḳaṣd eyle dilā olmaġa ser-dār-ı maḥabbet
Mecnūn gibi ḳonsun dir iseñ başuña devlet

2 Bāġ-ı ruḫuña geldügi dem ṭūṭī-i ḫaṭṭuñ
Uçdı çemenüñ revnaḳı ey naḫl-i leṭāfet

3 Ruḫsārı görinmez o mehüñ ḫaṭṭ-ı siyehden
Āyīneñe ey dil ḳonalı gerd-i kudūret

4 Deryāda görinmez çekilüp zevraḳ-ı ṣahbā
Ayaḳ ḳarada ḳoyalı ey şāh-ı ʿadālet

5 Ṣıġmazdı Miṣālī bu ḳadar gevher-i maʿnī
Eşʿār-ı terüñ olmasa ger baḥr-ı belāġat

101 Ṣānī Beg

1 Ḥelvā-yı lebin aġzuma ṣundı dün ol āfet
Didi niçe levzīnede var mı bu ḥalāvet

[İ 17b]

2 Ḳaddüñ var iken n'eyleyelüm bāġda servi
Sensin çemenüñ revnaḳı ey naḫl-i leṭāfet

100
4a: zevraḳ-ı] revnaḳ-ı, İ.

101
5b: reʿāyāya] reʿāyā-yı, B.

3 Aġyār ile dil yārı görüp münfaʿil oldı
Şād olmaġ ümīdinde iken çekdi ḳasāvet

4 Rīk-i ḥarem-i ḫānuñ ile şīşe-i çeşmin
Pür itdi dil ey ruḫları gün varduġı sāʿat

5 Üftādelerüñ her birini ḳıldı tesellī
Ol şāh-ı ḥasen itdi reʿāyāya riʿāyet

6 Tīr-i müjeñüñ itdügin unutmadı Ṣānī
Ey ḳaşı kemān çıḳmadı dilden bu cerāḥat

102 Müderris Nevʿī-i ʿĀşıḳ-ı Dīdār

1 Bu ḳavs-i ḳażāda bizüz ol tīr-i maḥabbet
Himmet pīrümüz menzilümüz vādī-i ḥayret

[B 13a]

103 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Mecnūn idi bu ʿarṣada ser-dār-ı maḥabbet
Ol gitdi dilā ḳondı senüñ başuña devlet

2 Mermer ten-i sīmīnüñi germ-ābede gördi
Reşk eyledi saḫt oldı ḳatı çekdi ḥarāret

3 Manṣūr-ı dili zülfine yār eyledi ber-dār
Yitmez mi aña dār-ı cihān içre bu rifʿat

---

102 – İ. B nüshasında şiirin sadece matla beyti yazılmıştır. Buradan hareketle B nüshasında sayfalar arasında eksiklik(ler) bulunduğu anlaşılmaktadır.

4 Ben cān virürin tīrine tek minnete geçsün
Maḳṣūdı anuñ cān ise ger cāna ne minnet

5 Raḥm itdi görüp ża‘ fumı ḳurtardı ölümden
Ben ḫaste-dile virdi ṭabīb-i lebi şerbet

6 Sen himmeti var kendü ḳarabaşuña eyle
Ey şeyḫ bize pīr-i muġān eyledi himmet

7 Mestāne olup yār yine uyḫuya vardı
Al būsesini çıḳdı Belīġī saña ṣoḥbet

104 Şu‘ūrī-i Dānişmend

1 Her demde felekden çün irür saña felāket
Bu pīre-zenüñ destine ey dil vir irādet

2 Zülf-i siyehin eyledi ruḫsārına ḥā’il
‘Uşşāḳı helāk itmege yüz ṭutdı ol āfet

3 Gūş eyle gelüp sırr-ı leb-i dil-beri benden
Göster er iseñ ṣūfī hemān sen de kerāmet

[İ 18a]

4 Her çeşme çeker ḫāk-i rehüñ ḳadrini bilmez
Keḥḥāl-i ṣabāda yā cünūn var yā ṣabāvet

104
2a: siyehin] siyehi, İ.

5 ʿÖmr āḫirine irdi firāḳ içre Şuʿūrī̄
Olmaz elem-i kākül-i cānāna nihāyet

105 Kevşerī̄-i Işıḳ

1 Var idi ezel dilde ʿaceb ġuṣṣa-i devlet
Derd ü ġam-ı ʿışḳa düşeli itdi ferāġat

2 Ḳaldum şeb-i ġamda giderin bī̄-ser ü bī̄-pā
Gel baña yitiş ḳandasın ey şems-i hidāyet

3 Öldürdi beni ġamzelerüñ çeşmüñ oḫından
Āh eylemedüñ kūşe-i çeşm ile ḥimāyet

4 Luṭf eyle göñül olma gel ol şāh ile meʾnūs
Mecnūn mısın ol vaḥşī̄ ile idesin ülfet

[B 13b]

106 Nālişī̄-i Yek-çeşm

1 ʿUşşāḳa vefā eyle kerem ḳıl be hey āfet
Virsün yoluña cānını erbāb-ı maḥabbet

2 Bir kāküli Leylī̄yi bulup zülfine bend ol
Saʿy eyle yüri bulmaġa Mecnūn gibi şöhret

3 Vir lebleriüñi aġzuma ey rūḥ-ı revānum
Maḳṣūduñ eger cān ise al cāna ne minnet

---

105 Her iki nüshada da şiirin mahlas beyti yazılmamıştır. Buradan hareketle B nüshasında sayfalar arasında eksiklik(ler) bulunduğu, bu nüshadan çoğaltılan İ nüshasında da bu sebeple şiirin devamının yazılmadığı düşünülmektedir.

4 Mestāne ṭurup nāz ile biñ cilveler eyler
Gerçi ki siyeh-çerde o meh şīvede āfet

5 Geh cevr ü cefā eyle gehī mihr ü vefā ḳıl
Gāh eyle şehā Nālişīye būseyi ʿādet

107 Kevşerī-i Dil-ber

1 Laʿl-i lebüñi gördi de ey kān-ı leṭāfet
Gösterdi baña sāġar-ı mey dün acı ṣūret

2 Her demde niyāz eylemek oldı baña āyīn
Ḫışm u ġażab olmış durur ey meh saña ʿādet

3 Āh eyler isem kevn ü mekān oda yanar hep
Ḳalbümde benüm böyle durur nār-ı maḥabbet

[İ 18b]

4 Çeşmüñi gören dir ki cihān pür fiten oldı
Ḳaddüñi gören dir ki hemān ḳopdı ḳıyāmet

5 Vaṣf eyleyeli Kevşerī ol lāle-ʿizārı
Baġladı senüñ naẓm-ı terüñ naḫl-i leṭāfet

108 Resūlī-i Cüz’-Ḫʿān

1 Virdi lebi senbūsesini didi ol āfet
Sen būse-i şīrīnde bulduñ mı melāḥat

2 Dil bülbüli ārām idemez verd-i ruḫuñsuz
Gel gel berü ey serv-i gülistān-ı leṭāfet

3 Olmazsa müyesser baña dünyāda viṣālüñ
Dāmānuñ elümden ḳomayam rūz-ı ḳıyāmet

4 ʿĪsī gibi ben mürdeyi her laḥẓa dirildür
Vir leblerüñi aġzuma rūḥum bula rāḥat

5 Ṣānī baş açıḳ yügrügidür ʿarṣa-i naẓmuñ
Olursa n’ola pīş-revi ehl-i feṣāḥat

[14a]

6 Ġāyet de müşevveş durur aḥvāli meger kim
Maḥşerde resūl ide Resūlīye şefāʿat

108
1b: melāḥat] leṭāfet, İ.
5 – İ.

[ŞE]

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

109 Bāḳī Çelebiyyü'l-Müderris

1 Ġubār-ı ḫaṭṭuñ olmaz çünki ḥayrān olmaġa bāʿiṣ
Nedür laʿl-i lebüñ çaḳ böyle ḫandān olmaġa bāʿiṣ

2 Hevā-yı zülfi ḳılmışdur seni ey ebr āvāre
Gözüñ yaşı budur seyl-i firāvān olmaġa bāʿiṣ

3 Olurken rūz u şeb hem-sāye ol ruḫsār-ı zībāya
Nedür zülf-i dil-āvīzüñ perīşān olmaġa bāʿiṣ

4 Yaḳarlar hep fetīl-i dāġ olur destār ile câme
Budur abdāllar ʿışḳuñda ʿuryān olmaġa bāʿiṣ

5 Meger başuñ ser-i kūyında ṭop olmaḳ hevāsıdur
Dem-ā-dem Bāḳiyā ḳoluñda çevgān olmaġa bāʿiṣ

110 Ez-ān Reʾyī-i Dānişmend Birāder-i ʿUlvī

1 Leb-i laʿlüñ durur sāḳī yaşum ḳan olmaġa bāʿiṣ
Belī merdümler içre mi olur ḳan olmaġa bāʿiṣ

2 Velī ġamzeñ yıḳaldan göçdi ṣabrum dāniş ü varum
Şeh-i ẓālimdür ekṣer şehr vīrān olmaġa bāʿiṣ

---

109 (G 27, s. 117, *Bâkî Divanı*.)

[İ 19a]

3 Lebi ġonçe ruḫı gül serv-i ḳāmet dil-rübālardur
Göñüller murġı bülbül gibi nālān olmaġa bāʿiṣ

4 Çıḳaldan göklere āhum dirīġā ṭoġmadı ol māh
Ẓuhūr-ı ʿışḳum oldı yār pinhān olmaġa bāʿiṣ

5 Yaḳup küllī kül itdi Reʾyiyā pīrāhen ü cāmem
Bu sūz u ʿışḳ imiş ʿuṣṣāḳ ʿuryān olmaġa bāʿiṣ

[B 14b]

111 Ṣānī Beg Rāst

1 O şehr-āṣūb imiş dil mülki tālān olmaġa bāʿiṣ
Şeh-i bī-ādl imiş iḳlīm vīrān olmaġa bāʿiṣ

2 Ḳapuñda hep belā-yı dād-ḫᵛāh-ı ehl-i ʿışḳuñdur
Eline çūb alup aġyār derbān olmaġa bāʿiṣ

3 Ben itdüm nāmver sen pādişāh-ı ḥüsni naẓmumla
Ben oldum sen begüm ser-ḫayl-i ḫūbān olmaġa bāʿiṣ

4 Geçerler ḫora bezm-i bāde-i nāb-ı maḥabbetde
Budur diller tenūr-ı ġamda büryān olmaġa bāʿiṣ

5 ʿArūs-ı naẓmum itse şöhre-i şehr ol şehi ṭañ mı
Züleyḫā oldı Yūsuf-ı Mıṣra sulṭān olmaġa bāʿiṣ

111
1a: tālān] vīrān, İ.
5 – İ.

6 Senüñ Sulṭān Üveys-i ḥüsn olduġuñdur ey meh-rū
Bu Ṣānī̇-i süḫan-perdāz Selmān olmaġa bāʿiṣ

112 Ḥamī̇dī̇ Beg ez-Silāḥdārān

1 Cemālüñdür gül-i gülzāra ḫandān olmaġa bāʿiṣ
Celālüñdür hezār-ı zāra nālān olmaġa bāʿiṣ

2 Yaḳardı nārı Nemrūduñ Ḫalī̇li lī̇kin ol nāra
Tecellā-yı cemālüñdür gül-sitān olmaġa bāʿiṣ

3 Ciger dāġında bir hicrān mı oldı ġamzeñ ucından
Sirişk-i çeşmüm ey ḫūnī̇ nedür kan olmaġa bāʿiṣ

4 Ruḫuñ mihrini gördükçe girī̇zān olduġum mıdur
Baña müstaġraḳ-ı deryā-yı hicrān olmaġa bāʿiṣ

5 Viṣāle ḳavlüñi gerçekledüp göñlüm inandurduñ
Hey ī̇mānsuz nedür ol ḳavl yalan olmaġa bāʿiṣ

6 Ṣarāb-ı nābdan geçdüm velī̇kin tekye-i ġamda
Ġubār-ı ḫaṭṭuñ oldı baña ḫayrān olmaġa bāʿiṣ

7 Ḥamī̇dī̇ şemʿ-i pür-şevḳe şebistān-ı maḥabbetde
Ruḫ-ı dil-dārdur çāk-ı girī̇bān olmaġa bāʿiṣ

112
2 – İ.
5b: ḳavl] ḳavm, B.

113 Ṣāniʿī Çelebiyyü'l-Mülāzım

[İ 19b]

1 Peyām-ı leblerüñdür ġonçe ḫandān olmaġa bāʿiṣ
Ruḫuñ gülzārıdur bülbül ḫoş-elḥān olmaġa bāʿiṣ

2 Yüzüñden iḳtibās-ı nūr idüpdür ey ḳamer-ṭalʿat
Budur ḫurşīd-i ʿālem-tāb raḫşān olmaġa bāʿiṣ

3 Çemenzār-ı leṭāfetde ḳad-i dil-cūsıdur yāruñ
Sirişküm dem-be-dem seyl-i firāvān olmaġa bāʿiṣ

[B 15a]

4 Hevā-yı ebr-i zülfüñle ġam-ı laʿlüñ durur cānā
Gözüm giryān göñül nālān ciger ḳan olmaġa bāʿiṣ

5 Dem-ā-dem Ṣāniʿī ḫūn-ı viṣāli ārzūsıdur
Dil ü cān tekye-i ʿışḳında mihmān olmaġa bāʿiṣ

114 Refʿī Çelebi Dānişmend

1 Zemīne ṣarṣar-ı āh oldı lerzān olmaġa bāʿiṣ
Sirişküm seylidür ʿummān ʿummān olmaġa bāʿiṣ

2 Ser-i çevgān-ı zülfüñ oldı meydān-ı maḥabbetde
Bu ser-gerdān olan ser gūy-ı ġalṭān olmaġa bāʿiṣ

114
1a: oldı] -, İ.
5b: şāʿire] şāʿirlere, İ.

3 Benüm olurdı ʿālem ḫātem-i laʿl-i lebüñ öpsem
Süleymāna nigīn oldı Süleymān olmaġa bāʿiṣ

4 Olurmış bildi çünkim pīrehensüz ʿālem-i vuṣlat
Güzel şāhum budur abdāluñ ʿuryān olmaġa bāʿiṣ

5 Gel eyle Refʿīnüñ ḥüsn-i edāsın şāhum istiḥsān
Ki olur şāʿire taḥsīn Ḥassān olmaġa bāʿiṣ

115 Sipāhī Beg

1 Ḫayāl-i laʿlüñ olmışdur yaşum ḳan olmaġa bāʿiṣ
Şarāb-ı nāb olur meclisde pes ḳan olmaġa bāʿiṣ

2 Muʿanber zülfüñ ile ḳadd ü ḳaşuñ resmidür rūḥum
Ten-i pejmürde-i ʿuşşāḳda cān olmaġa bāʿiṣ

3 Cihān deyrinde küfr-i zülfüñ oldı ey büt-i tersā
Derūnumda benüm bir şemme īmān olmaġa bāʿiṣ

4 Ġubār-ı ḫaṭṭ-ı ruḫsāruñdur ey meh-rū benüm gibi
Cihān ḫalḳı senüñ ḥüsnüñde ḥayrān olmaġa bāʿiṣ

5 Bu gün bir şeb-külāhī dil-berinüñ şevḳ-i vaṣlıdur
Sipāhī tekye-i ʿālemde ʿuryān olmaġa bāʿiṣ

115
3b: bir şemme īmān] şemme-i īmān, İ.
5a: şevḳ-i] ẕevḳ-i, B.

116 Lāzımī-i Aṭanavī

1 Viṣālüñdür dil-i ġamgīne ḫandān olmaġa bāʿiṣ
Firāḳundur dem-ā-dem dīde giryān olmaġa bāʿiṣ

2 Terāş idüp ḫaṭuñ geldükçe tekrār aġladum zīrā
Olur olduḳça ẓāhir ebr-i bārān olmaġa bāʿiṣ

3 Müyesser olmış iken bezm-i vaṣla ney gibi her dem
Neyiki ey dil-i dīvāne nālān olmaġa bāʿiṣ

4 Binā-yı ʿahdi yıḳdı Ḫusrev ey dil teşne-i ġamla
Budur mülk-i dil-i Ferhād vīrān olmaġa bāʿiṣ

[B 15b]

5 Yolında cānı vir raḥm ide yāruñ Lāzımī şāyed
Olur bir cüzʾī nesne şehden iḥsān olmaġa bāʿiṣ

117 Ḳadrī-i Dānişmend

1 Duḫān-ı āh olupdur dīde giryān olmaġa bāʿiṣ
Seḥāb olur belī her bār bārān olmaġa bāʿiṣ

2 Muḳarrerdür bu kim zülf ü ḳad ü ḳaşuñ ḫayālidür
Ten-i ʿāşıḳda ey rūḥ-ı revān cān olmaġa bāʿiṣ

3 Dem ü laḥm olmaġa meyli dilüñ sūz u güdāzıdur
Dem-ā-dem dūdmān-ı ġamda büryān olmaġa bāʿiṣ

4 Şikest itdüñ dil-i mecmūʿumı başdan bu yitmez mi
Ser-i zülf-i perīşānuñ perīşān olmaġa bāʿiṣ

5 Sevüp bir ḫūb dellāki ḥarāretler çeker Ḳadrī
Budur germ-ābe-i miḥnetde ʿuryān olmaġa bāʿiṣ

118 Ḥasan Çelebiyyü'l-Muʿīd

1 Ruḫuñ mihridür ey meh sīne sūzān olmaġa bāʿiṣ
Firāḳ-ı laʿl-i nābuñdur yaşum ḳan olmaġa bāʿiṣ

2 Yıḳar mülk-i dil-i nā-şādı gelse ḫāṭıra aġyār
Olur ṭāʿūn ekṣer şehr vīrān olmaġa bāʿiṣ

3 Derūnında eṣer yoḳ ġıll ü ġışdan ṣāf-meşrebdür
Budur sāġar esīr-i bezm-i rindān olmaġa bāʿiṣ

4 Alur tīġ-i firāḳı cānı tenden ḫūn olur baġrum
O şāh-ı ḥüsne söyleñ olmasun ḳan olmaġa bāʿiṣ

5 Süm-i esbi Ḥasan ol şeh-süvāruñ başmasun ḫāke
Olur üftādeler ḫāk ile yeksān olmaġa bāʿiṣ

[İ 20b]

119 Sebzī-i Ḫaṭīb

1 Benüm giryānlıġumdur yār ḫandān olmaġa bāʿiṣ
Perīşān zülfi olmışdur perīşān olmaġa bāʿiṣ

118
4 – İ.
119
İ nüshasında şiirin 5 ve 6. beyitleri yer değiştirmiştir.

2 Ne ġam gördükçe feryād eylesem cānā cemālüñi
Gül oldı bülbül-i şūrīde nālān olmaġa bāʿiṣ

3 Ḥasen-ḫulḳ u Ḥüseynī-meşrebüñ ʿışḳıdur ey abdāl
Ṣoyınup tekye-i ʿālemde ʿuryān olmaġa bāʿiṣ

4 Ferāġat itdürüp ey laʿl-i meygūn cām-ı gülgūndan
Senüñ esrār-ı ḫaṭṭuñ oldı ḥayrān olmaġa bāʿiṣ

5 Viṣāl-i yāra meyl itmeñ ḥaẕer eyleñ firāḳından
Nice ʿālemdür ol kim ola hicrān olmaġa bāʿiṣ

[B 16a]

6 Uṣanmaz fitne ile dökmeden ʿāşıḳlaruñ ḳanın
Neyiki çeşm-i dil-ber böyle fettān olmaġa bāʿiṣ

7 Yapışmaya gelüp kūyuñda her dem ey gözi āhū
Seg-i kūyuñla budur Sebzī yārān olmaġa bāʿiṣ

120 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Raḳībe vaṣl-ı cānān oldı ḫandān olmaġa bāʿiṣ
Baña bilsem nedür her laḥẓa giryān olmaġa bāʿiṣ

2 ʿİẕāruñ tābıdur ʿaynum yaşum ḳan eyleyen her dem
Şuʿāʿ-ı şemsdür laʿl-i Bedaḫşān olmaġa bāʿiṣ

120
5a: olur] olupdur, İ.
8 – İ.

3 O sīmīn elleriyle ṭurresini şāneler gördüm
Dile hep bu hevālardur perīşān olmaġa bāʿis̱

4 ʿİẕāruñ pertevin zülfüñ firūzān eylese ṭañ mı
Ḳarañu gicelerdür şemʿ tābān olmaġa bāʿis̱

5 Marīże derd olur gerçi ki dermān olmaġa ʿillet
Baña bu derd-i ʿışḳ olmadı dermān olmaġa bāʿis̱

6 Ḳabā ile geçilmez gördiler deryā-yı tecrīdi
Budur abdāllar ey ḫ̲ᵛāce ʿuryān olmaġa bāʿis̱

7 Senüñle rūşen iken çeşm-i ʿālem ʿayn-ı ʿālemden
Nedür ey āfitābum böyle pinhān olmaġa bāʿis̱

8 Varurken kūy-ı yāra dem-be-dem ey ebr-i āvāre
Gözüñ yaşı nedür çaḳ böyle bārān olmaġa bāʿis̱

9 Görüp başum işiginde ḫ̲am-ı zülfin ider çevgān
Ġıyāṣ̱ī gūy olur z̄irā ki çevgān olmaġa bāʿis̱

[İ 21a]

121 Tābī-i Dānişmend

1 Benüm giryem olupdur saña ḫ̲andān olmaġa bāʿis̱
Senüñ ḫ̲andeñ olupdur baña giryān olmaġa bāʿis̱

121
Başlık: Ş̱ānī, İ.
7a: Tābī] Ş̱ānī, İ.

2 İçüp ḳanını ʿuşşāḳuñ girür ḫūnī gözüñ ḳana
Şarāb-ı nāb olur meclisde çün ḳan olmaġa bāʿiṣ

3 Yıḳıldı cevrüñ ile ḳalbi ʿuşşāḳuñ ḫarāb oldı
Muḳarrer ẓulm-i şehdür şehr vīrān olmaġa bāʿiṣ

4 O meh-rūnuñ ruḫı nārından āteş düşdi gülzāra
Ol āteş ʿandelībe oldı büryān olmaġa bāʿiṣ

5 Ne var dermāndeler nūş eyler ise şerbet-i laʿlüñ
Ṭabībüm n'ola olsañ derde dermān olmaġa bāʿiṣ

6 Virürler câme vü destārı cümle seyr-i pehlūya
Budur germ-ābede ʿışḳ ehli ʿuryān olmaġa bāʿiṣ

[B 16b]

7 Gice tenhā işigi ḫākine yüz sürmedür Tābī
Segān-ı kūy-ı cānān ile yārān olmaġa bāʿiṣ

122 Merāmī Beg

1 Olur insāna ġam ʿālemde şādān olmaġa bāʿiṣ
Olur hicrān ṣafā-yı vaṣl-ı cānān olmaġa bāʿiṣ

2 Nedür ey dil bu deñlü sūz ile feryād u efġānuñ
Ne oldı gice gündüz böyle nālān olmaġa bāʿiṣ

3 Seni bīnā ider ey dīde aġla nitekim Yaʿḳūb
Olur zīrā ki gīryān olma ḫandān olmaġa bāʿiṣ

4 Getür nūş idelüm ẕevḳ ile sāḳī varsa bāḳī
Odur çünkim ṣafā-yı būs-ı ḫūbān olmaġa bāʿis

5 Merāmī bādesüz dil-berle olma ṣoḥbete bādī
K'olur cānāne ileʿahd ü peymān olmaġa bāʿis

123 Nāmī-i Dānişmend

1 Olur zülf-i siyāhuñ dīde giryān olmaġa bāʿis
Nitekim ebr olur ey māh bārān olmaġa bāʿis

2 Senüñ çāh-ı zeneḫdānuñ durur ey Yūsuf-ı ṣānī
Feżāsı ʿālemüñ başuma zindān olmaġa bāʿis

3 N'ola āh eyledükçe ġarḳa virse çeşmümi yaşum
Ki ṭūfāndur sefīne ġarḳ-ıʿummān olmaġa bāʿis

[İ 21b]

4 Ḫayāl-i ḫaṭṭ-ı laʿlüñ mūcib-i cemʿiyyet-i ḫāṭır
Belā-yı kākülüñ diller perīşān olmaġa bāʿis

5 Edā-yı dil-güşā ile maʿānī-i bedīʿüñdür
Sen ey Nāmī bugün mümtāz-ı aḳrān olmaġa bāʿis

124 Ṣāfī-i Dānişmend

1 Firāḳuñdur yaşum seyl-i firāvān olmaġa bāʿiṣ
Efendi göz göre olma bugün ḳan olmaġa bāʿiṣ

2 Ḫalīlüm Kaʿbe-i kūyuñda ʿīd-i vaṣluñ olmışdur
Yoluña cān u dil şevḳ ile ḳurbān olmaġa bāʿiṣ

3 Ne dem kim sāḳiyā meydāna gelse bāde-i gül-reng
Olur bezm içre sāġar verd-i ḫandān olmaġa bāʿiṣ

4 Firāḳuñ acısıyla dökdi dīdem eşk seyl-ābı
Gözüm yaşı durur ʿummān ʿummān olmaġa bāʿiṣ

5 Olup abdālı servüñ cismine yir yir yaḳar dāġı
Budur eşcār her yıl böyle ʿuryān olmaġa bāʿiṣ

[B 17a]

6 Yir üzre sīm-i eşküm āşikāre oldı ey Ṣāfī
Budur her yirdeki gencīne pinhān olmaġa bāʿiṣ

125 Nālişī-i Yek-Çeşm

1 Ḫayālüñ gencidür dil mülki vīrān olmaġa bāʿiṣ
Dile Tātār çeşmüñ oldı tālān olmaġa bāʿiṣ

124
2b: u dil] -, İ.
3a: ne dem kim] ne deñlü, İ.
5a: servüñ] anuñ, İ.
Şiirin kenarında Ṣāfī'ye ait olup olmadığı anlaşılmayan şu beyit yazılıdır:
O günde ser viriser cümleten ʿuşşāḳ-ı cānānuñ
Olısar ser viriser cümle ḫūbān olmaġa bāʿiṣ

125
2a: ḫūnī] ḫūbī, İ.

2 Sevüp bir ḫūnī-i bī-raḥmı olduñ rūz u şeb ey dil
Dem-ā-dem ney gibi yillerle nālān olmaġa bāʿiş

3 Ḫayāl-i ḳaddüñ ile hem-dem iken merdüm-i çeşme
Nedür bu mā-cerā çaḳ böyle hicrān olmaġa bāʿiş

4 O sīm-endām sāḳī şevḳi oldı gice meclisde
Yanup dil şemʿveş ʿuryān u giryān olmaġa bāʿiş

5 Yile virüp ḳarārın Nālişīnüñ ʿömrüm olduñ sen
Ḳara zülfüñ gibi ʿaḳlı perīşān olmaġa bāʿiş

126 Keşfī-i Edirnevī

1 Ṣaçuñdur ʿārıżuñda dīde giryān olmaġa bāʿiş
Nitekim ebr olur ey māh bārān olmaġa bāʿiş

[İ 22a]

2 Ḥarīf-i bezm-i ġam şimdi şarāb-ı erġavān ister
Budur ey sāḳī-i gül-ruḫ yaşum ḳan olmaġa bāʿiş

3 Cefā vü cevr-i bī-pāyān-ı dil-berdür Ḫudā ḥaḳḳı
Sirişk-i çeşm-i ḫūn-bārum firāvān olmaġa bāʿiş

4 Senüñ ey cān ṭabībi fürḳatüñdür mūcib-i vuṣlat
Muḳarrer derddür ʿālemde dermān olmaġa bāʿiş

5 Perīşānum şaḳın incinme bād-ı āh-ı ʿāşıḳdur
Ruḫuñdur zülf-i pür-çīnüñ perīşān olmaġa bāʿiş

6 Beni öldürmege ʿahd eylemişdüñ ṭurmaduñ ʿahde
Nedür bilsem benüm rūḥum peşīmān olmaġa bāʿiş

7 İrişdi ʿīd-i vaṣla gūsfend-i cānı Keşfīnüñ
Budur kūy-ı maḥabbet içre ḳurbān olmaġa bāʿiş

127 Sırrī-i Dānişmend

1 ʿİẕāruñ gencidür dil mülki vīrān olmaġa bāʿiş
Ser-i zülfüñdür anda şekl-i ṣüʿbān olmaġa bāʿiş

2 Ṣoyınup tekye-i ġamda tenin dāġ ile zeyn itdi
Budur abdāl-ı dil ʿuryān u büryān olmaġa bāʿiş

3 Lebüñ cāmıyla ey sāḳī ġubār-ı ḫaṭṭuñ olmışdur
Senüñ bezmüñde ʿāşıḳ mest ü ḥayrān olmaġa bāʿiş

[B 17b]

4 Ṭaġıtduñ ʿaḳlumı başdan bu yitmez miydi ey āfet
Nedür zülfüñ gibi göñlüm perīşān olmaġa bāʿiş

5 Revā mı seng-i hecrüñle ṣımaḳ peymāne-i ḳalbüm
Nedür ā cevri çoḳ çaḳ böyle hicrān olmaġa bāʿiş

6 O yalıñ yüzlünüñ şevḳiyle yaḳmış cümle esbābın
Budur Sırrī belā bezminde ʿuryān olmaġa bāʿiş

127
2b: dil] -, İ.

128 Ḥāletī-i Yeñiçeri

1 Ḫayāl-i zülfüñ eşk-i çeşm-i giryān olmaġa bāʿ iş
Ṣadefde ebr-i nīsān dürr-i ġalṭān olmaġa bāʿ iş

2 Dil-i nālān u sūzāndur sebeb eşk-i firāvāna
Ḫurūş u cūş-ı tennūr oldı ṭufān olmaġa bāʿ iş

3 Dil ü cān āhdan cismümde n'ola ıżṭırāb itse
Duḫāndur ṣūret-i fānūs gerdān olmaġa bāʿ iş

[İ 22b]

4 Ḫayāl-i ṭalʿ atuñdur böyle ḥūnīn eyleyen yaşum
Żiyā-yı mihrdür laʿl-i Bedaḫşān olmaġa bāʿ iş

5 Yolına cān u dil virdükçe derd ü ġam füzūn oldı
ʿAṭādur Ḥāletī iḫvān firāvān olmaġa bāʿ iş

129 Celīliyyü'l-Ḳāżī

1 Sen olduñ ey perī çaḳ böyle giryān olmaġa bāʿ iş
Yine var ise sensin derde dermān olmaġa bāʿ iş

2 N'ola şād olsa ʿālem ʿīd-i aḍḥāda olur zīrā
Kimine merḥabāya kimi ḳurbān olmaġa bāʿ iş

[B 18a]

3 Senüñ gencīne-i ʿışḳuñla maʿmūr olmadur ancaḳ
Dem-ā-dem yıḳılup dil şehri vīrān olmaġa bāʿ iş

129
2a: n'ola] dilā, İ.
5a: şāhā] cānā, İ.

4 Bilüñden ḫancer-i ḫūn-rīzüñi gel çekme ey ḫūnī
Arada yoḳ yire oldur hemān ḳan olmaġa bāʿis

5 Celīlī āsitānuñ nice terk itsün senüñ şāhā
Gedā-yı kūyuñ olmaḳ oldı sulṭān olmaġa bāʿis

130 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Ḥabībüm ʿışḳdur ʿuşşāḳ giryān olmaġa bāʿis
Ṭabībüm derddür bīmār nālān olmaġa bāʿis

2 Beni hep şevḳdür odlara yaḳan şemʿ-i cemʿāsā
Velī bir ẕevḳdür mey gibi cūşān olmaġa bāʿis

3 Beni ādem dimezken ey perī gördükçe kūyuñda
ʿAyān eyle nedür bi'llāhi pinhān olmaġa bāʿis

4 ...
...

5 Senüñ Leylī ṣaçuñ sevdāsıdur miskīn Beḳāyīye
Cihān mülkinde Mecnūn gibi destān olmaġa bāʿis

130
Başlık: Beḳāyiyyü'l-Ḳāżī, İ.
4: B nüshasında yeri boş bırakıldığı hâlde beyit yazılmamıştır.
5a: Leylī] sevdā, İ.

131 Baba Biʿatī-i Ḳalender

1 Benüm baḥr-ı sirişküm oldı mercān olmaġa bāʿiṣ
Meṣeldür bezm içinde bādedür ḳan olmaġa bāʿiṣ

2 Senüñ gül-ruḫlaruñdur gülşen içinde benüm rūḥum
Giceler ṣubḥa dek dil murġı nālān olmaġa bāʿiṣ

3 Ḫayāl-i ḫaṭṭ u ḫāl u kākül-i ʿanber-feşānuñdur
Benüm ʿaḳl u dil ü cānum perīşān olmaġa bāʿiṣ

[İ 23a]

4 Fiġānumdan ṭurur bülbüllerüñ gülzār-ı ʿālemde
Açılup ġonçeler güllerle ḫandān olmaġa bāʿiṣ

5 Bıraġup ten libāsın Biʿatī abdāl-ı ʿışḳ oldı
Budur ol tekye-i ʿālemde ʿuryān olmaġa bāʿiṣ

132 Lisānī-i Tiryākī-i Żaʿīf

1 Dem-ā-dem tīr-i hecrüñdür ciger ḳan olmaġa bāʿiṣ
Müjeñ zaḫmıdur ammā böyle hicrān olmaġa bāʿiṣ

2 Ser-i zülfüñ perīşān olduġı ṣanma ṣabādandur
Benüm āhum durur cānā perīşān olmaġa bāʿiṣ

3 Meger gencīne-i ḥüsnüñ ṭolaşmış ḥıfẓ içün cānā
Budur çoḳ başlu zülfüñ şekl-i ṣüʿbān olmaġa bāʿiṣ

[B 18b]

4 Zeneḫdānuñ firāḳıdur düşüp çāh-ı meşaḳḳatde
Benüm cānā cihān başuma zindān olmaġa bāʿiṣ

5 Senüñ gül-ruḫlaruñ vaṣfı durur ṭabʿ-ı güşād ile
Lisānī bülbülüñ böyle suḫen-dān olmaġa bāʿiṣ

133 Nāmī-i Dānişmend

1 Marīż-i ʿışḳuñ olmaḳ derde dermān olmaġa bāʿiṣ
Gedā-yı kūyuñ olmaḳ dehre sulṭān olmaġa bāʿiṣ

2 Maḥalleñ itleriyle gördügüñce iltifātuñdur
Efendi ben ḳuluñ mümtāz-ı aḳrān olmaġa bāʿiṣ

3 Viṣālüñ şemʿ veş rūşen-ter eyler bezm-i ʿuşşāḳı
Firāḳuñ dīde-i ġam dīdeler ḳan olmaġa bāʿiṣ

4 Metāʿ-ı vaṣlı bāzār itmiş iken naḳd-i cān ile
Nedür hīç bilmezin cānā peşīmān olmaġa bāʿiṣ

5 ...
Ġam-ı ʿışḳuñ dil-i Nāmīde mihmān olmaġa bāʿiṣ

134 Dānişmend ez-ān Müsevved-i Faḳīr Ārifī

1 Lebüñ esrārıdur şāhā çü ḥayrān olmaġa bāʿiṣ
Viṣālüñde budur ʿuşşāḳ ḫandān olmaġa bāʿiṣ

133
5a: Nüshalarda yeri boş bırakıldığı hâlde mısra yazılmamıştır.
134 – İ. B 18a-Derkenar.

2 El uzatdı çemende ḫār ile ḫas dāmen-i verde
Budur bülbüllere gülşende nālān olmaġa bāʿiṣ

3 Ṭaġıtdı cümleten şāhā senüñ ʿışḳuñda varını
Budur abdāllar ʿālemde ʿuryān olmaġa bāʿiṣ

4 Ḫamīde oldıġıdur ḳāmetüm cevrüñle çevgānveş
Şehā kūy-ı serüm meydānda ġalṭān olmaġa bāʿiṣ

5 Dehānumdan çü gitmez ʿĀrifī sükker lebi vaṣfı
Budur ṭūṭī-i dil her dem suḫen-dān olmaġa bāʿiṣ

135 Fürūġī

1 Ḫaṭuñdur nūr-ı dīdem dīde giryān olmaġa bāʿiṣ
Ebrdür nitekim her demde bārān olmaġa bāʿiṣ

2 Ḫaṭuñ baş ḳaldurup ser-fitne-i āḫir-zamān oldı
Budur dil kişveri ālān u tālān olmaġa bāʿiṣ

3 Dem-i fürḳatde āh itdükçe ʿışḳum ṭurmayup artar
Nitekim bāddur āteş firūzān olmaġa bāʿiṣ

4 Perīşān eylemiş yāruñ ṣabā zülf-i perīşānın
Budur dil kişveri ālān u tālān olmaġa bāʿiṣ

---

135 – B. İ 20a-Derkenar.

5 Kenār itmek murādı var ise ol gevher-i pāki
Fürūġī bu durur göz yaşı ʿummān olmaġa bāʿiṣ

136 [Ṭabʿī]

1 Ḫaṭ-ı laʿlüñ olupdur dīde giryān olmaġa bāʿiṣ
Ciger ḫūn olmasındandur yaşum ḳan olmaġa bāʿiṣ

2 Nedür ey āfitābum tāb-ı ḥüsnüñ teb ṣalup cāna
Vücūdum ẕerreveş mihrüñle lerzān olmaġa bāʿiṣ

3 Raḳībüñ rāh-ı kūyuñda müsāfir olmasındandur
Ṭarīḳ-i Kaʿbede ḫār-ı muġaylān olmaġa bāʿiṣ

4 Perīşān zülfin eller şāne gördüm ol perī şānuñ
Budur cemʿiyyet-i rindān perīşān olmaġa bāʿiṣ

5 Belāġatle feṣāḥatle senüñ evṣāf-ı ḥüsnüñdür
Kelāmı Ṭabʿī çoḳ böyle suḫen-dān olmaġa bāʿiṣ

---

136 – B. İ 23a-Derkenar.

[ÇİM]

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

137 **ʿUlvī Dānişmend**

1 Ṣatma ey ḫᵛāce nebāt-ı Ḥamavīden bize hīç
Dehen-i yār ṭurur iken şekerüñ ez ṣuyın iç

2 Yāra dīdüm ki niçün ṣabrumı yaġma ḳılduñ
Faḳr u fāḳam göricek didi ki laʿnet ber-hīç

[İ 23b]

3 Dil-i ṣad-pāreme beñzetdügiçün dendānın
Kākülüñ oldı bugün şāne ile pīç-ā-pīç

4 Sīneden gözlerimüñ yaşı revān oldı yine
Beñzer ol şehre kim içinden aḳar Tunca Meriç

5 Meyl iderse seni ḳoyup dil-i ʿUlvī ġayra
Ḳālıb-ı mürdesini tīġ-i müjeñle iki biç

138 **Reʾyī-i Dānişmend Birāder-i ʿUlvī**

1 Bādeden ʿāşıḳ-ı dil-teşneyi menʿ eyleme hīç
Gel e ey ẕāhid-i nā-dān ḳo bizi var bozañ iç

2 Gerçi hīçem yoluña cān virürem didi raḳīb
Yār-ı cāna didüm al cānını laʿnet ber-hīç

---

137 (G. 64, s. 230, *Derzizâde Ulvî Divanı*.)
4b: içinden] içinde, İ.
138
1b: var] -, B.

3 Her gice ḳoynına alur o mehi pīreheni
Elüñe girür ise yaḳası ey dil iki biç

4 Atılup zülfüñ içün ortaya ejderhālar
Oldılar biri biriyle niçe dem pīç-ā-pīç

[B 19a]

5 Reʾyiyā seyl-i sirişküñ işidüp ṭuġyānın
Ḫaylce ṭaşdı köpürdi yine Tuncayla Meriç

139 Şānī Beg

1 N'ideyin ḫūşe-i bāġı ʿaraḳuñ yoḳ mı ki hīç
Yüri ey pīr-i ḫarābāt üzümüñ ṣıḳ ṣuyın iç

2 Ḫāne-i ʿışḳına bir seng-dilüñ ṣarf eyleñ
Ben ölicek ki ide ḫākümi devrān kerpīç

3 Sāye-i devḥa-i kūyuñda göñül ḳıldı ḳarār
Ẕekeriyyā gibi erreyle gerekse iki biç

4 Zülf-i dil-dāra varup degdügine rāżī degül
Bu göñül bir gün olur şāne ile pīç-ā-pīç

5 Ehl-i ʿışḳuñ fuḳarādur diremin alma didüm
O ʿAcem-zāde dönüp didi ki laʿnet ber-hīç

139
4b: olur] -, İ.

6 Eşk-i Ṣānī ki revān oldı ser-i kūyuñdan
Gūyiyā Edrinedür uġrar aña āb-ı Meriç

140 Sipāhī Beg

[İ 24a]

1 Olmadı çāre teb-i tāb-ı ġamuñ defʿine hīç
Yazduġuñ nüsḫanuñ ey ḫˇāce yüri ez ṣuyın iç

2 Nuḳre-i eşkümi göz yaşı durur alma didüm
O şeh-i sīm-tenüm didi ki laʿnet ber-hīç

3 Sen ʿAlī-sīrete cān ile muḥibb olmayanı
Ẕü'l-feḳār-ı müje-i ḳahr ile luṭf it iki biç

4 Ser-i kūyuñda gözüm yaşları cemʿ olsa n'ola
Bulışur Edrinede Tunca ile āb-ı Meriç

5 Bend idelden berü aġyārı olupdur yāruñ
Ey Sipāhī ser-i zülfiyle göñül pīç-ā-pīç

141 Merḥūm Şuhūdī ʿĀşıḳ Muḫtārī

1 Oldı āşüfte göñül zülfüñ ile pīç-ā-pīç
Geçmedi sen ṣanemüñ ḫalḳa-i zülfinden hīç

2 Bize ẕikr-i leb-i cānāne yiter vird-i müdām
Yüri ey ṣūfī duʿā-yı ḳadeḥüñ ez ṣuyın iç

3 Elem-i ḫancerini ʿarż ider iken yāra
Didi müjgānları bi'llāhi geçenden sen geç

4 Cānı ʿarż eyleyicek būs-ı dehānına hemān
Aldı nāzüklik ile didi ki laʿnet ber-hīç

[B 19b]

5 Sen ṭururken dili bir şāha daḫı meyl itmez
Erre-i ġamla Şuhūdīyi dilerseñ iki biç

142 Ez-ān Ṣiyāmī-i Bed-Eşʿār Gidi-i Meşhūr Ḳasṭ-ı Güẕār

1 ʿArż-ı ḥāl eylemezüz zehr ile olsañ saña hīç
Yüri panzehrüñ eyā ḫˇāce bu dem ez ṣuyın iç

2 Ne revādur bu ki zülfeynüñ ucından ʿömrüm
Sünbül-i gülşen ile ola ṣabā pīç-ā-pīç

3 Baş açıḳ yalın ayaḳ ḳaldı göñül kūyuñda
Şāl-ı ʿışḳı gel e ey rūḥ-ı revānum iki biç

4 Boynuma ardalı ṭīġüñ ḳolını cānā gör
Ḳanlu yaşın gözümüñ eyledi mānend-i Meriç

5 Naḳd-i cānın alup öldür bu raḳībüñ ṭurma
Bu meẕeldür ki Ṣiyāmī hele laʿnet ber-hīç

142
3b: aña] añı, İ.

[İ 24b]

143 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Oḳıdum vaṣf-ı dehānın yüzüme baḳmadı hīç
Didi ol lebleri ḳandum yüri var ez ṣuyın iç

2 Baş çekersem eger ol zülf-i dü-tādan bir dem
Ẕü'l-feḳār-ı müjeñ ile beni cānā iki biç

3 Niçün alduñ didüm aġyār-ı Yezīdüñ göñlin
Nāz ile ḳıldı tebessüm didi laʿnet ber-hīç

4 Pāre pāre iderüm başını anuñ bir gün
Şāne niçün olur ol ṭurre ile pīç-ā-pīç

5 Ey Ġıyāṣī yüri aġyār-ı Yezīdi öldür
Aṣmaġ isterseñ eger küngüre-i ʿarşa ḳılıç

144 Ṣādıḳ Beg

1 Gelmeye dirseñ eger göñlüñe dünyā ġamı hīç
Ḳoma elden ayaġı lāle-ṣıfat ṭurmadan iç

2 Dolaşur mūy-ı miyānına diyü zülfeyni
Dil-i miskīn ile yoḳ yire olur pīç-ā-pīç

3 Dil-i āvāreyi miḳrāż-ı ġam-ı ġamzeñle
Dönmez ey şūḫ-ı cefā-pīşe gerekse iki biç

4 Ḳolını boynına arda diyü eşk-i çeşmüm
Aḳdı ol serv-i sehī yolına mānend-i Meriç

5 Ṣādıḳā tīġüñ ile kişver-i şiʿri açduñ
Olmaya sencileyin ʿarṣa-i naẓm içre ḳılıç

[B 20a]

145 **Ṣıdḳī-i Sūḫte**

1 Zehr-i hecr-i ġamuñı terk ide mi bu dil hīç
Yüri tiryāk-ı eṭibbā[yı] şehā ez ṣuyın iç

2 Yine ṭolaşdı ḳad-i serv-i ser-efrāza diyü
Zülf ile kākülüñ oldı ṣanemā pīç-ā-pīç

3 Dehenüñden baña bir būse vir al cānı didüm
Nāz ile ḫandeler idüp didi laʿnet ber-hīç

4 Çeşm ü ebrūña eger cān u teni virmez isem
Ḫancer-i ġamze ile bendeñi şāhum iki biç

5 Gözleri yaşına ġarḳ olsa ḳuluñ Ṣıdḳī ne ġam
Ġarḳ ider ādemi cūş eylese ger Tunca Meriç

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

[İ 25a]

146 Merḥūm Nişānī Beg Raḥime'llāhü ʿAleyh

1 Sevdügümden ġayrı bilmem n'eyledüm ol yāra hīç
Āh u zārumdan teraḥḥum gelmedi dil-dāra hīç

2 Vaʿde-i vaṣlına dāʾim nāz ile eyler ḫilāf
Āfet-i cevr ü cefādur ṭurmadı iḳrāra hīç

3 Serverā ʿışḳ ehlinüñ ḥāline ḳılmazsın naẓar
ʿĀşıḳ olmaduñ gibi bir serv-i ḫoş-reftāra hīç

4 Aḳma ol maḥbūba kim māʾil degüldür ʿāşıḳa
Baḳma ol meh-rūya kim meyl itmeye eşʿāra hīç

5 Yüzüme baḳmaz kemān-ebrūların pür-çīn ider
Biñ günāh itse Nişānī ḳaḳımaz aġyāra hīç

147 Tābī-i Dānişmend

1 Ey göñül bilsem ki n'itdüm n'eyledüm aġyāra hīç
Ġamzeden ḫālī degül dil-dādesin dil-dāra hīç

2 Fürkatüñde tīġ-i ḥasret yara kesdi sīneme
Āh kim bitdi işüm oñılmadı ol yara hīç

147
6a: hep] ḳanda, İ.

3 Ben miyānın özledükçe çizdi ol āfet kenār
Ḥayf kim dāḫil degüldür ol perī pergāra hīç

4 Kimse bilmez laʿl-i nābuñ cürʿası keyfiyyetin
Sāḳiyā vāḳıf degüldür kimseler esrāra hīç

5 Gizler olduñ sünbülüñden gül yüzüñ ey ġonçe-leb
Ṣalmaz olduñ ʿandelībüñ dostum gülzāra hīç

6 Cümle sīr-āb oldı hep erbāb-ı devlet var ise
Anuñ içün kimse baḳmaz āb-dār eşʿāra hīç

[B 20b]

7 Menʿ idersin zāhid ol şīrīn-dehenden Tābīyi
Olmaduñ dil-dāde beñzer bir şeker-güftāra hīç

148 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Ṭāḳatüm ṭāk oldı çārem ḳalmadı güftāra hīç
Nice ʿarż-ı ḥāl idem bilmem der-i dil-dāra hīç

2 Yaralarla çāk çāk itdüm dil-i mecrūḥumı
Daḫı niçe yarayın ben bilmezin ol yāra hīç

3 Bir dem olmaz rāstī ney gibi nālān itmeye
N'eyledüm ben bilmezin bu çerḫ-i kec-reftāra hīç

148
5 - İ.

[İ 25b]

4 Eşk-i çeşmin āl ile āl itdi niçe Rüstemüñ
Görmedüm Zāl-i felek gibi hele mekkāre hīç

5 Çār küncin dār-ı dünyā-yı sipencüñ terk idüp
Çāre yoḳ ölmekden özge ʿāşıḳ-ı bī-çāre hīç

6 Dūd-ı āhumdan felekler girye eylerken benüm
Ḫande itmek mi olur cānā dil-i ġam-ḫˇāra hīç

7 Ḫūblar maʿ nīde ḥayrān Ṣadriyā destüm tehī
Ṣūretüm yoḳ varmaġa āh ol büt-i Ferḫāra hīç

149 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Ġamla pīç-ā-pīç olup ṭolaşma zülf-i yāra hīç
ʿĀḳıl olan ṭolaşur mı heft-ser bir māra hīç

2 Zülfüñ ey meh ḳıldı Manṣūr-ı dili ber-dār ḥayf
Bī-sebeb aşılmamışdur kimse böyle dāra hīç

3 Ey elif-ḳad gör gözet servi yoluñda ṭoġrıdur
Kim cihānda ḳıymet olmaz ṭoġrı ḫidmet-kāra hīç

4 Baġlama ṣūfīyi ādem yirine kūyuñda gel
Bir eşekdür iḥtiyācı yoḳ anuñ efsāra hīç

5 Şehr-i ḥüsnüñ seyrine geldükde meh ḥayrān olur
Rūstāyīdür ṣanasın gelmedi bāzāra hīç

6 Ḳahve muʿtādı olaldan geçmişüzdür bādeden
Varmaġa yoḳdur ṣafāmuz ḫāne-i ḫammāra hīç

7 Uṣanur dil sükkeri her dem mükerrer nūşdan
Laʿl-i yār ile ḳanılmaz āb-dār eşʿāra hīç

8 Gün başına ebruvān-ı yāra bir maṭlaʿ didüm
ʿUlviyā raġbet ḳomadum Maṭlaʿu'l-Envāra hīç

150 Şānī Beg

[B 21a]

1 Lāle beñzer mi leṭāfetde o gül-ruḫsāra hīç
Būstān-efrūz teşbīh ola mı gülnāra hīç

2 Rind ü mey-ḫor u püser-bāz oldı dirmişsin beni
Varduġum gördüñ mi ṣūfī ḫāne-i ḫammāra hīç

3 Yār içün aġyār bir dül-bende ṣardum dir imiş
Sezmem ol ser-tāc-ı ʿālem ṣayd ola destāra hīç

4 İḫtiyār ile göñül girmez cahīm-i hecrüñe
ʿĀḳıl olan göz göre kendin atar mı nāra hīç

[İ 26a]

5 İsterin eşʿār ile maḳṣūdumı işʿār idem
Rāst gelmem gezdügüm yirlerde ol dil-dāra hīç

6 Ḫusrev-i naẓm oldı Ṣānī̄ her sözi pür-sūzdur
Şiʿri anuñ ḳomadı yir Lüccetü'l-Ebrāra hīç

151 Belīġī̄-i Yeñiçeri

1 Merhem urmañ dostlar sīnemde zaḫm-ı yāra hīç
Zaḥmete girmeñ oñılmaḳ yoḳ durur ol yara hīç

2 Fülk-i cānı baḥr-ı ʿışḳ-ı yāra ṣaldı rūzgār
Ḳalmışam gird-ābda ey dil görinmez ḳara hīç

3 ʿIşḳa düşdüñ n'ola dirsem ey göñül dīvāne sen
ʿĀḳıl olan göz göre kendin atar mı nāra hīç

4 Dökdügine ḳanumı ġamzeñ gözüñ şāhid yiter
Vir lebüñden ḫūn-bahā yir yoḳ begüm inkāra hīç

5 Reng ü būda ṭutalum gül gibi bī-hem-tā imiş
Ol dehen beñzer mi andan ġonçe-i gülzāra hīç

6 Dönse biñ yıl üstüñe āḫir döner eyler cefā
İʿtiḳādum yoḳ benüm bu çerḫ-i kec-reftāra hīç

7 Göñlümi almaz ele eyler hemīşe pāy-māl
Ey Belīġī̄ bilmezem n'itdüm ben ol dil-dāra hīç

152 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Yār baḳmazken dilā kūyındaki bīmāra hīç
Saña tīmār ide mi künc-i belāda vara hīç

2 Yār müstaġnī eṭibbā ʿāciz ü dil nā-tüvān
Bilmezin yā Rab nedür derd ü firāḳa çāre hīç

3 Hīçe gitdi varumı ḫarc eyledüm yoḳ yirlere
Laʿline cān virdügüm añılmadı dil-dāra hīç

4 Ṭaġlardan ṭoblarla yıḳdı ġam dil ḳalʿasın
N'eylesün cān kimseler ḳarşu ṭurur mı nāra hīç

[B 21b]

5 Ġayrıya mihr ü vefā eyler baña cevr ü cefā
Ey Beḳāyī bilmezin ben n'eyledüm ol yāra hīç

153 Merḥūm Yaḳīniyyü'l-Ḳāżī

[İ 26b]

1 Kāşkī meyl itmesem her serv-i ḫoş-reftāra hīç
Sāyeveş olmazdı üftāde dil-i āvāre hīç

2 Zehr-i ġam muʿtādıyın tiryāk-ı vuṣlat istemem
Leẕẕet-i şādī gerekmez ʿāşıḳ-ı ġam-ḫᵛāra hīç

152
2b: bilmezin] bilmezem, İ.
5b: bilmezin] bilmezem, İ.
153
7a: ʿāḳıl] ʿārif, İ.

3 Gün yüzüñ görsem şerār-ı āhumı teskīn ider
Mihr olmazmış muḳābil encüm-i seyyāra hīç

4 Ḳılca olduġı miyānı bellüdür maḫfī degül
Kimse ammā irmedi sırr-ı dehān-ı yāra hīç

5 Rāst gelse yolda ʿahd itmişdi ṭurmaġa velī
Gitdi ol serv-i revānum ṭurmadı iḳrāra hīç

6 Ḫālüñe eyler ser-i zülfüñ zeneḫdānuñda meyl
Ṭālib olmaz mı kişi ʿālemde yār-ı ġāra hīç

7 Hīçe ṣay dehri ḥabābāsā Yaḳīnī ʿāḳıl ol
İʿtiḳād itme ṣaḳın bu çerḫ-i kec-reftāra hīç

154 Vālihiyyü'l-Ḳāżī

1 Ṭāḳatüm yoḳ kūyına varmaġ içün reftāra hīç
Ḳudretüm yoḳ ḥālümi ʿarż itmege güftāra hīç

2 Derd-i ʿışḳı ben ṭabībā niçe iḳrār itmeyem
Şöyledür żaʿfum ki ḳalmadı mecāl inkāra hīç

3 Ḥāl-i ʿuşşāḳı ṭuyup raḥm eyleyem şāyed diyü
Destine dīvān alup itmez naẓar eşʿāra hīç

154
2b: şöyledür żaʿfum ki ḳalmadı] şöyle żaʿfum var ki ḳalmadı, İ.
3b: eşʿāra] dīvāna, İ.

4 Ġayretinden oldı Mecnūn taḫt-ı ʿışḳuñda senüñ
Gördi yanumda benüm ḳādir degül güftāra ḥīç

5 Sübḥa-i ṣad-dānesin rehn-i mey itmiş zāhidā
Yüzi yoḳ bilmez ne ḳılsun Vālihī bī-çāre ḥīç

155 Muḫtārī-i Oġlan

1 Ol perī-peyker görinmez oldı ben ġam-ḫᵛāra ḥīç
Çāre yoḳ bilmem nic'itsün bu dil-i bī-çāre ḥīç

2 Ẕerrece yoḳdur dehānuñ didügüm gūş eyleyüp
Ḫışm idüp didi ne söylersin didüm dil-dāra ḥīç

3 Rüʾyet-i dīdār içündür itdügi saʿy-ı cemīl
Ṣūfī cennet fikri gelmez ʿāşıḳ-ı dīdāra ḥīç

[B 22a] [İ 27a]

4 Ḫayr niyyet var aña ammā maḥallin gözlerin
Rāst gelmeyem maḥalleñde meger aġyāra ḥīç

5 Vaṣluñ iḳrār eyledüñ gel yoḳ mı īmānuñ didüm
Döndi ʿahdinden o kāfir gelmedi iḳrāra ḥīç

6 Sūz-ı ʿışḳı baña teskīn eyle dirsin nāṣiḥā
İtmedüñ gibi naẓar ol āteşīn ruḫsāra ḥīç

155
Başlık: Muḫtārī Beg, İ.
3a: dīdār] dil-dār, İ.
6, 7 - B.

7 Döndi sāġar devleti devrān-ı dūn el virmedi
Feṭḥ-i bāb olmadı gitdi ḫāne-i ḫammār hīç

8 Yārdan ṣordum lebinüñ sırrını Muḫtāriyā
Didi vāḳıf olmamışdur kimse bu esrāra hīç

156 Ṣafāyī-i Müstaʿmel

1 Ṣorma aġzı vaṣfın anuñ vāʿiẓ-i hūş-yāra hīç
Vāḳıf olur mı göñül her bī-ḫaber esrāra hīç

2 Pay-māl-i ʿışḳa zāhid ṭaʿn ḳılma çünki sen
Ṣu gibi meyl itmedüñ bir serv-i ḫoş-reftāra hīç

3 İltifātı kesdi benden bilmezem kim n'eyledüm
Yolına cān virdügümden ġayrı ol dil-dāra hīç

4 Pāy-mālem ẕerreveş fikr-i dehānuñla didüm
Didi oldı niçeler bu yolda ey āvāre hīç

5 Mūya döndi ten Ṣafāyī līk olmadı naṣīb
Der-kenār itmek miyān-ı yārı ben ġam-ḫᵛāra hīç

157 Ālī-i Dānişmend

1 Olmadı yāruñ dehānın öpmege bir çāre hīç
Geçmedi ey dil sözümüz laʿl-i şekker-bāra hīç

156
Başlık: Ṣafāyī Beg, İ.
157
5b: Ālī-i] Vālī-i, İ.

2 Ḥayretinden ḳaldı dīvāra ṭayandı göricek
Ḳādir olmadı ṣanemler yār ile güftāra hīç

3 Ben nice vaṣf ideyin bir ẕerrece söz yoḳ dilā
Dinmedük bir söz mi ḳalmışdur dehān-ı yāra hīç

4 Olmayınca bir lebi mül serv-ḳāmet gül-ʿiẕār
Çekmez aṣlā bādeyi varmaz göñül gülzāra hīç

5 Cürʿaveş cām-ı lebüñden dūr olup ey serv-ḳad
Pāy-māl olmaḳ düşer mi Ālī-i bī-çāre hīç

[İ 27b]

158 Şuʿūrī-i Dānişmend

1 Ruḫlaruñ ʿuşşāḳı baḳmaz zülf-i ʿanber-bāra hīç
Meyl ider mi ehl-i īmān ey ṣanem zünnāra hīç

[B 22b]

2 Ḫaylī demdür gerçi ḫūnīn dillerüz sāġar gibi
İrmedük devr içre ammā būs-ı laʿl-i yāra hīç

3 Dün gice kūyında āhum çıḳdı gerçi göklere
Añlasam āyā niçün gūş itmez ol meh-pāre hīç

4 Gerçi dāʾim ḫākdür ser-menzili mūruñ velī
Gelmedi ḫaṭṭuñ ḫayāli sīne-i efkāra hīç

5 Māh-ı nev ṣanma felek reşk ile düşdi ḫancere
Beñzemez gördi Şuʿūrī āsitān-ı yāra hīç

159 Keyfī-i Dānişmend

1 Gün gibi hercāyī oldı gelmez ol meh-pāre hīç
Ġayrlarla gezmeden ḫālī degül bir pāre hīç

2 Bir oñılmaz derde düşdüm ey ṭabīb-i ḫaste-dil
Yoḳ mıdur bi'llāhi ben bī-çāreñe bir çāre hīç

3 Tīġ-i ġamzeñ yarasından pür cerāḥatdür ciger
Olmadı bir pāre rāḥat bu dil-i ṣad-pāre hīç

4 N'ola itsem ey efendi vuṣlatuñ daʿvīsini
Anı iḳrār eyledüñ yoḳdur mecāl inkāra hīç

5 Cām-ı laʿlüñ ṣanma ey sāḳī bulup nūş eylemez
Düşse furṣat fevt ider mi Keyfī-i bī-çāre hīç

160 [Kelāmī]

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

1 Ḥüsnüñ bedīʿi ṣıġmadı cānā beyāna hīç
Vaṣfuñ edāsın itmedi ehl-i zamāne hīç

2 Ey māh gerçi ẕerre didiler dehānuñı
Gören miyān-ı mūyuñı gelmez miyāna hīç

---

160 – B. İ 25a-Derkenar.

3 Ey ebr-i āh varma o māh üstine yüri
Minnet çeker mi gökde güneş sāyebāna hīç

4 Bāzār olur mı būseñe bu naḳd-i cān ile
Söyle bahā ne idügin itme bahāne hīç

5 Çāh-ı fenāya düşme gel ey şāh-ı kāmrān
Maġrūr olma ʿizzet-i cāh u cihāna hīç

6 Ḥırṣ u ṭamaʿ la dökme iñen zer ḫazāʾine
Sen baḳmaduñ mı bāġda berg-i ḫazāna hīç

7 Atdum ḫadeng-i āhı egerçi Kelāmiyā
Tīr-i murād irmedi hergiz nişāna hīç

[ḤA]

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

161 Merḥūm u Maġfūr Nişānī Beg Raḥime'llāhü ʿAleyh

1 Bāġa gelse ʿarż-ı ḳāmet eylese dil-ber ṣabāḥ
Ḥayretinden ṣalınur serv-i ḫırāmān her ṣabāḥ

2 Zār-ı bülbülden gice açılmış u yırtmış yaḳa
Ġālibā gül yüzüñ'öykünmiş durur beñzer sabaḥ

3 Ṣubḥ olınca nāleme dem-sāz olur her ʿandelīb
Bülbül-i nālāna döndüm ṣayḥalar eyler sabāḥ

4 ʿĀleme fer virmege her gün güneş eyler ṭulūʿ
Luṭf idüp ʿuşşāḳa cānā yüzüñi göster ṣabāḥ

[İ 28a]

5 Şāhısın dil mülkinüñ ʿarż it Nişānīye cemāl
ʿĀdet olmış resmidür dīvān ider begler ṣabāh

162 Ṣānī Beg

1 Revzeninden ʿārıżın ʿarż eyledi dil-ber ṣabāḥ
Maṭlaʿ ından ṭoġdı gūyā Ḫusrev-i ḫāver ṣabāḥ

2 Ḳaṭre-i eşküm diñer açsañ niḳāb-ı ḥüsnüñi
Ey meh-i burc-ı melāḥat maḥv olur aḫter ṣabāḥ

161
5a: ʿarż it] göster, İ.
162
4 - B.

[B 23a]

3 Zülfüñi yüzden götür diller ṣafā kesb eylesün
Gün ṭoġınca açılur ey lāle-ruḫ güller ṣabāḥ

4 Zülfüñ evṣāfında şiʿrüm gice dil ḥıfẓ eylemiş
Mekteb-i kūyuñda tā kim oḳıya ezber ṣabāḥ

5 Gice ḳapumda çoġ itdüñ girye yitmez mi diyü
Gördi kūyında beni cānāne düşdi ter ṣabāḥ

6 Bāġ-ı kūyuñ murġ-ı dil seyr eyleyüp temcīdden
Nāleler ḳıldı olınca ey hümā-peyker ṣabāḥ

7 Dāʾimā bir sāḳī-i gül-çihre ile nūş ider
Bāde-i nābı ṣabūḥī diyü Ṣānī her ṣabāḥ

163 Emānī-i Kātib

1 ʿArż ider rūy-ı münīrin Ḫusrev-i ḫāver ṣabāḥ
Āfitābum sen de raḫşān ol yüzüñ göster ṣabāḥ

2 Her seḥer ṭayf-ı ḫayālüñ ḳaṣd-ı cān idüp gelür
ʿĀdet olmışdur şikāra ʿazm ider şehler ṣabāḥ

3 ʿAzm-i gülşen eyledüm sünbül hevālardur diyü
Kākülin gördüm perīşān eylemiş dil-ber ṣabāḥ

4 Gül yüzüñ görüp seḥer diller nice zār olmasun
Bülbül-i şūrīdeler nālān olur ekṣer ṣabāḥ

5 Ḫˇāb-ı ġafletden Emānī intibāh ise murād
Gözi açıḳlardan ol ʿabher gibi gül her ṣabāḥ

164 Ve lehu

1 ʿArż-ı dīdār eyle cānā gül yüzüñ göster ṣabāḥ
Ehl-i ʿışḳa irişür feṯḥ ü fütūḥ ekṣer ṣabāḥ

[İ 28b]

2 Çāk çāk it sīnemi tīġüñle gel cānā seḥer
Baġlu ḳapular meṣeldür açılur dirler ṣabāḥ

3 Güllerüñ evrāḳ-ı ḥüsni ebter olmışdur diyü
Jāleler gülzārda yaşın yaşın aġlar sabāḥ

4 ʿĀḳıbet başdan çıḳarur ġonçeyi bād-ı nesīm
Bāġda gördüm hevāya ṭurmayup yilter ṣabāḥ

5 Odlara yaḳduñ ḫarāb itdüñ Emānī ol şehüñ
Gülşen-i kūyında n'eyler dūd-ı āhuñ her ṣabāḥ

165 Merḥūm Şuhūdī

1 Şām-ı zülfinden ruḫın ʿarż eylese dil-ber ṣabāḥ
Mihr-i ḫāver ebrden gūyā ṭulūʿ eyler ṣabāḥ

[B 23b]

2 Āfitāb olmasa dīvāneñ felekde şaʿşaʿa
Ṭaḳmaz idi boynuña zerrīn selāsil her ṣabāḥ

---

164 İ nüshasında 4 ve 5. beyitler yer değiştirmiştir.

3 Göricek cām-ı ṣabūḥīden ʿaraḳ-rīz olduġuñ
Ḫāke dökildi kevākib ey bülend-aḫter ṣabāḥ

4 Bāġda reftāra gelseñ ey sehī-ḳāmet çenār
ʿİzzet idüp saña el başa ḳoyup ditrer ṣabāḥ

5 Mihr ṣanma ey Şuhūdī āh-ı āteş-bārdan
Çerḫe dikdüm bir livā-yı ejdehā peyker ṣabāḥ

166 Tābī-i Dānişmend

1 Geşt-i bāġ itdükçe ey dil nāz ile dil-ber ṣabāḥ
Jāle ṣanma ayaġına dür niṣār eyler ṣabāḥ

2 Gülşen-i kūyuñda gūyā çeşm-i ter ṭūlābdur
Būstān-ı kūyuñuñ eṭrāfını ṣular ṣabāḥ

3 Vaṣf-ı ḫaṭṭuñ murġ-ı dil kūyuñda tekrār eyledi
Gūyiyā bir ṭıfldur mektebde ezberler ṣabāḥ

4 Yād ider kūyuñda vaṣf-ı ʿārıżuñ ʿāşıḳlaruñ
Virddür mescidde gūyā kim oḳurlar her ṣabāḥ

5 Ürkidür ḫāk-i rehüñ cānā kevākib ḫaylini
Tāb-ı ḥāl-i ʿārıżuñ görse ḳaçar ürker ṣabāḥ

6 Dāʾimā mīr-i nişānī āsitānın devr ider
Ṭās-ı zerle ḫāver-i ḫurşīd Tābī her ṣabāḥ

[İ 29a]

167 Keyfī-i Dānişmend

1 İçerüz gerçi kim ey sāḳī ṣabūḥī her ṣabāḥ
Ṭāliʿ i gör ...

2 Ṭañ mıdur āyā seḥer ḳalḳup ṣabūḥī itsevüz
İçelüm didi baña dün ol ḳamer-peyker ṣabāḥ

3 Açdı ol meh bu gice ammā yine açmaz mı ki
Fer viricek ʿāleme mihr-i żiyā-güster ṣabāḥ

4 Gül-sitān ile Bahāristānı yazup ʿārżı
Ḫaṭṭı ebyāt-ı Şebistānı ider ezber ṣabāḥ

5 Baġrını nār-ı firāḳ ile kebāb itdi bu şeb
Bezme Keyfī anı sāḳī mā-ḥażar ilter ṣabāḥ

168 Ḥāletī-i Yeñiçeri

1 ʿĀrıż-ı pākīzesine urdı ṣu dil-ber ṣabāḥ
Şeb-nem ile oldı ter gūyā ki verd-i ter ṣabāḥ

[B 24a]

2 Ḳapuña cemʿ olsalar ʿuşşāḳ ṭañ mı her seḥer
Dergeh-i ʿālīye varurlar mülāzımlar ṣabāḥ

167
1 – İ.
1b: B nüshasında mısraın devamı yazılmamıştır.
3a: yite] yine, İ.
4a: yazup] yazmış, İ.

3 Bir yatur gence uġradum gūyā ki ben müflis bu gün
Pister içre itdüm ol sīmīn-beri der-ber ṣabāḥ

4 ʿAzm-i kūy-ı dil-ber eyler çın seḥerden ehl-i ʿışḳ
Kār u bārına gider her merd-i ṣanʿatger ṣabāḥ

5 Her ne dem açsam niḳāb-ı ḥüsnini düşnām ider
Ḥāletī meşhūrdur vaḳt-i duʿā dirler ṣabāḥ

169 Rifʿatī-i Dānişmend

1 Gördügümce ṭalʿat-i zībā-yı yārı her ṣabāḥ
Ṣanuram mihr-i cihān-ārā ṭulūʿ eyler ṣabāḥ

2 Gülşen içre sünbülüñ ḥālin perīşān eyledi
Kākül-i ʿanber-feşānın ʿarż idüp dil-ber ṣabāḥ

3 Her seḥer görsem yüzüñ cānā gözüm yaşı diñer
Ṭoġsa ḫurşīd-i cihān ġāʾib olur aḫter ṣabāḥ

4 Ṣubḥ-dem efġān idüp gögsin döger ʿāşıḳlaruñ
Nevbet-i şāhī urur gūyā ki her mehter ṣabāḥ

5 Ḳaṭre-i şeb-nem degüldür cism-i nergisde olan
Rıfʿatīnüñ baḫt-ı ḫˇāb-ālūdına aġlar ṣabāḥ

169
5a: cism-i] çeşm-i, İ.

[İ 29b]

170 ʿAhdī-i Baġdādī

1 ʿArż-ı dīdār itse çıḳsa ḳapudan dil-ber ṣabāḥ
Maṭlaʿ ından mihr-i enver ṣan ṭulūʿ eyler ṣabāḥ

2 Açılup gülse seḥergeh n'ola ol piste-dehān
Ġonçe-i nev-reste çünkim açılur ekṣer ṣabāḥ

3 Zülf ü ḫaṭṭ-ı rūyuñı görmek murādumdur benüm
Ḫūb olur Ḳurʾān tilāvet eylemek dirler ṣabāḥ

4 Āfitābum ṣaʿ ṣaʿ a ṣanma görinen şāh-ı rūz
Hindī-i şām üstine çekmiş durur ḫancer ṣabāḥ

5 Māh-rūlar gördi rūyuñ utanup bozıldılar
Gün yanında hīç yüz aġardımaz aḫter ṣabāḥ

6 Beñzi bozġun kendüden geçmiş żaʿ īf ü ḫaste-ḥāl
Gün yüzüñe ʿ āṣıḳ olmış ʿ Ahdīveş beñzer ṣabāḥ

170
2a: piste-dehān] beste-dehān, İ.

[Ḫ]

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

171 **Celāl Beg**

1 Ey şeh-süvār gün gibi geyseñ s̱iyāb-ı sürḫ
İster hilāl pāyuña olmaḳ rikāb-ı sürḫ

[B 24b]

2 Çeşmüm şeh-i ḫayālüñe māyīl otaġdur
Ḫūnīn müjem ṭaraf ṭaraf olmış ṭınāb-ı sürḫ

3 Sāʾil varursa kūyuña ḳanlar yudar ne ḫoş
Dārü'ş-şifāda gördügümüz yoḳ cevāb-ı sürḫ

4 Bir ehl-i perde iken o daḫı açılmaduḳ
Kim ṣundı ġonçe destine cām-ı şarāb-ı sürḫ

5 Deryā mis̱āli cūş ideli ḫūn-ı küştegān
Ser-tā-ser oldı kelleler anda ḥabāb-ı sürḫ

6 Ḫūnīn yaşumla didüm ola ʿayn-ı Kerbelā
Destümde sübḥam olsa ʿaceb mi türāb-ı sürḫ

7 Baḳmaz Celālī ṭañ mıdur olursa ḳara ḳan
Seyl-i sirişküm eyledi sürḫ-ābı āb-ı sürḫ

172 **Raḥmiyyü'l-Müderris**

1 Aġlar Cemüñ firāḳına döymez şarāb-ı sürḫ
Ḳanlu yaşını dögmege çeşmi ḥabāb-ı sürḫ

[İ 30a]

2 Gülgūnī cāmesiyle görinse seḥer nigār
Gūyā şafaḳda ṭāliʿ olur āfitāb-ı sürḫ

3 Müjgānum üzre key görinen pāre-i ciger
Tennūr-ı dīdem içre olupdur kebāb-ı sürḫ

4 ʿAks-i lebüñle didüm olursa ʿaceb mi āl
Rengīn olur cemāli yiyen laʿl-i nāb-ı sürḫ

5 Gün görmedük nigār durur jāle Raḥmiyā
Oldı çemende lāle aña cāme-ḫˇāb-ı sürḫ

173 Şānī Beg

1 Nūş eyler iken ol şeh-i ḫūnī şarāb-ı sürḫ
İsterse ḫora geçmege gelsün kebāb-ı sürḫ

2 Tīġüñ şehīdi olduġuma bu yiter delīl
Ḳabrümde ger çıḳa ḳazılurken türāb-ı sürḫ

3 Gülgüne şanma ʿārızına nev-ʿarūs-ı gül
Bülbüllerine ḳarşu ṭutındı niḳāb-ı sürḫ

4 Ḳan itmek añladum revişinden o ẓālimüñ
Gördüm ser-ā-ser egnine geymiş ṣiyāb-ı sürḫ

173
6b: neşve] neşe, İ.

5 Burc-ı felekde ṭoġmaya mı necm-i ṭāliʿüm
Raḫşende olmaya ḳala mı āfitāb-ı sürḫ

6 Cūy-ı şarābı bāġ-ı dile Ṣāniyā aḳıt
Virsün nihāl-i ömrüñe neşve ol āb-ı sürḫ

[B 25a]

174 Beli̇̄ġi̇̄-i Yeñiçeri

1 Şol dem ki oldı şāhid-i meclis şarāb-ı sürḫ
Alındı reng-i rūyına anuñ kebāb-ı sürḫ

2 Ḳurdı çemende gül yine ʿişret otaġını
Ḫūn-ı sirişkin eyledi bülbül ṭınāb-ı sürḫ

3 Ḳaṣd etdi gönlin almaġa āl ile bülbülüñ
Gülşende geydi gül gibi ġonçe ṣiyāb-ı sürḫ

4 Maḫfi̇̄ce bāde içmese ol ḫᵛāce-i cemāl
Olmazdı āşikār eṣer-i laʿl-i nāb-ı sürḫ

5 ʿIşḳuñ şehi̇̄di oldı Beli̇̄ġi̇̄ yiter aña
Şām-ı ʿademde ḳanlu kefen cāme-ḫᵛāb-ı sürḫ

[İ 30b]

175 ʿUlvi̇̄ Beg ez-Zaʿi̇̄m-i ʿĀli̇̄-Miḳdār

1 Bezm-i belāda yaşum olaldan şarāb-ı sürḫ
Ġam āteşinde baġrum olupdur kebāb-ı sürḫ

174
4a: içmese] itmese, B.

2 Gülşende ġonçenüñ yüzi bu gül gül olduġı
Laʿl-i lebüñ ṣafāsına içmiş şarāb-ı sürḫ

3 Gülgūnī cāme key yaraşur gerçi ḳaddüñe
Girdüñ boyınca ḳana geyelden ṣiyāb-ı sürḫ

4 Olsa sipihr-i ḥüsnüñe her şeb ʿadū ḳarīb
Yir yir atar şerāre-i āhum şihāb-ı sürḫ

5 Zer duḫterini ṣatmaġ içün başı örtülü
Pīr-i muġān çekdi yüzine niḳāb-ı sürḫ

6 Āl eyler oldı cāmesin aġyār-ı rū-siyāh
ʿUlvī cihānda görmedi kimse ġurāb-ı sürḫ

176 Keşfī-i Edirnevi

1 Egnine geyse her ḳaçan ol gül ṣiyāb-ı sürḫ
Pinhān olur şafaḳdan o dem āfitāb-ı sürḫ

2 Ṣandum gül üzre düşmiş anı dāne-i enār
Ey sāḳī cām-ı meyde görince ḥabāb-ı sürḫ

3 Ṣandum ḫayāl-i laʿl-i lebi geldi dīdeye
Geldi ne dem ki çeşmüme sāḳī şarāb-ı sürḫ

176
1b: şafaḳdan] şafaḳda, İ.

4 Bir bezm-i ʿālīye irişüpdür göñül k’aña
Gerdūn piyāle vü şafaḳ ey meh şarāb-ı sürḫ

5 Gördükde pīr-i ṣubḥı seḥer ṣanmañuz şafaḳ
Çekdi ʿarūs-ı çerḫ yüzine niḳāb-ı sürḫ

[B 25b]

6 Ḳanlu yaşumuñ idemedüm ben ḥisābını
Dirler egerçi kim olur āsān ḥisāb-ı sürḫ

7 Ey Keşfī ġam sipāhına bir ḫaymedür tenüm
Ḳanlu eliflerüm aña yir yir ṭınāb-ı sürḫ

177 Muḫtārī-i Seyyid

1 Devr-i lebüñde çünkim açılmaz şarāb-ı sürḫ
Şimden girü ocaḳlara yansun kebāb-ı sürḫ

[İ 31a]

2 Dāmād-ı ṣubḥ dirhem-i şeb-nem virüp yüzin
Açsun ʿarūs-ı ġonçe ṭutındı niḳāb-ı sürḫ

3 Boynına ṣalınup lebine ṣarḳar ol mehüñ
ʿĀşıḳ gibi ḳulaḳdan aña laʿl-i nāb-ı sürḫ

4 Mey ayaġında āb ile çıḳdı ṭolaşmadan
Sāġarda ṣanma sāḳī görinen ḥabāb-ı sürḫ

5 Gördüm yine o ġonçeyi Muḫtāriyā bugün
Üstine sebz geymiş içine ṣiyāb-ı sürḫ

178 Ḫātemī Beg

1 Egnine geydi ol gül-i sūrī şiyāb-ı sürḫ
Mihr-i münīri ḳapladı gūyā seḥāb-ı sürḫ

2 Dirlerdi teşne-lebleri belki cülāb-ı āl
Rengīn lebüñ ger olmasa sāḳī şarāb-ı sürḫ

3 Yaġdur ṭoluyı meclise sāḳī zamānıdur
Çün geldi delve māh-ı sefīd āfitāb-ı sürḫ

4 Gülgūne mey sürindi ʿaceb nev-ʿarūs-ı bāġ
Yā itdi berg-i lāle-i ālin niḳāb-ı sürḫ

5 Bir çetr-i āl imiş güneş ol şāh-ı ḥüsne kim
Olmış şuʿāʿ u şaʿşaʿa yir yir ṭınāb-ı sürḫ

6 Ṣaḳın ṣaḳın ki ḳanuña girmek diler senüñ
Geydi bugün gör ol şeh-i ʿālī-cenāb sürḫ

7 Bir bezm imiş cemāli ki āmāde Ḫātemī
Sīb-i sefīd ü piste-i sebzī vü āb-ı sürḫ

179 Merāmī Beg ez-Küttāb-ı Dīvān

1 Ḫum-ḫāne-i ʿaṣırda yoġ iken şarāb-ı sürḫ
Ġam ocağında olmış idi dil kebāb-ı sürḫ

179
1a: ḫum-ḫāne-i] ġam-ḫāne-i, İ.

2 İrdi bahār gülşene gel nev-ʿarūs-ı gül
Aḥżar çemende egnine geydi ṣiyāb-ı sürḫ

[B 26a]

3 Müjgānum üzre ḫūn-ı sirişküm gören ṣanur
Bir āl rişte üzre şehā laʿl-i nāb-ı sürḫ

4 Ḫālüñi noḳṭa ḫaṭṭını iʿrāb eyleyüp
Yazmış lebini kātib-i taḳdīr bāb-ı sürḫ

[İ 31b]

5 İtdi beni iḥāṭa şeb-i ġamda ḳanlu yaş
Oldı Merāmī baña o bir câme-ḫʿāb-ı sürḫ

180 Ṣıdḳī-i Çāvūş

1 Devr eyleyüp piyāle içilsün şarāb-ı sürḫ
Ḳanlu ciger pişince n'eylesün kebāb-ı sürḫ*

2 Sen pādişāha bir ḳurılı ḫaymedür felek
Oldı şuʿāʿ-ı mihr aña yir yir ṭınāb-ı sürḫ

3 Cām-ı Cemüñ ḥikāyetin añar acır müdām
Sāḳī şarāb-ı ālde olan ḥabāb-ı sürḫ

4 Zār itmek içün ʿāşıḳını ʿandelībveş
Geymiş ser-ā-ser ol gül-i sūrī ṣiyāb-ı sürḫ

180
2b: şuʿāʿ] -, İ.
5b: niḳāb-ı] ṣiyāb-ı, İ.

5 Zeyn itdi gül ʿarūsını meşşāṭa-i ṣabā
Çekdi yüzine bülbüle ḳarşu niḳāb-ı sürḫ

6 Dür dişleri firāḳına Ṣıdḳī o dil-berüñ
Oldı gözümde ḳanlu yaşum laʿl-i nāb-ı sürḫ

181 Tābī-i Dānişmend

1 Rūy-ı sipihri ḳapladı ṣanmañ seḥāb-ı sürḫ
Āhum ʿarūs-ı dehre aṣupdur niḳāb-ı sürḫ

2 Evc-i sipihr-i kūyına çıḳmaḳ dilerse ger
İblīsveş ʿadūya atılsun şihāb-ı sürḫ

3 Şol ḳana ġarḳ olan degül ey ḫūnī laʿl ü dāġ
Dil ʿāleminde her biri bir āfitāb-ı sürḫ

4 Çeşmi ḫayāl şāhına gülgūnī ḫaymedür
Ḫūnīn sirişki ʿāşıḳuñ aña ṭınāb-ı sürḫ

5 Şerḥ eyle Tābiyā o mehüñ sīnesi hemān
Beñzer şu Gül-sitāna ola faṣl u bābı sürḫ

181
3a: laʿl] naʿl, İ.

182 Ḳahbe-zāde vü Kūn-dāde[107] Gidī-i […] Şeyṭān Ṣiyāmī

1 Bezm-i ṣafāda ʿaynuma gelmez şarāb-ı sürḫ
Telḫ itdi ʿīş ü nūşumı ol laʿl-i nāb-ı sürḫ

2 Müjgānum üzre ḳaṭre-i ḫūn-ı ciger benüm
Sīḫ üzre oldı ḳana boyanmış kebāb-ı sürḫ

[B 26b] [İ 32a]

3 Bülbül çemende Gülşen-i Rāzı oḳur revān
Gül ġonçesine defter olaldan kitāb-ı sürḫ

4 Ḳana boyanmış ol gözümüñ ʿaynıdur benüm
Cām-ı ṣafā içindeki sākī ḥabāb-ı sürḫ

5 Görseñ ṣafā-yı ḥālet-i bezm-i ʿaraḳ nedür
Dirler cihānda bādeye ṣūfī ḫoş-āb-ı sürḫ

6 Gül-berg-i terden ehl-i dil içre ḥicāb idüp
İtmiş Ṣiyāmī şāhid-i ġonçe niḳāb-ı sürḫ

183 Nāmī-i Dānişmend

1 Ṣanmañ geyer içüp o perī-rū ṣiyāb-ı sürḫ
Cismi laṭīfdür ki görinür şarāb-ı sürḫ

2 Vālā-yı āl ile gözini baġladı nigār
Mirrīḫe ḥāʾil oldı ṣanasın seḥāb-ı sürḫ

182
5b: ḫōş-āb-ı] şarāb-ı, İ.
6b: niḳāb-ı] ṣiyāb-ı, İ.

[107] Nüshada “kān-dāde” şeklinde yazılmıştır.

3 Şāh-ı ḫayāl-i yāra gözüm āl ḫaymedür
Müjgān-ı ḫūn-feşānum olupdur ṭınāb-ı sürḫ

4 Geydi o māh câme-i āl üstine siyāh
Ebr-i siyāha girdi yine āfitāb-ı sürḫ

5 Nāmī gözüme ḳan görinürse ʿaceb degül
Gördüm nigārı ḳoynına ḳoymış ṣiyāb-ı sürḫ

184 Celīliyyü'l-Ḳāżī

1 Ḫaṭṭ-ı lebüñ ḫayāli gözümde seḥāb-ı sürḫ
Yaġsa ʿaceb mi dīde-i pür-nemden āb-ı sürḫ

2 Her cām-ı ṣubḥ ʿālem-i ʿişretde sāḳiyā
Rindān-ı bezme görine bir āfitāb-ı sürḫ

3 Sīnemde dāġ-ı tāze dilā çetr-i āldür
Her cānibinde yaralar aña ṭınāb-ı sürḫ

4 Beñzer çemende şāhid-i bāġ-ı bahārdur
Kim lāle geymiş egnine ḳat ḳat ṣiyāb-ı sürḫ

5 Bezm-i belāda kāse-i çeşmüm piyāledür
Ḫūn-ı sirişk-i dīde Celīlī şarāb-ı sürḫ

[İ 32b]

185 Ḥıfẓī-i Dānişmend

1 Cām-ı mey-i ṣabūḥ olıcaḳ āfitāb-ı sürḫ
Çeşm-i çerāġ-ı ʿālem olur her ḥabāb-ı sürḫ

2 Çeşmüm Cem-i ḫayālüñe ḳurdı otaġ-ı āl
Ser-rişte-i sirişk aña çekdi ṭınāb-ı sürḫ

[B 27a]

3 Ṣanma ḥabāb-ı āl ḳızar şemʿa kellesi
Meşreb degül bir āteşī terdür şarāb-ı sürḫ

4 İtmezdi ḳādir olmasa gül füls-i aḥmere
Ġonçe miṣāl kīse-i āli niḳāb-ı sürḫ

5 Ḫūn olmaz idi Ḥıfẓī müjeñ fürḳate düşüp
Ṣancılmayaydı ḫancere çeşm-i pür-āb-ı sürḫ

186 ʿİẕārī-i Dānişmend

1 Sāḳī içince ʿaynuma geldi şarāb-ı sürḫ
Rengīn olur gözi yiyenüñ laʿl-i nāb-ı sürḫ

2 ʿĪş eyleyüp şarāb ile rindān-ı mey-perest
Meydāna ḳurdı çāder-i āli ḥabāb-ı sürḫ

185
4b: miṣāl] miṣāli, İ.
5b: pür-āb-ı] şarāb-ı, İ.

3 Ġam meclisinde yüregine puḫte dillerüñ
Öyküdi ise çiglik idüpdür kebāb-ı sürḫ

4 Levḥ-i felekde aḳça durur ṣanmañuz nücūm
Ol māhı göricek bozılur āfitāb-ı sürḫ

5 Baḳmaġa ḳanlu yaşla ʿİẕārī ḥicāb ider
Ṭutdı yüzine merdüm-i çeşmüm niḳāb-ı sürḫ

187 Ṣafāyī-i Ḥīzek-i Eflāṭūn-ı Şāh-nāme-gū

1 Sāḳī ġam ile gözlerüm oldı pür-āb-ı sürḫ
Ṣun içelüm hevā-yı lebüñle şarāb-ı sürḫ

2 Çün ṭoġdı ṭıfl-ı mihr aña dāye-i seḥer
Cānā şafaḳdan itdi o dem câme-ḫˇāb-ı sürḫ

3 Ḫālüñ ġamıyla çerḫ yaḳup sīnesine dāġ
Düşdi ḳarası şimdi degül āfitāb-ı sürḫ

4 Girdi boyınca ḳanına ʿuşşāḳ-ı bī-dilüñ
Ol ḫūnī ṣanmañuz ki geyüpdür ṣiyāb-ı sürḫ

5 Ḫayl-i ḫayāli ḳonmaġ içün āl ḫaymedür
Ṣanma Ṣafāyī ḳanlu yaşumda ḥabāb-ı sürḫ

[İ 33a]

188 Ḳāżī Emīr Eyyūbī

1 Bezme viren bu şevḳi degüldür şarāb-ı sürḫ
Ḫum maşrıḳından itdi ṭulūʿ āfitāb-ı sürḫ

2 Şermendelik gelüp ḳızarup dirlese ne var
Pür āteş āhumuñ dütüninden seḥāb-ı sürḫ

3 Gül yüzüñi görüp utanup geçdi yirlere
Ṭutdı güneş yüzine şafaḳdan niḳāb-ı sürḫ

[B 27b]

4 Rūmuñ Ḳızılca ırmaġı yā Gökṣuyı nedür
Sürḫ-ābı başdı dīdeden aḳan bu āb-ı sürḫ

5 Reşk itmeseydi dest-i müḥennāña ey perī
ʿArż itmez idi sübḥa-i mercān ḫiżāb-ı sürḫ

6 Eyvān-ı ḳaṣr-ı çeşmümi ḳan büridi Emīr
Ṣırça ṣarāya ṣanki çekildi ḥicāb-ı sürḫ

189 Kevşerī-i Işıḳ

1 Nūş ideli nigār ile ṣāfī şarāb-ı sürḫ
Şīrīn gelür mizācuma ṣūfī bu āb-ı sürḫ

2 Kūy-ı muġānda gelmez iken ʿaynuma şarāb
Mest eyledi beni bugün ol laʿl-i nāb-ı sürḫ

188
2a: gelüp] gelürse, İ.

3 Gel gülşen içre nūş idelüm bāde-i ṣabūḥ
Gelsün efendi ortaya ḳırma kebāb-ı sürḫ

4 Mihr-i münevveri yire indi ṣanur şehā
Kim görse geydügin o meh-i nev s̱iyāb-ı sürḫ

5 Açılsa bāb-ı ḫāne-i mey yine Kevs̱erī
Meydān içinde ḳursa otaġın ḥabāb-ı sürḫ

190 Ṣabāyī Beg Yek-Çeşm

1 Ol ḫūnīnüñ ki rūyına urmış şarāb-ı sürḫ
Ṣandı o demde anı görenler niḳāb-ı sürḫ

2 Ġāyet celāli var gibi ey dil bugün ṣaḳın
Geymiş seḥerden ol şeh-i ġarrā s̱iyāb-ı sürḫ

3 Ḳan yaşum içre gözlerüme eyleyen naẓar
Sāġar içinde ṣandı anı bir ḥabāb-ı sürḫ

[İ 33b]

4 Şevḳ-i lebi durur beni mest-i müdām iden
Bezm-i ṣafāda ʿaynuma gelmez şarāb-ı sürḫ

5 Dilden gidermege ġam-ı dehri Ṣabāyiyā
Devr içre dönse sāġar u yinse kebāb-ı sürḫ

190
3b: ṣandı] ṣanur, İ.

191 Resūlī-i Seyyid-i Cüz’-ḫˇān

1 Aḳan firāḳ-ı yār ile çeşmümden āb-ı sürḫ
Bezm-i belāda baña olupdur şarāb-ı sürḫ

2 Müjgān-ı yār hecri ile āh kim benüm
Tennūr-ı ġamda cismüm olupdur kebāb-ı sürḫ

3 Cānā firāḳ-ı laʿlüñ ile bezm-i ġamda āh
İki gözüm ḳadeḥ durur eşküm şarāb-ı sürḫ

[B 28a]

4 Ey meh var ise bencileyin oldı mübtelā
Her gün işigüñi ṭolanur āfitāb-ı sürḫ

5 Gördüm raḳībüñ öldügini mātem eyleyüp
N’ola içine ṭaşına geysem şiyāb-ı sürḫ

6 Ben ḳara günlü ḳadre irürdüm o mehveşi
Ḳoysam Resūlī ḳoynuma hemçün kitāb-ı sürḫ

192 Emānī-i Maḍrūb Be-Çūb-ı Cārūb

1 Hem-dem degüldi daḫı yaşumla şarāb-ı sürḫ
Dem laḥm idi şu dem ki cigerle kebāb-ı sürḫ

2 Bilmen ne āli var yine ḫūnīn-cigerlere
Gördüm nigār destine yaḳmış ḫiżāb-ı sürḫ

191
6b: kitāb-ı] kebāb-ı, İ.

3 Kānūn-ı sīne aḫkeridür rūy-ı cāmda
Göz göz olan müdām degüldür ḥabāb-ı sürḫ

4 Ḳanuma girse ġamze-i ḥūnīlerüñ n'ola
Şemşīr-i ḫūn-feşāna yaraşur ḳırāb-ı sürḫ

5 Hep küştegān-ı tīġ-i ġamuñdur o ḫāk-i pāk
Her yirde Ḫusrevā ki görürsün türāb-ı sürḫ

6 Aldanma āline gül-i ṣad-bergüñ ey hezār
Şehler ġażab deminde geyerler ṣiyāb-ı sürḫ

7 Başum otaġ-ı Ḫusrev-i ġamdur Emāniyā
Cismüm sütūn u reglerüm oldı ṭınāb-ı sürḫ

[İ 34a]

193 **Ve lehu**

1 Ṣanma şafaḳda ṭoġdı seḥer āfitāb-ı sürḫ
Ol mihr ü meh-cebīn ṭutındı niḳāb-ı sürḫ

2 Çeşmüm devātı eşk ile pür olduġı bu kim
Cārī olur ne deñlü füzūn olsa āb-ı sürḫ

3 Baġrı yanıḳlara dem urur sūz-ı sīneden
Çoḳ çiglik itdi puḫte degülmiş kebāb-ı sürḫ

4 Ḳanlu çıḳardı leblerini dil-rübālaruñ
Rengīn laṭīfe eyledi ḥaḳḳā şarāb-ı sürḫ

5 Ṣanma ḳızardı bāde-i ḥamrā içüp yine
Sāḳī ṭutındı ol ruḫı ālüm niḳāb-ı sürḫ

6 Ṭurma süvār-ı raḫş-ı ṣafā ol Emāniyā
Rıṭl oldı zeyn-i sāġar-ı pür-mey rikāb-ı sürḫ

[B 28b]

194 [Miṣālī]

1 Tārīk olursa ḫāne-i dil iç şarāb-ı sürḫ
Gör cāmdan ki niçe ṭoġar āfitāb-ı sürḫ

2 Hecrüñde çıḳdı āteş-i āhum feleklere
Ṣanma görinen ey yüzi māhum seḥāb-ı sürḫ

3 Gün görmesün yüzini diyü nev-ʿarūs-ı çerḫ
Ṭutdı seḥāb-ı āl degüldür niḳāb-ı sürḫ

4 Fāş itdi mihrini diyüben ṭās ḳızdurup
Geydürdi başına felegüñ āfitāb-ı sürḫ

5 Öyküdi idi yüregüme dönmedi meger
Meclisde çigle yindi anuñçün kebāb-ı sürḫ

6 Ol māha baḳmasun diyü mihrüñ Miṣāliyā
Bir mīl çekdi ʿaynına ḳızmış seḥāb-ı sürḫ

195 ʿİşretiyyü'l-Ḳāżī

1 Bezm-i belāda ḫūn-ı sirişküm şarāb-ı sürḫ
Baġrum firāḳ odıyla ḳızarmış kebāb-ı sürḫ

2 Çeşmüm şeh-i ḫayālüñe gülgūnī ḫaymedür
Ḳanlu yaşum ṭaraf ṭaraf olmış ṭınāb-ı sürḫ

[İ 34b]

3 Ḫaṭṭı kitāb-ı ḥüsn ü ḳaşı resm-i besmele
Zülf [ü] iẕārı faṣl-ı siyeh laʿl-i nāb-ı sürḫ

4 Mecmūʿasını peykerinüñ ḳıldı lāle-reng
Ḳanlu yaşumla ṣafḥa-i rūyum kitāb-ı sürḫ

5 Bezm-i ṣafāda şevḳ-i mey-i laʿlüñ olmasa
Nūş eylemezdi ʿİşretī laʿl-i müẕāb-ı sürḫ

196 [Bezmī]

1 Gül gibi geyseñ hey lebi ġonçe ṣiyāb-ı sürḫ
Gözden revān ider gören elbette āb-ı sürḫ

2 Ḳaddüñ sipihre eyle şebīh āsmānī gey
Ḥüsn ile ṭalʿatuñ ola tā āfitāb-ı sürḫ

3 Ruḫsāruñ üzre dīde-i ḫūn-bārum ey perī
Bezm-i bükāda kāse durur pür şarāb-ı sürḫ

195
5b: sürḫ] telḫ, İ.
196 – B. İ 33b-Derkenar.

4 Ḥınnāladuḳça kākülini seyr iden ṣanur
Mihre muḳārin oldı felekde seḥāb-ı sürḫ

5 Gökde şafaḳ degül görinen Bezmiyā seḥer
Çerḫüñ ʿarūsı yüzine çekdi niḳāb-ı sürḫ

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

[B 29a]

197 [Nişānī]

1 Cām-ı cevr ile idüpdür ʿīşümi ol yār telḫ
Acı sözlerle ʿaceb dür gösterür dīdār telḫ

2 Cānı itdi ḫaste çeşmi n'ola sögse lebleri
Gāh olur kim nūş ider şerbetleri bīmār telḫ

3 Hecri ile dem-be-dem şūr-āb ider göz yaşını
Bu meṣeldür dirler olur baḥr-ı gevher-bār telḫ

4 Oḫşar idi ṭatlu söz ile dili şīrīn-kelām
Gāh gāhī ṣoḥbetümüz itmese aġyār telḫ

5 Būse iḥsānında incinme Nişānī bendeñe
Mīve olmaz būstānda dāʾimā her bār telḫ

198 Ṣānī Beg

1 ʿİş ü nūşum olmasun mı sāḳiyā her bār telḫ
Bezmümüz eyler gelüp aġyār-ı bed-güftār telḫ

2 Mey-fürūşa bādenüñ telḫ olduġın ṣordum didi
Nūş iden rind-i püser-bāza olur bī-yār telḫ

198
4b: sözümüz] sezmezem, İ.

3 Cūları şūr-āb idüp ḳıldı bulanıḳ seyl-i eşk
İtdi hep enhārı āb-ı dīde-i ḫūn-bār telḫ

4 Ḥāşe li'llāh kim lebüñ ʿışḳ ehline düşnām ide
Sezmezem kim söyleye ol laʿl-i şekker-bār telḫ

5 Ārzū-yı būse-i dil-berle gönlüm ḫastedür
Virdügüñ şerbet ṭabībüm olmasun zinhār telḫ

6 Kāse kāse zehrini yutdum ʿadūnuñ Ṣāniyā
Ol lebi şīrīn içün nūş eyledüm bisyār telḫ

[İ 35a]

199 **Merāmī Beg Küttāb-ı Dīvān**

1 ʿİşümüz yār ile itdi dün gice aġyār telḫ
Bezmi ḳand ise ider bir ṭabʿı nā-hemvār telḫ

2 Cān ile sevdüm disem eyler baña düşnāmı līk
ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteye gelmez cevāb-ı yār telḫ

3 Vaṣlın añup acı acı aġlar isem n'ola kim
Eyledi hecr ile ʿīşüm ol şeker-güftār telḫ

4 Acı şerbet var mıdur hīç şerbet-i hicrān gibi
Zehr daḫı olmaya ʿālemde ol miḳdār telḫ

5 Laʿl-i şīrīn-i şeker-bārı firāḳ ile müdām
Gözlerüm yaşı aḳar deryā gibi her bār telḫ

6 Ol ṭabīb-i cān u dil vaṣlına ṣabr olur devā
ʿĀdetā olur Merāmī dārū-yı bīmār telḫ

[B 29b]

200 Ṣıdḳī Yaʿnī Kiẕbī Çāvūş

1 Bādenüñ keyfiyyetini ḳıldı laʿl-i yār telḫ
Anuñ içündür müdām ol olduġı her bār telḫ

2 Bezmde cām-ı şarāb-ı laʿl-i dil-ber var iken
Bil anı ʿāriflere ṣūfī gelür esrār telḫ

3 Ḳoyduġıçün sen dür-i yek-tāyı deryā ḳoynına
Ṭurmayup yaşlar döker bu dīde-i ḫūn-bār telḫ

4 Şād olmadum ġam-ı dil-dār ile dünyāda ben
Rūzgāruñ cevri ile çekmişem bisyār telḫ

5 Nūş iderdüm yār ile cām-ı şarāb-ı nābdan
Ṣıdḳiyā itdi n'idem bezmüm benüm aġyār telḫ

201 Tābī-i Dānişmend

1 Baña düşnām eyleyelden ol şeker-güftār telḫ
ʿİşüm itdi dostlar ol laʿl-i gevher-bār telḫ

2 Ḫancerüñ zehr-ābını nūş itmeden ḳaçmaz göñül
Nitekim ḳaçmaz ṭabībā içmeden bīmār telḫ

3 Zülfinüñ bir tārı düşse meclis olur tār u mār
Bu ne ḥikmetdür kim eyler ṣoḥbeti bir mār telḫ

4 Ruḫlaruñdan leblerüñ rümmānı lez̲z̲et kesb ider
Āfitāb olmasa olur mī̇veler her bār telḫ

[İ 35b]

5 Sögme luṭf it Tābī̇-i dil-dādeñe ey nūş-ı leb
Lāyıḳ olmaz kim ola ol laʿl-i şī̇rī̇n-kār telḫ

202 ʿAhdī̇-i Baġdādī̇

1 Ṣūretinden zehr aḳar dirse n'ola aġyār telḫ
Saña düşmez ey şeker-leb eylemek güftār telḫ

2 Bezme gelse görse bāde ekşi ṣūret gösterür
Ṣūfī̇ eyler ʿī̇şümüz ol vech ile her bār telḫ

3 Ṭatlu ṭatlu ögme vāʿiẓ Selsebī̇l ü Kevs̲er
Şī̇r ü şekker olsa olur ol baña bī̇-yār telḫ

4 Hecr-i laʿlüñle ḫaṭuñdan telḫ-kām olsam n'ola
Aḫşam irişse olur çün kām-ı rūze-dār telḫ

5 Leblerüñ emsem disem bī̇-ḥad baña düşnām ider
Ḫūb olur ʿAhdī̇ bilür olursa mey bisyār telḫ

202
2a: görse] gör de, İ. bāde] -, İ.

203 Ṣadrī-i Yolpāz

[B 30a]

1 Dimesün düşnāmına yāruñ diñüz aġyār telḫ
Söylemez hergiz o dil-dār-ı şeker-güftār telḫ

2 Aġzı dadın daḫı bilmez ṣūfī bir nā-dāndur
Ġam yime dirse şarāb-ı nāba ey ġam-ḫˇār telḫ

3 Ṣunduġuñ zehr ise sāḳī şöyle kim nūş itmeyem
İçdügüm āb-ı revān olsun baña her bār telḫ

4 Leẕẕet-i ḫūn-ı ġamı dil nice teşḫīṣ eylesün
Ey lebi şekker-şiken olur fem-i bīmār telḫ

5 Çāşnī-i ʿışḳı inkār itse zāhid ġam degül
Şehdi ṣafrāvī bulur ey yār-ı şīrīn-kār telḫ

6 Nice şīrīn olmasun şiʿrüm lebin vaṣf eylesem
Ṣadriyā söyler mi hīç ṭūṭī-i şekker-ḫˇār telḫ

204 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Yār idüp aġyārı itme ṣoḥbetüm ey yār telḫ
ʿĪş ü nūşum eyleme ey laʿl-i şekker-bār telḫ

2 Ṭatlu cānum acıdur cānā lebüñ öpdükçe cām
Gösterür āyīne-i devrān baña dīdār telḫ

203
5b: ṣafrāvī] ṣafrāyī, İ.

[İ 36a]

3 Acı acı dillerüñ baña gelür ġāyet leẕīẕ
Hīç ḥulviyyāt olur mı ey şeker-güftār telḫ

4 Būse-i yāra olur māniʿ raḳīb-i bī-meze
Ol ḥalāvetsüz ider ʿīşüm benüm her bār telḫ

5 Cām-ı zehr-ālūde ṣunsa ṭatlu ṭatlu nūş ḳıl
Kim olur ekṣer Belīġī şerbet-i bīmār telḫ

205 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Şerbet-i hicrān ile ḳıldı meẕāḳum yār telḫ
ʿİş ü nūşum eyledi ol laʿl-i şekker-bār telḫ

2 Ṣabrla gerçi ḳoruḳ ḥelvā olur dirler velīk
Ḥasret-i laʿlüñle oldı dirligüm her bār telḫ

3 Ey lebi ġonçe yüzi gül açma ḫaṭṭuñdan ḫaber
Bülbül-i cāna gelür ġāyet ḥadīṣ-i ḫār telḫ

4 Göreyin çerḫi bozılsun leẕẕet-i peymāneyi
Eyledi devr-i lebüñde çerḫ-i nā-hemvār telḫ

5 Sürmez olduḳ bādenüñ ẕevḳ u ṣafāsın ʿUlviyā
Bezm-i mey ẕevḳin idelden şaḫne-i bed-kār telḫ

205
2a: dirler velīk] dirlerdi līk, B.

206 Ḥāletī-i Yeñiçeri

[B 30b]

1 Cūş ider dil dökse ger yaş dīde-i ḫūn-bār telḫ
Ḥāletī efzūn olur olsa mey-i ḫammār telḫ

2 Cām-ı laʿlüñ ger disem ḥaḳḳumdur olur telḫ-gū
Ḥaḳ dimişlerdür k'olur ʿālemde ḥaḳ güftār telḫ

3 Gelmedi kūyuñda seyl-āb-ı sirişk aġyāra ḫoş
Āb-ı Nīl-i Mışrı bulur zümre-i küffār telḫ

4 Hecr-i laʿlüñ dil görüp cān acısı müşkil didi
Cān ġam-ı zülfüñ çeküp didi ki zehr-i mār telḫ

5 Çeşmi meyl itmez dil-i bīmāruma ey Ḥāletī
Her ṭaʿāmuñ ṭuʿmını bulur belī bīmār telḫ

207 Merḥūm Şuhūdī

1 Acı sözlerle gel itme ʿīşümi ey yār telḫ
Ṭūṭī-i şīrīn-suḫensin eyleme güftār telḫ

[İ 36b]

2 Ārzū-yı ḳāmet ü ruḫsār u laʿl ü çeşm-i yār
Eyledi kām-ı dil-i bīmārumı nā-çār telḫ

3 Laʿlüñi yād itdügümce cevr idüp müjgānlaruñ
Gerçi şīrīn-leẕẕet-i ḫurmā cefā-yı yār telḫ

4 Şehd-i vaṣla vāṣıl iken eyledi zenbūrveş
Nūşumı nīş-i belā ile benüm aġyār telḫ

5 Ey Şuhūdī pür idüp zehr-āb-ı ġamla dem-be-dem
Cām-ı ʿīşüm eyledi bu çerḫ-i bed-girdār telḫ

208 Ṣafāyī-i Ḥīzek-i Eflāṭūn-ı Şeh-nāme-gū

1 Ḳıldı hicrān rūzgārum ey perī-ruḫsār telḫ
Cām-ı laʿlüñ ṣun ki ʿīşüm oldı v'ey dil-dār telḫ

2 Ḫoş durur şehd ü şekerden itdügümce ben niyāz
Nāz ile virse çü leb ol laʿl-i şekker-bār telḫ

3 Añma ʿuşşāḳ içre aġyār-ı turuş-rūyı şehā
Söylemek lāyıḳ degül laʿl-i şeker-güftār telḫ

4 Zehr-i hecrüñ içeli cānā meẕāḳ-ı ʿīşüme
Ḫūrd u ḫᵛābı eyledi bu çerḫ-i kec-reftār telḫ

5 Sögmeyelden yolda gördükçe Ṣafāyīye o yār
Oldı rūz-ı rūzgārum ey dil-i bīmār telḫ

209 Emānī-i Kātib

1 Fürḳat-i dil-dār telḫ ü ṭaʿne-i aġyār telḫ
ʿĪş ü nūşum eyledi devrān-ı bī-tekrār telḫ

208
2b: çü leb] cevāb, İ.
3a: ʿuşşāḳ] ʿuşşāḳī, İ.

[B 31a]

2 Ṭaʿne-i aġyār ile maṭʿūn iken yār aġzına
Sögse incinme dilā lā-büd olur cedvār telḫ

3 Telḫ-bīn olan bilür ġam acısınuñ leẕẕetin
Kim meẕāḳ-ı üştüre gelmez semūm-ı ḫār telḫ

4 Ṭatlu cānından şarābı pek sever dil sāḳiyā
Ḳahveyi añma gider bir zişt-rū murdār telḫ

5 Acı acı üstine oldı Emānī çāre ne
Fürḳat-i dil-dār telḫ ü ṭaʿne-i aġyār telḫ

[İ 37a]

210 **Ve lehu**

1 Geldi ḫaṭṭuñ didügüm cānā gelür her bār telḫ
Ādeme ḥaḳḳ söz gelürmiş ey şeker-güftār telḫ

2 Telḫ-kām olan ne bilsün laʿl-i nābuñ leẕẕetin
Kām-ı maḥmūma gelür çün şerbet-i Dīnār telḫ

3 Zehr-i ḳahrın ṣor lebin ṣorma dilā aġyārdan
Nükte-i meşhūrdur olur meẕāḳ-ı mār telḫ

4 Sögdügine yāruñ incinmez raḳīb-i bed-nihād
Berşe muʿtād olana gelmez çü semmü'l-fār telḫ

5 Zehr-i ḳātilden daḫı semm-i helāhilden beter
Ölmeden daḫı Emānī fürḳat-i dil-dār telḫ

211 **[Ẕātī]**

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

1 Nūş ideli raḳīb ile dil-ber şarāb-ı telḫ
Allāh kim aḳdı çeşme-i çeşmümden āb-ı telḫ

2 Devrān benüm acıtdı yine ṭatlu cānumı
Bezm-i ʿadūda laʿlüñe degmiş şarāb-ı telḫ

3 Ey Ḫusrev-i zamāne dirīġā kim eyledi
Şīrīn lebüñ firāḳı baña ḳand-ı nābı telḫ

4 Bi'llāhi gitme meclisümüz telḫ olmasun
Ey hecri acı ṣoḥbeti ṭatlı şitābı telḫ

5 Şīrīn-kelām Ẕātīye ey şekkerīn-kelām
Her bī-ḫalāvete uyup itme ʿitāb-ı telḫ

---

211 – B. İ 35a-Derkenar. (G. 105, s. 105, *Zâtî Divanı.*)
4 - *Zâtî Divanı.*
5a: şekkerīn-kelām] şekkerīn-zebān, *Zâtî Divanı.*

[DAL]

[feʿilātün feʿilātün feʿilün]

212 Reʾyī Birāder-i ʿUlvī-i Dānişmend

1 Eylemez ġamze-i bī-dāduñ dād
Hey ala gözlüm elüñden feryād

2 Āḫir olsun güzelüm el ḫayr it
Cān metāʿı niçe bir ola mezād

3 İrmedi gitdi elif ḳāmetüñe
Oldı biñ pāre ḥasedden şimşād

4 Nām-ı aġyārı çıḳar defterden
Ger çıḳarmaḳ dilerseñ eyü ad

5 Göndürüp tīrini alsun rūḥı
Diñüz ol ḫūnīye cān ise murād

6 Cān u dilden ḳul olur Reʾyī saña
Eger itmezseñ efendi āzād

213 Şānī Beg

1 Ḫāne-i ʿışḳı ben itdüm bünyād
Ṭaşını yondı egerçi Ferhād

213
4, 5, 6: İ nüshasında hiç olmayan bu beyitler, B nüshasında yerleri boşbırakıldığı hâlde yazılmamıştır.

[B 31b]

2 Her ne şiʿri ki dirin leblerüñe
Būselikde anı baġlar üstād

3 Ben o Selmān-ı zamānem şimdi
Sensin ol şāh-ı Üveys-i dil-şād

4 ...
...

5 ...
...

6 ...
...

[İ 37b]

7 Bir şeh-i ḥüsne ḳul oldı Ş̄ānī̄
Ölmeyince anı itmez āzād

214 Ṣādıḳ Beg

1 Kūh-ı ʿışḳında olurdum Ferhād
Acıyup eylese Ş̄īr̄īn-lebi dād

2 Baġladı sünbüle de ey meh-rū
Vaṣf-ı zülfüñdeki şiʿrüm üstād

3 Dil ceres gibi Ḥicāz-ı kūyuñ
Yād idüp ṭurmadan eyler feryād

4 Oñmasun bitmesün ey serv-i sehī
Göreyin bāġ-ı cihānda şimşād

5 Ki senüñ ḳaddüñe ḳul olmış iken
Geçinür ṣaḥn-ı çemende āzād

6 Dāne-i ḫāl-i siyāhı Ṣādıḳ
Ḫırmen-i ʿömrümi itdi ber-bād

215 Peykerī-i Dānişmend

1 Sögerek ḳılsañ eger bir dem yād
Ola hep mürdelerüñ rūḥı şād

2 Beni ʿālemlere rüsvāy itdüñ
Hey meded nālelerümden feryād

3 Leb-i şīrīnüñe ḳarşu cānā
Alınur ḳand-ı mükerrerden dad

4 ...
...

5 Peykerī bendeñi ser-defter idüp
Añdur ey şāh cihānda bir ad

215
4: Nüshalarda beytin yeri boşbırakıldığı hâlde yazılmamıştır.

[B 32a]

216 Rūḥī-i Merḥūm

1 Bendesin şāh-ı kerem itmese yād
Elümüzden ne gelür güce ne dād

2 Güli vaṣf eyler isem diñlenmez
Bülbülüñ nālelerinden feryād

[İ 38a]

3 Öykünürmiş leb-i yāra sükker
Ölmez isem alayın andan dad

4 Künc-i esrār-ı maʿānī olsun
Dil-i vīrānumı eyle ābād

5 N'ola bed-nām-ı maḥabbet olsam
Rūḥiyā bāḳī ḳalur çün eyü ad

217 Bāḳī Çelebiyyü'l-Müderris

1 Leb-i ḫandānuñ ile ḳılduñ yād
Eyledüñ mürdelerüñ rūḥını şād

2 Beni yād eyledüñ iḥyā itdüñ
Öldiler gitdiler ammā ḥussād

---

217 (G. 37, s. 123, *Bāḳī Divanı.*)
İ nüshasında 5 ve 6. beyitler yer değiştirmiştir.
3a tīr] tīġ, *Bāḳī Divanı.* ḳıldı] ḳılduñ, İ.
3b ġamze yine] ġamzelerüñ, *Bāḳī Divanı.* yine] yite, İ.
5b: saña ḳul oldı] oldı emrüñe, İ.
6b irişmez] yitişmez, B.

3 Tīr-i hecrüñle ber-ā-ber ḳıldı
Nāvek-i ġamze yine zaḫmı ziyād

4 Ḳāmetüñ ḳullıġına düşmeyicek
Olmadı serv-i ḫırāmān āzād

5 Bāḳīye emr nedür sulṭānum
Saña ḳul oldı muṭīʿ ü münḳād

6 Yüri ey serv-i ser-efrāz yüri
Ḳad-i bālāña yitişmez şimşād

218 Ez-ān Miṣālī-i Zelle-dār-ı Edirnevī

1 Ḫāne-i ʿışḳı iderken bünyād
Baña ırġadlıġ iderdi Ferhād

2 Çıḳarup servi bahāya kesseñ
İstemez olmaġa şāhum āzād

3 Ḳad-i bālāña yitişmek dilemiş
Şellā irişmeye servüm şimşād

4 Baña luṭf eyle gel āh itdürme
İderin yoḫsa cihānı ber-bād

218
3b: şellā] şelle, B.
6a: şemse-i] şemme-i, İ.

5 Ne ḳadar āh u fiġān eylersem
Ol ṣanem hīç işitmez feryād

[B 32b]

6 Yazamaz şemse-i sīb-i z̲eḳanuñ
Almasun ḫāme eline Bihzād

[İ 38b]

7 Cān virürken görür ise yārı
Rūḥı olurdı Miṣālīnüñ şād

219 Nāmī-i Dānişmend

1 Ol güneş yüzlü beni itmez yād
Göklere çıḳsa ʿaceb mi feryād

2 Bād-ı taḥrīkī ile kākül-i yār
Ḫırmen-i ṣabrumı ḳıldı ber-bād

3 Āstānuñda benüm sulṭānum
Ben ḳuluñ emre muṭīʿ ü münḳād

4 Göñül efyūn-ı ġamuñdan geçemez
Güç gelür ādeme terk-i muʿtād

5 Döymeye ṭob-ı ġama ey Nāmī
Bedenüñ ḳalʿası olsa pūlād

220 Ümīdī-i Dānişmend

1 Ḫusrevā ʿālemi ṭutdı feryād
Söyle şīrīn-dehenüñ ḳılsun dād

2 Yile virdüñ ol iki gīsūñı
Nāzenīn ʿömrümi ḳılduñ ber-bād

3 Ḥalḳa-i ẕikre gelür diyü seni
Ḫaylī döndi yüridi dün zühhād

4 Meh-i nev ṣanma dilā şevḳinden
Tīşesin göklere atdı Ferhād

5 Ḳuluñ olurdı Ümīdī bendeñ
Başına olsa efendi āzād

221 Refʿī-i Dānişmend

1 Beni bir būse ile itmedi yād
Dad-ı laʿl-i leb-i dil-berden dād

2 Yüce ṭutalı ḳadüñden kendin
Ḳatı alçaḳlıġî idüpdür şimşād

3 Oldı ney şekker tīrüñle lebüñ
Aġıza dad [u] boġaza feryād

---

220 (G 23, s. 66, *Ümîdî Divanı*.)
4a: dilā] görüp, *Ümîdî Divanı*.

[İ 39a]

4 Vaṣf iderdi lebüñi ḳandı ḳoyup
Aġzınuñ dadını bilse ḳannād

[B 33a]

5 Dolaşur ḳāmet ü zülf-i yāra
Elif ü dālı idüp Refʿī ad

222 Tābī-i Dānişmend

1 Nāle-i ʿāşıḳa ḳılmazsın dād
Nice olur ḥāl elüñden feryād

2 Bulmasun kimse ḳuṣūrum dir iseñ
Eyleme ḳaṣr-ı cefāyı bünyād

3 Varısar çekmege bār-ı ġamuñı
Ḫar gibi oldı raḳībüñ muʿtād

4 Boynı bağlu ḳuluñam sulṭānum
Ḫidmetüñden beni itme āzād

5 Şöyle naḳş eyledüm evṣāf-ı ruḫuñ
Ḥayrete vardı görince Bihzād

6 Naẓm-ı Tābīye naẓīr olmaz hīç
Fenn-i şiʿr içre olupdur üstād

223 [...] Faḳīr Ṣāfiyyü'l-Ḥaḳīr

1 Ḳulların şāh-ı cihān itmese yād
Elümüzden ne gelür güce ne dād

2 Ḥāşe li'llāh ki ʿadū sözi ile
Āşnā-yı seg-i kūyuñ ola yād

3 Miḥnet ü ġuṣṣa içün ġam yimezem
Reh-i ʿışḳuñda belādur baña zād

4 Dil-i nā-şād ile baḫtumdan āh
Ẓulm-i bī-dād-ı felekden feryād

5 Laʿl-i cān-baḫşuña Ṣāfī iremez
Meger öldüm k'idesin luṭfla şād

224 Ḫāverī

1 Fenn-i ʿışḳ içre göñül olmadı şād
Ekṣer oñmaduḳ olurmış üstād

2 Ḫusrevā görse leb-i Şīrīnüñ
Ṭaşı ṭaş üzre ḳomazdı Ferhād

3 İçse bir kerre lebüñ şerbetini
Hergiz ekmezdi nebātı ḳannād

---

223 – İ. B 32a-Derkenar.
Şiirin hemen üstüne şu kayıt düşülmüştür: *"Ḥaḳ sübḥānehu ve teʿālā ḫabīr ü āgāhdur ki ḥaḳīr bu mıṣrāʿı didügümde Rūḥī merḥūmuñ maṭlāʿın görmemiş idüm. Tevārüd didükleri varsa budur."*
224 – İ. B 32a-Derkenar.

4 Ṣalın ey serv-i ḫırāmān ṣalın
Ḳat ḳalur cilveñi görse şimşād

5 Ezilürmiş leb-i laʿlüñe şeker
Ölmez isem alayın andan dad

6 Ḫāverī̄ ʿī̄d-i viṣāle iremez
Erbaʿī̄n çekse niçe kez zühhād

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

225 Bāḳī Çelebiyyü'l-Müderris

1 Eyleyüp vaṣlını dermān dil-i bīmāra meded
Dostlar işte ben öldüm baña bir çāre meded

2 Zaḫm-ı sīnemden oḳuñ pārelerin hep alma
Ṭursun Allahı severseñ hele bir pāre meded

3 Güher-i cāmı yitürdük bizi ġam öldüriyor
Sāḳiyā gel bulıvir ḳanda ise ara meded

4 İḫtirāz eylemedüñ aldılar elden cāmı
Vāḳıf itme ṣaḳın ol kimseyi esrāra meded

[B 33b]

5 Mededüñ ḳalmadı feryād u fiġān eyleyecek
Saña kimden ire ey Bāḳī-i bī-çāre meded

226 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Niçe demler araduḳ bu dil-i bīmāra meded
Meded olmadı bulınmadı aña çāre meded

[İ 39b]

2 Şöyle urdı dilüme dil beresin peykānuñ
Diledi aġız açup çaġıra her pāre meded

---

225 (G 40, s. 125, *Bāḳī Divanı.*)
1a: eyleyüp] eylesün, İ., *Bāḳī Divanı.* vaṣlını] laʿlini, *Bāḳī Divanı.*
4a: eylemedüñ itmedüñüz, *Bāḳī Divanı.*
4b: itme] itmeñ, *Bāḳī Divanı.* ṣaḳın ol] ṣaḳınuñ, *Bāḳī Divanı.* ol] -, İ.

3 Baña tenhāda vefālar ideyin didüñ idi
Dime Allāhı severseñ ṣaḳın aġyāra meded

4 Kesmedi āb-ı revān ḫaste-dilüñ teşneligin
Bārī bir ḫancer içür eyle o nā-çāra meded

5 Ṣora var ḥālini bir ḫaste-i hicrānuñdur
Ölmesün ḥasret ile Ṣadrī-i bī-çāre meded

227 İsmāʿīl Beg

1 Elüm irmez n'ideyin dāmen-i dil-dāra meded
Kimse yoḳdur düşüp ayaġına yalvara meded

2 Beni kūyından ıraġ itdi raḳībi yāruñ
Eyle ey tīġ-i ecel ol sege bir çāre meded

3 Siḥr ile aldı göñül mülkini cādū-yı gözüñ
Göz göre eyleme muḥtāc o ḫūn-ḫˇāra meded

4 Gözümüñ nūrı durur ḫāk-i reh-i kūy-ı nigār
İrgür ey bād-ı ṣabā dīde-i ḫūn-bāra meded

5 Nice maḥv olmaya cism-i dil ü cān ʿışḳuñla
Mūsī vü Ṭūrʿaṣā döymedi dīdāra meded

[B 34a]

6 Oldı güm-geşte anuñ fikr-i dehānında revān
Varup ey dil anı efġān ile sen ara meded

7 Tīġ-i hicrān ile İsmāʿīli ḳurbān itme
Raḥm idüp atma Ḫalīlüm beni ol nāra meded

228 Merḥūm Selmān Boḳa Düşdi

1 Aġız açdı beni öldürmege her yara meded
Meded iʿlām idüñüz ḥālümi ol yāra meded

2 Umarın yārı görüp raḥm ideler bārī baña
Ey refīḳ eyle beni tīġ ile biñ pāre meded

3 Gitdi ol yār ile hep ṣabr u ḳarār u ʿaḳlum
Ḳaldı nā-çār dirīġā dil-i bī-çāre meded

4 Bir yüzi ḳara durur kimseye yüz göstermez
Ḳatı yüz virme begüm zülf-i siyeh-kāra meded

[İ 40a]

5 Yine bir kāküli Leylī ġamı ile Selmān
Düşdi Mecnūn-ṣıfat derd ile ṭaġlara meded

229 Rumūzī ez-Sipāhiyān-ı Mışr

1 Yüzüme ḫışm ile ḳıldı yine neẕẕāre meded
Meded öldürdi beni ol gözi mekkāre meded

2 Beni öldürmede bir laḥẓa tevaḳḳuf eyle
Pādişāhum baḳayın yüzüñe bir pāre meded

3 Böyle pür-āteş olup ʿarż-ı cemāl itme baña
Beni yaḳma döyemen āteş-i dīdāra meded

4 Eylemez fāʾide cān ile ḫarīdār olsañ
Aldanup virme göñül şāhid-i bāzāra meded

5 Sīm-i eşk ile ruḫ-ı zerd ile varmaz başa kār
Ḳıl Rumūzī var ise dirhem ü dīnāra meded

230 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Kendüyi böyle maḥal gördi çü aġyāra meded
Ölür isem de gerekmez dil-i bīmāra meded

2 Geçmeden zaḫm-ı firāḳ ile dil-i mecrūḥum
Merhem-i vaṣlını ṣunsun diñüz ol yāra meded

3 Umma ey ḫaste devā şerbet-i ṭıbdan mey iç
K'ol durur derd-i dil-i ʿāşıḳ-ı ġam-ḫᵛāra meded

4 Sūz-ı ʿışḳuñ dilümi eylemedin ṣad-pāre
Ḳand-ı laʿlüñden efendi baña bir pāre meded

[B 34b]

5 Ṣadrī-i ḫaste ġam-ı hecrüñle öliyorur
Çāre-sāzum yitiş eyle aña bir çāre meded

231 Ehlī-i Muʿīd

1 Sīnemi tīġ-i ġamuñ eyledi ṣad-pāre meded
Beni öldürdi bu ġam ile baña çāre meded

230
4a: ṣad-pāre] ṣad-pāre meded, İ.

2 Derdüme nāle vü zār ile meded irmiş idi
Āh idersem n’ola yoḳ şimdi dilā zāra meded

3 Yoluña kendümi biñ pāre idersem de eger
Eylemezsin dil-i dermāndeye bir pāre meded

[İ 40b]

4 Zaḫm-ı tīġinden olur baña olursa çāre
Dostlar tīġ ile çalsun baña diñ yāra meded

5 Ehlīnüñ derdine dermān ideyin didüñ idi
Çaḳ demidür aña var ise eger çāre meded

232 Ālī-i Seyyid

1 Şerbet-i laʿl-i lebüñden dil-i bīmāra meded
Ey ṭabīb-i dil ü cān yoḳ dime tīmāra meded

2 Ġarḳ-ı seyl-āb-ı sirişk oldı dil-i güm-geşte
Yüri ey nāle çaġır ḳanda ise ara meded

3 Ṣaḳla cān içre göñülden leb-i yāruñ sırrın
Vāḳıf itme ṣaḳın abdālı bu esrāra meded

4 ʿAḳl u fikrüm gideli ḳalmadı ṣabr u ārām
Bilmezem n’eyleyeyin bu dil-i nā-çāra meded

232
5a: pāreye] pāre, İ.

5 Niçe bir pāreye çalup dili ṣad çāk idesin
Dostum Ālīye raḥm eyleye bir pāre meded

233 Muḫtārī-i Seyyid

1 Derdümi söylemege ḳalmadı güftāra meded
Meded aḥvālümi ʿarż eyleñ o dil-dāra meded

2 Bilürem ben ne cefā idecegüm aña dimiş
Bilmezem n'eyledüm ol yār-ı cefā-kāra meded

3 Cismümi tīrüñ ile göz göz idüp ḳanlar aḳıt
İtme görümlü beni dīde-i ḫūn-bāra meded

4 Cān virür ḫancere düşmege ġam-ı ġamzeñden
Çāresiz ḳaldı nic'itsün dil-i bī-çāre meded

5 Eylemez ʿahde vefā n'eyleyelüm Muḫtārī
Beni çoḳ pārelere itdi o meh-pāre meded

[B 35a]

234 Ḥaydarī-i Derviş

1 Olmayınca elüm irmez benüm ol yāra meded
Ey ecel gel demidür eyle baña çāre meded

2 Āhı dil bülbülinüñ ṣaldı çemen mülkine od
İriş ey eşk-i revān kūşe-i gülzāra meded

[İ 41a]

3 Ey göñül zülfine ṭolaşma ṣaḳın ṭıfl gibi
Hāy dīvāne yaḳīn olma sen ol māra meded

4 Yansa dil nār-ı cemālüñle n’ola kim döyemez
Ṭūr-ı Mūsī̇ daḫı bu āteş-i dī̇dāra meded

5 Ġamzesinden ola mı Ḥaydarī̇ dil ṭıflı ḫalāṣ
Ḳatu fettāndur o seḥḥār u ciger-ḫ̆āra meded

[RI]

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

235 Merḥūm Rūḥī-i Sulṭān-ı Cefā-kār

1 Ruḫ-ı rengīnüñe berg-i gül-i ḫandān dirler
Ḳad-i mevzūnuñ içün serv-i ḫırāmān dirler

2 Aḳıdur yaşını gözler ser-i kūyuñda seni
Serv-i nāzum buña da dīde-i giryān dirler

3 Baḥr-ı eşküm aña ġālib didügüm işidicek
Ḫaylī āzürde-dil olmış buña ʿummān dirler

4 Saña benümle ne dirler diyicek didi o māh
Sevmiş ol ḫūnīyi bu āfet-i devrān dirler

5 N'ola ṣayd eyler isem āl ile ol serv-ḳaddi
Ne ṣanursın baña da Rūḥī-i fettān dirler

236 Ṣābiriyyü'l-Ḳāżī

1 Zülf-i şeb-būyuñ içün gerçi ki reyḥān dirler
Sünbül-i bāġ aña ḫaylī perīşān dirler

2 Rūḥı yoḳ ṣūret-i Çīni nice teşbīh ideyin
O Mesīḥā-lebe başdan ayaġa cān dirler

236
5a: zāġ] ḫār, İ.

3 Kişver-i ḥüsne berāt-ı ebedīdür rūyuñ
Ḫaṭ-ı müşgīn ile ḳaşuñ aña ʿunvān dirler

4 Elde ḫālüñ ḳılıcuñ ḳabżası yanında gören
Ḫūn-ı ʿāşıḳdur o bir ḳaṭre siyeh ḳan dirler

5 Zār idüp Ṣābirīyi hem-dem-i zāġ olma ṣaḳın
Bülbülin iñledici ġonçe-i ḫandān dirler

237 Bāḳiyyü'l-Müderris

[B 35b]

1 İşigüñ ḫākine ser-çeşme-i ḥayvān dirler
Ḳapuña maṭlaʿ-ı ḥūrşīd-i dıraḫşān dirler

[İ 41b]

2 Zülfüñüñ dest-resin ṭuydı meger ruḫlaruña
Bāġda sünbülüñ aḥvāli perīşān dirler

3 Ḫancer-i ġamze-i bürrānuña tīġ-i Ḥaydar
Ṣafḥa-i ʿārıżuña muṣḥaf-ı ʿOs̱mān dirler

4 Kimlerüñ rūşen ider menzilin āyā bilsem
Giceler seyre çıḳar ol meh-i tābān dirler

5 Laʿlgūn ḳaṭreler aḳıtduġı demler çeşmüm
Ayaġuñ ṭopraġına laʿl-i Bedaḫşān dirler

---

237 (G 144, s. 191, *Bāḳī Divanı.*)
3a: bürrānuña] ḫūn-rīzüñe, *Bāḳī Divanı.*
5b: laʿl-i] kān-ı, *Bāḳī Divanı.*

6 Gözlerüm yaşı dile virdi fenā ey Bāḳī
ʿĀlemi ġarḳ ider ol baḥr-ı firāvān dirler

238 Ṣānī Beg

1 Ḫūblar ḫayline cānā seni sulṭān dirler
Mālik-i Mıṣr-ı ḥüsn Yūsuf-ı Kenʿān dirler

2 Leb-i yāḳūtuña ʿāşıḳ iki bende vardur
Birinüñ cevher adı birine mercān dirler

3 Lebin esrārınuñ ey ḥoḳḳa-dehen maʿcūnı
Eyledi ehl-i dili vālih ü ḥayrān dirler

4 Ey meh-i burc-ı ḥüsn kūyuñı her gün ṭolanur
ʿĀşıḳ olmış ruḫuña mihr-i dıraḫşān dirler

5 Görmesün ḳana ḳarup ehl-i dili ġamzelerüñ
Ḳātil olanı ṭutar ḳanda ise ḳan dirler

6 Sīneye çekdügiçün ḫūbları Rūḥī gibi
Laḳab-ı Ṣānīye bu ḫalḳ-ı cihān cān dirler

239 Rumūzī ez-Sipāhiyān-ı Mıṣr

1 Dişüñe dür lebüñe laʿl-i Bedaḫşān dirler
Cevher-i pāküñe başdan ayaġa cān dirler

238
6a: gibi] dirler, İ.

2 Künc-i ġamda n’ola Yaʿḳūb dinilse baña çün
Mıṣr-ı ḥüsn içre saña Yūsuf-ı Kenʿān dirler

3 Ehl-i meclis eli altında iki sāġar-ı mey
Sāḳiyā bir kez öpince lebüñi ḳan dirler

4 Yārın aġyār ile görmekden ise cānānı
Ġam-ı hecr ile bugün ölmegi āsān dirler

[İ 42a]

5 Zülfüñ āşüftesi olalı Rumūzī ḳuluña
ʿĀşıḳ-ı şīfte-i bī-ser ü sāmān dirler

[B 36a]

240 Ḫusrev-i Dīvāne el-Mülaḳḳab be-Ḫırḳalu Ḥınzīr

1 Cismüñe rūh-ı muṣavver lebüñe cān dirler
Laʿl-i cān-baḫşuñ içün çeşme-i ḥayvān dirler

2 Ehl-i ḥikmet añıcaḳ leblerüñ ey rūḥ-ı revān
Biri ʿİsī-i zamān birine Loḳmān dirler

3 Eşk-i ḫūnīnüme öykündügiçün deryālar
Ġażabından güzelüm dīdelerüm ḳan dirler

4 Ben nice fürḳat ile girye vü āh itmeyeyin
Ḫalḳ-ı ʿālem gözümüñ yaşına bārān dirler

---

240 [*Ahdî Tezkiresi*, s. 145. (Burada şiir, Bursalı mülâzım Ahdî’ye ait olarak gösterilmiştir.)]
1b: cismüñe] hüsnüñe, *Ahdî Tezkiresi.*
3, 4, 5 - *Ahdî Tezkiresi.*

5 N’ola ey ġonçe-dehen gülşen-i ʿālemde eger
Sen gül iseñ baña da bülbül-i nālān dirler

6 Naẓm idelden berü evṣāfuñı ey ḥüsni ḥasen
Cümle Vaṣṣāf-ı cihān Ḫusreve Ḥassān dirler

241 Miṣālī-i Edirnevī

1 Söze gelseñ lebüñe çeşme-i ḥayvān dirler
Yüriseñ ḳāmetüñe serv-i ḫırāmān dirler

2 Çeşmine sürdügiçün iki gözüm ehl-i naẓar
Ayaġuñ ṭopraġına sürme-i aʿyān dirler

3 Üzerinde dirilen ṣanma ḥabāb-ı āli
Cām-ı mey bir kez öpince lebüñi ḳan dirler

4 ʿIşḳ destārını ṣardı baña dellāl-ı belā
Līk ey ḫˇāce anuñ ṣoñ ucı hicrān dirler

5 Ey Miṣālī ḫaṭı eñ ṣoñra yıḳar ḫāṭıruñı
Cümle ʿālem yüzinüñ ṣoñını vīrān dirler

242 Merḥūm Ṣānī

1 Ḫaṭ-ı ruḫsār-ı ʿaraḳ-rīzüñe reyḥān dirler
Leb-i rengīnüñ içün ġonçe-i ḫandān dirler

242
3a: alduġın] olduġın, İ.

2 Gördi sūz-ı dil-i büryānumı bezmüñde kebāb
Āteş-i ġamla ḥicābından olup ḳan dirler

[İ 42b]

3 Ġamzeñüñ siḥr ile cān alduġın inkār itme
Bilürüz nergis-i cādūña ne fettān dirler

4 Ḫam-ı gīsūña ṭoḳınmış gibi bād-ı āhum
Zülfüñüñ ḫāṭırını ḫaylī perīşān dirler

5 Sensin ol şāh-ı ḥüsn dergeh-i iḳbālüñde
Felegüñ mihr-i dıraḫşānına derbān dirler

[B 36b]

6 Şiʿr ü inşā dimeden fāriġ olurduḳ ammā
Ṣāniyā n'eyleyelüm ḥāṣılı yārān dirler

243 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Dehen-i yāra dilā ḥoḳḳa-i mercān dirler
Ṣayrefīler lebine laʿl-i Bedaḫşān dirler

2 Mıṣr-ı ḥüsn içre alur gözle baḳanlar yüzüñe
Göz terāzūsı ile Yūsuf-ı Kenʿān dirler

---

243 (G. 100, s. 250, *Derzizâde Ulvî Divanı.*)
1a: ḥoḳḳa-i] ḥaḳḳā ki, *Derzizâde Ulvî Divanı.*
2 - *Derzizâde Ulvî Divanı.*
3a: ṣalınduḳça] ṣalınduḳda, *Derzizâde Ulvî Divanı.* dil-cūña] dil-cūyuñ, *Derzizâde Ulvî Divanı.*
4b: içinden] içinde, İ.
5a: ḫaṭuñuñ yañlışı var] ḫaṭṭuñ ki yañlış-vār, *Derzizâde Ulvî Divanı.*
6 - *Derzizâde Ulvî Divanı.*

3 Bāġ-ı nāz içre ṣalınduḳça ḳad-i dil-cūña
Ṭoġrısın mı diyelüm serv-i ḫırāmān dirler

4 İns ü cin ḥükmüñe rām olduġıçün pādişehüm
Senüñ içün götürür mühr-i Süleymān dirler

5 Ḫaṭuñuñ yañlışı var ḳılsañ anı n'ola terāş
Yañlış olsa ḳazınur āyet-i Ḳurʾān dirler

6 Külḫanāsā nice ben ḫaste yanup tütmeyeyin
Seni germ-ābe ḳoyar ḳoynına ʿuryān dirler

7 Dil-i ʿUlvī açamaz ẕerrece söz aġzuñdan
Gerçi kim anı suḫen-gūy u suḫen-dān dirler

244 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Rūḥ-ı ṣānī dime rengīn lebine cān dirler
Gerçi ol rūḥ-ı revāna mey-i raḫşān dirler

2 Sāḳī ḫūn oldı yürek ḳandadur ol ḳan olası
Ehl-i ḥikmet anı dil derdine Loḳmān dirler

3 Ḫātem-i ʿışḳı ele kim ki getürdi ey dil
Aña ger mūr-ı żaʿīf ise Süleymān dirler

244
3a: ele] aña, İ.

4 Ḫāl-i Hindūña Ḥabeş gün yüzüñe Aydın ili
Ḫaṭuña Tire vü zülfüñe Ḳaraman dirler

[İ 43a]

5 Bir sözüm var saña ṣūfī diyeyin incinme
ʿIşḳa inkār ideni belki müselmān dirler

6 Şuʿarānuñ n'ola rūḥı disek ol cānāna
Degmez illā ki deger bir sözi biñ cān dirler

7 Rāh-ı miḥnetde Belīġī ki tenin eyledi ḫāk
Tünd-bād-ı ġam-ı ʿışḳuñla perīşān dirler

245 ʿİlmī-i Türk

1 Lebi mercān deheni ġonçe-i ḫandān dirler
Jāledür ġonçede gūyā ki o dendān dirler

[B 37a]

2 Nice zār olmayayın bülbül-i bī-çāre gibi
Yüzüñe ehl-i naẓar tāze gülistān dirler

3 Söze geldükçe virür cāna ṣafā mürdeye cān
Ey Mesīḥā lebüñe çeşme-i ḥayvān dirler

4 Ḳorḳum oldur ki döne dīdelerüm gird-āba
Ḫaylī merdümleri ġarḳ eyledi ʿummān dirler

5 Bilmezin n'eyleye ʿİlmī baña ol āfet-i cān
Çeşmi cādū-yı cihān ġamzesi fettān dirler

246 Nāmī-i Dānişmend

1 Ḳaşuñı nāme-i ḥüsne yeñi ʿunvān dirler
Anuñ içün saña ser-defter-i ḫūbān dirler

2 Ḫaṭ iḥāṭa ideli bāġ-ı ruḫuñ eṭrāfın
Zülf-i müşgīnüñ içün ḥaylī perīşān dirler

3 Ḳomasañ Beyt-i Ḥazende n'ola Yaʿḳūb-ı dili
Mıṣr-ı ḥüsn içre saña Yūsuf-ı Kenʿān dirler

4 Ḳaşlaruñ nūn u elif ḳaddüñ ü zülfüñdür cīm
Başdan ayaġa saña anuñ içün cān dirler

5 N'ola ṭūfān-ı ġamı çeşmine yeñdürse sirişk
Nāmiyā adın anuñ eşk-i firāvān dirler

247 Ṣadrī-i Yolpāz

1 Leb-i şīrīnüñe ey rūḥ-ı revān cān dirler
Ẕeḳanuñ çāhına ser-çeşme-i ḥayvān dirler

[İ 43b]

2 Mā-cerāsın ġam-ı laʿlüñle görenler gözümüñ
Göreyin çoḳ yaşasın dīde-i giryān dirler

3 Lebi ḥelvāsın o şīrīn-dehenüm luṭfından
Baña ʿahd itmiş idi şimdi peşīmān dirler

246
4a: zülfüñdür cīm] zülfüñ derhem, İ.
5b: adın] adına, B.
247 (Şiirin 3. beyti *Ahdî Tezkiresi*, s. 201'de yer almaktadır.)

4 Eşk-i ḫūnīnümüñ üstinde degül āl ḥabāb
Merdüm-i dīde görince güzelüm ḳan dirler

5 Dil ü cān kişverine fitne bıraḳdı bir beg
Nām ile Ṣadrī aña Rūḥī-i fettān dirler

248 Emīrī-i Edirnevī

1 Nāzenīnüm saña gerçi şeh-i ḫūbān dirler
Mıṣr-ı ḥüsn içre bugün Yūsuf-ı Kenʿān dirler

2 ʿĀrıżuñda ḫaṭ u ḫāl iki ġulām-ı Ḥabeşī
Birinüñ ʿanber adı birine reyḥān dirler

[B 37b]

3 Çekelüm ḫāk-i rehüñ dīde-i nā-bīnāya
Ayaġuñ ṭopraġına kuḥl-i Ṣıfahān dirler

4 Vādī-i ġamda gezer bu dil-i Mecnūn dir iseñ
Sen ṣaçı Leylī içün bī-ser ü sāmān dirler

5 Sevdüm ol şūḫı eger kimdür Emīrī dir iseñ
Şeh-i iḳlīm-i suḫen Rūḥī-i fettān dirler

249 Merḥūm Selmān Boḳa Düşdi

1 Ruḫ-ı rengīnüñe berg-i gül-i ḫandān dirler
Ayaġuñ ṭopraġına kuḥl-i Ṣıfahān dirler

2 ʿĀşıḳuñ derdine dermān leb-i cān-baḫşuñdur
N’ideyin ben anı kim çeşme-i ḥayvān dirler

3 Āl ile kimsede cemʿiyyet-i ḫāṭır ḳomadı
Ol sebebden ruḫına zülfi perīşān dirler

4 N’ola yanup yaḳılup derd ile giryān olsam
Ḫūblar nār-ı ġama göz göre gir yan dirler

5 Bu ḫayālātı düşinde daḫı görmedi Kemāl
Bendeñe pādişehüm ad ile Selmān dirler

[İ 44a]

250 **Ḥamīdī Beg ez-Silaḥdārān**

1 Leb-i cān-baḫşuñ içün ʿĪsī-i devrān dirler
Ḫātem-i laʿlüñ içün mühr-i Süleymān dirler

2 Ḳara zülfüñ ruḫuñ üstinde ḳarār eylemesün
Küfr ile olmadı bir arada īmān dirler

3 Varayın cān vireyin görmek içün cānānı
Görinür öldügi vaḳtin kişiye cān dirler

4 Serv-i nāzumdan ümīd eylemeñüz mihr ü vefā
Bārdan oldı beri serv-i ḫırāmān dirler

5 Sāʾil-i ʿışḳuñ eger olmasa ey mihr-i münīr
Şehr içinde ne gezerdi meh-i tābān dirler

6 Derd-i ʿışḳa ki eṭibbādan idem çāre ṭaleb
Ey Ḥamīdī yine Ḥakdan ola dermān dirler

251 ʿAzīzī ez-Merdān-ı Ḳulle-i Heft

1 Dişüñe dür lebüñe ḥoḳḳa-i mercān dirler
Genc-i ḥüsnüñde ser-i zülfüñe ṣuʿbān dirler

2 Şeb-i hecrüñde göñül būs-ı lebüñ umsa ne ṭañ
Ḳarañulıḳda olur çeşme-i ḥayvān dirler

[B 38a]

3 Derledükçe ruḫuñ ey tāze dehānum bize di
Gündüzin jāle ile bir gül-i ḫandān dirler

4 Bende-i ḥalḳa-be-ġūş-ı ḫam-ı zülfüñ olalı
Baña ser-ḥalḳa-i ʿuşşāḳ-ı perīşān dirler

5 Ḫaṭuñ esrārını yād itse ʿAzīzī yārān
Mey-i laʿl-i lebüñi emmede ḥayrān dirler

252 Muḫtārī-i Seyyid

1 Ḫalḳ-ı ʿālem saña ey ḫūr-ṣıfat cān dirler
Gülşen-i kūyuñ içün ravża-i Rıḍvān dirler

2 Ḥüsnüñe ġırra olup ʿāşıḳa cevr itme ṣaḳın
Ber-ḳarār olmaz efendi buña devrān dirler

3 ʿĀlemi bende ḳılursa n’ola luṭf u keremüñ
Ḳul ider pādişehüm ādemi iḥsān dirler

4 Ey ṭabīb-i dil ü cān yoḳ mı meded dermānuñ
Düşdi bir derde göñül adına hicrān dirler

[İ 44b]

5 Hecre ṣabr eylese Muḫtārī n'ola ʿāşıḳlar
Her ne derd olsa taḥammül ider insān dirler

253 Mīrī-i Dānişmend

1 Lebüñe anuñ içün çeşme-i ḥayvān dirler
Cānına ādemüñ emdükçe ḳatar cān dirler

2 Merdüm-i çeşmüm umup luṭfuñ ider ḫidmetüñi
Bu meṣeldür ider insānı ḳul iḥsān dirler

3 Seni bu ḥüsn ile dünyāya degişmez hergiz
Anuñ içün ki anuñ ʿālemi bir ān dirler

4 Dostlar kişver-i maʿmūre-i iḳlīm-i dili
ʿIşḳ olaldan berü şāhı ḳatı vīrān dirler

5 ʿIşḳa ḳul olsa ʿaceb mi bu göñül ʿālemde
Mīriyā her kişiyi başına sulṭān dirler

254 ʿAhdī-i Baġdādī

1 Lāle-ḫadler ruḫuña reşk-i gülistān dirler
Var bülbüllerüñ ey ġonçe hezārān dirler

253
4a: dōstlar] dōstum, İ.

2 Yiridür nāmuñı dībāce-i naẓma yazsam
Saña çün ad ile ser-defter-i ḫūbān dirler

3 Nesḫ ḳıldı ḫaṭ-ı yāḳūtı ḫaṭuñ kilk-i ḳażā
Yazmamış böyle muḥaḳḳiḳ ḫaṭ-ı reyḥān dirler

[B 38b]

4 Ḫıżr olup laʿlüñe gelse beni irgürse n'ola
Ḫaṭuña rāh-ber-i çeşme-i ḥayvān dirler

5 Ḳullaruñ ḫayline ḳul olsa n'ola ʿAhdī şehā
İşigüñ bendelerin ʿāleme sulṭān dirler

255 Ḥıfẓī-i Dānişmend

1 Dehen-i tengüñe ser-çeşme-i ḥayvān dirler
Söz degül anda revān çaġlar aḳar cān dirler

2 Ser-i zülfüñde görüp ḫaṭṭuñı ey nūr-ı Ḫudā
Nāzil olmış şeref ü ḳadr ile Ḳurʾān dirler

3 Ḳan yaġı mey-kedeye ʿarbede-cūyān şimdi
Ḳandasın maʿreke-i ḳahve-fürūşān dirler

[İ 45a]

4 Dār-ı ʿālemde ḳılan kendüyi Manṣūr-ı fenā
İrişür zülf-i dil-āvīzüñe āsān dirler

5 ʿĀlemüñ rūḥı iken nūr-ı ruḫı Ḥıfẓī yine
Ḳanḳı menzildeyiki ol meh-i tābān dirler

256 Recāyī ez- ʿArbcıyān(?)-ı Ḫāṣṣa

1 Ehl-i diller lebüñe ġonçe-i ḫandān dirler
Rāstī ḳāmetüñe serv-i ḫırāmān dirler

2 Görmedi kimse felekde saña beñzer ey meh
Anuñ içün ruḫuña mihr-i dıraḫşān dirler

3 ʿIşḳ ile kūh-ı maḥabbetde olanlar Ferhād
Cān-ı Şīrīni şehā yoluña ḳurbān dirler

4 Ḳorḳaram naḳd-i dili ala eyā rūḥ-ı revān
Çeşm-i ḳattālüñ içün ḫaylīce fettān dirler

5 Şeb-i fürḳatde Recāʾī ḳuluñuñ ey meh-rū
Ġam-ı zülfüñle ḳatı ḫāli perīşān dirler

257 Ḫusrev-i Müderris

1 Ehl-i diller seni cānā şeh-i ḫūbān dirler
İşigüñde niçe Ḫusrevleri derbān dirler

2 Giceler şemʿ-i şeb-ārā saña yanar yaḳılur
Sen meh içün anı da ʿāşıḳ-ı sūzān dirler

3 Rāh-ı kūyuñ güzelüm baġlamış aġyār meded
Ḳaplamış Kaʿbe yolın ḫār-ı muġaylān dirler

256
3a: ʿışḳ ile] ʿışḳuña, İ.

4 Māh ṣanma görinen evc-i felekde ey dil
Dest-i ḳudretle yanar şemʿ-i şebistān dirler

[B 39a]

5 Ḫusrevā bir naẓar ile seni meftūn ideni
Çeşm-i cādūlar ile Rūḥī-i fettān dirler

258 Yeñiçeri Ḫandānī-i Müstaʿmel

1 Mehter-i encüme kim mihr-i dıraḫşān dirler
Āfitābum saña da āfet-i devrān dirler

2 Rūḥsın cümleten ey rūḥ-ı muṣavver zīrā
Ṣıfat-ı pāküñe ḫod maẓhar-ı raḥmān dirler

[İ 45b]

3 Şol Mesīḥā lebüñe ḳābil-i şākird olımaz
Aña kim ḥikmet ile nāmına Loḳmān dirler

4 Ger ḥicābuñ götürüp ʿarż-ı cemāl eyleyesin
Döyemez cümle ḫalāyıḳ aña bir ān dirler

5 Ṭaʿn ider nār-ı cahīme kim anuñ bir şereri
Dilde bir od var aña āteş-i hicrān dirler

6 Āl ile laʿl-i lebüñ öpse ne var Ḫandānī
Pādişāhum ḳuluña ʿārif-i rindān dirler

259 Ḥakīm ʿAṭā-yı Ḫalā-Dehen ü Necis

1 Tīġ-i ʿuryānuñı pehlūya çeken ḳan dirler
Sīne-i ʿāşıḳa germ-ābe-i sūzān dirler

2 N'ola ger bende-i fermān-berüñem dirsem eger
Mülk-i ḥüsne güzelüm çün seni sulṭān dirler

3 Tīġ-i ʿġamzeñ gözedür deşt-i maḥabbetde dili
Kelle-i ʿāşıḳı ol ʿarṣada ġalṭān dirler

4 Laʿlüñ olursa n'ola ʿāşıḳ-ı bī-hūşa naṣīb
Maʿnī rengīn olıcaḳ bāde-i ʿirfān dirler

5 Ey ʿAṭā böyle edā ile naẓīre diyene
Ġāfil olma gözüñ aç merd-i suḫen-dān dirler

260 Nālişī-i Yek-çeşm

1 Alnuña meh yüzüñe mihr-i dıraḫşān dirler
Müntehā ḳāmetüñe serv-i ḫırāmān dirler

2 ʿĀşıḳa mihr ü vefā eylemeyen cānānı
Ehl-i diller işidüp ṣūret-i bī-cān dirler

3 Her nefesde niçe biñ mürdeyi iḥyā eyler
Rūḥ-baḫş oldı lebüñ ʿĪsī-i devrān dirler

4 Jāle ṣanma görinen güllerüñ üstinde seḥer
Ḥacletinden gül-i raʿnāyı görüñ ḳan dirler

[B 39b]

5 Gerçi sen bir gül iseñ bāġ-ı cihānda rūḥum
Nālişī bendeñe de bülbül-i nālān dirler

[İ 46a]

261 Ġıyāṣī-i Cellāḳ

1 Būse-i laʿlüñ içün pādişehüm cān dirler
Leb-i cān-baḫşuñ içün ʿİsī-i devrān dirler

2 Ruḫuña māh-ı şeb-ārā ḫam-ı ebrūña hilāl
ʿAraḳ-ı ʿārıżuña kevkeb-i raḫşān dirler

3 Nāme-i ḥüsne ʿiẕāruñı idenler teşbīh
Ḫaṭ-ı müşgīnüñe ser-nāme-i ʿunvān dirler

4 ʿArż-ı ḥāl eyleyimez ʿāşıḳ-ı bī-çāresidür
Zaḫm-ı sīnem göricek ḫancerüñi ḳan dirler

5 ʿAks-i ḥūrī durur ol rūḥ-ı revān-ı ʿālem
Bilsem ol rūḥ-ı revāna ne içün cān dirler

6 N'ola ebyāt-ı ṣafā-baḫşum olursa gevher
Ṭabʿ-ı pāküme Ġıyāṣī benüm ʿummān dirler

261
5b: bilsem] bilmem, İ.

262 Ṣādıḳ Beg

1 Ḫalḳ-ı ʿālem yüzüñe mihr-i dıraḫşān dirler
Yine arduñca dönerler meh-i tābān dirler

2 El terāzūya urup Mıṣr-ı melāḥatde şehā
Sence-dār mıydı ola Yūsuf-ı Kenʿān dirler

3 Nesl-i Ādemden eyā ḥūr-ṣıfat dünyāya
Gelmedi sencileyin āfet-i devrān dirler

4 İste hecr-i ser-i zülfinde zülāl-i laʿlin
Ẓulmet içinde olur çeşme-i ḥayvān dirler

5 Bilmeyen jāle ṣanur ol boyı servüñ Ṣādıḳ
Leblerinden utanur ġonçe-i ḫandān dirler

263 Keyfī-i Dānişmend

1 Mürde-diller lebüñe çeşme-i ḥayvān dirler
Yaʿnī rūḥum saña başdan ayaġa cān dirler

2 Yoluña cānı revān itdügüm ey rūḥ-ı revān
Seni bir yolına cān virmeli cānān dirler

3 Nergisi ʿaynı ile çeşmüñe beñzetdi gören
Ḳāmetüñ naḫline il serv-i ḫırāmān dirler

262
3a: dünyāya] dünyāda, İ.

4 Ġabġabuñ tāze turunca ẕeḳanuñ sībe bedel
Ḫāline ruḫlaruñuñ fülfül-i būstān dirler

[B 40a] [İ 46b]

5 Şöyle geçgin ki hemān aġzına gelmiş rūḥı
Lebüñ esrārı ile Keyfīyi ḥayrān dirler

264 Ṣabrī-i Dānişmend

1 Yüzüñe gül lebüñe ġonçe-i ḫandān dirler
Kārı bülbül gibi ʿuşşāḳuñuñ efġān dirler

2 Dostum Ḫıżr dinilür ḫaṭ-ı rūḥ-efzāña
Leb-i cān-baḫşuña ser-çeşme-i ḥayvān dirler

3 Hecr-i ḫālüñ elemin çekse n'ola merdüm-i çeşm
Ki belāya müteḥammil durur insān dirler

4 Mey ü maḥbūbdan iʿrāżuñı zāhid göricek
Ḫāl-i ẕevḳi ne bilür ol ḫar-ı nā-dān dirler

5 Şīve vü nāzına aldanma ṣaḳın ey Ṣabrī
Çeşm-i şūḫı gibi ol āfeti fettān dirler

265 Tābī-i Dānişmend

1 Göricek ḳanlu yaşum lücce-i ʿummān dirler
Anda müjgānlarumı pençe-i mercān dirler

264
5a: nāzına] nāz ile, İ.

2 N’ola ḳısḳansa gözinden anı çeşm-i nergis
Güzelüm ḫāk-i rehüñ sürme-i aʿyān dirler

3 Olmadı kimseler esrārına hergiz vāḳıf
Gözlerüñ ḳanumuzı içmede ḥayrān dirler

4 ʿArż idelden ruḫuñuñ tāze Bahāristānın
Şuʿarā hep düşünüp şimdi Gülistān dirler

5 Ser-i kūyuñda senüñ medḥüñ oḳurken göñlüm
Muṣṭafā medḥin oḳur Kaʿbede Ḥassān dirler

6 Ṣaḳın ey meh irişür göklere tīr-i āhum
Yirde ḳalmaz güzelüm āh-ı ġarībān dirler

7 Gözlerüm dāġlarum üstine yaş dökse n’ola
Tābiyā yaḳdı bizi āteş-i hicrān dirler

266 Ve lehu

1 Beglerüñ pādişehe milket-i ʿOs̱mān dirler
Saña lāyıḳ güzelüm taḫt-ı Süleymān dirler

[İ 47a]

2 Dişlerüñ dürr-i ʿAden sāʿidüñ içün billūr
Dehen-i tengüñ içün ḥoḳḳa-i mercān dirler

266
Başlık: Ş̱ānī̄, İ.

3 Āh kim kūyuña irmez giceler efġānum
İrişür gerçi göge nāle vü efġān dirler

[B 40b]

4 Gūsfend-i dili gördükde segān-ı kūyuñ
Sevinüp geldi yine tekyeye ḳurbān dirler

5 Sūz-ı şiʿrüm görüp erbāb-ı suḫen ey Tābī
Oda yansun n'idelüm defter ü dīvān dirler

267 ʿAyānī-i Dānişmend

1 Yüz çevirmiş gibi senden yine cānān dirler
Hāy miskīn idegör derdüñe dermān dirler

2 Yiridür āh u enīnüm ḳıla dehri sūzān
Ḫārlarla ṣalınur ol gül-i ḫandān dirler

3 N'ola kūyuñdan efendi beni dūr itse raḳīb
Ki Behişţden çıḳaran Ādemi Şeyṭān dirler

4 Felek el virdi vü yār oldı baña rām diyü
Şādmān olma raḳībā buña devrān dirler

5 Saña yitmez mi ʿAyānī bu saʿādetler kim
İşigi itleri yāruñ saña yārān dirler

267
1b: hāy] hā, İ.
2a: enīnüm] derūnum, İ.

268 Fānī-i Cüz’-ḫ̆ān

1 Ayaġuñ ṭopraġına kuḥl-i Ṣıfahān dirler
Dīde-i cāna meded ḳıl anı dermān dirler

2 Leb-i cān-baḫşuña beñzer diyü ḥayvānları gör
Yoḳ yire bir ṣu adın çeşme-i ḥayvān dirler

3 İtme bi’llāhi teʿaccüb dile ger irse ġubār
Ḫaṭ-ı ser-sebz-i nigāra ḫaṭ-ı reyḥān dirler

4 Leb-i yāḳūtuña bir pāk-i güher bendesinüñ
Ger suʾāl eyler iseñ nāmına mercān dirler

5 Pīr-i fānī vü naḥīf olmış iken ʿışḳuñla
Dil-i Fānīye ʿacebdür daḫı oġlan dirler

[İ 47b]

269 Merāmī Beg

1 Gözüñe ehl-i naẓar nergis-i fettān dirler
Yüzüñe gül ṣaçuña sünbül ü reyḥān dirler

2 Ḫātem-i ḥüsn ile āfāḳı müsaḫḫar itdüñ
Dehen-i nāzüküñe mühr-i Süleymān dirler

3 Ḳo benüm sīnem içinde oḳuñ ey ḳaşı kemān
Çünki peykānını dil derdine dermān dirler

269
2a: ḥüsn ile] ḥüsnüñe, İ.

4 Seni germ-ābede ġayrıyla görüp ḥalvetde
Ġayretinden ṣanemā dīdelerüm ḳan dirler

[B 41a]

5 Āteş-i ʿışḳa düşüp yanmada pervāne göñül
Anuñ içün ruḫuña şemʿ-i şebistān dirler

6 Ne ola ḥālüm eyā ʿāşıḳ-ı bī-çāreler āh
Bī-vefādur ḳatı ol Rūḥī-i fettān dirler

7 Şāḫ-ı mercānı ḳızıl regleridür dürleri eşk
Ey Merāmī gözüñe lücce-i ʿummān dirler

270 Ṣiyāmī-i Gidi-i Remmāl

1 Ḳūyuña ehl-i ṣafā Kaʿbe-i rindān dirler
Bülbülān ruḫlaruña ṣaḥn-ı gülistān dirler

2 Bāġ-ı ḥüsnüñde bu zülfeynüñe ey ġonçe-dehen
Birine sünbül anuñ birine reyḥān dirler

3 Ḫıżr ḫaṭuñ olalı zülfüñe ẓulmet dirler
Leb-i cān-perverüñe çeşme-i ḥayvān dirler

4 Ḳul olup ḳāmetüñe ḥāṣılı āzāde iken
Ḫidmete baġladı bil serv-i ḫırāmān dirler

5 Dil-i dür-bār-ı Ṣiyāmīyi bugün ġavvāṣān
Āşnā-yı ṣadef-i lücce-i ʿummān dirler

271 Recāyī-i Dānişmend

1 Ruḫ-ı gül-bergüñe ʿālem gül-i ḫandān dirler
Dil-i şūrīdeme de bülbül-i nālān dirler

2 Dün gice gerden-i aġyāra ṣaçuñ bend ideli
Dil-i ʿuşşāḳı bugün ḫaylī perīşān dirler

3 Çeşm-i ser-mestüñe nergis ḫaṭuña misk-i Ḫoten
Zülf-i şeb-būyuña da sünbül [ü] reyḥān dirler

[İ 48a]

4 Leb-i cān-perverüñi ṣordum eṭibbāya senüñ
Dil-i bī-çārelerüñ derdine dermān dirler

5 Naẓm u neṯrümle n'ola daʿvī-i merd eylersem
Şuʿarā içre Recāyī baña Ḥassān dirler

272 Ġıyāṯī-i Cellāḳ

1 Ruḫ-ı zībāñı görüp āyīne-i cān dirler
Seyr idüp ġabġabuñı sīb-i Ṣıfahān dirler

2 Seni germ-ābede ʿuryān görüp ey sīm-berüm
Cāmlar laʿl-i ʿaraḳnāküñ içün ḳan dirler

3 Saña ser-geşte hemān ben degülem çerḫ-i felek
Niçe biñ dīde ile ḥüsnüñe ḥayrān dirler

272
3a: ben] benüm, İ.
7, 8 – İ.

[B 41b]

4 Rūy-ı pür-tāb u ʿaraḳnākuñı gülşende görüp
Sūsen ü lāle vü sünbül gül-i ḫandān dirler

5 Zār idüp bendelerüñ ḥüsnüñe maġrūr olma
Ey şeh-i devr-i zamānum buña devrān dirler

6 ʿAks-i ḥūrī durur ol rūḥ-ı revān-ı ʿālem
Bilsem ol rūḥ-ı revāna ne içün cān dirler

7 Ḥasret-i ḳāmet ü çeşm ü dehen ü ḳaşuñla
Baḥr-ı ḥayretde gözüm yaşına ʿummān dirler

8 Seni aġyāruñ ile gördi meger ehl-i nücūm
Müşterī ile ḳırān eyledi Keyvān dirler

9 Luṭf-ı ṭabʿumı Ġıyāṣī görüp erbāb-ı kemāl
Sen de ḫatm oldı bugün şīve-i Selmān dirler

273 Rifʿatī-i Dānişmend

1 Ḳad-i mevzūnuñ içün serv-i ḫırāmān dirler
Zülf-i miskīnüñe de sünbül ü reyḥān dirler

2 Bir gice meclis-i ʿuşşāḳı iderse rūşen
Her yalıñ yüzlüye bir şemʿ-i şebistān dirler

3 ʿĀlemüñ ḫalḳını mihrüñle musaḫḫar ideli
Ehl-i diller lebüñe mühr-i Süleymān dirler

4 ʿĀşıḳ-ı ḫaste-dile sīnede rūḥı yoġ iken
Naẓar iden kişiler ḳālıb-ı bī-cān dirler

5 Rifʿatī sen daḫı eşʿāruñı işʿār eyle
Ṭurmayup naẓm-ı dil-āvīzini yārān dirler

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

[İ 48b]

274 Merḥūm Nişānī Beg Raḥime'llāh

1 Bāz-ı nālemle dirīġā olmadı cānān şikār
Ṣayd müşkil çekme zaḥmet olmaz imiş cān şikār

2 Bir ʿaceb ḥikmet ben ol şeh-bāzumı ṣayd itmezem
Ol ider murġ-ı dil-i miskīnümi her ān şikār

3 Dām-ı zülf ü ḫālini dil almaġa atmış kemend
Resmidür şām u seḥerde eylemek şāhān şikār

4 Her ne deñlü nāz ile yüksek uçarsa n'ola yār
Eyler imiş ehl-i cevri ʿāḳıbet devrān şikār

5 Murġ u māhī ṣaydını ḳo göñül avla luṭf ile
ʿĀrif eyler ey Nişānī çün dil-i insān şikār

275 Merḥūm Yaḳīniyyü'l-Ḳāżī

[B 42a]

1 Ṣad-hezārān cān u dil murġın ider her ān şikār
Görmedüm çeşm-i ḥiyel-bāzuñ gibi bir cān şikār

274
2b: miskīnümi] sengīnümi, İ.
275
2 – İ.

2 Murġlar şāhın n’ola idinseñ üsküflü gedā
Oldı çün saña hümā-yı devlet-i devrān şikār

3 Murġ-ı ʿışḳı ṣayd ümīdin itmesün her bü’l-heves
Hīç olur mı peşşeye ʿanḳā-yı ʿālī-şān şikār

4 Çeşmi bir āhū ki ser-efgenlik anuñ pīşesi
Zülfi bir şeh-bāzdur kārı anuñ her ān şikār

5 Her zaġanla ol perī-ruḫ hem-cenāḥ olmaḳ neden
Çünki olmaz zāġa şeh-bāz-ı hümā cevlān şikār

6 Ey Yaḳīnī sen hele ṣal şāh-bāz-ı himmetüñ
Ola şāyed ol tezerv-i bāġ-ı ḥüsn ü ān şikār

276 ʿAhdī-i Baġdādī

1 Naḳd-i eşküm bezl itdüm olmadı cānān şikār
Aḳça ile gerçi kim dirler olur ḫūbān şikār

2 Furṣat el virmişken avla ol gözi şeh-bāzı var
Ṣanma kim girür ele anuñ gibi her ān şikār

3 Ayırup benden çeker tenhāya dil-dārı raḳīb
Hey meded itmek diler īmānumı şeyṭān şikār

---

276 (bkz. Hasibe Mazıoğlu, “Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri”, Türk Dili ve Araştırmaları Yıllığı Belleten, 1981, s. 115.)
4b: dest-resin] dest-res, *Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri.*
5b: ider] -, İ.
6 – İ, *Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri.*

4 Pāy-ı esbüñ būs ider fitrāke bulur dest-resin
Şeh-süvārum şevḳden itse n’ola cevlān şikār

5 Bir kez açsa ol ḳaşı yānuñ ʿuḳāb-ı tīri per
Murġ-ı dil gibi ider ʿAhdī hezārān cān şikār

6 Şīr-i meydān-ı maʿānīdür Nişānī Beg k’anuñ
Fażla-i maʿnīsin eyler ṣāḥib-i ʿirfān şikār

[İ 49a]

277 **Tābī-i Dānişmend**

1 Dām-ı zülfiyle ḳılur ʿāşıḳların cānān şikār
Çeşmi şol şeh-bāza beñzer kim olupdur cān şikār

2 Mār-ı zülfeynüñ ucında göñlümi gören didi
Bülbül-i gūyāyı itmiş gūyiyā ṣuʿbān şikār

3 Baş virür fitrākuña aṣılmaġ içün dostum
Yolına cānın revān eyler olur ḳurbān şikār

4 Ey göñül çek sīneñe ol gevher-i pākīzeyi
Gevher-i yek-tāyı eyler lā-cerem ʿummān şikār

5 Dāma düşmezlerse Tābī ḫūblar olmaz ʿaceb
Mülk-i fānīde ne mümkindür k’ola ġılmān şikār

[B 42b]

278 Ṣānī Beg

1 Murġzār-ı ṣaḥn-ı kūyın eyledi cānān şikār
Ġūyiyā eṭrāf-ı şehr-i Ḳūmı itdi ḫān şikār

2 Baḥr-ı eşkümde arar ebrūlaruñ ʿaksini dil
Beñzer ol ṣayyāda eyler māhī-i ʿummān şikār

3 Bād-ı āhumdur iden ṣuʿbān-ı zülfüñ pīç pīç
Mār-gīr olanlar eyler ejderi āsān şikār

4 Dāne dāne eşk-i ḫūnīnüm gözümden sildi yār
İtdi bir ʿayyār gūyā sübḥa-i mercān şikār

5 Yār ʿazm-i bīşezār itmez çıḳup aġyārsuz
Eylemez kelb-i muʿallemsüz ser-i segbān şikār

6 Avlamış murġ-ı dil-i Ṣānīyi zülfin dām idüp
Ṣayd-ı şāhīn eylemiş ol şāh-bāz-ı cān-şikār

279 Merḥūm Şuhūdī

1 Bend idüp cān murġın itdi kākül-i cānān şikār
Görmedüm anuñ gibi bir şāh-bāz-ı cān-şikār

278
1b: Ḳūmı] Ḳırımı, İ.
279
2a: eyledüm] eyledi, İ.
4a: içün] idüp, İ.

2 Dāne-i eşki döküp dām eyledüm müjgānlarum
İtmege murġ-ı ḫayālüñ ey şeh-i ḫūbān şikār

3 Ġonçe-i gül baş çıḳarmış ḫārdan ṣuʿ bān-ṣıfat
İtmegiçün ṣubḥ-dem bir bülbül-i nālān şikār

[İ 49b]

4 Nār-ı ḥırṣa yaḳma cānı ʿūdveş tesḫīr içün
Ḫaylī müşkildür perīyi eylemek insān şikār

5 Dāne-i luṭf ile ṣayd eyle Şuhūdī göñlini
İtmek isterseñ eger bir murġ-ı ḫoş-elḥān şikār

280 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Ṣalma dil şeh-bāzını olmaz aña cānān şikār
Varsa destüñde sīm ü zer olur ḫūbān şikār

2 Aldururken murġ-ı lāhūtī göñül şeh-bāzına
Bu ʿaceb kim olmaz ol pervāzeye cānān şikār

3 Begligüñ var yaraşur üsküflü ulaḳsın şehā
ʿĀdet olmışdur ider bu nevʿ ile şāhān şikār

---

280 (G. 110, s. 256, *Derzizâde Ulvî Divanı.*)
2a: aldururken] öldürürken, *Derzizâde Ulvî Divanı.* şeh-bāzına] şeh-bāz-ı dil, *Derzizâde Ulvî Divanı.*
3 – İ.
3a: ulaḳsın] oḳ atsın, *Derzizâde Ulvî Divanı.*
4a: şeh-bāzdur] şeh-bāz-ı dil, *Derzizâde Ulvî Divanı.*
5a: avlatmaġ] oḳ atmaġ, *Derzizâde Ulvî Divanı.*
6b: bāz-ı] yār-ı, *Derzizâde Ulvî Divanı.*

4 Her neye ṣalsañ varur dönmez ʿaceb şeh-bāzdur
Görmedüm tīġüñ gibi ʿālemde ḳaṭʿā cān şikār

5 Çaḳıra murġ-ı ṣafā avlatmaġ olaldan yasaġ
Ḳahve gūyā bir ḳara ḳuşdur ider fincān şikār

[B 43a]

6 Ḳādir olmaz her kişi kebg-i maʿānī ṣaydına
Bāz-ı fikretle ider ʿUlvī anı her ān şikār

281 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Kebg-i cānı itdi ey dil ġamze-i cānān şikār
Görmedüm anuñ gibi bir şāh-bāz-ı cān-şikār

2 Rūmdan şeh-bāzlar ṣalup diyār-ı şarḳda
Pençe-i ʿuḳḳābdan aldı Süleymān cān şikār

3 Öldügüme ġam yimezdüm zaḫm-ı tīrin sīneye
Ṣarsam ey dil eylesem şemşīrini ʿuryān şikār

4 Bir tezerv-i nāza ṣaldum göñlümüñ şeh-bāzını
Ben ıraḳdan baḳaḳaldum itdi ol fettān şikār

5 Ey Belīġī furṣat eldeyken şikāruñ alıgör
Olmadın ṣayyād-ı merg-i bī-emāna cān şikār

282 Merḥūm Raḥmī Çelebiyyü'l-Müderris

1 Zār-ı göñlüm itdi nā-geh kākül-i cānān şikār
Eyledi bir mār gūyā bülbül-i nālān şikār

2 Ḫāl-i ruḫsāruñ ḳara zülfüñle diller ṣayd ider
Rūm sulṭānıdur eyler gūyiyā her ān şikār

[İ 50a]

3 Ẕevḳ-i ʿālem dānedür dünyā durur dām-firīb
Anda olur ʿāḳıbet murġ-ı dil-i insān şikār

4 Dīdesin tīr-i ḥavādiṯ birle nā-bīnā idüp
Niçe Rūyīn-ten idüpdür Rüstem-i devrān şikār

5 ʿĀşıḳ olmaz Raḥmiyā gözden şu kim yaş dökmeye
Nitekim murdār olur aḳıtmayınca ḳan şikār

283 Vaḥyī-i Ġazel-Nüvīs

1 Dilleri itse ʿaceb mi kākül-i cānān şikār
Şāh-bāza şimdi mi oldı dilā murġān şikār

2 İtmesün kūyında dil-ber cān u diller ṣaydını
Eylemez zīrā ḥarem murġānını şāhān şikār

3 Dāne itdüm yaşumı dām oldı dāġum ḥalḳası
Olmadı ḥayfā hümā-yı vuṣlat-ı cānān şikār

4 Ḫāk-i pāyıyla metāʿ-ı cānı isterse nigār
Böyle bāzārı ḳaçurma düşmeye her ān şikār

5 Ayaġına varsun anuñ murġ-ı diller Vaḥyiyā
Gitmesün yabana diñ ol şāh-bāz-ı cān-şikār

[B 43b]

284 Selāmī-i Ḳara Āmedī

1 Dil alup cān itmek ister ol şeh-i ḫūbān şikār
Ḥükm elinde eylese her cānibi sulṭān şikār

2 Dāne-i ḫālin döküp dām eylemişdür zülfini
Ḳılmaġa murġ-ı dili dil-ber kebūtersān şikār

3 Aldı bāġın şāh-bāz-ı ġonçenüñ bād-ı ṣabā
Ṣubḥ-dem olmaġiçün murġ-ı serā-destān şikār

4 Derd-i ʿışḳ alduñ nuḳūd-ı eşki ey dil ḫarc idüp
Pīr iken ḳılduñ yine bir ḫūb-rū oġlan şikār

5 Ey Selāmī çoḳ ulaşduñ sen dü-çeşm-i dil-bere
Ġāfil olma kim ider dil murġını rindān şikār

285 Merḥūm Selmān Boḳa Düşdi

1 Şiʿr-i rengīnüm görüp olsa n'ola cānān şikār
Siḥr ü efsūn ile ʿādetdür olur ḫūbān şikār

[İ 50b]

2 Rūmdur bunda anasından ṭoġan şeh-bāz olur
Dilleri ṭıfl iken itse n'ola ol fettān şikār

3 Aġzı ile ḳuş da ṭutarsa eger şeh-bāzlar
Olımazlar ġamze-i cānāne gibi cān-şikār

4 Yine bir üsküflü şeh-bāza göñül ṣayd oldı kim
Ġamze-i ḫūn-rīzine eksük degül her ān şikār

5 Cān-ı şīrīn virmek ile vaṣl umarsın yārdan
Ṭıfl-ı zīrek ola mı ḥelvā ile Selmān şikār

286 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Şāh-bāz-ı ḥüsn ile olmaz diyenler cān şikār
Gördi ne yüzden ider cān murġını cānān şikār

2 Görse ger ġayrı hevāda uçduġın dil murġınuñ
Süzilüp ol gözleri şāhīnüm eyler cān şikār

3 Sūzen ile bāzveş ger dikseler çeşmüm şehā
Eylerüm dilde ḫayālüñ murġını her ān şikār

4 Nev-cevānlar murġ-ı çābükveş ne deñlü cüst ise
Bāz-ı ġafletle ider her gördügin pīrān şikār

5 Göklerüñ bir ḳatına ʿUlvī çıḳarsa bāz-ı dil
Alçaġ uçar aḳçasuz olmaz aña ḫūbān şikār

[B 44a]

287 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Ḳıldı cān murġın hümā-yı kākül-i cānān şikār
N'ola dirsem aña ben de şāh-bāz-ı cān-şikār

287
5, 6 – İ.
7b: baña] -, İ.

2 Gönlini aldı ʿadūnuñ zülf-i ʿanber-bār-ı yār
Ġūkdur gūyā kim eyler anı bir ṣuʿbān şikār

3 Cism-i pür-dāġum görüp ḳaçsa ol āhū ṭañ mıdur
Vaḥşet eyler lā-cerem görse ḳaçan ḳaplan şikār

4 Dāne-i pend ile nāṣiḥ gönlümi bend idemez
Ola mı ʿuṣfūra hīç ʿAnḳā-yı ʿālī-şān şikār

5 Gösterüp ḳadd-i nihāli üzre zülfi ḥalḳası
Eyledi dil şāh-bāzın el ile cānān şikār

6 Mey çaḳır sāḳī çaḳırcı mīr-i meclisdür gönül
Olsa ṭañ mıdur baña ol gözleri mestān şikār

7 Ey Ġıyāṣī ḳāmet-i ḫam-geştemi dāl eyledüm
Ol ġazāl-i müşg-bū olmaz baña el-ān şikār

[İ 51a]

288 Miṣālī-i Edirnevī

1 Ola mı ey dil saña ol şāh-ı ʿālī-şān şikār
Yoḳ durur hergiz hümāyı itmege imkān şikār

2 Ḳoñşusını ḳurd yimez dime ʿadūdan ḳıl ḥaẕer
Eylemekde iḫtiyārı yoḳ següñ cīrān şikār

3 Ol gözi āhūyı ṣayd itseñ n'ola aġyār ile
Segle eylerler ġazāl-i vaḥşīyi her ān şikār

4 Murġ-ı dil kūyında dil-dāruñ ṭutılmaz kimseye
Tā ezel ḥürmetdür olmaz Kaʿbede murġān şikār

5 Ey Miṣālī bir baḳımda murġ-ı cānı ṣayd ider
Yaraşur çeşmine dinse şāh-bāz-ı cān-şikār

289 Emānī-i Kātib

1 Bir gözi şāhīne olmışdur tezerv-i cān şikār
Kim ider bir ānda biñ biñ cānı ol fettān şikār

2 Şāh-bāz-ı dil ḫayālüñ ṣaydın itmez aġlasam
İdemez şāhīn olsa şiddet-i bārān şikār

3 Per büken şāhīnveş ʿuşşāḳa göz mi açdurur
Cān atar cān ṣaydına cānā ḫadeng-i cān-şikār

4 Ol gözi şāhīn içün aġ oldı her mūy-ı siyāh
Şāh-bāzı aġ ile eyler çü ṣayyādān şikār

5 Kākülüñ cānā perīşān eyle diller ṣaydına
Ḫūbdur sünbül hevāda ey şeh-i ḫūbān şikār

[B 44b]

6 Bezm-i ʿālemde ne deñlü dem sürerseñ Cem gibi
ʿĀḳıbet cāmuñ ṣıyup eyler seni devrān şikār

289
1b: biñ biñ] biñ, B.
3, 4 – İ.

7 Kebg-i dil hergiz ṭutılmazdı Emānī kimseye
Eyledi şāhīnveş ol gözleri fettān şikār

290 Ṣıdḳī-i Kizbī Çāvūş

1 Murġ-ı dil ṣayd eyleyüp ḳıldı yine cānān şikār
Pādişehler ʿādet olmışdur ider her ān şikār

2 Cān virür dil laʿl-i cān-baḫşına yāruñ şevḳ ile
Gerçi kim bir cān virür eyler velī biñ cān şikār

3 Bülbülāsā n'ola iñlersem hezārān derd ile
Göñlümi ḳıldı çemende bir gül-i ḫandān şikār

4 Cān şikār itmek ḳatı güçdür velī biñ nāz ile
Eyledi ol gözleri fettān ʿaceb āsān şikār

5 Olmaġıl maġrūr ḳuvvetde eger rüstmān'iseñ[108]
Rüstemāsā ḫāk idüp eyler seni devrān şikār

6 Dām ile ṣayd olmaz iken ol tezerv-i ḫoş-ḫırām
Eyledi şeh-bāz-ı dil pervāz urup ol ān şikār

7 Ṣıdḳiyā cān kebgini kimse şikār itmezdi līk
Eyledi şāhīnveş ol āfet-i devrān şikār

290
3a: derd ile] derdine, B.
4, 5 – İ.
[108] "Rüstemāne iseñ" ifadesi vezin gereğince bu şekilde okunmuştur.

[İ 51b]

291 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Murġ-ı rūḥum itmedin bāz-ı ecel ey cān şikār
Ṣal meded gelsün o zülf-i şāh-bāz-ı cān-şikār

2 Ḳuş ṭutarsa başdan aġız ile şeh-bāz idemez
Kākül-i yār-ı hümā-pervāz ile yeksān şikār

3 Pençe-i ʿuḳḳāba düşdi ṣanurın bir şāh-bāz
Olsa aġyāra ḳaçan bāz-ı dil-i cānān şikār

4 Naḳd-i cān ile ne mümkin yārı teshīr eylemek
Bir megesle ola mı Sī-murġ-ı ʿālī-şān şikār

5 Dām-ı çeşmüñden çıḳarma ḳadd ü ḳaşı ʿaksini
Ṣadriyā düşmez bilürsin merdüme her ān şikār

292 Ve lehu

1 Murġ-ı ḳadr ü cāhı eylerdi ezel pīrān şikār
Şimdi dehri gör ki eyler dün ṭoġan oġlan şikār

2 Ḳaşuña oldı ser-i zülfüñ ruḫuñda muttaṣıl
Ḳıldı gūyā māhī-i ʿummānı bir ṣuʿbān şikār

[B 45a]

3 Ḳays-ı deştüñ āşiyān ṣanma başında dāmdur
İtmege murġ-ı ḫayāl-i Leylīyi her ān şikār

4 Zülfi bir luʿb ile göñlüm almayınca bilmedüm
Baña dirlerdi kebūterle olur oġlan şikār

5 İremez ʿirfān ile maṭlūba erbāb-ı ḫıred
Sīm ü zerle Ṣadriyā eyler anı nā-dān şikār

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

293 Bāḳī Çelebiyyü'l-Müderris

1 Göñül almaġa gelür şīveye āġāz eyler
Dil-i bī-çāreyi ben ʿarż idicek nāz eyler

2 Ne hümā ḳaydı ser-i zülfi hevāsında baña
Göñül ol mertebelerden yüce pervāz eyler

3 Kāmet-i naḫle göre ḥālet-i reftār olsa
Yine bu ʿişveyi ol serv-i ser-efrāz eyler

4 Göreyin ṭur seni bir laḥẓa disem yollarda
Baña ol şūḫ-ı cihān şīveyi ṭurmaz eyler

[İ 52a]

5 Bend-i zülfinden elem çekme iñen ey Bāḳī
Seni aġyārdan ol ḳayd ile mümtāz eyler

294 Şānī Beg

1 Yār gördükde beni şīveye āgāz eyler
Ṭıfl lālāsına gūyā ki ṭurup nāz eyler

2 Nāleme muṭrib-i ġam gerçi ki uydurdı neyin
Gelicek naġme fürū-dāşte nā-sāz eyler

---

293 (G 126, s. 179, *Bāḳī Divanı*.)

3 Cān u başın reh-i kūyuñda fedā itdi göñül
ʿĀşıḳı ʿışḳ-ı dil-īr eyler ü ser-bāz eyler

4 Naẓm-ı Bāḳī-yi bu elfāẓ-ı bülend eyledi pest
Zāġdan bāz-ı şikārı yüce pervāz eyler

5 Bu ḫayālāt u edālar seni Ṣānī- göresin
Giderek Rūmda çaḳ Ḥāfıẓ-ı Ṣīrāz eyler

295 Rumūzī- ez-Sipāhiyān-ı Mışr

1 Varsa her ʿāşıḳına luṭf ile iʿzāz eyler
Ol cefā-pīşe baña gelse velī- nāz eyler

2 Āşiyān ide mi vīrānesini her būmuñ
Ol hümā her yire ḳonmaz yüce pervāz eyler

3 Terk-i ḥırṣ eylemedür pīr-i ḫarābātuñ işi
Zāhid-i ṣavmaʿa bu şīveleri āz eyler

[B 45b]

4 Siḥr ider ġamzesi öldürmede dil-ḫasteleri
Ölidür görmede ammā lebi iʿcāz eyler

5 Başdan çıḳsa Rumūzī- n'ola zülfi gibi yār
Her perīşānı çün ol kendüye hem-rāz eyler

295
1a: iʿzāz] āġāz, İ.

296 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Ol ḳamer-çihre nedemsāza ser-āġāz eyler
Zühreye nālelerüm nāyını dem-sāz eyler

2 Her ḳaçan nāz ile āheng ide şeh-nāza nigār
Rāstī naġmede ʿuşşāḳı nevā-sāz eyler

3 Murġ-ı dil ḳaddi hevāsında uçar sen servüñ
Ḳonmaz ol degme bu dāġa yüce pervāz eyler

[İ 52b]

4 Dün ü gün çerḫ-i sitem-kāra dönüp ol meh-rū
ʿĀşıḳa döne döne cevrini ṭurmaz eyler

5 Cān-ı şīrīni virüp her kişi Ferhād olımaz
Şīve-i Kūh-keni ʿāşıḳ-ı ser-bāz eyler

6 Bir nefes ḳāmet-i bālāsını ʿarż itmese yār
Dūd-ı āh-ı dilümi serv-i ser-efrāz eyler

7 Ḳanda var ruḫlaruñ āyīnesi vaṣfın cānā
Ṭūṭī-i ṭabʿ-ı Belīġī gibi mümtāz eyler

297 ʿAvreti Rūspī Ḳız Ḳarındaşı Ḳaḥbe Kendüsi Gidi Şiyāmī-i Remmāl

1 Görüñ ol seng-dili bendesine nāz eyler
Kūhlar nālemi gūş eylese āġāz eyler

297
2a: dehr] dehri, İ.

2 Zīr-i pervāzına mānend-i hümā dehr alup
Murġ-ı dil burc-ı felekden yüce pervāz eyler

3 Ḳāf-ı vaḥdetde gel ʿAnḳā olalum ey sāḳī
Keyf-i ʿışḳ ʿāşıḳ-ı ġam-dīdeyi şeh-bāz eyler

4 Bu ḫayāl-i ẓılli ḳo gel berü ey ṣūretger
Şāhid-i maʿnīyi gel gör ki nice bāz eyler

5 Rūmili pīrleri himmeti ʿālemde seni
Ey Ṣiyāmī dem olur Ḥāfıẓ-ı Şīrāz eyler

298 Ġıyāṣī-i Cellāḳ

1 Ḳaçan ol şūḫ lebin cām ile hem-rāz eyler
Beni bezm içre ney-i nāleye dem-sāz eyler

2 Hem-zebān idinüp aġyārını yanına alur
Beñzüm ol nāy-zen-i şūḫ benüm sāz eyler

[B 46a]

3 Baña cevr itmege nāz ile o kūçek dehenüm
Būselik ile disem naġme-i şeh-nāz eyler

4 Ruḫları yüzini zülfi ile örter ol şāh
Beni bir luʿb ile māt itmege açmaz eyler

5 ʿAhde ṭur ʿāşıḳuña mihr ü vefā eyle disem
İşidür cevr ü cefāyı baña ṭurmaz eyler

6 Bāġ-ı kūyuñda Ġıyāṣī ki ruḫuñ vaṣfın oḳur
Beñzer ol bülbüle gülşende ser-āġāz eyler

[İ 53a]

299 Merāmī Beg

1 Ney gibi dil ki ḳaçan nāleye āġāz eyler
Çeng-i ġam anı o dem kendüye dem-sāz eyler

2 Aġlasam ḥālümi ger ʿişve ider yār güler
Ben niyāz eyledügümce baña ol nāz eyler

3 Mey ü maḥbūb ṣafāsın ne bilür zāhid olan
ʿĀlem ü ẕevḳi hemān rind-i naẓar-bāz eyler

4 Gel raḳīb ile meded gezme eyā kebg-i ḫırām
Ṭūṭī-i bāġ ḳaçan zāġ ile pervāz eyler

5 Dil-i meyyāli Merāmīnüñ eyā rūḥ-ı revān
Cümle dil-berler içinde seni mümtāz eyler

300 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Def idüp sīne-i ʿuşşāḳı o şeh nāz eyler
Herkese dāʾiresine göre iʿzāz eyler

2 Ne çalar nāle-i ʿuşşāḳ yanında muṭrib
Ḳanḳı nā-sāz beni nāleye dem-sāz eyler

3 Ḫˇāce-i māl-perestüñ yine ḥırṣına göre
Çoḳ degül dehr aña n'eyler ise az eyler

4 Yiter itdüñ sitemi ṭur gidelüm seyre disem
Hīç baḳmaz yüzüme cevrini ṭurmaz eyler

5 Kelimātum göricek Ṣadrī diye ehl-i kemāl
Bunı ne Cāmī vü ne Ḥāfıẓ-ı Şīrāz eyler

301 Ve lehu

1 Nāyını nālelerüm sāzına dem-sāz eyler
Rāstī muṭrib-i meclis ḳatı nā-sāz eyler

2 Çeng ḳıldı ḳadümi sīne-i mecrūḥumı def
Ne bu ḳānūn-ı cefā niçün o şeh nāz eyler

[B 46b]

3 Ḳand-ı laʿlüñ ṣanemā ṭūṭī-i dem-besteleri
Nükte-perdāz u suḫen-sāz u hoş-āvāz eyler

4 Ne geçer tīri dile ḫancerini ben bilürin
Baña bu işleri ol ġamze-i ġammāz eyler

5 Eski işüñi dilümüñ başların Ṣadrī disem
Yeñi başdan o ṣanem cevre ser-āġāz eyler

---

301 – İ.

302 Emānī-i Kātib

1 ʿIşḳı ol serv-ḳadüñ ʿāşıḳı mümtāz eyler
Ādemi kāküli sevdāsı ser-efrāz eyler

2 Ġayretinden per ü bālini döker murġ-ı çemen
Ḳaçan ol kebg-i derī nāz ile pervāz eyler

3 Ney-i pür-sūz ḳaçan nāleme dem-sāz olsa
Bulımaz perde-i āhum ḳatı nā-sāz eyler

4 Depret ol laʿl-i şeker-pāşı birez luṭf eyle
Ṭūṭī-i cānı sözüñ ḳandı ḫoş-āvāz eyler

5 İtse ʿuşşāḳ ile ger būselige ḳavl ü ḳarār
Ṭurmayup ḳavl ü ḳarārına o şeh nāz eyler

[İ 53b]

6 Peşşeveş ḫūr u ḥaḳīr olsañ Emānī her çend
Himmet-i ʿışḳ cihānda seni şeh-bāz eyler

302
1b: ser-efrāz] ser-āġāz, İ.
6b: şeh-bāz] mümtāz, İ.

[feʿilātün mefāʿilün feʿilün]

303 Pādişāh-ı Felek-Destgāh Ḫallede'llāhu Mülkehu ve Ebede Salṭanatehu

1 Gönlüm alan o zülf-i dil-cūdur
Dili dīvāne eyleyen budur

2 Derd-i ʿışḳ ile teşne diller içün
Leblerüñ ṣanki bir içim ṣudur

3 Gül gibi gelseñ aġzuñ içre dişüñ
Ḥoḳḳa-i laʿl içinde lüʾlüʾdür

4 Çeşm-i ebrūña düşdi cān u ġönül
Çāre ne başumuzda yazudur

5 Ḫaṭ-ı dil-dār artar eksilmez
Ṣanki bir bī-bahāne ḳayġudur

6 Gel e yaşum aḳıtma iki gözüm
Saña ḫayr eylemez ılı ṣudur

7 Dāʾim ehl-i niyāza nāz itmek
Ey Selīmī güzellere ḫūdur

304 Raḥīmī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

[B 47a]

1 Kākülüñ gerçi misk-i ḫoş-būdur
Dili sevdālara ṣalan budur

2 Yalmanur teşne-dil görüp dişinüñ
Ḫastedür ṣandı bir içim ṣudur

3 Leb ü dendānuñ añıcaḳ gözümüñ
İçi pür laʿl dükān-ı lüʾlüʾdür

4 Ġam-ı ḫaṭuñ hevā-yı zülfüñ āh
Ben perīşāna ḳara yazıdur

5 Nār-ı hecre yaḳan beni her şeb
Bir yalıñ yüzlü yār-ı meh-rūdur

6 Dil ḳocalduḳça ʿışḳa oldı ḥarīṣ
ʿAḳlı var ol delünüñ uṣludur

7 Aġladup alma ey perī āhum
Gözlerüm yaşı bir ılı ṣudur

8 Ehl-i ʿışḳa Raḥīmī cevr ü ʿitāb
Ḫūb-rūlarda bir güzel ḫūdur

304
2 – İ.

[İ 54a]

305 ʿAbdü'l-Kerīm-zāde Meḥmed Ḥilmī ki Ḳāżī ʿAsker-i Anaṭolı Būd

1 Ḫāki ʿanber hevāsı ḫoş-būdur
Kūy-ı yāruñ güzelligi budur

2 Ḫūn-ı maẓlūm u eşk-i ʿāşıḳla
Kūyınuñ rāhı laʿl ü lüʾlüʾdür

3 Āh şāhum firāḳ ile ölenüñ
Meşhedi ṭaşlarında yazudur

4 Dil-i şeydā ġamuñsuz eglenmez
Ḳoyamaz eski yārın uṣludur

5 Dāmen-i pāki çek ḥarāretle
Dökdügüm ḳanlu yaş ılı ṣudur

6 Pāy-māl eylemek ġarībi müdām
Ey Meḥemmed güzellere ḫūdur

306 Nevʿiyyü'l-Müderris

1 Resen-i sünbülüñ semen-būdur
Diller anuñla bağlamaludur

---

305 (Şiirin matla beyti *Ahdî Tezkiresi*, s.55'te yer almaktadır.)
306 (G 559, *Nevʿî Divanı*.)
2a: kūy-ı] rūz-ı, B.
5a: hezārın] hezārān, İ.
6b: dişlerinüñ] dişlerimin, *Nevʿî Divanı*.
7b: güzellerle] güzellerde, *Nevʿî Divanı*.

2 Baña kūy-ı ḳıyāmetüñ miṣli
Gün yüzüñle o ḳadd-i dil-cūdur

3 Sünbül-i zülfüñüñ esīriyüz
Bizüm ancaḳ günāhumuz budur

[B 47b]

4 Dilde fikr-i ġazāl-i çeşm-i nigār
Geşt ider deşt içinde āhūdur

5 Teşnelikden hezārın öldürdi
Leb-i dil-ber ki bir içim ṣudur

6 Ḫaṭ-ı laʿli ġulāmıdur yāḳūt
Dişlerinüñ esīri lüʾlüʾdür

7 Nevʿiyā ḳūt-ı rūḥdur şiʿrüñ
Ṣan güzellerle sāde pehlūdur

307 Ṣānī Beg

1 ʿĀrıż-ı yār verd-i ḫod-rūdur
Ḫaṭṭı reyḥān u zülfi şeb-būdur

[İ 54b]

2 Ḫālüñ itdi rübūde dilleri hep
Hūş-ber gibi ḥabb-ı dārūdur

3 Sīneye çekmedür nigārı ġaraż
Ẕevḳ-i dünyāda sāde pehlūdur

4 Ser-i kūyuñ begüm Buḫārādur
Seyl-i eşk anda āb-ı Amūdur

5 Mey-i gül-reng var iken sāḳī
Kim içer ḳahveyi ḳara ṣudur

6 Ġam-ı sevdā-yı zülf-i dil-berler
Başumuzda ne ḳara yazudur

7 Şiʿri irdi Kemāle Ṣānīnüñ
Pey-rev-i Kātibī vü Ḫˇācūdur

308 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Beni yaḳan o ḫāl-i ḫoş-būdur
Nāfe baġrını ḫūn iden budur

2 Ḳaşuñı burc-ı ḳavse beñzetsem
Baña incinme göz terāzūdur

3 Dīde germ-ābesinde eşkümden
Ḥaẕer it ey perī ılı ṣudur

4 Vaṣf-ı dendān u dürc-i laʿlüñle
Sözlerüm ṣanki ʿıḳd-ı lüʾlüʾdür

5 Ṣu gibi gönlüm aḳıdan cānā

308
2a: beñzetsem] beñzetdüm, İ.

ʿĀrıżuñla o ḳadd-i dil-cūdur

6 Mey-i nāb ile sāġar-ı sīmīn
Dest-i sāḳīde bir içim ṣudur

[B 48a]

7 Şol ki dīvāne-i maḥabbet olur
ʿAḳlı var u başında uṣludur

8 Ehl-i ʿışḳa Ġıyāṣī cevr itmek
Dil-rübālarda ʿādet ü ḫūdur

309 Ümīdī-i Dānişmend

1 Dili bend eyleyen o gīsūdur
Beni āşüfte eyleyen budur

[İ 55a]

2 N'ola göñlüm düşerse ḫancerüñe
Ki leṭāfetde bir içim ṣudur

3 Ḫāk-i pāyuña tūtiyā dirsem
N'ola ey dost göz terāzūdur

4 Miskle nüsḫa yazdı ḫaṭṭ-ı ġubār
Gördi çeşm-i nigār ṣayrudur

---

309 (G 78, s. 102, *Ümîdî Divanı.*)
6 - *Ümîdî Divanı.*
7a: Demidür eşkümi revāne ḳılan, *Ümîdî Divanı.*

5 Ḫāl-i ruḫsārı misk-i Rūmīdür
Mūy-ı zülf-i siyāhı şeb-būdur

6 Beni şehr içre eyleyen rüsvā
Bir yüzi gün hilāl-ebrūdur

7 Cūyveş yaşumı revāne iden
Ey Ümīdī o ḳadd-i dil-cūdur

310 Tābī-i Dānişmend

1 Dili bend eyleyen o gīsūdur
Cānı āşüfte eyleyen budur

2 Bāġ-ı ḥüsnüñde ruḫlaruñ güldür
Zülfüñ ol bāġ içinde şeb-būdur

3 Vezn içün kuḥl ile ġubār-ı rehüñ
Dīdeler keffe-i terāzūdur

4 Dil-i bīmāra gel ṭabībüm içür
Ḫancerüñ çünki bir içim ṣudur

5 Sīneye çekmeden ġaraż tīġüñ
Bir yalıñ yüzlü ile pehlūdur

6 Ne ʿaceb māʾil olsa ehl-i kemāl
Sözlerüñ Tābiyā aḳar ṣudur

311 Merḥūm Raḥmī Çelebiyyü'l-Müderris

1 Ḫal ü ḫaṭṭı ki ʿanberīn-būdur
Rūy-ı yāruñ güzelligi budur

[B 48b]

2 Cām-ı laʿl-i lebüñ eyā sāḳī
Ṭurduġıyla o bir içim ṣudur

3 Ḫāl-i pür-mūy bāġ-ı ḥüsnüñde
Perçemi var siyāh Hindūdur

[İ 55b]

4 Ḫaṭ-ı laʿlini ṣorıcaḳ didi yār
Ötesin añma kim ḳarañudur

5 Şiʿr-i Raḥmīde vaṣf-ı dendānuñ
Ṣadef-i baḥr içinde lüʾlüʾdür

312 Merḥūm Yaḳīniyyü'l-Ḳāżī

1 Ruḫuñ ey ġonçe verd-i ḫoş-būdur
Bülbül-i cānı zār iden budur

2 Bir yalıñ yüzlü ḫūbdur tīġüñ
Gönlüm anuñla sāde pehlūdur

3 Ḫaṭ-ı pür-çīn içinde ḫālüñ ṣan
Sebzezār-ı Ḫotende āhūdur

4 Cüst ü cū itmesün mi anı yaşum
Ḳadd-i mevzūnı serv-i dil-cūdur

5 ʿĀşıḳın her nefesde tāzelemek
Ḫūb-rūlarda eskiden ḫūdur

6 Geçinürmiş fütāde ḳāmetüñe
Sāye yanuñda bir siyeh-rūdur

7 İki şeh-perdür aña zülfeynüñ
Ey perī gözlerüñ piristūdur

8 Kākülüñden alup Yaḳīnī şemīm
Didi şeydā iden beni budur

313 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Añma rūz-ı ḥisābı ḳayġudur
Sāḳiyā ṣun şarābı dem budur

2 Şafaḳ içinde māh-ı nev gūyā
Mey-i nāb içre ʿaks-i ebrūdur

3 Diller almaḳda siḥr ider çeşmüñ
Bilmezin anı hīç ne cādūdur

4 Serv-i nāzum çenārı elleme kim
Reh-i ʿışḳuñda ḳatı ṭoġrıdur

5 Dimedüñ Ṣadrīye nedür ḥālüñ
Bunca demdür ḳapuñda ṣayrudur

[B 49a] [İ 56a]

314 Ḥıfẓī-i Dānişmend

1 Sünbülüñ zülf-i ʿanberīn-būdur
Aña bir ḫam-ı nihāl ebrūdur

2 Gülüñ ol lālegūn ʿiẕāruñdur
Berg-i sebz aña ḫaṭṭ-ı ḫoş-būdur

3 Ruḫuña göñli ʿārıżuñ aḳıdur
Gül-sitānuñ yüzi ṣuyı cūdur

4 Ḫancerüñ çün miyānuñ özler dil
Naẓarı yiri ḫastenüñ ṣudur

5 Eñ siyeh baḫt u tīre-rūz olanuñ
Yār-ı nā-mihribānı meh-rūdur

6 Ne żarar ḫāl ü ḫaṭṭ-ı laʿlinden
Yirlü yirinde çeşm ü ebrūdur

7 Ḥıfẓī sevdā olan dimāġında
Didi zülf-i nigāra şeb-būdur

314
1b: ḫam-ı] cim-i, İ.
2 – İ.

315 Ḳara Caʿfer Çelebi

1 Beni meftūn iden o gīsūdur
Ḳaddümi dāl iden ol ebrūdur

2 Leb-i cān-baḫşı ile dendānı
Dürc-i laʿlin içinde lüʾlüʾdür

3 N'ola ḫoş-bū olursa kākül-i yār
Zülfi anuñ yanında şeb-būdur

4 İtdi siḥr ile ʿaḳlumı yaġma
Bilmezin gözleri ne cādūdur

5 Nice ṣabr eylesün dil-i ʿāşıḳ
Bāġ-ı ḥüsn içre ḳadd-i dil-cūdur

316 Rifʿatī-i Dānişmend

1 Didiler ʿārıżına gül-būdur
Gül ḳulaġında jāle lüʾlüʾdür

2 Ehl-i diller iderse meyli n'ola
Bāde-i laʿli nūş dārūdur

3 ʿĀrıżı üzre noḳṭa-i ḫāli
Mülk-i Rūm içre ṭıfl-ı Hindūdur

[B 49b]

4 Dehen-i ġonçede olan jāle
Mişrebe içre bir içim ṣudur

[İ 56b]

5 Ravżada servler ḫırām idemez
Her birinüñ ayaġı baġludur

6 Rifʿatīnüñ efendi ḥücresine
Görmege gel ki ḫaylī ṣayrudur

317 Yümnī-i Mevlevī

1 Dīde-i mestī çeşm-i cādūdur
Ḫāl-i müşgīni nāf-ı āhūdur

2 Murġ-ı ḥüsn itdi ḫaṭ gelüp pervāz
Ser-i zülfi per-i piristūdur

3 Yem-i ġamda sirişk-i gevher-bār
Ṣadef-i dīdem içre lüʾlüʾdür

4 Tīġ-i ḫūn-rīzüñi görüp bilde
Didi herkes kesici ḳanludur

5 Beni āşüfte eyleyen meh-rū
Yümniyā bir hilāl-ebrūdur

317
3b: dīdem] dīde, İ.

318 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Rūy-ı dil-ber ki verd-i ḫoş-būdur
Ḫaṭṭı reyḥān u zülfi şeb-būdur

2 Yir ider cānda ḫancer-i dil-ber
Bir yüzi ṣulu yār-ı dil-cūdur

3 Gitmedi ḳaldı ṣafḥa-i dilden
Ġam-ı ḫaṭuñ ne ḳara yazudur

4 Sensin ol gevher-i girān-māye
Saña lālā efendi lüʾlüʾdür

5 ʿAks-i zülfüñ ṣu ıssıdur anda
Ḥaẕer eyle yaşum ılı ṣudur

6 Bu cihānuñ nesine şād olalum
Sūrı mātem sürūrı ḳayġudur

7 Ey Belīġī belāya ṣabr itmek
ʿĀşıḳ-ı ḫaste-dillere ḫūdur

[İ 57a]

319 Ḫusrev-i Müderris-i Buḳʿa

1 Gözlerüm yaşı başlu bir ṣudur
Ḳan bulanıḳ aḳar ulu cūdur

318
5a: ṣu ıssıdur] hevāsıdur, İ.

[B 50a]

2 Didi zülfin görüp dil-i şeydā
Beni sevdāyī eyleyen budur

3 Baḥr-ı eşkümde ʿaks-i dendānuñ
Ṣanki deryā içinde lüʾlüʾdür

4 Yaşumı bir perī aḳıtmışdur
Dostlar ṣaḳınuñ ılı ṣudur

5 Ḫusrevi ṣanma dil-berā bī-derd
Derdüñ ile derūnı memlūdur

320 **Emānī-i Kātib**

1 Bend iden cāna zülf ü gīsūdur
Beni sevdālara ṣalan budur

2 Cāna ṭartılduġuñ baḳınca senüñ
Bildüm ey māh göz terāzūdur

3 Dil-i bī-çārenüñ işigüñde
Başı yaṣduḳda ḥāli yatludur

4 Ḥüsne aldanma kim bu dünyādur
ʿÖmre ṭayanma bir aḳar ṣudur

5 Çekelüm ḫaṭṭuñuñ cefālarını
N'idelüm çünki başa yazıdur

6 Bir nefes ḳaldı çıḳmaġa cānum
Yitişigör ölümlü ṣayrudur

7 Ṭāliʿ üñde Emānī bāb-ı viṣāl
Açılursa ne ḳutlu ḳapudur

321 Ve lehu

1 Ḳāmetüñ bir nihāl-i dil-cūdur
Eşk-i çeşmüm müdām aḳar ṣudur

2 Kākülüñ bir ḥayāt-ı sermeddür
Bāġ-ı ḥüsnüñ riyāż-ı mīnūdur

3 Dehenüñ çeşmesār-ı āb-ı ḥayāt
Leblerüñ cāna nūş dārūdur

[İ 57a]

4 Leb-i laʿlüñde ḫaṭ-ı jengāruñ
Lāceverd ü bedaḫş u siludur

5 Tīr-i müjgānuñ ey kemān-ebrū
Dil-i bīmāra ḳara ṣancudur

6 N'ola yanuma uġrasañ geh gāh
Ġaraż ey yār sāde pehlūdur

[B 50b]

7 Cūlaruñ göñlin aḳıdan çemene
Be Emānī o serv-i dil-cūdur

322 Merāmī Beg

1 Ruḫı bāġında zülfi şeb-būdur
Beni āşüfte eyleyen budur

2 Şol ki zencīr-i ʿışḳa virdi boyun
Anı dīvāne ṣanma uṣludur

3 Güller üstinde dāne-i şeb-nem
Ṭabaḳ-ı laʿl içinde lüʾlüʾdür

4 Mey-i nābuñ ṣafāsına nisbet
Ḳahve didükleri ḳara ṣudur

5 N'ola maḫmūr-ı ḫˇāb olursa gözüñ
Ḫasteye çünki ẕevḳ uyḫudur

6 Ey Merāmī yolında cānānuñ
Ölme ʿāşıḳlara güzel ḫūdur

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

323 Nevʿiyyü'l-Müderris

1 Senüñ maḥzūnuñ olmaḳ baña şādān olmadan yegdür
Ġamuñla aġlamaḳ illerle ḫandān olmadan yegdür

2 Cihānuñ ʿizz ü cāhın böyle iẕʿān eyledüm ben kim
İşigüñde ḳul olmaḳ dehre sulṭān olmadan yegdür

3 Düşüp künc-i ḫarābāt içre ṣūfī kāse-līs olmaḳ
Serīr-i devlete Faġfūr u Ḫāḳān olmadan yegdür

4 Cihān-ı bī-ṣebātuñ raʿmına devr itdürüp cāmı
İçüp lā-yaʿḳıl olmaḳ şāh-ı devrān olmadan yegdür

5 Şarāb-ı ʿışḳ ile Nevʿī gibi mest-i müdām olmaḳ
Baḳup bu niʿmet-i dünyāya ḥayrān olmadan yegdür

[İ 58a]

324 Merḥūm Yaḳīniyyü'l-Kāżī

1 Baña dermāndelik ḳapuñda derbān olmadan yegdür
Lebüñ yādına ölmek vaṣl-ı cānān olmadan yegdür

2 Ḳarīn olmaḳ saña ey ḳaddi Ṭūbā bāġ-ı ḳūyuñda
Cinānda hem-nişīn-i ḥūr u ġılmān olmadan yegdür

323
2a: böyle] şöyle, İ.
324
2b: ġılmān] Rıḍvān, B.
5 – İ.

3 Cihānda mālik olmaḳ vaṣlına bir Yūsuf-ı ḥüsnüñ
ʿAzīz-i ʿālem olup Mıṣra sulṭān olmadan yegdür

4 Segān-ı kūyuñ içre ḫūr olup şāhum ẕelīl olmaḳ
ʿUlüvv-i manṣıb ile reşk-i aḳrān olmadan yegdür

[B 51a]

5 Olup künc-i ḫarābātuñ gedāsı cām-ı Cem nūş it
Bu cāh-ı salṭanat Cemşīd-i devrān olmadan yegdür

6 Zülāl-i laʿl-i cān-baḫşını nūş idüp ṣafā bulmaḳ
Yaḳīnī neşve-dār-ı āb-ı ḥayvān olmadan yegdür

325 Ṣānī Beg

1 Ḳapuñda sāʾil olmaḳ ġayra mihmān olmadan yegdür
Gedā-yı kūyuñ olmaḳ Mıṣra sulṭān olmadan yegdür

2 Ḫarābāt erleriyle kāse kāse bāde nūş itmek
Nedīm-i meclis-i Faġfūr u Ḫāḳān olmadan yegdür

3 Kilāb-ı kūyuñ ile hem-sifāl olup ḫırıldaşmaḳ
Varup bezminde Ṭahmāsuñ ġazel-ḫᵛān olmadan yegdür

4 Ḳapuñ ḫuddāmınuñ bir bende-i fermān-beri olmaḳ
Der-i devlet-meʾāb-ı şehde derbān olmadan yegdür

---

325 (Şiirin 1 ve 3. beyilteri *Hasan Çelebi Tezkiresi*, s.197'de yer almaktadır.)
1a: ḳapuñda sāʾil olmaḳ ġayra mihmān] ġamuñla aġlamaḳ illerle ḫandān, *Hasan Çelebi Tezkiresi.*
1b: Mıṣra] baña, *Hasan Çelebi Tezkiresi.*
3a: hem-sifāl olup] her gice cānā, *Hasan Çelebi Tezkiresi.*

5 Belā küncinde her şeb girye vü āh itmek ey Ṣānī
Ümīd-i vuṣlat-ı yār ile şādān olmadan yegdür

326 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Ḳapuñda bende olmaḳ mīr-i mīrān olmadan yegdür
İşigüñ beklemek rifʿatde Keyvān olmadan yegdür

2 Dil-i miskīn esīr-i ḫālüñ olmaḳ çīn-i zülfüñde
Niçe yıllar Ḥabeş mülkine sulṭān olmadan yegdür

3 Cemālüñ vaṣfını ḥüsn-i edā ile edā itmek
Ḥabībüm ṣābit olmışdur ki Ḥassān olmadan yegdür

4 Ṭoñuz gütmek çerāgāh-ı ġamuñda Şeyḫ Ṣanʿān veş
Efendi bir bölük aġyāra çūbān olmadan yegdür

5 Kilāb-ı kūy-ı cānān ile ʿUlvī iḫtilāṭ itmek
Varup erbāb-ı dīvān ile yārān olmadan yegdür

[İ 58b]

327 Merāmī Beg

1 Gedā-yı kūyuñ olmaḳ mīr-i mīrān olmadan yegdür
ʿAzīzüm bendeñ olmaḳ Mışra sulṭān olmadan yegdür

2 Dilā mey-ḫāne-i ʿışḳında yāruñ bāde-nūş olmaḳ
Cihān bezminde Cemşīd ile Ḫāḳān olmadan yegdür

3 Cefā-yı derd-i hicrān ile giryān ol dilā dāʾim
Ṣafā-yı vaṣl-ı cānān ile ḫandān olmadan yegdür

4 İçüp rind-i ḫarābāt̄i olup rüsvā-yı ʿām olmaḳ
Yiyüp efyūn u bengi deng ü ḥayrān olmadan yegdür

[B 51b]

5 Vücūduñ taḫtını ber-bād iderse rūzgār-ı ʿışḳ
Merāmī mülk-i ʿālemde Süleymān olmadan yegdür

328 Beli̇̄gi̇̄-i Yeñiçeri

1 Ḳapuñ derbānı olmaḳ mī̇r-i mī̇rān olmadan yegdür
Serī̇r-i salṭanatda mülke sulṭān olmadan yegdür

2 Gedā-yı kūy-ı yār olmaḳ cihānda pādşālıḳdur
Bilürseñ milket-i Faġfūra Ḫāḳān olmadan yegdür

3 Yoluñda ḫākümi ber-bād iderse tünd-bād-ı ʿışḳ
Şehā ben mūr-ı miskī̇ne Süleymān olmadan yegdür

4 Ser-i zülfinde yāruñ bir nefes cemʿiyyet-i ḫāṭır
Ġam-ı dünyā ile biñ yıl perī̇şān olmadan yegdür

5 Leb-i yārı añup bezm-i belāda giryeler itmek
Beli̇̄gi̇̄ ʿāşıḳ-ı ser-meste ḫandān olmadan yegdür

329 Emānī̇̄-i Kātib

1 Esī̇r-i zülfüñ olmaḳ Çī̇ne Ḫāḳān olmadan yegdür
Maʿāẕa’llāh ḫaṭādur dehre sulṭān olmadan yegdür

2 Be ẓālim cevr idersin çün cefāñı āşikār itme
Ser-i kūyuñda nā-ḥaḳ dem-be-dem ḳan olmadan yegdür

3 Şehā aġyār ile ʿuşşāḳı ṣulḥ u āşt̄i itmek
Nihān olmaḳ ġamuñ ālemde destān olmadan yegdür

4 Ḫarābāt içre b̄i-ḥürmet olup zāhid ayaḳlanmaḳ
Es̄ir-i ḳahve-ḫāne düzd-i fincān olmadan yegdür

[İ 59a]

5 Emān̄i ẕevḳin itmek furṣat el virdükçe ḫūbānuñ
Firāḳından be va'llāhi peş̄imān olmadan yegdür

330 Ve lehu

1 Yüzüñ gülmek cihānuñ derdi ḫandān olmadan yegdür
Ġamuñla aġlamaḳ murġ-ı ḫoş-elḥān olmadan yegdür

2 Nihāl-i nāzen̄inüñ gülşene her sū revān olmaḳ
Bu bāġuñ niçe biñ servi ḫırāmān olmadan yegdür

3 Göñül çāh-ı zeneḫdānuñda bir sāʿat es̄ir olmaḳ
ʿAz̄izüm niçe yıllar Mıṣra sulṭān olmadan yegdür

4 Kilāb-ı kūyuñuñ kim kāse-l̄isi olmaġ ey meh-rū
Ne ḥāl ise hele aġyāra segbān olmadan yegdür

---

330 – İ.

5 Emānī gül yüzüñ vaṣf eylemek gülzār-ı kūyuñda
Hezārān bülbülüñ nālān u giryān olmadan yegdür

[B 52a]

331 [Emānī]

1 Öpülmek ġonçe-femler nāz-ı cūyān olmadan yegdür
Ḳucılmaḳ sīm-tenler pāk-dāmān olmadan yegdür

2 Şehā ʿuşşāḳa şimdi leblerüñden kām-baḫş olmaḳ
Bugün yarın gelüp ḫaṭṭuñ peşīmān olmadan yegdür

3 Güzeller şemʿ-i bezm-i ehl-i ʿışḳ olmaḳ ne zībādur
Söyünmek āteş-i fürḳat firūzān olmadan yegdür

4 Virüp sīm ü zerüñ ẕevḳ-i viṣālin eylemek her şeb
Varup kūyında bir gün zār u giryān olmadan yegdür

5 Emānī gül yüzüñ vaṣf eylemek gülzār-ı kūyuñda
Hezārān bülbülüñ nālān u giryān olmadan yegdür

332 Beyāniyyü'l-Ḳāżī

1 Esīr-i ʿışḳuñ olmaḳ şāh-ı devrān olmadan yegdür
Ḳul olmaḳ sen şehe başına sulṭān olmadan yegdür

2 Göñül gencīnesin erkenceden bir şāha ṭapşurmaḳ
Dilā her ġamzesi Tātāra tālān olmadan yegdür

331
5 – B.

3 Firāḳuñda recā-yı vaṣluñ itmek ʿāşıḳ-ı zāra
Viṣālüñde melūl-i bī̇m-i hicrān olmadan yegdür

4 Bu devrüñ ḥāli çün bir ḥālden bir ḥāle dönmekdür
Ġamuñla aġlamak vaṣluñla ḫandān olmadan yegdür

5 Ferāġat ʿāleminde künc-i ʿuzletde ḫamūş olmaḳ
Beyānī̇ ḥaḳ budur kim şimdi Selmān olmadan yegdür

333 Ġınāyī̇-i Köhne Dünbek

1 Ġamuñla nālişüm vaṣluñla ḫandān olmadan yegdür
Senüñ derdüñ dil-i bī̇māra dermān olmadan yegdür

2 İşigüñ itleriyle şol gedā kim hem-sifāl oldı
Gerek cām-ı Cem [ü] Faġfūr-ı Ḫāḳān olmadan yegdür

3 Beyābān-ı firāḳuñda olayın zār u ser-gerdān
Ser-i kūyuñda varup aña mihmān olmadan yegdür

[İ 59b]

4 Esī̇r-i zülfüñ olmaḳ Rūmda ey çeşmi Tātārum
Özüme kişver-i Ḳıpçaḳda ḫān olmadan yegdür

5 Ḳapucı-zāde gibi şāh-ı ḥüsnüñ āsitānında
Ġınāyī̇ bende olmaḳ dehre sulṭān olmadan yegdür

333
3b: Her iki nüshada da “baña” şeklinde yazılan kelime İ nüshasında “aña” şeklinde düzeltilmiştir.

334 Ṣafāyī-i Ḥīz-i Ġulām-ı Eflāṭūn-ı Şeh-nāme-gū

[B 52b]

1 Ġam-ı ʿışḳuñla ölmek baña şādān olmadan yegdür
Gedā-yı kūyuñ olmaḳ şāh-ı devrān olmadan yegdür

2 Ṣaçuña bende olmaḳ boynı baġlu ey gözi āhū
Ḫıṭā vü Çīne Faġfūr ile Ḫāḳān olmadan yegdür

3 Cihānda bir nefes sen Yūsuf-ı Kenʿāna ḳul olmaḳ
Bu dehr içre ʿazīzüm Mıṣra sulṭān olmadan yegdür

4 Leb-i laʿl-i şeker-bāruñ ġamıyla mūrveş cānā
Yoluñda pāy-māl olmaḳ Süleymān olmadan yegdür

5 Cihān bāġında şeb-nem gibi her şeb derd-i ʿışḳ ile
Ṣafāyī aġlamaḳ gül gibi ḫandān olmadan yegdür

335 Resūlī-i Cüzʾ-ḫᵛān

1 Reh-i ʿışḳ içre giryān olma ḫandān olmadan yegdür
Ḥazīn olmaḳ ġam-ı ʿışḳ ile şādān olmadan yegdür

2 Perīşān-ḫāṭır olmaḳ ol perī-peyker gibi ey dil
Selīmü'l-ḳalbe ḳul olmaḳ Süleymān olmadan yegdür

3 Gelüp sulṭān-ı Rūmuñ işiginde bendesi olmaḳ
ʿAcem şāhı gibi şāh-ı Ḫorāsān olmadan yegdür

335
5b: verd-i] verd ü, İ.

4 Der-i aʿlāsınuñ ednā ḳulınuñ ḳulı olmaḳlıḳ
Yidi iḳlīme biñ ʿizzetle sulṭān olmadan yegdür

5 Ḫayāl-i zülf ü ḫadd-i yār ile rūz u şeb eglenmek
Yanumda deste deste verd-i reyḥān olmadan yegdür

6 Resūlī ʿışḳ-ı cānān ile terk-i neng ü ʿār itmek
Bu dünyāda esīr-i nām u ʿunvān olmadan yegdür

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

336 Merḥūm u Maġfūr Nişānī Beg Raḥime'llāhü Teʿālā

1 Gönül levḥinde beñzer ẓāhir olur ḫaṭṭ-ı meh-rūlar
ʿAzāʾ içün çıḳupdur cismüm üzre cā-be-cā mūlar

[İ 60a]

2 Belā-yı ʿışḳa yār oldum reh-i ġamda enīsümdür
Gözümde yaş u gönlümde fiġān u dilde ḳayġular

3 Gören ʿuşşāḳa ṣordum aġzı aḫbārın didi ḥaḳḳā
Lebi bir yutmaġa şerbet dehānı bir içim ṣular

4 Ṣaçın ḳucmaġa bir kez cānumı ister virem yārum
ʿAcebdür şīveyi arturdılar şimdi perī-rūlar

5 Gözi siḥriyle ārāmum olurlar her baḳışlarda
Neler taʿlīm iderler ġamze-i fettāna cādūlar

[B 53a]

6 Dil-i miskīne çīn eyler dem-ā-dem ḳaşların āfet
Bilin bükdi bu cān-ı nā-tüvānuñ ḥayf ebrūlar

7 Viṣāl-i yār ümīdiyle ne müşkilmiş esīr olmaḳ
Dil almasun Nişānī hey meded hergiz cefā-cūlar

336
4 – İ.

337 Merḥūm Raḥmī Çelebiyyü'l-Müderris

1 Ruḫuña baş egüpdür ey ṣanem yine bu gīsūlar
Ṣanasın āteşe secde ider Rūm içre Hindūlar

2 Gören ḫālüñle çeşmüñ üzre ey ḫūrşīd-ebrū gibi
Hilāli siḥr ile ṭutmış ṣanurlar iki cādūlar

3 Gelür ol ġonçe-leb diyüben oldum intiẓār ile
İner serv-i dil-ārānuñ ayaġına ḳara ṣular

4 Düşelden ʿışḳuña gūyā ki sīnem vādī-i ġamdur
Olupdur dāġ ile yir yir anuñ içinde āhūlar

5 Egilmiş bād-ı āhumdan melāḥat şāḫsārıdur
Nigāruñ Raḥmiyā bāġ-ı ruḫı üstinde ebrūlar

338 Kiẓbī Beg Çāvūş

1 Beni dīvāne ḳıldı zülf ile ol çeşm [ü] ebrūlar
Ezelden ḳaralanmışdur cebīnümde bu yazılar

2 Didi cān vir leb-i cān-baḫşuma ol āfet-i cānum
Didüm vir laʿl-i nābuñdan ölürken tek baña ṣular

3 Müjeñ tīrini at gel ey ḳaşı yā sīneme bir kez
Olupdur sīnede ẓāhir nigārā ḳara ṣancular

337
3b: ḳara] aḳar, İ.
338
7a: Kiẓbiyā] Ṣıdḳiyā, İ.

4 Felekde görinenler ṣanmañuz encüm durur her şeb
Şerār-ı nār-ı āhumdan yanupdur burc u bārūlar

5 Ḳad-i mevzūnuñı seyr itmek içün ṣaḥn-ı gülşende
İki ṣaf baġlamış yol üzre ṭurmış serv-i dil-cūlar

[İ 60b]

6 Nigāruñ ṣafḥa-i ḥüsninde ḫaṭ oldı diyü peydā
Ġam u endūh ile ḫaylī dilümde bitdi ḳayġular

7 Cihānda Kiẕbiyā umma vefāyı ḫūb-rūlardan
Cefā vü cevri şimdi ḥadden aşurdı perī-rūlar

339 Emānī-i Kātib

1 O zībā ʿ ārıż-ı rengīnler ol verd-i ḫod-rūlar
Muṭarrā kākül-i müşgīnler ol zülf-i şeb-būlar

2 O ḫaṭṭ u ḫāller fülfüller ol zībā ḳaranfüller
O sāḥirler müşaʿ bidler ol iki çeşm-i cādūlar

339
3, 6 – İ.
5a: edā] ādāb, İ.
7a. o] -, B.
7b: āhūlar] cādūlar, İ.

[B 53b][109]

3 O ġarrā zülfeler ol naḳş-ı dil-keş tāze-ter ḫaṭlar
Ḫıṭāyı Rūmı pür ḳılur o zülf ü ḫāl-i Hindūlar

4 O ḫand ile tekellümler o nāz ile tebessümler
O laʿlīn lebler ol zehr-i firāḳa nūş-ı dārūlar

5 O nāz u şīve-i reftār u ol edā ile güftār
O dendān-ı ṭarāvet-baḫş o naẓm-ı pāk-lüʾlüʾler

6 Celāl-āmīz o cünbişler o ḫūnī ḫūnī baḳışlar
O cellādī revişler güft ü gūlar çīn-i ebrūlar

7 Ġazel diyü o ġarrā-yı cihānuñ vaṣfın eylersin
Emānī göñlüñi ṣayd itdi gibi çeşmi āhūlar

340 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Kimini ḫāl-i Hindūlar kimin zülf-i semen-būlar
Beni ʿālemde meftūn itmez illā çeşm-i cādūlar

---

[109] Sayfanın kenarına Nikātī'ye ait olduğu anlaşılan aşağıdaki iki beyit yazılmıştır:
[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]
1 Baña şimden girü [...] dimeñ ʿayn-ı Ḫaṭā
Ġazeller söyledüm ben ḥarīf-i nükte-dān oldum

2 İdüpdür beste eşʿārum ṣıçanla pösteki ḥoroz
Köpekler aġzına düşdüm eridüm üstüḫˇān oldum
Faḳīr Nikātī [10]95

340
1b: itmez] eylemez, İ.

2 Geçerdi ḳanuma girmezdi ġamze göz göre ammā
Beni öldürmek içün üstine ṭurmışdur ebrūlar

3 Nigārı dün görüp düşdüm öñinde pāy-māl oldum
Uzatdı ellerin baña tenezzül itdi gīsūlar

4 Bahār irdi cihān aḳdı temāşā-yı gülistāna
Sürine sürine varur ḳarārı ḳalmayup ṣular

5 Beḳāyī ṭurmayup ʿömrüñ ne resme geçdügin söyler
Gülistāndan geçerken diñledüm hep cūy-ı dil-cūlar

[B 54a]

341 Sipāhī Beg

1 ʿAceb mekkāre ḳopdı ḥaḳ budur ol çeşm ü ebrūlar
Niçe çoḳ başlu cādūdur gör ol zülf-i semen-būlar

2 Yüzüñ gördükde ḫūn-ālūd olur iki gözüm cānā
Bahār irse belī ṭuġyān ider her sū aḳar ṣular

[İ 61a]

3 İşidüp vaṣf-ı ḫālüñ Rūma gelmiş gerçi fülfüller
Ḳararmış ḳahr ile gördüm o yüzi ḳara Hindūlar

4 Ḳıyāmet başına ol gün ḳopar ʿuşşāḳ-ı bī-cānuñ
K'ide aġyār ile gül-geşt-i ṣaḥrā ḳadd-i dil-cūlar

341
1b: zülf-i] -,İ.

5 Sipāhī pādişāh-ı vaḳt olurduñ sen de devrüñde
Ṭolular içse bezmüñde gelüp şevḳ ile meh-rūlar

342 Tābī-i Dānişmend

1 Uçarlar evc-i istiġnāda ey dil hep perī-rūlar
Olupdur bāl u per iki yanında iki gīsūlar

2 Şanurlar āteş-i sūzāna düşmiş ʿūddur ey dil
Görenler āteşīn ruḫsārı üzre ḫāl-i Hindūlar

3 Ḫaṭuñ müşg-i Ḫotendür ruḫlaruñ kāfūrī ḥay ʿömrüm
Gözüñ āhū-yı Çīndür şāḫlardur aña ebrūlar

4 Yanup nār-ı firāḳ u ḥasrete dūdum ʿayān oldı
Şikāf-ı sīneden yir yir ẓuhūr iden degül mūlar

5 Ḳad-i mevzūn-ı yāra beñzedürler Tābiyā servi
Yiridür ayaġına yüz sürerler bāġda cūlar

343 Ḳā'il-i Eşʿār-ı Nā-hemvār Naẓm-ı Ebyāt-ı Mühmel ü Murdār Aʿni Şiyāmī-i Gidi-İştihār

1 Şikār itdi dili şīrāne ey dil çeşmi āhūlar
Aña zencīr olupdur ḥāşılı gül gibi gīsūlar

342
3a: kāfūrī] kāfūr,İ.
343
7 – İ.

2 Kefendür pīrehen bir mürdedür bu cism-i ṣad-çāküm
Aña üşmiş miṯāl-i mūr u mār olmış durur mūlar

3 Şehā fehm eyledüm māhiyyetin ʿālemde rūşen-ter
Bizi yaḳmaġ içün mi ṭoġdı āyā dehre meh-rūlar

4 Dem-ā-dem giryedür merdümlerüñ kārı benüm ʿaynum
Reh-i cānānı bir saḳḳā miṯāli gözlerüm ṣular

5 Leṭāfet ḳaṣrıdur ḥüsnüñ aña revzen durur çeşmüñ
Hilāl ü māhı pest itmiş durur ol ṭāḳ-ı ebrūlar

6 Beni pā-māl-i esb-i nāz idüpdür rāh-ı ʿışḳ içre
ʿİnān u iḫtiyārum aldı elden ol semen-būlar

[B 54b]

7 Ṣınuḳdur ḳalbi erbāb-ı ṣafānuñ bezm-i devrüñde
Şarābuñ ʿırżını pā-māl idüpdür niçe bed-ḫūlar

8 Ṣiyāmī sözlerüñ siḥr-i ḥelāl olmış durur el-ḥaḳ
Sözüñden bāṭıl olmışdur cihānda siḥr-i cādūlar

[İ 61b]

344 ʿİẕārī-i Dānişmend

1 Ṭolanup gülşeni idüp fiġān u hāylar hūlar
Ararlar sen boyı serv-i revānı sū-be-sū cūlar

344
5b: dīde içre] dīdede, İ.

2 Yazar göñlüm nigāruñ leblerinüñ ḫandesi ammā
Dürerler defter-i ʿömrüm dirīġā iki ebrūlar

3 Ḫayālüñ ḫāne-i çeşmüme geldi ṣanma aġların
Feraḥdan merdüm-i çeşmüm ayaġına döker ṣular

4 Görelden sen melek yüzlü nigār-ı ʿālem-ārāyı
Görinmez çeşm-i ʿālem-bīnüme hergiz perī-rūlar

5 Cüdā düşdüm ʿİẕārī tūtiyā-yı ḫāk-i pāyından
Müje ṣanma bitüpdür dīde içre cā-be-cā mūlar

345 Miṣālī-i Edirnevī

1 Ḳapaldan göñlümi şāhīn miṣāli çeşmi āhūlar
Gidüp ardınca ārām ile ṣabrum didi yā hūlar

2 Gülistānuñ ṭutarlar ḫārdan eṭrāfına ḥavlī
Diñilse ṭursa kūyuñda n'ola aġyār-ı bed-ḫūlar

3 Ḫayāl-i ḫāl-i ruḫsāruñla memlūdur degül ḫālī
Gözüme ey yüzi meh ṭañ degül girmezse uyḫular

4 Aḳıtsa kendüye ol serv-i reftārı n'ola aġyār
Dilā māʾil olurlar dāʾimā alçaḳlara ṣular

345
3 - İ.

5 Miṣālī nā-murāda pāy-būsa ḳāʾil olmazsın
Revā mı ola sen aġyār-ı nā-dān ile pehlūlar

346 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Cefā ile büküp ḳaddüm kemān itdi ol ebrūlar
Belānuñ ʿaynıdur ḥaḳḳā ol iki çeşm-i cādūlar

2 Ġam-ı hecrüñle laʿlüñ şerbetin dil n'ola nūş itse
Niçe anuñ gibi çekmiş durur ol acu ṭatlular

3 Ruḫuñ bāġ-ı leṭāfetdür dehānuñ ġonçe-i terdür
Anuñ gibi İrem bāġında yoḳdur verd-i ḫoş-būlar

4 ʿAdū-yı rū-siyāhuñ baḳa baḳa bed-liḳāsına
Benüm ʿaynum gözümüñ ağına indi ḳara ṣular

[B 55a]

5 Ḳad-i dil-dār ile ṣalınmaġa ṭoġrıldı bāġ içre
Yonılmamış gibi var ise ʿUlvī serv-i dil-cūlar

[İ 62a]

347 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 ʿİẕāruñda şehā peydā olaldan cā-be-cā mūlar
Ḳaralar bağlanup yāsın çeker peyveste ebrūlar

346
3b: ḫōş-būlar] şeb-būlar, İ.
4b: ağına] ayaġına, İ.
347
7b: o] ol, B.

2 Baña ḥarf atmasun ḫaṭṭuñ irişmişdür diyü aġyār
Ezelden ser-nüviştümdür benüm ol ḳara yazular

3 Ḳadīmī ḫāk-i rūyuñdur şehā kūyuñda müjgānum
Ne ister ḫidmete bil baġlayu ḳapuñda cārūlar

4 Alup meclisde ayaġı eline sāḳī ḳarşuñda
Şu deñlü ṭurdı kim indi ayaġına ḳara ṣular

5 Leb-i şīrīnüñ ister istemez dil bāde-i telḫi
N'ola dil-ber lebi ḥayrānıdur isterse ṭatlular

6 Ṭoḳınmadan geçer ʿuşşāḳa her dem tīr-i müjgānuñ
Revā mı ey ḳaşı yā ola aġyār ile pehlūlar

7 Ḥaẕer ḳıl kākül-i yār ile baş ḳoşma kemendidür
Niçesin ʿUlviyā başdan çıḳarmışdur o gīsūlar

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

348 Kerīm Çelebi Efendiyyü'l-Müderris

1 Ne yārı görmege ḳudret ne ʿarż-ı ḥāle furṣat var
Mecālüm yoḳ marīż-i ʿışḳ olaldan ḫaylī ḥayret var

2 Ne özge derd olur yā Rab belā-yı ʿışḳ kim anda
Ne ṣıḥḥat ārzūsı ne ümīd-i istirāḥat var

3 Kül itdi cümleten eczāmı gerçi āteş-i fürḳat
Ḥarāret yine bāḳī bilmezin bende ne ḥālet var

4 Ḳoyup kūy-ı nigārı ehl-i Cennet olmaġ istersin
Muḳarrer añladum kim sende ey ṣūfī belāhet var

5 Cefāsı yoḳ güzel olsa virürdüm yolına varum
Rıżāyī mā-ḥaṣal hercāyī sevmekden ferāġat var

349 Muḥyiyyü'l-Ḳāżī

1 Ne tende cāme-i ʿizzet ne serde tāc-ı devlet var
Ne elde pāye-i rifʿat ne dilde meyl-i şöhret var

2 Yanumda efser-i Dārāyı añmañ derd-i ser virmeñ
Benüm sevdā-yı zülf-i yār ile başumda ḥālet var

[İ 62b]

3 Ṣıyup dil şīşesini yaşumı aḳıtma rīkāsā
Ḥaẕer eyle Ḫudādan hey ḳıyāmet rūz [u] sāʿat var

[B 55b]

4 Meyüñ keyfiyyet-i ḥālini benden ṣor sen ey zāhid
Meẕāḳ ehli degülsin anda bilmezsin ne leẕẕet var

5 Gedā ol Muḥyiyā olma esīr-i leẕẕet ü devlet
Olur leẕẕetde ẕillet āḫirinde devletüñ let var

350 Merḥūm Şuhūdī Üftāde-i Muḫtārī

1 Cemālüñ mihrine baḳmaġa dīdemde ne ḳudret var
Ne sensüz bir zamān ey māh dilde ṣabr u ṭāḳat var

2 Nice tīz olmasun tīġ-i müjeñ ḳatlüme ey ḫūnī
Beni öldürmege her laḥza ġamzeñden işāret var

3 Geçürür ādemi bir cürʿa ile iki ʿālemden
Şarāb-ı laʿl-i dil-berde dilā ḫaylī kerāmet var

4 Egerçi ḫāl ü ḫadd zībā görinür rūy-ı cānānda
Cemāl-i sāde seyrinde velīkin özge[110] ḥālet var

5 Firāḳuñla n'olur yā Rab Şuhūdī bendeñüñ ḥāli
Ne dāmānuña vuṣlat var ne ʿarż-ı ḥāle furṣat var

[110] B nüshasında bu kelimeden çıkılarak sayfanın kenarına "Başka ḥālet dimek gerek idi." şeklinde bir not düşülmüştür.

351 Resūlī-i Cüz’-ḫᵛān

1 Derūnında şunuñ kim nār-ı hecr ile ḥarāret var
Yanup ṭutışmaġa pervāneveş anda liyāḳat var

2 N’ola yaş yirine ḳanlar dökerse çeşm-i pür-ḫūnum
Nigārā zaḫm-ı tīġ-i ʿışḳ ile dilde cerāḥat var

3 Nice ʿaḳlum gibi göñlüm perīşān olmasun her dem
Hevā-yı kākül-i cānān ile başumda ḥālet var

4 Cihān bāġında bülbül gibi nālān itme ʿuşşāḳı
Bugün ey ḳāmeti serv-i revān yarın ḳıyāmet var

5 Ayaġına düşüp cān virdi şol kim ḫancer-i yāra
Yuyup el ṣıḥḥatinüñ çeşmesārından ferāġat var

6 İderse şāh-ı ʿışḳum diyü daʿvī şol ki lāyıḳdur
Ayaġuñ ṭopraġı gibi başında tāc-ı devlet var

7 Niçe gündür ki gün gibi o hercāyī nigār içün
Resūlī zümre-i aʿdā ile yine ʿadāvet var

352 Ṣāniʿī Çelebiyyü’l-Mülāzım

1 Ne cām-ı ʿişrete ḫürmet ne nūş itmege furṣat var
Lebüñ devrinde şimdi sāġar-ı meyden ferāġat var

351
5, 6 – İ.

352
3a: yitişmişdür] yitişmedür, B.

[İ 63a]

2 Seḥer gördüm elinde cām-ı zerrīn nergis-i bāġuñ
Yine bezm-i çemenzār içre germ-ā-germ ṣoḥbet var

[B 56a]

3 Yitişmişdür meger kim ceẕbe-i ʿışḳuñ aña ey meh
Anuñçün mihr-i ʿālem-tābda ġāyet ḥarāret var

4 Cevāb almaġa gerçi ʿazm ider ʿuṣṣāḳ-ı dil-ḫasteñ
Velī dārü'ş-şifā-yı laʿlüñ açılmaz ne ḥikmet var

5 Leb-i laʿl-i nigārı vaṣf idelden şiʿr-i dil-sūzuñ
Kelāmuñda yine ey Ṣāniʿī ḫaylī ḥalāvet var

353 Nevʿiyyü'l-Müderris

1 Selāmet menzilinden göçmege dilde ʿazīmet var
İḳāmet ḳılmaġa kūy-ı belāda şimdi niyyet var

2 Saʿādetden eṣer nā-būd u ṣıḥḥatden ʿalāmet yoḳ
Ne vaḳt-i emn ü āsāyiş ne cāy-ı istirāḥat var

3 Dil-i maʿṣūḳ ṣanmañ eşk-i ʿāşıḳdan ḫaber bilmez
Reg-i Mecnūndan aḳmış ḫūn-ı Leylī bir ḥikāyet var

4 Metāʿ-ı faḳrı naḳd-i devlet-i dünyāya virmezdüñ
Eger fehm eyleseñ ey ḫˇāce yoḳlıḳda şikāyet var

5 Ne ḥüccetle beni ḳatl itdi tīġ-i fürḳatüñ cānā
Ne tīrüñden delālet var ne ġamzeñden işāret var

6 Maḥabbet oḳlarından ḫāne-i zenbūra dönmiş dil
Anuñçün Nevʿiyā şehd-i kelāmumda ḥalāvet var

354 Ümīdī-i Dānişmend

1 Hevā-yı ʿışḳ başda dilde tāb-ı nār-ı fürḳat var
Belā ḫākinde ten pā-māl ü gözde āb-ı ḥasret var

2 N'ola bezm-i belāda sīne-i nālānı çāk itsem
Derūn-ı dilden ol yāra yine ʿarż-ı maḥabbet var

3 Meh-i nev ṣanma ṭutdum çerḫe tīġ-i şuʿle-i āhı
ʿAdū-yı bed-nihāda ölmez isem ḫayr-niyyet var

4 Lebüñ yādına cān virmiş diyü Ferhād-ı dil cānā
Yine efvāh-ı ʿālemlerde bir Şīrīn-ḥikāyet var

5 Rumūz-ı bāb-ı zühdi ḥāl idinmiş didiler zāhid
Naẓar ḳıldum o nā-dāna bugün ḫaylīce ḥālet var

[İ 63b]

6 Gehī derd-i firāḳ-ı yār gāhī ṭaʿne-i aġyār
Ümīdī ṣanma bu miḥnet-serāda istirāḥat var

---

354 (G 76, s. 101, *Ümîdî Divanı.*)
2a: nālānı] sūzānı, *Ümîdî Divanı.*
3b: ölmez isem] olmazisem, *Ümîdî Divanı.*
5 - *Ümîdî Divanı.*
6a: firāḳ-ı] firār-ı, *Ümîdî Divanı.* yār] -, İ.

355 Muḫtārī-i Seyyid

1 Eline tīġin almış gördüm ol ḫūnīde ḥiddet var
Didüm ḳaṣduñ ne hey āfet didi kim ḫayr-niyyet var

[B 56b]

2 Ḳarārum ḳalmadı bir yirde hergiz ṣabra ṭāḳat yoḳ
Ġam-ı zülfüñle cānā dilde sevdā-yı seyāḥat var

3 Şarāb-ı ʿışḳ-ı dil-berdür seni gūyā iden ey dil
Anuñçün sözlerüñde sūz u eşʿāruñda ḥālet var

4 Mey-i gülgūnı ey gül-ruḫ ʿaceb kimlerle nūş itdüñ
Yine çeşmüñde ḥālet rūy-ı pür-tābuñda ḥumret var

5 Şehā eglenmeyüp dilden geçüp gitdügine tīrüñ
N'ola ḳan aġlasam her dem derūnumda cerāḥat var

6 N'ola sırr-ı dehānuñdan ḫaber-dār olmasa zāhid
Efendi herkesüñ şānında ṣanma ḳābiliyyet var

7 Olur mı bir nefes şiʿr ü mey ü maḥbūbdan ḫālī
Anuñ kim ṭabʿ-ı mevzūnında Muḫtārī nezāket var

356 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Ṭarīḳ-i ʿışḳ-ı pāküñde ṣanur ṣūfī sühūlet var
Velī bilmez o ḫar bu yolda biñ dürlü ṣuʿūbet var

355
5b: derūnumda] dūnumda, B.
356
2b: göñülde] göñülden, İ.

2 Bulursam Kaʿbe-i kūyuñda ger aġyār-ı bed-kişi
Dimek olmaz aña cānā göñülde ḫayr-niyyet var

3 Ṣoġutdı erbaʿīn ile cihānı kendüden ṣūfī
Aramızda anuñla niçe müddetdür bürūdet var

4 Raḳīb-i ḫar bize aġyār oḳutmaḳ ḳaṣdın eylermiş
Helāk olur ṣaḳınsun bizde de ḳahhār-ı Tebbet var

5 Yine pīrāne ser bir nev-cevānı sevmek ister dil
Tek ü pū idemez gitdi şebāb elden kuhūlet var

6 Beni ḳorḳıtmasun her müddeʿī yoluñda ölmekden
Ne bāküm var ölürsem rezm-i ʿışḳuñda şehādet var

7 Raḳībi kūy-ı dil-berde bulup öldürmedüm līkin
Peşīmānem daḫı itler gibi ʿUlvī nedāmet var

[İ 64a]

357 Nāmiyyü'l-Ḳāżī

1 Ḳapuñda ʿāşıḳa ẕillet raḳībe ḫaylī ʿizzet var
Bugün ẓulm itme dünyāda begüm yarın ḳıyāmet var

2 Murādum ölmedin ʿīd-i viṣāl-i yāra irmekdür
Anuñçün künc-i ġamda rūze-i hicrāna niyyet var

---

357 (Şiirin ilk iki beyti *Hasan Çelebi Tezkiresi*, s. 342'de yer almaktadır.)
1a: ẕillet] ẕāt-ı, *Hasan Çelebi Tezkiresi.*
2a: ölmedin ʿīd-i viṣāl-i] olmadın ʿīd ü ṣāl, *Hasan Çelebi Tezkiresi.*

3 Ne ümmīd-i vefā vü ne ġam-ı hicrān ile ḥayret
Cihānda mā-sivādan ey gönül şimdi ferāġat var

4 Şehā bezm-i ṣafāda ʿīş ü nūş it cām-ı Cemlerle
Bize hecrüñle iḳlīm-i ʿademden yaña rıḥlet var

[B 57a]

5 Ġam-ı Leylī ile Mecnūn-ṣıfat ʿuzlet idelden dil
Beyābān-ı ġam-ı ʿışḳuñda vaḥşīlerle ülfet var

6 Geçelden ārzū-yı devlet-i dehr-i denīden dil
Ḳanāʿatle olup ḫoş-ḥāl Nāmī istirāḥat var

358 Emānī-i Kātib

1 Nedür ey meh cebīnüñde bugün ġāyet ṭarāvet var
Seḥerden nūş itmişsin gibi āfet ṣabāḥat var

2 ʿAraḳ-rīz olmış ol ruḫlar şeker-rīz olmış ol lebler
Gül-āb-āmīz olmış ġabġabuñ ġāyet leṭāfet var

3 Şarāb-ı erġavānī nūş itmişsin gibi āfet
Ḳızarmış gül gül olmış ruḫlaruñ beñzüñde ḫumret var

4 Seḥerden ḳanḳı gülşende açılduñ ey lebi ġonçe
Gülersin gül gibi gül-berg-i rūyuñda beşāşet var

5 Oḳursın dāsitānın ṭurmaz ol gül-berg-i raʿnānuñ
Emānī bülbül olmışsın nedür yine şeṭāret var

359 Merāmī Beg Kātib

1 İdüp terk-i cefā beñzer vefā ḳılmaġa niyyet var
Naẓar ḳıldı baña cānān yine Ḥaḳdan ʿināyet var

2 Bahār irdi diyü virüp ḫaber mevtāyı dirgürdi
Nesīm-i bāġa bu demde Mesīḥāsā risālet var

3 Vücūdı çāk çāk olmış libāsı ḳana müstaġraḳ
Şehīd-i tīġ-i ʿışḳ olduġına lāle delālet var

[İ 64b]

4 Senüñ ḥüsnüñe nisbet dil-berā efsānedür ancaḳ
İl içre ḥüsn-i laʿlīden egerçi kim ḥikāyet var

5 Cefā vü cevr-i dil-dār ile bilmem kim n'olur ḥālüm
Feraḥ yoḳ ḳalb-i maḥzūnumda ammā çoḳ melālet var

6 N'ola mülk-i dili vīrān iderse cevr ile ol şeh
Merāmī bir gün ol maʿmūr olur iḥsān u himmet var

360 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Ḥarīm-i Kaʿbe-i kūyına cānānuñ ʿazīmet var
Ṣafā vü ẕevḳ ü şevḳ ile göñülde ḥacca niyyet var

2 Vücūduñ zevraḳın deryā-yı ʿışḳa gerçi kim ṣalduñ
Ṣaḳın yoluñda ey mellāḥ-ı dil gird-āb-ı ḥayret var

359
4 – İ.

3 Yanar başumda āteş seng-i ġamdan münkesir ḳalbüm
Ne elde ʿāfiyet cāmı ne başda tāc-ı devlet var

[B 57b]

4 Dehānından vefāya yoḳ işāret līk şādam kim
Müjeñden ḳatlüme bārī hele cānā kināyet var

5 Elüñden gelmedi ben zārı bir seng ile yād itmek
Elinden ey Ġıyāṣī ol şehüñ vāfir şikāyet var

361 Emānī-i Kātib

1 Dilā ḳalḳup ḳoparlar serv-ḳāmetlerde niyyet var
Yine ḥaşr olmaġ isterler ḳıyāmetden ʿalāmet var

2 Dehān-ı dil-rübāda hīç bir söylenmedük söz yoḳ
Bu rāz-ı sırr-ı ʿabher eglenmedi yā Rab ne ḥikmet var

3 Heyūlā-bīn ol ṣūretde ḳalma ʿārif-i cān ol
Dilā bu deyr-i fānīde ṣaḳın çoḳ naḳş u ṣūret var

4 Ḫarābāt erlerinüñ cām-ı nāmūsın şikest itme
Ṣaḳın ṣırlar be zāhid ʿırżuñı irmede ġayret var

5 Emānī inḥirāf itme reh-i derd ü belādan gel
Yolı erkānı var ʿışḳuñ şerīʿat var ṭarīḳat var

---

361 – İ.

362 Mīrī-i Müstaʿmelü'l-Mülaḳḳab be-Mīr-i ʿĀşıḳān

1 Şeh-i ʿışḳ olmaġa cānā derūnumda ʿalāmet var
Livā-yı āhı çerḫe dikmege göñlümde himmet var

2 Baña ṭoġrıldı cān atup geliyor tīr-i dil-dūzuñ
Yine ey ḳaşı yā beñzer dil ü cānda beşāret var

3 İremez degme bir ehl-i naẓar anuñ ḫayāline
Miyān-ı nāzenīninde nigāruñ şöyle diḳḳat var

4 Girüp ḳanuma yaşuñla firāḳa sen sebeb olduñ
Yoġ imiş şefḳatüñ ey dīde ġālib sende ʿillet var

5 Nice şerḥ ide ḥālin saña Mīrī ey kemān-ebrū
Dilinde tīr-i ġamzeñden niçe dürlü cerāḥat var

363 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Ne bir dem görmesem cānā seni rūḥumda rāḥat var
Ne ḫod aġyāra hem-dem görmege göñlümde ṭāḳat var

2 Seni aġyār ile görmek baña hīç az belā mıdur
Benüm çoḳ sevdügüm bilmez misin arada ġayret var

[İ 65a]

3 Göñül mülkini dest-i ẓulm ile yıḳduñ ḫarāb itdüñ
Be hey ẓālim elüñden şāh-ı devrāna şikāyet var

4 Niçe bī-dād idersin acıyup dād istemez kimse
Senüñ cevrüñde şāhum ehl-i ẕevḳe başḳa leẕẕet var

[B 58a]

5 Beḳāyi̇̄ ẕerrece mihr ü vefā yoḳ māh-rūlarda
Velī ʿāşıḳlarına cevr ü nāz-ı bi̇̄-nihāyet var

364 [Ṣadri̇̄]

1 Ne nuṭḳa ḳudret [ü] ḳuvvet ne ʿarż-ı ḥāle miknet var
Efendi ḥāl-i dil ġāyet mükedder ḫaylī ḥayret var

2 Ṭarī̇ḳ-i ʿışḳdan ṣūfī̇ tecāvüz eyleme yoḫsa
Seni yola getürürler ṣaḳın bunda ṭarī̇ḳat var

3 Nedür bu istiḳāmet ḳāmetüñ ḥaḳḳā ḳıyāmetdür
Aña nisbet elifle serv-i gülşende seḳāmet var

4 Gedā-yı nā-tüvān iken nedür bu ṭavr-ı şāhāne
Meger kim ey dil-i dī̇vāne sende bir velāyet var

5 Dil-i bī̇māra tī̇mār itmege maʿmūre-i ġamda
Ḫarāb-ābād dirler Ṣadriyā bir ḫoş ʿimāret var

364 – B. İ 63a-Derkenar.
3b: Mısraın yanına “ne ḥālet” ifadesi yazılmıştır.

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

365 Ṣānī Beg

1 Nedür bu nāz u istiġnā nedür bu dil-rübālıḳlar
Nedür bu mīrzālıḳlar nedür bu pādşālıḳlar

2 Görür görmezlenürsin yollaruñda ʿāşıḳ-ı zāruñ
Nedür bu ḫod-nümālıḳlar nedür bu bī-vefālıḳlar

3 Nedür bu vaḥşet ü dehşet gürīz ü tünd ü ser-keşlik
Nedür ey bī-vefā bizden bu nefrīn ü cüdālıḳlar

4 Nedür bu ʿazl ü naṣbı ehl-i ʿışḳuñ āsitānuñda
Nedür bu şevket ü dād u sited yā bu aġalıḳlar

5 Nedür bu yādlarla ʿīş ü ʿişretler maḥabbetler
Nedür bīgānelerle çaḳ bu deñlü āşinālıḳlar

6 Bu şekvālar nedür ey Ṣānī-i mehcūr dil-berden
Ḳurup hengāme-i ʿışḳı nedür bu bī-nevālıḳlar

366 Emānī-i Kātib

1 Nedür şāhum emīrāne revişler mīrzālıḳlar
Nedür ol ṭavr-ı şāhāne nedür ol pādşālıḳlar

366
2a: ebrū] ebrūlar, İ.

2 O zībā ḳad ser-āmed kākül ol ḫāl ü ḫaṭ u ebrū
ʿAlemler tuġlar ḫayl ü ḫaşemler pādşālıḳlar

[B 58b]

3 O ṭāvūsī ḫırām ol cilve ol reftār u ol cünbiş
O nāz u şīveler ol ʿişveler ol dil-rübālıḳlar

4 O şekker ḫandeler ol şūḫlıḳlar ol şeṭāretler
O rūḥ-efzā tekellümler nedür ol ġam-zidālıḳlar

5 Maḳām-ı ʿīşdür ʿuşşāk ile sen de Emānī gel
Nevālar eyle bülbülveş nedür bu bī-nevālıḳlar

[İ 65b]

367 **Merḥūm Nişānī Beg Raḥime'llāhü ʿAleyh**

1 Nedür cānā bu nāz u şīvelerle bī-vefālıḳlar
Cemālüñ gösterüp ʿuşşāḳa olmaz āşinālıḳlar

2 Göñül ḳapmaġa şehrüñ şāh-bāz-ı ḥüsni çoḳ dirler
Be hey ẓālim be hey āfet nedür bu dil-rübālıḳlar

3 Kimisin dirgürür laʿlüñ kimini öldürür cevrüñ
Nedür bu almalar bu virmeler bu mīrzālıḳlar

4 Sipāhī ol silaḥ-dār-ı cefā olma ġarībāne
Senüñdür şāh-ı ḥüsnüñ devletinde hep aġalıḳlar

5 Şifā-yı laʿl-i meygūnuñ devādur derdüme emdür
Dil-i bīmāruma bir dem n'ola virseñ ṣafālıḳlar

6 Güzel gördügümüz yoḳ mı felekden baḳma ʿuşşāḳa
Nedür bu yüksek uçmaḳlar nedür bunca hümālıḳlar

7 Viṣālüñ niʿmetiyle muġtenem cümle emīrüñ hep
Nişānī mübtelāya ḥisse düşmiş bī-nevālıḳlar

368 Ve lehu

1 İderler ḥüsn ile meh-rū güzeller pādşālıḳlar
Olupdur anlara begler aġalar bī-vefālıḳlar

2 İñen zībā güzelsin a begüm sen serv-i ḥüsn olduñ
Nedür bu ʿizz ü nāz ile ṣalınmaḳ mīrzālıḳlar

3 Iraġ oldum viṣālüñ āsitānına irişmez el
Naṣīb olmış baña hecr ü firāḳ ile cüdālıḳlar

4 Cemālüñ nūr ile tābān olur her ʿāşıḳuñ göñli
Benüm baḫt-ı siyāhumdur ki virmiş yüz ḳaralıḳlar

5 Külāh-ı şīveñe başdan geyersin ḥilʿat-i nāzı
Nedür bu Ḫusrevāne tāc ile zerrīn ḳabālıḳlar

6 Nişānī bī-niyāz ol ehl-i ḥüsn ile taʿalluḳdan
Belā mülkine şehlikden yeg olmışdur gedālıḳlar

368
2 – İ.
4a: her] -, İ.
4b: yüz] -, İ.

369 Belīğī-i Yeñiçeri

[B 59a]

1 Nedür düşmenlere ḳarşu bize bu bī-vefālıḳlar
Nedür bīgānelerle dostāne āşinālıḳlar

2 Niçün maġrūr olursın çaḳ bu deñlü devlet-i ḥüsne
Begüm bāḳī ḳalur ṣanma saña bu pādşālıḳlar

3 Dilerseñ bir gedāyı ḫān idersin milket-i ʿışḳa
Senüñdür pādişāhum şimdi beglikler aġalıḳlar

[İ 66a]

4 Niçün gūş eylemezsin pendümi cānā nedür reʾyüñ
Nedendür saña bu ḫod-rāylıḳlar ḫod-nümālıḳlar

5 Unutduñ gitdüñ a ẓālim bizi yād idüp añmazsın
Ḳanı ol āşinālıḳlar ḳanı ol rūşenālıḳlar

6 Cüẕām olsun raḳīb-i bed-liḳā cānından ayrılsun
Seni benden ayırdı araya ṣaldı cüdālıḳlar

7 Belīğī gönlini yaġma içün mi bunca cünbişler
Nedür bu dürlü dürlü ʿişve ile dil-rübālıḳlar

370 Tābī-i Dānişmend

1 İdersin baḥr-ı ġam müstaġraḳına bī-vefālıḳlar
Yanuñda dostum yād olmaz ammā āşinālıḳlar

369
4 – İ.

2 Nevā-yı muṭribān bezminde besdür çünki ʿuşşāḳuñ
Yüri ey vāʿiẓ-i nā-sāz itme bī-nevālıḳlar

3 İçüp ben ḫastenüñ ḳanını çeşmüñ ḫoş olur çünkim
Efendüm nūş-ı cān çeşmüñe ṣıḥḥatler ṣafālıḳlar

4 Görüp āyīnede ruḫsāruñı çün olmaduñ maġrūr
Nedendür dostum bi'llāhi böyle ḫod-nümālıḳlar

5 Ḳapup dil murġını şeh-bāz-ı çeşmi çün şikār itdi
Yaraşur Tābiyā ʿarż itse ol meh dil-rübālıḳlar

371 Vālihiyyü'l-Ḳāżī

1 Vefālar idüp aġyāra idersin bī-vefālıḳlar
Bizi yād itmeyüp yāda idersin āşinālıḳlar

2 Ṣıyup mirʿāt-ı ḳalb-i ʿāşıḳı maġrūr-ı ḥüsn olduñ
Nedür ey ṭūṭī-i şīrīn-suḫen bu ḫod-nümālıḳlar

3 Ne ḫoş demler idi nāz itdügüñce ben niyāz itsem
Ne zībā vaḳt idi sen şehlik itseñ ben gedālıḳlar

4 İçüp cām-ı ṣafāyı yār-ı yārān-ı ṣafā ile
Gelüp girdi Vefā Ḥammāmına olsun ṣafālıḳlar

5 Ser-i kūyuñda cānā Vālihīye baḳmaduñ gitdi
Nedür bu nāz u istiġnā neden böyle cüdālıḳlar

[B 59b]

372 Nāmī-i Dānişmend

1 Serīr-i ḥüsne şāh ol eyle cānā pādşālıḳlar
Ḳapuñda eylesün üftādeler ʿarż-ı gedālıḳlar

[İ 66b]

2 Sözüñ ḫarc itme yoḳ yire n'idersin ḳurı ġavġāyı
Ḫarābāt erlerinde zāhid olmaz pārsālıḳlar

3 Baş üzre ṭutduġum ey dil duḫān-ı āteş-i āhı
Ümīdüm budur ide kūy-ı yāra reh-nümālıḳlar

4 Ḳoma elden ayaġı kim zamān-ı ʿīş ü ʿişretdür
Efendi nūş-ı cān olup müdām olsun ṣafālıḳlar

5 Niçün Nāmī ḳuluñ baḥr-ı belāya āşinā idüp
İdersin dāʾimā bīgānelerle āşinālıḳlar

373 Ṣıdḳī Beg Çāvūş

1 Nedür bu ʿişvelerle nāzlarla dil-rübālıḳlar
Nedür bu ḫandelerle ey lebi mül dil-güşālıḳlar

2 Nedür ol çeşm ü ebrūlar nedür bu zülf-i ḫoş-būlar
Nedür bu ḫāl-i müşgīnüñle şāhum mīrzālıḳlar

372
4b: olup] olsun, İ.
373
3b: bunca] bu, İ.

3 Nedür ayaġı elden devr idüp bezm-i müdām itmek
Nedür bu cām-ı Cemler nūş idüp bunca ṣafālıḳlar

4 Nedür bu ḥüsnüñe maġrūr olup ʿuşşāḳa cevr itmek
Begüm bāḳī degüldür ḳıl ḥaẕer bu pādşālıḳlar

5 Nedür ʿİsī-ṣıfat idüp lebüñle mürdeler iḥyā
Nedür ol laʿl-i cān-baḫşuñla her dem cān-fezālıḳlar

6 Nedür mihr [ü] vefālar bilmezem aġyār-ı nā-dāna
Nedür ʿāşıḳlara bunca sitemler bu cefālıḳlar

7 Nedür Ṣıdḳī gedāya nāz u istiġnā ʿaceb bilsem
Nedür şāhum aña bunca cefālar bī-vefālıḳlar

374 Ehlī Çelebiyyü'l-Muʿīd

1 Nedür bu ġayrlarla ʿīşler bizden cüdālıḳlar
Ḳaçup ʿāşıḳlaruñdan yādlarla āşinālıḳlar

2 Nedür bu ʿişvelerle ol revişler yā bu cünbişler
Nedür bu nāzlar bu şīveler bu pādşālıḳlar

3 Nedür bu çeşm-i şeh-bāz u nedür bu ġamze-i ġammāz
Göñüller murġını ḳapduñ nedür bu dil-rübālıḳlar

374
6a: geçersin] geçer, İ.
7a: tehālükler] müntehālıḳlar, İ.

4 Niçe hercāylar gördüñ velī sen ey cefā-cūyum
Ḳaçup bizden görinmezsin nedür bu pür-cefālıḳlar

[B 60a] [İ 67a]

5 Vefāya ʿahdler ḳanı unutmışsın begüm anı
Cefāyı ʿādet itmişsin idersin bī-vefālıḳlar

6 Geçersin merḥabāsuz yanumuzdan hīç baḳmazsın
Unutduñ mı ḳanı ʿömrüm ezel ki āşinālıḳlar

7 Nedendür bu tehālükler ġam-ı ʿışḳ üstine Ehlī
Ölür misin be hey miskīn nedür bu mübtelālıḳlar

375 Emānī-i Kātib

1 Nedür āfet bu istiġnā nedür bu pādşālıḳlar
Nedür bu ḫod-nümālıḳlar nedür bu ḫod-sitālıḳlar

2 Düşerse gāhī ʿuşşāḳı daḫı yād eyle hey kāfir
Bize raġmen nedür bu yādlarla āşinālıḳlar

3 Oḳın ḫod atdı müjgānı yayın yaṣṣaydı[111] olmaz mı
Çatar ebrūların peyveste āh işte bu rālıḳlar

4 Ġam-ı cām-ı leb-i yār ile ḫoş mı olmaduñ yoḫsa
Ṣafā geldüñ nedür sāḳī görinmezsin ṣafālıḳlar

375
5b: ṣūfī] -, İ.
[111] Kelime nüshalarda “yaṣṣasaydı” şeklinde yazıldığı hâlde vezin gereği bu şekilde okunmuştur.

5 Müdāmī artuġ içme diyü rindāne idersin pend
Düşer mi saña ṣūfī bezm-i meyde kedḫüdālıḳlar

6 Yiter lāf u güzāf urduñ Emānī gel ferāġat ḳıl
Nedür bu ḫod-sitālıḳlar nedür bu bī-vefālıḳlar

376 Şükrī-i Dānişmend Türk

1 Nedür bu nāz u şīve yā nedür bī-vefālıḳlar
Nedendür pādişāhum ben ḳuluñdan bu cüdālıḳlar

2 Temāşā eyledüm mirʾāt-ı ḥüsn-i ʿālem-efrūzuñ
Nedür bu meh-liḳālıḳlar nedür bu dil-rübālıḳlar

3 Unutduñ baḥr-ı ġamda ben ḳuluñı eylemezsin yād
Nedür bu yādlarla ey efendüm āşinālıḳlar

4 İşigüñ itleriyle hem-sifālem bir niçe gündür
Nedendür baña şāhum çaḳ bu deñlü pādşālıḳlar

5 Niçe bed-nām-ı ʿālem olasın ey Şükrī-i bī-dil
Gezüp bāzār-ı ʿışḳ içre nedür bu bī-nevālıḳlar

[İ 67b]

377 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Cefāya meyl idüp cānā nedür bu bī-vefālıḳlar
Bilişler yād olup yāda idersin āşinālıḳlar

376
2b: meh-liḳālıḳlar] meh-liḳālar, İ.
4a: itleriyle] itlerine, İ.

2 Baḳup āyīneye māhum iñende kendüñi görme
Zevāle irgürür mihr-i cihānı ḫod-nümālıḳlar

[B 60b]

3 Delīl olup ruḫuñ şemʿin yaḳaldan şām-ı zülfüñde
Çerāġuñ aydın olsun bezme virdüñ rūşenālıḳlar

4 Cemālüñden şehā deryūze içün ḫusrev-i ḫāver
Eline ṭās alup eyler maḥallüñde gedālıḳlar

5 Ṣınaldan şīşe-i ʿırżı yatur dil ḫastedür sāġar
Ayaġa binmedi bulmadı ṣıḥḥatler ṣafālıḳlar

6 Ḳabā ile ḳabarmaḳ meclis içre key ḳabāḥatdür
Faḳīre ʿUlviyā ḫoş gelmemişdür bu ḳabālıḳlar

7 Dehānuñdan düşürmezsin leb-i dil-dārı ṭūṭīveş
Ne bu şekker-şikenlikler nedür bu ḳandḫālıḳlar

378 Merḥūm Keyfī-i Gedā

1 Nedür bu nāz u bu ʿişve nedür bu pür-cefālıḳlar
Nedür bu ʿarż-ı mihr itdükçe ʿömrüm bī-vefālıḳlar

2 Nedür perrī-ṣıfat bizden ḳaçup ġayra görinmekler
Nedür bu ādem öldürmek nedür bu ḫod-nümālıḳlar

3 Nedür vaṣluñ metāʿına ḫarīdār olana dāʾim
Ṣatup nāz ile istiġnā nedür bu dil-rübālıḳlar

4 Nedür her bir yoluñda öleni iḥyāya gelmekler
Nedür ey ʿİsī-dem bu rūḥ-baḫş u cān-fezālıḳlar

5 Ṭabībüm ḫastedür ammā birez ṣıḥḥat yüzin ṭutdı
Diye bir kez bu Keyfī derdmendüñe ṣafālıḳlar

379 Emānī-i Kātib

1 Nedür ol bī-vefālıḳlar nedür ol pür-ṣafālıḳlar
Bize bīgānelikler yādlarla āşinālıḳlar

2 Nedür bu mübtelāñı görmemekler bu teġāfüller
Nedür āfet bu istiġnā nedür bu pādşālıḳlar

3 Nedür aġyāra çaḳ böyle riʿāyetler ḥimāyetler
Nedür bu āşinālıḳlar nedür bu rūşenālıḳlar

4 Nedür ol ġamzeler ol çīn-i ebrūlar temāşālar
Nedür ol tünd-ḫūlıḳlar nedür ol pür-cefālıḳlar

5 Ferāġat eyledüm dirsin Emānī ḫūb-rūlardan
Nedür ol zühdler perhīzlikler pārsālıḳlar

---

379 – İ.

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

380 **Ṣānī Beg**

1 Baḳup hilāl-i çerḫe o meh didi bu nedür
Didüm ki rā ḳaşuñdan alınmış nümūnedür

[B 61a]

2 Birbirine müşābeheti yoḳ güzellerüñ
Bāġ-ı melāḥatüñ yimişi güne günedür

3 Bir ḫaṭṭı ḫūb dil-bere ʿāşıḳ olam gibi
Efkārı göñlümüñ yine meşḳ-i cünūnadur

[İ 68a]

4 Ṭabʿumdaki maʿārifedür reşki ṣūfīnüñ
Ehl-i taṣavvufuñ naẓarı hep derūnadur

5 Yāruñ eẕāsı Ṣānīye maḫṣūṣdur hemān
Cevr ü cefāsı ġālibüñ ekṣer zebūnadur

381 **Kiẕbī Beg Çāvūş**

1 Ol ġonçe didi güldeki bu reng ü bū nedür
Didüm ki gül ruḫuñdan alınmış nümūnedür

2 Ben ḫastesine cevr idüp aġyāra meyl ider
Ol cān ṭabībinüñ sitemi hep zebūnadur

3 Cevr ü cefāsı ṣūret-i luṭf u vefādadur
Mihr ü vefāsı ol güzelüñ güne günedür

4 Tesḫīr idem diyü o perī-rūyı dāʾimā
Meylüm ḫayāl-i ḫaṭṭ ile siḥr ü füsūnadur

5 Kāmil ayaḳda cāhili eyler murād-baḫş
Kec-rev zamāneyi göre kim meyli dūnadur

6 Pāk eyle ḳalbi jeng-i ʿalāʾiḳden ol berī
Ṣāfīlerüñ naẓarları Ṣıdḳī derūnadur

382 Emīrī-i Dānişmend

1 Sünbüldeki ṣorarsañ eger reng ü bū nedür
Bu sebz ü ḫaṭṭuñ aña efendi nümūnedür

2 Bir niçe şūḫuñ eyler isem būsesin recā
Her ḫˇācenüñ metāʿı begüm güne günedür

3 İtsün cefāyı ḫastesiyem ol ṣanem baña
Dāʾim eẕāsı ġālib olanuñ zebūnadur

4 Ol şūḫ u pür-cefāya nice olmayam esīr
ʿUşşāḳ içinde meyli anuñ ẕü-fünūnadur

5 Dirseñ Emīrī kimden alur meşḳini hilāl
Yāruñ nişān-ı naʿl-i semendi nümūnedür

383 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Faṣl-ı ḫazān varaḳları kim güne günedür
Çerḫüñ zemīne renglerinden nümūnedür

[B 61b] [İ 68b]

2 ʿĀlī olan ʿaceb midür olmazsa müstaḳīm
Seyr eyleseñ felek gibi hep meyli dūnadur

3 Ey ḫˇāce miski sen bize ṣatmañ ḫaṭā durur
Gel çīn-i zülf-i dil-beri gör bārī bu nedür

4 Ṣad çāk olursa sīne-i mecrūḥ ġam degül
Yāruñ naẓarları bilürin hep derūnadur

5 Āḫir helāk ider bizi bu çerḫ-i bī-emān
Zīrā Beḳāyī ḳaṣdı hemīşe zebūnadur

384 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Baḳdum dehān-ı ġonçeye didüm ki bu nedür
Ol ġonçe didi laʿl-i lebümden nümūnedür

2 Ṣaḥn-ı ṣafāda vuṣlat-ı Leylīyi n'eylesün
Ḳaysuñ cihānda himmeti ʿışḳ u cünūnadur

3 Birdür felek o māh ile cevr itmede bāña
Şaṭranc içinde ḳaṣd-ı muʿallim zebūnadur

383
2a: olmazsa] olursa, İ.
384
4 – İ.

4 Sūsen-i kebūd seng-i belā ġonçe pāreler
Bāġ-ı dilüñ şükūfeleri gūne gūnedür

5 Didüm ki būy-ı zülfüñi göndür ṣabā ile
Baḳdı yüzüme didi o cānān yā bu nedür

6 Oldum Ġıyāṣī ḳāfile-sālār-ı ehl-i ʿışḳ
Taḳlīdi cümle rāh-ı revüñ reh-nümūnadur

385 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Beñzer nigāra resm-i zamāne nümūnedür
ʿUşşāḳa naḳşı anuñ içün gūne gūnedür

2 Boynın burar benefşe gibi ʿāşıḳuñ felek
Daʾim cefā vü cevri dirīġā zebūnadur

3 Mülk-i fenāda salṭanatuñ çün beḳāsı yoḳ
Bu ṭumṭurāḳ u kevkebe bu hāy u hū nedür

4 Ḫalvetde bāde ṣoḥbetini eylemezse şeyḫ
Destüñde zīr-i ḫırḳada ṣūfī sebū nedür

5 Ṣāf eyle ẕikr-i Ḥaḳḳ ile ḳalbüñ Belīġiyā
Zīrā naẓar birūna degüldür derūnadur

[İ 69a]

386 Merāmī Beg

1 Didüm ṣaçuñda misk-i Ḫıṭā gibi bū nedür
Didi yanında misk-i Ḫıṭā bir nümūnedür

[B 62a]

2 Nīreng ü rengine gel alınmayalum müdām
Aḥvāl-i çerḫ çünki dilā gūne gūnedür

3 İtme denāʾet eyleme dūndan recā-yı lā
Dünyā-yı dūn himmeti yine çü dūnadur

4 ʿAyyār u fitne-cūy durur ġamze-i nigār
Her demde kārı ḥīle vü meyli füsūnadur

5 Laʿli Merāmī ḳanını içmege cān virür
Ḫūnī olan kimesnelerüñ meyli ḫūnadur

387 Celīliyyü'l-Ḳāżī

1 Görince didi dāġumı ol māh bu nedür
Didüm belā-yı küşte-i ʿışḳa nümūnedür

2 Şeftālūñ ile dir gören ol sīb-i ġabġabı
Bāġ-ı melāḥatüñ yimişi gūne gūnedür

3 Fenn-i cefāda māhir iseñ bil ü fāʾide
Meyli efendi ehl-i dilüñ ẕü-fünūnadur

386
1b: didüm] didi, İ.

4 Her bir denīye virse murādın felek n'ola
Dūnuñ hemīşe meyli dilā yine dūnadur

5 Nergis gözi vü ġonçe anuñ berg-i nāḫunı
Bāġ-ı behişt-i behcete güzel nümūnedür

6 Ser-kūhsār-ı ġam iki vādī iki gözüm
Yaşum Celīlī kişver-i Rūm içre Tunadur

388 Ḥasan Çelebiyyü'l-Muʿīd

1 Misk-i Ḫıṭāya itdi naẓar didi bu nedür
İdüp ḫaṭā didüm ki ṣaçuñdan nümūnedür

2 Geymiş şebinde rūzī ḳabā ol hümā bugün
Yine leṭāfet anda görüñ gūne gūnedür

3 Yegdür yanumda cām-ı tehīden sifāl-i pür
Ṣāfī-dil olanuñ naẓarı hep derūnadur

[İ 69b]

4 Hīç ʿāşıḳ olayın diyenüñ ʿaḳlı var mıdur
ʿĀḳıl mı dirler aña ki meyli cünūnadur

5 Ḥāl-i raḳīb-i dūna o şeh baḳsa ġam degül
Erbāb-ı devletüñ naẓarı şimdi dūnadur

6 Aḳıtmaduñsa yāra göñül ṣu gibi Ḥasan
Kūyında seyl idüp yaşuñı cüst ü cū nedür

389 [Ṣabrī]

1 Meylüm o zülf-i cīme vü ebrūsı nūnadur
ʿIşḳ içre dāʾimā heves-i dil cünūnadur

2 Geh sürḫ ider yaşumla yüzüm gāhī ġamla zerd
Yārın cefā vü cevri baña gūne gūnedür

3 Mihr ü meh alnuñ ile yüzüñden nişānedür
Şekli hilāl gökde ḳaşuñdan nümūnedür

4 Esbāb-ı ḥüsn-i yārı ḳo gel ḥüsn-i ḫulḳa baḳ
ʿĀḳıl olanlaruñ naẓarı çün derūnadur

5 Ben ḫasteyi ʿaceb mi felek eylese helāk
Ṣabrī hemīşe ḳaṣdı ʿadūnuñ zebūnadur

---

389 – B. İ 68a-Derkenar.

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

390 **Celāl Beg Zīde Ḳadrehu**

[B 62b]

1 Feyż-i ḫūrşīd cihān ḫalḳına isrāf mıdur
Gün yüzüñ görmeyevüz bunca gün inṣāf mıdur

2 Cān fedā ḳılmamuz olmadı müyesser yoḫsa
İddiʿāmuz reh-i ʿışḳuñda ḳurı lāf mıdur

3 Ḫāk-i rāh ile müzeyyen görinüp çeşm ü müjem
Didi dīdeñ ḳafesi cevheri ṣarrāf mıdur

4 Seyr-i dīdāra eger var ise meylüñ zāhid
Naẓar it āyīne-i ḳalbüñi gör ṣāf mıdur

5 Vaṣf-ı ḫüsninde anuñ her sözi tārīḫ oldı
Yaʿnī Vaṣṣāf Celālī gibi vaṣṣāf mıdur

391 **Belīġī-i Yeñiçeri**

1 Mey-i nāb ol ṣanemüñ laʿli gibi ṣāf mıdur
Nice beñzer diyelüm biz aña inṣāf mıdur

2 Başmadı kimse bu meydāna güẕāf ile ḳadem
Yoluña rūḥı revān eyledügüm lāf mıdur

3 Ayaġuñ ṭopraġını aġırı altuna viren
Cevherüñ bilmedi ol ḳadrini ṣarrāf mıdur

4 Muṣḥaf-ı ḥüsnini geldi ḫaṭı tefsīr itdi
Leblerinden ṣoralum ṣāḥib-i Keşşāf mıdur

5 ʿIşḳ Sī-murġına olmış dil-i ʿāşıḳ meʾvā
ʿĀlemi itmiş iḥāṭa cebel-i Ḳāf mıdur

6 N'ola izüñ tozına gül dökilüp ṣaçılsa
Varını yirine ṣarf eyledi isrāf mıdur

7 Cennet-i vuṣlat ile dūzaḫ-ı hecrüñ arası
Ey Belīġī ʿacebā ʿāşıḳa Aʿrāf mıdur

[İ 70a]

392 Ṣānī Beg

1 Şuʿarā şiʿrüme ḳāʾildür dir isem lāf mıdur
Ser-fürū itmemek anlar baña inṣāf mıdur

2 Yārı şūrīde-dil itdüm bu mı ṣūfī günehüm
Cürmüm içürdügümüz aña mey-i ṣāf mıdur

3 Ḳavm-i aġyār görindi gözüme dīv gibi
Yoḫsa kūyuñ yolı rāh-ı cebel-i Ḳāf mıdur

4 Ṭurma ḫarc olmada maḥbūb u meye sīm ü zerüm
Bilmem eẓhār-ı seḫāvet midür isrāf mıdur

5 Bezm-i yāra gelüp aġyār yine sīne döger
Anı kim daʿvet ider meclise deffāf mıdur

[B 63a]

6 Ṣāniyā ḫūblara itmeden altunuñı ʿarż
Ṣayda ḳābil ġaraż ol dil-ber-i ṣarrāf mıdur

393 Ḫātemī Beg

1 İtdügüñ ʿahd ü vefā bendeñe hep lāf mıdur
Baña çaḳ böyle cefā eylemek inṣāf mıdur

2 Yaşumı ṣu gibi ḫarc eylemeden sulṭānum
Ġarażuñ dirhem-i eşki yine isrāf mıdur

3 Ruḫuñ üstinde o ḳaş ḫancer-i Mirrīḫ midür
Āfitābum güneş üzre ya ser-i Kāf mıdur

4 Nūrdan bir be cennet midür eyā görinen
Yoḫsa ey sīm-ten ü mīm-dehen nāf mıdur

5 Ḳızılını çıḳarur dirhem-i eşküñ bir bir
Bilmezin yoḫsa o sīmīn-beri ṣarrāf mıdur

6 Bir yüzi bāġ-ı irem bir yüzi de nār-ı ʿaẕāb
Ey yüzi muṣḥaf o ḫaṭ sūre-i Aʿrāf mıdur

7 Görürüm seyrüñi dāʾim naẓaruñ ḳalbüñedür
Ḫātemī cevher-i mirʾāt-ı dilüñ ṣāf mıdur

393
3 – İ.

394 Mü’ezzin-i Ḫᵛāceü’l-Meşhūr be-Ġulām-ı Şādmānī Aʿnī Hüdāyī

1 Sīneñ ey sīm-beden āyīne-i ṣāf mıdur
Yā ṣafā baḥrı mı gird-ābı anuñ nāf mıdur

2 Göz göre naḳd-i dili alduġı yitmez mi ʿaceb
Ḳaṣd ider cāna ḥarāmī gözüñ inṣāf mıdur

[İ 70b]

3 Cāmuñ üstine nedür düşdügi āvārelerüñ
Dehen-i yār gibi menbaʿ-ı elṭāf mıdur

4 Naḳd-i cān virsem eyā ḫᵛāce ne ġam vuṣlat içün
Māl kim yirine ṣarf olına isrāf mıdur

5 Būseñe cān virürüm dirse Hüdāyī bendeñ
İmtiḥān eyle sözin gör güzelüm lāf mıdur

395 ʿİlmī-i Dānişmend-i Edirnevī

1 Cām-ı laʿlüñ emicek dime mey-i ṣāf mıdur
Anı bir görmek anuñla diye inṣāf mıdur

2 Bir ṣafā var o mehüñ ʿārıż-ı zībāsında
Ṣūfī mirʾāt-ı muṣaffā da ʿaceb ṣāf mıdur

3 Zāhidā muġ-beçeler fikrin idersin dāʾim
Yoḫsa ṣaḥrā-yı dilüñ bilmezin Aʿrāf mıdur

[B 63b]

4 Ḫūblardan ṣaḳın ey ḫᵛāce ṣaḳınma māluñ
Anlaruñ yolına ṣarf eylemek isrāf mıdur

5 ʿİlmīnüñ cevher-i eşkin görüp ol ḫˇāce-i ḥüsn
Didi kim şehr-i maḥabbetde bu ṣarrāf mıdur

396 Vālī Beg

1 Elem-i hecr ile öldüm didügüm lāf mıdur
Bilüp aḥvālümi raḥm itmemek inṣāf mıdur

2 Güher-i eşküm ile naḳd-i revānum cānā
Reh-i vaṣluñda niṯār eylesem isrāf mıdur

3 Vaṣf ider ḳāmet-i servin kimi görsem yāruñ
Yoḫsa bu ḫalḳ-ı cihān ol şehe Vaṣṣāf mıdur

4 Sīne pür-dür ü güher dirhem ü dīnār sirişk
Cism-i çāküm ḳafes-i zerger ü ṣarrāf mıdur

5 Cān fedādur reh-i kūyuñda dise Vālī inan
Şuʿarā ḳullaruñuñ cümlesi vaṣṣāf mıdur

397 Ḥasan Çelebiyyü'l-Muʿīd

1 Ḫarc idersem yoluña varumı isrāf mıdur
Naḳd-i cānı saña beẕl itmemek inṣāf mıdur

---

396 (Şiirin matla beyti *Âşık Çelebi Tezkiresi*, C. 1, s. 549'da yer almaktadır.)
397
3b: ʿāşıḳ] ʿuşşāḳ, İ.

[İ 71a]

2 Bülbülüñ ḳavlini niçün ḳulaġa ḳoymaya gül
Yoḳ mıdur sözlerinüñ maʿnīsi leffāf mıdur

3 Lām-ı zülfüñle şehā rā ḳaşuñuñ itdügine
Nice döysün dil-i ʿāşıḳ cebel-i Ḳāf mıdur

4 Mū-miyānuñda olur cāna niçe luṭf u kerem
Nāfuñ ey sīm-beden menbaʿ-ı elṭāf mıdur

5 Gevher-i eşküñle memlū görürüm her dem anı
Ḥasanuñ dīdesi ṣanduḳa-i ṣarrāf mıdur

398 **Fütūḥī-i İmām**

1 Vaṣl-ı dil-ber ki dinür ortada bir lāf mıdur
Dāʾimā vaʿdeleri bunlaruñ iḫlāf mıdur

2 Cām-ı ṣāfī ṣunasın illere beş beş sāḳī
Bize derdini içirmek anuñ inṣāf mıdur

3 Göricek sīm-i sirişkümle ruḫ-ı zerdümi yār
ʿĀşıḳ olduġumı fehm eyledi ṣarrāf mıdur

4 İʿtimād eylemedüñ yoluña cān virdügüme
ʿAhd-i dil-ber gibi yoḫsa sözümüz lāf mıdur

[B 64a]

5 Naḳd-i eşkini Fütūḥī n'ola ṣarf eylerse
Yār yolına ne kim ḫarc ola isrāf mıdur

399 Sırrī-i Şāh Çelebi

1 Bilüp aḥvālümi raḥm itmemek inṣāf mıdur
Meded öldüm didügüm saña begüm lāf mıdur

2 Bir cilā virdi dile cām-ı mey ey bāde-fürūş
Yaʿnī mirʾāt-ı Sikender de ʿaceb ṣāf mıdur

3 Naḳd-i cān u dili maḥbūb u meye ṣarf itdüm
Niçedür ṣūfī diye bu daḫı isrāf mıdur

4 Çeşme-i āb-ı ḥayāt leb-i cānānemüzüñ
Ḥavżı ol çāh-ı ẕeḳan mı yaḫūd ol nāf mıdur

5 Sevüp ol sīm-teni işini altun itdi
Kīmyāyī mi geçer Sırrī ya ṣarrāf mıdur

[İ 71b]

400 Meylī-i Kātib

1 Göreyin laʿlüñi ṣun sāḳī mey-i ṣāf mıdur
Dürd-i derdüñ niçe bir nūş idem inṣāf mıdur

2 Dökilüp cürʿa gibi n'ola ṣaçılsam bezme
Ḫarc-ı maʿḳūle kimüñ daḫli var isrāf mıdur

---

400 (Şiirin 5. beyti *Hasan Çelebi Tezkiresi*, s.335'da yer almaktadır.)
3 – İ.
5b: ʿimāret mi ya] ʿimāret midür, *Hasan Çelebi Tezkiresi.*

3 Bilümi bükmege ʿaynum kemerüñ kāfī midür
Bilmezem kūh-ı ġamuñda ne belā Ḳāf mıdur

4 Vaṣf idüp kūyuñı yazdum saña ey şeh nāme
İşiden didi bu Firdevsī-i vaṣṣāf mıdur

5 Ṣūfīnüñ ḳaṣdı bu kim mey-kedeyi ide ḫarāb
Bu daḫı yoḫsa ʿimāret mi ya evḳāf mıdur

6 Vaʿde-i vaṣluñ inanmaz kime dirse Meylī
Bilmezem her sözi gerçekden anuñ lāf mıdur

401 Merāmī Beg

1 Laʿl-i dil-dāra naẓar laʿl ʿaceb ṣāf mıdur
Ol ḳadar nāzük ü ter tāze vü şeffāf mıdur

2 Ser-i kūyında çoġ aġlarsam eger ʿayb itmeñ
Aḳçayı Kaʿbede ḫarc eylemek isrāf mıdur

3 Bār-ı cevrüñi çekerken dil-i bī-çāre senüñ
Ġamuñı ser-ber idersin aña inṣāf mıdur

4 Ne durur ṣūfī yine bunca taṣallüfle güẕāf
ʿIşḳ yanuñda senüñ yoḫsa ḳurı lāf mıdur

[B 64b]

5 ʿAynına almadı ḫāk-i reh-i yārı hergiz
Ḫˇāceyi añma Merāmī baña ṣarrāf mıdur

402 Ṣāniʿī Çelebiyyü'l-Müderrris

1 Bülbülüñ nāle vü feryādı ʿaceb lāf mıdur
Anuñ aġladuġına gül güle inṣāf mıdur

2 Görinür merdümegüm ʿaksi cemālüñde senüñ
Ruḫuñ ey ġonçe-dehen āyīne-i ṣāf mıdur

3 Oldı mihmān dil ü cān ḫānḳah-ı ʿışḳuñda
Beẕl-i ḫˇān-ı keremüñ anlara isrāf mıdur

4 Gülşen-i cism-i laṭīfüñde seḥer ey gül-i ter
Aḳ gül ġonçesi midür görinen nāf mıdur

5 Deheni sırrını keşf itmede yoḳ saña ʿadīl
Her kişi sencileyin Ṣāniʿī keşşāf mıdur

[İ 72a]

403 Ḳalender-i Dānişmend

1 Ey dil āyīne ruḫ-ı yār gibi ṣāf mıdur
Nice āyīne diyem ben aña inṣāf mıdur

2 Ayaġuñ öpmege bir kez baña el virmedüñ āh
Būse ʿahd eyledügüñ pādişehüm lāf mıdur

3 Beni mest itdi leb-i dil-beri ṣorsam görsem
Yoḫsa maʿcūn-ı müferriḥ mi mey-i ṣāf mıdur

403
2a: bir kez] hergiz, İ.

4 Her dem aġyāra vefā eyleyesin pādişehüm
Bendeñe cevr ü cefā eylemek inṣāf mıdur

5 Ḥalḳa-i zülfi ile ḫāli ol āhū-çeşmüñ
Ey Ḳalender ṭolu şeh-dāne ile nāf mıdur

404 ʿUbeydiyyü'l-Ḳāżī

1 Laʿl-i meydür lebüñ ey meh ya mey-i ṣāf mıdur
Ṣāġar-ı sīm-i muṣaffā mı yāḫūd nāf mıdur

2 Ṭarab-engīz uṣūlinde gül üstād geçer
Muṭrib-i bezmgeh-i ḥüsnüñe deffāf mıdur

3 Çerḫ-i pür-encüm aña aḳça terāzūsıdur
Dīde bāzār-ı ġam-ı ʿışḳda ṣarrāf mıdur

4 Ḳaṭre-i ḫūnını silmem dir idüñ ezberden
Göricek zaḫmumı raḥm itmemek inṣāf mıdur

5 Ey ʿUbeydī dür-i eşk ile pür itdüñ dīdeñ
Ġarażuñ ḫāk-i der-i dil-bere itḥāf mıdur

---

404 (G 95, s. 85, *Ubeydî Divanı.*)
1a: ya] -, *Ubeydî Divanı.*
2a: gül üstād] gül-i estār, *Ubeydî Divanı.*
5a: dīdeñ] çeşmüñ, *Ubeydî Divanı.*
5b: der-i] reh-i, İ.

[B 65a]

405 Kerīm Çelebi Efendiyyü'l-Müderris

1 Dürd-i cām-ı ġama dirsin ki mey-i ṣāf mıdur
Zāhidā bu sözüñ andan senüñ inṣāf mıdur

2 Gün yüzini görenüñ ʿaḳlı gidermiş o mehüñ
Rūy-ı rengīni ʿaraḳnākı mey-i ṣāf mıdur

3 Mihr ü mehden defi var çerḫ urur devr-i uṣūl
Felek ey şāh-ı ḥasen bezmüñe deffāf mıdur

4 Naḳd-i ḳalbüñ meye vir var ise ʿaḳluñ ṣūfī
Ḫarc-ı maʿḳūl degül mi diye isrāf mıdur

5 Ẕātıñuñ vaṣfını neṣr itdi Rıżāyī dehre
Bu kemāl ile senüñ ḥüsnüñe vaṣṣāf mıdur

406 Maḳālī-i Şeş-tā-zen

1 Dirsin ey meh reh-i ʿışḳumda dilüñ ṣāf mıdur
Bunca daʿvī-i maḥabbet ya ḳurı lāf mıdur

2 Oldı gül-çīn-i gülistān-ı viṣālüñ iller
Biz daḫı ḳoḳmayavuz bir gülüñ inṣāf mıdur

405
2, 3, 4, 5 – İ.
406
2, 3, 4 – İ.

3 Der-miyān dāmeni yā ʿayn-ı riḳāʿ ol gīsū
Ḫaṭ-ı kūfīyle yazılmış ya iki kāf mıdur

4 Vireyin mā-melek sīm-i sirişküm yoluña
Beẕl olan sen ṣanemüñ yolına isrāf mıdur

5 Bilmede ḳıymetüñ ey gevher-i pākīze senüñ
Ġayrlar ṭabʿ-ı Maḳālī gibi ṣarrāf mıdur

[İ 72b]

407 Ḥıfẓī-i Dānişmend

1 Ṭāḳ-ı ebrū mı bu ser-ḥalḳa-i eşrāf mıdur
Yoḫsa teşrīf-i cinān eyleyen eṭrāf mıdur

2 Naḳl-i mısṭārı mı ebrūlaruñuñ ḫaṭṭ-ı lebüñ
Ḥüsnüñ elḳābını mesṭūr olan evṣāf mıdur

3 Ne ṣafā-baḫş olur elfāẓuñ eyā ṭūṭī-i cān
Ṭabʿ-ı pākīze mi bu āyīne-i ṣāf mıdur

4 Çeşm-i giryān-ı güher-senci görüp didi nigār
Merdüm-i dīde-i ġam-dīde mi ṣarrāf mıdur

5 Cānuñı naḳd-i revān itmedür ey ḫˇāce ḥisāb
Telef-i ʿömr-i girān-māye de isrāf mıdur

407
2 – İ.

6 Şöyle ser-mest-i mey-i nāz ola farḳ itmeyesin
Ẓulm-i bī-ḥad mi ʿadālet midür inṣāf mıdur

[B 65b]

7 Ḥaḳ cevāb itdi duʿā-nāmeñe Ḥıfẓī didi yār
Bunuñ ālāf-ı taḥiyyātı nedür lāf mıdur

408 [Ṣāfī]

1 Güneşi rūyuña beñzetmedügüm lāf mıdur
Nisbet itmek o zevāllu ile inṣāf mıdur

2 Cān u dil naḳdini bir būsesine ḫarc itmek
Zāhidā ʿarż-ı seḫāvet midür isrāf mıdur

3 Ḫāne-i yāra ʿaceb nāẓır olur dīv raḳīb
Ġılẓeṭ eyler şu ḳadar bilmezem evḳāf mıdur

4 Naḳd-i eşkin ayaġuñ ṭopraġına bī-pāyān
Kemle ḫarc eylemez ol cevhere ṣarrāf mıdur

5 Gördügi yirde vefālar ḳılup eyler vaʿde
Dil-i Ṣāfī gibi ḳavlinde o meh ṣāf mıdur

---

408 – İ. B 63a-Derkenar.
Şiirin 5. beytinin altına "temmet" manasına "mim" harfi konulmuş ve altına farklı bir açıyla ve değişik bir kalemle şu beyit yazılmıştır:
[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]
Behişti cāvidānī ṣoḥbet-i yārān-ı hem-demdür
Münāsib olmayan yārān ile ülfet cehennemdür

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

409 Behişt̄i-i Ḫaṭ̄ib

1 Sen var iken iki gözüm aġyāra kim baḳar
Gül-berg-i tāze elde iken ḫāra kim baḳar

2 Ḫünkār şehre geldi diyü seyre çıḳdılar
Her kūşe dil-rübā ṭolu ḫünkāra kim baḳar

3 Bī-mū lebüñ gören kişi nev-ḫaṭları n'ider
Sāḳī̄ şarāb var iken esrāra kim baḳar

4 Görmek müyesser olmış iken pāk çihreñi
Dünyā zeni didükleri murdāra kim baḳar

5 Her kūşeden Behişt̄i gelür şerbet-i ecel
Ġurbetde sen ṣaḳın dime bī̄māra kim baḳar

410 Şānī̄ Beg

1 Kūyuñda ḫaste zār u dil-efgāra kim baḳar
Dārü'ş-şifāda nāliş-i bī̄māra kim baḳar

2 Sen var iken bu ḥüsn ü melāḥatle ey ṣanem
Deyr-i cihānda ṣūret-i dī̄vāra kim baḳar

---

409 (G 166, s. 318, *Behiştî Divanı.*)
3a: bī-mū lebüñ] laʿl-i lebin, *Behiştî Divanı.*
4a: müyesser olmış] senüñ müyesser, *Behiştî Divanı.*
410
6a: naẓmum] naẓm, İ.

3 Gāv-ı dü-pā yirine ṣayılmadı ʿāşıḳuñ
Ḥayvān meş̱ābesindeki aġyāra kim baḳar

[İ 73a]

4 Ḫūbān-ı dehr kendüyi ʿuşşāḳa ṣatmada
Şehrüñ içinde şāhid-i bāzāra kim baḳar

5 Tek sen zekāt-ı ḥüsnüñi virmek murād ḳıl
ʿĀşıḳlaruñda müflis ü cerrāra kim baḳar

6 Naẓmum yanında Tuḥfetü'l-Aḥrārı kim öger
Şiʿrüm oḳınsa Lüccetü'l-Ebrāra kim baḳar

7 Ṭūṭī-i ṭabʿ-ı Ş̱ānīyi gel ey şeker-dehen
Söyletme yoḫsa āh ile güftāra kim baḳar

411 Ve lehu

1 Ḫaṭṭ-ı benefşe irdi o ruḫsāra kim baḳar
Geldi bahār günleri ezhāra kim baḳar

2 Āyīne-i cemālüñe kimdür naẓar ḳılan
ʿAḳlı gider kişinüñ o ruḫsāra kim baḳar

3 Zülfüñ yanında sünbül ü reyḥānı kim añar
Gül ruḫlaruñ öñinde semenzāra kim baḳar

411
3a: añar] öger, İ.
5a: vaṣlı var] vaṣlıdur, İ.

[B 66a]

4 Bir nükte-senc dil-berüñ oldum muṣāḥibi
Şimden girü ḳaṣīde vü eşʿāra kim baḳar

5 Müflis şu deñlü ṭālib-i vaṣlı var ol şehüñ
Yoldan geçilmez ʿāşıḳ-ı dīdāra kim baḳar

6 Eşkümle dāġ-ı sürḫümi ʿarż eyleyüp didüm
Hemyān-ı tünde dirhem ü dīnāra kim baḳar

7 Künc-i ġamuñda baḳmaz iseñ Ṣānīye eger
Ḳaldı felāket içre o bīmāra kim baḳar

412 Nāmiyyü'l-Ḳāżī

1 ʿAḳlum gider görince o ruḫsāra kim baḳar
Ol laʿl-i dür-feşān ile güftāra kim baḳar

2 Yūsuf miṣāl ʿarż-ı cemāl eyleseñ şehā
Mıṣr-ı melāḥat içre ḫarīdāra kim baḳar

3 Laʿl-i güher-feşānuñ ile incü dişlerüñ
Ḳıymet ḳomadı lüʾlüʾ-i şehvāra kim baḳar

4 Şol deñlü geldi nükhet-i zülfüñ hevāsına
Bāzāra düşdi nāfe-i Tātāra kim baḳar

[İ 73b]

5 Düşdükçe eyle kūşe-i çeşm ile bir nigāh
Sen baḳmayınca ḥāl-i dil-i zāra kim baḳar

6 Nāmī hevā-yı zülfi ile āh-ı serdi ḳo
Ḫāk-i derinde naʿ re-i ġam-ḫˇāra kim baḳar

413 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Ḫaṭṭuñ yanında zülf-i siyeh-kāra kim baḳar
Çıḳdı benefşe yazıya ezhāra kim baḳar

2 Kūy-ı nigārı seyr müyesser olursa ger
Bāġ-ı cinān olursa da gülzāra kim baḳar

3 Ol serv-i nāz mīve-i vaṣlın dirīġ ider
Eṣmārı olmayan ḳurı eşcāra kim baḳar

4 Ḥüsnüñ gülin direm diyü aġyār ġuṣṣa yir
Tek sen buyur efendi o ġam-ḫˇāra kim baḳar

5 Tek dur bu zāl-i dehr ile cüft olma ʿUlviyā
Merd-i maʿ ānī olıgör ebkāra kim baḳar

414 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Naḳş-ı ruḫuñ görüp büt-i Ferḫāra kim baḳar
Rūyuñ yanında ṣūret-i dīvāra kim baḳar

[B 66b]

2 Ruḫsāruñ üzre sünbül-i zülfüñ demed demed
Bāġ-ı Ḫotende nāfe-i Tātāra kim baḳar

413
2 ve 3. beyitler İ nüshasında yer değiştirmiş durumdadır.

3 Laʿlüñ ġamıyla ḳaṭre-i eşke ḥisāb yoḳ
Baḥr-ı ʿAdende lüʾlüʾ-i şehvāra kim baḳar

4 Mīr-i melāḥat oldı güzeller ṭaraf ṭaraf
Rāh-ı diyār-ı ḥüsnde ḫünkāra kim baḳar

5 Düşdi ʿaṣāya nergis ü ʿabher ʿalīl olup
Çeşmüñ ġamıyla ḫaste vü bīmāra kim baḳar

6 Dendānı vaṣfın eyler o yāruñ cihān ḳamu
Şimdi Ġıyāṣī naẓm-ı dürer-bāra kim baḳar

415 Ḥıfẓī-i Dānişmend

1 Cām-ı ṣafā göze gelicek ʿāra kim baḳar
Gül-berg-i ter naẓarda iken ḫāra kim baḳar

[İ 74a]

2 Çeşmi şikeste kākül-i pür-çīni pāy-māl
Kim gözler ehl-i derdi giriftāra kim baḳar

3 Ser-mest ü sīne-çāk niçe ḫˇāce-i cihān
Kūy-ı fenāda cübbe vü destāra kim baḳar

4 Çeşmüñ ṣaçuñ ḫayāli dil ü cān-ı pür-melāl
Miḥnet-serāy-ı sīnede bīmāra kim baḳar

415
3a: cihān] zamān, İ.

5 Merdāneler güzīdesidür Ḥıfẓī ʿışḳ-ı pāk
Dünyā didükleri zen-i murdāra kim baḳar

416 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Kūyuñ yolında ʿāşıḳ-ı bīmāra kim baḳar
Sen baḳmayınca bunca dil-efgāra[112] kim baḳar

2 Ol āfitāba baḳmaġa yoḳdur naẓarda tāb
Zīrā ṭurup muḳābile ḫünkāra kim baḳar

3 Meclisde sāḳī çün leb-i dil-ber naẓardadur
Ṣahbā dinen[113] o ḳoḳmışa murdāra kim baḳar

4 Rūmī ḫaṭı Ḥıṭā vü Ḫoten ḳıldı dil-berüñ
Ey ḫˇāce bunda nāfe-i Tātāra kim baḳar

5 Āb-ı ḥayāt olursa sözüñ kimse iltifāt
İtmez Belīġī şāʿire eşʿāra kim baḳar

417 Vālihiyyü'l-Ḳāżī

1 Kūyına varmadın ruḫ-ı dil-dāra kim baḳar
Tā girmeyince cennete dīdāra kim baḳar

416
4a: Rūmī] rūy-ı, İ.
[112] Kelime, nüshada "dil-figāra" şeklinde yazılmıştır. Ancak vezin gereği bu kullanım tercih edilmiştir.
[113] Kelime nüshalarda "diyen" şeklinde yazılmıştır. Ancak anlamca daha uygun olan "dinen" kelimesi tercih edilmiştir.

[B 67a]

2 Baḳma ḥaḳāret ile begüm bendeñe didüm
Didi ḳapumda ʿāşıḳ-ı ġam-ḫᵛāra kim baḳar

3 Bāzār-ı ġamda eşk ü ruḫ-ı zerdedür naẓar
ʿUşşāḳ içinde dirhem ü dīnāra kim baḳar

4 Gün yüzlü müşterīler ile ṭoldı kāʾināt
Ey Yūsuf-ı cemāl ḫarīdāra kim baḳar

5 Gel ṣaḥn-ı Būstān u Gülistāna ḳıl nigāh
Ey Vālihī kitāb ile eşʿāra kim baḳar

[İ 74b]

418 **Keẕẕāb-ı Meşhūr Ḳallāb-ı Maḳhūr Aʿnī Ṣiyāmī-i Remmāl-Ṣanʿat**

1 Ṭoldı cihān ṣafā ile dil-dāra kim baḳar
Mıṣr-ı çemende Yūsuf-ı gülzāra kim baḳar

2 Genc-i ʿiẕār-ı mehveşe ṣuʿbān olup yatur
Zülf-i siyāhı tārını gör māra kim baḳar

3 Ol bāde-nūş-ı bezm-i ṣafā laʿl-i yārı gör
Dil-i cürʿa-dānı ṭopṭolu esrāra kim baḳar

4 Dāġ-ı derūnum āteş ile pür durur benüm
Bāġ-ı ṣafā içindeki gülnāra kim baḳar

418
3 – İ.

5 Ḥūrīler ile döndi cihān ḳaṣr-ı cennete
Ruḫsār-ı yāra baḳ yüri gülzāra kim baḳar

6 Vaḥşī ġazāl gözlüye oldı ḳonaḳ göñül
Şimdi Ṣiyāmī ġamzesi Tātāra kim baḳar

419 Ṣıdḳī Beg Çāvūş

1 Açıldı ġonçeler gül ü gülzāra kim baḳar
Bülbül hezār nāle ider zāra kim baḳar

2 Ṣundı devāt günini dil-ber baña didüm
Şimden girü efendi devāt-dāra kim baḳar

3 Evrāḳ-ı ḥüsnüñ üzre ḳararmış ġubārvār
Ḫaṭṭ-ı siyeh irişdi o ruḫsāra kim baḳar

4 Gün yüzlü māhveş ḳatı çoḳdur güzelleri
Şehr içre şimdi dil-ber-i ġaddāra kim baḳar

5 Ṣıdḳī ölümlü ḫastedür ey cān ṭabībi gel
Ḥālin esirge yoḫsa o bīmāra kim baḳar

420 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Ḥüsnüñ bahārı var iken ezhāra kim baḳar
Devr-i ruḫuñda şimdi semenzāra kim baḳar

419

3a: ḳararmış] ḳararurmış, B.

[B 67b]

2 Nev-rūz irüp açıldı cihān ṣaḥn-ı sebzeye
Gül-çihre bī-nihāye vü gülzāra kim baḳar

3 Ey ḫˇāce bunda ḥüsne degüldür naẓar hemān
Yūsuf da olsa şāhid-i bāzāra kim baḳar

4 İḳlīm erenlerine begüm başı ḳayġusı
Pā-māl olan gedā-yı dil-efgāra kim baḳar

5 Oldı Beḳāyī ṭaʿn-ı raḳīb ile derdnāk
Ṭāʿūn deminde ḫaste vü bīmāra kim baḳar

[İ 75a]

421 Resūlī-i Cüz-ḫˇān

1 Gül ruḫlaruñ baḳup gül-i gülzāra kim baḳar
Laʿlüñ şarābı var iken esrāra kim baḳar

2 Ḳaddüñ ṣanevberi var iken bāġ-ı dehrde
Ey naḫl- i tāze serv-i hevā-dāra kim baḳar

3 Ey ḫaste vü şikeste vü beste olan göñül
ʿArż it ṭabībe ḥālüñi bīmāra kim baḳar

4 Dermānde ḳalma derd ile ey ḫaste-ḥāl var
Gel çāre eyle derdüñe nā-çāra kim baḳar

421
3 – İ.

5 Hep vaṣl esīri olana ḫūbān meyl ider
Fürḳatde ḳaldı ʿāşıḳ-ı dīdāra kim baḳar

6 Ḳadd ü ruḫuñ Resūlī senüñ vaṣf idicek
Ey gül cihānda gülşen-i envāra kim baḳar

422 Merāmī Beg Kātib

1 Bu gerdiş ile günbed-i devvāra kim baḳar
Dünyā dinen[114] bu ḳahbe vü murdāra kim baḳar

2 Dil-ber lebiyle vālih ü ḥayrān olur göñül
Ey dil şarāb-ı telḫ ile esrāra kim baḳar

3 Dārü'ş-şifā-yı kūyuña tīmāra geldiler
Āyā bu deñlü ḫaste vü bīmāra kim baḳar

4 Cānāne varken ʿaceb aġyārı kim görür
Gül var iken çemende dilā ḫāra kim baḳar

5 Yāra Merāmī baḳmaġa dil cürʾet eylemez
İnṣāf eyle ḥażret-i ḫünkāra kim baḳar

423 Şükrī-i Dānişmend Türk

1 ʿArż-ı cemāl iderse eger yāra kim baḳar
Ādemler öldürür ḳad ü reftāra kim baḳar

[114] Kelime nüshalarda "diyen" şeklinde yazılmıştır. Ancak anlamca daha uygun olan "dinen" kelimesi tercih edilmiştir.

[B 68a]

2 Ḫaṭṭ-ı ʿiẕār-ı sebzi ṭururken o dil-berüñ
Bāġ-ı cihān içinde çemenzāra kim baḳar

3 Nāẓır olalı gül ruḫına ʿandelīb-i dil
Güftāra geldi naẓm-ı dürer-bāra kim baḳar

4 Şīveyle ḳılsa idi tebessüm o gül-ʿiẕār
Yā ol dehān u nāz ile güftāra kim baḳar

5 Yüzden götürse zülfini ey Şükrī ol ṣanem
Gözler ḳamaşur ol ruḫ-ı gülnāra kim baḳar

424 Ẕekeriyyā-zāde Yaḥyā Efendi Rūmili Ḳāżīʿ askeri İken Söyledükleri Ġazeldür

1018

[mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün]

1 Ṣun sāġarı sāḳī baña mestāne disünler
Uṣlanmadı gitdi gör o dīvāne disünler

2 Ṭoldurmada peymānesini her kişi bunda
Şimden girü bu mescide mey-ḫāne disünler

3 Dil ḫānesini yıḳ ḳoma ṭaş üstine ṭaş
Sen yap anı iller aña vīrāne disünler

4 Göñlüñde senüñ ġayr [u] sivā ṣūreti n'eyler
Lāyıḳ mı bu kim Kaʿbeye büt-ḫāne disünler

5 Yaḥyānuñ olup sözleri hep sırr-ı maḥabbet
Yārān işidüp söyleme yābāne disünler

425 Feyżī

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

1 Jāle ile ṣubḥ-dem pür olan ṣanma lāledür
Sāḳī-i żaʿ elinde marżaʿ-ı piyāledür*

---

424 – İ. B 35a-Derkenar. (G. 92, s. 117, *Şeyhülislam Yahyâ Divanı*.)
2a: Peymānesini her kişi ṭoldurmada bunda, *Şeyhülislam Yahyâ Divanı*.
3a: üstine ṭaş] üstine bir ṭaş, *Şeyhülislam Yahyâ Divanı*.
425 – B. İ 42b-Derkenar.

2 Gūyā siyāh teller ile lāle-i çemen
Bir āl yañaḳlu dil-ber-i müşgīn-külāledür

3 Pervāneler durur ki urur şemʿe kendözin
Her gice lāle üzre düşen şanma jāledür

4 Eyler ʿaduvvet ʿālem-i kevn-i fesādı şerḥ
Pervāzī lāleler ki teḥaşşī risāledür

5 Merġūbdur ḳażā-yı ḥasen lālesi velī
Ey Feyżī meyl-i murġ-ı dil ol verd-i āladur

426 ʿUlvī

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

1 Nāz ile pisterinde kim ol sīm-ber yatur
Gūyā ṣadefde dāne-i lüʾlüʾ-i ter yatur

2 Bir kimse yoḳ durur ki ḫaber ṣora yārdan
Künc-i belāda ḫaste göñül bī-ḫaber yatur

3 Şevḳ-i ruḫuñla cān virene türbedür gözüm
Ṭolsa ʿaceb mi nūr ile zīrā ki er yatur

4 Yoluñda ḫāk olanları gözden bıraḳduñ āh
Baḳsañ ayaġuñ altına görseñ neler yatur

---

426 – B. İ 43b-Derkenar.

5 Ġamdan dü-tā iden ten-i zerdin kemer gibi
Mūy-ı miyān-ı dil-beri ʿUlvī ḳucar yatur

427 Ḫayālī

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

1 Öykündi bāde laʿline ayaġa ṣaldılar
Ṣu [ʿārıżuñ añınca tutup] bāġa ṣaldılar

2 [Zülfüñ kim oldı] ḳaşıñuñ üstinde āşikār
Bir şāh-bāz[dur] ki anı zāġa ṣaldılar

3 Ḳaṣr-ı viṣāli yapmaġa şāhān-ı mıṣr-ı ḥüsn
Ferhādı ṭaşlara beni ṭopraġa ṣaldılar

4 ʿAks-i nücūmı eşk-i revānumda seyr iden
Ṣandı ḫazān varaḳların ırmaġa ṣaldılar

5 Fānī cihānı aġlamaġa geldi niçesi
Bir iki gün Ḫayālīyi de lāġa ṣaldılar

---

427 – B. İ 44b-Derkenar. (G. 111, s. 127, *Hâyâlî Divanı*.)
Şiirde mürekkep dağılmalarından dolayı okunamayn kısımlar *Hâyâlî Divanı*'ndan alınmış ve alınan kısımlar köşeli parantez içerisinde gösterilmiştir.
3a: viṣāli] cefāyı, *Hâyâlî Divanı*. mıṣr-ı] mülk-i, *Hâyâlî Divanı*.
5a: cihān] cihānda, *Hâyâlî Divanı*. nicesi] niceler, *Hâyâlî Divanı*.

428 Yaḥyā Beg

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

1 Mecnūn-ı ʿışḳı lāle gibi ṭaġa ṣaldılar
Hem ṭaġa hem benefşe gibi bāġa ṣaldılar

2 Başlandı çünki ḳaṣr-ı maḥabbet yapılmaġa
Ferhādı ṭaşa Ḫusrevi ṭopraġa ṣaldılar

3 Ḳayd-ı ġam-ı cihāndan alup dest-i ʿışḳ ile
Şeh-bāz-ı evc-i ʿāşıḳı uçmaġa ṣaldılar

4 Cānānı ḳalb-i ʿāşıḳa ṣūfīyi Kaʿbeye
Kimin yaḳına vü kimin ıraġa ṣaldılar

5 Müstaġraḳ itdi göz yaşı nā-gehān
Berg-i ḫazānı ṣanasın ırmaġa ṣaldılar

429 Ṭālib

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

1 Bend olaldan dām-ı çīn-i zülfine naḫcīrler
Beste-i ser-ḫalḳa-i sevd[ā] olupdur şīrler

---

428 – B. İ 45a-Derkenar. (G. 117, *Yahyâ Bey Divanı*.)
3b: evc-i] rūḥ-ı, *Yahyâ Bey Divanı*.
4b: vü kimin] kimini, *Yahyâ Bey Divanı*. ıraġa] uzaġa, *Yahyâ Bey Divanı*.
5a: Müstaġraḳ itdi göz yaşı nā-gehān] Müstaġraḳ itdi göz yaşı Yaḥyāyı nā-gehān, *Yahyâ Bey Divanı*.
5b: ṣanasın] ṣanki bir, *Yahyâ Bey Divanı*.
429 – İ. B 45a-Derkenar.

2 Evc-i ṭāḳ-ı rifʿat-i ebrūlaruñ gūş itdiler
Çıḳdılar āġūş-ı iḳbāl-i kemāndan tīrler

3 ʿĀrıżuñ der-perde-i cām oldı ey binti ʿineb
Ol sebebden şīşe-i ʿaynuñ iderler pīrler

4 Tīr-i müjgānuñ geçer dilden derūn-ı cāna dek
Gerdiş-i çeşmüñ olursa ḫalḳa-i zih-gīrler

5 Her biri çün ḫalḳa-i bīrūndur ḥasretdedür
Ṣūretüñ pīrāmenüñde dīde-i taṣvīrler

6 Olmadın pīrāye-i āġūş-ı vuṣlat ey perī
Ḳıldı bīhūde tehī dāmuña tesḫīrler

7 Ṣubḥ-ı vuṣlat rū-nümāyān olmadı Ṭālib bize
Ḫaylī ḳılduḳ tār-ı zülf-i yārda şeb-gīrler

430 [Nābī]

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

1 Ruḫ-ı zībāsını vaṣf eyler isem şemʿ utanur
Ḳad-i bālāsını yād eyler isem söz uzanur

---

430 – İ. B 47a-Derkenar. (G 69, s. 509, *Nâbî Divanı.*)
5a: dil-ber] lebde, *Nâbî Divanı.*
5b: ḥoḳḳanuñ] ḫāmenüñ, *Nâbî Divanı.* taḥrīrinden] taḥrīrden, *Nâbî Divanı.*
10a: ṭabʿlaruñ] ṭabʿları, *Nâbî Divanı.*
11a: sāʿat-i fenā-yı cihānī] sāʿat-i mīnā-yı cihānda, *Nâbî Divanı.*
13a: pīçīde] bī-ḫande, *Nâbî Divanı.*
14a: yapmadadur ṭurma] yapmada miʿmār-ı, *Nâbî Divanı.*

2 Ṣafvet-i sīne-i sīmīnin idersem taḳrīr
Miʿdesi āb-ı ḥayātuñ ḥasedinden bulanur

3 Çerḫ kec-revligi terk itdi disem kim diñler
Dil-berān meyl-i vefā itdi disem kim inanur

4 Dil-şikenliklerini muḥtesibüñ naḳl itsem
Ḳorḫusından ḫum-ı ser-beste-i mey ḳan ḳaşanur

5 Gird-i dil-ber ḫaṭ-ı nev-ḫīzini taḥrīr itsem
Ḥoḳḳanuñ leẕẕet-i taḥrīrinden aġzı ṣulanur

6 Nev-bahār-ı ruḫ[ı] bulduḳça teraḳḳī o gülüñ
Şerm ile mihr-i cihān-tāb uzaḳdan ṭolanur

7 Ḫˇābda būsesin almaḳ nice mümkin zīrā
Būsenüñ sāyesi ruḫsārına düşse uyanur

8 Ḳalmaz ebrūda girih terk-i ʿitāb eylese yār
Resmdür ceng ḫitāmında kemānlar yaṣanur

9 O ḳadar nāzik ü nerm iken o şūḫuñ bedeni
Bu ḳadar sūz u niyāza ne ʿaceb pek ṭayanur

10 Ehl-i ʿışḳ olmaġ ile ṭabʿlaruñ sāzlaruñ
Biri āvāz idicek cümlesi birden boşanur

11 Her ne bu sāʿat-i fenā-yı cihānī var ise
Diḳḳat itseñ bir ucı gerdiş-i çerḫe ṭayanur

12 Ṭıfl-ṭabʿ olmadadur pīr-i felek gitdükçe
Tāze bāzīçeye tīz māʾil olur tīz uṣanur

13 Lebi pīçīde ḳalur ḫaṭṭı gelen ḫūbānuñ
Bir serāyuñ gidicek devleti bābı ḳapanur

14 Beytler yapmada miʿmār-ı ḳalem ey Nābī
Bu fenā ṣafḥasını cāy-ı iḳāmet mi ṣanur

431 [Ṣābit]

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

1 Mecrā-yı çeşme-i dile gāhī ḫalel gelür
Mīzān-ı dīdeye çıḳarılsa güzel gelür

2 Liman-ı şevḳ bir deñiz altı maḥall imiş
Zevraḳçe-i neşāṭuma mevc-i kesel gelür

3 Ol kebge yem döküp ʿamel-i ṣayda başlasam
Erbāb-ı zerḳden yanuma bir ʿamel gelür

4 Aġyār ile cidāl ḳo teşrīf-i yār içün
Anı getürmenüñ yolı var bī-cedel gelür

---

431 – İ. B 49a-Derkenar. (G 102, s. 401, *Bosnalı Sâbit Divanı.*)

5 Pīrāye-i ʿarūs-ı maʿānīye Ṣābitā
Ḫūrşīd-i feyż-i şaʿşaʿasından da tel gelür

432 **[Aḥmed]**

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

1 Būy-ı ʿanber şanki her dem zülf-i pür-çīnden çıḳar
Nāfe-i misk-i Ḫıṭādur fi'l-meṣel Çīnden çıḳar

2 Çıḳar mı dūş olalı dilden ḫayāl-i zülf-i yār
Gerçi dirler yaḫşī sözle yılan ininden çıḳar

3 Sīnede yaram üzre penbe-i dāġum gören
Gūyiyā ḳanād-ı küfre geymiş gelür [...]llāhdan çıḳar

4 ...
...

5 Yile virmiş nergisüñ tācın alup Aḥmed ṣabā
Bu [...]ndur niçe şehler tācı zerrīnden çıḳar

433 **[Naḥīfī]**

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

1 Yine ol ġonçe-gülden şimdi mehcūr olduġum demdür
N'ola bülbül gibi zār eylesem dūr olduġum demdür

---

432 – B. İ 51b-Derkenar.
4: Nüshada yeri boş bırakıldığı hâlde beyit yazılmamıştır.
433 – İ. B 52a-Derkenar. (G 170, s. 173, *Nahîfî Süleyman Divanı.*)
6b: cism-i] çeşm-i, *Nahîfî Süleyman Divanı.*

2 Getür gel ḫāṭır-ı nā-şāduma gül-i ṣoḥbet-i yārı
O demler ey ṣabā ʿālemde mesrūr olduġum demdür

3 Ser-i bī-devlete bālīn olup zānū-yı cānāna
Şarābı şevḳ ile ser-mest ü maġrūr olduġum demdür

4 Getür defʿ-i ḫumāra būs-ı laʿlüñ sāḳiyā luṭf it
Benüm şimden girü hecrüñle mehcūr olduġum demdür

5 Düşüp pāyuña yalvardumsa güstāḫāne incitme
Sen ey āfet bilürsin çünki maġrūr olduġum demdür

6 Yine şād olsun ervāḥ-ı şehīdān-ı ḳażāyā kim
Firāḳuñla helāk-ı cism-i pür-şūr olduġum demdür

7 Naḥīfī pāy-māl itdi beni ġam ḫāk-i ḥasretde
Süleymān-ı serīr-i şevḳ iken mūr olduġum demdür

434 [İḳbāl]

[mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün]

1 Ne dād-ḫᵛāh olacaḳ ṭāliʿüm ne ḥayfum var
Ne intiḳām alacaḳ düşmenüm ne seyfüm var

2 Ne girye-melālem ne ḫande-senc-i neşāṭ *
Ne imtinān idecek dil-berüm ne keyfüm var

---

434 – İ. B 55b-Derkenar.

3 Bu tāb-ḫāne-i ʿālemde ben de mihmānem
Ne ḳayd-ı zād-ı müsāfir ne fikr-i żayfüm var

4 Ne germ ü serd-i cihān-dīdeyüm ne nerm-i dürüşt
Ne bīmnāk-i şitābum ne emn-i ṭayfum var

5 Ne isterüm felegüñ gerdişinden ey İḳbāl
Ne dād-ḫˇāh olacaḳ ṭāliʿüm ne ḥayfum var

435 Tevfīḳ

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

1 Gerçi ṣayfuñ dūş-ı gülzāra beş(?) kemḫāsı var
Faṣl-ı sermānuñda aḳ sāde ile ṣu dībāsı var

2 Nev-bahāruñ gerçi seyr-i gülşen ü ṣaḥrāsı var
Ẕevḳ-i sermānuñ velī andan daḫı(?) aʿlāsı var

3 Gündüzi ḫūrşīd-rūlar cilvesi germ-ābede
Giceler meh-pārelerle ṣoḥbet-i ḥelvāsı var

4 Sīne-ber-sīne yatup bir pister içre ṣubḥa dek
Yārdan kām almaġa bāʿiṣ şeb-i yeldāsı var

5 Ġonçeveş itmez zükām āzürde rindi ḫārı yoḳ
Cām-ı mey nāmında bir rengīn gül-i būyāsı var

---

435 – İ. B 55b-Derkenar.

6 [...][115] kim nev-bahāra bāʿiṣ tercīḥ olur
Faṣl-ı sermānuñ hezārān ḥālet-i zībāsı var

436 Güfte-i ʿĀşıḳ ʿÖmer

1 Ḳaṭre-i ʿışḳum benüm deryāyı tir tir titredür
Ṭalġalansa büsbütün dünyāyı tir tir titredür
Dem-be-dem Şīrīn içün Ferhād gibi āhum benüm
Ṭaġları göyündürür ṣaḥrāyı tir tir titredür

2 Her seḥer ʿandelībveş āh [u] zār olsam ḳaçan
Gül-sitān-ı ʿışḳ içre gül-i nār olsam ḳaçan
Heybet ile esb-i ṭabʿuma süvār olsam ḳaçan
Şāh-ı İskender Ḳayserle Dārāyı tir tir titredür

3 Rūz [u] şeb derd-i siyāhum bu fenāyı yandurur
Vücūdum mışrında olan köşki serāyı yandurur
Evc-i aʿlāya çıḳup heft semāyı yandurur
Cennet içre ḳāmet-i Ṭūbāyı tir tir titredür

4 Naẓm ile māmūrī(?) şiʿri ʿışḳa iʿcāz eylesem
Ṭabʿuma virüp tesellī kendi göñlüm eglesem
Her sözüm seḥbān lebin dürr-i yek-tā söylesem
Bozmaġa ʿāciz ḳılur imlāyı tir tir titredür

[115] Mürekkep dağıldığı için kelime okunamamıştır.
436 – B. İ 69a-Derkenar.

437 Şöhretī Fermāyed

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

1 Ruḫ-ı cemīl [...] dil-ber degül midür
[...] zülf-i muʿanber degül midür

2 Nāz u niyāzı ʿāşıḳ-ı zāruñ ḥaḳīḳaten
Rāh-ı Ḫudāya mürşid reh-ber degül midür

3 Şimdi(?) olan yüzine melek secde şübhesüz
Ebrū-yı yār sāye-i şeh-per degül midür

4 Benden ziyāde [...]
Ḫaylī yanup yaḳıldı ḥarīḳ ter degül midür

5 Eyler silāḥ-ı meşiyyetle ġam ejderin helāk
İnṣāf idince Şöhretī [...] degül midür

438 Feyżī

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

1 Baḳ rūy-ı yāra mihr-i münevver degül midür
Mirʾāt-ı ṣunʿ-ı Ḫālıḳ-ı ekber degül midür

2 Şāhīne beñzemez mi gör ol çeşm-i cān-şikār
Gīsūları bi-ʿaynihi şeh-per degül midür

---

437 – B. İ 69b-Derkenar.
438 – B. İ 70a-Derkenar.

3 Gāhī sefīd[116] disem n'ola gāhī gül-i sefīd
Gūş-ı nigāra söz götürür per degül midür

4 Maḳderem(?) eyledükçe fedā nuṣret itdi yār
Bilmem viṣāli yoḫsa muḳadder degül midür

5 Düldül süvār [...] nedür
Feyżī meger sülāle-i Ḥaydar degül midür

439 [Medḥī]

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

1 Bilmez uṣūl-i ʿışḳı dil-i mübtelā ḳadar
Muṭrib bezimde cümle hevādan alur ṣatar

2 Ġam geldügince sīneme rūḥum revān olur
Seyr it efendi ḫāneme kimler gelür gider

3 Dür dişleri firāk[ı] ile incü yüklerin
Göndürdi yāra ḳaṭre-i eşküm ḳaṭar ḳaṭar

4 Ey çeşm-i ḫūn-feşān delüḳanlulıḳ idüp
Çoḳ yaş geçürdük aġlama şimden girü yiter

5 Ḳanlu gibi mekānını terk itdi Medḥiyā
Ḫūn-ı sirişk-i dīdelerümden mi düşdi ter

[116] Nüshada önce "ṣadef" yazılmış sonra da üzrerine "sefīd" yazılmıştır.
439 – B. İ 77b-Derkenar.

[ZE]

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

[İ 75b]

440 Tābī-i Dānişmend

1 ʿArż ider gevherini pāyüñe çeşm-i terümüz
Naẓar it ayaġa urma güzelüm cevherümüz

2 Döşenelden berü ḫāk ser-i kūyuñ cānā
Yiridür sündüse ṭaʿn eyler ise pisterümüz

3 Tenümüz çünki ġubār oldı reh-i ġamda bizüm
Rūzgār itse n'ola başlar üzre yerümüz

4 Cismümüz āteş-i ʿışḳuñla yanup kül olıcaḳ
Dīde-i ehl-i dile kuḥl ola ḫākisterümüz

5 Sīm ü eşk ü ruḫ-ı zerd ile ḳapuñ ḳullarıyuz
Ḫāk-i pāyuñda bulınur hele sīm ü serümüz

6 Gül gibi bāġda Tābī nice ḫandān olalum
Ġonçeveş bād-ı fenā çünki dürer defterümüz

441 Ṣānī Beg

1 Mā'il-i zer olalı dil-ber-i sīmīn-berümüz
ʿArż ider dirhemini merdüm-i çeşm-i terümüz

2 Bizüz ol şehr-i maḥabbetdeki sevdāyīler
Ḳanda kim var ise bir nev-ḫaṭṭ odur dil-berümüz

3 Āteş-i dūzaḫ-ı ḥırmāna ḳo yaḳsun bizi yār
Kuḥl içün demler ola bulmaya ḫākisterümüz

4 Kişver-i faḳr u fenā reh-revī bir dervīşüz
Sengdür bālişümüz ḫāk durur pisterümüz

5 Açmazuz biz der-i genc-i suḫeni nā-ehle
Görmezüz gerden-i ḫınzīre maḥal cevherümüz

6 Ṣāḥib-i seyf-i suḫen mālik-i mülk-i ġazelüz
Şuʿarā ʿaskerümüzdür şuʿarā ʿaskerümüz

7 Ṣadr-ı mey-ḫāne bizümçün yapılupdur Ṣānī
Bellüdür meclis-i erbāb-ı ṣafāda yirümüz

[B 68b]

442 Rifʿatī-i Dānişmend

1 Naẓar itsün diyü üftādesine dil-berümüz
Ḫāk-i pāyına düşer dīde-i eşk-i terümüz

[İ 76a]

2 Zaḫm-ı hicrāna fetīl oldı ḫadeng-i ġamzeñ
Merhem olursa vişālüñ bite her işlerümüz

3 Bizi sūzān idicek āteş-i rūy-ı cānān
Ẕerreveş mihri ile raḳṣ ide ḫākisterümüz

4 Naẓar itdükçe ʿadū dīde-i giryānumuza
Āsmāndan ṣanemā düşdi ṣanur aḫterümüz

5 Pāy-būsına nigāruñ elümüz irse eger
Rifʿatī pāye-i rifʿatde olurdı yirümüz

443 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Diledükçe dirüm ol dil-ber-i sīmīn-berümüz
Yüzi aġ ola bulındı bize eşk-i terümüz

2 Bilmedi başına ṭoḳınmayıcaḳ Kūh-kenüñ
Ḫusrevā tīşe-i ġamdan ne çeküpdür serümüz

3 Nice nāẓır olalum serve ṭururken ḳaddüñ
Ey sehī-ḳad ḳatı bālā gözedür gözlerümüz

4 O Mesīḥā-nefesüñ kūyını meʾvā ḳılsaḳ
Biz de ʿĪsī gibi göklerde ḳılurduḳ yirümüz

5 Ṣadr-ı mey-ḫānede mīrāne cülūs eyleyeli
Cem ü Cemşīd olımaz Ṣadrī bizüm çākerümüz

444 Ehlī-i Muʿīd

1 Bādeye meyl ideli yār-ı perī-peykerümüz
Pür ider sāġarını merdüm-i çeşm-i terümüz

444
4a: bu] -, B.
5b: meclisīdür] meclisdür, B.

2 Bizüz ol derd ü belā kişverinüñ Dārāsı
Olımazlar bu cihān şāhları çākerümüz

3 Tīġ-i āh ile biz ol server-i ceyş-i elemüz
Yidi iḳlīme ḳılıç ḳoysa olur ʿaskerümüz

4 Şeb-i tārīk görinse gözüme ṭañ mı bu cihān
Sāye ṣalmaz bize ol mihr-i żiyā-güsterümüz

5 Ehliyā gel sürelüm şimdi bizümdür devrān
Dönsün erbāb-ı ṣafā meclisīdür ṣāġarumuz

[İ 76b]

445 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Ṣūfiyā bezm-i ezelden meyle ḫoşdur serümüz
Pādişāhāne ḫumārī-i ġamdur efserümüz*

2 Ṣadr-ı mey-ḫāneyi n'ola felege virmez isek
Bizüm ol bezm-i ezelden yirümüzdür yirümüz

3 ʿAyn-ı zerdür ten-i sūzāndaki göynüklerümüz
Tek hemān zer dilesün dil-ber-i sīmīn-berümüz

---

445 – B.

B nüshasında 68a'nın sonuna yazılan "ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār" başlığının karşılığı olarak 69b'nin başında Hâtifî'ye ait olan 452 numaralı şiir bulunmaktadır. Buradan hareketle B nüshasında 68b-69a arasında 1 yaprağın eksik olduğu ve bu eksik yaprakta İ nüshasında yer alan 446, 447, 448, 449, 450, 451 numaralı şiirlerin yazılı olduğu anlaşılmaktadır.

4 Biz ol iksīr-i ġınā-yı dile irdük ṣūfī
Mess-i faḳrı zer ider ẕerre ḳadar cevherümüz

5 Reh-nümā eylemezüz kendümüze her zāġı
Hüdhüd-i ʿışḳ olalıdan ṣanemā reh-berümüz

6 Biz fenā kişverinüñ şāhıyuz ey dil olalı
Hecr ü endūh [u] ġam u derd ü belā ʿaskerümüz

7 Nice bir ḳayd-ı cihān ile muḳayyed olavuz
ʿUlviyā bir gün ola kim dürüle defterümüz

446 [Muḥyī]

1 Yoġ ise elde eyā ḫᵛāce ne var gevherümüz
Devletüñde ṭoludur dāmen-i çeşm-i terümüz

2 Ṭāʾir-i gülşen-i ḳudsīlerüz açsaḳ per ü bāl
ʿArṣa-i dehre ṣalar ṣīt ü ṣadā şeh-perümüz

3 Ṭaşdan ṭaşa çalar başını kūyuñda raḳīb
Olalı ḫāk-i ḥarīm-i ḥaremüñ pisterümüz

4 Gökde istedügümüz yirde bulurduḳ ey dil
Bir gice bezmümüze gelse o meh-peykerümüz

---

446 – B. (Şiirin matla beyti *Ahdî Tezkiresi*, s. 272'de yer almaktadır.)

5 Oldı şūrīde vü meyyāl yañılmaz hergiz
Muḥyiyā düşse naẓardan n’ola eşk-i terümüz

447 [Ṣāniʿī]

1 Naḳd-i eşki çevirüp yoluña çeşm-i terümüz
Ey perī ḳalmadı bir yüze gelür cevherümüz

2 Şeh-i iḳlīm-i ġam-ı ʿışḳ olalı başumda
Dūd-ı āh-ı dilümüzdür görinen şeh-perümüz

3 Ḫāk olup yoluña cānlar vireni encüm-i çerḫ
Gözine kuḥl-i cilā eyledi ḫākisterümüz

[İ 77a]

4 Beñzi uçdı ḥasedinden yürür āb-ı seḫābuñ
Olalı ḫāk-i ḥarīm-i ḥaremüñ pisterümüz

5 Eşk-i çeşmümle benüm çihre-i zerdüm var iken
Ṣāniʿī ġam yimezin yoġ ise sīm ü zerümüz

448 [ʿAzīzī]

1 Hem-ḳadeḥ ola aġyār ile sīmīn-berümüz
Oldı ḫūn-āb ile pür kāse-i çeşm-i terümüz

2 Nice ḳan aġlamasun dīde-i ġam-dīdelerüm
Niçe demdür ki görinmez o perī-peykerümüz

---

447 – B.
448 – B.

3 Şeh-i iḳlīm-i belā vü ġam-ı ʿışḳuz n’ola ger
Ser-i bī-devletümüzde yoġ ise efserümüz

4 Vāʿ iẓüñ pendi meded başumuza virdi ṣudāʿ
Sāḳī mey ṣun ola kim defʿ ola derd-i serümüz

5 Ṭuyılup ʿışḳ ile ʿālemlere rüsvāy olduḳ
Ḳalmadı ḫalḳ-ı cihān içre ʿAzīzī yirümüz

449 [Ḫusrev]

1 Şimdi bir ẓıll-i Ḫudā oldı dilā dil-berümüz
Maḳʿad-ı ṣıdḳ u ṣafā olsa yiridür yirümüz

2 Şevḳ ile fülk-i dili baḥr-ı belāya ṣalduḳ
Ẕikr-i Ḥaḳ lengerümüz luṭf-ı Ḫudā reh-berümüz

3 Gözümüz her gice tā ṣubḥa degin nāẓır-ı yār
Ḥaḳ bu kim burc-ı saʿādetde bugün aḫterümüz

4 Merd-i merdān-ı belāyuz bize hem-ser yoḳdur
Āhumuzdur başumuz üzre siyeh şeh-perümüz

5 Ḫusrevā şöyle żaʿīf itdi bizi ʿışḳ-ı nigār
Bir ḳurı ẓıll-i şebehdür ṣanasın peykerümüz

---

449 – B.

450 [Keşfī]

1 Çıḳsa ḥammāmdan ol yār-ı perī-peykerümüz
Şu döker ayaġına merdüm-i çeşm-i terümüz

2 Bizüz ol kişver-i iḳlīm-i ḫarābāta emīr
Bende-i pīr-i muġān olma durur mefḫarumuz

[İ 77b]

3 Her gice iti sifāliyle ser-i kūyında
Bezmümüz ṣaḥn-ı felek kāse-i meh sāġarumuz

4 Bizüz ol pādişeh-i kişver-i iḳlīm-i suḫen
Şuʿarā beglerümüzdür ẓurafā ʿaskerümüz

5 Keşfī ṣaḥrā-yı belāġatde hümā-pervāzuz
Himmet-i ehl-i hüner olalı bāl ü perümüz

[B 69a]

451 [Hātifī]

1 Elde avuçta ne var yoġ ise sīm ü zerümüz
Bize yitmez mi ruḫ-ı zerd ile eşk-i terümüz

2 Batmasun zāhide zühdin başına ḳaḳduġumuz
Bizi bilsün depesi mīḫi geçer ekşerümüz

3 Meşʿal-i sāġar ile ḳaṭʿ-ı menāzil ḳılduḳ
Olalı sāḳī-i gül-çihre bizüm reh-berümüz

---

450 – B.
451
2 – İ.

4 Āteş-i mihr-i ʿiẕāruñla yanup kül olalı
Baḥs ider kuḥl-i Ṣıfahān ile ḫākisterümüz

5 Ḳuds-i naẓmuñ bizüz ol ṭūṭī-i şīrīn-suḫeni
Aġzumuzda dehenüñ vaṣfı durur sükkerümüz

6 Hātifī mey-kede ḳallāşlarıyuz ki bizüm
Eksük olmaz elümüzden ṭolu bir sāġarumuz

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

452 Kerīm Çelebi Müderris

1 Giceler ṣubḥa dek ġamdan uyanıḳ olduġum bilmez
Dirīġā sūz-ı mihr ile o yanıḳ olduġum bilmez

2 Dürūġ-ı bī-fürūġın diñleyüp her gice aġyāruñ
O meh-rū subḥveş mihrinde ṣādıḳ olduġum bilmez

3 Gözüm ḳan ṭoldugına aġlamam giryem budur kim yār
Belā gülzārına ʿayn-ı şaḳāyıḳ olduġum bilmez

4 Ne dirse az u çoḳ ḥaḳḳumda disün ġam degül aġyār
Benüm çoḳ sevdügüm ol saña ʿāşıḳ olduġum bilmez

5 Rıżāyī şiʿrüm incinmem mecāzī añlasa nā-dān
Kināyet añlamaz ehl-i ḥaḳāyıḳ olduġum bilmez

453 Ṣānī Beg

1 O māh-ı çār-deh-sāleye ʿāşıḳ olduġum bilmez
Reh-i ʿışḳında yāḫūd böyle ṣādıḳ olduġum bilmez

[İ 78a]

2 Ben ol mey-ḫor u meşhūram beni ey sāḳī-i mül-leb
Bu bezm-i ʿālem içre kimse ayıḳ olduġum bilmez

452
5a: nā-dān] aġyār, İ.

453
1a: sāleye] sāle, İ.
2 – İ.

3 Olurdum ol şehüñ elṭāf-ı bī-pāyānına maẓhar
Cefāya nā-revā vü luṭfa lāyıḳ olduġum bilmez

4 Düşürmezdi elinden defter-i şiʿr-i dürer-bārum
Suḫen-dānum ġazel dimekde fāyıḳ olduġum bilmez

5 Ḳoluñda dāġlar yaḳ diyü ol bed-mest ider teklīf
Ser-ā-pā āteş-i ʿışḳ ile yanıḳ olduġum bilmez

6 Nihānī ḫūblarla yār-ı ʿışḳam duymamış Ṣānī
Daḫı ʿAẕrā-ʿiẕārum ġayra Vāmıḳ olduġum bilmez

[B 69b]

454 Ḥamīdī Beg Silaḥ-dār

1 Dirīġā ḥüsnine dil-dār ʿāşıḳ olduġum bilmez
Dürūġ añlar beni ol yār ṣādıḳ olduġum bilmez

2 Ferāġat deştini geşt eyler ol kākülleri Leylī
Beni Mecnūn-ı şeydāya muṭābıḳ olduġum bilmez

3 Didüm nāz uyḫusından gözlerüñ bīdār olmaz mı
Didi ol ḫˇābdan kimse uyanıḳ olduġum bilmez

4 Ezel bezminde ey sāḳī ben ol mest-i mey-i ʿışḳam
Gelelden bu cihāna kimse ayıḳ olduġum bilmez

454
2a: eyler] eyle, İ.

5 Ḥamīdī ġayruñ aḥvālin bilür ol ʿārızı ʿAẕrā
Benüm ancaḳ belā kūyında Vāmıḳ olduġum bilmez

455 Ehlī-i Muʿīd

1 Gezüp Ferhādveş ṭaġlarda Vāmıḳ olduġum bilmez
Fünūn-ı ġamda Mecnūna muvāfıḳ olduġum bilmez

2 Baña teşbīh iden fenn-i ġam içre Ḳays u Ferhādı
Meger aḳrāndan ʿışḳuñla fāyıḳ olduġum bilmez

3 İnanmaz saña gerçek ʿāşıḳam dirsem o meh-rūya
Dirīġā kim reh-i ʿışḳında ṣādıḳ olduġum bilmez

4 N'ola pervāneveş yansam yaḳılsam dest-i dil-berden
Benüm nār-ı ġam-ı hecr ile yanıḳ olduġum bilmez

5 Yanumdan iltifāt itmez geçer Ehlī o meh-pāre
Baña cevr eylemez beñzer ki ʿāşıḳ olduġum bilmez

[İ 78b]

456 Mevlānā Ġıyāṣī

1 O gül dāġ-ı ġamından baġrı yanıḳ olduġum bilmez
Yaşumdan lāleveş ḳana boyanıḳ olduġum bilmez

2 Bilür biñ cān u dilden ʿāşıḳ olduġum o meh ammā
Yolında ṣubḥveş mihr ile ṣādıḳ olduġum bilmez

456
2 – İ.

3 Ulaşsam incinüp ol serv-i ser-keş ayrılur benden
Kemend-i zülfine dilden ulaşıḳ olduġum bilmez

4 Mey-i ʿışḳ ile zāhid mest rüsvā olduġum añlar
Şarāb-ı māʾ ü menden līk ayıḳ olduġum bilmez

5 Görür bezm içre mestāne uyur ṣanur beni ṣūfī
Riyā ḫ̆ābından ammā kim uyanıḳ olduġum bilmez

6 Uyar her ehrimen-sīret raḳībe ol perī-sīmā
Benüm kendüye anlardan muvāfıḳ olduġum bilmez

[B 70a]

7 Bilür ʿirfānumı gerçi Ġıyāṣī zāhid-i nā-dān
Fünūn-ı ʿışḳda bu deñlü fāyıḳ olduġum bilmez

457 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Benüm ol lāle-ruḫsārum ya ʿāşıḳ olduġum bilmez
Ḳara baġrum ya nār-ı ġamla yanıḳ olduġum bilmez

2 Beni ol serv-ḳad ebrūsı gibi kec ḫayāl eyler
Dirīġā kim yolında ṭoġrı ṣādıḳ olduġum bilmez

3 Şeṭāretle hezāruñ gülşen içre aġzın açdurmam
O gül yüzlüm benüm çaḳ böyle açıḳ olduġum bilmez

4 Görelden ḫaṭṭ-ı nev-ḫīzüñ açılmaz gözlerüm ġamdan
Bahār olalı bir kimse uyanıḳ olduġum bilmez

5 Beni aġyār kūyından nigāruñ munfaṣıl añlar
Ḫarīm-i ḥüsnine ġāyet ulaşıḳ olduġum bilmez

6 Çekerdi yād-ı laʿlüñle benümle bāde-i ḥalvet
Mizācına meger ṣūfī muvāfıḳ olduġum bilmez

7 Gedāsın müddeʿī añlar ḫuṣūmet eyler ol āfet
Be ʿUlvī şāhid olduġına ṭanıḳ olduġum bilmez

458 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Şu kim mihr-i ruḫuñ tābıyla yanıḳ olduġum bilmez
Benüm encüm gibi her şeb uyanıḳ olduġum bilmez

2 Gün olmaz ṣubḥveş kūyın ziyāret itmeyem yāruñ
Yine kāẕib ṣanur ʿışḳında ṣādıḳ olduġum bilmez

[İ 79a]

3 Daḫı sen kendüñi ḫūnīn görmek olmamışdur dir
Begüm ol gül benüm ʿayn-ı şaḳāyıḳ olduġum bilmez

4 Elümde bir ayaḳ mı yoḳ be sāḳī bu ne ḥāletdür
Benüm dünyāda hergiz kimse ayıḳ olduġum bilmez

5 Görince ḥāl-i zerrīnüm niçün zerd oldı beñzüñ dir
Nigārum Ṣadriyā beñzüñe[117] ʿāşıḳ olduġum bilmez

458
2b: ʿışḳında] -, İ.
3 – İ.

[117] Kelime, her iki nüshada da "beñzerüñe" şeklinde azılmıştır. Ancak vezin ve anlam gereği bu kullanım tercih edilmiştir.

459 Keşfī-i Edirnevī

1 O meh-rū ṣanmañuz yolında ʿāşıḳ olduġum bilmez
Dirīġā ṣubḥveş ʿışḳında ṣādıḳ olduġum bilmez

2 Ṣalar yā ʿāşıḳını dūzaḫ-ı hecre meger ol şūḫ
Fürūġ-ı āteş-i āhumla yanıḳ olduġum bilmez

3 Beni cānān kitāb-ı fürḳat ile imtiḥān eyler
Meger kim ʿışḳınuñ fenninde fāyıḳ olduġum bilmez

[B 70b]

4 Ser-i kūyında seyr eyler çıḳup aġyār ile her şeb
Uyur ṣanur beni ol meh uyanıḳ olduġum bilmez

5 Bilür bīmār-ı derd ü fürḳati olduġumı Keşfī
Dirīġā şerbet-i vaṣlına lāyıḳ olduġum bilmez

460 Nevʿī-i Müderris

1 O şeh ber-dār-ı ʿışḳ olmaġa lāyıḳ olduġum bilmez
Benüm Manṣūrveş fennümde fāyıḳ olduġum bilmez

2 Bilür kendüye māʾil olduġum dil-ber benüm ammā
Ne yüzden sevdügüm ne ḥüsne ʿāşıḳ olduġum bilmez

459
4b: meh] māh, İ.
460 (G 188, *Nevʿî Divanı.*)
3b: bādesinden] bādesinde, İ.

3 Nice ṣunsun baña ehl-i melāmet ʿāfiyet cāmın
Maḥabbet bādesinden kimse ayıḳ olduġum bilmez

4 Beni Mecnūn u şeydā olduġum hep ṭuydı ʿāḳıllar
Yoluñda ʿışḳ ile kim ḳaldı Vāmıḳ olduġum bilmez

5 Yüzüm nergis gibi zerd itmek ister Nevʿiyā ol meh
Ġamından lāleveş ḳana boyanıḳ olduġum bilmez

461 Vālihiyyü'l-Ḳāżī

1 Ne kimse ḳaldı sen ʿAẕrāya Vāmıḳ olduġum bilmez
Ne Mecnūnveş saña ey Leylī ʿāşıḳ olduġum bilmez

2 Göñül mest-i ezeldür dīde bīdār-ı ebed ammā
Uyur ṣanur beni zāhid uyanıḳ olduġum bilmez

[İ 79b]

3 Beni bir ḥālete irgürdi esrār-ı ġam-ı ʿışḳuñ
Gören dīvāne gibi mest ü ayıḳ olduġum bilmez

4 Gedā-kisvet görüp eyler ḥaḳāretle naẕar ol şeh
Dirīġā devlet-i ʿışḳına lāyıḳ olduġum bilmez

5 Maḥabbet mihr-i ʿālem-tābveş günden ʿayān eyler
Dime ey Vālihī ol māh ʿāşıḳ olduġum bilmez

461
4a: görüp] olan, İ.

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

462 Merḥūm Nişānī Beg

1 Biz ki hengām-ı seḥerde feyż-i raḥmān isterüz
Ārzū-yı vuṣlat ile rāḥat-ı cān isterüz

2 Ḳaʿr-ı çāh-ı miḥnete düşmiş ʿaceb dil Yūsufı
Mıṣr-ı ġamda vālihüz bir pīr-i Kenʿān isterüz

3 Bāde-i cām u ġurūra māʾile yoḳ meylümüz
Cām-ı ʿuzlet nūş ider bir mest ü ḥayrān isterüz

4 Zār u nāleyle bulınurmış didiler vaṣl-ı dost
ʿĀşıḳuz dīdār-ı yāra āh u efġān isterüz

[B 71a]

5 Cānumuñ bir yanı yandı hecre büryān oldı āh
Sūz-ı ʿışḳa mübtelāyuz derde dermān isterüz

6 Ṭālib irmez menzile irşād-ı üstād olmasa
Ey Nişānī bulmaġa yol kāmil insān isterüz

463 Ṣānī Beg

1 Biz ki Yūsuf gibi bir maḥbūb-ı Kenʿān isterüz
Pāyına yüz sürmege bir pāk-dāmān isterüz

462
6a: menzile irşād-ı] menzil-i irşāda, İ.
463
6a: vechi] vech, B.
7b: biz] bir, İ. gibi] – İ.

2 Biz fenā ehlindenüz cism-i türāb-ālūdemüz
Rāh-ı kūy-ı yārda ḫāk ile yek-sān isterüz

3 ʿIşḳ ile her şaḫṣı ṣūfī perveriş ḳılmaḳdayuz
Herkesüñ maʿmūre-i ḳalbini vīrān isterüz

4 Derd çoḳ hem-derd yoḳ kūyuñda olduḳ der-be-der
Ey ṭabīb-i cān u dil bu derde dermān isterüz

5 Tekyeden geh tekyeye mey-ḫāneden mey-ḫāneye
Geşt ider bir feyże ḳābil ʿārif-i cān isterüz

6 Ḫūblardan būseler ümmīd idersek vechi var
Biz begüm naẓm ehliyüz beglerden iḥsān isterüz

[İ 80a]

7 Her serīr-ārā-yı mülk-i naẓmı taʿrīf itmezüz
Biz Nişānī Beg gibi mīr-i suḫen-dān isterüz

8 Ehl-i naẓmuñ Ṣāniyā biz pey-rev-i meddāḥıyuz
Her birin Firdevsī vü Ḫˇācū vü Selmān isterüz

464 Ṣāniʿī Çelebiyyü'l-Mülāzım

1 Kūşe-i fürḳatde biz dīdār-ı cānān isterüz
Ol şeb-i deycūrı defʿe mihr-i raḫşān isterüz

2 Niçe bir Beytü'l-Ḥazende iñleye Yaʿḳūb-ı dil
Vaḳtdür şimden girü bir māh-ı Kenʿān isterüz

3 Māʾilüz būs-ı leb-i dil-dāra ḫaṭṭı gelmedin
N’eylerüz pīrūzeyi laʿl-i Bedaḫşān isterüz

4 Bezm-i ġamda yaḳmaġa bāl ü peri pervāneveş
Bir yalıñ yüzlü güzel şemʿ-i şebistān isterüz

5 Ḫˇān-ı luṭfın ʿāleme beẕl itmiş ol şāh-ı kerem
Biz de varup Ṣāniʿī üftān u ḫīzān isterüz

465 Belīġī Yeñiçeri

1 Ḫasteyüz sāḳī lebüñden derde dermān isterüz
Rāḥ-ı rūḥ-efzāñı ṣun kim rāḥat-ı cān isterüz

[B 71b]

2 Raḥmeti deryāsına ġarḳ olmadur ümmīdümüz
Buḫl yoḳ feyyāżda bir feyż-i raḥmān isterüz

3 Derd-i ʿışḳın cān u dil Mıṣrında sulṭān itmege
Yūsuf-ı Kenʿān gibi bir pāk-dāmān isterüz

4 Cürʿa-dān-ı pīr-i ʿışḳuñdan göñül abdālını
Dāʾimā biz tekye-i ḥayretde ḥayrān isterüz

5 Ḫaṭṭ u ḫaddüñ görmeyince cānı teslīm itmezüz
Kim dem-i āḫirde biz īmān u Ḳurʾān isterüz

465
6b: raḫşān] dıraḫşān, İ.

6 Degme bir meh-pāreye ʿālemde biz dil virmezüz
Ḳalbümüz pür-nūr ider bir mihr-i raḫşān isterüz

7 Kaʿbe-i vaṣlına ol māhuñ hilāl-ebrūsına
ʿİd-i aḍḥādur Belīġī cānı ḳurbān isterüz

[İ 80b]

466 Ṣadrī-i Dānişmend

1 ʿĀşıḳuz bir ġonçe-leb gül yüzlü cānān isterüz
Bülbül-i şūrīdeyüz seyr-i gülistān isterüz

2 Her nihāl-i gülşene hem-sāye olmaḳdan ġaraż
Bile ṣalınmaġa bir serv-i ḫırāmān isterüz

3 Ġonçe-i gülşen hezār olmış ṭutalum n'eylerüz
Biz gülüp açılmaġa bir verd-i ḫandān isterüz

4 Çār-sūy-ı ġamda cān naḳdini teslīm eyledük
Ḥaḳḳumuzdur būseñi ey laʿl-i cānān isterüz

5 İtmezüz meyl-i ḳabā ehl-i libāsı sevmezüz
Kendümüz gibi cihān ḫalḳın daʿuryān isterüz

6 Dilde peykānuñ senüñ ucuñdan itdi çünki ḳan
Ḳandadur senden anı ey tīr-i müjgān isterüz

466
5b: ḫalḳın da] ḫalḳını, İ.
6 – İ.

7 Dil-berüñ ḳaddi elif ebrūsı nūn olmaḳ gerek
Mā-ḥaṣal biz Ṣadriyā maḥbūbda ān isterüz

467 Emānī-i Kātib

1 Ne esīr-i ḫānmānuz biz ne ʿunvān isterüz
Gönlümüz egler bir ārām-ı dil ü cān isterüz

2 Gülşen-i kūyuñda budur giryemüz şām u seḥer
Bülbül-i bāġ-ı cinānuz verd-i ḫandān isterüz

3 Bir bölük dīvāneyüz dīvāne geldük ḳapuña
Pādişāhum ḳuluñuz inʿām u iḥsān isterüz

4 Cānumuz mı var ḳapuñdan ṭaşra adım atmaġa
Mürdeyüz ʿİsī lebüñden dem-be-dem cān isterüz

[B 72a]

5 ʿİşret esbābı müheyyādur dilā ancaḳ hemān
Sīm-ten bir sāḳī-yi āşūb-ı devrān isterüz

6 Ṭoġrısın mı diyelüm gül-geşt-i ṣaḥrādan ġaraż
Bir ser-āmed nāz-ḳad-i serv-i ḫırāmān isterüz

7 Cīfe-i dünyāyı virsün yine dünyā ehline
Biz Emānī Ḥaḳdan ancaḳ dīn ü īmān isterüz

467
İ nüshasında 2 ve 3. beyitler yer değiştirmiştir.

468 Ve lehu

1 Biz ne Kisrāyuz dilā ne ṭāk u eyvān isterüz
Dürd-nūş-ı bezm-i derd[üz] derd-i ḫūbān isterüz

2 Ser-te-ser geşt eylerüz dünyāyı ṭurmaz rūz u şeb
Bir göñül eglencesi yār-ı suḫen-dān isterüz

[İ 81a]

3 Ārzū-yı laʿl-i cān-baḫşuñla ḫaṭṭuñ özlerüz
Ḫızır-ı vaḳtüz ẓulmet içre āb-ı ḥayvān isterüz

4 Sāḳiyā çoḳdur Tehemten efgeni dehrüñ velī
Zāl-i devrānı baṣar bir merd-i meydān isterüz

5 İşigüñde derdümüz artar ṭabībüm çāre ne
Ḫayf kim bu derde biz bu derde dermān isterüz

6 Tek hemān bī-minnet olsun bezm-i ġamda sāḳiyā
Bir ṣurāḥī meyle ancaḳ bir dilim nān isterüz

7 Ey Emānī göñlümüz ġayrı temāşā istemez
Serv-ḳadlerle cihān bāġında seyrān isterüz

469 Ez-ān Gidi-i Meẕmūm Rencūr-ı Şūm Şāʿir-i Ḫāric ez-Defter Aʿnī Ṣiyāmī-i Ebter

1 Laʿl-i nāb-ı sāḳīden biz āb-ı ḥayvān isterüz
Ehl-i derdüz ḥikmet ile derde Loḳmān isterüz

468
5b: bu derde] budur, İ.

2 Bāde-i laʿl-i leb-i cānānenüñ ḥayrānıyuz
Devr-i müldür sāḳiyā ṣaḥn-ı gülistān isterüz

3 Başdan geçdük nişān olduḳ ḫadeng-i ġamzeñe
Ḫānḳāh-ı miḥnet-ābād içre ḳurbān isterüz

4 Ġonçeveş dil-tengüz ey dil bende-i sulṭān-ı ʿışḳ
Ser serāyında cenāb-ı yāra derbān isterüz

5 Ḫusrev-i mülk-i suḫen olsaḳ Ṣiyāmī vechi var
Naẓm içinde biz bugün eşʿār-ı Selmān isterüz

470 Ve lehu

1 Ol elif-ḳāmet ḳaşı nūndan dilā ān isterüz
Ḥüsnüñ ʿunvānı ziyāde olsun el-ān isterüz

[B 72b]

2 Dām-ı tezvīrine bend olmaz cihānuñ murġ-ı dil
Düşmege bendine bir zülf-i perīşān isterüz

3 Cürʿa-dān-ı laʿl-i nābuñdan gedā-yı kūyuñı
Ḫān-kāh-ı mülk-i ʿışḳ içinde ḥayrān isterüz

4 Biz neheng-i baḥr-ı lāhūtuz bilür her āşinā
Vādī-i ʿirfān içinde Aḫī Evran isterüz

5 Degme bir ṭıfla göñül virmez Ṣiyāmī merd olan
Bendeler ḳadrin bilür bir şāh-ı ḫūbān isterüz

[İ 81b]

471 Devāmī-i Dānişmend

1 Biz niyām-ı sīnede şemşīr-i cānān isterüz
Pehlevān-ı şāh-ı ʿışḳuz tīġ-i bürrān isterüz

2 Kākülüñle ġabġabuñ tobına dil virsek n'ola
Şeh-süvār-ı şāh-ı ʿışḳuz gūy u çevgān isterüz

3 Servveş ser-keşliginden ẕerrece ġam çekmezüz
Pāk-meşreb ʿāşıḳuz bir pāk-dāmān isterüz

4 Ārzū-yı şerbet-i laʿl-i nigār itsek ne ġam
Ḫaste-i ʿışḳuz ṭabīböm derde dermān isterüz

5 Ḳadd ü zülf ü ḳaşlaruñ evṣāfını taʿrīf ider
Mālik-i mülk-i suḫen bir ʿārif-i cān isterüz

6 Ey Devāmī ḥāṣılı esrārumuz keşf itmege
Şevḳ-i laʿl-i yār ile bī-hūş u ḥayrān isterüz

472 Şükrī-i Türk Dānişmend

1 Bu göñül Mışrına biz bir şāh-ı Kenʿān isterüz
Ḫidmetinde bendesi olmaġa sulṭān isterüz

471
1b: ʿışḳuz] ʿışḳa, İ.
472
4b: Ḫusrevā] Ḫusrev, İ.

2 Külbe-i Aḥzānda biz dem-be-dem ḳan aġlayup
Çeşm-i ḫūn-ālūdemüz her laḥẓa giryān isterüz

3 Rind ü mey-ḫoruz bizüm ḫum-ḫānelerdür yirümüz
Sāḳiyā peymāneyi çün verd-i ḫandān isterüz

4 Bir suḫen-ārā-yı gülzār-ı feṣāḥat dimege
Ḫusrevā Mīr-i Nişānī biz yā Selmān isterüz

5 Biz ḫarābāt erlerinüñ ḫak-i pāyın Şükriyā
Kelle-i bī-devlet üzre tāc-ı Ḫāḳān isterüz

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

473 **[Ṣānī]**

1 Ṣāʿir-i sāḥir-i mümtāz ki dirler o bizüz
Nükte-perdāz u suḫen-sāz ki dirler o bizüz

2 Naẓar it şiʿr-i ṣafā-baḫşumuzuñ ṭarzına bil
O geçen Ḥāfıẓ-ı Şīrāz ki dirler o bizüz

3 Ṣayd ider gördügi her yār-ı hümā-pervāzı
Ṭāʾir-i evc-i ḳażā-bāz ki dirler o bizüz

[İ 82a]

4 Rīsmān-ı ser-i zülfüñde durur fenni dilüñ
Cāna ḳalmaz resen-bāz ki dirler o bizüz

5 Ḫūblar içre didüm kim bilebilsem laḳabuñ
Didi pür-şīve vü pür-nāz ki dirler o bizüz

6 Bezm-i meyde ne ṣorar yār bizüm n'idügümüz
Bāde-āşām u püser-bāz ki dirler o bizüz

7 Yār bizden n'ola ketm itmese esrār-ı dilin
Ṣāniyā maḥrem-i her-rāz ki dirler o bizüz

---

473 – B.

474 [Yaḳīnī]

1 Şuʿarā içre ser-efrāz ki dirler o bizüz
Vaṣf-ı bālāñ ile mümtāz ki dirler o bizüz

2 Ṣayḥa-i şeh-perümüzden ḥaẕer eyler ʿAnḳā
Bāzū-yı ḳudrete şeh-bāz ki dirler o bizüz

3 Zengī-i ḫāl-i ruḫuñ vaṣfı Gülistānumdur
Ḥażret-i Saʿdī-i Şīrāz ki dirler o bizüz

4 Gül ruḫuñ şevkine her ṣubḥ oluruz zemzeme-gīr
Bülbül-i gülşene dem-sāz ki dirler o bizüz

5 Ney gibi nāle ile şerḥ iderüz sūz-ı dili
Bezm-i ʿışḳ içre suḫen-sāz ki dirler o bizüz

6 Başı çevgān-ı ser-i zülfüñe ṭob eylemişüz
Baş açıḳ ʿāşıḳ-ı ser-bāz ki dirler o bizüz

7 Ey Yaḳīnī ne bilür şānumuz erbāb-ı ṣuver
ʿĀrif-i vaḥdete hem-rāz ki dirler o bizüz

475 [Tābī]

1 Şiʿr ü inşā ile mümtāz ki dirler o bizüz
Şuʿarā içre suḫen-sāz ki dirler o bizüz

---

474 – B. (G. 76, s. 196-197, *Yakînî Divanı.*)
475 – B.

2 Virürüz yolına cānānelerüñ cān naḳdin
Cān ile ʿāşıḳ-ı mümtāz ki dirler o bizüz

3 Ḳanda bulsaḳ ḳaparuz maʿnī hümāsın cānā
Sāʿid-i himmete şeh-bāz ki dirler o bizüz

4 Ḥāfıẓuz gül-ruḫuñ evṣāfını ezber oḳuruz
Yaʿnī şol bülbül-i Şīrāz ki dirler o bizüz

[İ 82b]

5 Baş çeküp seyre çıḳup dün didi kūyında o māh
Baş çeken serv-i ser-efrāz ki dirler o bizüz

6 Dün gice bezme gelüp ṣavt-ı ḫimār ile raḳīb
Didi şol muṭrib-i nā-sāz ki dirler o bizüz

7 ʿIşḳı cānānelerüñ göñlümüz egler Tābī
ʿĀşıḳ-ı rind-i püser-bāz ki dirler o bizüz

476 [Beliġī]

1 Rūmda şāʿir-i mümtāz ki dirler o bizüz
Şiʿr fenninde suḫen-sāz ki dirler o bizüz

2 Vaṣf idelden dehen-i yārı lisān-ı ġayb ile
Māliküz Ḥāfıẓ-ı Şīrāz ki dirler o bizüz

476 – B.

3 Bir maḥabbet aramuzda senüñ ile ey ʿışḳ
Belki Maḥmūd ile Āyāz ki dirler o bizüz

4 Bir ḳıl üzre yürürüz serv boyınca yirde
Zülf-i dil-berde resen-bāz ki dirler o bizüz

5 Ey Belīġī mey ile murġ-ı ṣafā ṣayd iden
Şu çaḳır pençe bu şeh-bāz ki dirler o bizüz

[B 73a]

477 [İlāhī]

1 ʿĀrif ü rind-i naẓar-bāz ki dirler o bizüz
Ehl-i ʿirfān ile hem-rāz ki dirler o bizüz

2 Biz ḳuyūd-ı ġam-ı yār ile muḳayyed merdüz
Derd-cū ʿāşıḳ-ı mümtāz ki dirler o bizüz

3 Ḫāk-i rūb-ı der-i mey-ḫāne iden müjgānın
Dürd-keş Ḥāfıẓ-ı Şīrāz ki dirler o bizüz

4 Biz ṭaleb-kār-ı nikāt-ı suḫen-i rindānuz
Maʿrifet ehline dem-sāz ki dirler o bizüz

5 Oldı murġān-ı maʿārif bize ey şāh şikār
Vādī-i ṣaydda şeh-bāz ki dirler o bizüz

477

1: Āteş-i ʿışḳ añılsa bizüz evvel yaḳılan / Meclis içre suḫen-āġāz ki dirler o bizüz, B.
2: Bülbül-i naġme-serāsıyuz o gül-ruḫsāruñ / Bezm-i ʿışḳ içre ḫoş-āvāz ki dirler o bizüz, B.
5 – İ.
7a: naẓm-ı] naẓar-ı, İ.

6 Biz żiyā-güster [ü] āfāḳ-ı sipihr-i ʿışḳuz
Şāh-ı ḫurşīd-i ser-efrāz ki dirler o bizüz

7 Ey İlāhī bizüz ol mālik-i naẓm-ı ḫoş-edā
Şuʿarā içre suḫen-sāz ki dirler o bizüz

[İ 83a]

478 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Şūḫ u ṭannāz u füsūn-sāz ki dirler o bizüz
Ehl-i dil şāʿir-i mümtāz ki dirler o bizüz

2 Ḳadem-i yāra ḳoduḳ bu ser-i bī-sāmānı
Mest-i medhūş u ser-endāz ki dirler o bizüz

3 Mülk-i ḥüsn içre ser-āmed güzelüm sensin sen
ʿIşḳ fenninde ser-efrāz ki dirler o bizüz

4 Ġazel-i şürb-i müdām oldı bize pīşe be-naḳd
Bāde-perdāz u süḫan-sāz ki dirler o bizüz

5 Hem-cenāḥı olımaz ṭāʾir-i ḳudsüñ peşşe
Dimezüz Ḥāfıẓ-ı Şīrāz ki dirler o bizüz

6 Cürʿa-dān-ı dem-i vaḥdetde Ġıyāṣī ḥālā
ʿIşḳ esrārına hem-rāz ki dirler o bizüz

478
4 – İ.

479 Kevşerī-i Cevān

1 Şāʿir-i ḫūb u suḫen-sāz ki dirler o bizüz
Ṭarz-ı eşʿārda mümtāz ki dirler o bizüz

2 Bize būstān-ı ruḫuñ medḥi durur verd-i zebān
Pey-rev-i Saʿdī-i Şīrāz ki dirler o bizüz

3 Bezm-i ġam içre fiġān ile enīn eylemede
Erġanūn u neye dem-sāz ki dirler o bizüz

4 Virürüz zülf-i miyānına nigāruñ dil ü cān
Yaʿnī Manṣūr-ı resen-bāz ki dirler o bizüz

[B 73b]

5 Size kim dirler efendi didüm ol yār didi
Cevri çoḳ merḥameti az ki dirler o bizüz

6 Yār yolında fedā eylemede cān u dili
Kevşerī ʿāşıḳ-ı ser-bāz ki dirler o bizüz

480 Keşfī-i Edirnevī

1 Ṭālib-i dil-ber-i ṭannāz ki dirler o bizüz
Māʾil-i serv-i ser-efrāz ki dirler o bizüz

2 Ser-i çevgān-ı ḳażāya başumuz ṭob iderüz
ʿArṣa-i ġamda ser-endāz ki dirler o bizüz

480
İ nüshasında 4 ve 5. beyitler yer değiştirmiştir.

3 Tār-ı gīsūsına aşılmaġa cānlar virürüz
Cāna ḳalmaz resen-bāz ki dirler o bizüz

4 Reşk ider nālemüzüñ ṣavtına çeng ü def ü nāy
Naġme-i Zühreye dem-sāz ki dirler o bizüz

5 Didi ṣordum laḳabın ben o hümā-pervāzuñ
Cān-şikār u gözi şeh-bāz ki dirler o bizüz

[İ 83b]

6 Ṭarz-ı eşʿārda üslūb-ı naẓımda şimdi
Keşfiyā şāʿir-i mümtāz ki dirler o bizüz

481 Merāmī Beg

1 Zāhidā rind-i naẓar-bāz ki dirler o bizüz
ʿIşḳ ile ʿāşıḳ-ı mümtāz ki dirler o bizüz

2 Dil-berüñ cān virürüz yolına Manṣūr-ṣıfat
Resen-i zülfine cān-bāz ki dirler o bizüz

3 Bu güzellik nedür ey ḥüsn ile mümtāz didüm
Didi kim dil-ber-i ṭannāz ki dirler o bizüz

4 Gül-i gülzār-ı melāḥat ki dinür sensin ol
Bülbül-i zār u nevā-sāz ki dirler o bizüz

5 Şiʿrümüz lafẓ-ı ḥasenle oldı Merāmī memlū
Ḥāfıẓ u Saʿdī-i Şīrāz ki dirler o bizüz

482 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Merdüm-i rind-i naẓar-bāz ki dirler o bizüz
Ḫāk-i pāyuñda ser-endāz ki dirler o bizüz

2 Bezm-i ġamda lebüñüñ yādını ey sāḳī müdām
Meye hem-dem neye dem-sāz ki dirler o bizüz

3 Ḥüsn ile yād olınan dil-ber-i raʿnā sensin
ʿIşḳ ile ʿāşıḳ-ı mümtāz ki dirler o bizüz

[B 74a]

4 Kehkeşān ṣanma göge irdi livāsı āhuñ
Şāh-ı ʿışḳ-ı ʿalem-efrāz ki dirler o bizüz

5 Gerçi kim peyk-i ṣabā gibi cihān-peymāyuz
Kāma irmez yiler oñmaz ki dirler o bizüz

6 Ḳādirüz ʿilm-i belāġatde beyān u şerḥe
Yaʿnī ʿallāme-i Şīrāz ki dirler o bizüz

7 Ey Beḳāyī iderüz gülşen-i kūyında fiġān
Bāġda murġ-ı ḫoş-āvāz ki dirler o bizüz

483 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Fenn-i naẓm içre suḫen-sāz ki dirler o bizüz
Yaʿnī ṣol şāʿir-i mümtāz ki dirler o bizüz

---

483 – İ.

2 Kellemüz oynaduruz reh-güẕer-i ʿışḳuñda
Mā-ḥaṣal ʿāşıḳ-ı ser-bāz ki dirler o bizüz

3 Hem-demüz ney gibi her demde ṣurāḥīye dilā
Muṭrib-i meclise dem-sāz ki dirler o bizüz

4 N'ola bülbül diseler nāmumuza ey gül-i ter
Bāġda murġ-ı ḫoş-āvāz ki dirler o bizüz

5 Ṣadriyā beytümüzüñ her biri Būstāna bedel
Rūmda Saʿdī-i Şīrāz ki dirler o bizüz

[İ 84a]

484 Ḥıfẓī-i Dānişmend

1 Naġme-sāz-ı ehl-i ser-āġāz ki dirler o bizüz
Nükte-perdāz u ḫoş-āvāz ki dirler o bizüz

2 ...
ʿĀrif ü rind-i naẕar-bāz ki dirler o bizüz

3 Ḫūblar da didi ḳaddi gibi bir mevzūn-tabʿ
Rāstī serv-i ser-efrāz ki dirler o bizüz

4 Ṭāʾir-i sidre-ṣıfat yüksek uçarduḳ ammā
Müntehā mertebe pervāz ki dirler o bizüz

484
2 – İ.
2a: B nüshasında yeri boş bırakıldığı hâlde mısra yazılmamıştır.

5 Ḥāfıẓāsā sözümüz sırr-ı Ḫudādur Ḥıfẓī̄

Perde-i ʿiṣmete hem-rāz ki dirler o bizüz

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

485 Tābī-i Dānişmend

1 Bilsek nedür yolında o māhuñ günāhumuz
Dād eylemezse ḥayf bize pādişāhumuz

2 Eksüklik ile biz işümüz eyledük tamām
Ey māh-ı tām sen de baġışla günāhumuz

[B 74b]

3 Ṣāfuz yoluñda pādişehüm sīm ü zer gibi
Ruḫsār u zerd ü eşkümüz oldı güvāhumuz

4 Ḫayr eyle göñlümüz evini yap duʿāmuz al
Ḫayr eylemez efendi saña alma āhumuz

5 Kūyına varmaġa yine Tābī mecāl yoḳ
Ḳaṭʿ ideli cefā ile ol şāh rāhumuz

486 Ve lehu

1 Devr-i lebüñde şor bizüm ey meh günāhumuz
Āzürde itmesün seni tā her gün āhumuz

2 Cellād-ı ġamzeler bizi ḳatl eylemek diler
Devr-i lebinde hīç şorılmaz günāhumuz

3 Ṭāḳ-ı bülend kūyuma irmez dime şaḳın
Kūyuñda aşdı gökleri dün dūd-ı āhumuz

4 Rifʿatle başumuz dege çaḳ çerḫ-i çārüme
Ḫurşīdvār sāyeñ olursa penāhumuz

5 Aḳsun sirişk leşkeri kūyına Tābiyā
Mülk-i belāyı fetḥe çekilsün sipāhumuz

[İ 84b]

487 Merḥūm Yaḳīniyyü'l-Ḳāżī

1 Zülfüñ esīriyüz budur ancaḳ günāhumuz
ʿAfvuñ revādur olsa şehā ʿöẕr-ḫᵛāhumuz

2 Mirʾāt-ı ḫaddi var iken ol māh-ṭalʿatuñ
Ḫurşīd-i çerḫ-i çārüme yoḳdur nigāhumuz

3 Zülfi güneş yüzinden açılmaz seḥābveş
Hīç gün mi gösterür bize baḫt-ı siyāhumuz

4 Öldükde sebze-ḫaṭṭuñ içün ḥasb-i ḥālümüz
Şerḥ itmege zebān ola her bir giyāhumuz

5 Bir dem ṣafā-yı kūyını biñ ʿömre virmezüz
Anuñ ṭavāfın itse müyesser İlāhumuz

6 Var tevbe ḳıl Yaḳīnī yüri her günāhdan
Kūyında her gün āh imiş ancaḳ günāhumuz

487
3b: siyāhumuz] günāhumuz, İ.
4 – İ.

488 Ve lehu

1 Çerḫi iḥāṭa ḳılsa n’ola dūd-ı āhumuz
Ḳılmaz gedālarına naẓar pādişāhumuz

[B 75a]

2 ʿIşḳuñla ḫusrevā şeh-i mülk-i maḥabbetüz
Kevn ü mekāndan yücedür bārgāhumuz

3 Mecnūn-miṣāl kişver-i ġam tāc-dārıyuz
Jūlīde-mūydur başumuzda külāhumuz

4 Olduḳ ḳulı o vālī-i mülk-i melāḥatüñ
Reşk-i ḳabā vü Cem-i mey degül ʿizz ü cāhum

5 Biz ol mürīd-i bezm-i ṣafāyuz Yaḳīnī kim
Pīr-i muġānuñ işigidür ḫānḳāhumuz

489 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm

1 Her gün ṣabā süpürse n’ola şāh-rāhumuz
Teşrīf-i bende-ḫāne ider pādişāhumuz

2 Bir āsmānī ḫaymeye döndi bu nüh-felek
Oldı sütūn yirine aña dūd-ı āhumuz

3 Yoḳdur ṣafāmuz āyīne-i dehre baḳmaġa
Ruḫsār-ı yāradur bizüm ancaḳ nigāhumuz

488
2: Biz şāh-bāz-ı ʿālem-i lāhūtuz ey gönül / Çerḫ-i berīnden yüce[dür] cilvegāhumuz, İ.

4 Sırr-ı dehān-ı yār bilinmek muḥāl iken
Düşdi ʿadem diyārına yoḳ yire rāhumuz

5 Āşūb ṣaldı ḥüsn ile şehr-i melāḥate
Şāmī laḳabla olalı meşhūr o māhumuz

[İ 85a]

6 Ser ġuṣṣasından eyledi tīġi ḫalāṣ çün
Eflāke ʿUlviyā n'ola atsaḳ külāhumuz

490 Keşfī-i Edirnevī

1 Aḫşamlamış raḳīb ile kūyında māhumuz
Farḳ-ı sipihre çıḳsa ne ṭañ dūd-ı āhumuz

2 Biz bir ḳamer-ruḫ u yüzi gün yāra nāẓıruz
Ḫurşīd ü māha ẕerre ḳadar yoḳ nigāhumuz

3 Öldük ġubār-ı hecr-i ḫaṭuñla inanmaduñ
Tā görmeyince ḳabrümüz üzre giyāhumuz

4 Ḳaddi livā vü ġamzesi tīġ ü sipāhı nāz
İḳlīm-i ḥüsni aldı bugün pādişāhumuz

5 Dāʾim cefādasın bize ey şūḫ u şīve-kār
Bi'llāhi söyle sevdügümüz mi günāhumuz

490

2: Beytin mısraları İ nüshasında yer değiştirmiştir.

6 Rūyında ẓāhir olanı ḫaṭ ṣanma Keşfiyā
Burc-ı ḥasende münḥasif oldı o māhumuz

491 Medḥiyyü'l-Müderris

[B 75b]

1 Ġamzeyle dil-güşālık ider pādişāhumuz
İḳlīm açar ḳılıncı ile şimdi şāhumuz

2 Ṣanma felekde kāh-keşān ile hāledür
Yazıldı saḳf-ı çerḫe duḫān ile āhumuz

3 Nāy-ı ṣurāḥī iñledi vü cām çıñladı
Pür-ġulġul oldı dā'ire-i ḫān-kāhumuz

4 Dāġ ile şerḥamuz gibidür māh u kehkeşān
Ḳaldı felekde ḥaşre degin resm ü rāhumuz

5 Biz Medḥiyā piyāle gibi laʿl-i yārdan
Mey cerrin eylerüz ele alup külāhumuz

492 Ṣānī Beg

1 Evc-i hevāya çıḳmada dūd-ı siyāhumuz
Rūy-ı sipihri ḳaplamada ebr-i āhumuz

491
3a: nāy-ı] nāy u, İ.
492
5 – İ.

2 Rūy-ı nigāra baḳduġuma incinür ʿadū
Dīdār-ı Ḥaḳḳı yoḳ ġaraż ile nigāhumuz

[İ 85b]

3 Biz ol emīr-i nāmverüz tīġ-i naẓm ile
Ekṣer begüm bizüm şuʿarādur sipāhumuz

4 Girdük ṭarīḳ-i ʿışḳa viṣālüñ ümīdine
Bir ferde dimedük sebeb-i ʿazm-i rāhumuz

5 Eṣḥāb-ı zühd ẕemmümüz itmekde muttaṣıl
Ḳand'ise bulınur bir iki ḫayr-ḫᵛāhumuz

6 Bizden dirīġ eylemesün dest-būsı yār
Elden ʿadāletin ḳomasun pādişāhumuz

7 Bir sīne-çāk Mevlevī dil-ber bağışladı
Egnümdeki ʿabā ile başda külāhumuz

8 Lāyıḳ görildi Ṣānīye dün ṣadr-ı mey-kede
Şeyḫini şimdi buldı daḫı ḫān-kāhumuz

493 Ḫandānī-i Yeñiçeri Müstaʿmel-i Taḫte'l-Ḳalʿa

1 Bir gün görinmedi bizüm ol yüzi māhumuz
Ṭoḳuz ṭolaşdı çerḫi çıḳup dūd-ı āhumuz

493
4a: gedā] gedāyı, İ.

2 Biz ol emīr-i kişver-i şehr-i maḥabbetüz
Ṭutdı cihānı velvele-i kūs-ı āhumuz

3 Şehr-i maḥabbete varuruz ġam delīlümüz
Sīnemde şerḥalar gibidür şāh-rāhumuz

4 Dergāh-ı ʿālīye nic'olur gel gedā gör e
Şāh-ı kerem didükleridür pādişāhumuz

[B 76a]

5 Ḫandānī ḳabrüm üzre o dil-dār ḳıṣṣasın
Söyler zebān-ı ḥāl ile her bir giyāhumuz

494 Nāmī-i Dānişmend

1 Çoḳdur ḥisāba ṣıġmaz egerçi günāhumuz
ʿAfv eyleye umaruz anı pādişāhumuz

2 Ḳaşı kemānum atalı yabana oḳ gibi
İrdi nişāne-i felege tīr-i āhumuz

3 Hecrüñde geçdi yirlere tutdı felekler āh
Seyl-āb-ı eşk-i çeşm ile dūd-ı siyāhumuz

4 Gitdüñ egerçi rāh-ı ümīde düşüp şehā
Maḳṣūda irgürür bizi bu şāh-rāhumuz

494
4 – İ.

5 Ṣaff-ı niʿāle ireli ḳapuñda başumuz
Gökler yüzine atduḳ efendi külāhumuz

6 Nāmī niçün düşürdi naẓardan bizi nigār
Yoḳdur o māha Tañrı ḥaḳı bed-nigāhumuz

[İ 86a]

495 Ḥıfẓī-i Dānişmend

1 Göklerde yüz aġardalı baḫt-ı siyāhumuz
Ebr-i sefīd-i ṣāʿiḳadur berḳ-i āhumuz

2 Cevrüñde ḥaddi ġāyeti yoḳ mı nihāyeti
Ḥadden ziyāde olmış efendi günāhumuz

3 Āgāh-ı ḥüsn şāhid-i maʿnī iken dilā
Hep yāra olduġında naẓar var nigāhumuz

4 Ḳaddüñ hevāsı şāhidümüzdür velī budur
Ṭoġrısı yoḳdur āha ber-ā-ber güvāhumuz

5 Her āsitāna yüz sürerüz ṣanma Ḥıfẓiyā
ʿĀlī-cenāb dergehidür secdegāhumuz

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

496 ʿİẕārī-i Dānişmend

1 Miṣāl-i jāle bāġ-ı dehre ter düşmiş ḥaḳīrüz biz
Velī mihrüñle ṣāḥib-rifʿat ü gerdūn-serīrüz biz

2 Baña bī-hūde geldi pend-i bī-ʿaḳluñ ḳabūl itmem
Maḥabbet milketinde pādişāh-ı bī-vezīrüz biz

3 Biñini öldürür peydā idince birini devrān
Bu meydān-ı belā merdānı içre biñde birüz biz

4 Şikest idince cāmı muḥtesib biz destini ṭutduḳ
Ölüp düşdükde sāḳī mīr-i meclis dest-gīrüz biz

[B 76b]

5 Maḥabbet çār-sūsında o şāh-ı ḥüsne alınduḳ
ʿİẕārī ḳaçmazuz bend-i belādan bir esīrüz biz

497 Miṣālī-i Edirnevī

1 Gedā-ṣūret egerçi ẓāhiren ḫūr u ḥaḳīrüz biz
Velīkin devletüñde bir şeh-i ʿizzet-serīrüz biz

2 Yanup yaḳılmada şevḳ ile başsaḳ ṭañ degül şemʿi
O māhuñ nār-ı mihriyle ṭutışmış küşt-gīrüz biz

496

2a: pend-i bī-ʿaḳluñ] pendi ʿaḳluñ, İ.
4b: düşdükde] dūşuñda, İ.

3 Biz el çekdük bu keşret ʿāleminden vaḥdete irdük
Elif mānend-i yektā olan abdāl ile birüz biz

4 İderseñ ḳatlüme ḥükm ey ḳaşı ṭuġrā ḳabūlümdür
Ne emrüñ var ise ḳıl bende-i fermān-pezīrüz biz

[İ 86b]

5 Kesilse başumuz bizüm ġamından şevḳümüz artar
Miṣālī şemʿ veş rūşen-dil ü rūşen-żamīrüz biz

498 Kerīm Çelebiyyü'l-Müderris

1 Ḳapuñda ẕerre gibi ṣūretā gerçi ḥaḳīrüz biz
Velī maʿnīde gün gibi şeh-i gerdūn-serīrüz biz

2 Ne ʿāʾid varsa geçdük cihāndan ẓāhir ü bāṭın
Anuñçün tīre-ḫāṭır olmazuz rūşen-żamīrüz biz

3 Ne ṭañ yanup yaḳılsaḳ ṣubḥa dek diñlenmeyüp her şeb
Maḥabbet meclisinde şevḳ ile şemʿ-i münīrüz biz

4 Ġubār olduḳ ġam-ı ḫaṭṭ-ı lebiyle çünki cānānuñ
Meşām-ı cān-ı erbāb-ı meẕāḳ içün ʿabīrüz biz

5 Ẓahīr olmaz ise olmaz ẓuhūra çāremüz ẓāhir
Rıżāyī gerçi ʿālemde Kemāl ile Ẓahīrüz biz

499 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Egerçi künc-i faḳr u fāḳa da ġāyet ḥaḳīrüz biz
Ġınāmuz var ḳanāʿat küncine mālik emīrüz biz

2 Ayaġuñ ṭopraġın ser-tāc idindük āsitānuñda
Urunduḳ başa devlet efserin ṣāḥib-serīrüz biz

3 Getürdük Zāl-i dehrüñ yire ẓahrın ḍarb-ı dest ile
Bugün meydān-ı ʿışḳuñda şehā şol küşt-gīrüz biz

4 Ḥaẕer ḳıl ḳarşu ṭurma her ne deñlü saḫt ise ḳalbüñ
Raḳībā āhene ilmez geçer demrenlü tīrüz biz

5 Bi-ḥamdi'llāh zebūnı olmaduḳ bu rūbeh-i dehrüñ
Belīġī bīşezār-ı vādī-i ʿışḳ içre şīrüz biz

[B 77a]

500 [Ḥasan]

1 Bükildi ḳaddümüz bār-ı ġam-ı ʿışḳuñla pīrüz biz
Nuḳūd-ı eşki ḫarc itdük yoluñda bir faḳīrüz biz

2 Ḳoyup endīşe-i ferdāyı göñlüm nice şād olsun
Yanumda ġuṣṣa vü ġam dir ki yār-ı nā-güzīrüz biz

3 Bize yir eyler ol meh sīnesinde kendü luṭfından
Şeh-i ʿālī-cenābuz ḫusrev-i ṣāḥib-serīrüz biz

[İ 87a]

4 N'ola sen ʿāşıḳa cevr itmede olduñsa bī-mānend
Yoluñda baş u cān virmekde cānā bī-naẓīrüz biz

5 ʿAceb mi şiʿrümüz bulsa kemālin söz ü ḥāletde
Ezelden ey Ḥasan çün pey-rev-i naẓm-ı Ẓahīrüz biz

501 Merāmī Beg Kātib

1 Gedāyuz ṣūretā maʿnīde ammā kim emīrüz biz
Ḳanāʿat mülkine şāhum ṣaḳın ṣanma faḳīrüz biz

2 N'ola naḫcīrümüz olursa işbu tevsen-i gerdūn
Maḥabbet bīşezārında yatur bir nerre-şīrüz biz

3 Raḳībā şeyṭanet itme ikilik yoḳdur arada
Eṣer itmez sözüñ zīrā ki cānān ile birüz biz

4 Geçüp mey-ḫāne ṣadrında ṣafā sürdük emīrāne
Bugün mülk-i cihānda sāḳiyā ṣāḥib-serīrüz biz

5 Başarlarsa yüzümüz üzre baş ḳaldurmazuz aṣlā
Merāmī ʿışḳ yolında yatur ḫāk-i ḫaḳīrüz biz

502 [Fevrī]

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

1 Ölse de ḫastesi üstine ṭabībüm varamaz
Nice varsun ki bilür ādeme eylik yaramaz

2 Āstānında ḳalem şevḳde şemʿ olsa kişi
Yine şemşīr-i ḳażādan başını ḳurtaramaz

---

502 – B. İ 75b-Derkenar.

3 İstemezseñ beni sen öldürürin kendümi ben
Saña her kim yaramazsa baña daḫı yaramaz

4 ʿĀşıḳ aġyāra tenezzül idemez dil-ber içün
Cān içün nā-geh(?) bir er gibi er yalvaramaz*

5 Ḥüsnini illere bildürdügiçün ey Fevrī
Ān geçmez ki o meh zülfini yumaz ṭaramaz

503 **[Celāl]**
[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

1 Zülfi meşşāṭa elinden yaḳasın ḳurtaramaz
Dāmen-i ʿismetine şāne ḫaṭuñ el ḳaramaz

2 Emr-i mevḳūfdur ibrāma merām-ı ʿālem
Bir gedā pādişehe maṭlabını bilüremez

3 Ḫancer-i sīne-şikāfuñ geçe her ṣadra yarar
Ser-i şemşīrüñe kim dir yaramazdur yaramaz

4 Mū-miyānuña ṣarılsam ṣaġılurdum ol ān
Na ṣanur bir ḳıl ile ḳalb-i şikestüm ṣaramaz

5 Nev-cevānlar demidür ceẕbe ṣalan ʿuşşāḳa
Şeyḫ-i ekber dil-i āşüftemüzi aḳdaramaz

---

503 – B. İ 76a-Derkenar.

6 Ben nice olmayayın bende o şāh-ı kereme
Raḥm ider bende düşen dillere zülfin ṭaramaz

7 Şeref-i Kaʿbeyi ẕikr itse kināyetle Celāl
Ḥarem-i Kaʿbe-i maḳṣūdına herkes varamaz

504 [Bāḳī̄]

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

1 Gerçi dil ṭurreñ elinden yaḳasın ḳurtaramaz
Ruḫuña meyl idene zülf-i siyāh el ḳaramaz

2 ʿĀşıḳı şürb-i müdām eylese maʿẕūr ṭutuñ
Gözine gelmeyicek sevdügine yalvaramaz

3 Her perī̄-rūyuñ olur meyli raḳī̄b-i dī̄ve
Cān u dil virmek ile bunlara ādem yaramaz

4 Şāneden zaḫm irişür diyü dil-i mecrūḥa
Ṣaḳınur ḫāṭır-ı āşüfteyi zülfin ṭaramaz

5 Ḥarem-i vuṣlatuña iẕn-i şerī̄f olmayıcak
İşigüñ Kaʿbesine Bāḳī̄-i bī̄-dil varamaz

---

504 – B. İ 7bb-Derkenar. (G 203, s. 225, *Bâkî Divanı.*)

505 [Ṣadrī]

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

1 Nīk-ḫᵛāh olmaġ ile kimseye kimse yaramaz
Bir zamān oldı ki dinmez yaramaza yaramaz

2 O ṣarıḳçı güzele aldanuruz yoḫsa dilā
ʿIşḳ dellālı bize degme ḳumaşı ṣaramaz

3 Meh-i nev naʿlçeñ ile nice baḥṣ eyleye kim
Başmaġuñ varduġı yire başı anuñ varamaz

4 Ey ṣanem sen daḫı yüz virmeyicek āyīneye
Hīç bir ṣūret ile kendözini gösteremez

5 Yine rengīn görinür yāra ʿadū-yı zengī
Ṣadriyā kimse ḫod aḳçayla aña el ḳaramaz

---

505 – B. İ 77a-Derkenar.

[SİN]

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

506 Ṣānī Beg

1 Fāḫir-i libās-ı ʿāşıḳa bir köhne şāl bes
Manṣıb ḳapuñ mülāzımına ibtiẕāl bes

[B 77b]

2 Tek dāḫil olayın o şehüñ bezm-i ḫāssına
Cāy-ı nişest bendeye ṣaff-ı niʿāl bes

3 Geldi ḫaṭuñ cefā ideyin mi didüm didi
Mihr-i ʿiẕār-ı mehveşüme bu zevāl bes

4 Ol şūḫ-ı şīve-kāruma mā-fī'ż-żamīrümi
İşʿār içün bu şiʿr baña ʿarż-ı ḥāl bes

5 Mehcūr ḳılma ṭālib-i būs u kenāruñı
Ben nā-murāda heftede bir şeb viṣāl bes

6 Ṣānī kemāle irişe dirseñ kelāmuñı
Taḳlīd-i naẓm-ı Ḥażret-i Mīr-i Celāl bes

507 Ḥasan Çelebi Muʿīd

1 Didüm faḳīre ayda bir kez viṣāl bes
Gül gibi güldi didi o ḳaşı hilāl bes

[İ 87b]

2 Ḳor yire ḳāmetüñ görüp el arḳasın çenār
Dir rūyuña çemende nicedür dāl bes

3 Tārāc-ı naḳd-i cāna ḥarāmī gözüñ yiter
Yıḳmaġa kişver-i dili ol ḫaṭṭ u ḫāl bes

4 Ḥāl-i derūnumı ider işʿār bi't-tamām
Cānā bu şiʿr-i ter ḳuluña ḥasb-i ḥāl bes

5 Şiʿr-i Ḥasanda maʿnī-i bārīk yoḳ dime
Yāruñ miyānın añduġı nāzük ḫayāl bes

508 Vaṣfī-i Derviş

1 Cellād-ı çeşm-i dil-berümüzde celāl bes
ʿĀşıḳ olana līk celāl ü cemāl bes

2 Uçmaġa āsitānuña cānā irem diyü
Zülfüñ hevāsı murġ-ı dile perr ü bāl bes

3 Fitneyle dil diyārını yaġmaya virmege
Ey pādişāh-ı ḥasen ol ḫaṭṭ u ḫāl bes*

4 Ruḫsār u zülf ü ḫāl ü ḫaṭ u çeşm-i yārda
Mekr ü füsūn u fitne ile siḥr ü āl bes

5 Vaṣfī miyān-ı yārda yardum çü ḳılı ḳırḳ
Dirsem ʿaceb mi şiʿr-i terümde ḫayāl bes

508
3a: virmege] virse ki, İ.
5a: yardum çü ḳılı ḳırḳ] çü ḳılı ḳırḳ yardum, İ.

509 Fürūġī-i Bursevī

1 Sīm-i sirişk-i ʿāşıḳa māl ü menāl bes
Dūd-ı dilinden egnine bir ḳara şāl bes

[B 78a]

2 Dīdār-ı yār baña yiter vuṣlat istemem
ʿĀşıḳ olan kimesneye seyr-i cemāl bes

3 Bükdügine benüm bilümi bār-ı miḥnetüñ
Ḫam-geşte ḳāmetüm güzelüm aña dāl bes

4 Vaṣf eylerin kemāl [ü] cemālin ben ol mehüñ
Dirlerse vechi var baña ehl-i kemāl bes

5 Şimşād u servi n'eyleyeyin ben Fürūġiyā
Bāġ-ı cihānda baña o ḳaddi nihāl bes

[İ 88a]

510 Meylī-i Kātib

1 Rūzī-i rūz gönlüme fikr-i viṣāl bes
Her şeb gözüme ḫˇāb ḫayāl-i muḥāl bes

2 Ey ḫˇāce dehr ṭolsa ser-ā-ser libās ile
Rind-i cihāna köhne pelās ile şāl bes

3 Laʿnet Yezīd ü ṭaʿn Ḫavāric-i Revāfiża
Şāhum baña maḥabbet-i evlād u āl bes

509
3a: Bükdügine bilümi bār-ı hemm-i miḥnetüñ, İ.

4 ʿArż-ı cemāl ḳılmaġa iḳbāl-i ʿizz ü cāh
Taḳbīl-i ḫāk-i pāy-ı Şerīf-i Celāl bes

5 Māl ü menāl yoḳ ḳulaġına çekme gel melāl
Meylī çü hest naḳd-i kemālet me-nāl bes[118]

511 Kevşerī-i Işıḳ

1 Varduḳça kūyuña dile seyr-i cemāl bes
Düşdükçe bir selāmın o miskīnüñ al bes

2 Şād ol cihānda ʿizzet ü devletle sen hemān
...

3 Olsun ḳapuñda pādişehüm kāmrān raḳīb
Bu bende-i melāmeti yā ibtiẕāl bes

4 Tek kūyuñ içre maḥrem-i bezm-i viṣāl ḳıl
Bu bī-nevāya anda şikeste-sifāl bes

5 Ol küşt-gīr-i ʿışḳ-ı nigārum ki Kevşerī
Olsa ḫalāṣ virürdi Nerīmān u Zāl bes

---

[118] "Meylî, senin olgunluğun para gibidir. Boş yere ağlama."

511 – İ.

2b: B nüshasında yeri boş bırakıldığı hâlde mısra yazılmamıştır.

512 Zamānī Beg Zaʿīm

1 Sīr-i mevāʿid ile ümīd-i viṣāl bes
Taʿlīḳ-i bi'l-muḥāl ile defʿ-i melāl bes

2 Aġyār meclisindeki zerrīn-ḳadeḥ baña
Bezm-i kilāb-ı yārda baña sifāl bes

[B 78b]

3 Dil-ber lebiyle ḳāniʿ olan bādeden geçer
Yüz biñ ḥarāmdan kişiye bir ḥelāl bes

4 Baḫş-i dırāz-ı kāküle başdan ṭolaşma hīç
Lāzım degül cevāb lebinden suʾāl bes

5 Māżī vü ġābirüñ ḳo belā-yı siyāhını
Ḥālā ḫayāl-i zülfi ile ḥüsn-i ḫāl bes

6 Ol şeh yanında ḳadr-i Zamānīye ġadr olup
Geçmezse ṣadr-ı ʿālīye ṣaff-ı niʿāl bes

513 Emīnī Beg

1 Ey meh kemāl saña bu ḥüsn ü cemāl bes
Eglence ben ḥaḳīre ümīd ü viṣāl bes

2 Dünyā-yı dūna sīm ü zer içün baş egmezem
Bu rūy-ı zerdüm eşk ile māl ü menāl bes

512
3b – İ.
4a – İ.
513 – İ.

3 Almam zamāne ḫūbları serv-ḳadlerin
Bāġ-ı cihānda baña o nev-res nihāl bes

4 Dendānı vü dehānı vaṣıf itmede anuñ
Bu muntaẓam edā ile nāzük ḫayāl bes

5 Vaṣf-ı miyān-ı yārda söz çoḳ Emīniyā
İkṣār ḳılma kim bu ḳadar ḳīl ü ḳāl bes

514 Miṣālī-i Edirnevī

1 Bāġ-ı tenümde her bir elif bir nihāl bes
Güller yirine dāġ-ı dil-i pür-melāl bes

2 Teslīm idince ḳırdı o şeh ḫaylī düşmeni
Ṣāḥib-ḳırāna niteki didi ḳır al bes

3 Gūş eyleseñ kelāmum eger gūş-ı hūş ile
Bu beyt saña ey dil-i āşüfte-ḥāl bes

4 Bir kimsenüñ tek olmasun üstüñde minneti
Dībā yirine egniñe bir köhne şāl bes

5 Oldum Miṣālī ʿarṣa-i naẓm içre pehlevān
Dirse ʿaceb mi cümle-i ṣāḥib-kemāl bes

[İ 88b]

515 Ṭ.ş.aġum Şiʿrī

1 Görse kemāl-i naẓmumı dirdi Kemāl bes
Ben bendeñe cihānda şehā bu kemāl bes

2 Niçün cefā ider bize aġyār-ı bed-fiʿāl
Baña o kīne-cūdan iren infiʿāl bes

[B 79a]

3 Ḫaṭṭ-ı ʿiẕāruñı ḫaṭ-ı Yāḳūta virmezin
Yazmaġa levḥine dilümüñ ol miṣāl bes

4 Fürḳat yiter baña güzelüm vuṣlat istemem
Ṣāfī-dil olan ʿāşıḳa fikr-i ḫayāl bes

5 Daḫl itse Şiʿrī ġam yime ḥussād şiʿrüñe
İtmek pesend-i naẓmuñ o şīrīn-maḳāl bes

516 Ṣāniʿī Çelebiyyü'l-Mülāzım

1 ʿIşḳuñ efendi bendeñe cāh u celāl bes
Sīm-i sirişk-i ʿāşıḳa māl ü menāl bes

2 Laʿlüñ ümīdi ġayrıya hīç ārzū ḳomaz
ʿUşşāḳ-ı teşne-dillere āb-ı zülāl bes

3 Ġam çekme ey dil olmaz ise vuṣlat-ı nigār
Erbāb-ı ʿışḳa pertev-i nūr-ı cemāl bes

4 Virmem cihānda ḫāk-i rehüñ ṣadr-ı devlete
Dervīş meşrebüz bize ṣaff-ı niʿāl bes

5 Derd-i derūnuñ ol şehe işʿār içün saña
Seyl-i sirişk Ṣāniʿiyā ʿarż-ı ḥāl bes

517 Merdī Beg

1 Ġam pūtesinde oldı göñül oldı ḳāl bes
Ey sīm-beden beñzer ide intiḳāl bes*

2 Dervīşüñem duʿācı şehā āsitāneñüñ
Yek loḳma ile ḳuluña bir köhne şāl bes

3 Naḳş-ı cemālüñ oldı begüm dilde münteḳiş
Eglence işte çākerüñe ol ḫayāl bes

4 Ey ġonçe reng-i rūyına aldanma lālenüñ
Bāġ-ı cihānda destüñe cām-ı Cem al bes

[İ 89a]

5 Virdi kemāl Ḥaḳ ḳuluña māl virmedi
Ey Merdī didi saña yiter bu meʾāl bes

518 Suʿūdī Efendi

1 Ḥüsnüñ cihānda ey meh-i ṣāḥib-cemāl bes
Dünyāya pertev-i meh-i ferḫunde-fāl bes

517
1a: göñül oldı ḳāl] göñül ḳāl, İ.
2: Beytin mısraları İ nüshasında yer değiştirmiştir.
5b: Merdī] Merdümī, İ.

2 Şekl-i muraḳḳaʿ oldı tenüm dāġ ile hemān
Abdāl-ı ʿışḳuñ olana bir köhne şāl bes

3 Ben meclisüñde ṣadr-nişīn olayın dimem
Cānā bu ḫāk-i pāyüñe ṣaff-ı niʿāl bes

[B 79b]

4 Gösterme baña māh-ı nevi görmesün gözüm
Dār-ı cihānda baña o ḳaşı hilāl bes

5 Sözümde vaṣf-ı ḥüsn-i kelāmuñ edā yiter
Şiʿr-i terümde vaṣf-ı miyānuñ ḫayāl bes

6 Olduñ Suʿūdī ṣānī-i Selmān-ı rūzgār
Görse bu şiʿri diye her ehl-i kemāl bes

[ŞIN]

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

519 **Merḥūm Sulṭān Selīm Bahādır Ḫān Ebu'l-Ġāzī Raḥime'llāh**

1 Süzmiş ol şehlā gözin dil-ber ḳaşın çīn eylemiş
Pīç idüp zülfini ʿışḳın cānda perçīn eylemiş

2 Teb ṭutup düşdüm oda uş ditrer endāmum henūz
Perīveş rūyına gördüm perde ṣaçın eylemiş

3 Zülfi çīndür ḳaşı çīndür ġabġabı çīn bili çīn
ʿIşḳını çīn itmek içün cümlesin çīn eylemiş

4 Zülf-i ʿanbersāsı ḫandān ḫaddin almış ucına
Hindīdür girmiş irem bāġına gül-çīn eylemiş

5 Bu Selīmī derdmend ü müstmend ü mübtelā
Vālih ü āşüfte ḥayrān ol muġalçīn eylemiş

520 **Belīġī-i Yeñiçeri**

1 Ḫaṭ getürmiş ḫaddine zülfeynini çīn eylemiş
Rūmı bu yüzden Ḫıṭā vü Çīn ü Māçīn eylemiş

2 Ebr-i nīsān gibi lüʾlüʾ bār iden zāġ-ı şebi
Murġ-ı nūr-efşānı gülşende güher-çīn eylemiş

520
3a: düşmesün mi] düşmenün mi, B.

[İ 89b]

3 Ḳılca cāna düşmesün mi ıżṭırāb-ı pīç ü tāb
Tābiş-i ruḫsārı zülfin mū-be-mū çīn eylemiş

[B 80a]

4 Şāh-bāz-ı ʿışḳ-ı dil-berden ḫalāṣ olmaḳ muḥāl
Murġ-ı cāna pençesin şol resme perçīn eylemiş

5 Dīn yaġmasın hemānā zülf-i kāfir-keş ile
Deyr-i ʿālemde Belīġī ol muġalçīn eylemiş

521 Ṣānī Beg

1 Ẕemmümi şol deñlü aġyār-ı suḫen çīn eylemiş
İşidüp ḳaşın o yār-ı kīne-cū çīn eylemiş

2 Yazdurup muġ-beççeler şeklin der ü dīvārına
Ol ṣanem kāşānesini ḫāne-i Çīn eylemiş

3 Dāġ ṣanmañ çāk sīnem üzre kim bennā-yı ʿışḳ
Bāb-ı ḳaṣr-ı dilde bir gül-mīḫ perçīn eylemiş

4 Ehl-i ʿışḳuñ ṣabr u ārāmın gözüñ yaġmalamış
Böyle dil mülkin ḫarāba ol muġalçīn eylemiş

5 ʿĀrıżuñda ḫaṭṭ-ı müşgīnüñ ḳoyup itmiş ḫaṭā
Rūmdan şol ḫˇāceler kim ʿazm-i Māçīn eylemiş

521
6a: dām] dāl, B.

6 Zülfini dām eyleyüp dil murġını ḳılmış şikār
Ol hümā-pervāz-ı Ṣānī ṣayd-ı lāçīn eylemiş

522 Mesīḥī-i Ermenī-i Tebrīzī

1 Yüzine bilmen hücūm ol ḫaṭṭ-ı pür-çīn eylemiş
Yā ki ḳaṣd-ı milket-i dīn kāfir-i Çīn eylemiş

2 Her ne gönlüm murġına şāhīn-i çeşm-i yār ider
Ṣanmaġıl hergiz kebūter birle lāçīn eylemiş

3 Ṣanma Çīn kim ḳılmış ola hīç mülk içre Moġol
Buña gönlüm milketine ol muġalçīn eylemiş

4 Ḫālüñi görüp esīrüñ oldı gönlüm ṭā'iri
Dāne içün ṣayd özin eri gügercin eylemiş

5 Senden ayrılmaḳ muḥāl irür o üstād-ı ḳażā
ʿIşḳuñı rūz-ı ḳader dil üzre perçīn eylemiş

6 İt suḫen çīn-i siyeh-rūdan Mesīḥī iḫtirāz
Kim maḥabbet mülki köp vīrān suḫen-çīn eylemiş

[İ 90a]

523 Merāmī Beg

1 Ruḫları üstinde cānān zülfini çīn eylemiş
Milket-i Rūmı ser-ā-ser Çīn ü Māçīn eylemiş

522
2 – İ.
4a: görüp] gördi, İ.
5a: irür o] irür çü o, İ.

2 ʿĀşıḳ-ı dīvāneyi baġlamaġ içün şāh-ı ʿışḳ
Bend ü zencīri meger cānāna ṣaçın eylemiş

[B 80b]

3 Eyleyen ṭarḥ-ı binā-yı ʿışḳı tā rūz-ı ezel
Şevḳ ile mīḫ-i belāñı dilde perçīn eylemiş

4 Ol perī-rūya sever diyü beni bu dem nifāḳ
Ol raḳīb-i dīv-sīret ol suḫen-çīn eylemiş

5 Ey Merāmī ʿaḳlumı ṣabrum gibi yaġma iden
Ol ḥarāmī-çeşm ü ol āfet muġalçīn eylemiş

524 Hāy Gidi Ṣiyāmī Hāy Terzīḳ-güy Ṣiyāmī Hāy Rencūr Ṣiyāmī

1 Çeşm-i fettānın o meh-peyker muġalçīn eylemiş
Ḫancerin Mirrīḫveş çekmiş ḳaşın çīn eylemiş

2 Ol perī-ruḫsārı resm itdükde naḳḳāş-ı ḫayāl
Deyr-i dehr içinde yazmış bir büt-i Çīn eylemiş

3 Māh ṣanma şīşe-i eflāke üstād-ı ezel
Ṣanʿat ile bir gümiş aḳ verdi perçīn eylemiş

4 Şekl-i zülfüñ resm idüp levḥ-i ṣafāda çeşm-i ter
Rūmī yapraḳlarla dehri Çīn ü Māçīn eylemiş

5 Medḥ-i dendānında yāruñ bu Ṣiyāmī fi'l-meṣel
Naẓm-ı pāki pür-ṣadef ṭabʿı dürer-çīn eylemiş

525 Emānī-i Kātib

1 Ḥalḳa ḥalḳa ol ṣanem zülfin ki pür-çīn eylemiş
Naḳş-ı Erjeng ü Nigāristān-ı Māçīn eylemiş

2 Yazlıḳ al câme geydürmiş güle şāh-ı bahār
Başına nergislerüñ altun ʿaraḳ-çīn eylemiş

3 Yāsemen sāḳī ṣabā raḳḳāṣ bülbül naġmesāz
Ġonçeler gülzārda bezm-i seḥer-çīn eylemiş

4 Gördi Ḫusrev ẕerrece ʿāṣımda yoḳ būy-ı vefā
Ḳalmayup ṣabr u ḳarārı ʿazm-i gül-çīn eylemiş

5 Ḫāl-i müşk-efşān u naḳş-ı ḫaṭṭ-ı ʿanber-bār ile
Ruḫların dil-dār Emānī Çīn ü Māçīn eylemiş

[İ 90b]

526 Ve lehu

1 Ruḫlarında ḫāl-i Hindū gördi gül-çīn eylemiş
Ḫaṭ çeküp ḫaṭṭ ile bāġ-ı ḥüsne perçīn eylemiş

2 Düşdi sevdā-yı ḫaṭ u ḫālüñle diller zülfüñe
Ḫˇācelerdür ṣanki ʿazm-i Çīn ü Māçīn eylemiş

3 Ḫāne-i ʿışḳ üstüvār olsun diyü peykānını
Sīneye ḳaḳmış o meh-rū dilde perçīn eylemiş

[B 81a]

4 Raḳṣa girmişler ṣabā ile ʿanādil şevḳine
Jālelerden ġonçe-i terler ʿaraḳ-çīn eylemiş

5 Hem-cenāḥ itmiş Emānī ḫaṭṭını zülf ile yār
Himmetin gör mūrı hem-pervāz-ı lāçīn eylemiş

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

527 [Şemsī]

1 Ḫalḳa ḫalḳa ṭaḳ boynuma zülfüñi zencīrveş
Ḳanda gitseñ ʿāşıḳuñ yanuñca gitsün şīrveş

2 İrmeden ey ḳaşları yā menzil-i maḳṣūda dil
Bu hevā ile anı atma yabāna tīrveş

3 Ṣanki kāfir beççedür īmāna geldi gözlerüñ
Baş çatmış üstine cānā müjeñ şemşīrveş

4 Ey ḳaşı yā yine meydānında gel at tīrüñi
Dāġlar baġrın senüñçün deldiler zih-gīrveş

5 Ey ḳamer-ruḫ pūte-i ʿışḳuñda hecrüñ āteşi
Şemsīnüñ işini altun eyledi iksīrveş

528 [Emrī]

1 Cevher-i ʿışḳuñ dilümde var iken şemşīrveş
Ey kemān-ebrū neden yabāna atmaḳ tīrveş

2 Ḫalḳa ḫalḳa oldı ʿāşıḳlar ṣaçuñ baḫṣinde dün
ʿĀḳıbet birbirine girdiler zencīrveş

---

527 – B.
528 – B. (G 223, *Emrî Divanı.*)
4b: zencīrveş] naḫcīrveş, *Emrî Divanı.*

3 ʿArṣa-i ʿışḳuñda tīr-endāz-ı āhum oynadur
Barmaġında ḥalḳa-i gerdūnı bir zih-gīrveş

4 Gīsū-yı müşgīnüñe alınmış āhū gözlerüñ
N'eylesün dām-ı ḳażā bend eylemiş zencīrveş

[İ 91a]

5 Aḳl u cān u dil belā ġārında ṣan aṣḥab-ı Kehf
Nefs-i Emrī anlaruñ ardıncadur Ḳıṭmīrveş

529 [Ḫayālī]

1 Ṣāf-dil āyīne-ṭabʿ iken göñül şemşīrveş
Ey yā aña niçün egri baḳduñ tīrveş

2 Şehsüvārum atuñ ayaġın öperdüm bendeñi
Öldürüp fitrāke aṣsañ ser-nigū naḫcīrveş

3 Bend-i ġamda görse şeydāñı perīşān-ḥāl olup
Kākülüñ pür-çīn olurdı ey perī zencīrveş

4 Sen kemān-ebrū ġamıyla ḥalḳa olduġın gören
Ḫayretinde aġzına barmaḳ ḳodı zih-gīrveş

5 Ḫavf-ı ḫışmından Ḫayālī berḳāsā ditredüm
Ol tāze itdi ben cevānı pīrveş

---

529 – B.

530 [Vāḥidī]

1 Ḥalḳa ḳıldum ḳāmetüm ey ḳaşı yā zih-gīrveş
Bendeñi lāyıḳ mıdur yabāna atmaḳ tīrveş

2 Cevher-i ʿışḳuñ dilümde kendüyi iẓhār içün
Ben żaʿīfüñ rūyın altun eyledi iksīrveş

3 Ṭoġrı idüm ney gibi ʿālemde ammā çeng idüp
Ḳāmetüm ḳıldı dü-tā ol nev-cevānum pīrveş

4 Ben zebūn-ı ışḳuñam dīvāne olduġum görüp
Kākül-i pür-çīnüñi ṭaḳ boynuma zencīrveş

5 Ey Vāḥidī bend-i ġamdan murġ-ı dil āzād idi
Dām-ı ʿışḳuña ṣalup bend eyledi naḫcīrveş

531 Merḥūm Nişānī Beg Raḥime'llāhü ʿAleyh

1 Zülf-i cānān ile ey dil tāze bir sevdāya düş
Niçe bir hicrān u fürḳat gel berü meʾvāya düş

2 Cürʿa-i cām-ı maḥabbet içmege ḫum-ḫāneden
Himmet iste dāmen-i pīr-i ṣafā-peymāya düş

3 Kūy-ı vaṣl içre müyesser olmaz ise dest-būs
Ayaġı ṭopraġına yāruñ yüzüñ sür pāya düş

---

530 – B.

[İ 91b]

4 Bir yaña nār-ı firāḳ u bir yañadan sūz-ı ʿışḳ
Saña kim dir hey dil-i dīvāne bu ġavġāya düş

5 Baḥr-ı bī-pāyān-ı ʿışḳ içre bulursın Ḥaḳḳı sen
Ey Nişānī gevher isterseñ yüri deryāya düş

532 Ṣānī Beg

1 Kākül-i yārı iderseñ ārzū sevdāya düş
Başuña gelsün belālar dir iseñ ġavġāya düş

2 Dām-ı zülfinden ṣaḳın ol çeşmi şeh-bāzuñ didüm
Dimedüm ey murġ-ı dil var pençe-i ʿAnḳāya düş

3 Ben o Yūsuf-çihre ile ideyin seyr ü sülūk
Sen yüri ḫalvetde ṣūfī ʿālem-i rüʾyāya düş

4 Laʿl-i nāb-ı yārı öp ḳalbüñ ṣafā kesb eylesün
Defʿ-i ġam itmek dilerseñ bāde-i ḥamrāya düş

5 Cūy-bār-ı eşke ġarḳ ol dise yār olmaz mısın
Ey göñül düşmez misin ol şeh dise deryāya düş

6 Bir nigār-ı meṯnevī-ḫᵛān sevüp Ṣānī gibi
İttiḥād-ı maʿnevī kesb eyle var hem-sāye düş

533 Belīġī-i Yeñiçeri

1 ʿĀḳıl iseñ ʿāşıḳ-ı āşüfte ol sevdāya düş
Çāk ḳıl ṣabruñ yaḳasın dāmen-i ṣaḥrāya düş

2 Uçururlar yārdan ṣaḳın seni mānend it
Ṣal yaşum ırmaġına ey dil özüñ deryāya düş

3 Laʿl-i meygūnı hevāsıyla o yār-ı gül-ruḫuñ
Rind-i şāhid-bāz iseñ āvāre ol ṣahbāya düş

[B 81b]

4 Meyl idüp dünyāya dil göñlin ḫayāle baġlamaz
Kem gelür aḥvāl-i ʿālem ʿārif ü dānāya düş

5 Mürşid-i ʿışḳuñ ayaġı ṭoprağına sür yüzüñ
Bī-naṣīb olma Belīġī pāyeden geç pāya düş

534 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Cān atup her şeb dilā ol şemʿ-i cemʿ-ārāya düş
Yaḳmasun pervāneler bāl ü perin araya düş

[İ 92a]

2 Ol perīnüñ bilmek isterseñ dehānı sırrını
ʿİlm-i ẓāhirle bilinmez bu hemān iḫfāya düş

3 Bilmiş ol kim ḫalvet u ʿuzletle olmaz ṣūfiyā
Men ʿaref sırrın bilem dirseñ yüri esmāya düş

534
1b: pervāneler] pervāne, İ.
6a: düşme] -, İ.

4 Devri döndi sāġaruñ oldı mey-i gülgūn işi
Var dilā dil-ber lebiyle hem fünūniyyāya düş

5 Çünki bir sevdā ile sīneñde yaḳduñ tāze dāġ
Ḳıpḳızıl dīvāne olup lāleveş ṣaḥrāya düş

6 Ehrimen-ṭabʿ olma düşme gördügüñe ey göñül
Ādemīce bir perī-rūy u melek-sīmāya düş

7 Sözlerüñ dillerde meẕkūr ola dirseñ ʿUlviyā
Düzme ḳoşma sözleri ḳo ʿālem-i maʿnāya düş

535 Mevlānā Ġıyāṣī

1 ʿĀşıḳ-ı āvāre ol bir kāküli Leylāya düş
Nāḳa gibi ey göñül Mecnūn olup ṣaḥrāya düş

2 Zevraḳ-ı cāmı ḳoma elden kenār-ı baḥra gel
Vaḳt[i]dür bir mihr-i ʿālem-tāb ile deryāya düş

3 Gerd-i miḥnetden ḫalāṣ olmaḳ murād olsa dilā
Gel ḥabābāsā gözüñ yum sāġar-ı ṣahbāya düş

4 Ellese yārān seni ey sāġar-ı mey yiridür
Duḫter-i rez gibi kim didi saña ortaya düş

535
1a: kāküli] kākül-i, İ.
6b: nāfe] nāḳa, İ.
7b: var] ir, B.

5 Her ḳadem pāyına yüz sürmek dilerseñ sāyevār
Bāġ-ı ʿālemde yüri bir serv ile hem-sāye düş

6 Ḫākden bir dem seni refʿ itmez ol müşgīn-ġazāl
Sen gerekse nāfe gibi ey göñül ṣaḥrāya düş

7 Pāyına yüz sür o servüñ vāʿiẓüñ öpme elin
Ey göñül ednāyı ḳov var pāye-i aʿlāya düş

8 Bāġ-ı ḥüsn içre yüri göñlüñ dehān-ı yāra vir
Ey Ġıyāṯī jāleveş bir ġonçe-i zībāya düş

[B 82a]

536 Tābī-i Dānişmend

1 Gerçi didüm ey göñül ʿışḳ ile var daʿvīye düş
Dimedüm var müddeʿī ilerle çekiş ġavġāya düş

[İ 92b]

2 Ārzū-yı çeşm-i āhūsın göñül dilden çıḳar
Nāfe-i miskīni sevdāsıyla var ṣaḥrāya düş

3 Düşme deryā-yı sirişke çeşm-i terden ṭaşra çıḳ
Jāleveş ey dürr-i eşküm bir gül-i raʿnāya düş

4 Olma Mecnūnı ṣaḳın her gördügüñ Leylīveşüñ
Vāmıḳāsā ey göñül var bir ruḫı ʿAẕrāya düş

5 Vaṣl-ı yār içün dil ü cān cenge düşmişler yine
Ḳandasın ey tīġ-i hicrān gel yitiş araya düş

6 Leylinüñ zülfi ġamıyla çekdügi derd ü elem
Geldi gūyā ḫ̬ˇābda Mecnūn-ı bī-pervāya düş

7 Fikr-i esrār-ı ḫ̬aṭın dilden terāş it Tābiyā
Ārzū-yı laʿl-i rengīni ile ṣahbāya düş

537 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Genc içün ġam çekme ey dil künc-i istiġnāya düş
Devlet-i dünyādan el çek ʿālem-i uḫ̬rāya düş

2 ʿIşḳını ifşā ile Leylīyi rüsvā eyledüñ
Saña ey Mecnūn-ı şeydā kim didi ṣaḥrāya düş

3 Dostuñ pāyına düş düşmenlere ḳıl ser-fürū
Himmet iste ey göñül aʿlāya düş ednāya düş

4 Sūz-ı dil yāruñ ten-i penbe-miṣālin yaḳmasun
Der-kenār eylerken ey pīrāhenüm ortaya düş

5 Vāḳıʿā şāyed düşe seyr-i ruḫ̬-ı yār idesin
Ey göñül gel bir zamān bu ʿālem-i rüʾyāya düş

6 ʿIşḳ ile gün gibi fāş olmaḳ dilerseñ Ṣadriyā
İki gün bir serv-i ḫ̬oş-reftār ile hem-sāye düş

537
1b: uḫ̬rāya] ʿuḳbāya, İ.

538 Keyfī-i Dānişmend

1 Ey göñül rind olmaġ isterseñ yüri ṣaḥbāya düş
Cāna cān ḳatmaḳ dilerseñ rāḥ-ı rūḥ-efzāya düş

2 Ṭut maʿānī semtini bī-gāne her elfāẓı ḳo
Āşnā-yı baḥr olup gevher çıḳar deryāya düş

3 Başum irsün göklere dirseñ velāyetle eger
Ḳonyada var āsitān-ı Ḥażret-i Monlāya düş

[B 82b] [İ 93a]

4 Zülf-i müşgīnüñle ḥikmet bu ki ḫaṭṭ-ı ʿanberīn
ʿĀşıḳ-ı miskīne dirler remz ile sevdāya düş

5 Bezme başduñsa ayaġuñ iç başuñ ḳaldurma var
Bir zamān da Keyfī ẕevḳ-i ʿālem-i ṣahbāya düş

539 Emānī-i Kātib

1 ʿĀlem-i ṣuġrādan el çek Ḳāf-ı istiġnāya düş
Mülk-i lāhūta ḳadem baṣ ʿālem-i kübrāya düş

2 Kes taʿalluḳ riştesin miḳrāż-ı ḥarf-i *lā* ile
Māsivādan fāriġü'l-bāl ol reh-i *illā*ya düş

3 Dürr-i şehvār-ı ḥaḳīḳatse murād ey merd-i ʿışḳ
Acılıḳlar çek ṣadefveş ḳaniʿ ol deryāya düş

4 Fikr-i ʿuḳbā ile ḳalbüñ şādmān it gāh gāh
Ey dil ey dil fāriġ ol yiter ġam-ı dünyāya düş

5 Neyle bilmek diler iseñ gir reh-i ʿışḳa sülūk
Var Emānī ḫānḳāh-ı Ḥażret-i Monlāya düş

540 Ve lehu

1 Bir ṣaçı Leylīye Mecnūn ol dilā ṣaḥrāya düş
Vādī-i ʿışḳa sülūk it ʿālem-i uḫrāya düş

2 Zülfine ber-dār olmaḳdan ne aṣṣı eyledüñ
Saña hey dīvāne kim dir sūd[ı] yoḳ sevdāya düş

3 El vire dirseñ saña pīr-i muġān-ı mey-kede
Mey-fürūşuñ ayaġın öp sāġar-ı ṣahbāya düş

4 Sāye-i bā-devletinde ol hümāyūn kākülüñ
Ey dil-i sevdā-zede var zülfine hem-sāye düş

5 Sāḥil-i ġamdan Emānī bulmaġ isterseñ kenār
Keştī-i Nūḥ ile geşt eyle yüri deryāya düş

541 Ṣıdḳī-i Kizbī Beg Çāvūş

1 Zülf-i yār ile muḳayyed ol dilā sevdāya düş
ʿIşḳ-ı Leylī ile Mecnūnveş yüri ṣaḥrāya düş

540
4 – İ.
5a: sāḥil-i] ḥāṣıl-ı, İ.

2 ʿIşḳa ḳul ol ṣūfiyā tāc u ʿaṣāyı terk idüp
Saña kim dir hāy u hūy ile ḳurı ġavġāya düş

3 Cām-ı laʿl-i yār ile ẕevḳ u ṣafālar sür müdām
Bezm-i ṣaḥbāda dilā var bāde-i ḥamrāya düş

[İ 93b]

4 Ol dür-i yek-tāyı ey dil itmek isterseñ kenār
Zevraḳ ile rūzgārāsā yüri deryāya düş

[B 83a]

5 Ṣıdḳiyā her ḫūba dil virme ṣaḳın meyyāl olup
Ḳāfda ʿAnḳā gibi vādī-i istiġnāya düş

542 Ḥaydarī-i Derviş

1 Ey göñül kim dir saña bu zülf-i pür-sevdāya düş
Bir ḳurı sevdā ile şūrīde ol ġavġāya düş

2 ʿĀrıż u ḫaddinden ol māhuñ vefā gelmez saña
Sen gerek odlara yan ey dil gerek deryāya düş

3 Ben leb-i dil-dār ile ʿīş-i müdām itsem gerek
Ḫalvetüñde ṣūfī sen esmā ile rüʾyāya düş

4 Rūmdan ilter ṣabā gīsū-yı dil-berden ḫaber
Sen hemān ey nāfe-i Çīn dāmen-i ṣaḥrāya düş

542
1b: ġavġāya] deryāya, İ.
2b: yan] yaḳ, B.

5 Düşdi ʿaks-i laʿl-i dil-ber sāġara ey Ḥaydarī
Mevsim-i ʿīş ü ṭarabdur bāde-i ḥamrāya düş

543 ʿAhdī-i Baġdādī

1 Yār ṣanup herkesi ey dil yiter hem-sāye düş
Vaḥşīlerle ülfet it Mecnūn gibi ṣaḥrāya düş

2 Düşme dünyā ḳaydına geç keşretinden ʿālemüñ
Faḳr ile faḫr it dilā var kūşe-i tenhāya düş

3 Ḫˇāb-ı ġafletden gözüñ aç düşme ferdā ḳaydına
Aldamaġa herkesi ṣūfī yiter rüʾyāya düş

4 Her gülüñ pāyına düşme aldanup ey ṭıfl-ı eşk
Düşer iseñ bārī bir pāy-ı sehī-bālāya düş

5 Naḳd-i dil bulsa ziyān bāzār-ı ġamda ġam yimem
Kim didi zülfi ġamıyla sūdı yoḳ sevdāya düş

6 Pey-rev-i naẓm-ı Nişānīsin bu şiʿr-i ḫāṣ ile
Semte gir şimden girü ʿAhdī yüri inşāya düş

544 Ehlī-i Muʿīd

1 Ey gönül taḥṣīl-i māl içün yiter ġavġāya düş
Gel ḥabābāsā hemān cām-ı mey-i ḥamrāya düş

544
4a: her] -, İ.

[İ 94a]

2 Nār-ı ġam yaḳsa vücūduñ eyle ġarḳ-ı seyl-i eşk
Ḳaṣd iderseñ āteşi defʿ itmege deryāya düş

3 Kūhsār-ı ʿışḳı gāhī Kūh-kenveş mesken it
Gāh hecr-i yār ile Mecnūn olup ṣaḥrāya düş

4 Olma her bir serv-ḳaddüñ sāyeveş üftādesi
Çün düşerseñ bārī ey dil ol ḳad-i bālāya düş

[B 83b]

5 Bir dıraḫt altında nūş-ı cām-ı mey ḳıl yār ile
Ol sehī-ḳāmetle ḳaṣd it Ehliyā hem-sāye düş

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

545 Merḥūm Sulṭān Süleymān Ḫān ʿAleyhi'r-Raḥme ve'l-Ġufrān

1 Bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ lebleri rengīn yimiş
Ehl-i diller görüp anı her biri diş bilemiş

2 Yār vaṣlum isteyen yolumda cān virsün dimiş
Ol benüm şīrīn-zebānum v'ey ne raʿnā söylemiş

3 ʿĀrıżını ben nice gülzāra teşbīh eyleyem
Açılur gül ruḫları ḳarşumda benüm yaz u ḳış

4 El uzatmış zülfine dil-dārumuñ gördüm raḳīb
Dilegüm bu yüriye barmaġına anuñ ḳāmış

5 Ruḫlaruñ şevḳiyle ister pīrehen çāk ide gül
Lāleler de ʿışḳuña baġrını yir yir ṭaġlamış

6 Cemʿ ḳılduñ ey Muḥibbī yine ġamze oḳların
Lāyıḳı budur ki aña idesin sen sīne-keş

545
6a: yine] cümle, İ.

546 Ṣānī Beg

1 Dişlerüñ dil dürr ile mercāna teşbīh eylemiş
Söyle ey yāḳūt-leb bi'llāh nice bu beñzediş

[B 84a]

2 Puḫtelerle hem-nişīn ol ḫāmlar vaṣfın gider
Ehl-i dil bezminde nuḳl ol ʿışḳ ocaġında piş

3 Leblerüñ emmişler ey meh-rū alurken būseñi
Mīve-i vaṣluñ ṭoyınca beñzer ʿāşıḳlar yimiş

4 ...
...

5 Yāra dimişlerle Ṣānī günde bir dil-ber sever
Dimiş ol serv-i ḫırāmān rāstī budur seviş

[İ 94b]

547 Ṣāniʿī Çelebiyyü'l-Mülāzım

1 Sözlerüñ ḳūt-ı revān laʿlüñ dem-i ʿīşān imiş
Būse-i laʿlüñ alanlar sükkerī ḥelvā yimiş

2 Zülf-i pür-çīnüñ ruḫuñda n'eyler ey Yūsuf-cemāl
Cennetüñ aḫşamı ḫod olmaz muḳarrer yaz u ḳış

546
1b: nice] ne, İ.
3a emmişler] aḳmışlar, İ.
4: İ nüshasında olmayan beyit, B nüshasında yeri boş bırakıldığı hâlde yazılmamıştır.
5a: İ nüshasında mısraın kenarına buradaki söyleyişe cevap olarak kurgulandığı düşünülen "Günde bir dil-ber severse ḫaylīce boḫlar yimiş" mısraı yazılmıştır.

3 Nice teşbīḥ ideyin laʿl-i leb-i dür-bāruña
Ġonçe-i gülzārda yoḳdur nigārā söyleyiş

4 Cürʿaveş pā-māl olup ḳaldum ayaḳda sāḳiyā
Dest-gīr olup ayaḳlandur meded ḳıl gel yitiş

5 Kār-ı düşvār olsa baḳ ebrū-yı yāra ey göñül
Saṭr-ı bismi'llāh ile āsān olur her müşkil iş

6 Ṣaḥn-ı gülzārı ṣabā sildi süpürdi pāk idüp
Ḳalmadı aṣlā çemenzār içre cānā ġıll ü ġīş

7 Yazmaġa engüştī vaṣfın olmaduñ cārī diyü
Ṣānīʿī itdi devāta ḫaylī ḫāme serzeniş

[B 84b]

548 [Kevşerī]

1 Cān virüp derd almaġ oldı ehl-i ʿışḳa dāʾim iş
Ṣūfiyā bāzār-ı ʿışḳ içre budur alış viriş

2 Vaḥşet itme pāk-bāz-ı ʿāşıḳ-ı ṣādıḳlara
Semtini bil meclis-i rindāna cānā gel ḳarış

3 Hecr ile ʿaḳlum perīşān bī-mecāl oldum ḳatı
Bir nefes ḳalmışdur ol da çıḳmadan cānā yitiş

548
5 – İ.

4 Cān u dil virmek gerek bir kerre itse ger naẓar
Vālī̄-i ḥüsne bu vech ile olur ṭarz-ı seviş

5 ʿIşḳ işin başa iletmek ister iseñ pāk ol
Rāh-ı ʿışḳ içre efendi budur üslūb-ı reviş

6 Kevs̱erī̄ ʿışḳ içre mümtāz olsa ṭañ mıdur gören
Buldı zī̄rā bāde-i pī̄r-i muġānla perveriş

549 Fevrī̄ Efendiyyü'l-Müderris

1 Ter ṭutup ḥammāmda nāzük tenin dil-ber yumış
Cism-i pāki yunsa yunmış yunmasa gerçi gümiş

2 Ḳadd-i şimşādın ḳoyup kim vādī̄ye düşdüñ diyü
Sāye-i berg-i çenār aḳar ṣuya virür ḳarış

3 Viricek bir būsesin almaġa biñ naḳd-i dili
ʿIşḳ dellālı didi ḫayr it güzel alış viriş

[İ 95a]

4 Dost olma düşmen ol kim bī̄-vefā maḥbūblar
Biliş ile yād olup yād ile olurlar biliş

5 Kim ki ḳaddin serv rūyın meh lebin ḥelvā didi
Ṭoġrısın dimiş müvecceh söylemiş sükker yimiş

549
4b: yād olup] olup, İ.

6 Bāde derd ü ḳahve çirk ü āb ḫāke hem-nişīn
Yoḳ cihān bezminde ḥayfā meşreb-i bī-ġıll ü ġīş

7 Manṭıḳu't-ṭayr-ı Süleymān ḫāna ḳaṭʿ idüp naẓar
Hüdhüdāsā kilk-i Fevrī ḳuş dilini söylemiş

550 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Hāy ey dil bār-ı vaṣl-ı dil-beri iller yimiş
Bāġ-ı ʿālemde naṣīb olan saña ayvā imiş

2 Mīve-i maḳṣūdı ḥāṣıl olmaz imiş kimsenüñ
Pertev-i mihr-i ʿināyet virmeyince perveriş

3 Görmesem rūz-ı ezelde şimdi bilmezdüm seni
Dostum bilmez misin evvel göriş andan biliş

4 Ḳaddüñe öykündügiçün bāġda serv-i revān
Gördüm el açmış çenārı aña virürdi ḳarış

[B 85a]

5 Cennet ü dūzaḫ bir olur ʿāşıḳ-ı dīvāneye
Ey Beḳāyī ʿālem-i ʿışḳ içre olmaz yaz u ḳış

551 Vālī Beg

1 Bir melek-ṣūret ḥasen-sīret cevān ile seviş
Çekme sen endūh-ı ʿışḳı budur üslūb-ı si.iş

551
2b: reviş] seviş, İ.
5a: iletdi] alaydı, İ.

2 Gāhī sen ur bir aña gāhī o ursun bir saña
Rāh-ı ʿışḳ içre budur ḫīzān arasında reviş

3 Ḫām ṣanma sen beni bāġ-ı cihānda ṣūfiyā
Āfitāb-ı ʿışḳ-ı ḫūbān ile buldum perveriş

4 Niçe bir ḫalvetde ḳalbüñ ola zerḳ ile siyāh
Gel berü gel zümre-i rindāna ey zāhid ḳarış

5 Ṣanʿat-ı ʿışḳı iletdi başa Ferhād ile Ḳays
Līk bu bāzārda Ḥallāc-ı Manṣūr aṣdı iş

6 Naẓm-ı rūḥ-efzāma baḳ daḫl eyleme ey müddeʿī
Semti var her nesnenüñ söz semtine budur giriş

[İ 95b]

7 Aldı Vālī ʿarṣa-i naẓmı efendi sen daḫı
Var süvār ol esb-i ṭabʿa işte meydān gel yitiş

552 Ṣadrī-i Yolpāz

1 Ḳāmetüñ ʿarż idicek gülşende reftār u reviş
Serve ṭuş oldı gözüm Allāh ne bī-endām imiş

2 Dişleri vaṣfındaki naẓmum görüp dil-ber didi
Sözlerüñ dürr ü güher midür ne bu güftār idiş

552
5 – İ.

3 Naḳd-i cān virüp metāʿ-ı vaṣl-ı yārı almayan
Şevḳ-i miḥnetden ne bilsün nicedür alış viriş

4 Āşnādan yād idüp virmez bilişlik āh kim
Bir durur ḳaddi elif yanında yād ile biliş

5 Merhem urmaḳdan işüm oñılmaz zaḫm-ı dil
Çāre ne ṣabr idelüm olmaz ṭabīb̄üm bitmez iş

6 Sūziş-i şemʿe n'ola pervāne virse perr ü bāl
Āteş-i şevḳüñle bulmışdur nigārā perveriş

7 Beñzemezsin baġrına Ṣadrī̄-i zāruñ ey kebāb
Sen gerekse āteş-i ʿışḳ ile döne döne piş

553 ʿAzīz̄ī ez-Merdān-ı Ḳulle-i Heft

1 Tīġ-i müjgānı nigāruñ cānum almaḳ dilemiş
Laʿl-i nābı ḳanumı nūş itmege diş bilemiş

[B 85b]

2 Zaḫm-ı peykān-ı müjem sīneñde bitmez dime gel
Ey ḳaşı yā hep biter olmaz cihānda bitmez iş

3 Ṣādmān ol ey dil-i ferzāne kim ol şāh-ı ruḫ
Didi naṭʿ-ı bāġ-ı kūyından raḳīb-i zāġa kiş

553
1a: cānum] cānumı, İ.

4 Dūd-ı dildür kim ṭaḳıldı yanına ḫidmet içün
Ṣanmañ ol maḥbūb berber biline aṣdı ḳayış

5 Zülfüñüñ abdālı olduġuma tā kim ola dāl
Pādişāhum başuma yay ile bir iki kiriş

6 Āh elinden çerḫ-i bī-dāduñ ʿAzīzī āh kim
Ġam ocağında beni çekdi çevirdi hemçü şiş

554 Beyāniyyü'l-Ḳāżī

1 Ḳāmetin ʿarż eyleyüp ʿāşıḳlara dil-ber dimiş
Bu nihāl-i nāzdan kim mīve-i vaṣlum yimiş

[İ 96a]

2 Ey nihālüm ḳāmetüñ naḫlinde iñen leblerüñ
Mīvedür kim pertev-i mihrüñle buldı perveriş

3 Biz ḫarābāt ehliyüz ṭaʿn itme zāhid sen bize
Ehl-i dillerden görürsin başuñ içün serzeniş

4 Bir güzel luʿb ile māt oldı raḳīb-i rū-siyāh
Ḫānesinden şol zamān ol lāle-ruḫ kim didi kiş

5 Yār ḫaṭṭın ṣafḥa-i dilden terāş itmiş meded
Zāhid-i nā-dān meger kim anı yañlış añlamış

6 Zülf-i cānān gibi çün ʿömrüñ uzundur ey raḳīb
Göreyin cān virmeden dünyā belāsına iriş

7 Dergehinde bir degül bī-gāne ile āşinā
Ey Beyānī pister-i ḫāk-i derinde yād biliş

555 Gidi-i Nā-Pāk Esīr-i Efyūn u Tiryāk Aʿnī Ṣiyāmī-i Bed-Eşʿār

1 Laʿlüñe dil āb-ı ḥayvān zülfüñe ẓulmet dimiş
Gel yitiş ey Ḫıżr-ḫaṭ gör nicedür bu beñzediş

2 Bu geçer dilden ki peykānuñ görem cānum viren
Ey ḫadeng-i ġamze-i ebrū-kemānum gel yitiş

3 Bu ne ḥikmetdür cihān içinde ey nāzük-miyān
ʿAnber-efşān zülfüñe her dem bilermiş şāne diş

4 Eşk-i ḫūn-efşānuma bir dem naẓar ḳıl dostum
Laʿli kānda āfitāb eyler bilürsin perveriş

5 Būse aldum yārdan bir gül ḳopardum bāġdan
Bāġbānum ḥāṣılı olmaz cihānda bitmez iş

[B 86a]

6 Sūz-ı Ḫusrevden gerekdür çāşnī güftārda
Semt-i Selmān üzre şīrīn-ter gerek cānā reviş

7 Ol nihāl-i bāġ-ı ḥüsnüñ būsesin almış yine
Fi'l-meṡel cānā Ṣiyāmī ṣulu şeftālū yimiş

555
Başlık: B nüshasında başlığın önüne "Ṣānī-i Keẕẕāb" yazılmıştır.
4, 6 – İ.

556 Celāl Beg

1 Yoḳ ṣanurdum bāġda şeftālūdan zībā yimiş
Būse-i laʿlüñ meger şeftālūdan zībā imiş

2 N'ola sāʾir olsa şīrīn gül-be-şekkerden lebüñ
Tāb-ı nūr-ı mihr-i ruḫsāruñla bulmış perveriş

3 Laʿl-i cān-baḫşuñ recāsıyla ölümlü cān u dil
Mehdī-i dil Ḫıżr-ı cān ol ey Mesīḥā-dem yitiş

4 Çözilür zülf-i girih-gīrüñ elinde şānenüñ
Ser-firāzum ehline āsān olur hem müşkil iş

5 Cān virüp derd almaġ ister ʿışḳuña mensūb olan
Manṣıbuñ ne dadı var olmayıcaḳ dād u dihiş

[İ 96b]

6 Nice iḳrār itmesün esrārını bī-çāren ney
Bāġbān zecr ile barmaġına yüritdi ḳāmış

7 Vuṣlat u fürḳat dimez kesmez Celālī nālişin
Bülbül-i şeydā durur ārāmı yoḳdur yaz u ḳış

557 Refʿī-i Dānişmend

1 Ḫancerüñ peykānuñ ile çıḳdı sīnemde biliş
Zaḫmuma ṭoḳınmaġı tīrüñ özine ḳıldı iş

556
2 – İ.
557
3b: yā] -, İ.

2 Dāġlar yaḳduḳça şemʿ-i meclisüñ bu sīnede
Yaġlar baġlar ṣafāsından yürek ḳarış ḳarış

3 Her müjeñ bir nīşter kendü didügümçün bana
Eyledüñ ey ḳaşı yā anuñ ucından serzeniş

4 Ruḫlaruñ şeftālūsına diş biler dāʾim raḳīb
Bildürür ḥayvānlıġın gördükçe ol ḫar yem yimiş

5 Kūy-ı yāra var kilābından ṣaḳın ḫavf eyleme
Añladum ben Refʿiyā anlar ḳoyurmaz saña diş

558 Bedrī-i Dānişmend

1 Eylese nāz ile ol serv-i ḫırāmānum reviş
Dostlar dīvāne eyler ādemi ol ṣalınış

2 Gökden inmişdür meger var ise ol ʿĪsī-nefes
Mürdeler iḥyā ider nāz ile āh ol söyleyiş

[B 86b]

3 Āh kim geldi cevān iken ruḫ-ı cānāna ḫaṭ
Kim görüpdür dostlar nev-rūz içinde ḳara ḳış

4 Ḳalb-i ʿuşşāḳa ṣafā virür ġıdā-yı rūḥdur
Mīve-i laʿlüñ gibi yoḳdur cihān içre yimiş

5 Zülfinüñ çevgānına ṭob eyledüm ey dil seri
Ṭañ mıdur aġyār-ı bed-girdār iderse serzeniş

6 Bezm-i ʿışḳ içre ġam-ı cānān helāk itdi beni
Ḳandasın ey bāde-i pīr-i muġānum ir yitiş

7 Gūş idüp medḥinde şekker sözlerüñ Bedrī o māh
Ḳandadur gelsün berü ol ṭūṭī-i gūyā dimiş

[İ 97a]

559 Celāl Beg

1 Bāġ-ı ḥüsninde o servüñ çoḳ durur raʿnā yimiş
Ġālibā bu cümleden şeftālūsı aʿlā imiş

2 Boynın egmiş öykünürken ḳaddine serv-i sehī
Var ise olmış durur bād-ı ṣabādan serzeniş

3 Ḫāṭıra olmaz ġam-ı zülfiyle ḫaṭṭı ʿāşıḳa
Bāde-i ʿışḳ ādemüñ ḳalbinde ḳor mı ġıll ü ġīş

4 Ḳābil-i merhem degüldür zaḫm-ı dil bitmez dimeñ
Göñlümüz ḫoş ṭutalum ʿālemde olmaz bitmez iş

5 Var iken ʿaḳluñ başuñda olmadın mest ü ġurūr
Götür ayaġı Celālī bezm-i keṣretden siviş

559
1b: aʿlā] raʿnā, B.

[ṢAD]

[mefāʿīlün feʿilātün mefāʿīlün feʿilün]

560 Bāḳī Çelebiyyü'l-Müderris

1 ʿAvām oḳur seni tesḫīr içün hemīşe ḫavāṣ
Bu muḫliṣüñ işi dāʾim maḥabbet ü iḫlāṣ

2 Olurdı pūte-i ʿışḳuñda yanmaġa rāżī
Bulaydı şaṣt-ı ġamuñdan dil-i fikende ḫalāṣ

3 Alındı ʿışḳuña dil fikr ḳaldı bī-ḥāṣıl
Sipāhī gibi ki tīmārını iderler ḫāṣ

4 O dürri vaṣf iderin ḳarşu baḥr-ı naẓmumda
Sözüm güherlerine ser-fürū ider ġavvāṣ

5 Elüñde ḫātem-i faẓl u belāġat ey Bāḳī
Yüri ʿadū eger inkār iderse gözine baṣ

561 [Necātī]

1 Duḫān-ı āh ile oldum şerer gibi raḳḳāṣ
Sirişk-i çeşmle oldum güher gibi ġavvāṣ

---

560 (G 220, s. 235, *Bâkî Divanı.*)
2b: dil-i fikende] bu dil ḳapuñda, İ.
3a: dil fikr ḳaldı bī-ḥāṣıl] dil ḳaldı fikr-i bī-ḥāṣıl, *Bâkî Divanı.*
5b: ʿAdū-yı kec-naẓar inkār iderse gözine baṣ, *Bâkî Divanı.*
561 – B.

2 Bir āhla çıḳışırsam bu yaşı nic’ideyin
Yuḳarı ḳorsam is olur aşaġı ḳorsam paṣ

3 Ṣuçın bilüp düşer ayaġa zülf-i fettānuñ
ʿAzīz başuñ içün eylik eyle fitneyi baṣ

4 Ḫalāṣ olmadı dil ḳayd-ı bend-i zülfüñden
Ḫaṭuñdan oḳıdı biñ kere sūre-i İḫlāṣ

5 Ne üzilü[r] ne kesilür müjeyle zülfinden
Gerek boġazla Necātī ḳuluñ gerek aṣ

[İ 97b]

562 Ṣānī Beg

1 Ḫulūṣ-ı ḳalb ile idüp maḥabbet ü iḫlāṣ
Duʿā-yı devleti ḥüsnüñ oḳur ʿavām u ḫavāṣ

[B 87a]

2 Zülāl-i tīġüñe cān virmeyenleri öldür
Kemend-i zülfüñe bend olmayan göñülleri aṣ

3 Ḫaṭuñ irişdi cefāyı ḳosun müjeñle ḳaşuñ
Ḫadengüñ işlemez oldı begüm kemānuñı yaṣ

4 Cevāhir-i suḫen-i baḥr-ı ṭabʿumı gördi
Ferāġat eyledi deryāya ṭalmadan ġavvāṣ

5 O demleri yine sāḳī görem mi meclisde
Terennümāt ide cānāna raḳṣ ura raḳḳāṣ

6 ʿAceb mi özlese Mışrı o dil-ber-i Şāmī
ʿAcem diyārına ḳılmadı mı firār Elḳāṣ

7 Edā-yı nāzük-i Ṣānīyi añlamaz ʿāmmī
Kim oldı naẓm-ı belāġat-şiʿārı maʿnī-i ḫāṣ

563 Kevşerī-i Işıḳ

1 Düşerse yār ile bir şeb eger ki ṣoḥbet-i ḫāṣ
Ney ola nāle vü def sīne cān u dil raḳḳāṣ

2 ʿAceb dil-āver imiş ḫancerüñ senüñ şāhum
Ki ḍarbı meclis-i tenden bu cānı ḳıldı ḫalāṣ

3 ʿAdūlaruñla ʿadāvetlidür[119] senüñ ʿuşşāḳ
Ziyāde sevmez olur birbirin ʿavām u ḫavāṣ

4 Kemān-ı ʿışḳuñı çekmez ḳalurdı dest-i şikest
Yine geleydi bu dünyāya Saʿd bin Vaḳḳāṣ

5 Maʿānī dürlerini cemʿ idüp durur vāfir
Olalı baḥr-ı naẓmda bu Kevşerī ġavvāṣ

564 Helāḳī-i Kūr

1 Ḫulūṣ-ı niyyet ile ʿarż idüp hezār iḫlāṣ
Devām-ı devletüñ içün oḳur ʿavām u ḫavāṣ

---

[119] Nüshalarda "ʿadāvetlüdür" şeklinde yazılmıştır.

564 (G 72, *Helâkî Divanı.*)

6a: muʿallaḳada] muʿallaḳadur, B.

2 Ḫavāṣ içün oḳınur[120] çok duʿā velī bendeñ
Duʿā-yı devletüñ itmiş durur eḫaṣṣ-ı ḫavāṣ

[İ 98a]

3 Dür-i ṣenāñı çıḳarmaġa ḫaylī ṭālibdür
ʿAceb mi baḥr-ı maʿānīde olsa dil ġavvāṣ

4 Ḥabībe ḳıṣṣam añılsa raḳībe ġuṣṣa düşer
Meṣel durur bu ki *el-ḳāsu lā-yüḥıbbü'l-ḳāṣ*[121]

5 Hemīşe bezm-i ṭarabda nedür bu ṭavr-ı ʿaceb
Ki ġulġul itse ṣurāḥī ḳadeḥ olur raḳḳāṣ

6 Helākī bu ġazelüñ Sebʿa-i Muʿallaḳada
Var anı Kaʿbe-i ʿuṣṣāḳa tuḥfedür diyü aṣ

[B 87b]

565 Behiştī-i Ḫaṭīb

1 Ṣafā-yı cevher-i ʿışḳ ile eyle ḳalbüñi ḫāṣ
ʿAvām-ı bed-güheri ʿışḳ ider cihānda ḫavāṣ

2 Yaşum degül görinen kim gözüm gümişlerini
Ḫayāl-i āteş-i ḫaddüñ eritdi ṣanki raṣāṣ

---

[120] Nüshada "oḳunur" şeklinde yazılmıştır.
[121] Hikâyeci hikâyeciyi sevmez.

565 (G 232, s. 355, *Behiştî Divanı.*)
3a: odı] odın, *Behiştî Divanı.*
4a: tendeki] tebdeki, *Behiştî Divanı.*

3 Yaḳarsa şevḳuñ odı ẕerre ẕerre eczāmı
Hevā-yı mihr-i ruḫuñdan külüm olur raḳḳāṣ

4 Olur mı tendeki peykānlaruñ ḳoyup gide cān
Demür ḳafesde olan ḳuş görür mi rūy-ı ḫalāṣ

5 Behiştīnüñ yine gūyā ki muṣḥaf-ı ʿışḳa
Beş ʿāyet ile bu beş beyti sūre-i İḫlāṣ

566 Medḥī-i Müderris

1 Ḫavāṣṣ-ı ḫāṣıyetin bilmedin āvām u ḫavāṣ
Oḳurdı mekteb-i ʿışḳ içre ṭıfl-ı dil İḫlāṣ

2 Cefāsı tīrine yāruñ nişānedür ʿālem
Ḫadeng-i ḳavs-i ḳażādan olur mı kimse ḫalāṣ

3 Dil-i raḳībini ʿuşşāḳ defterine yazup
O şāh ḥāṣılı kāfir kūyını eyledi ḫāṣ*

4 Sözüm güherlerini ṣandı baḥr-ı naẓmumda
Deñizde dürre niçün ser-fürū ider ġavvāṣ

5 Olursa fażluña ger Medḥiyā ʿadū münkir
Benān-ı şiʿr-i belāġat-şiʿārı gözine baṣ

566
2b: kimse] -, İ.
3a: dil-i] diler, İ. ʿuşşāḳ] ʿuşşāḳı, İ.

[İ 98b]

567 Fużūlī-i Ḥillevī

1 Zihī cevāhir-i iḥsān-ı ʿāma maʿden-i ḫāṣ
Dür-i şefāʿat içün baḥr-ı raḥmete ġavvāṣ

2 Yitüp ḥużūruña Miʿrāc vaḳti ḳılmışlar
Ḳamer ḥuṣūl-i meʾāṣir Süheyl kesb-i ḫavāṣ

3 Felek hem ol gice bulmış ṣafā ki ṣūfī tek
Ḳarār ṭutmayup olmış o bezmde raḳḳāṣ

4 Reh-i mütābaʿatuñdur ṭarīḳ-i fevz ü necāt
Hevā-yı merḥametüñdür ümīd-i ḫayr u ḫalāṣ

5 Tefāḫür eyle Fużūlī kim andan özge degül
Saña zamānede naḳş-ı ṣaḥīfe-i iḫlāṣ

[B 88a]

568 [ʿAyānī]

1 Olur mı merdüm-i çeşmüm gibi bugün ġavvāṣ
Ki dāne dāne bulur eşk gibi gevher-i ḫāṣ

2 Ḫalāṣ olmadı gülşende ḫārdan ġonçe
Hezār o niyyete oḳıdı günde biñ İḫlāṣ

---

567 (G 137, s. 196, *Fuzûlî Divanı*.)
3a: odı] odın, *Fuzûlî Divanı*.
4a: tendeki] tebdeki, *Fuzûlî Divanı*.
568
4b: aṣ] ḫāṣ, İ.

3 Beyāża çıḳmış idi ḫaṭṭı defterin gördüm
O şāh ḥüsn ilini kendüsine itmiş ḫāṣ

4 Hevā-yı zülfüñ ile bu dil-i perīşānuñ
Kimini zülfüñe peyvend idüp kimisini aṣ

5 ʿAyānī ḫāk olalı gird-bād-ı āhı ile
Gider döne döne eflāke oldı bir raḳḳāṣ

569 Tācī-zāde Caʿfer Çelebi

1 Çü geldi ortaya muṭrib kim ide ṣoḥbet-i ḫāṣ
Ṭaraf ṭaraf n'ola olsa piyāleler raḳḳāṣ

2 ʿAceb mi sevmese ḳavvāl meclis-i vaʿẓı
Meṣel durur bu ki *el-ḳāsu lā-yüḥıbbü'l-ḳāṣ*[122]

3 Beni ġam eyledi ḫāk ü piyāle ḳıldı helāk
Zamāne sāḳī-i gül-ruḫ eliyle ḳıldı ḳıṣāṣ

4 Sevād-ı ḫālī ki gösterdi ṣūret-i ḥāli
Yazıldı bir ʿadese ṣanki sūre-i İḫlāṣ

5 Ger āyīne gibi rūşen-żamīrsin Caʿfer
Görürseñ ol mehi bir ṣūret ile baġruña baṣ

[122] Hikâyeci hikâyeciyi sevmez.

[İ 99a]

570 Ḥāletī-i Yeñiçeri

1 Dilā o çāh-ı ẕeḳandan ümīd itme ḫalāṣ
Ki yazdı çevresine ḫaṭṭı Lāt-ı Çīn menāṣ

[B 88b]

2 ʿAceb mi dişler isem laʿlüñi ki tīr-i müjeñ
Cerāḥat urdı dil ü cāna *ve'l-curūḥı ḳıṣāṣ*

3 Çemende bülbül-i gūyāya mukrī-i ḳumrī
Söz atsa ṭañ mı ki *el-ḳāsu lā-yüḥibbü'l-ḳāṣ*[123]

4 Kemān-ı Rüsteme hem-ser ol iki ebrūlar
Ḫadeng-i ġamze-i bürrān çü nāvek-i Vaḳḳāṣ

5 Ġazelde maʿnī-i ḫāṣṣuñ sen eyle Ḥāletī derc
Ne ġam eger anı teşḫīṣ itmese eşḫāṣ

571 Ḥıfẓī-i Dānişmend

1 Gözümde cām-ı ṣafā ḫātırumda ṣoḥbet-i ḫāṣ
Dilümde ẕikr-i ḫavāṣ-ı maḥabbet ü iḫlāṣ

2 Necāt yoḳ gibi ayruḳ ḳuyūd-ı ʿālemden
Hemān ḫulūṣ-ı maḥabbetde gibi ḫayr-ı ḫalāṣ

3 Ne ʿilmi var olıcaḳ Zühre çerḫ ile devvār
Müneccimüñ ki çıḳar çengī olduġı raḳḳāṣ

[123] Hikâyeci hikâyeciyi sevmez.

4 Saña bu remzi dir engüşteri el altından
Ki seng-i rāhını el sür gözüñe baġruña baṣ

5 Ne ḳaldı bu ʿālem dilinde bilinmedük Ḥıfẓī*
Derūn-ı yemdeki dürri kime ṣatar ġavvāṣ

572 **Nāmī-i Dānişmend**

1 Ḳaçan ki eyleyesin ḳullaruñla ṣoḥbet-i ḫāṣ
Efendi meclis-i aġyārdan döner raḳḳāṣ

2 Nigār ile gice envāʿ-ı ẕevḳler itdük
Yir ile sırrumuza vāḳıf olmadı eşḫāṣ

3 Raḳībe virme ṣaḳın kuḥl-i ḫāk-i pāyından
Görince dirhem-i eşkin ayaġuñı pek baṣ

4 Başın ayaġa ṣalup baḥr-ı ḥayrete ṭaldı
Leṭāfet-i dür-i dendānuñı görüp ġavvāṣ

5 Şarāb-ı laʿlüñi nūş itdi dün gice Nāmī
Bu sırra olmadı vāḳıf begüm ʿavām u ḫavāṣ

[İ 99b]

573 **Kāmī Efendi**

1 Ḫaṭuñ getürmese zindān-ı ġamda baña ḫavāṣ
Ne mümkin idi ḫalāṣ oḳısam hezār İḫlāṣ

2 Görince sen mehi mihrüñle n’ola raḳṣ ursam
Ki bezm-i şems-i cihān-tāba ẕerredür raḳḳāṣ

[B 89a]

3 ʿAceb mi yār içün olsam o baḥr-ı eşke ġarīḳ
Ki ṭālib-i dür olan lā-cerem olur ġavvāṣ

4 Bir ola mı dil-i ʿārifle ḳalbi ṣūfīnüñ
Ḳanı bahā-i zer ü sīm ü ḳanı ḳadr-i raṣāṣ

5 Dilerseñ irişe Kāmī nişāna tīr-i murād
Çeküp o ḳaşı kemānı güc ile baġruña baṣ

574 Dīvāne Ḫusrev Çelebi Yeñiçeri Beg-zāde

1 S.küm diler ide bir şeb g.tüñle ṣoḥbet-i ḫāṣ
Ṭ.ş.ḳlarum ola ol bezme raḳṣ urup raḳḳāṣ

2 ʿAceb mi hicv ider ise Hüdāyī-i Ṯānī
Meṯel durur bu ki *el-ḳāsu lā-yüḥıbbü’l-ḳāṣ*[124]

3 S.küñ tamām yimezse o yār ḫarvārī
Ferāḫ olur dir küni(?) ṭ.ş.aḳlarına ṭaş aş

4 …
…

574
4: İ nüshasında olmayan bu beyit, B nüshasında yeri boş bırakıldığı hâlde yazılmamıştır.
[124] Hikâyeci hikâyeciyi sevmez.

5 Elüñe girse eger Ḫusrevā hemān Şāmī
Tükür de kīr-i muḳallaḳ-seri büzügine baṣ

575 [Fürûġī]

1 Ruḫuñda zülf-i dü-tādan müyesser olsa ḫalāṣ
Bu muḫliṣüñ gice gündüz oḳurdı yüz İḫlāṣ

2 Ayaġın öpmek içün rāh-ı ġamda ḫāk oldum
Başuñçün eyle ḳadem-rence yüzüm üstine baṣ

3 Bu muḫliṣüñ n'ola ol şeh bilürse iḫlāṣın
Ḫulūṣ ile oḳıdı ṣad-hezār-bār İḫlāṣ

4 O gevherüñ düre kim beñzedürse dendānın
Ḫudā başın aşaġa ider nitekim ġavvāṣ*

5 Fürūġī ḫāliṣe ey sīm-ten teraḥḥum ḳıl
Eridi pūte-i miḥnetde cismi ṣanki raṣāṣ

575 – B. İ 98a-Derkenar.

[ṬI]

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

576 Ṣānī Beg

1 Eylesün aḥbāb ile düşdükçe cānān iḫtilāṭ
İtmesün tek ḳavm-i aʿdā ile yek-sān iḫtilāṭ

2 Āb u bād u āteş-i ʿışḳuñla dil memlū idi
İtmemişken bu ten-i ḫākī ile cān iḫtilāṭ

3 ʿAhd ḳılduñ iḫtilāṭ itmem diyü aġyār ile
Eylemişsin yine ey bī-ʿahd ü peymān iḫtilāṭ

4 Ḫoş dimiş bu mışrāʿı şekvā yüzinden şāʿiri
Āh ez-dest-i cevānān-ı perīşān iḫtilāṭ

5 Ḳadr-i ḥüsn-i ʿālem-ārāsın bileydi ḫūblar
Nā-sezālarla varup itmezdi bir ān iḫtilāṭ

[İ 100a]

6 Ḳavm-i aġyār ile Ṣānī eylemez seyr ü sülūk
Ḫāricīlerle ider ṣanmañ müselmān iḫtilāṭ

577 Vālihiyyü'l-Ḳāżī

1 İtdi ʿışḳ içre dil ile çeşm-i giryān iḫtilāṭ
Eyledi gūyā ki enhār ile ʿummān iḫtilāṭ

577
2a: ḳılsunlar] itsünler, İ.

2 Seyr ḳılsunlar der-āġūş itdügümde yārumı
Nice eylermiş cihānda cism ile cān iʿtilāṭ

[B 89b]

3 Şāneden ḳaṭʿā kesilmez hem çekilmez bāddan
Dāʾim illerle ider zülf-i perīşān iʿtilāṭ

4 Sen gözi āhūya ey Leylī göñül meftūn idi
İtmemişken daʿı Ḳaysla ġazālān iʿtilāṭ

5 ʿĀşıḳ-ı dil-ḫaste ger ḫalṭ-ı kelām itse n'ola
Ol ṭabīb-i cān ider herkesle yek-sān iʿtilāṭ

6 Ḫaṭṭ-ı sebzüñle lebüñçün baḥs ider cān ile dil
Eylemezmiş dostum ḥayrān u mestān iʿtilāṭ

7 Vālihīye iltifāt itmez ʿadū yanında hīç
Düşmen ile eyler aña ḳarşu her ān iʿtilāṭ

578 Ḫātemī Beg

1 Eylemiş ʿışḳ ile dil cān ile cānān iʿtilāṭ
İtmemişken laḥm ile dem cism ile cān iʿtilāṭ

2 Her perīşān rūzgāruñ cemʿine şemʿ olma gel
Dinmesün dirseñ saña ey meh perīşān iʿtilāṭ

3 Yārlıḳ idüp ġam u ġuṣṣañ baña yār oldılar
Böyle itse idicek ey dost-ı yārān iʿtilāṭ

4 Ṣatmaz idi ʿāşıḳın ol bī-vefā bir ānda
Ġayr ile bāzār idüp ḳılmasa her ān iḫtilāṭ

5 Unudıldı vü şikest olup perīşān oldı hep
Dostum ḳanı bu deñlü ʿahd ü peymān iḫtilāṭ

6 N'ola şiʿr-i Ḥātemīye şāhum itseñ iltifāt
Gāh olur kim mūr ile eyler Süleymān iḫtilāṭ

[İ 100b]

579 Resūlī-i Cüz'-ḫᵛān

1 İdeli aġyār ile ʿālemde cānān iḫtilāṭ
Eyledi biñ derd ile cismümde bu cān iḫtilāṭ

2 Eyleyüp ẕevḳ u ṣafā ol bī-vefā aġyār ile
Eylemez ʿuşşāḳ ile ʿālemde bir ān iḫtilāṭ

3 Olalı göñlüm ṣaçı zencīrinüñ dīvānesi
ʿĀr idüp itmez benümle ol perīşān iḫtilāṭ

4 Nice olsun ol şeh-i ʿālem benümle muḫteliṭ
Eylemez mūr-ı żaʿīf ile Süleymān iḫtilāṭ

5 Yolına rūḥum revān eylerdüm olaydı eger
Ey Resūlī ol perī ile kemā-kān iḫtilāṭ

580 Belīġī-i Yeñiçeri

[B 90a]

1 Cān ile itdi o deñlü laʿl-i cānān iḫtilāṭ
Eylemez bu deñlü ey dil cism ile cān iḫtilāṭ

2 Hem-nişīn olmaḳ ümīdin eyler idüm yār ile
Eylese dervīş ile ʿālemde sulṭān iḫtilāṭ

3 Cemʿ olup ʿuşşāk ile bir araya gelmez o māh
Eylemez ẕerrāt ile ḫurşīd-i raḫşān iḫtilāṭ

4 Dāʾimā aʿdā-yı nā-cins ile seyr itmek neden
Zümre-i ḥayvān ile eyler mi insān iḫtilāṭ

5 Ey Belīġī nā-gehān bir gün bozarlar ṣoḥbeti
Birbiriyle eylemez eżdād çendān iḫtilāṭ

581 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Ḳılmasun aġyār ile yār-ı perīşān iḫtilāṭ
Dīv ile lāyıḳ degül itmek Süleymān iḫtilāṭ

2 Cān ḥulūl itmezden evvel ḳālıb-ı fersūdeme
Eylemişdi ʿışḳ-ı pāküñle dil ü cān iḫtilāṭ

3 Sen şeh ile iḫtilāṭ itmek ḳapuñda ben ḳuluñ
Aña beñzer kim ide mihr ile Keyvān iḫtilāṭ

581
4a: gedāyānı] gedāyānın, İ.

4 Hīç ḳılmaz kendüye ḫayl-i gedāyānı ḳarīn
Mīrzālarla ider ol şāh-ı ḫūbān iḫtilāṭ

5 Ṣadr-i ʿālī bulmaġ isterseñ cihānda ʿUlviyā
Eyleme dü-nān ile zinhār bir ān iḫtilāṭ

[İ 101a]

582 Şükrī-i Türk Dānişmend

1 Eylese aʿdā ile ṭañ mı o cānān iḫtilāṭ
Ḫār u ḫāşāk ile eyler verd-i ḫandān iḫtilāṭ

2 İḫtilāṭ itmez dil-i dīvāne aġyār ile hīç
Eylemez nā-dān ile zīrā ki ʿirfān iḫtilāṭ

3 İtleriyle ḥaşr olursaḳ ol şehüñ ʿayb eylemeñ
Şimdi mi ḳıldı begüm yārān u iḫvān iḫtilāṭ

4 Ḳılmasañ ʿuşşāḳ ile seyr ü sülūk olmaz ʿaceb
Eylemez şāhum reʿāyā ile sulṭān iḫtilāṭ

5 Ey ṣanem Şükrī ḳuluñ her ān olur āzürde-dil
Ḳılmaduġuñçün şehā itüñle bir ān iḫtilāṭ

582
3a: ʿayb] -, İ.
5a: āzürde] āzāde, İ.

583 Merḥūm Firdevsī

1 Āh kim herkesle eyler ol perīşān iḫtilāṭ
Ḫūblar n'olaydı olmasa perīşān iḫtilāṭ

[B 90b]

2 Bādedür ʿuşşāḳa cānānı mülāyim eyleyen
Olmasa ḳan eylemezdi cism ile cān iḫtilāṭ

3 Baş ḳoşdı dostlar ol kākül-i dil-dār ile
Ey dirīġā itdi evbāş ile oġlan iḫtilāṭ

4 İtlerüñle cemʿ olur kūyuñda cānā ehl-i ʿışḳ
Nitekim eyler gülistān içre yārān iḫtilāṭ

5 ʿIşḳ-ı cānān ile cemʿ olmaz ḫıred Firdevsiyā
Eylemez nā-dān ile erbāb-ı ʿirfān iḫtilāṭ

584 Hüdāyī-i Müʾezzin Ḫᵛāceül-Mülaḳḳab be-Ġulām-ı Şādmānī

1 Eşk ü āh u derd ü ġamla eylemiş cān iḫtilāṭ
Birbiriyle itmeden bu çār-erkān iḫtilāṭ

2 Yalıñuz seyr eyle şimdi ey meh-i nā-mihribān
Kimse ile eylemez ḫūrşīd-i raḫşān iḫtilāṭ

583
1a: herkesle] herkes ki, İ.
584
5a: āşikār eylemez] āşikāre gelmez, İ.
5b: pinhān] tenhā, İ.
6a: sīmīn-ten] semen-ten, İ.

3 Pīr pendin esle Yūsuf ḳıṣṣasından ḥiṣṣe al
Eyleme iḫvān-ı devrān ile bir ān iḫtilāṭ

4 Al ele göñlin şehā ben bende-i pā-mālüñüñ
Mūrdān ʿār itmeyüp itdi Süleymān iḫtilāṭ

5 Āşikār eylemez iseñ ḫavf idüp aġyārdan
Ey perī luṭf it gel eyle bārī pinhān iḫtilāṭ

[İ 101b]

6 Ol sīmīn-ten anuñ içün sīneme gelmez benüm
Bilür itmez penbe ile nār-ı sūzān iḫtilāṭ

7 Ḫāṭır-ı mecmūʿumuz gitdi perīşān eyledi
Ey Hüdāyī ol perīşān-ı perī-şān iḫtilāṭ

585 Ṣadrī-i Dānişmend

1 İtmesün aġyār-ı bed-sīretle cānān iḫtilāṭ
Eylemez zīrā melāʾik birle Şeyṭān iḫtilāṭ

2 Dosta aʿdā ile eyler ber-ā-ber iltifāt
Mīkoned bā-nīk ü bed ān yār yek-sān iḫtilāṭ

3 Gör ne yazmış kātibi bu maʿnī-i taṣvīr içün
Āh ez-dest-i cevānān-ı perīşān iḫtilāṭ

585
4 – İ.
5b: devrāna] devrānla, İ.

4 Düşmesün sāyeñ gibi bir ḳara yüzlü yanuña
Eyleme anuñla ey serv-i ḫırāmān iḫtilāṭ

5 Ḳıṣṣasından ḥiṣṣe al Ferhāduñ ey dil bilmiş ol
Merd olan itmez zen-i devrāna bir ān iḫtilāṭ

6 Āh-ı ʿāşıḳdan ṣaḳın cism-i semen-sīmāñı kim
Eylemez penbeyle hergiz nār-ı sūzān iḫtilāṭ

[B 91a]

7 N'ola Ṣadrīye ḳarīn olsañ dem olur serverā
Bir gedā ile ider sulṭān-ı devrān iḫtilāṭ

586 Merḥūm Yaḳīniyyü'l-Ḳāżī

1 Cān ile ḳıldı ḫayāl-i zülf-i cānān iḫtilāṭ
İtdi Cāmasb ile gūyā şāh-ı mārān iḫtilāṭ

2 Ṣarmaşur bād-ı ṣabā ile seḥer reyḥān-ı bāġ
Eylemişdür var ise zülfüñle bir ān iḫtilāṭ

3 Şāne alup destine aġyārdan zülfin ṭarar
Āh ez-dest-i cevānān-ı perīşān iḫtilāṭ

4 Çāh iderler meskenüñ bir luʿb ile Yūsuf-miṣāl
ʿĀḳıl iseñ ḳılma iḫvān ile her ān iḫtilāṭ

5 Bulmış idüm ʿĪsī-i cān-baḫş-ı laʿlüñden ḥayāt
Ḳılmadın bu ḳālıb-ı ḫākī ile cān iḫtilāṭ

6 Pertev-i mihrüñle bulmışdur senüñ anlar vücūd
Eyle ẕerrātuñla ey mihr-i dıraḫşān iḫtilāṭ

7 Ey Yaḳīnī ḫaddi cā ṭutmaz dil-i meyyālde
Eylemez āb ile zīrā nār-ı sūzān iḫtilāṭ

[İ 102a]

587 Ez-ān Zeynī-i Sirozī Dānişmend

1 İtmez ise n'ola ʿuşşāḳ ile cānān iḫtilāṭ
Eylemez ḳaṭʿā reʿāyā ile sulṭān iḫtilāṭ

2 Ger ṣorarlarsa baña dūzaḫ ʿaẕābından nişān
Cāhil ü nā-dān ile dünyāda her ān iḫtilāṭ

3 Āstānuñ itleriyle hem-sifāl olsam ne var
Biri biriyle ider elbette yārān iḫtilāṭ

4 Laʿl-i nābın emmede niçe emek çeksem n'ola
İtmemişdür bedʾan ey dil cism ile cān iḫtilāṭ

5 Zeynī-i dil-dādeñi cānā ferāmūş eyleyüp
Eylemek lāyıḳ mı aġyār ile yek-sān iḫtilāṭ

588 Ṣiyāmī-i Remmāl Ḳasṭ-ı Güẕār-ı Gidi-i İştihār bī-ʿĀr u Bed-Eşʿār

1 İtmesün gül gibi tek ḫār ile cānān iḫtilāṭ
Eylesün ʿuşşāḳ ile gülşende yek-sān iḫtilāṭ

588
1a: gül gibi tek] tek gül gibi, İ.

2 Pādişāh-ı mülk-i ḥüsn olduñ raḳībe virme yüz
Eylemez her bir denī ṭabʿ ile sulṭān iḫtilāṭ

3 Ṣūfī-i ṣūret-peresti añma ʿirfān içre hīç
Eylemez ḥayvān ile ʿālemde insān iḫtilāṭ

[B 91b]

4 Eylesün gül devridür bezm-i çemen raʿnā iken
Rind-i dürd-āşām ile ey sāḳī mestān iḫtilāṭ

5 Ben gedāsından cihān içinde istinkāf ider
Ey Ṣiyāmī olmaz ol sulṭān-ı ḫūbān iḫtilāṭ

[ẒI]

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

589 Bāḳī Çelebiyyü'l-Müderris

1 N'ola gelse dil-i mecrūḥa derd-i dil-rübādan ḥaẓ
İder ḫaste ne deñlü nā-ümīd olsa devādan ḥaẓ

2 Ġam-ı ʿışḳuñ cihān mülkinde buldum şādmān oldum
Kişi ġurbet diyārında idermiş āşinādan ḥaẓ

3 Ṣafā-yı cām-ı laʿlüñden ne ḥālet kesb ider ṣūfī
Ki ṭabʿ-ı bī-meẕāḳ itmez şarāb-ı dil-güşādan ḥaẓ

4 Be-her taḳdīr olur māʾil güzeller ʿāşıḳ-ı zāra
Ṭabīb olanlar elbette iderler mübtelādan ḥaẓ

[İ 102b]

5 Çerāġ-ı māh-ı ḥüsnüñ ḳarşu ṭutma çeşm-i nā-dāna
Gözüm nūrı ne deñlü eyleye aʿmā żiyādan ḥaẓ

6 İlāhī ṭabʿ-ı Bāḳīden rüsūm-ı ġayrı maḥv eyle
Ki hergiz ḳılmaya ḳalbinde naḳş-ı mā-sivādan ḥaẓ

590 Tābī-i Dānişmend

1 Ḫayāl-i benge meyl itmez alan cām-ı ṣafādan ḥaẓ
Begüm nāzük olan eyler şarāb-ı dil-güşādan ḥaẓ

---

589 (G 223, s. 237, *Bâkî Divanı.*)
5a: nā-dāna] aġyāra, *Bâkî Divanı.*
6b: hergiz] ʿaṣlā, *Bâkî Divanı.*

2 ʿAceb olmaz yoluñda zār olup cān virse ʿāşıḳlar
İderler mübtelālar lā-cerem derd ü belādan ḥaẕ

3 Nevā-yı neyle virmez mey-kede küncini eflāke
Göñül itmiş durur var ise ol āb u hevādan ḥaẕ

4 Yüri ṣūfī ḫarābāt ehline ʿarż-ı ṣalāḥ itme
O bezmüñ ehlini sen ṣanma eylerler riyādan ḥaẕ

5 Vefā ümmīdine Tābīye gelmişdür cefā çekmek
Muḳarrer nā-ümīd olan ider cevr ü cefādan ḥaẕ

591 Ṣānī Beg

1 Alurlar mübtelālar būs-ı laʿl-i dil-rübādan ḥaẕ
İderler ḫaste-diller şerbet-i dārü'ş-şifādan ḥaẕ

2 Bilürler yāve-gūlıḳda naẕīri yoḳdur aġyāruñ
İderler anuñ içün ḫūblar ol bī-nevādan ḥaẕ

3 Getürme ṣūfī-i kec-ṭabʿı sāḳī bezm-i rindāna
İçerken eylemez mestāneler ehl-i riyādan ḥaẕ

[B 92a]

4 Teferrücgāh-ı kūyuñ var iken dil itmez olmışdur
Ne seyr-i Caʿfer-ābād u ne geşt-i cān-fedādan ḥaẕ

591
5a: girmezdi] girimez, İ.

5 Vefā Ḥammāmına her gün gelüp girmezdi ol meh-rū
Eger ḳalbinde anuñ itmek olmasa vefādan ḥaẕ

6 Senüñ göñlüñ nice maḥẕūẕ ise esrārdan ṣūfī
Benüm de ḫāṭırum eyler şarāb-ı dil-güşādan ḥaẕ

7 Okunsa şiʿr-i Ṣānī ẕevḳ ider yār-ı suḫen-dānı
Olur zīrā kelām-ı şāʿir-i nāzük-edādan ḥaẕ

[İ 103a]

592 Keşfī-i Edirnevī

1 Ġarīb ü ḫaste göñlüm itdi kūy-ı dil-rübādan ḥaẕ
Belī bīmār-ı bī-kesdür iden dārü'ş-şifādan ḥaẕ

2 Ḫayāl-i cām-ı laʿlüñle açıldı göñlü ʿuşşāḳuñ
Kim itmez böyle ey sāḳī şarāb-ı dil-güşādan ḥaẕ

3 Viṣālüñ ārzū itmez göñül meyl-i firāḳ eyler
İder bīmār-ı ʿışḳuñ şimdi derd-i bī-devādan ḥaẕ

4 Ser-i ḳūyuñda ẕevḳum itlerüñle hem-sifāl olmaḳ
İder ʿārif olan zīrā ki yārān-ı ṣafādan ḥaẕ

5 Ṣaḳın gösterme kuḥl-i ḫāk-i pāyın nergis-i bāġa
Ne deñlü ʿayn-ı aʿmā ide Keşfī tūtiyādan ḥaẕ

593 Vaḥyī-i Ṣaḥḥāf

1 Dil-i ġam-ḫˇāreler alur o laʿl-i cān-fezādan ḥaẕ
Belī ġamgīn olan eyler şarāb-ı dil-güşādan ḥaẕ

2 Fuḳāʿ ile şarāb-ı Kevs̱er içmez bāġ-ı Cennetde
Alanlar zāhidā mey-ḫānede cām-ı ṣafādan ḥaẕ

3 Fenā ehline ʿarż it ṣūfiyā var bu riyā ẕevḳin
Libās-ı şevḳ u ẕevḳ ehli ider mi būriyādan ḥaẕ

4 Vefā-yı vuṣlatı bir ān imiş hicrānına degmez
Ümīd-i vaṣl ile ʿāşıḳ olan alur cefādan ḥaẕ

5 Leb-i meygūnı ẕevḳin Vaḥyiyā ẕikr eyle dil-dāruñ
Olur zīrā bilürsin şāʿir-i rengīn-edādan ḥaẕ

594 Ṭabʿī-i Dānişmend

1 N’ola ger dil iderse ey perī sen bī-vefādan ḥaẕ
Cefāyı ḥadden aşurma ki yoḳ çoḳlıḳ cefādan ḥaẕ

2 Senüñle olıcaḳ sāḳī aña dil meyl ider yoḫsa
İñende yalıñuz çıḳmaz şarāb-ı dil-güşādan ḥaẕ

[B 92b]

3 Şifādur didügüñ bārī vefā-yı dil-ber olsaydı
Ṭabībā yoḫsa dil itmez anuñ ġayrı devādan ḥaẕ

4 Leb-i meygūnı şevḳiyle n’ola ḳan aġlasam her dem
Kişi mest olsa ġāyetde ider ey dil bükādan ḥaẕ

5 Ne ġam Ṭabʿī raḳībe meyl iderse bī-vefā yāruñ
Ki şimdi ḫūblar ekṣer iderler bī-nevādan ḥaẕ

[İ 103b]

595 Ehlī-i Muʿīd

1 İder cismümde cān düşnām-ı laʿl-i dil-rübādan ḥaẕ
Ḳılurlar rūḥlar ḳabr içre ḫayr olan duʿādan ḥaẕ

2 Ziyād oldı belā vü miḥnetüm bir söz işitdüm āh
İdermişsin benüm çekdüklerüm derd ü belādan ḥaẕ

3 Devā-yı derd ü ġamdan ḥaẕẕ ider her mübtelā ammā
Meẕāk ehli odur kim ide derd-i bī-devādan ḥaẕ

4 Beni ol nūr-ı dīdemden ayırdı gerdiş-i devrān
Görecek gözlerüm yoḳ itmezin bir meh-liḳādan ḥaẕ

5 Baña ṭaʿn eyleseñ zāhid ʿaceb mi ẕevḳe dāʾirdür
Sen itdüñ bengden Ehlī şarāb-ı dil-güşādan ḥaẕ

596 ʿAzmī-i Müderris

1 Sitemden ẕevḳ idersin ʿāşıḳa cevr ü cefādan ḥaẕ
Dirīġā almamışsın ẕerrece būy-ı vefādan ḥaẕ

2 Benüm ʿālemde varum sensin ancaḳ ey gözüm nūrı
Viṣālüñsüz göñül itmez bu dehr-i bī-vefādan ḥaẕ

3 Leb-i laʿlüñ ṣafāsı ārzūsı olmasa cānā
Düşüp küp küp kim eylerdi şarāb-ı dil-güşādan ḥaẕ

595
1a: laʿl-i] -, İ.

4 Ser-i kūyında yāruñ dem-be-dem āh itdügüm bu kim
İder erbāb-ı devlet lā-cerem bād-ı hevādan ḥaẕ

5 Saña yār iltifātın dūn iderse ġam degül ʿAzmī
Şeh-i ʿālī-cenāb itmez bilürsin çün gedādan ḥaẕ

597 Ḥıfẓī-i Dānişmend

1 Be-her-ḥāl olmamaḳ olur mı erbāb-ı ṣafādan ḥaẕ
Mey-i bāḳī degül mi başḳa şiʿr-i dil-güşādan ḥaẕ

2 Ayaḳ seyriyle gül-geşt itse ṭarf-ı bezmi ṭarf-ı mey
Ṣafā-yı cān dimeñ ḥālātın eyler her yañadan ḥaẕ

3 Gel ey ḳaşın görüp taṣvīr-i dīvār eyleyen medhūş
Gider bu rāy-ı bī-tedbīri olınmaz bu rādan ḥaẕ

[B 93a]

4 Gör inṣāf ile baḳ mirʾāt-ı ṣāf-cāma ey ṣūfī
Olınmaz mı mey ü maḥbūb ile ẕevḳ u ṣafādan ḥaẕ

[İ 104a]

5 Ne cevher nūr-ı çeşm keffe-i mīzān imiş Yūsuf
Olur ey ḫˇāce ʿayn-ı māldür ḥüsn ü bahādan ḥaẕ

6 Cihānuñ zehrin it tiryāk-ı ʿışḳ-ı pāk ile ḥelvā
Müyesser ḳıl dil-i maḥzūna yā Rab her belādan ḥaẕ

597
5, 6 – İ.

7 Ne bilsün bī-ḳarār-ı ʿışḳı Ḥıfẓī zāhid-i güm-rāh
Yine ehl-i ṭarīḳatdür iden merd-i Ḫudādan ḥaẕ

598 Firdevsī-i Dānişmend

1 N'ola ger eylesem düşnām-ı laʿl-i cān-fezādan ḥaẕ
Diye bi'llāhi kim itmez cihān içre duʿādan ḥaẕ

2 Geçüp dünyā hevāsından göñül ẕevḳ itdi ʿışḳuñda
İdermiş ḥaḳ budur bīmār tebdīl-i hevādan ḥaẕ

3 Senüñ rā ḳaşlaruñçün rāy-ı fitne eylemiş dirler
Saña meftūn olan göñlüm yine itdi bu rādan ḥaẕ

4 Şemīm-i caʿd-i ʿanber-bāruñ ile hem-nefes olmış
Meşām-ı cām u dil itse n'ola bād-ı ṣabādan ḥaẕ

5 Dil-i āvāre düşmişdür mey ü maḥbūba Firdevsī
Gele inṣāf ide kim eylemez ẕevḳ ü ṣafādan ḥaẕ

599 Nālişī-i Yek-Çeşm

1 Cefādan hergiz incinmem daḫı itmem vefādan ḥaẕ
Degişmem ṣıḥḥati derde şehā ḳılmam devādan ḥaẕ

598
5b: ide kim] idelüm, İ.
599
1a: vefādan] devādan, İ.
2a: aṭlas u dībāya] aṭlas-ı dünyāya, İ.

2 Cihānda aṭlas u dībāya virmez köhne bir şālın
Ḫarābātī olup zāhid alanlar bu fenādan ḥaẕ

3 Egerçi incinürler ṣūretā baḳmazlar ʿuşşāḳa
İderler gāh gāhī dil-rübālar mübtelādan ḥaẕ

4 Mey ü maḥbūba cān virür diyü ṭaʿn itme ʿuşşāḳa
Kim itmez vāʿiẓā bi'llāhi ser-āmed dil-rübādan ḥaẕ

5 Yüzüñe baḳmaz ise Nālişī incinme meh-rūlar
Nice itsün ʿaẕīmü'ş-şān olanlar bir gedādan ḥaẕ

600 Vālihiyyü'l-Ḳāżī

1 Aña ʿāşıḳ dirüm ben kim ala cevr ü cefādan ḥaẕ
Ne minnet her kişi zīrā ider mihr ü vefādan ḥaẕ

2 N'ola şeydālıġum cānā yanuñda nā-pesend olsa
Muḳarrerdür ki itmez şāhlar ṭavr-ı gedādan ḥaẕ

[B 93b]

3 Gönül ṭarf-ı lebüñde dār-ı zülfüñ ārzū eyler
İder bīmār olanlar lā-cerem dārü'ş-şifādan ḥaẕ

[İ 104b]

4 Cemālüñe baḳaḳalmaḳ durur maḳṣūd kūyuñdan
K'ider erbāb-ı cennet seyr-i dīdār u beḳādan ḥaẕ

600
4, 5 – İ.

5 Miyān-ı bāġı gül-geşt eyleyen sen serv ile idi
Kenār-ı cūy-ı dil-cūda feżā-yı cān-fedādan ḥaẕ

6 Cemāl-i ʿālem-ārāñı temāşādur ġaraż yoḫsa
İder mi ʿāşıḳ-ı dīdār olanlar mā-sivādan ḥaẕ

7 Ferāġat ideli cām-ı ṣafādan Vālihī yārān
Çekildi devr-i sāġar gitdi yārān-ı ṣafādan ḥaẕ

601 Kevşerī-i Cevān

1 Muṣāḥib olsa dil-ber itse lafẕ-ı āşinādan ḥaẕ
Ṣafā-baḫş olsa ṭabʿı eylese ẕevḳ u ṣafādan ḥaẕ

2 Anuñ mihrinde ser-gerdān iken ben ol yüzi ḫurşīd
Niçün itmez ʿaceb bir ẕerrece bu mübtelādan ḥaẕ

3 Ṣafā vü ẕevḳ u ʿīş ü nūşa muʿtād olmış iken āh
ʿAcebdür şimdi eyler bu dil-i şeydā cefādan ḥaẕ

4 Şikāyet itmeye ṭaʿn-ı raḳīb ü ḳahr-ı aʿdādan
Cihānda ʿāşıḳ aña dirler ide her belādan ḥaẕ

5 Lebi vaṣfında ter ḳıl sözlerüñ ey Kevşerī çünkim
Bilürsin şimdi hep yārān ider nāzük-edādan ḥaẕ

602 Fürūġī-i Dānişmend

1 İdersem n'ola her dem būs-ı laʿl-i dil-rübādan ḥaẕ
Yine ehl-i dil olanlar ider cām-ı ṣafādan ḥaẕ

2 Dime zāhid riyāżet būriyā naḳş eyledi cismüm
Kimesne eylemez zīrā bilürsin bu riyādan ḥaẓ

3 Dil-i bī-çāreye luṭf eyle tedbīr-i ʿilāc itme
Ṭabībā mübtelā-yı ʿışḳ olan itmez devādan ḥaẓ

4 Ġam-ı devri ferāmūş itdürüp göñlüm açar sāḳī
Müdām itsem ʿaceb midür şarāb-ı dil-güşādan ḥaẓ

5 N'ola vaṣf-ı dehān-ı yārı aġzumdan düşürmezsem
Fürūġī nükte-dān olan ider rengīn-edādan ḥaẓ

603 Vālī Beg

1 Dilā ʿāşıḳ geçersin eyle cevr-i dil-rübādan ḥaẓ
Cihānda ādem olmaz itmeye mihr ü vefādan ḥaẓ

[B 94a]

2 Leb-i laʿlüñle ruḫsāruña dil meyl itdügi bu kim
Bahār olsa olur cānā şarāb-ı dil-güşādan ḥaẓ

[İ 105a]

3 Varup ʿarż-ı maḥabbet eylesem ḥaẓẓ eylemez ol şāh
Dinür gerçi ki eylerler güzeller mübtelādan ḥaẓ

4 Yiter zerd olduġı cism-i nizārum cāme-i ʿizzet
Ki itmez sālik-i rāh-ı fenā zerrīn ḳabādan ḥaẓ

5 Saña cānlar viren ʿuşşāḳı düşnām ile yād eyler
Bilürsin kim iderler mürdeler şāhum duʿādan ḥaẓ

6 Hemān ẕevḳ u ṣafā-yı vaṣla ṭālib olma ey Vālī
K’ider merd-i ṭarīḳ-i ʿışḳ olan derd ü belādan ḥaẕ

604 Ḥasan Çelebiyyü’l-Muʿīd

1 Dil-i bīmārum itmez şerbet-i dārü’ş-şifādan ḥaẕ
Marīż-i ʿışḳ olanlar ey ṭabīb itmez devādan ḥaẕ

2 Ṣafā kesb eyler ol şāha niyāz itdükçe ʿāşıḳlar
Belī erbāb-ı devlet dāʾim eyler ilticādan ḥaẕ

3 Semāʿa girmez añmaz ʿāşıḳ-ı zāra vefā adın
Dirīġā itmez oldı ol perī ẕikr-i vefādan ḥaẕ

4 N’ola vaṣf-ı ruḫında görse şiʿrüm baña meyl itse
İder ḫoş-ṭabʿ olanlar şāʿir-i rengīn-edādan ḥaẕ

5 Hevā-yı gülşen-i rūyuñla olur her zamān dil teng
Ḥasan anuñçün itmez seyr-i bāġ-ı dil-güşādan ḥaẕ

605 Ferdī-i ʿAcem

1 Añup dil ḳaddin eyler vaṣf-ı rūy-ı dil-rübādan ḥaẕ
İder elbette mevzūn-fehm olan rengīn-edādan ḥaẕ

2 Ṭabībā ḳo beni luṭf eyle gel derdümle dermānuñ
Yüri var eyle şol bīmāra kim eyler devādan ḥaẕ

3 İzüñ tozı ele girmezse de şādam hevāsıyla
Olur olmazsa daḫı ḥasb ü cūy-ı kīmyādan ḥaẓ

4 Raḳībā ḳo beni sen yüri var ẕevḳuñda ol zīrā
Ne ben ẕevḳ eylerin senden ne sen ben mübtelādan ḥaẓ

5 N'ola meyl itse Ferdī bāde vü bād-ı ḫarābāta
İder bīmār-ı derd-i ʿışḳ bu āb u hevādan ḥaẓ

[İ 105b]

606 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Ḥaḳīḳat ʿāşıḳ oldur kim ide cevr ü cefādan ḥaẓ
Kim eyler her kişi cānāneden mihr ü vefādan ḥaẓ

[B 94b]

2 Ṭuyanlar çāşnī-i ġuṣṣa-i cānānı ʿālemde
Cinānda eylemezler leẕẕet-i ẕevḳ u ṣafādan ḥaẓ

3 Gedā-yı kūyı ıṭlāḳı muḳayyed eylemez ḳılca
Ne faḳr u fāḳadan miḥnet ne ḫod cāh u ʿanādan ḥaẓ

4 Ṣafā-yı meşreb ü luṭf-ı ṭabīʿatdendür ey ṣūfī
Şarāb-ı dil-güşādan ẕevḳ u yār-ı cān-fezādan ḥaẓ

5 Fenādur bir iki gün yüzüñe gülse eger dünyā
Beḳāyī ġāfil olma eylemez ʿāḳıl fenādan ḥaẓ

607 Baba Biʿatī-i Ḳalender

1 ʿAceb bir kes cihānda var mı itmez dil-rübādan ḥaẓ
Yāḫūd bir dil-rübā olur mı ḳılmaz mübtelādan ḥaẓ

2 Yaḳar nār-ı melāmetle fetīl-i dāġını ʿāşıḳ
İder ġam ḫānḳāhında delīl-i rūşenādan ḥaẕ

3 Olur āyīne gibi ḳalbi ṣāfī sālik-i ʿışḳuñ
Derūnında anuñ ḳalmaz nuḳūş-ı mā-sivādan ḥaẕ

4 Görüp ruḫsār-ı cānānı ṣafālar kesb ider ʿāşıḳ
İder ḫoş-ṭabʿ olan şāʿir de şiʿr-i dil-güşādan ḥaẕ

5 Olur ġavvāşı baḥr-ı bī-kerānuñ Biʿatī ṭabʿuñ
İder kaʿrında deryānuñ o dürr-i āşinādan ḥaẕ

608 Suʿūdī-i Dānişmend

1 Ne ġam itmezse ṣūfī seyr-i rūy-ı dil-rübādan ḥaẕ
Bu rūşendür ki ḫuffāş eylemez şems-i ḍuḥādan ḥaẕ

2 Nevā-yı nālesin ʿuşşāḳ irişdürdi Ṣıfahāna
İdelden ol ḫoş-elḥānum raḳīb-i bī-nevādan ḥaẕ

3 Ṭabībā luṭf idüp ben ḫaste-ḥāle eyleme dermān
Olalı derde muʿtād eylemez gönlüm devādan ḥaẕ

4 N’ola ḳūyında yāruñ ḫūn-ı dil nūş eylesem her dem
Olur gülzār ṣaḥnında şarāb-ı dil-güşādan ḥaẕ

5 Nigārā derd-i ʿışḳuñdan Suʿūdī ġam çeker ṣanma
Meẕāḳ ehli olur mı itmemek ẕevḳ u ṣafādan ḥaẕ

[İ 106a]

609 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Dilā bīmār-ı ʿışḳ-ı yār olan itmez devādan ḥaẕ
Virür derd ile cānın eylemez şehd-i şifādan ḥaẕ

2 Şu kim Manṣūrveş zülfine ber-dār oldı cānānuñ
Ol aldı bu fenā dārında ʿömr-i bī-beḳādan ḥaẕ

[B 95a]

3 ʿAceb bī-ẕevḳ imiş ṣūfī derūnī ẕevḳi yoḳ hergiz
Ne ḥaẕẕı var diyü itmez şarāb-ı dil-güşādan ḥaẕ

4 Olurdı zāhidā mercān duʿāsı ẕikr-i tesbīḥüñ
Benüm rūḥum gibi itseñ o laʿl-i cān-fezādan ḥaẕ

5 Bu cismüñ sensüz ey rūḥ-ı revānum ḥaẕẕı yoḳ hergiz
Ten-i bī-cān ider mi ʿişret-i ẕevḳ u ṣafādan ḥaẕ

6 ʿAceb mi vech-i pāküñden ṣafā kesb itmese ṣūfī
Alur mı kūr-ı māder-zād olan nūr-ı Ḫudādan ḥaẕ

7 Devāsuz derdine ʿışḳuñ düşen el çekdi ṣıḥḥatden
Belīġī başı ḫoşdur derd ile itmez devādan ḥaẕ

609
2a: zülfine] -, İ.
4b: itseñ] alsañ, İ.
5, 6 – İ.

610 Medḥī-i Müderris

1 Alup bezm-i çemende ol leb-i rengīn-edādan ḥaẕ
Gül ü bülbül temāşāsıyla al berg ü nevādan ḥaẕ

2 Düşüp ṣahbāya kār u kesbi ḳoyup sīne tāb olmış
Ḥabābāsā ider mey-ḫˇāreler kesb-i hevādan ḥaẕ

3 Ḥarīfā sāġar-ı billūrdan laʿl-i müẕāb it nūş
Dilerseñ ġabġab u leb yādına ẕevḳ u ṣafādan ḥaẕ

4 Ṣadā-yı nāy-ı ḥālet-baḫş-ı ḥulḳūm-ı ṣurāḥīden
Nevā al ister iseñ ṣūfī rūḥānī ġıdādan ḥaẕ

5 Edā gevherlerin dil küncin açup ʿarż ider Medḥī
Alur cān gūşı her dem ol edā-yı dil-güşādan ḥaẕ

611 İlāhī-i Dānişmend

1 Reh-i ʿışḳ içre şol cān kim alur derd-i devādan ḥaẕ
Bu fānī evde itmez ʿişret ü ẕevḳ u ṣafādan ḥaẕ

2 Dilā sen merd-i rāh-ı ʿışḳsın meyl itme dünyāya
İder mi pāk-dil rind-i cihān zāl-i dü-tādan ḥaẕ

3 Düşüp ayaġın öpsem mey-fürūşuñ ṭaʿnı ḳo zāhid
İder sālik bilürsin çünki pīr-i reh-nümādan ḥaẕ

611
2b: zāl-i dü-tādan] zāl-i ḳadd-i dü-tādan, İ.
5, 6 – İ.

4 Ne var ben bende-i nā-çīze ol yār iltifāt itse
Gehī sulṭān-ı ʿālī-şān ider kemter gedādan ḥaẕ

5 Raḳīb-i bī-başīret ḳıymet-i ḫāk-i rehüñ bilmez
Ki itmez kūr u māder-zād olanlar tūtiyādan ḥaẕ

6 Taʿallül itse zāhid baḳmasa ruḫsāruña ṭañ mı
İder mi çeşm-i maʿlūl ey gözüm nūrı żiyādan ḥaẕ

[İ 106b]

7 İlāhī naẕm-ı rengīnüñle ʿarż it ḥālüñ ol şāha
İder çünkim o nāzük-ṭabʿ şiʿr-i ḫoş-edādan ḥaẕ

[B 95b]

612 [???]

1 Naṣīb olmazsa sürmek cām-ı laʿl-i dil-rübādan ḥaẕ
Ne mümkindür alam sāḳī şarāb-ı dil-güşādan ḥaẕ

2 Ġam-ı zülfiyle āh itdüm gülüp ol ġonçe açılmış
Belī nāzük-ṭabīʿat kesb ider sünbül hevādan ḥaẕ

3 Ṣafā kesb eyleyüp āb-ı revāndan geşt-i gülzār it
Cihānuñ alagör raġmına ʿömr-i bī-vefādan ḥaẕ

4 Mey-i laʿl-i revān-baḫşuñ gibi yoḳ ḫaṭṭ-ı rūḥānī
ʿAcebdür zāhid itmez böyle cām-ı cān-fezādan ḥaẕ

612
5: İ nüshasında bulunmayan beyit, B nüshasında yeri boş bırakıldığı hâlde yazılmamıştır.

5 …

…

613 Ez-ān Müsevved ʿĀrifī-i Dānişmend

1 Dilā her kim ki eylerse viṣāl-i dil-rübādan ḥaẕ
Bugün itmek gerek bu dār-ı miḥnetde cefādan ḥaẕ

2 Ḳaçan görsem seg-i kūyuñ sevinür ḳalb-i maḥzūnum
Kim olur lā-cerem ġurbetde şāhā āşinādan ḥaẕ

3 Diler dil ḫˇān-ı hecrüñde ṭabībā[125] şerbet-i laʿlüñ
ʿAlīl olanlar elbette iderler çün devādan ḥaẕ

4 İşitdi maḳdemi peyġāmını ol gül-ruḫuñ çünkim
Açıldı ġonçe-i dil-teng idüp bād-ı ṣabādan ḥaẕ

5 Cihānda ʿĀrifī ol vech-i zībāya baḳagör kim
Eger ol olmasa ider mi dil dār-ı fenādan ḥaẕ

---

613 – İ. B 95a-Derkenar.

[125] Nüshada “daḫı hem” kelimelerinin üzeri çizilerek “ṭabībā” kelimesi yazılmıştır.

[ʿAYIN]

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

614 Behişt̄i-i Ḫaṭīb

1 Dün gice rūy-ı yārı görüp encümende şemʿ
Şevḳinden ağlayıncaya dek itdi ḫande şemʿ

2 Başına altun üsküf urınmazdı şehā
Olmasa ḫidmetüñde yālıñ yüzlü bende şemʿ

3 Pervāneyi mürīd idinüp kendü şeyḫvār
Olmış siyāh kisve geyüp ser-figende şemʿ

4 Nergis n'ola uyıḳlasa ṭurduġı yirde kim
Ṭutdı ṣabāḥa dek gice bezm-i çemende şemʿ

5 Şiʿrüñ Behişt̄i beytini ġayruñ ḫarāb idüp
Döndürdi aña kim ṣala āteş şebinde şemʿ

615 ʿUbeydiyyü'l-Ḳāżī

1 Sen serve beñzerin dir ise ḳadd ü tende şemʿ
Deste işidür eylemesün lāf iñende şemʿ

---

614 (G 239, s. 359, *Behiştî Divanı.*)
3a: pervāneyi mürīd idinüp] pervānesini öldürüben, *Behiştî Divanı.*
615 (G 138, s. 107, *Ubeydî Divanı.*)
1b: iñende] iken de, *Ubeydî Divanı.*
5a: odına] o tene, *Ubeydî Divanı.*
5b: ṣaḳınsun] ṣaḳlansun, B.

2 Pervānesini barmaġı üstinde oynadur
Çoḳ başlu oldı ġāyet ile encümende şemʿ

3 Ḥüsnüñ ziyād ola dir iseñ ser-keş olma kim
Artar żiyā vü şevḳi başın egse ḳanda şemʿ

4 Pervānesini öldüricek gice aġlayup
Gündüz ḳara ṣarındı bu deyr-i kühende şemʿ

[İ 107a]

5 Ṣaḳınsun odına ṭoḳınur bād-ı āhumuz
Öykünmesün ʿUbeydī o ḳaddi bülende şemʿ

[B 96a]

616 [Firdevsī]

1 Görüp kemāl-i ḥüsni eyā māh sende şemʿ
Barmaḳla gösterür seni her encümende şemʿ

2 Yandum yaḳıldum āteş-i ʿışḳunla ey ṣanem
Benden yaḳar çerāġı bu deyr-i kühende şemʿ

3 Gerçi ki şeb-külāh geyüp ʿarż-ı ḥüsn ider
Līkin şebīh olımaz ol şeh-levende şemʿ

4 Şevḳüm ziyādedür diyü meclisde germ olup
Yārāna el uzatmasun eydüñ iñende şemʿ

616
4a: ziyādedür] ziyāde, İ.

5 Firdevsī yārı istese her ṣoḥbete n’ola
Bezm ehlinüñ görür gözidür encümende şemʿ

617 Ṣānī

1 Şevḳ-i ʿizār-ı yār yiter encümende şemʿ
Ḳanda çerāġ-ı ḥüsn-i Ḫudā-dād ḳanda şemʿ

2 Ġam-ḫānesinde şemʿ-i ruḫuñsuz dil olımaz
Sen gelmeyince yanmaz o Beytü’l-Ḥazende şemʿ

3 Bezm içre her kişi serin almaġa ḳaṣd ider
Pervānesini olduġı içün keşende şemʿ

4 Ḫusrev gibi ġazelde sözüm sūznākdür
Yaḳdum kemāl ile bu bezm-i suḫende şemʿ

5 Dil vardı ḳapuña gice göstermedüñ ruḫuñ
Ẓulmetde ḳaldı virmedüñ ol derdmende şemʿ

6 Bildi dili ucından imiş nāra yanması
Manṣūr-ı dār olduġı bu ser-figende şemʿ

7 Yaḳduñ fetīl-i dāġ-ı dil-i Ṣānīyi yine
Dikdüñ çerāġ-ı tekye-i pīr-i Ḫocende şemʿ

617
1b: Ḫudā-dād] Ḫudā-dāda, İ.

618 Merḥūm Ḫayālī Beg

1 Bilsem ne gördi ol ṣanem-i sīm-tende şemʿ
İḳlīm-i Şāma server iken oldı bende şemʿ

[İ 107b]

2 Fānūsa yol bulup giricek yandı ṣanmañuz
Pervānesiyle yanmadı bir pīrehende şemʿ

3 Beñler yüzinde sūḫte pervāneler durur
Var mı ʿiẕār-ı yār gibi bir keşende şemʿ

4 Fānūs-ı ālini getirüp geldi lāleler
Bezm ehli yaḳmasun diyü ṣaḥn-ı çemende şemʿ

5 Oldum Ḫayālī Rūmda bir şāha bende kim
Ednā naẓarla yaḳa söyünse Yemende şemʿ

619 [Nābī]

[mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün]

1 ʿĀşıḳ ki olup būse-i ruḫsārına ḳānīʿ
Dil-ber daḫı ol veche [rıżā] virse ne mānīʿ

---

618 (G 234, s. 170, *Hayâlî Divanı.*)
2b: yanmadı] yatmadı, *Hayâlî Divanı.*
3b: gibi] -, *Hayâlî Divanı.* keşende] kuşende, *Hayâlî Divanı.*
4a: getürüp] götürüp, İ.
619 – İ. B 95b-Derkenar. (G. 371, s. 736, *Nâbî Divanı.*)
1a: olup] olur, *Nâbî Divanı.* ruḫsār ile] ruḫsārına, *Nâbî Divanı.*
1b: veche virse] veche rıżā virse, *Nâbî Divanı.*
3a: ārāyiş] āsāyiş, *Nâbî Divanı.*
3b: çaḳ] çāk, *Nâbî Divanı.*
4a: ser-figendelik] ser-efgendelik, *Nâbî Divanı.*

2 Çeşm olmasa dil düşmez idi miḥnet-i ʿışḳa
Sārīdür efendisine ġavġā-yı tevābiʿ

3 ʿĀlemde eger kūşe-i ārāyiş olaydı
Miḥrāb ile çaḳ olmaz idi sīne-i cāmiʿ

4 Her ḥarfe ser-efgendelik itse n'ola ḫāme
Erbāb-ı suḫen ekṣer olurlar mütevāżiʿ

5 Ümmīdüñi pā-beste-i yeʾs eyleme Nābī
İḥsān-ı Ḫudā bir gün ider defʿ-i mevāniʿ

[B 96b][126]

[B 97a][127]

[B 97b]

[ĠAYIN]

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

620 **Merḥūm Ḥayretī**

1 Nār-ı ġayretle nice yaḳmayayın ben cāna dāġ
Ġayrılar bezminde yaḳmış mest olup cānāne dāġ

2 Bir dögündür her ḳara günlüye olmaz ol naṣīb
Meclisüñde germ olup yaḳmaḳ senüñ mestāne dāġ

3 Virmezem biñ ḫāliṣ altuna erenler cānıçün
Bir elif çekdüm yaḳup sīnemde dün üç dāne dāġ

4 Bī-ḥisāb ise ne var ey ḫˇāce dīnāruñ senüñ
Bizde de eksük degül fi'l-cümle dervīşāne dāġ

5 Ḥayretī ḳılsa tecellī pertev-i dīdār-ı yār
Ṭūr-ı Mūsī gibi ānīde ḳarara yana dāġ

---

[126] Sayfa tamamen boş bırakılmıştır.

[127] Tamamen boş bırakılan sayfada, "El-Ḳārī Sulṭān Aḥmed Ḫan" şeklinde Sultan Ahmed'e ait bit okuyucu kaydı ile aşağıdaki bir beyit ve bir mısra yazılmıştır.

Beyt-i Raʿnā
Āh eger mestī nümūdī her ḫarābī çūn be-türāb
Ān zamān maʿlūm bāşed der-cihān ḫuşyār hīst
(Eğer toprak gibi her sarhoş olan mestlik gösterirse dünyada o zaman sarhoş kimdir bilinmeli.)

Bir büt-i tersā beni itdi Mecnūn

620 (G 171, *Hayretî Divanı.*)
1a: nār-ı] nāz-ı, B.

621 Keşfī Çelebi Edirnevī

1 Mest olup meclisde yaḳsañ sīneye bir dāne dāġ
Ḥaḳ budur bir sikke ḳorduñ dünyede cānāne dāġ

2 Nār-ı ġamla şöyle germ oldı tenūr-ı dīde kim
Ḳaṭre-i eşkümle yaḳdum āteş-i sūzāna dāġ

3 Ġonçe-i zanbaḳdan itdi bezm-i gülşende fetīl
Mest olup gül yaḳduġınca lāle-i nuʿmāna dāġ

4 Bir nişāne olmaġ içün ehl-i ʿışḳa dostum
Āteş-i ḫaddüñle yaḳdum sīneme bir dāne dāġ

5 Keşfī ḫaṭṭ-ı ṣafḥa-i ruḫsār-ı cānān şevḳine
Mihr ṣanma yaḳdı nāma ḳolına bir dāne dāġ

[İ 108a]

622 Ṣadrī-i Yolpāz Dānişmend

1 Ol ṭabīb-i cān n'ola yaḳsa ser-ā-pā cāna dāġ
Dāġdur dermān olan endūh-ı bī-dermāna dāġ

2 Bir iken derdüm benüm biñ eyledüñ ey cevri çoḳ
Bir elif var idi yaḳduñ yanına üç dāne dāġ

[B 98a]

3 Meclis içre ṣanuram bir şemʿ-i kāfūrī yanar
Ḳolına yaḳsa ḳaçan ol māh-rū mestāne dāġ

4 Gün ṭoġar ol gün hemān başına ben üftādenüñ
Şevḳe gelse ol ḳamer yaḳsa ser-i ʿuryāna dāġ

5 Efser-i Key-ḫusreve virmezdi dāġı penbesin
Yaḳsañ ey şeh Ṣadrīnüñ başında bir şāhāne dāġ

623 Ve lehu

1 Gördüm ol şāhı yaḳar bāzūsına şāhāne dāġ
Yaḳdum ol dem ben de birḳaç dāne dervīşāne dāġ

2 Girme kendüñ zaḥmete besdür müjeñle ʿārıżuñ
Şerḥa çeksün sīneme yaḳsun dil-i sūzāna dāġ

3 Pendüñi gūş idemem nāṣiḥ başumda od yanar
Ṭurmadan teklīf ider görmez misin cānāne dāġ

4 Ṣayrefīveş dökdi aḳça taḫtesi üstine zer
Ṣanma yaḳdı sīneme ol māh birḳaç dāne dāġ

5 Devlet el virmek degül mi Ṣadriyā inṣāf ḳıl
Bir ayaḳ mey ola destüñde ḳoluñda yana dāġ

624 Ṣānī

1 Ḥālet-i bād ile yaḳmış ḳolına cānāne dāġ
ʿĀdet olmışdur yaḳar bāzūsına mestāne dāġ

624
4a: illerle] iller, B.

2 Dāġ-dārıdur felek ol kevkeb-i raḫşendenüñ
Sīnesine yaḳdı mihr ü mehden iki dāne dāġ

3 Rāżīyin nār-ı maḥabbet cāna teʾsīr eylesün
Yār tek yaḳsun eliyle bu dil-i sūzāna dāġ

4 Post-pūş olup ḳapuñda diyeyin illerle dost
Yaḳayın abdāllar gibi ser-i ʿuryāna dāġ

5 Dāġlar yaḳmış ten-i aġyāra ʿāşıḳ diyü yār
Kim yaḳarlar ʿilleti ẓāhir olan ḥayvāna dāġ

[İ 108b]

6 Ḳarşuña gögsin gerüp aġyār pür-sūz olmasun
İstemem bezmüñde cānā yaḳmasun bīgāne dāġ

7 Penbelerle şerḥalar Şānīyi itdi şīr-dil
Tā ki döndürdi ser-ā-pā cismini ḳaplana dāġ

625 Rıyāżiyyü'l-Müderrisü'l-Mülaḳḳab Bed-Yevāne Kerīm

1 Germ olup meclisde yaḳdı şevḳ ile cānāne dāġ
Ben de çāk idüp yaḳam yaḳsam ʿaceb mi cāna dāġ

[B 98b]

2 Pāre pāre dāġdan ebr-i siyeh ṣanma o māh
Nār-ı ʿışḳuñ yaḳdı ey meh pāre kūhistāna dāġ

3 Gül gibi şāhid durur mecrūḥ-ı ʿışḳ olduġuma
Gün yüzüñ şevḳiyle yanmış tende iki dāne dāġ

4 Bendeñe rūzī ola mı ḫoş dügün bayramdur
Bezm-i vaṣluñda senüñ yaḳmaḳ şehā mestāne dāġ

5 Şemʿ-i bezm-ārā yiter baña Rıżāyī mey acır
Her ḳaçan ḥālüm dise dil-dāra yana yana dāġ

626 [Ḥazānī] - ʿAbdī Beg İbn-i Ayas Paşa

1 Fürḳatüñde yaḳduġum bu sīne-i sūzāna dāġ
Didi bir abdāl nāfiʿ dür ḳatı hicrāna dāġ

2 Bir gedāyam dāġlar birle peleng-pūş olmışam
Şol ḳadar yaḳdum ten-i ʿuryānuma mestāne dāġ

3 Baş egmezsem n'ola Key-ḫusrev [ü] Dārālara
Sīnede eksük degül bir niçe dervīşāne dāġ

4 Ḳanlu ḳanlu dāġlarla cismümi zeyn eyledüm
Derd-i hicrān ile yaḳdum sīne-i sūzāna dāġ

5 Ḳara günler ṭoġdı başına Ḥazānīnüñ bugün
Yādlar bezminde yaḳmış ḳolına cānāne dāġ

626
Başlık: Ḥazānī, İ.

627 Siḥrī

1 Dimiş oldum sīneme yaḳsañ olur cānāna dāġ
Cānuma bir āteş urduñ hey meded cānā ne dāġ

2 Zīnet içün zerd-i gül yir yir görinen şemʿ de
Şevḳ-i ruḫsāruñla cāna yaḳdı yana yana dāġ

[İ 109a]

3 Şerḥalarla sīnem içre bir aḳar ṣudur hemān
Ṣan Ḳızıl Irmaġ başıdur bulaşmış ḳana dāġ

4 Yiridür kūh-ı Bedaḫşān dirler ise sīneme
Laʿldür her ḳaṭre ḳan anda dönüpdür kāna dāġ

5 Yanma yaḳılma Miṣālī-i Cevānı ṣayd içün
Zergerüñdür Siḥriyā bir manḳıra biñ dāne dāġ

628 ʿAhdī-i Çingenegān-ı Baġdād

1 Gül gibi yaḳmış işitdüm ḳolına cānāne dāġ
Āteş-i ḥasretle yaḳdum lāle gibi cāna dāġ

2 Yüzüñe beñzer diyü gül çün şehādet eyledi
Yaḳsalar şerʿ ile ṭañ mı lāle-i nuʿmāna dāġ

[B 99a]

3 Mihr ü meh ṣanma görinen çerḫ abdāluñ durur
Sen meh-i bed-mihr içün yaḳmış bir iki dāne dāġ

627
Başlık: Miṣālī, İ.
3a: sīnem içre bir] vādī-i sīnemde, B.
5a: metālī-i] miṣālī-i, İ.

4 Yaḳdı yandurdı cihānı saña teʾsīr itmedi
Nār-ı ġamla bunca kim yaḳdum dil-i sūzāna dāġ

5 Göz göz olmış görmege rūyuñ tenüm başdan başa
Ṣanma kim yir yir ḳoyupdur ʿAhdī-i dīvāne dāġ

629 Kekez Tābī-i Dānişmend

1 Yaḳduġıçün laʿlüñüñ reşki ile peymāne dāġ
Farḳına ḫātem yiridür yaḳsa bir şāhāne dāġ

2 Aks-i ḫāl-i laʿlüñi āb-ı ḥayāt içre gören
Ṣandı gūyā laʿlüñ urdı çeşme-i ḥayvāna dāġ

3 Dostum laʿlüñdeki ḫāl-i siyāhuñ göreli
ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler ol şevḳe yaḳdı cāna dāġ

4 Dāġlarla yaḳduġum budur firāḳuñda teni
İrişinceymiş işitdüm dostum hicrāna dāġ

5 Bāġda dil teşnedür baġrı ḳararmış Tābiyā
Fülfül-i ḫālüñ yaḳaldan lāle-i nuʿmāna dāġ

630 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Nār-ı hecrüñ ol ḳadar yaḳdı dil-i sūzāna dāġ
Kūhsār-ı ġamda döndürdi anı ḳaplana dāġ

[İ 109b]

2 Merdüm-i dīdem degül çeşm-i çerāġumdur benüm
Urdı ḫāl-i rūyuñ ey meh dīde-i giryāna dāġ

3 Āfitāb-ı ʿālem-ārā ṣanma oldı münʿakis
Nār-ı ḳahruñ yaḳmış ey meh-rū dil-i ʿummāna dāġ

4 Ḫāl-i Hindūsı öper gördüm leb-i cānāneyi
Ey göñül ol ġuṣṣadan oldı süveydā cāna dāġ

5 Bu meṣeldür ey Belīġī ʿārife bir gül yiter
Lāleveş baġrumda yitmez mi benüm bir dāne dāġ

631 Mevlānā Ġıyāṣī-i Cellāḳ

1 Sāʿidi üzre yaḳar gördüm yine cānāne dāġ
Bende yaḳdum germ olup bu sīne-i sūzāna dāġ

2 Dāġ yaḳmış sāʿidi üzre nigārum şemʿavār
Bu ser-i ʿuryāna yaḳdum ben de abdālāne dāġ

3 Şāh-ı ʿışḳam zer-benek bir câme geydüm egnüme
Cism-i zerd üzre yaḳup şevḳ ile birḳaç dāne dāġ

630
2a: dīdem] -, İ.
6a: kāfūrda] kāfūrdan, İ.

[B 99b]

4 Tekye-i gülşende yaḳmış āteş-i ḥırmān ile
Ḥasret-i ḫāl-i ʿiẕāruñ lāle-i nuʿmāna dāġ

5 N’ola ḫālī olsa ḥabībüm dirhem ü dīnārdan
Maḫzen-i sīnemde var ey ḫᵛāce dervīşāne dāġ

6 Ey Ġıyāṣī mihrdür bir şemʿa-i kāfūrda
Ṣanma yaḳdı ḳolına ol gözleri mestāne dāġ

632 Merḥūm Mevlānā Şuhūdī

1 Ṣanma ey gül ḫār-ı hicrānuñla yundı ḳana dāġ
Ḳanlar aġlar dem-be-dem ben ʿāşıḳ-ı giryāna dāġ

2 Gūyiyā olmış muḳārin bir meh-i tābāna mihr
Dest-i sīmīnine yaḳmış gördüm ol cānāne dāġ

3 Defʿ olınmaz dāġ ile derdi dil-i dīvānenüñ
Ey ṭabībüm kār ḳılmaz āteş-i sūzāna dāġ

4 Başdı şāh-ı ʿışḳ bir tamġa-yı tezvīr alnına
Ṣanma başında raḳībüñ görinen şāhāne dāġ

5 İster iseñ ey göñül dīnār-ı dünyādan ġınā
Nār-ı ʿışḳ ile ser-ā-pā yaḳ ten-i ʿuryāna dāġ

632
6a: cümleten] cümle ben, İ.

[İ 110a]

6 Zeyn idüp yir yir siyeh pullarla cismüm cümleten
Bī̇şezār-ı ʿışḳda döndürdi bir ḳaplana dāġ

7 Ey Şuhūdī̇ devr olup mihr-i ruḫ-ı dil-dārdan
Niçe bir yaḳa teni bu āteş-i ḥırmāna dāġ

633 Ḥaydarī̇-i Ḳalender

1 Āh kim meclisde yaḳmış germ olup cānāne dāġ
Lāleveş ḳan aġlayup yaḳsam n'ola ben cāna dāġ

2 Tekye-i ġamda mürī̇d-i pī̇r-i ʿışḳ oldum bugün
Ben nice yaḳmayayın sī̇nemde abdālāne dāġ

3 Ġarḳa-i ḫūn oldı cismüm lāle-i ḥamrā gibi
Şol ḳadar yaḳdı dilā bu sī̇ne-i ʿuryāna dāġ

4 Āteş-i mihrüñle ḫākister olur ey meh fetī̇l
Bilmezem nice yaḳam bu sī̇ne-i sūzāna dāġ

5 İşidüp cānuma od düşdi meded ey Ḥaydarī̇
Germ olup meclisde yaḳmış ol gözi mestāne dāġ

634 Vaḥyī̇-i Ġazel-nüvīs

1 Mihr-i ruḫsār ile yaḳdum sī̇ne-i sūzāna dāġ
Tāb-ı şevḳ-i yār ile döndi meh-i tābāna dāġ

634
4a: nişāne] nişānī̇, B.

[B 100a]

2 Fürḳatüñ bezminde ben üftādeye ey ġonçe-leb
Hem-demümdür eşk-i çeşmüm sāġar u peymāne dāġ

3 Dāġ urdum gögsüme ḫāl-i ʿiẕāruñ şevḳine
Āteş-i reşk ile yaḳdum lāle-i nuʿmāna dāġ

4 Ṭaʿn idüp ṣūfī dime baña nişāne ʿaybdur
Derd-i hicrāna devādur diyü yaḳdum cāna dāġ

5 Efser-i Dārā-ṣıfat baş egsün aña şāh-ı ʿışḳ
Vaḥyiyā yaḳ başuña ʿışḳ ile bir şāhāne dāġ

635 Nāmiyyü'l-Ḳāżī

1 Dün gice mestāne şevḳ ile yaḳup cānāne dāġ
Görüp ehl-i diller anı dідiler şāhāne dāġ

2 Devlet-i ʿışḳuñda bir zerrīn beneklü cāmedür
Yaḳduġum şevḳ ile ser-tā-pā ten-i ʿuryāna dāġ

[İ 110b]

3 N'ola başda götürürse ʿāşıḳ-ı şūrīdeler
Çün nişān-ı sūz-ı ʿışḳ-ı yār olupdur cāna dāġ

4 Dāġlar kim şevḳ-i ruḫsāruñla yaḳdum sīneme
Oldı cānā yüreginde lāle-i nuʿmāna dāġ

5 Dāġlarla yār sīnem Nāmiyā zeyn itmegin
Yaḳmış aġyār işidüp nār-ı ḥasedden cāna dāġ

636 Sırrī Çelebi Kātib

1 Yaḳayın şimden girü nār-ı ġamuñla cāna dāġ
Yanmaduḳ yir ḳalmadı cismümde yana yana dāġ

2 Ṣanma güldür açılan yir yir şehā gülzārda
Cismine yaḳdı ruḫuñ şevḳiyle birḳaç dāne dāġ

3 Tekye-i ġamda senüñ abdāluñ oldı cān u dil
Dest-i luṭfuñla n'ola yaḳsañ bir iki cāna dāġ

4 Od yanar başumda ey zāhid beni incitme gel
Yaḳ diyü teklīf ider cānān ser-i ʿuryāna dāġ

5 Dāġ-ı dil ḫūn-ı cigerle dilde ġarḳ-ı ḫūndur
Öldürüp Sırrī beni yoḳ yire girdi ḳana dāġ

637 Ḥamīdī Beg

1 Sāʿidümde dāġum üzre yaḳduġı cānāne dāġ
Baña bir ḳatmer ḳaranfül oldı ol cānāne dāġ

2 Açılan güller degüldür bāġbān-ı rūzgār
Yaḳdı ol meh şevḳine ṣadr-ı bahāristāna dāġ

[B 100b]

3 Var ise daʿvī-i ḫüsn itdükde tezvīr eyledi
Kim urupdur ḳāżī-i ḳudret meh-i tābāna dāġ

636
5b: Sırrī beni] Sırrīyi, İ.

4 Virmezem biñ efser-i Key-ḫusreve bendeñ begüm
Başuma abdāl olup yaḳdum iki şāhāne dāġ

5 Yoġ iken erzen ḳadar gendüm velīkin sīnede
Nār-ı ʿışḳuñ yaḳdı ḫırmen gibi bir merdāne dāġ

6 N'eylesün dāġ olduġıçün ḫaste-i ʿışḳ olana
Ey Ḥamīdī çāre itmez derd-i bī-dermāna dāġ

[İ 111a]

638 Mevlānā Fānī-i Dervīş

1 ʿIşḳuña çün ben ezel bezminde yaḳdum cāna dāġ
Yaḳmazam bīhūde ġayrılar gibi mestāne dāġ

2 Genc-i ʿışḳuñ bir muḳaffel maḫzenidür sīnemüz
Kim elif ḳaflıdur anuñ mühridür şāhāne dāġ

3 Aḫker-i sūz-ı derūnumdur görinen cā-be-cā
Dostlar ṣanmañ ki yaḳdum sīne-i sūzāna dāġ

4 Her elif yanıḳlarıyla yāra fürḳat-nāmedür
Nitekim söz ehli yaḳar nāme-i hicrāna dāġ

5 Ṣoḥbet itmek yār ile Fānī ne ḫoşdur bā-ḫuṣūṣ
Tāb-ı mülle germ olup meclisde sīne yana dāġ

638
1a: ben] -, İ.

639 Ehlī-i Muʿīd

1 ʿĀşıḳ oldur kim teninde irmeyüp pāyāna dāġ
Cismine nār-ı firāḳ ile ser-ā-pā yana dāġ

2 Şāh-ı miḥnet bir siyeh ḫilʿat geyürdi egnüme
Ṣanma yandı nār-ı ʿışḳ ile ten-i ʿuryāna dāġ

3 Bes degül mi āteş-i ġamla yanup yaḳılduġı
Niçe bir yana daḫı cānā dil-i büryāna dāġ

4 Tāze dāġ ile pür itdüm sīnemüñ her yanını
Cism-i ṣad-çāküm siyeh-reng oldı yana yana dāġ

5 Sūziş-i āh-ı derūn-ı āteşīnümden niyār
Ehliyā yaḳmaḳ dilersem sīne-i sūzāna dāġ

640 Hātifī-i Dānişmend

1 ʿĀrıżuñ mihriyle yaḳdum sīne-i sūzāna dāġ
Ṭaʿn iderse vechi var ḫūrşīd-i tāb-efşāna dāġ

2 Ol hümā pervāzuñ ey dil murġ-ı vaṣlın ṣayd içün
Sīne-i sūzānum üzre naʿl ü dām u dāne dāġ

[B 101a]

3 Kehkeşān u māh ṣanmañ gice abdāl-ı felek
Şerḥa çekmiş yandurup gögsine dervīşāne dāġ

639
1a: pāyāna] tābāne, İ.
640
5b: yandı] yanup, İ.

4 Ṣanuram pinhān olur ebr-i sepīd içre güneş
Penbelerle sīnesinde ṣubḥ-dem cānāne dāġ

5 Nār-ı hecrüñle ṭutışduġın görüp ey lāle-ruḫ
Meclis-i ġamda birez yandı yaḳıldı cāna dāġ

[İ 111b]

6 Ḳanlar aġlar cām-ı bāde şemʿ yanar yaḳılur
Söylese sūz-ı dili meclisde yana yana dāġ

7 Hātifī ṣanma ḥabāb-ı bāde bir rūşen fetīl
Yaḳmaġ içün devr elinden cānına peymāne dāġ

641 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Gül gibi nāzük tenine çün yaḳa cānāne dāġ
Lāleveş yaḳsam n'ola ben de dil-i sūzāna dāġ

2 Şām-ı ʿışḳ içre yanar par par ṣabāḥ-ı ḥaşre dek
Sīnesinde bu gice yaḳsa kimüñ cānāne dāġ

3 Āteşīn güllerle zeyn itdi ser-ā-ser cismini
Şeh-benek bir câme geydürdi ten-i ʿuryāna dāġ

4 Şeyḫ-i şehrüñ başda dāġı yoḳ diyü tevbīḥi ḳo
Tācınuñ mīḫi yiter ol bī-ser ü sāmāna dāġ

5 Tā ṣabāḥ-ı ḫaşre dek diñlenmeye mānend-i şemʿ
Āteş-i ʿışḳ ile ʿUlvī bir ḳarāra yana dāġ

642 Muḫtārī-i Seyyīd

1 Germ olup mihr-i ruḫuñla gice yaḳdum cāna dāġ
Nūr u fer virsün diyü gögde meh-i tābāna dāġ

2 Sāʿid-i sīmīni ol şūḫuñ leṭāfet-cūydur
Beñzer üstinde anuñ berg-i gül-i ḫandāna dāġ

3 Yaḳdı yandurdı kül itdi āteş-i ġayret beni
Meclis-i aġyārda yaḳmış tene cānāne dāġ

4 Ṭaġlarca derdüñi çekdüm senüñ ey lāle-ruḫ
Raḥm idüp yaḳsañ n'ola ben ʿāşıḳ-ı nālāna dāġ

5 Meclisüñde yanmaġa mūmuz maḥabbet nārına
Yiridür yaḳsam ser-ā-pā bu ten-i ʿuryāna dāġ

6 Zāhidā dāġum görüp ṭaʿn itme kim lāzım gelür
Bu ṣudāʿ-ı ʿışḳı defʿ içün başumda yana dāġ

7 Cām-ı meyden çek bu devr içre elüñ ger rind iseñ
Destüñ üzre saña Muḫtārī yiter peymāne dāġ

642
3b: tene] yine, İ.

[B 101b][128] [İ 112a]

643 Ḥāletī-i Yeñiçeri

1 Sāʿidine yaḳdı mestāne gice cānāne dāġ
Fi'l-meṣel şāḫ üzre döndi bir gül-i ḫandāna dāġ

2 Çekdi her müjgān-ı ḫūn-ālūd-ı mīl-i āteşīn
Sensüz oldı merdümekler dīde-i giryāna dāġ

3 Dil sipāh-ı ġamla ceng içün ten-i ṣad-çākde
Nīzeye döndi elifler beñzedi ḳalḳana dāġ

4 Yaḳılurmış işigüñde nār-ı āhumdan raḳīb
Āteşīn-mīl-i şihāb-ı çerḫ urur şeyṭāna dāġ

5 Daʿvī-i ḥüsn içre kāẕib çıḳdı sen ḫurşīd ile
Dest-i ḳudret urdı anuñçün meh-i tābāna dāġ

6 Ṣanma deryā içre görinen cezīre Ḥāletī
Urdı bu eşk-i firāvānum dil-i ʿummāna dāġ

---

[128] Sayfanın kenarına aşağıdaki iki beyit yazılmıştır:

Lebībī-i Dānişmend
[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]
Sūz-ı ʿışḳuñla ḳodum sīnemde iki dāne dāġ
Cān göziyle baḳmaḳ ister saña ey cānāne dāġ

[…]
[feʿilātün mefāʿilün feʿilün]
Dāġlar yaḳdı sīneme dil-ber
Her birisi bir [...] deger

643
3b: nīzeye] tīreye, İ.
4 – İ.
5a: kāẕib] -, İ.

644 Miṣālī

1 Şevḳ ile gülşende yaḳmış ḳolına cānāne dāġ
Dir gören beñzer nihāl üzre gül-i ḫandāna dāġ

2 Penbe ile gül yapışdurdı melāḥat ḳaṣrına
Ṣanma yaḳdı sīnesine ol gözi mestāne dāġ

3 Ḳanlar aġlardı elinden yansa yaḳılsa n'ola
Başına odlar yaḳup ol şāh-ı ʿālī-şāna dāġ

4 Taḫte-i sīnem bisāṭ-ı nerde dönmezdi dilā
Yaḳmasa ol lāle-ruḫ ben zār u ser-gerdāna dāġ

5 Ḳurṣ-ı miḥnetdür tenūr-ı ġamda pişmiş her biri
Ṣanma yaḳmışdur Miṣālī sīne-i sūzāna dāġ

645 Merāmī Beg ez-Küttāb-ı Dīvān

1 Yaḳdı cānān şerḥa sīneñ üstine bir dāne dāġ
Döndi serv üstinde görinen meh-i tābāna dāġ

2 Sāʿid-i sīmīni üzre ḫāllerdür ṣanmañuz
Yār yaḳmışdur ḳolına şevḳ ile mestāne dāġ

644
1a: gülşende] meclisde, İ.
645
5a: ʿummāna] ʿuryāna, İ.

3 Keyḳubāda ṭaʿn eyler ḥarf atar Key-ḫusreve
Şol gedā kim sīnesine yaḳa iki dāne dāġ

4 Pādişāh olur ḳaranfüller ṭaḳınur başına
Şol gedā kim şevḳ ile yaḳar ser-i ʿuryāna dāġ

5 Yir yirin ṣanma Merāmī görinen gird-ābdur
Dest-i ḳudret tā ezel yaḳmış ten-i ʿummāna dāġ

[B 102a] [İ 112b]

646 Recāyī

1 Yār dün meclisde yaḳmış gögsine mestāne dāġ
Yaḳmaz isem ben bugün nā-merd olayın cāna dāġ

2 Dāġ uraldan cism-i bīmāra zebūn oldı göñül
Gerçi virür ʿāfiyet maʿlūl olan insāna dāġ

3 Dün gice meclisde ol şemʿ-i şeb-ārā şevḳine
Yaḳdı ey dil sīne-i sūzāna çün pervāne dāġ

4 Āfitābum mihr ü meh ṣanma görinen penbesi
Nār-ı şevḳüñle felek yaḳdı bir iki dāne dāġ

5 Gülşen-i sīneñ Recāyī dāġla zeyn eyle kim
Virdi şöhret çün bilürsin lāle-i nuʿmāna dāġ

647 ʿAhdī ez-Çingānegān-ı Baġdād

1 Germ olup aġyār içün yaḳmış yine cānāne dāġ
N'ola yanup yaḳılursa bu dil-i sūzāna dāġ

2 Kūh-ı endūh-ı belāyam şāḫı ile lāledür
Şerḥalar üzre olan sīnemde her bir dāne dāġ

3 Cā-be-cā yir gülleri bitse firārumda n'ola
Ey yüzi gül cismümi ḫāk itdi yana yana dāġ

4 Bir ḳara yüzlü ʿArab bendeñ geçer didüm raḳīb
Didi lāzım oldı yaḳmaḳ alnına şāhāne dāġ

5 Penbeler abdāl-ı cāna setr-pūş olsun diyü
ʿAhdiyā yaḳdum ser-ā-pā bu ten-i ʿuryāna dāġ

648 Mevlānā Emānī

1 Urdı ḫaṭṭuñ ey yüzi gül bu dil-i sūzāna dāġ
Tā ḳıyāmet āteş-i ġamla dilümde yana dāġ

2 ʿAks-i dāġumdur görinen sāʿid-i dil-dārda
Ḥāşe li'llāh dostlar yaḳmış ola cānāne dāġ

---

647 (bkz. Hasibe Mazıoğlu, "Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri", Türk Dili ve Araştırmaları Yıllığı Belleten, 1981, s. 120.)

3 - *Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri.*

5a: setr-pūş olsun diyü] setr olsun diyü dil, *Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri.*

5b: yaḳdum] yaḳdı, *Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri.*

3 Ben belāġat kūhınuñ bebr-i beyānıyam[129] ne var
Bir pelengī cāme geydürse ten-i ʿuryāna dāġ

4 Nerd-i ʿışḳ içre ütüldüñse filori yirine
Ol şeh-i ḫūbāna yandur ey göñül bir dāne dāġ

[İ 113a]

5 Ey Emānī çünki ben Ḥassān-ı dehr oldum ne var
Nār-ı ġayretle bugün ursam dil-i Selmāna dāġ

649 Merḥūm Selmān-ı Dānişmend

[B 102b]

1 Ḥasretüñle sīnede cānā niçe bir yana dāġ
Döndi ġamdan yana yana bu dil-i büryāna dāġ

2 Naḫl-i güldür didiler anı görenler cümleten
Bezmde ḳolına yaḳmış ser-be-ser cānāne dāġ

3 Bezm-i gülşende degüldür lāleler ey ġonçe-leb
Hecr-i laʿlüñle yaḳupdur gögsine peymāne dāġ

4 Gördi pürdür cevher-i mihr ile ol şāh-ı cihān
Mühr urupdur ṣanmañuz yaḳdı dil-i sūzāna dāġ

5 Dāġlarca ġuṣṣa-i dehri iderdi ber-ṭaraf
Ol ruḫı gülnār eger yaḳsa dil-i Selmāna dāġ

[129] Nüshalarda “bebr ü beyānıyam” şeklinde yazılmıştır.

650 Güzīde-i Ḫalā-ḫorān u Ser-dār-ı Terzīḳ-güyān Aʿnī Ṣiyāmī-i Remmāl

1 Sīneme yaḳdum ruḫuñ şevḳiyle ben mestāne dāġ
Ḳanlu bīnüm verde döndi lāle-i nuʿmāna dāġ

2 Ḫāl-i müşgīnüñ firāḳıyla ḳo yansun sīneler
Ey ṭabīb-i cān devādur derd-i bī-dermāna dāġ

3 Vaḳtidür ey şemʿ-i bezm-ārā bizi rūşen-dil it
Bir ṭolu nūş eyle sen ben yaḳayın üç dāne dāġ

4 Raḳṣa girdüm başuma odlar yaḳup pervāneveş
Hāʾil olmaz dostum hīç menzil-i hicrāna dāġ

5 Ḫānḳāh-ı dehr içinde yaḳdı ʿışḳ odıyla gör
Ey Ṣiyāmī ol lebi şīrīn dil-i ḥayrāna dāġ

650
3b: eyle sen] eylesün, İ.

[FE]

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

651 Bāḳī Çelebiyyü'l-Müderris

1 Müje ḫaylin dizer ol ġamze-i fettān ṣaf ṣaf
Gūyiyā cenge ṭurur nīze-güẕārān ṣaf ṣaf

2 Seni seyr itmek içün reh-güẕer-i gülşende
İki cānibde ṭurur serv-i ḫırāmān ṣaf ṣaf

3 Ṣanma efgān iderek gökde geçer ḥayl-i küleng
Çekilür kūyuña murġān-ı dil ü cān ṣaf ṣaf

[İ 113b]

4 Cāmiʿ içre göre tā kimlere hem-zānūsın
Şekl-i saḳḳāda gezer dīde-i giryān ṣaf ṣaf

5 Ehl-i dil derd ü ġamuñ niʿmetine müstaġraḳ
Dizilürler keremüñ ḫˇānına mihmān ṣaf ṣaf

6 Leşker-i eşk-i firāvān ile ceng itmek içün
Göndürür mevclerin lücce-i ʿummān ṣaf ṣaf

7 Vaṣf-ı ḳaddüñle ḫırām itse ḳalem gibi ʿalem
Leşker-i ṣaṭrı çeker defter ü dīvān ṣaf ṣaf

---

651 (G 229, s. 241, *Bâkî Divanı*.)
3a: Gökde efgān iderek ṣanma geçer, *Bâkî Divanı*.
6a: ḳalem gibi ʿalem] ʿalem gibi ḳalem, *Bâkî Divanı*.
7b: ḳavşuralar] baġlayalar, *Bâkî Divanı*.

[B 103a]

8 Ḳadrüñi seng-i muṣallāda bilüp ey Bāḳī̄
Ṭurup el ḳavşuralar ḳarşuña yārān ṣaf ṣaf

652 Ṣānī̄ Beg

1 Ḫayl-i ʿuşşāḳı budur dizdügi cānān ṣaf ṣaf
Geçürür ʿaskerini gözden o sulṭān ṣaf ṣaf

2 Şuʿle-i şemʿ-i ruḫuñ şevḳine mescidde gice
Yaḳdı ḳandīlleri āteş-i sūzān ṣaf ṣaf

3 Vaṣf-ı ḫaṭṭuñla diyen şiʿrini mıṣraʿ mıṣraʿ
Bāġbāndur ki diker gülşene reyḥān ṣaf ṣaf

4 Müje ṣanmañ görinen ġamze-i ḫūn-rīzinde
Ter-keşe oḳlarını dizdi o fettān ṣaf ṣaf

5 Ol Mesīḥā-lebe cān virdi görüp muġ-beçeler
Ṣanma deyr içre ṭuranlar büt-i bī-cān ṣaf ṣaf

6 Şeh-süvārum sen o sulṭān-ı cihānsın yaraşur
Atuñ öñince piyāde gide ḫūbān ṣaf ṣaf

7 Ḳavm-i aġyārı helāk eyledi Ṣānī̄ bir bir
Ḳırdı küfr ehlini gūyā şeh-i merdān ṣaf ṣaf

653 Merḥūm Selmān Boḳa Düşdi

1 Ṭursa ʿuşşāḳ yoluñda n'ola ey cān ṣaf ṣaf
Pādişeh gelse ider ḫalḳ anı seyrān ṣaf ṣaf

2 Ḥayrete vardı görince seni ḫūbān ṣanemā
Deyrde ṣanma ṭuran ṣūret-i bī-cān ṣaf ṣaf

3 Seyr-i bāġ eyler iseñ gül gibi taʿẓīmüñ içün
Ṭura ṣafṣāfları ey şeh-i devrān ṣaf ṣaf

[İ 114a]

4 Ey Süleymān-ı zamān saña yaraşmaz kerem it
Ḳoma aġyār ṭura ḳarşuña dīvān ṣaf ṣaf

5 Leşker-i āhumı çün gördi zırıh pūş oldı
Ceng içün ṭurdı felek ey meh-i tābān ṣaf ṣaf

6 Ḳalb-i ʿuşşāḳa ṭoḳınmaḳ gibi maḳṣūd yine
Ḳara alay oluban ṭurdı o müjgān ṣaf ṣaf

7 Ḫayl-i Timur gibi Rūmı diler ġāret ide
Ḫaṭ-ı dil-dār yüridi yine Selmān ṣaf ṣaf

653
2b: deyrde ṣanma] deyr içre ṣanma, İ.
5b: ṭurdı] -, İ.
7b: yüridi] yüritdi, İ.

654 Ṣābiriyyü'l-Ḳāżī

1 Oḳlaruñ kim görinür sīnede her ān ṣaf ṣaf
ʿArʿar-ı bāġdur ey serv-i ḫırāmān ṣaf ṣaf

[B 103b]

2 Umarın sāḳī-i gül-ruḫlar ile mey-kededе
Pīş-ḫān taḫtasına cemʿ ola yārān ṣaf ṣaf

3 Ḫˇāba varduḳça o Mūsīyī güzelde müjeler
Seḥere ḳavmi durur secde ider ṣan ṣaf ṣaf

4 O Süleymān-ı zamānuñ ḥareminde aġyār
Ehrimen ʿaskeridür baġladı dīvān ṣaf ṣaf

5 Döndi sūzengere ʿaks-i müjelerle çeşmüm
Ki ṭurup iki gözüm zeyn ide dükkān ṣaf ṣaf

6 İşigüñde n'ola ʿuşşāḳ dizilse yir yir
Çü ṭurur bāb-ı hümāyūnda derbān ṣaf ṣaf

7 Ḫandaḳ-ı çeşme düşe düşmen-i bed-ḫˇāh diyü
Sīḫler dikdi müjem ey gözi fettān ṣaf ṣaf

8 Ṣābirī evc-i melāḥatde bugün ol māhī
Ḫūb-rūyān-ı cihān eyledi seyrān ṣaf ṣaf

654
3 – İ.

655 Ümīdī-i Dānişmend

1 Dizilür ḳarşuña erbāb-ı dil ü cān ṣaf ṣaf
Kaʿbeye ḳarşu ṭurur ehl-i Ḥicāzān ṣaf ṣaf

2 ʿAks-i ruḫsārını seyr itmek içün cānānuñ
Dizilüp ṭurdı bugün dīde-i müjgān ṣaf ṣaf

3 Tāb-ı meyden uyarup şemʿ-i çerāġ-ı cāmı
Oturur şevḳ ile mey-ḫānede rindān ṣaf ṣaf

4 Ceng idüp ḫayl-i şitā ile bugün gülşende
Ṭurdı sūsenler idüp tīġini ʿuryān ṣaf ṣaf

5 Ölicek ḫalḳ cenāzem götürüp baş üzre
Ey Ümīdī düşeler öñüme yārān ṣaf ṣaf

[İ 114b]

656 Behiştī-i Ḫaṭīb

1 Gördügi dem didi ʿāşıḳları cānān ṣaf ṣaf
İdeyin bunları ben ḫāk ile yeksān ṣaf ṣaf

2 Sīnesi üzre elifler mi iderdi peydā
ʿĀrıżuñ mevcin eger görmese ʿummān ṣaf ṣaf

---

655 (G 100, s. 116, *Ümîdî Divanı.*)
2a: itmek içün cānānuñ] itmege ol māhveşüñ, *Ümîdî Divanı.*
2b: dīde-i] dīdede, İ.
5b: düşeler] düşe, İ.
656 (G 244, s. 362, *Behiştî Divanı.*)
2b: mevcin] vaṣfın, İ.
3b: B nüshasında mısra sondan eksik olarak "Sen ġazāli gözedür" şeklinde yazılmıştır. ṣayd-ı şikārān] dīde-i giryān, *Behiştî Divanı.*

3 Bu ḫayāl ile yataġuñda şikār eylemege
Sen ġazāli gözedür ṣayd-ı şikārān ṣaf ṣaf

4 Ter düşer cāmiʿ içinde seni arar bu diyü
Görse saḳḳāyı gezer dīde-i giryān ṣaf ṣaf

5 Ey Behişti yoġ iken bende ḳadar miḳdāruñ
Şāh beyti ġazelüñ baġladı dīvān ṣaf ṣaf

[B 104a]

657 Fevriyyü'l-Müderris

1 Kūy-ı dil-dārda ʿuşşāḳ-ı firāvān ṣaf ṣaf
Şāh dīvānı durur kim ṭurur aʿyān ṣaf ṣaf

2 ʿIşḳ virmezse bekā alam o kāfirden öcüm
Ḥaşr olup ṭurduġı dem gebr ü müselmān ṣaf ṣaf

3 Taḫt-ı şāh u ṣaf u ʿasker ġamını çekmezler
Pīş-ḫān taḫtasına ger geçe rindān ṣaf ṣaf

4 Nūr-ı deryāsı durur mevcleri ẓāhir olur
Olsa ṭañ mı girih-i cebhe-i cānān ṣaf ṣaf

5 Ġamzesi oḳlarına çeşmümi ḳandīl itdi
Ṣanma gözde görinen sāye-i müjgān ṣaf ṣaf

657
4a: ẓāhir olur] ḳandīl itdi, İ.

6 Her biri seng-i ḳubūruñ saña bir mescid-i rāh
Zāhidā ṣanma ṭuran ḳālıb-ı bī-cān ṣaf ṣaf

7 Fevrīnüñ ḳabre giderken bileler ululıġın
Öñine düşe piyāde gide yārān ṣaf ṣaf

658 Merḥūm Şānī-i Dānişmend

1 Didüm ol yüzde nedendür ḫaṭ-ı reyḥān ṣaf ṣaf
Didi böyle yazılur āyet-i Ḳurʾān ṣaf ṣaf

2 Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi ezberlemege mektebde
Dizilür ḳarşuña eṭfāl-i dil ü cān ṣaf ṣaf

[İ 115a]

3 Seni seyr itmege āyīneleri bāzāruñ
Yolda ṣarḳar ṭurur ey mihr-i dıraḫşān ṣaf ṣaf

4 Ẕü'l-feḳār-ı müjeñüñ vaṣfına āġāz ideli
Ḳıṣṣa-ḫᵛānuñ alur eṭrāfını yārān ṣaf ṣaf

5 ʿAsker-i ṣabra sipāh-ı müje aḳın ṣaldı
Bozdı ālāyların ġamze-i fettān ṣaf ṣaf

6 Mihr ü meh ṣanma iki pencere açdı gerdūn
İde tā ḫayl-i melāʾik seni seyrān ṣaf ṣaf

658
4a: vaṣfına] baḫşine, İ.
5 – İ.
6b: ide tā] eyleye, İ.

7 Bir gün ola ki el üzre götürüp ey Şānī
Gide tābūtuñ öñince niçe iḫvān ṣaf ṣaf

659 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Dile diksün ḳāmış oḳların o müjgān ṣaf ṣaf
Ṣu kenārında olur çünki neyistān ṣaf ṣaf

2 Yaşumuñ cūyların seyre meger çıḳmışdur
Ṭurdı ṣafṣāflar ey serv-i ḫırāmān ṣaf ṣaf

[B 104b]

3 Cāmiʿüñ ʿaynıdur olur niçe yirden nigerān
Cām ṣanma görinen ey meh-i tābān ṣaf ṣaf

4 Nice zār olmayayın şeş-der-i ġamdur gūyā
Dāġlar şerḥalarıyla ten-i ʿuryān ṣaf ṣaf

5 Dehenüñ ḥoḳḳa-i mercān durur ey gevher-i pāk
Dür-i nā-yāb durur andaġı dendān ṣaf ṣaf

660 Ḫātemī Beg

1 Der-i cānāna dizildi yine yārān ṣaf ṣaf
Şāh işiginde olur niteki dīvān ṣaf ṣaf

659
2 – İ.
5b: andaġı] andaki, İ.
660
3b: oldı] -, İ.
6 – İ.

2 Seyr-i bāzār-ı Sitanbul ne güzel ʿālem olur
ʿArż ider ḥüsni metāʿın saña ḫūbān ṣaf ṣaf

3 ʿĀlemi ṭīre nişān ide gibi ol ḳaşı yā
Oḳları oldı sadaġında çü müjgān ṣaf ṣaf

4 Seni seyr itmek içün gülşene varsañ nāẓır
Nergis ü sūsen ü gül serv-i ḫırāmān ṣaf ṣaf

5 Olma meʾyūs ḫaṭādur ṣaḳın itmekle günāh
Raḥmet āyātını dirdi saña Ḳurʾān ṣaf ṣaf

6 Bāyezīdīlerüñ ālāy[ı] ṭaġıldı olıcaḳ
ʿAsker-i Ḥażret-i Sulṭān Selīm Ḫān ṣaf ṣaf

7 Devr oḳur ol ḳaşı miḥrāb varup cāmiʿe çün
Ḫātemī ḳopar o dem naʿre vü efġān ṣaf ṣaf

[İ 115b]

661 Ṣāniʿī Çelebiyyü'l-Mülāzım

1 Ṭolanur Kaʿbe gibi kūyuñı yārān ṣaf ṣaf
Ḳapuña ḳarşu ṭurur vālih ü ḥayrān ṣaf ṣaf

2 Beyt-i Maʿmūrı melāʾik niçe eylerse ṭavāf
Kūy-ı yārı ṭolanur ʿasker-i ḫūbān ṣaf ṣaf

661
7 – B.
B nüshasında şiirin son eksik olması ve sonraki sayfada farklı bir redifle yazılmış, baştan eksik yeni bir şiirin bulunması, 114b-115a arasında eksik sayfaların olduğunu göstermektedir. Eksik sayfalarda İ nüshasındaki 663-675 ve 677-696 numaralı şiirler arasındaki 31 gazelin yazılı olduğu anlaşılmaktadır.

3 Şāne-i ṣaf-şiken ālāyına yā hū dime
Kendüden geçmez idi zülf-i perīşān ṣaf ṣaf

4 Ġamzesi tīġ ile luʿb itmese hengāme idüp
Dizilüp ṭurmaz idi ḫancer-i müjgān ṣaf ṣaf

5 Cevherī incü dizer gibi lebüñ vaṣf idicek
Dizilür ḳarşusına laʿl-i Bedaḫşān ṣaf ṣaf

6 Ol perī ḳabrümi seyr itse melek-rūlarla
Ravżam eṭrāfı olur ḥūrī vü ġılmān ṣaf ṣaf

7 Ṣāniʿī mürşid-i erbāb-ı ṣafā olduñsa
Gelüp el ḳavşuralar ḳarşuña yārān ṣaf ṣaf

662 [Merāmī]

1 Seni seyr itmege olsa n’ola yārān ṣaf ṣaf
Pādişeh seyrin ider ḫalḳ-ı firāvān ṣaf ṣaf

2 İtmege cünd-i şitā ile meger ceng ü cidāl
Çemene gel ki ṭurur nīze-güẕerān ṣaf ṣaf

3 Eşk ü āh ile gider kūyına ḫayl-i ʿuşşāḳ
Çekilür Kaʿbeye ṣan ḳāfile-dārān ṣaf ṣaf

662 – B.

4 Ḳan idüpdür diyü ṭutmaġa ḥarāmī gözüñi
Baġlamış her ṭarafın ʿasker-i müjgān ṣaf ṣaf

5 Ey Merāmī sehī-ḳadde şenā eylemege
Reh-i gülşende ṭurur serv-i ḫırāmān ṣaf ṣaf

663 [ʿAzīzī]

1 Ṭolanur kūyını ʿuşşāḳ-ı ġarībān ṣaf ṣaf
Nitekim Kaʿbeyi ḥaccāc-ı firāvān ṣaf ṣaf

2 Ḳanı ol dem ki mey-i laʿl-i lebüñ şevḳi ile
Çekilürdi der-i mey-ḫāneye rindān ṣaf ṣaf

[İ 116a]

3 Şeh-i gül ʿaskeridür bāġda ʿarʿar ḳol ḳol
Aña boy begleridür serv-i ḫırāmān ṣaf ṣaf

4 Görinen ḳara bulutlar degül ejder-mānend
Çekilür göklere dūd-ı dil-i nālān ṣaf ṣaf

5 Yitürüp ʿaḳlını bī-çāre ʿAzīzī dem olur
Beng-i ʿışḳuñla geçer kendüden ey cān ṣaf ṣaf

664 [Ṣiyāmī]

1 Ṭarasa şāne ile zülfini cānān ṣaf ṣaf
Ḳılur ʿuşşāḳı dilā zār u perīşān ṣaf ṣaf

---

663 – B.
664 – B.

2 Çıḳdı ġonçe ḳılup o reng-i zümürrüdde ḳarār
Çekilür gülşene her bülbül-i nālān ṣaf ṣaf

3 Ḳaşlaruñ yāyına ḳurbān olup ʿālemde senüñ
Tīr-i hicrāna nişān olmaġa yārān ṣaf ṣaf

4 Ḳanlu yaşum gören eydür ser-i müjgānumda
Dizilür rişteye ṣan dāne-i mercān ṣaf ṣaf

5 Dem-i giryemde baña acısa ʿummān ṭañ mı
Dökdi bārān-ı belā dīde-i giryān ṣaf ṣaf

6 Ṭurur eşʿār-ı Ṣiyāmī olalı şīrīn-ter
Oḳur ebyātumı her rind-i ġazel-ḫᵛān ṣaf ṣaf

665 [Selāmī]

1 Şol ḳara beñler ile ʿārıż-ı cānān ṣaf ṣaf
Yürimiş Rūma Ḥabeş ʿaskeridür ṣan ṣaf ṣaf

2 Nigerāndur saña cān ile ḫarīdārlaruñ
Ṭurdı bāzār-ı gül ey Yūsuf-ı Kenʿān ṣaf ṣaf

3 Geh gelür gāhī geçer fürḳat ü ġurbette yaşum
Yaġdurur ʿādetidür faṣl-ı bahārān ṣaf ṣaf

---

665 – B.

4 Her gice encüm ile ṣubḥa degin itmege ceng
Olur āhum şereri göklere perrān ṣaf ṣaf

5 Küşte-i ʿışḳ olanın ṭañ mı Selāmī rūhın
Ṭura ṭavāf eylemege ḥūrī vü ġılmān ṣaf ṣaf

[İ 116b]

666 [ʿİlmī]

1 Ḫaylī ʿuşşāḳı dizer seyrine cānān ṣaf ṣaf
Nitekim leşker-i dīvānını sulṭān ṣaf ṣaf

2 Gördi reftāruñı ey serv-i revān ḫayretden
Dikilü ḳaldı hemān serv-i ḫırāmān ṣaf ṣaf

3 Şāh-ı gül bāġa gelürmiş diyü istiḳbāle
Ṭurdılar bülbül-i ḫoş-naġme hezārān ṣaf ṣaf

4 Kūy-ı ʿışḳ içre ḳapular iki cānibde saña
Aġız açmışdur olup ḥüsnüñe ḥayrān ṣaf ṣaf

5 Ḫāric ez-defter-i ʿuşşāḳ ide mi ʿİlmīyi hīç
Yoḳlayup ʿāşıḳını eylese dīvān ṣaf ṣaf

667 [Emānī]

1 Ḥālin aġlar ṭapuña şemʿ-i şebistān ṣaf ṣaf
Od yaḳar başına ṣan ḫayl-i żaʿīfān ṣaf ṣaf

---

666 – B.
667 – B.

2 Kaʿbe rūyında gören beñlerüñi dir ḳıblem
ʿArafāt üzre ṭurur vaḳfeye sūdān ṣaf ṣaf

3 Ḫaṭ degüldür görinen ṣafḥa-i dīdārında
Yazdılar müşg ile ṣan āyet-i Ḳurʾān ṣaf ṣaf

4 Ḳalmadı dīdede bārān-ı sirişkümden eṣer
Müjeler şimdi diler ḫˇācet-i bārān ṣaf ṣaf

5 Varıcaḳ göre Emānī göresin miḳdāruñ
Yaṣdanup ḫāke yata çün ḳamu yārān ṣaf ṣaf

668 [Emānī]

1 Gülşen içre açılur lāle-i Nuʿmān ṣaf ṣaf
Çekilür ṣan ʿalem-i şāh-ı şehīdān ṣaf ṣaf

2 Ḫaṭ-ı ruḫsār degül ṣafḥa-i dīdārında
Bāġ-ı cennetde açılmış gül ü reyḥān ṣaf ṣaf

3 Ḫāl ü ḫaṭṭuñla gören ruḫlaruñı dir gūyā
Cāy-ı maḥşerde ṭurur girü müselmān ṣaf ṣaf

4 Derd-i hecrüñle derūnumda olan ābileler
Ḫum-ı meydür ṣaf-ı mey-ḫānede ey cān ṣaf ṣaf

668 – B.

5 Serv-ḳaddini Emānī göricek ʿāşıḳlar
Pāyına düşdi revān sāye-i bī-cān ṣaf ṣaf

[İ 117a]

669 [Ġıyāṯī]

1 Seyr ider gelüp zümre-i ḫūbān ṣaf ṣaf*
Gūyiyā ḳarşu ṭurur Yūsufa iḫvān ṣaf ṣaf

2 İki çeşmüm ki müjeñden düzer ālāyların
Gūyiyā çenge ṭurur Gīv ü Nerīmān ṣaf ṣaf

3 Ḥalḳa-i ẕikre girüp itdi güzeller devrān
Ṣanki cennetde döner şevḳ ile ġılmān ṣaf ṣaf

4 Cūş idüp baḥri sirişk aḳsa gözinden neʿaceb
Rūy-ı deryāda olur mevc-i firāvān ṣaf ṣaf

5 ʿAsker-i naẓma çeküp kilk-i güher-bār ʿalem
Baġladı her ġazelüm ḳarşuma dīvān ṣaf ṣaf

6 Sehm-i müjgānuñ içün cenge girüp sūsen-i bāġ
Çekdiler birbirine ḫancer-i bürrān ṣaf ṣaf

7 Dāġlar yaḳdı gelüp sīnemde cānān yir yir
Ṣanki mirʾāt ile zeyn eyledi dükkān ṣaf ṣaf

669 – B.

8 Cāmiʿ içre görinen ṣanma duḫān-ı ʿanber
Seni arayı çıḳar bu dil-i sūzān ṣaf ṣaf

9 Ey Ġıyāṣī bu ġazel varsa eger Ṣīrāza
Ṭura taʿẓīm ide hep ehl-i Ḫorāsān ṣaf ṣaf

670 [Belīġī]

1 Āstānında ṭurursa n'ola ḫūbān ṣaf ṣaf
Baġlanur dergeh-i ʿālīde çü dīvān ṣaf ṣaf

2 Zülfine virdi ālāybegligin itdi ser-dār
Ḳalb-i ʿuṣṣāḳı ṣıdı başdan o müjgān ṣaf ṣaf

3 Niçe cān ḳurtarayın bir yalıñuz baş ile ben
Ṭura müjgānı gibi nīze-güẕārān ṣaf ṣaf

4 Sīnemi ḫāne-i zenbūra müşābih ḳılduñ
Görinür ey ḳaşı yā zaḫm-ı firāvān ṣaf ṣaf

5 Çār-sūy-ı ġam-ı miḥnetde dükkān açdı yine
Dizdi gevher[ler]ini dīde-i giryān ṣaf ṣaf

6 ʿĪd-i vaṣluña irem diyü senüñ ey yüzi māh
Çekilür kūyuña ḳurbān-ı dil ü cān ṣaf ṣaf

[İ 117b]

7 Yine bī-bāk oturup ʿīş ide mi gülşende

---

670 – B.

Ey Belīġī mey ü maḥbūb ile yārān ṣaf ṣaf

671 [Ḥıfẓī]

1 Yolına ṭutsa n'ola zümre-i ḫūbān ṣaf ṣaf
Şāh-rāha ṭurur Āṣaf ṣaf-ı devrān ṣaf ṣaf (?)

2 Manẓaruñ olsa maḥal sīne eliflerle ki bāġ
Ḳadr-i ʿālī bulur olduḳça dıraḫtān ṣaf ṣaf

3 Āyet-i ḫaṭṭuña med oḳıya ḳaşuñ Yāsīn
Ger ola ḫāṭır-ı vaṣṣāf-ı Ḳurʾān ṣaf ṣaf

4 Melege yir mi ḳala nūrına ṣūret bula kim
Ḫūb-rūlar ṭuralar ḳarşuña dīvān ṣaf ṣaf

5 Düşer ey Ḥıfẓī aña ẓıll-i hümādur zülfi
Dizilür silsile-i ʿışḳa esīrān ṣaf ṣaf

672 [Beḳāyī]

1 Ṭurdı ṣafṣāf-ı çemen serv-i ḫırāmān ṣaf ṣaf
Şāh-ı gül eyledi nev-rūzına dīvān ṣaf ṣaf

2 Ṣanuram dil-ber uçurduḳça kebūterlerini
Per açar üstine murġān-ı Süleymān ṣaf ṣaf

---

671 – B.
672 – B.

3 Yılda bir kerre ider Kaʿbe ṭavāfın ḥaccāc
Ṭolanur ehl-i ṣafā kūyuñı her ān ṣaf ṣaf

4 Niʿmet-i ʿışḳuñ ile muġtenem oldı ʿuṣṣāḳ
Ġam ṣimāṭına dizildi niçe mihmān ṣaf ṣaf

5 Seni cāmiʿde görüp aġlamaġa aḥvālin
Şekl-i sāʾilde gezer dīde-i giryān ṣaf ṣaf

6 Ey Bekāyī oḳıyup bu ġazeli meddāḥān
Cemʿ olup ḳarşusına diñledi ḫūbān ṣaf ṣaf

673 [Ṣādıḳ]

1 Çekilür işigine ʿāṣıḳ-ı giryān ṣaf ṣaf
Ṣan Süleymāna gelür ʿasker-i mūrān ṣaf ṣaf

2 Gül gibi taḫta geçüp nāz ile dīvān itse
Dikilür ḳarşusına serv-i ḫırāmān ṣaf ṣaf

[İ 118a]

3 Kaʿbe-i ehl-i ṣafā olalı kūy-ı dil-dār
Ṭolanur işigini ḥūrī vü ġılmān ṣaf ṣaf

4 Geldiler bāb-ı hümāyūna yaḳalar yırtup
ʿArż-ı ḥāl itmek içün defter ü dīvān ṣaf ṣaf

673 – B.

5 Ṣādıḳā nāra ṭapar zümre-i Hindūdur kim
Ṭurmadın secde ider yüzine müjgān ṣaf ṣaf

674 **[???]**

1 Ḥüsnüñ evrāḳını yazmış ḫaṭ-ı reyḥān ṣaf ṣaf
Muṣḥaf içre nitekim āyet-i Ḳurʾān ṣaf ṣaf

2 Bu gice burc-ı bedenden dil alur ġamzelerüñ
Ten ḥiṣārın ṭolanur ʿasker-i hicrān ṣaf ṣaf

3 Ḳaşı miḥrābı ʿayān oldı muṣallāda meger
Ṭurup el baġladılar ḳarşuña yārān ṣaf ṣaf

4 Ḳaṭre ḳatre yaşumı rişte-i çeşmümde benüm
Heves-i laʿlüñ ider ṣubḥa-i mercān ṣaf ṣaf

5 Sancaġ-ı tīri dikildi bedenüñ burcında
Ḥāżır ol geldi ālāy-ı ġam-ı müjgān ṣaf ṣaf

675 **[Remlī]**

1 Dizilür kūyuñuñ eṭrāfına yārān ṣaf ṣaf
Ḥarem-i Kaʿbede gūyā ṭurur erkān ṣaf ṣaf

2 Dem urur laʿl-i lebüñ çünki ḥayāt ābından
Ḳarşuña ṭursa ʿaceb mi niçe ʿaṭşān ṣaf ṣaf

---

674 – B.
675 – İ. B 103a-Derkenar.

3 Taḫt-ı ḥüsn üzre cülūs eyleyeli sulṭānum
Geldi dīvānuña el baġladı ḫūbān ṣaf ṣaf

4 Sen lebi ġonçeyi seyr itmege gülşende ḳamu
Bir ayaġ üzre ṭurur serv-i ḫırāmān ṣaf ṣaf

5 Remliyā ḳaşları yāsıyla aġız bir ideli
Atılur sīneme ol nāvek-i müjgān ṣaf ṣaf

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

676 [Nişānī]

1 Bu dil-i bī-çāreye cevr ile virdi yār ḫavf
Bezdi ʿālemden bu cānum çekmeden her bār ḫavf

2 Düşme gönlüm göz ḳarardup zülfinüñ derbendine
Baḥr-ı ḫışmından ṣaḳın kim cümlesinde var ḫavf

3 Ṣabr müşkil āteş-i hicrāna ḳorḳarmış mizāc
Şehre lāzımdur virürmiş her zamānda nār ḫavf

4 Kākülüñ her tārı bendine boyun baġlardı dil
Virmese cāna eger fikr-i gezend-i mār ḫavf

5 Gülşen-i kūyında seyre cān virürdi ehl-i ʿışḳ
Dāmen-i gülden kesilmez gösterür her ḫār ḫavf

6 Ḥışn-ı vaṣluñ almasun aʿdā diyü dil pāsbān
Ḳalʿanuñ ḥıfẓında eyler dāʾimā diẕdār ḫavf

7 Ḫaste gönülüm Nişānī laʿl-i yār añlar anı
Cān-fezā olsa eṭibbā eylemez bīmār ḫavf

---

676 – B.

[İ 118b]

677 [ʿAhdī]

1 Yoluma gelmekle baña viremez aġyār ḫavf
Şīr-i şerze ṣanma seglerden ider ey yār ḫavf

2 Yek-dil olup ġonçe ile nāle ḳılmazdı daḫı
ʿAndelīb-i bī-dile ger virmeseydi ḫār ḫavf

3 Göñlüme gelse ḫayālüñ cān olur ġamdan ḫalāṣ
Pādişeh taḫtında olsa eylemez diẕdār ḫavf

4 Zülfüñ ile ḫaṭṭ[uñ]ı efsūn ile ḥıfẓ itdi dil
Hey ne sāḥirdür ki virmez aña mūr u mār ḫavf

5 Nār-ı hecrüñ yaḳmaġ ile ʿAhdīyi ḳorḳıtmasun
Çü semender olana virmez bilürsin nār ḫavf

678 [Ṣiyāmī]

1 Bunca ẓulm eyler dile gör eylemez dil-dār ḫavf
Hīç raʿiyyetden revā mıdur ide ḫünkār ḫavf

2 Naḳd-i cānum rāygān aldı tenümden ol melek
Ḫāneye girmekden eyler mi olan ʿayyār ḫavf

3 Āteş-i āhumla ḳorḳıtsam revādur ʿālemi
Ehl-i dünyāya vir[ür] şehr içre olsa nār ḫavf

---

677 – B.
678 – B.

4 Ey kemān-ebrū meleklerden ṭoḳınmadan geçer
Nice itmesün ḫadeng-i āhdan aġyār ḫavf

5 Çeşm-i fettānı elümden aldı gönlüm mülkin āh
Vaḳt-i ġāretde Ṣiyāmī eylemez Tātār ḫavf

679 [Tābī]

1 Bülbülüñ āhından eylerken gül-i gülzār ḫavf
Niçün itmez āh-ı ʿāşıḳdan o gül-ruḫsār ḫavf

2 Yār dil ʿāşıḳlıġın vehminden inkār eylemiş
Dostum her yirde olur mūcib-i inkār ḫavf

3 Ceng ider dil ʿasker-i hicrān ile ṭurmaz müdām
Ḳalʿayı aldurmadan lā-büd ider dizdār ḫavf

4 Ol kemān-ebrūyı gördüm ḳaşların çīn eylemiş
Tīr-i tīz-i ġamzesinden eyledüm nā-çār ḫavf

[İ 119a]

5 Cām-ı zehrüñ ḫaste-dil nūş itmeden vehm eylemez
Ölmeden hergiz ṭabībüm eylemez bīmār ḫavf

6 Yār ile vuṣlat demin sür Tābiyā ʿālemler it
Furṣatı fevt eyleyüp itme ṣaḳın zinhār ḫavf

---

679 – B.

680 [ʿUlvī]

1 Āh-ı ʿāşıḳdan niçün itmez ʿaceb dil-dār ḥavf
Çerḫine ṭokınmadan eflāk ider her bār ḥavf

2 Ol boyı şimşāda diñ ʿuşşāḳuñ āhın almasun
Bād-ı ṣarṣardan nihāl-i tāzeye çün var ḥavf

3 Ruḫlaruñ āyīne-i ʿālem-nümā iken bugün
Baḳmaġa imʿān ile eyler ülü'l-ebsār ḫavf

4 Şā[d]mānam aña kim tīġ-i celālüñden şehā
Yüzini döndürmeyüp itmez dil-i ġam-ḫˇār ḫavf

5 Merd-i ʿāmmīden ḳaçar ḳorḳar maʿānī gizlenür
Ecnebī(?) gör dilde eyler nitekim ebkār ḫavf

6 Gerçi olduñ dāġlar[la] sikke-ṣūret ʿUlvī ki
Reh-rev-i ʿışḳ olana ġāyet virür dīnār ḫavf

681 [Ṣadrī]

1 Tīġ-i ḳahr-ı dehrden itme dilā iẓhār ḫavf
Eyle Allāha tevekkül eyleme zinhār ḫavf

2 Ṭaʿne-i aġyārdan ʿuşşāḳa gelmez hīç ġam
ʿAsker-i İslāma ḫāşā viremez küffār ḫavf

---

680 – B.
681 – B.

3 Zerd-rū olmazdı bāġuñ mīvesi günden güne
Çekmese seng-i ḥavādiṣden eger her bār ḫavf

4 Yārını gördükçe lerzān olsa ʿāşıḳ ġam degül
Görse mevlāsın ider elbette ḫidmet-kār ḫavf

5 Cānına geçdi dilüñ ġamzeñ oḳı yitmez midi
Bir yañadan ḫancerüñ n'eyler virüp ey yār ḫavf

6 Cebr ile alma göñül mülkin ḥaẕer ḳıl dime kim
Yār bī-pervādur itmez kimseden cebbār ḫavf

7 Daḫı peydā olmadın Ṣadrī benī ādemde ġam
Yār destinden çekerdi bu dil-i ġam-ḫˇār ḫavf

[İ 119b]

682 [Vaḥyī]

1 Āh-ı ʿāşıḳdan ʿaceb mi itmese dil-dār ḫavf
Nālesinden bülbülüñ ḳılmaz gül-i gülzār ḫavf

2 Çihrem ile eşkden ḳorḳar yoluñda cān u dil
Zāhid ü tüccāra virür dirhem ü dīnār ḫavf

3 Çeşm-i ʿāşıḳ ṭaʿne-i aġyārdan ḳılmaz heves
Ḫār u ḫasdan eylemez deryā-yı gevher-bār ḫavf

---

682 – B.

4 Var ise ṣaḥrālara düşdügi cānā bu durur
Çeşm-i ṣayyāduñdan eyler nāfe-i Tātār ḫavf

5 Gördügüm dem ṣanuram tīġ-i eceldür Vaḥyiyā
Şöyle virmişdür dile ol ġamze-i ḫūn-ḫˇār ḫavf

683 [Ṣānī]

1 Seyre gitmekden eḥibbā ile eyler yār ḫavf
Ġālibā ifsād idüp virmiş yine aġyār ḫavf

2 Derdüñ añup ḫaste-dil cān virmeden eyler hirās
Żaʿf ġālib olsa ölmekden ider bīmār ḫavf

3 Görseñ ʿışḳ ehlin ser-i kūyuñda itme iḫtirāz
Ādemīden ey melek gel itme perīvār ḫavf

4 Dilleri vehhām ider efkār-ı maʿcūn-ı lebüñ
Olıgelmişdür virür bengīlere esrār ḫavf

5 Zülfüñe cān atdı diller gözlerüñden bīm idüp
Çīne ʿazm itse ḥarāmīden ider tüccār ḫavf

6 Miḥnet ü ġamdan dilüñ burc-ı bedende vehmi var
Ḳalʿanuñ ehlinden eyler nitekim dizdār ḫavf

---

683 – B.

7 Şöyle dög aġyārı kūyuñda nigāruñ Ş̱āniyā
Senden itsün ol muḫanneṣ göricek her bār ḫavf

684 [Emānī]

1 Fikr-i laʿlüñden ider abdāl her bār ḫavf*
Herkese lā-büd muḳarrerdür virür esrār ḫavf

2 Ḫaṭṭ u ḫālüñ eylemez nār-ı ʿiẕāruñdan ḥaẕer
Āteş-i dūzaḫdan itmez ṭālib-i dīdār ḫavf

[İ 120a]

3 N'ola yaġma eylese yaşum dile aḳın ṣalup
Ġāret ü tārāc iderken eylemez Tātār ḫavf

4 Nār-ı ḳahruñdan dil-i pür-sūz itmez ictināb
Eylemez āteşden aṣlā murġ-ı āẕer-ḫ̌ār ḫavf

5 Zülf-i pīç-ā-pīçüñi görsem gelür cān aġzuma
Dār gördükde gelür bir şaḫṣa bir miḳdār ḫavf

6 Ṭaʿne-i aġyārdan zinhār Emānī ġam yime
Bir avuç seng ü mederden eylemez kühsār ḫavf

685 [Ḥaydarī]

1 Ḳılsa ḫaṭṭuñdan ne ṭañ bu zülf-i ʿanber-bār ḫavf
Mūrdan ḳılmaz mı ṣanursın nigārā mār ḫavf

---

684 – B.
685 – B.

2 Ṭaʿn-ı aʿdā ile geçmez dil ruḫ-ı dil-dārdan
Ḫār zaḫmından ider mi bülbül-i gülzār ḫavf

3 Dil ruḫuñda zülf-i pür-çīnüñden eyler iḥtirāz
Ey perī dīvāneye virmez egerçi dār ḫavf

4 Cennet-i kūyuñda cā eylerler ey ḥūr-ı behişt
Dūzaḫ-ı ḫırmāndan idüp ṭālib-i dīdār ḫavf

5 Berḳ-i hātifden nişān virür bugün ey Ḥayderī
Şuʿle-i āhumdan eyler[se] n'ola aġyār ḫavf

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

686 [Miṣālī]

1 Öykündügini dāġ-ı ten-i pür-figāra def
Yüzine urdılar gelicek bezm-i yāra def

2 Cisminde ḳaldı bir deri ile bir üstüẖˇān
ʿĀşıḳ geçer benüm gibi ol şīve-kāra def

3 Hāle şu deñlü eyledi tevsīʿ-i dāʾire
Māhı idince bezmüñe ey māh-pāre def

4 Būs u kenār olmasa maḳṣūd muṭribā
Göstermez idi aġzı ile zer-nigāra def

5 Ḫaṭṭı gibi olur o da bir yañadan ḥicāb
Göstermez ol perīyi baña āşikāra def

6 Altun ile Miṣālī pür olmazdı dāmeni
Varmasa meclis-i şeh-i Cem-iḳtidāra def

[İ 120b]

687 [Refʿī]

1 Māh olmaġ istedi gice bezm-i nigāra def
Bildürdi aña dāʾiresin āşikāra def

---

686 – B.
687 – B.

2 Ḳızdurmasun yüzin bir iki pul içün ile
İtsün ḳulaġına bu sözüm ġūşvāre def

3 İtsün hemān sīnesine cānlu yaḳıyı
Derd-i derūnına eger isterse çāre def

4 Ḳaşuñ miṣāli kendüyi düzmez gerer çeker
Gerçek güzel degül midür ey māh-pāre def

5 Andan çevürdi muṭrib-i gül-çihre yüzini
Refʿ ī-i zārveş olalı bī-sitāre def

688 [Ḥasan]

1 Ṭaḳup ḳulaġına zer-i gūşvāre def*
Meclisde beñzedi ṣaruşın bir nigāra def

2 Yandı ṭutışdı muṭrib-i gül-çihre şevḳine
Ṣanmañ celācil anda olur pür-şerāre def

3 Ḳavs-i ḳuzaḫla gelmez iken bir yire nücūm
Gösterdi ehl-i bezme anı āşikāre def

4 Her pāresini eyler iseñ ḳulaġınca ger
Baḳar ḳıyın ḳıyın yine bezm içre yāra def

688 – B.

5 Bir zer beneklü câme geyer gördüm ey Ḥasan
Vardı meger ḥużūr-ı şeh-i kām-kāra def

689 [Ḥasan]

1 Zer câmeler geyüp ṭaḳınur gūşvāre def
Budur murādı kim vara bezm-i nigāra def

2 Ṣanmañ celācil anda gelüp şevḳe sāḳiyā
Dāġ-ı derūnın itdi saña āşikāre def

3 Bir dem yüzüñi görmez ise derd olur gözi
Gel muṭribā yitiş döyemez intizāra def

4 Evc-i sipihr-i ʿişrete māh-ı münīrdür
Pulların ise ne ola yir yir sitāre def

[İ 121a]

5 Barmaḳlar oldı iller anı bezmde ḳatı
Ortaya düşe gibi Ḥasan vara vara def

690 [Ālī]

1 ʿĀşıḳ geçer ḳulaḳdan işitdüm nigāra def
Aldum elüme geldügi dem bezm-i yāra def

2 Uysun uṣūle dāʾiresin gözlesün dilā
Rāz-ı derūnın itdi meger āşikāre def

---

689 – B.
690 – B.

3 Güş itse ḳavl-i muṭribi ṭutsa ḳulaġını
Āheng olurdı nāle ile āh [u] zāra def

4 Abdālvār ʿāşıḳ u pür-dāġ u sīne-kūb
Beñzer hevā-yı ʿışḳa uyar bī-ḳarāra def

5 Dīnāra mālik olmasa dünyāda Āliyā
Bu deñlü elde düşmez idi iʿtibāra defʿ

691 [Emīnī]

1 Meclise geldi sīne dögüp āh u zāra def
Dil-dāde gibi derd ile bir gül-ʿiẕāra def

2 Zühre felekde ṣanuram olur mehe ḳarīn
Alsa eline her ḳaçan ol māh-pāre def

3 Bir iki pula mālik ise sīne germesün
Germ olmasun öñinde hele rūzgāra def

4 Kendin ġarīḳ-i zīver idüp beñzemiş dilā
Zer ġūşvāreler ṭaḳınur bir nigāra def

5 Gösterdügince muṭrib aña yüz ṣovuḳlıġın
Yüz ḳızdurur Emīnī gelür bezm-i yāra def

---

691 – B.

692 [Reʾyī]

1 Ger ṭutmasa ḳulaḳlarını ḳavl-i yāra def
Virmezdi böyle kendüyi naḳş-ı nigāra def

2 Ḫaṭṭ-ı firāḳı alnına yazmış debīr-i ṣunʿ
Ṣoḥbet ṣoñın añup iñiler bir ḳarāra def

3 Cānā deriye ṣarsalar anı ʿaceb degül
Oldı marīż-i ġam düşeli hecr-i yāra def

[İ 121b]

4 Pürdür maʿānī birle ḳulaḳlar işitmedük
N'ola idinse her sözümi gūşvāre def

5 Açup serāy-ı bezm-i sürūd üzre manẓara
Eyler cemāli bāġına Reʾyī neẓāre def

693 [Muḫtārī]

1 ʿĀşıḳ geçer benüm gibi ol ġamze-kāra def
Yir yir teninde dāġ yaḳup kesdi yara def

2 Gösterdügince muṭrib aña yüz ṣovuḳlıġın
Yüz ḳızdurur gelür yine bezm-i nigāra def

3 Ḳulaġı çekilüp yüzi ḳızsa ʿaceb degül
Meclis-be-meclis añılur ey māh-pāre def

---

692 – B.
693 – B.

4 Artar ruḫuña baḳmaġ ile tābı sīnemüñ
Ṭutılsa germ olur güzelüm ḳarşu nāra def

5 Aġzın pür itdi pullar ile ḥoḳḳa-bāzveş
Bu luʿb ile diler vara bezm-i nigāra def

6 Muḫtāriyā gögüs gerüp olsa ʿaceb mi germ
El üzre ṭutılur varıcaḳ bezm-i yāra def

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

694 [Emānī]

1 Key yaraşur saña ey sīm-ten altun üsküf
Geymesün başına her E[hri]men-i dūn üsküf

2 Çūb alup şaʿşaʿadan destine derbān-şekil
Geydi mihrüñle bugün ḫusrev-i gerdūn üsküf

3 Ṣırma kāküllerüñe ʿāḳıbet oldı hem-ser
Saʿy idüp eyledi cānā işin altun üsküf

4 Būstān oġlanıdur şimdi içerden çıḳdı
Geydi derbānuñ olup nergis-i hāmūn üsküf

5 Sāye ṣalmış ṣanuram serv-i ser-efrāza güneş
Gördügümce ser-i bālāñda mevzūn üsküf

6 Beni başdan çıḳarur ʿāḳıbetü'l-emr diyü
Başı teşvīşine düşmiş ḳatı maḥzūn üsküf

7 Yüz [bulup] başına çıḳmazdı o şehr-āşūbuñ
Devlet ü ʿizzete ger olmasa maḳrūn üsküf

[İ 122a]

8 Çıḳarurdı keçesin ṣudan Emānī şāhum
Geydüreydi ḳılıcuñ başına gülgūn üsküf

---

694 – B.

[B 105a]

695 [Sānī]

1 Geydi derbān olup ol dil-ber-i mevzūn üsküf
Eyledi ḥüsn-i dil-efrūzını efzūn üsküf

2 Ol gönüller ḳapucı yārı görüp mihr ile māh
ʿArż ider biri gümiş birisi altun üsküf

3 Diler imiş o şeh-i ḥüsnüñ ola derbānı
Çıḳarup tācı geye şāh-ı hümāyūn üsküf

4 Başlar üzre yir idüp işin altun itdi
Olalı pādişehüm devlete maḳrūn üsküf

5 Geymesün başına börkin diñüz aġyār-ı keçel
Güli yiter aña n'eyler geyüp ol dūn üsküf

6 Māʾil-i sīm ü zer itmiş didiler ol şāhı
Göreyin āteşe yanup ola maġbūn üsküf

7 Kisvet-i hecrüñi görme ser-i Ṣānīye revā
Geymek olmadı sipāhīye çü ḳānūn üsküf

696 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Geymesün mihr-i felek başına altun üsküf
Başladı geymege ol dil-ber-i mevzūn üsküf

695
1 – B.

2 Çekdi zer-dūzlaruñ sūzeni cevrin gerçi
Eyledi ʿāḳıbetü'l-emr işin altun üsküf

3 Olalı şāh-ı Süleymānuñ o şeh-i derbānı
Ḫavf ider geymege her ehrimen-i dūn üsküf

4 Yoġ iken meh gibi noḳṣānı o şehr-āşūbuñ
Ḥüsnini eyledi günden güne efzūn üsküf

5 Ṣanʿatını niçe tiz başa çıḳarmış şābāş
Kākülüñden güzelüm olalı meʾẕūn üsküf

6 Ḳasem itsem başum aġrımaz eger va'llāhi
Geymeseñ olmaz idi devlete maḳrūn üsküf

7 ʿUlviyā kākül-i dil-dārı çıḳardı başdan
Eyledi kendü gibi ānīde maġbūn üsküf

[İ 122b]

697 Miṣālī-i Cevān

1 Gizlemiş kākülüñ ey ḳāmeti mevzūn üsküf
Göreyin kim çıḳa başdan ola maġbūn üsküf

2 Ḫidmetüñde giceler ṣubḥa degin ḳāʾimdür
Şemʿ-i meclis geyer ise n'ola altun üsküf

697
3b: Mecnūn] altun, İ.
5 – İ.
6a: olana] olalı, İ.

3 Āşiyān ṣanma ki derbān-ı şeh-i ʿışḳ olalı
Ey ṣaçı Leylī geyer başına Mecnūn üsküf

4 Şāḫdan destine çūb aldı yine ġonçe-i bāġ
Geydi derbān-ṣıfat ey ruḫ-ı gülgūn üsküf

[B 105b]

5 Ey yüzi māh niçe [...] ḳomışdur
Göreyin görmeye hergiz ser-i gerdūn üsküf

6 Güneş ol māha Miṣālī n'ola derbān olana
Ki geyer gün başına bir güzel altun üsküf

698 Ṣabāyī Beg Yek-çeşm

1 Almayınca başına ol ḳadi mevzūn üsküf
Ḳadrini idemedi dünyede efzūn üsküf

2 Ḳarşusında yaḳamı çāk iderüm ṣubḥ gibi
Geydügince seḥerī ol ḳadi mevzūn üsküf

3 Dergehinde o şehüñ bulmaġ içün rifʿat ü cāh
Ḫarc idüp varını oldı ḳatı medyūn üsküf

4 Başı üzre o güzeller şehi yir itmiş iken
Ne içün ola ʿaceb dünyede maḥzūn üsküf

698
2 – İ.
4a: yir itmiş iken] seyr itmek içün, İ.

5 Teb düşer cismüme ʿaḳlum gider ol demde hemān
Geyse nāz ile ḳaçan ol gözi meftūn üsküf

6 Başdan ʿaḳlumı alur be Ṣabāyī o cevān
Cāme-i sebz ile geyse ḳaçan altun üsküf

699 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Geydi ol meh başına gün gibi altun üsküf
Ḳıldı ʿışḳ ehlini başdan yine meftūn üsküf

2 Ṣanuram mihr ile meh gökde ḳırān eylerler
Geyse biñ nāz ile ol ʿārıżı gülgūn üsküf

3 N'ola baş üzre yir itse aña ol sīm-tenüm
Eyledi ḥüsn ü cemālin anuñ efzūn üsküf

4 Zerd-rū olmaz idi ʿāşıḳ-ı dil-ḫaste gibi
Görüp ol Leylīveşi olmasa Mecnūn üsküf

[İ 123a]

5 Ol hümā sāye ṣalup işini altun itdi
Devlete irdi bulup baḫt-ı hümāyūn üsküf

6 Çerh-i derbān olalı bāb-ı hümāyūnuñda
İdinürken başına bir güzel altun üsküf

699
6b: başına] -, İ.

7 Kim iderdi anı derbān-ı serāy-ı şeh-i ʿışḳ
Āşiyāndan başına geymese Mecnūn üsküf

8 Tāc-ı zerrīn ile Rıḍvān-ı Behişte dönmiş
Ey Ġıyāṣī geyüp ol ḳāmeti mevzūn üsküf

700 Ġınāyī Çelebi-i Keçel-ser

[B 106a]

1 Olalı zülf-i dil-āvīzüñe meftūn üsküf
Çihresin eyledi zerd ey ruḫı gülgūn üsküf

2 Eyledüñ meşʿaleci bāb-ı hümāyūnuñda
Şāhid-i şemʿ geyer ise olur altun üsküf

3 Bir ʿalemdür o boyı serv yeşil cāme ile
Mehçesidür başı üstindeki mevzūn üsküf

4 Uramaz farḳına aġyār sifāl-i següñi (?)
Olmadı pādişehüm herkese ḳānūn üsküf

5 Kemer eylerse Ġınāyī ḳolın ince bilüñe
İşte vallāh faḳīrāne bir altun üsküf

700
3a: ʿalemdür] ʿalem, İ.
3b: mevzūn] altun, İ.

701 Ḥıfẓī-i Dānişmend

1 Ser-i zülfüñle idüp ḳadrini efzūn üsküf
Cümleden üstün işin eyledi altun üsküf

2 Mihr-i ʿālem gibi derbān-ı şeh-i devrānsın
Kime ʿörf ise efendi saña ḳānūn üsküf

3 Der-i devletde ḳadir bulmaġ içün gitdükçe
Oḳur ol āfete gün başına efsūn üsküf

4 Şemʿveş zülf-i siyāhuñla ser-efrāz ammā
Pertev-i mihr-i cemālüñle digergūn üsküf

5 Gün ṭoġar ṣanki ser-i serv-i bülende Ḥıfẓī
Geydügince başına ol ḳadi mevzūn üsküf

[İ 123b]

702 Şuʿūrī-i Dānişmend

1 Aldı çün başına ol ʿārıżı gülgūn üsküf
Buldı ʿālemde dilā baḫt-ı hümāyūn üsküf

2 Ḳavs burcında ṭulūʿ eyledi ṣandum ḫurşīd
Ḳaşuñ üstinde görüp ey ḳadi mevzūn üsküf

701
3b: efsūn] altun, İ.
4b: pertev-i] pür, İ.
702
4b: maḳrūn] altun, İ.

3 Olmışam bir şeh-i sīmīn-bedenüñ derbānı
Başda şuʿle-i āhum durur altun üsküf

4 N’ola ey serv-i ser-efrāz ser-āmed olsa
Oldı çün zülf-i hümāyūnuña maḳrūn üsküf

5 Ḥüsn ser-nāmesine levḥa-i zerrīn oldı
Ey Şuʿūrī geyüp ol ruḫları gülgūn üsküf

703 Ser-dār-ı Gīdiyān Güzīde-i Kūn-dādegān Ṣiyāmī

1 Almasa başına şāhīn gibi altun üsküf
Ṣayd-ı murġ-ı dil ider miydi o mevzūn üsküf

[B 106b]

2 Māh-ı nev ḫanceridür çerḫ dönüpdür ḫūba
Āfitābı serine eyledi gerdūn üsküf

3 Oldı ḫūn-āb-ı ciger-reng yaḳam giryemden
Eyledi gözlerümüñ yaşını gülgūn üsküf

4 Ṭobdur ġabġabı dil ḳalʿasınuñ fetḥi içün
Eyledi ehl-i dili ḥāṣılı maġbūn üsküf

5 Ḳullaruñ ḫāk-i rehüñ tāc-ı saʿādet itsün
Der-i derbānı revā olsa Ferīdūn üsküf

703
6b: nāz ile pür-ḫūn] nāle vü efġān, İ.

6 Ḳapuya çıḳdı Ṣiyāmī beni gördi dil-dār
Eyledi baġrumuzı nāz ile pür-ḫūn üsküf

704 Ṣıdḳī Beg Çāvūş

1 Başına geydi o şeh yine bir altun üsküf
Hele zībā yaraşur ḳaddine mevzūn üsküf

2 ʿĀşıḳ olmış gibi beñzer ruḫuña pādişehüm
Beñzi ṣararmış olup ḥāli digergūn üsküf

3 Ger göreydi seni üsküfle eyā şūḫ-ı cihān
Geymeseydi başına şāh-ı hümāyūn üsküf

4 Başuñ üstinde yir itmiş ṭolaşur kākülüñe
Şöyle beñzer ki olupdur saña meftūn üsküf

[İ 124a]

5 Şaʿşaʿa ṣanma felekde görinen Ṣıdḳī o māh
Şīve vü nāz ile her gün geyer altun üsküf

705 Tābī-i Dānişmend

1 Olalı sen şeh-i sīmīn-tene meftūn üsküf
İtdi taḥṣīl ġamuñda ruḫ-ı zergūn üsküf

2 Aldı derbānuñ olup destine bir sīm ʿaṣā
Şemʿ geyse yaraşur başına altun üsküf

705
3a: zerd-rū] zerd, İ.
5b: Mecnūn] mevzūn, İ.

3 Zerd-rū olsa benüm gibi ʿaceb mi şāhā
Oldı sen sīm-tenüñ ʿışḳına meftūn üsküf

4 Oldı var ise dilā şāḫ-ı güle ḫidmet-kār
Ġonçeler başına geydi yine gülgūn üsküf

5 Tābiyā oldı o Leylīveşe derbān meger
Āşiyāndan urınur başına Mecnūn üsküf

706 Mevlānā Merāmī

1 Geymege ḳapuda ol ḳāmeti mevzūn üsküf
ʿArż ider mihr-i seḥer aña bir altun üsküf

[B 107a]

2 Olalı aña muḳārin işin altun itdi
Olsa ʿizzetle n'ola devlete maḳrūn üsküf

3 Tāc-ı Key-ḫusrev olur baña sifāl-i seg-i yār
ʿIşḳ-ı Leylīde idindi anı Mecnūn üsküf

4 Şemʿdür ṣanki yanar ḳapuda ol māh-liḳā
Şuʿlesidür görinen başda altun üsküf

5 Taḫt-ı ḥüsn olduġı bu saña müsellem dāʾim
Key yaraşur ḳatı ey şāh-ı hümāyūn üsküf

706
4a: yanar] yire, İ.
6b: medyūn] altun, İ.

6 Anı derbān ideli bāb-ı hümāyūnda felek
İtdi ʿuşşāḳı Merāmī aña medyūn üsküf

707 Beyāniyyü'l-Ḳāżī

1 Yaraşur geyse eger ḫāver-i gerdūn üsküf
Şāhsın geyse ne var bir ḳuluñ altun üsküf

2 Gül gibi bāġa gelüp gülseñ açılsañ n'ola kim
Ḫaylī açmış seni ey ruḫları gülgūn üsküf

[İ 124b]

3 Gül-i nesrīn ṣanur tāze nihāl üzre gören
Geyse başına ḳaçan ol ḳadi mevzūn üsküf

4 Yine sen pādişeh-i ḥüsnüñ olup ser-dārı
Oldı gīsū-yı dil-āvīzüñe maḳrūn üsküf

5 Ol şehüñ kāküli sevdāsı çıḳarmış başdan
Vechi var olsa Beyānī gibi maḫzūn üsküf

708 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Ḥüsnüñüñ zīverini eyleyüp efzūn üsküf
İtdi bu vech ile cān u dili meftūn üsküf

2 Fuḳarā müze gibi ḳaldılar ayaḳlarda
Başa iletdi işin zerle o mevzūn üsküf

708
6 – İ.

3 Ḳapucı olmasa murġān-ı Süleymān içre
Geymek olmaz idi şāhīnlere ḳānūn üsküf

4 Nergis olmasa eger şāh-ı gülüñ derbānı
Yine pīrūze ʿaṣā ṭuta vü altun üsküf

5 Ġonçeler şāh-ı gülüñ çünki iç oġlanlarıdur
Ṭaşrada geyse n'ola her biri gülgūn üsküf

6 Ḳatl-i ʿuşşāḳa ʿadū-yı keçeli cellād it
Ṣıvama merhemi başdan aña olsun üsküf

7 Kisvet-i devlet-i ʿışḳ olmadı her başa naṣīb
Ey Beḳāyī geyemez dünyede her dūn üsküf

[B 107b]

709 İlāhī-i Dānişmend

1 Gün gibi geyse ḳaçan ol meh-i gerdūn üsküf
Tāb-ı ruḫsār-ı cemālin ider efzūn üsküf

2 Tel idüp şaʿşaʿadan çekdi bu zer-kār-ı mihr
Māh-ı bedrüñ başına eyledi altun üsküf

3 Başı üzre yir idüp oldı o meh-rūya ḳarīn
Ġālibā her dem olur devlete maḳrūn üsküf

4 Tāc-ı zerle ḳapuña geldi güneş ḫidmet içün
Kim olupdur ḳapuñ oġlanına ḳānūn üsküf

5 Şāḫ-ı gül gülşene gelse olur öñince revān
Ṭañ mı geyse serine lāle-i gülgūn üsküf

6 Gün gibi bulmış idüñ ḳalb-i İlāhīde żiyā
Virdi ḥüsnüñe revāc eyledi efzūn üsküf

[İ 125a]

710 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Ṣanmañ ol sīm-tenüñ geydügin altun üsküf
Ruḫını ḥasret ile eyledi zergūn üsküf

2 Fitne fenninde ser-āmed çıḳarur kākülüñi
Beñzer ey şāh olupdur aña meftūn üsküf

3 Çihresin zerd ideli hecr-i ruḫ-ı ālüñle
İşin ey sīm-berüm eyledi altun üsküf

4 Yaraşurdı ḳovalıḳ kendüyi yüksekde ḳomaḳ
Geymese başına her ehrimen-i dūn üsküf

5 N'ola mihr ile gelürse seḥerī ḳapuña çerḫ
Geyer ey şeh ḫidem-i bāb-ı hümāyūn üsküf

710
4 – İ.
6b: gerdūn] altun, İ.
7a: mihr-i] şāh-ı, İ.
7b: ḫūrşīdden] ḫūrşīdin, İ.

6 Böyle teng itmez idi taḳyesin āhum serine
Öykünüp saña eger geymese gerdūn üsküf

7 Ṣadriyā anı baş üzre ṭutar ol mihr-i cihān
İtse ḳadrin n'ola ḫūrşīdden efzūn üsküf

711 Rıżāyī Kerīm Çelebiyyü'l-Müderris

1 Çün geyerler şeh-i ḫāver meh-i gerdūn üsküf
Key yaraşur saña ey sīm-ber altun üsküf

2 Sen şehüñ başına çıḳdı diyü geçdiler naḳş
İtse pür-çīn-i cebīnin n'ola maḥzūn üsküf

3 Sāye-i perr-i hümā düşdi ṣanurlar başına
Her ne gün ki geye ol baḫtı hümāyūn üsküf

[B 108a]

4 Ṭartılursa yiri mīzān-ı felekde meh ile
Virdi şöhret şu ḳadar yāra o mevzūn üsküf

5 Gün ṭoġar burc-ı şerefde serine ṣanki mehüñ
Yār her geh ki Rıżāyī geye altun üsküf

712 Merḥūm Yaḳīniyyü'l-Ḳāżī

1 Ḳıldı zībālığınuñ zīverin efzūn üsküf
Yaraşur geyse o laʿl-i leb-i meygūn üsküf

712
5b: pür dür-i] pürdür diyü, İ.

2 Ḥüsn bābında muʿārıż olımaz aña güneş
Seḥerī çıḳsa o neden geyüp altun üsküf

3 Murġ-ı dil ḳapucı şeh-bāz idügin bildürmiş
O gözi şāhīn idüp geymegi ḳānūn üsküf

[İ 125b]

4 Ṣan ser-i serv-i revān üzre yir itmiş nergis
Geşt-i bāġ itse geyüp ol ḳadi mevzūn üsküf

5 Ey Yaḳīnī bu ġazel maʿnīde bir deryādur
Oldı ḳaʿrında anuñ pür dür-i meknūn üsküf

713 Vālihiyyü'l-Ḳāżī

1 Gün gün üzre çün ider ḥüsnüñi efzūn üsküf
Yaraşur gün gibi ey meh saña altun üsküf

2 Gördi derbān-ı şeh olduġuñı iḫżār itdi
Māh-ı nev zer kemer ü mihr bir altun üsküf

3 Ṣanuram başına gün ṭoġdı nihāl-i servüñ
Göricek geydügin ol ḳāmeti mevzūn üsküf

4 Öykünüp sen meh-i ḫurşīd-i cenāba cānā
Şemʿ gibi ne revādur geye her dūn üsküf

5 Ol şehüñ olmasa derbānı ʿaṣāya ṭayanup
Vālihī geymez idi nergis-i meftūn üsküf

714 ʿUbeydiyyü'l-Ḳāżī

1 Gördi sen māhuñ ider ḥüsnini efzūn üsküf
Işılatdı saña ḫurşīd bir altun üsküf

2 Sen şeh-i ḥüsnüñ olup ḳaddi livā-yı sīmīn
Zer ʿalemdür aña ey ḳāmeti mevzūn üsküf

3 Bülbül-i zārlaruñ ṣandı ṭaḳınduñ gül-i zerd
Alıcaḳ başuña ey ruḫları gülgūn üsküf

4 Zevraḳ-ı ḥüsn-i melāḥat ḳaşuñ ey şāh-levend
Oldı fānūs-ı zer üstinde hümāyūn üsküf

[B 108b]

5 Māhdur alnı ʿUbeydī o hilāl-ebrūnuñ
Hāledür ṣan anı devr eyledi altun üsküf

715 Birāder-i Merḥūm Yaḳīnī Çelebi

1 O mehüñ itdi çü zībālığın efzūn üsküf
Yaraşur gün başına geyse bir altun üsküf

2 Mihr ṣanma o mehüñ kūşe-i tāc-ı zerinüñ
ʿAks-i nūrın serine eyledi gerdūn üsküf

---

714 (G 149, s. 113, *Ubeydî Divanı*. G XVI, s. 23, *Şiir Mecmualarında XVI ve XVII. Asır Divan Şiiri: Ubeydî, Aşkî*. Şem'î, İşretî.)
1a,b 2b, 3b, 4b, 5b: üsküf]eskef, *Ubeydî Divanı*.
4a: ḥüsn-i] baḥr-ı, *Şiir Mecmualarında ... Ubeydî*.
5b: devr] dūr, *Ubeydî Divanı*.

[İ 126a]

3 Ḳızarup şerm ile lāle yire urdı tācın
Bāġda geydi çün ol ḳāmeti mevzūn üsküf

4 Reşk ile hem-ser olaldan o gül-i raʿnāya
Ġonçenüñ her dem ider baġrını pür-ḫūn üsküf

5 Serler üzre yir idüp dilleri meftūn itdi
Olalı kākül-i müşgīnüñe maḳrūn üsküf

6 Tāc-ı zerrīnin ider nergis-i gülşen ber-bād
Bāġda geyse o sīmīn-beden altun üsküf

7 Nitekim bāġda nergis ola reyḥāna ḳarīn
Ola ol zülf-i dil-āvīzüñe meftūn üsküf

716 Reʾyī-i Zerd Dānişmend

1 Ḫāḳ-i pāk idene her baḫtı hümāyūn üsküf
Olsa her bende-i ḫākistere ḳānūn üsküf

2 Ġonçeler ṣanma çemen ol şeh-i derbān olalı
Saña yir yir ṣunar ey ruḫları gülgūn üsküf

3 Ele çūb-ı zer alup şaʿşaʿadan mihr o şehüñ
Geydi derbānı olup başına altun üsküf

716
1a: pāk] pāyuñ, İ.

4 Ḳaṭre-i eşk ile gör ʿaksin o māhuñ gözde
Görmek isterseñ eger pür-dür-i meknūn üsküf

5 Göze göstermedi Reʾyī o hümā murġ-ı dili
Geydi şehden meger ol baḫtı hümāyūn üsküf

717 Şāniʿiyyü'l-Mülāzım

1 Geyeli başuña ey ḳāmeti mevzūn üsküf
Oldı mihr-i ruḫuña şaʿşaʿa altun üsküf

2 Görinen çerḫ-i berīn üzre Şüreyyā ṣanma
ʿArż ider her gice ey meh saña gerdūn üsküf

3 N'ola günden güne artarsa şehā ʿuşşāḳuñ
Eyledi ḥüsn-i dil-efrūzuñı efzūn üsküf

[B 109a]

4 Bir zamān ḫāke ber-ā-ber idi ey şāh-ı güzīn
Şimdi sāyeñde senüñ devlete maḳrūn üsküf

5 Şāniʿī kākülini yār aña teslīm itdi
Var ise ol perīye eyledi efsūn üsküf

[İ 126b]

718 Beliġī-i Yeñiçeri

1 Āfitāb eylemiş ey meh seni altun üsküf
Reşk idüp saña geyer Ḫusrev-i gerdūn üsküf

717
2b: gerdūn] altun, İ.
718
5 – İ.

2 Başına ḳondı saʿādetle hümā-yı devlet
Ḫalḳ ṣanur geyer ol şāh-ı hümāyūn üsküf

3 Cevher-i ḫāk-i rehin ide gibi başuma tāc
Virdi ol şeh baña rüʾyāda bir altun üsküf

4 Şemʿveş pādişehüñ bāb-ı hümāyūnında
Yandı par par geyüp ol ḳāmeti mevzūn üsküf

5 Göreyin odlara yansun yüzümi zerd idüben
Ḥālümi ġāyet ile itdi digergūn üsküf

6 Ey Belīġī ḳapu ḳapu dilenür miydi güneş
O ḳapucı güzele olmasa medyūn üsküf

719 Ḫātemī Beg

1 Geyse ḫūrşīd-ṣıfat ol ruḫı gülgūn üsküf
Ḥüsni māhınuñ ider nūrını efzūn üsküf

2 Şems bir serv boyınca göge aġmışdı seḥer
Yād ile geymiş idi ol ḳadi mevzūn üsküf

3 İtdi ol sīm-ten ü mūy-ı miyānı ser-keş
Şeh-benek cāme vü zerrīn kemer altun üsküf

719
İ nüshasında 2b, 3b'de tekrar etmiş; 3b, 4b olarak yazılmış; 4b ise hiç yazılmamıştır.

4 Dil-rübā şāhını sen gözleri şeh-bāzlaruñ
Key yaraşur saña ey ḳadri hümāyūn üsküf

5 Ḫātemī ol şeh-i ḥüsn efser idindi başına
Olsa n'ola şeref-i tāc-ı Ferīdūn üsküf

720 Şükrī-i Dānişmend Türk ki Şāḫ-ı Güli Çobanlaruñ Toyaḳasına Teşbīh İtmişlerdür

1 Başına geyse n'ola ol ḳadi mevzūn üsküf
Geyürürler ser-i şāhīne çü altun üsküf

2 Geymesün pādişehüm börk ʿadū-yı nā-dān
Geymek olmadı sezā başına her dūn üsküf

3 Şāḫ-ı gülden toyaḳa aldı eline ġonçe
Geydi derbānveş ey ruḫları gülgūn üsküf

[B 109b]

4 Gizleyüp ol ṣanemüñ kākül-i ʿanber-būyın
Eyledi baġrumuzı cevr ile pür-ḫūn üsküf

[İ 127a]

5 Ey ṣaçı Leylī senüñ nāz ile her dem serüñe
Alduġuñ görse ider Şükrīyi Mecnūn üsküf

720
5b: Şükrīyi Mecnūn] şükrini efzūn, İ.

721 Ümīdī-i Dānişmend

1 Olalı kākülüñe hem-ser ol altun üsküf
Başa çıḳmasun iñen ey ruḫı gülgūn üsküf

2 Altun adın baḳır eyler meded ey sīm-beden
Olmasun ġayrıya hem-ser o hümāyūn üsküf

3 Çihre-i zerd ü nizāruma naẓar ḳılmayalı
Oldı çīn eyleyüp ebrūsını maḥzūn üsküf

4 Şemʿ-i kāfūr-ı leṭāfetdür o ḳadd-i mevzūn
Şuʿle-i ḥüsn ü melāḥatdür ol altun üsküf

5 Ey Ümīdī olımaz hem-ser o māha ḫūrşīd
Geydürür gün başına gerçi bu gerdūn üsküf

722 Nāmiyyü'l-Ḳāżī

1 ʿArż-ı ḥüsn eyle geyüp başuña altun üsküf
Key yaraşur saña ey ruḫları gülgūn üsküf

2 Gizleyüp kākülüñi ey ruḫı gülgūn üsküf
Ḥāl-i ʿuşşāḳı ʿaceb itdi digergūn üsküf

---

721 (G 99, s. 115, *Ümîdî Divanı*.)
1a: olalı] oluban, *Ümîdî Divanı*.
2b: ġayrıya] kimseye, *Ümîdî Divanı*.
3a: nizāruma] nizārına, *Ümîdî Divanı*.
5a: māha] şāha, *Ümîdî Divanı*.

3 Üsküfin başına teng itdi ḳamu şeh-bāzuñ
Geyeli başına ol şāh-ı hümāyūn üsküf

4 Ey melek iki hilāl üzre güneş olmaz çün
Yā nedür ḳaşlaruñ üstinde ol altun üsküf

5 Gündüzin şemʿ görinmez gice ṭaşra çıḳmaz
Geyeli başına ol ḳāmeti mevzūn üsküf

6 Aldı baş üzre idüp her kişi ġāyet taʿẓīm
Nāmiyā olduġıçün ol şeh-i maḳrūn üsküf

723 Celīliyyü'l-Ḳāżī

1 Başuñ üzre yir idüp ey ḳadi mevzūn üsküf
Eyledi ṣanʿat ile işini altun üsküf

2 Nūrdur indi semādan başuñ üzre nā-geh
Anı sen ṣanma eyā ruḫları gülgūn üsküf

[İ 127b]

3 Başuña çıḳmaġ ile olmadı pāyuña dönüp
Yüzini sürmege ṣarḳar idüp efsūn üsküf

[B 110a]

4 Ḳulıdur şāh-ı ḫarābātuñ eyā sāḳī n'ola
Cāmdan başına ursa Cem-i gerdūn üsküf

5 Ey Celīlī o ḳamer-çihreye ṣūret vireli
İtdi bu ṣūret ile ʿālemi meftūn üsküf

724 Resūlī-i Cüzʾ-ḫᵛān

1 Geydi bevvāb olup ol ruḫları gülgūn üsküf
İtdi ʿāşıḳlarınuñ ʿışḳını efzūn üsküf

2 Yūsuf-ı Mışr-ı ḥasen oldı vü ʿizzet buldı
Geyeli gün gibi ol ḳāmeti mevzūn üsküf

3 Der-i devletde o sīmīn-bedenüm ʿizzetle
Geyer ise yaraşur başına altun üsküf

4 Gün gibi göklere irürse yiridür başı
Olalı ʿizzet ile ol meh-i maḳrūn üsküf

5 Bāde-i ʿışḳı ile ʿālemi ser-mest itdi
Ey Resūlī geyeli ol lebi meygūn üsküf

725 Merḥūm Keyfī-i Nā-Şād

1 Saña alınmasa ey dil-ber-i mevzūn üsküf
Ṣararup olmaz idi böyle digergūn üsküf

2 El ayaġuñ öpemez yüz bulup ol başa çıḳar
Ḥaddini bilmesün ey şāh-ı hümāyūn üsküf

3 Gerçi başında yir itmiş göreyin mālı ile
Yire geçüp ola Ḳārūn gibi maġbūn üsküf

725
2b: bilmesün ey] bilsün eyā, İ.

4 Mālik olsa bu ḳadar māla şehā çoḳ görme
Der-i devletde bugün ṭapuña maḳrūn üsküf

5 Āteş-i ḫaddüñ ile hergün eyā sīm-beden
Ṭutışup şevḳ ile yir yir yanar altun üsküf

6 Muṭrib ü sāḳī vü yārān götüri mest oluruz
Keyfī meclisde geye ol lebi meygūn üsküf

726 [Ṣafāyī]

1 Çün geyer başına ol ruḫları gülgūn üsküf
Ne revādur ki geye her Ehrmen-i dūn üsküf

2 ʿĀşıḳ-ı ḫaste-dilüñ ḥāli digergūn oldı
Geyeli başına ol ḳāmeti mevzūn üsküf

3 Gerçi bāzuñ alınur üsküfi itdükde şikār
Sen göñül murġını ṣayd it geyüp altun üsküf

4 Ḳapucı dil dimege buldı liyāḳat cānā
Olalı ol gözi şāhīne çü ḳānūn üsküf

5 Vaṣluña çāre bulursa bu Ṣafāyī bendeñ
Cān u baş yoluña virür degül altun üsküf

---

726 – B. B 127a-Derkenar.

[İ 128a]

[ḲAF]

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

727 **Merḥūm Raḥmī Çelebi**

1 Cihāndan geçmek imiş ʿāşıḳ-ı cānāneye lāyıḳ
Nitekim şemʿe per yaḳmaḳ durur pervāneye lāyıḳ

2 Ayaġın uzadup miḥrāb içinde ḫˇāb-ı nāz eyler
Bu ḥāletler degül ol nergis-i mestāneye lāyıḳ

3 Serüm sāġar iderse ben ölicek n'ola ger devrān
Fenā bezminde devr itmek durur peymāneye lāyıḳ

[B 110b]

4 Ṣadā-yı erġanūnī bezm-i ḥayretde nedür Mecnūn
Cünūn zencīrinüñ āvāzı bes dīvāneye lāyıḳ

5 Maḥabbet cevherin dilden ṣaḳın ʿarż itme nā-dāna
Öñincek Raḥmiyā Ḥıfẓī hemān vīrāneye lāyıḳ

728 **Ṣānī Beg**

1 Ṣaçın aġyāra ʿarż itmek degül cānāneye lāyıḳ
O bir zencīr durur zīrā dil-i dīvāneye lāyıḳ

728
5b: şemʿine] şevḳine, İ.
6a: ḥalaḳ] ḫalḳa, İ.

2 Müyesser olmadı dil-ber nihānī ḫāneme gelmek
Meger ol genc görmez kendüyi vīrāneye lāyıḳ

3 Ḫayāl-i yāra ʿāşıḳ dilde ḫūn-ı mā-ḥażar çeksün
Riʿāyet itmedür mihmānī ṣāḥib-ḫāneye lāyıḳ

4 O zülf-i müşg-būy u ʿanber-āgīnin ṭarar gördüm
Didüm cānāna ḫidmetdür bu olmış şāneye lāyıḳ

5 Dile mihr-i cemālüñden ġaraż kesb-i ḥarāretdür
Ruḫuñ şemʿine per yaḳmaḳ durur pervāneye lāyıḳ

6 O zülf ü ḫāle meyl itmek münāsibdür ḳılup ḥalaḳ
Göñüller murġı ṣayd olmaḳ o dām u dāneye lāyıḳ

7 Ne ḥaddidür ser-i kūyuñda ṣūfī naʿralar urmaḳ
Bu bir şūrīdelikdür Ṣānī-i mestāneye lāyıḳ

729 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Maḥabbet şemʿine yansam bu ben pervāneye lāyıḳ
Ḫarāb-ı genc-i ʿışḳ olsa dil-i vīrāneye lāyıḳ

2 Saña cān virdügüm ʿayb olmasun tā cāndan ġayrı
Nesi vardur maḥabbet ehlinüñ cānāneye lāyıḳ

729
2a: tā] -, İ.

3 İçüp ayaġuña düşsem baña incinme ey sāḳī
İçüp ayaġuña düşmek durur mestāneye lāyıḳ

[İ 128b]

4 Ḳoyup kūyını cānānuñ cünūn vādīlerin ṭutdı
Ne deñlü ṭaş atarlarsa dil-i dīvāneye lāyıḳ

5 Ḫam-ı zülfinde yāruñ göñlümi alur ele her dem
Dil-i ṣad-pārede yir eyler isem şāneye lāyıḳ

6 Ġıyāṣī daʿvet it ġam-ḫāneñe var ol perī-rūyı
Degüldür ey gedā gerçi o şeh ġam-ḫāneye lāyıḳ

730 ʿUlvī Çelebi ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Dil-i şeydā görür kendin ġam-ı cānāneye lāyıḳ
Ṣanur dīvāne her genci olur vīrāneye lāyıḳ

[B 111a]

2 Ṣurāḥīyle aġız bir eyleyüp peymāne meclisde
Öperler laʿl-i meygūnın degül cānāneye lāyıḳ

3 Ezel bezminde nūş itdi maḥabbet bādesin her kim
Ḫarābātī olup güp düşse ger mey-ḫāneye lāyıḳ

4 Dilā hemşīresin rez duḫterinüñ bulduġı yirde
Çekerse rind-i dürd-āşām olan merdāneye lāyıḳ

730
4b: olan] -, İ.

5 Ṭolandum mezraʿ-i dünyāyı gendüm sū-be-sū hergiz
Gözüm yaşı gibi ben görmedüm bir dāneye lāyıḳ

6 Şular kim āşinādur naẓm ile bu şiʿr-i ʿUlvīyi
Sezādur daḫl iderlerse degül bīgāneye lāyıḳ

731 Tābī-i Dānişmend

1 Görürsin sen ruḫuñ şemʿini her bir ḫāneye lāyıḳ
Yanarsa nār-ı ġayretle dil-i pervāneye lāyıḳ

2 Erāzil meclisin mihr-i cemālüñ ḳılmasun rūşen
Begüm şemʿ-i cemālüñ görme her kāşāneye lāyıḳ

3 Ṣaḳın kāşāne-i ʿAhdīye ey sīmīn-beden varma
Degüldür genc-i vaṣluñ çünki her vīrāneye lāyıḳ

4 Çıḳardum rişte-i zülfüñ elümden bilmedüm ḳadrin
Ne pend eylersüñ ey meh şimdi ben dīvāneye lāyıḳ

5 Ḳo yansun Tābīnüñ ʿışḳuñla ey meh dāʾimā gönli
Ṭutışmaḳdur cemālüñ şemʿine pervāneye lāyıḳ

[İ 129a]

732 ʿAhdī-i Baġdādī

1 Görür mi sevdügin ʿāşıḳ olan efsāneye lāyıḳ
Olur mı böyle isnād eylemek cānāneye lāyıḳ

731
1a: şemʿini] şevḳni, İ.

2 Ṣalardı ḫāneñe tābı ruḫı pertev o meh-rūnuñ
Eger görseydi şemʿ vaṣlını her ḫāneye lāyıḳ

3 Ümīd-i genc-i vaṣlıyla yaḳılup bī-nişān olma
Olur genc-i viṣāli ṣanma her vīrāneye lāyıḳ

4 Elüñden zülfini çekse ʿaceb mi ol perī-peyker
Degül zencīr-i zülfi çünki her dīvāneye lāyıḳ

5 N'ola pervāne olsañ şemʿ-i ruḫsārına ʿAhdīveş
Bilürsin tāb-ı şemʿe yanmadur pervāneye lāyıḳ

733 **Ve lehu**

1 Maḥabbet itmedür dāʾim dil-i ferzāneye lāyıḳ
Gehī cevr ü gehī mihr eylemek cānāneye lāyıḳ

[B 111b]

2 Dilümde şevḳ-i ruḫsāruñ tecellī eylese ṭañ mı
Bilürsin şemʿ-i bezm-ārā olur kāşāneye lāyıḳ

3 Ġamuñla göñlümi yaḳduñ dirīġā görmedüñ gitdi
Viṣālüñ gencini şāhum dil-i vīrāneye lāyıḳ

4 Elüñden geldügi luṭfı idersin dāʾim aġyāra
Belā sengin görürsin ʿāşıḳ-ı dīvāneye lāyıḳ

5 Nedendür çaḳ bu deñlü ʿAhdī-i dīvānenüñ ʿömrüm
Görürsin zülfüñ ucından dilin efsāneye lāyıḳ

734 Merāmī Beg

1 Didüm cānāneye bu cānʿaceb cānā neye lāyıḳ
Didi nāz ile neñ vardur daḫı cānāneye lāyıḳ

2 El uzatmaḳ neden zülf-i dil-āvīzüñe ey meh-rū
Degül bu mertebe ʿālemde ḥadd-i şāneye lāyıḳ

3 Dil-i Mecnūn n'ola baġlansa dāʾim zülf-i dil-dāra
Olur zencīr lā-büd dünyede dīvāneye lāyıḳ

4 Ḫayāl-i ḫaṭṭ-ı dil-dārı n'ola naḳş eylesem dilde
Ki ḫaṭṭ-ı ḫūb olur zīrā ki her kāşāneye lāyıḳ

5 Taṣavvur eyleyüp şemʿ-i ruḫ-ı dil-dārı yan yaḳıl
Merāmī āteşe yanmaḳ durur pervāneye lāyıḳ

[İ 129b]

735 Ṣadrī-i Yolpāz

1 Dilā bir naẓm-ı ter ḳıl ol dür-i yek-dāneye lāyıḳ
İdüp rengīn edālar ʿārıż-ı cānāneye lāyıḳ

2 Yüzüñ göster hemān cān virmeden ḳaçmaz begüm ʿāşıḳ
Degüldür yanmada pervā yimek pervāneye lāyıḳ

3 Niçün ʿaks-i ḫaṭuñ görmezsin elyaḳ çeşm-i ġamnāke
Bilürsin ḫod ḫaṭ-ı zībā olur kāşāneye lāyıḳ

735 (Şiirin 5. beyti *Ahdî Tezkiresi*, s. 201'de yer almaktadır.)

4 ʿAcebdür āşināya cān virürken baḳmaz ol ḫūnī
Viṣālin rāygān ammā görür bīgāneye lāyıḳ

5 Ayaḳ baṣduḳda ʿışḳa terk-i ser itmek gerek ʿāşıḳ
Belī beẕl-i seḫā itmek durur mestāneye lāyıḳ

6 Zen-i dehri ṣaḳın erzānī görme kendüñe ey dil
Ki bir nā-maḥreme baḳmaḳ degül merdāneye lāyıḳ

7 Ḳoyup cānı dili zülf-i girih-gīrüñle bend itme
Bu luṭfı pādişāhum görme bir dīvāneye lāyıḳ

8 Niçün ʿışḳı sezā görmezsin aḥbāba be hey ṣūfī
Ḫarābāt ehli ḫod güp düşseler mey-ḫāneye lāyıḳ

[B 112a]

9 Begüm eşʿār-ı Ṣadrīyi ṣaḳın ġayra ḳıyās itme
Sözi efsūndur anuñ degül efsāneye lāyıḳ

736 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Olur mı her göñül mesken ġam-ı cānāneye lāyıḳ
Serīr-i şāhı kim gördi ola her ḫāneye lāyıḳ

2 Çıḳar aġyār-ı bed-kişi göñülden ey ṣanem hergiz
Ḥarīm-i Kaʿbe olmaz rāhib-i büt-ḫāneye lāyıḳ

3 Raḳībüñ ḳalbine derd ü ġam-ıʿışḳuñ maḥal görme
Bu bir gencīnedür şāhum dil-i vīrāneye lāyıḳ

4 Ṣurāḫī gibi bezmüñde n’ola ḳan aġlasam her dem
Görürsin būse-i laʿl-i lebüñ pervāneye lāyıḳ

5 Ser-i zülf-i nigāra dest-res ümmīdin eylerdüm
Dirīġā üstüḫānum yoḳ tenümde şāneye lāyıḳ

6 Ben anı bunca yıllar ṣaḳlamazdum ey ecel saña
Virürdüm cānumı olsaydı ger cānāneye lāyıḳ

[İ 130a]

7 Yaḳar ol şemʿ-i bezm-ārāya per pervānemüz hergiz
Degül mi şevḳ ile yanmaḳ dil-i pervāneye lāyıḳ

8 Belīġī ʿāḳıl iseñ bu ḫarāb-ābāda meyl itme
Bu bir vīrānedür görmez misin dīvāneye lāyıḳ

737 Merḥūm Şānī-i Dānişmend

1 Fürūġ-ı ʿārıżuñ olsun mı her kāşāneye lāyıḳ
Bu bir şemʿ-i ṣafādur meclis-i şāhāneye lāyıḳ

2 ʿAdūlar bāde-i laʿl-i ṣafā-baḫşuñdan el çeksün
Çün olmaz cām-ı bezm-ārā-yı Cem bīgāneye lāyıḳ

---

737 (*Hasan Çelebi Tezkiresi*, s. 416-417.)
1b: bu] o, *Hasan Çelebi Tezkiresi.*
4: Düşer mi degme bir ḳalb-i ḫazīne fikr-i ruḫsāruñ / Olur mı genc-i ser-püşīde her vīrāneye lāyık, *Hasan Çelebi Tezkiresi.*
5: Cigerler kanını nūş itmeyince kāse-i serden / Ṣafā bezminde Şānī olmadı peymāne lāyıḳ, *Hasan Çelebi Tezkiresi.*
2b: peymānlıḳdur] peymāylıḳdur, İ.

3 Kemend-i kākül-i ʿanber-feşānuñ ṭaḳma aġyāra
Begüm zencīr -i zülfüñ görme her dīvāneye lāyıḳ

4 Niṣār eyler sirişküm ḫāk-i pāy-ı yāra merdümler
Nemüz var dīde-i terde daḫı cānāneye lāyıḳ

5 Bisāṭ-ı ġamda başın oynadup rūḥın revān itdi
Ḳarīn-i şāh olursa Şānī-i ferzāneye lāyıḳ

738 Emānī-i Kātib

1 Dil-i şeydāya incinmek degül cānāneye lāyıḳ
Delüye uymamaḳdur ʿāḳıl ü ferzāneye lāyıḳ

2 Ṣurāḫīveş n'ola sākī ṣımazsa ʿahd ü peymāyı
Dürüst peymānlıḳdur bende-i peymāneye lāyıḳ

[B 112b]

3 Cemālüñ şemʿine diller yaḳarlar bāl ü per cānā
Belī şemʿi görince yanmadur pervāneye lāyıḳ

4 Künūz-ı ʿışḳ-ı pāküñ ey şeh-i mülk-i melāḥat ger
Çekerse raḫt u baḫtın sīne-i vīrāneye lāyık

5 Göñülde naḳş- ı dil-dārı şu remze ḫūb taṣvīr it
Emānī ṣūret- i zībā durur büt-ḫāneye lāyıḳ

738
2b: peymānlıḳdur] peymāylıḳdur, İ.

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

739 Celāl Beg Zīde Ḳadrehu

1 Dilde ibā-yı hecr ya vuṣlat recāsı yoḳ
İrdüm bir özge ʿāleme ṣubḥ u mesāsı yoḳ

2 Bulınmaz ibtilā-yı ġam-ı hecrüñe sebeb
Olur mı ibtidāsı anuñ k'intihāsı yoḳ

[İ 130b]

3 Rāciḥ durur ġamuñ baña cānā sürūrdan
Ne ḳadr ü ḳıymeti var anuñ kim beḳāsı yoḳ

4 Ḳāniʿ olurdı ẕikri ile teşne dil tamām
Aġzuma almaġa leb-i laʿlin rıżāsı yoḳ

5 Allāh içün esirgemelüdür Celālīye
Düşmiş diyār-ı ġurbete bir āşināsı yoḳ

740 Ṭabʿī-i Müderris

1 Bu nüh ḳıbābı gördi göñül çün beḳāsı yoḳ
Elden ḳomaġa ayaġı bir dem ṣafāsı yoḳ

2 Bir şāha bende olmadur ancaḳ murādumuz
Biz de hevā-yı manṣıb u devlet recāsı yoḳ

739
2b: ki] -, İ.
740
1a: göñül] -, İ.
3b: ḳabāsı] fenāsı, İ.

3 ʿUryān olup oḳuña ṭutar sīnesini dil
ʿIşḳ ehli hep dil-āver olur hīç ḳabāsı yoḳ

4 Yāruñ yolında ölmege zāhid bizi ḳomaz
ʿĀḳıl olur mı ol ki ḳażāya rıżāsı yoḳ

5 Ṣıḥḥat ümīdini ḳo göñül hecr ile firāḳ
Bir derd imiş kim ölmeden artuḳ devāsı yoḳ

6 Yār ise cevr ider ṭurur üftāde dillere
Derd ise ṭurmaz artmadadur intihāsı yoḳ

7 Biñ pāre ḳılsa tīġ-i sitem yüz çevirmeye
Ṭabʿī cefā vü cevrüñe rāżī ibāsı yoḳ

741 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Derdā belā-yı zülf-i nigāruñ devāsı yoḳ
Günden güne ziyāde olur intihāsı yoḳ

[B 113a]]

2 Hecr-i ʿiẕār [u] zülfüñ ile dil müsāfiri
Bir ʿāleme irişdi ki ṣubḥ u mesāsı yoḳ

3 Ḫālüñ ġamıyla sīnede bu ḳanlu ḳanlu dāġ
Bir lāledür ki her biri anuñ ḳarası yoḳ

4 Ḳan ile pür olalı göñül nāle idemez
Bir ṭolu cāma döndi ki anuñ ṣadāsı yoḳ

5 Vardur ol āfetüñ bilürin meyli ġayra līk
Bī-çāresine ẕerrece mihr ü vefāsı yoḳ

[İ 131a]

6 Ḫumlar şikeste mey-kedeler cümleten ḫarāb
Rindān-ı feyże pīr-i muġānuñ ṣafāsı yoḳ

7 Hergün başında ṭurmaz alur naḳd-i ʿömrüñi
Dime Ġıyāṯī ḫāne-i dehrüñ kirāsı yoḳ

742 Derviş ez-Küttāb-ı Aḥkām

1 Fānī cihāna virme göñül kim beḳāsı yoḳ
Şol dil-rübāya bağlama dil kim vefāsı yoḳ

2 Mehcūr-ı nūr-ı raḥmet-i raḥmān olur şu kim
Rāh-ı Ḥicāz kūyuña saʿya ṣafāsı yoḳ

3 Hīç fehm ider mi sırr-ı *ene'l-Ḥaḳḳ*ı ṣūfī kim
Ber-dārı zülf-i dil-bere aṣlā rıżāsı yoḳ

4 Gird-āb-ı baḥr-ı derd ü ġamuñ ʿaynıdur gözüm
Deryā-yı ʿışḳ gibi hīç anuñ da ḳarası yoḳ

5 Pīr-i muġāna pey-rev ol ir bezm-i vaḥdete
Derviş murāda irmez o kim pīşvāsı yoḳ

743 Tābī-i Dānişmend

1 Bir ḫūb olur mı dünyede kim mübtelāsı yoḳ
Bir pādişāh var mı ki anuñ gedāsı yoḳ

2 Hep mübtelā göñüller o bālā belāsına
Ey dil cihānda var mı ʿaceb bir belāsı yoḳ

3 Bezm-i ṣafāda varken ey dil şarāb-ı bāb
Beng añma baña göñlümüñ andan ṣafāsı yoḳ

4 Aḥbābı arturursa n'ola pīr-i mey-kede
Teklīf-i tāc eylemez elde ʿaṣāsı yoḳ

5 Meydür ney ile gülşene revnaḳ viren dilā
N'eyler kişi şu bāġı ki āb u hevāsı yoḳ

6 Beñzer didiyse nāfe-i dil çīn-i zülfine
Ter düşmesün o māh bu sözüñ ḫaṭāsı yoḳ

[B 113b]

7 Ḳoltuḳlar ol nigārı ʿadū ḳanda kim bulur
Bir şehr olmaz ey göñül anuñ vebāsı yoḳ

8 Hep ol mehüñ ölümlüsi Tābī gehī cihān
Ol cān ṭabībinüñ dimeñüz mübtelāsı yoḳ

[İ 131b]

744 Ṣānī Beg

1 Bir derd imiş bu ʿışḳ kim anuñ devāsı yoḳ
Bir mevti muḳteżā maraż imiş şifāsı yoḳ

2 Pīr-i muġuñ icāzeti yoḳ tāʾib olmama
Ġayruñ mürīdi olmaġa şeyḫüñ rıżāsı yoḳ

3 Ferhād u Ḳays u Vāmıḳuñ eski libāsıdur
Bir cāmedür ki ʿışḳ yeñi yoḳ yaḳası yoḳ

4 Varmam o kūya olmaya mey-ḫānesi açıḳ
Ḳılmam güẕer o şehre ki dārü'ş-şifāsı yoḳ

5 Bir bāde-nūş dil-berüñ oldum muṣāḥibi
Mestāne ṣayd olmadan artuḳ ṣafāsı yoḳ

6 Gözden geçürdüm ol şeh-i ḥüsnüñ gedāların
Aralarında Ṣānī gibi mübtelāsı yoḳ

745 Reʾyī-i Zerd Dānişmend

1 Ol cān ṭabībinüñ dimem ey dil vefāsı yoḳ
Bīmār-ı laʿli olana ammā devāsı yoḳ

2 Ṣaġlıḳ yüzin görür mi ṭabībüm zamānede
Geymeñ ki derd-i ʿışḳuñ ile ibtilāsı yoḳ

744
4b: ki] -, İ.

3 Bir dil mi ḳaldı nāvek-i ġamzeñ ṭoḳınmaduḳ
Kim dir efendi sen şehe luṭf u ʿaṭāsı yoḳ

4 Deryā-yı fürḳate düşenüñ yoḳ nihāyeti
Baḥr-ı viṣāle irişenüñ āşināsı yoḳ

5 Ey nūr dīde gözlerüm aġardı giryeden
Bir baḥr-ı hecr ü fürḳate düşdüm ḳarası yoḳ

6 Ey yār-ı bāḳī sāḳī olaldan maḥabbetüñ
Bir bezme irdi Reʾyī ki hergiz fenāsı yoḳ

746 [Nevʿī]

1 Tāc u ridāya mürşid-i ʿışḳuñ rıżāsı yoḳ
ʿIşḳ ehlinüñ ḥicāb u riyādan ṣafāsı yoḳ

2 Geysün gerekse cāme-i aṭlas gerek pelās
Ey ḫˇāce saña ʿışḳ erinüñ iltibāsı yoḳ

[B 114a] [İ 132a]

3 Germ-ābe-i maḥabbetümüzdür ḳıbāb-ı çerḫ
ʿUryānlaruz ki tāc u ḳabā iḳtiżāsı yoḳ

---

746 (G. 231, *Nevʿî Dîvânı.*)
5a: ḥāle] ḳāle, *Nevʿî Dîvânı.*
6 - *Nevʿî Dîvânı.*
6a: ebter] bir ter, İ.
7a: iṣbātı terk idüp] iṣbātdan geçüp, *Nevʿî Dîvânı.*

4 ʿĀlem ġarīḳ-i ḥayret ü dil ġarḳa-i şühūd
Bu baḥr-ı keşretüñ bize bir āşināsı yoḳ

5 Ṣanmañ lisān-ı ḥāle gelür leẕẕet-i fenā
Bir maʿnī-i ġarībdür anuñ edāsı yoḳ

6 Bu nüsḫa-i vücūdına ebter kitāb olur
Kim intiḥāsı yoḳlıġ anuñ ibtidāsı yoḳ

7 Nevʿī diler ki nefy ile iṯbātı terk idüp
Bir ʿāleme irişe ki ġayrı sivāsı yoḳ

747 Celīliyyü'l-Ḳāżī

1 Dil virme nev-ʿarūs-ı cihāna beḳāsı yoḳ
Sevme şu dil-rübāyı kişiye vefāsı yoḳ

2 Geh cevr ü geh cefā vü gehī nāzuña ʿitāb
Yāruñ bu resme çekmedügüm bir belāsı yoḳ

3 Maḥv eyleyeli ḫāk-i vücūdum gözüm yaşı
Bir baḥra irdi zevraḳ-ı dil hīç ḳarası yoḳ

4 Varsun ḫarāba kişver-i Firdevs olursa ger
Ḳanḳı yirüñ ki sencileyin pādşāsı yoḳ

5 Bir bir cefāsın ol ṣanemüñ nice şerḥ idem
Bir dem içinde ʿāşıḳına biñ cefāsı yoḳ

6 El alma şeyḫ-i zāhid-i sālūsdan dilā
Düş pīr-i deyrüñ ayaġına kim riyāsı yoḳ

7 Bir bī-vefāya virdi göñül gör Celīlīyi
Yıllar geçer ki ile bir merḥabāsı yoḳ

748 ʿAzmī Çelebiyyü'l-Müderris

1 Ḥayfā ʿarūs-ı devlet-i dehrüñ vefāsı yoḳ
Derdā binā-yı ḫāne-i ʿömrüñ esāsı yoḳ

2 Ey ʿışḳa yoḳ mı ḥadd ü nihāyet diyen bāña
Olmaz anuñ nihāyeti kim ibtidāsı yoḳ

3 ʿAyn-ı belādur itme naẓar yāl ü bāla gel
Bir bal var mıdur bu cihānda belāsı yoḳ

[İ 132b]

4 Birdür yanumda medḥ ile ẕem şādī ile ġam
Göñlümde bīm-i fürḳat ü vuṣlat recāsı yoḳ

5 Ruḫsār u zülf fikrini ʿAzmī ḳo rūz u şeb
Yād it o ʿālemi ki ṣabāḥ u mesāsı yoḳ

[B 114b]

749 Mevlānā Sebzī-i Ḫaṭīb

1 Kimdür diyen ki sen güzelüñ mübtelāsı yoḳ
Servi ḳadüñ hevāsına başda belāsı yoḳ

2 Bīmār-ı ʿışḳa nice ṭabīb eylesün ʿilāc
Bu ḫasteliġüñ evveli vü intihāsı yoḳ

3 Bu ḳaṣr-ı zer-nigāruñ içinde nigārla
Olınca ʿīş ü nūşa baḳasın beḳāsı yoḳ

4 Ben bende bildügüm bu cihānuñ senüñ gibi
Ḥükm ü ḥükūmet eyleyici pādşāsı yoḳ

5 Sebzī olınca cevr ü cefāsını çek yüri
Saña vefālar itmege yāruñ ṣafāsı yoḳ

750 Kevşerī-i Abdāl

1 Cevr ü cefā-yı dil-berümüñ intihāsı yoḳ
Enhār-ı eşkümüñ nitekim māverāsı yoḳ

2 Bir ʿārifem ki kūşe-i ʿuzletde muʿtekif
Dünyāda ʿizz ü cāh ne devlet recāsı yoḳ

3 Zāhidler ile güm güm öter mescidüñ içi
Mey-ḫāne ḳaldı cümle tehī hīç ṣadāsı yoḳ

4 ʿIşḳuñla hem-ser olalı ʿālemde ey perī
Bir derde uġradı bu göñül kim devāsı yoḳ

5 Zülfi ġamıyla Kevşerī bu reh revān-ı dil
Bir vādīye irişdi ki ṣubḥ u mesāsı yoḳ

751 Mevlānā Ġıyāṣī-i Cellāḳ

1 Derdā belā-yı miḥnet-i ʿışḳuñ devāsı yoḳ
Günden güne ziyāde olur intihāsı yoḳ

2 Hecr-i ʿiẕār [u] zülfüñ ile vara vara dil
Bir ʿāleme irişdi ki ṣubḥ u mesāsı yoḳ

[İ 133a]

3 Ḫālüñ ġamıyla sīnede bu ḳanlu ḳanlu dāġ
Bir lāledür ki her biri anuñ ḳarası yoḳ

4 Ḳanıyla pür olalı göñül nāle idemez
Bir ṭolu cāma döndi ki anuñ ṣadāsı yoḳ

5 Vardur ol āfetüñ bilürem meyli ġayra līk
Bī-çāresine ẕerrece mihr ü vefāsı yoḳ

6 Ḫumlar şikeste mey-kedeler cümleten ḫarāb
Rindān-ı feyże pīr-i muġānuñ ṣafāsı yoḳ

[B 115a]

7 Her gün başında ṭurmaz alur naḳd-i ʿömrini
Dime Ġıyāṣī ḫāne-i dehrüñ gedāsı yoḳ

752 Muḫtārī-i Seyyid

1 Göñlümde bīm-i hecr ile vuṣlat recāsı yoḳ
İrdüm bir özge ʿāleme ḫavf u recāsı yoḳ

751
Gıyâsî'ye ait 742 numaralı şiirin –küçük değişiklikler dışında- tekrar yazılmış şeklidir.
5, 6, 7 – İ.

2 Tevfīḳ-i Ḥaḳḳı kendüñe zāhid refīḳ idüp
Gel gir tarīḳ-i ʿışḳa dime reh-nümāsı yoḳ

3 Zühhāda cāy-ı ṣavmaʿa ʿuşşāḳa kūy-ı yār
Bir cāya ehl-i terk olanuñ ilticāsı yoḳ

4 Kevṣer olursa būse-i laʿlüñsüz içmezin
Maḳbūl olur mı ol ṭolu kim merḥabāsı yoḳ

5 Devlet anuñ ki faḳr ile Muḫtārī faḫr ide
Zīrā ki ʿizz-i şevket-i dehrüñ beḳāsı yoḳ

753 Belīgī-i Yeñiçeri

1 Meyl itme Ḥaḳdan özgeye ey dil revāsı yoḳ
ʿÖmrüñ vefāsı fānī cihānuñ bekāsı yoḳ

2 Hercāyī oldı şehrümüzüñ dil-rübāları
Mihrine bir göñül virecek meh-liḳāsı yoḳ

3 Ḥüsn ü bahāda Yūsuf-ı gül-pīrehen gibi
Mıṣr-ı melāḥat içre o māhuñ bahāsı yoḳ

4 Firʿavn-ı nefse nice olursın muḳābele
Ṣūfī elüñde Ḥażret-i Mūsī ʿaṣāsı yoḳ

5 Menʿ eyleme Belīġī-i mihrinden ol mehüñ
Ey ṣūfī aña ẕerrece Ḥaḳḳuñ rıżāsı yok

754 Ḥıfẓī-i Dānişmend

1 Bir dilde kim ṣafā-yı maḥabbet cilāsı yoḳ
Mirʾat-ı jeng-i dīde durur rūşenāsı yoḳ

2 Ḥāl idinüp dehān u miyānuñ ḫayālini
İrdüm bir özge ʿāleme ṣubḥ u mesāsı yoḳ

[İ 133b]

3 Sīne sefīnesini virür rūzgārına
Deryā-dilüñ ḳıyāsa muḫālif hevāsı yoḳ

4 Beyʿ-i vefā iderseñ eyā ḫˇāce-i ḥasen
Dünyā deger metāʿ-ı belāñuñ bahāsı yoḳ

5 Vaṣf-ı lebüñ nezāket-i ḳāl oldı Ḥıfẓīye
Nāzük-ṭabʿ mıdur o ki şīrīn-edāsı yoḳ

[B 115b]

755 [Rıżāyī] - Müderris Kerīm Çelebi Efendi

1 Ḳanḳı dilüñ ki sen meh-i mihr ü vefāsı yoḳ
Bir şehre beñzer ol ki anuñ pādşāsı yoḳ

2 El iremi o ḳaddi çenāra ki ʿīd olur
Pā-māline el ucı ile merḥabāsı yoḳ

754
2b: bir] -; B.
755
1a: vefāsı] velāsı; B.

3 Jeng itdi göz yaşı kevnüñ āyīnesini āh
Mirʾāt-ı çerḫe baḳmaġa ḳalbüñ ṣafāsı yoḳ

4 Fürḳat şebinde zülf ü ruḫuñsuz geçer günüm
İrdüm bir özge ʿāleme ṣubḥ u mesāsı yoḳ

5 Şāhā Rıżāyī ḳuluñı yād itme yād ḳıl
Ḳaldı yem-i firāḳda bir āşināsı yoḳ

756 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Bir dil-rübā mı var ki anuñ biñ cefāsı yoḳ
ʿUşşāḳına cefāsı çoġ ammā vefāsı yoḳ

2 Dil-berlerüñ mürüvveti ḳalmadı ʿāşıḳa
Begler ḫasīs oldılar ehl-i seḫāsı yoḳ

3 Cānāna gerçi ʿāşıḳ-ı şeydā geçer cihān
Ammā cihānda bencileyin mübtelāsı yoḳ

4 Bir ġamdayın ki görmeyeli zülf ü rūyuñı
ʿAynumda ḳılca ʿālemüñ aġ u ḳarası yoḳ

5 Çekdi Beḳāyī hecr-i lebüñ rāh-ı ʿışḳda
Bir derde uġradı ki ṭabībüm devāsı yoḳ

[mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün]

757 Ġınāyī [Çeleb]i ez-Küttāb-ı Dīvān

1 Yoluñda şehā ben olayın ʿāşıḳ-ı sādıḳ
Sen eyle baña her ne ise şānuña lāyıḳ

[İ 134a]

2 Aʿdāya uyup eylemeseñ vażʿ-ı muḫālif
Olmazdı saña bencileyin yār-ı muvāfık

3 Biz ṭālib-i manṣıb degülüz sensüz efendi
Ḳapuñda ḳul olmaḳ gibi mīrzālık aġalık

4 Sen şemʿ-i melāḥat olalı ey ruḫı gülnār
Pervānelerüñ lāle ṣıfat sīnesi yanıḳ

5 Dil ḫaste yatur ẓulmet-i hicrānda Ġınāyī
Göster yüzüñ ey iki gözüm nūrı Yalabıḳ

758 Merāmī Beg ez-Küttāb-ı Dīvān

[B 116a]

1 Ṣanma severem diyeni hep ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ
Yoluñda benüm pādişehüm yār-ı muvāfıḳ

2 Kimdür saña cān ile ḳul olmaya ḳapuñda
Sensin çü güzellerde şehā dil-ber-i fāʾiḳ

3 Bu deşt-i fenāda baña olmaġa mümāṣil
Var mı ki dilā lāle gibi bir dili yanıḳ

4 Yüzüñ göricek ḳanlu yaşum oldı revāne
Ṣular olur elbette bahār irse bulanıḳ

5 Ṭoġardı Ġınāyī başına mihr-i saʿādet
Gün gibi eger ḥücresine gelse Yalabıḳ

6 Gören seni yār ile bir arada Merāmī
Cemʿ oldı ṣanur bir yire ʿAzrā ile Vāmıḳ

759 Ṣānī Beg ez-Ebnā-yı Sipāhiyān

1 Olsa laḳabuñ vechi var ey māh Yalabıḳ
Ruḫsār-ı mücellāñı görenler olur ʿāṣıḳ

2 Mest-i mey-i ʿışḳuñ geçüren bāde-peresti
ʿĀṣıḳ olalı olduġumı bilmezin ayıḳ

3 İẓhār-ı ṣadāḳat ider üftādelerüñ çoḳ
Keẕẕābın eger var ise bendeñ gibi ṣādıḳ

4 Erbāb-ı suḫen ḥüsnüñi vaṣf itse sezādur
Naẓm ehli seni her nice medh eylese lāyıḳ

5 Evvelki gibi Ṣānīye hergiz naẓaruñ yoḳ
Beñzer ki nifāḳ eyledi aġyār-ı münāfıḳ

[İ 134b]

760 Ṣafāyī-i Kūn-dāde Şākird-i Eflāṭūn-ı ʿAcem

1 Ḥüsnüñle cihān buldı żiyā ey şeh-i fāyıḳ
Dirlerse n'ola sen yüzi ḫurşīde Yalabıḳ

2 Nergis gibi destinde gerek sīm ü zer ey dil
Her kim ola ol gözleri mestāneye ʿāşıḳ

3 ʿIşḳ ehli ḳamu ʿarż-ı niyāz itdiler ammā
Bilmem kim ola pādişehüm vuṣlata lāyıḳ

4 Çeşmümde ḫayāl-i ḫaṭuñ ey meh ideli cāy
Aḳar gözümüñ seyl gibi yaşı bulanıḳ

5 Raḥm eyle Ṣafāyīye ki yād-ı lebüñ ile
Ḳan aġlamadan oldı gözi ʿayn-ı şaḳāyıḳ

761 Nevʿī-i Müderris

[B 116b]

1 Ḫaṭṭ-ı ruḫına ehl-i naẓar yazılu ʿāşıḳ
Ser-defter-i ḫūbān-ı cihān yaʿnī Yalabıḳ

2 Miskīn ü ġanī şāh u gedā luṭfına bende
Ol şāh-ı cihān begler aña ḳullıġa lāyıḳ

3 Reftār ile ʿāşıḳ-küş ü güftār ile cān-baḫş
Evżāʿı güzel ṭarzı güzel ṭavrı yaraşıḳ

4 Maṭbūʿ u ẓarīf ü ḫoş-ṭannāz u suḫen-sāz*
Hem ʿaḳla pesendīde vü hem ṭabʿa muvāfıḳ

5 Ḫoş-rāst biçilmiş boyına ḫilʿat-ı ḫūbī
Endāmına sīmāsına üslūbı muṭābıḳ

6 Her vażʿı ḫoş-āyende vü her fiʿli münāsib
Bālāsı ser-efrāz-ı cihān ṭarzı muvāfıḳ

7 Nevʿī gibi meddāḥ miyānı gibi memdūḥ
Lāyıḳ mı ḳıla ketm-i ʿademde bu daḳāyıḳ

762 Baba Biʿatī-i Ḳalender

1 Ser-defter-i ḫūbān-ı cihān oldı Yalabıḳ
Ḥüsn iḳlīminüñ şāhı olursa n'ola lāyıḳ

2 Bir serv durur ḳāmet-i dil-cūsı kim anuñ
Ayaġına şu gibi aḳar ʿāşıḳ-ı şādıḳ

[İ 135a]

3 Bir ceẕbe virüpdür aña Allāh kim anuñ
Bir kez yüzini kim ki görürse olur ʿāşıḳ

4 Ḫāl-i siyehi yādına ol lāle ʿiẕāruñ
Dāġlar yaḳayın sīneme mānend-i şaḳāyıḳ

5 Nāẓır olalı muṣḥaf-ı ḥüsnine o māhuñ
Ey Biʿatī keşf oldı baña sırr-ı ḥaḳāyıḳ

763 Ḥamīdī Beg ez-Silaḥ-dārān

1 Āyīne-i devrāna baḳup çeşmüme ʿāşıḳ
Bir mihr-i münevver gibi görindi Yalabıḳ

2 Çün sāʿidüm üstine gelüp yaḳdı iki dāġ
Oldı birisi lāle anuñ biri şaḳāyıḳ

3 Şeb-tā-be-seḥer bile yanar bile yaḳılur
Pervāne gibi şemʿe ḳanı yār muvāfıḳ

4 Maḥcūb gerek ġonçe gibi ʿārıż-ı dil-ber
Maḳbūl degül gün gibi olmaḳ yüzi açıḳ

5 Bī-çāre Ḥamīdī ḳuluñam luṭf u ḳahrdan
Gel eyle efendüm ne ise şānuña lāyıḳ

764 [Derviş]

1 Gün gibi yalabırsın eyā şāhid-i fāyıḳ
Dirlerse n'ola sen meh-i raḫşāna lāyıḳ

2 Bir cürʿa çeken cām-ı mey-i laʿl-i lebüñden
Tā meclis-i maḥşerde daḫı olmaya ayıḳ

3 Eşkümde gören dīde-i pür-ḫūnı nigārā
Ṣanur ki ṣuya ḳonmış iki tāze şaḳāyıḳ

---

764 – B.

4 Taʿmīr-i dil-i Kaʿbe-i ʿuşşāḳ dilerseñ
Var deyr-i dil-i düşmen-i bed-ḫūʾāhı şehā yıḳ

5 Ṣunduḳça ḳadeḥ mīve-i cānı meze virdüm
Aldum iki şeftālūsını cānuña lāyıḳ

6 Her gice Ġınāyī ile olur sīne-be-sīne
Biribirini sevmede ḥaḳḳā ki muvāfıḳ

7 Redd eyleme Dervīşi uyup kiẕb-i ʿadūya
Va'llāhi ṣaḳın girmez ele ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ

[İ 135b]

765 [İlāhī]

1 Bir ḥālete irişdi Ġınāyīyle Yalabıḳ
Bu mertebeye varmadı ʿAẕrā ile Vāmıḳ

2 Bulmadı bu vādīleri Mecnūn ile Leylī
Şīrīn ile Ḫusrev buna reşk eylese lāyıḳ

3 Ne Şemʿ ile Pervāne ḳala ne Gül ü Bülbül
Ẕikr ola mı bunlar var iken ḳıṣṣa-i ṣābıḳ

4 Mānend ola dirdük bunı biz Şāh u Gedāya
Lāyıḳ degül ammā ki ġınā ile gedālıḳ

765 – B.

5 Dūr itme İlāhī ikisin biribirinden
Aralarına girmesün aġyār-ı münāfiḳ

766 [Celīlī]

1 Raḫşende görüp rūyuñı hep oldılar ʿāşıḳ
Meh-pārelerüñ işi tamām oldı Yalabıḳ

2 Ben eyleyeyin yoluña hep varumı īṯār
Sen ol baña tek pādişehüm yār-ı muvāfıḳ

3 Ḳaldum n'ideyin deşt-i belāda tek ü tenhā
Hem-derd idi hem-ḥāl idi hem bendeñe Vāmıḳ

4 Emrüñ ne ise hep bilürin cānuma minnet
Tek pādişehüm ben olayın ḫidmete lāyıḳ

5 Mest itse Celīlīyi n'ola bāde-i laʿlüñ
Gör ehl-i ṣafā içre begüm var mı bir artuḳ

767 [Belīġī]

1 Ay alnına oldı vü güneş yüzine ʿāşıḳ
Sürse ayaġı ṭopraġına yüzini lāyıḳ

2 Eylerdi revān ḫancerine cānı Ġınāyī
Işlatsa ıraḳdan meh-i nev gibi Yalabıḳ

---

766 – B.
767 – B.

3 Meygūn lebüñe her kişi mest-i ezelīdür
Ḫum-ḫāne-i ʿışḳuñda senüñ var mıdur ayıḳ

4 Aldanma ṣaḳın lāf u güẕāfına degüldür
Her ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ geçinen yār-ı muvāfıḳ

[İ 136a]

5 Bir serv-i ḳabā-pūşa göñül virdi Belīġī
Endāmı güzel geydügi gül gibi yaraşıḳ

768 [???]

1 Dil-ber aña dirler kim ola ḥüsn ile fāyıḳ
Aġyāra muḫālif ola hem-derde muvāfıḳ

2 ʿĀşıḳ aña dirler ki ide terk ser ü cānı
Maḥbūb-ı vefā-dārı yolında ola ṣādıḳ

3 Dervīş aña dirler ki ide varını īṯār
Tecrīd-i fenā ile ide ḳaṭʿ-ı ʿalāyıḳ

4 Vaḥdet aña dirler ki Ġınāyī ola ʿuryān
Varduḳda ḥużūra yata ardında Yalabıḳ

5 Ṣoḥbet aña dirler ki ola yār u gülistān
ʿUşşāḳa ṣuna sāgar u ṣaḥbā ya ṣaḳāyıḳ

768 – B.

769 [Keşfī]

1 Mevcūd degüldi daḫı ʿAẕrā ile Vāmıḳ
Ben olmış idüm ey ṣaçı Leylī saña ʿāşıḳ

2 Ben mürde-i zehr-i ġamını eylese iḥyā
Emsem leb-i cān-perverini ṣunsa Yalabıḳ

3 Va'llāhi dürūġ itmem inan ey yüzi ḫurşīd
Mihrüñle benüm şimdi saña ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ

4 Cānın mı iderdi leb-i şīrīnüñe Ferhād
Fenn-i ġam-ı ʿışḳuñda eger olmasa fāyıḳ

5 Ol rūh-ı revān Keşfī-i bīmāra lebinden
Bir būse ʿaṭā eyledi kim cānuña lāyıḳ

770 [ʿUlvī]

1 Oldı yüregüm lāle-ṣıfat dāġ ile yanıḳ
Eşküm demidür aḳsa ḳızıl ḳana bulanıḳ

2 Bir ġonçe-dehen serv-i semensāya ḳul oldum
Güftārı emīrāne vü reftārı yaraşıḳ

---

769 – B.

770 – B. (G. 302, s. 363, *Derzizâde Ulvî Divanı.*)

1b: ḳızıl ḳana bulanıḳ] ḳana ḳana boyanıḳ, *Derzizâde Ulvî Divanı.*

2a: ġonçe-dehen serv-i semensāya] serv-i semen ġonçe-dehen sāye, *Derzizâde Ulvî Divanı.*

3a: u dem-i ṣubḥuña] idüm ṣaçıla, *Derzizâde Ulvî Divanı.*

3b: yanup dir] yanupdur, *Derzizâde Ulvî Divanı.*

5b: ʿālem-i ḥüsnüñ meh-i tābānı Yalabıḳ] ḥüsn ilinüñ mihr-i żiyā-güzteri fāyıḳ, *Derzizâde Ulvî Divanı.*

3 Ḫurşīd-i cihān-sūz u dem-i ṣubḥuña gerdūn
Mihrüñle yanup dir ki benem ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ

[İ 136b]

4 ʿIşḳuñda cüdā düşmedi āvāre göñülden
Ġam gibi olur mı kişiye yār-ı muvāfıḳ

5 ʿUlvīyi şeb-i ġamda ḳoma bī-kes ü tenhā
Ey ʿālem-i ḥüsnüñ meh-i tābānı Yalabıḳ

771 [Refʿī]

1 Ḳavlinde bugün ṣubḥ miṯāli ola ṣādıḳ
Toġ yoġsa ṭoġarın dise ḫurşīde Yalabıḳ

2 Gözler uyımaz mest gözüñ dīde-i ʿuşşāḳ
Aç gözüñi vardur uyur ardınca uyanıḳ

3 Ṭūṭī-ruḫuñ āyīnesine ḳarşu ḫaṭuñçün
Sözler didiler her birisi yüzine lāyıḳ

4 Didüm ṣatasın gibi ḳuluñ didi efendüm
Çaḳ böyle neden düşdi alınmaḳ be hey ʿāşıḳ

5 Refʿī görinür çīn-i cebīninde iki ḳaş
Deryā-yı ḥasen mevci içinde iki ḳayıḳ

771 – B.

772 [Vālī]

1 Çoḳdur o mehüñ ḥüsn-i dil-efrūzına ʿāşıḳ
Ammā olımaz biñde biri ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ

2 Bir pādişeh-i ḥüsne ḳul oldum ki cihānda
Olmaġa anuñ şāh u gedā bendesi lāyıḳ

3 Bir serv-i ḫırāmāna cihān içre göñül vir
Anuñ ola oturduġı ṭurduġı yaraşıḳ

4 Elden ḳoma ey dil seg-i kūyını nigāruñ
Elbette gerekdür kişiye yār-ı muvāfıḳ

5 Bülbül gibi zār eyleme Vālī ḳuluñı gel
Ey gülşen-i dehrüñ gül-i ḫandānı Yalabıḳ

773 [Ḫusrev]

1 Lāyıḳ mı diye sen yüzi ḫurşīde ḫalāyıḳ
Vardı Yalabıḳ oldı Ġınāyī'ye odalıḳ

2 G.tüñe düşüp it gibi böñ böñ gezer aġyār
Şol ḳancıḳ ite döndi miṣālüñ ki ola yalıḳ

[İ 137a]

3 S.kümle ta.aġum yaraşur al g.tüñe soḳ
Görüp kimi bil virdi ṣanasın kimi sāḳ

---

772 – B.
773 – B.

4 G.tüñle meger var ise cānā seri ḫoşdur
Ḳay eylemek ister s.kümüñ göñlü bulanıḳ

5 Mīrzā bu dona ʿazm-i sefer eyledüginde
Dāʾim ġam-ı poḫuñ yimek olmış aña azıḳ

6 Mūlarla çemenzāra dönelden berü g.tüñ
Aḳar s.kümüñ seyl gibi yaşı bulanıḳ

7 Ḫusrev ḳuluñuñ tuḫfesi ger ḫora geçerse
Bir kīr-i muḳallaḳ-ı seri var g.tüñe soḳ

774 [Ḥasan]

1 Raḫşende görüp mihr-i ruḫuñ ey şeh-i fāyıḳ
Erbāb-ı maḥabbet didiler saña Yalabıḳ

2 Bir dürr-i girān-māyesin aʿdāya ṭaḳılma
Her bed-gühere görme şehā kendüñi lāyıḳ

3 Bed-ḫˇāh iken ey meh saña aġyār-ı muḫālif
Lāyıḳ mıdur olmaḳ sen aña yār-ı muvāfıḳ

4 Her dem heves-i ḫālüñ ider bu dil-i pür-dāġ
Miḳdārını fehm itmez uyur daḫı uyanıḳ

774 – B.

5 Laʿl-i lebüñ ardınca ḳalupdur dil ü dīde
Aḳduġı budur eşk-i müjem ḳana bulanıḳ

6 Cān virdi Ḥasan nāfe ṣaçuñ būyına cānā
ʿĀşıḳ dimek ey gözleri āhū aña ṣādıḳ

[B 117a]

775 [Ḥıfẓī]

1 Zülfi resenin çekmeyicek dil-ber-i fāyıḳ
Āsān ele girmez güzelüm ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ

2 Āhum şerer-ālūd gözüm yaşı gühersā
Her n'itsem olur ṭāliʿ-i bed-ḫ̆āha muvāfıḳ

3 Ġafletde zer ü zīver ile nergis-i şehlā
Ḳana boyanıḳ lāle gözi göñli uyanıḳ

4 Engüşt-i nebīden dem urup şāḫ̆-ı gül-i al
Şaḳḳ-ı ḳamer-i pür-şafaḳa döndi şaḳāyıḳ

[İ 137b]

5 Gülzār-ı leṭāfetde gelür yoḳ öñüñe tek
Reftāra gel ey serv-i ḫ̆ırāmān yoluñ açıḳ

6 Şemşīr-i zer-efşāna dönüp berḳ-i cemāli
Gün gibi cihānuñ ḳılıcın ṣaldı Yalabıḳ

775
1, 2 – B.
5b: olsa] ola, İ.
B nüshasında şiirin baştan eksik olması, 116b-117a arasında eksik sayfaların olduğunu göstermektedir. Bu eksik sayfalarda İ nüshasındaki 765-775 numaralı şiirler arasındaki 11 gazel yazılı olmalıdır.

7 Her serv-ḳad olmazsa da Ṭūbā gibi Ḥıfẓī
Bārī ḥarekāt u sekenāt olsa yaraşıḳ

776 Şānī Beg ez-Bennā-yı Sipāhiyān

1 Baṭṭāl olup oḳınmaya hep ḳıṣṣa-i sābıḳ
Zaḫm olsa ḥikāyāt-ı Ġınāyīyle Yalabıḳ

2 Absāl u Salāmāna bedel mihr ü vefāda
Efʿāli ḳamu Varḳa vü Gülşāha muṭābıḳ

3 Yād olmadı bunlar gibi Cemşīd ile Ḫurşīd
Kesb itmedi bu ḥāleti ʿAzrā ile Vāmıḳ

4 Vaṣf olmadı bu mertebe Ḫurşīd ü Feraḥşād
İrişmedi bu rifʿate bir ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ

5 Bunlar ḳadar alışmadılar Şāh ile Dervīş
Ḥaḳḳā ki budur birbirine yār-ı muvāfıḳ

6 ʿIşḳ içre biri Ḫusrev olupdur biri Şīrīn
Biri biri ile degişik oynasa lāyıḳ

7 Selmān ile Dil-şāduñ olur ḥāline vāḳıf
Şānīyle gören gezdügin ol dil-ber-i fāyıḳ

777 Siḥrī-i Ḫādim

1 Yoluñda kişi varını beẕl eylese lāyıḳ
Ḳanda bulınur sencileyin yār-ı muvāfıḳ

2 Erbāb-ı maḥabbetde eyā ḫūr u perī-zād
Ādem mi dinür şol kişiye olmaya ʿāşıḳ

3 Ey vech-i ḥüsn ben saña ʿāşıḳ geçinürken
Gelmemiş adı ʿāleme ʿAzrā ile Vāmıḳ

4 Meh-pārelerüñ yılduzı düşdiyse ʿaceb mi
Gün gibi ẓuhūr eyledi şehr içre Yalabıḳ

5 Gel uyma münāfıḳ sözine eyleme pā-māl
Siḥrī gibi girmez elüñe ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ

[B 117b] [İ 138a]

778 Kevşerī-i Cevān

1 Şehr içre görindi baña bir dil-ber-i fayıḳ
Meh-rūy u güneş-ṭalʿat u hem yār-ı muvāfıḳ

2 Biñ cān ile dil virdüm o dil-dāra bugünden
Terk-i ser idüp oldum aña ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ

3 Künc-i ġam içinde yaturam bī-kes ü bīmār
Dünyādan elüm çekdüm idüp ḳaṭʿ-ı ʿalāyıḳ

778
6 – İ.

4 Laʿl-i lebini yād idüp ol ġonçe-dehānuñ
Mey-ḫānelere düşdüm olayın bārī fāsıḳ

5 Bir ṭolu içüp ʿışḳına ol ruḫları aluñ
Aldum niçe şeftālūsını cānuña lāyıḳ

6 Bārān gözüm yaşı vü ebr ola duḫānum
Şimşek gibi çekdükde baña tīġi Yalabıḳ

7 Ey Kevṣerī ol dil-bere vaṣl olmaġ olurdı
Ḳılmasa nifāḳ arada aġyār-ı münāfıḳ

779 Nihālī-i Dānişmend

1 Gülşende şehā lālelerüñ dilleri yanıḳ
Olmış göreli ḫāl-i ʿiẕāruñ saña ʿāşıḳ

2 Pāyuña niṯār itdi gözüm gevher-i eşkin
Ne'm var ola ey iki gözüm yoluña lāyıḳ

3 Çeşmümde meger laʿl-i lebüñ münʿakis olmış
Ṣanma gözümüñ yaşı durur ḳana boyanıḳ

4 Ḳıldı müjesin ḫışm idüben cāna ḥavāle
Bī-cān ider āḫir beni ol tīġ-i Yalabıḳ

5 Menʿ itme Nihālīyi lebüñ sırrını ṣorsun
Mey-nūş olıcaḳ keşf olur esrār-ı daḳāyıḳ

780 Veznī-i Dānişmend

1 Sen māha bu şehr içre n’ola dinse Yalabıḳ
Oldı güzelüm ruḫlaruña ay u gün ʿāşıḳ

2 Sāyeñde hevā-dārlaruñ çoḳ durur ammā
Sen serv-i ḫırāmāna benem ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ

3 Çün mülk-i melāḥatde şehen-şāh-ı cihānsın
Ḳul olsa begüm cümle ḥalāʾiḳ saña lāyıḳ

[İ 138b]

4 Ey gözleri mestāne saña ʿāşıḳ olaldan
Bir dem leb-i laʿlüñle göñül olmadı ayıḳ

[B 118a]

5 Gel ʿarż-ı cemāl eyle meded Veznīye tā kim
Yüz bulmaya ol rū-siyeh aġyār-ı münāfıḳ

781 Ṣiyāmī-i Terzīḳ-gū vü Bed-ḫū vü Bed-sīret ü Remmāl Heyʾet-i Kezzāb-ı ʿAṣr Gidi-i […] bī-Behre vü Necāset-çihre el-Meşhūr be-[...]

1 Gördüm mey-i laʿl-i lebüñ oldum saña ʿāşıḳ
Dirlerse revā ḫalḳ-ı cihān bendeñe fāsıḳ

2 Nūş eyle mey-i ʿışḳı ṣafā kesb idegör gel
Bu bezme giren kimse daḫı olmadı ayıḳ

3 Kesb eyle maḥabbetle ʿulūm-ı ġam-ı ʿışḳı
Olmaḳ diler iseñ eger ʿālemlere fāyıḳ

4 Her ẕerrede seyr itse olur mihr-i cihānı

Ruḫsāruñı bir gün gören ey māh Yalabıḳ

5 Raḥm eyle Ṣiyāmī ḳuluña raḥm it efendi
Dehr içre eger ister iseñ ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ

782 Mevlānā Şevḳiyyü'l-Mülāzım

1 Deryā-dil olursañ bulınur yār-ı muvāfıḳ
Gird-āb-ı ġama düşdüñ ise ġam yime ʿāşıḳ

2 Bilmem seni ben ey dil-i dīvāne ne dirsin
ʿĀlemde ḳanı ġam gibi bir hem-dem-i fāyıḳ

3 Fehm eyledüm esrār-ı kitāb-ı ġam-ı ʿışḳı
Keşf oldı baña künhi ile rāz-ı daḳāyıḳ

4 Ṭañ mı beni yaḳsa o yalıñ yüzlü güzeldür
Ḳatl eyledi erbāb-ı dili seyf-i Yalabıḳ

5 Meydān-ı maḥabbetde şehā terk-i ser eyler
Bulınmaya bir Şevḳī gibi ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ

783 [Ṣadrī]

1 Baġrum n'ola olursa ġam-ı mihr ile yanıḳ
Yaḳdı beni yandurdı o gün yüzlü Yalabıḳ

782
3a: eyledüm] ideli, İ.
783 – B. İ 134b-Derkenar.

2 Bendeñ geçinürler n’ola ey şeh dinilürse
Ḫurrem gül-i ḫandāna vü serv adına fāyıḳ

3 Ḫūnīn idüp eşküm ider esrārumı ifşā
Açıḳ boyar oldı ḳatı çeşm-i teri ʿāşıḳ

4 İncinme gel itse ruḫını rūyuña teşbīh
Lā-büd sözi her şaḫṣuñ olur yüzine lāyıḳ

5 Tevfīḳ Ḫudānuñ dur[ur] ey Ṣadrī rıżā vir
Devr-i felek olmaya ḳażā ile muvāfıḳ

[KEF]

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

784 Merḥūm Rūḥī-i Tāze

1 Rāh-ı ʿışḳ-ı yārda cismüm ġubār itsem gerek
Bu ṭarīḳ ile yine geşt ü güẕār itsem gerek

2 Bāġbān-ı gülşen-i ʿışḳ oldum ey serv-i revān
Sīnemi dāġ-ı ġamuñla lālezār itsem gerek

[İ 139a]

3 Çeşmesār-ı eşkümi pāyına īṯār itdügüm
Ol boyı servi bir āl ile kenār itsem gerek

4 Sīnede dāġuñ senüñ bir yādgāruñdur baña
Pādişāhum ben anuñla iftiḫār itsem gerek

[B 118b]

5 Ṭaʿne-i aġyārdan ḳurtulmaġ içün Rūḥiyā
Rāh-ı ʿışḳ içre girüp terk-i diyār itsem gerek

785 Reʾyī-i Dānişmendü'l-Meşhūr be-Derzī-zāde

1 Gülşen-i kūyuñda eşküm cūy-bār itsem gerek
Sen sehī-ḳaddi nezāketle kenār itsem gerek

2 Bāḳī ʿuşşāḳuñ olursa ṭālib-i mihr ü vefā
Ben senüñ cevr ü cefāñı iḫtiyār itsem gerek

784
2a: oldum] oldı, İ.

3 Ġarḳa virüp ʿālemi seyl-āb-ı eşküñ çeşm ile
Āsiyālar gibi çerḫ-i bī-ḳarār itsem gerek

4 ʿĀşıḳa ṣabr u seferdür lāzım olan dirler āh
Ṣabra yoḳdur ṭāḳatüm terk-i diyār itsem gerek

5 Āteş-i ḥasret derūnum ḫānesin yaḳdı meded
Reʾyiyā sūz-ı nihānum āşikār itsem gerek

786 Ṣānī Beg ez-Ebnā-yı Sipāhiyān

1 Zecr-i hecr-i yār ile terk-i diyār itsem gerek
Rāh-ı iḳlīm-i felāket iḫtiyār itsem gerek

2 Ḫancer-i ser-tīz-i yāruñ yādgārıdur diyü
Sīnem üzre şerḥalarla iftiḫār itsem gerek

3 Ḳadd-i mevzūnuñ firāḳından varup gülzārda
Gördügüm naḫl-i revānı der-kenār itsem gerek

4 İftirāḳından o Leylī-çihremüñ Mecnūnvār
Vādī-i Hāmūnı çaḳ geşt ü güẕār itsem gerek

5 Bīşe-i naẓm içre ben ol bebr-i żırġām-efgenüm
Hep siyeh-gūşın bu vādīnüñ şikār itsem gerek

6 Bir lebi mül sāḳī-i gül-çihre ile Ṣāniyā
Bādeler nūş eyleyüp defʿ-i ḫumār itsem gerek

[İ 139b]

787 Bāḳī Çelebiyyü'l-Müderris

1 Çeşm-i pür-ḫūnum yoluñda eşk-bār itsem gerek
Ayaġuñ tozına gevherler niṣār itsem gerek

2 Gül gibi pīrāhen-i nāmūsı ṣad-çāk eyleyüp
Ġonçeveş dāġ-ı nihānum āşikār itsem gerek

3 Ḳırma yazıyla ʿadūnuñ dişleri vaṣfın yazup
Nüsḫa-i çeşmi sivādan pür-ġubār itsem gerek

4 Eyleyüp zühdüñ binā-yı semt-i bünyādın ḫarāb
Ḫāne-i ʿışḳuñ esāsın üstüvār itsem gerek

[B 119a]

5 Bezm-i keṣretden çekildi cāmveş Bāḳī göñül
Tekye-i vaḥdetde ʿuzlet iḫtiyār itsem gerek

788 Sipāhī Beg

1 Eşk-i ḫūnīnümle dehri lālezār itsem gerek
Bāġ-ı kūyuñ dostum her dem bahār itsem gerek

2 Sen ṣaçı Leylī hevāsıyla düşüp ṣaḥrālara
Bir zamān Mecnūn gibi geşt ü güẕār itsem gerek

---

787 (G 273, s. 268, *Bâkî Divanı*.)
3a: ʿadūnuñ] raḳībüñ, *Bâkî Divanı*.

788
6 – İ.

3 Pāy-būsuñ ola kim bir gün naṣīb ola diyü
Reh-güẕāruñda vücūdum ḫāksār itsem gerek

4 Mest-i ʿışḳam dehr-i pür-ḳahruñ ṭoḳuz peymānesin
Sāḳiyā nūş eyleyüp defʿ-i ḫumār itsem gerek

5 Dāġlarla zeyn idüp sīnem girībān çāk olup
Rāz-ı ʿışḳum yāra günden āşikār itsem gerek

6 Zāhidā sen var selāmet ol yüri ʿālemde ben
Tekye-i ġamda melāmet iḫtiyār itsem gerek

7 Ey Sipāhī ol perīnüñ zülfine dil baġlayup
Dār-ı dünyāyı ser-i aʿdāya dar itsem gerek

789 [İlāhī] - Merḥūm Selmān Ḫᵛāce

1 Cism-i pür-dāġum yoluñda ḫāksār itsem gerek
Bu ṭarīḳ ile işigüñ lālezār itsem gerek

2 Yādgāruñdur çeküp sīnemden alma tīrüñi
Tā ölince ben anuñla iftiḫār itsem gerek

3 Ter düşer mi bilmezin ol ġonçe-i bāġ-ı murād
Çeşm-i ḫūn-pāşum yolında jāle-bār itsem gerek

4 Ḳalb-i ʿuşşāḳı didüm niçün yıḳarsın didi yār
Ḫāne-i cevr ü cefāyı üstüvār itsem gerek

[İ 140a]

5 Ḳorḳarın anı götürmeye İlāhī rūzgār
Āstān-ı yārda cismüm ġubār itsem gerek

790 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Yüzüm üzre kūyuñı geşt ü güẕār itsem gerek
Yoluña bu vech ile rūḥı niṯār itsem gerek

2 Āh kim yāruñ ḫaṭı sevdāsı düşdi göñlüme
Yine dil āyīnesini pür-ġubār itsem gerek

3 Bülbülāsā gül yüzi şevḳiyle feryād eyleyüp
Murġzār-ı dehre göñlüm murġzār itsem gerek

[B 119b]

4 Süst-bünyād serveri ser-be-ser vīrān idüp
Miḥnet-ābāduñ esāsın üstüvār itsem gerek

5 Ṣadriyā yāruñ teferrücgāh-ı bāġ-ı ḥüsnine
İki lūleyle dü-çeşmüm çeşmesār itsem gerek

791 Miṯālī-i Edirnevī

1 Toḫm-ı eşki ḫāk-i ümmīde niṯār itsem gerek
Ol tezerv-i kebg-reftārı şikār itsem gerek

2 Zāhidā irşād-ı şeyḫ-i şehri sen eyle ḳabūl
Ben daḫı pīr-i muġānı iḫtiyār itsem gerek

791
4b: Nüshalarda yeri boş bırakıldığı hâlde mısra yazılmamıştır.

3 Kūy-ı yāra rūzgār ile düşem şāyed diyü
Cism-i zārı bu hevā ile ġubār itsem gerek

4 ...
Kāse-i serle içüp defʿ-i ḫumār itsem gerek

5 Cism-i zārı hecr ile berg-i ḫazāna döndürüp
Ol şeh-i ḥüsne Miṣālī bergüẕār itsem gerek

792 Mevlānā Fenāyī-i Sāde-gū

1 Çeşm-i ḫūn-bārumla kūyuñ lālezār itsem gerek
Lāleveş dāġ-ı derūnum āşikār itsem gerek

2 Görmesün aʿdā yüzüñ diyü gözin ṭoldurmaġa
Cism-i zārı rūzgār ile ġubār itsem gerek

3 Merve ḥaḳḳı'çün Ṣafā ile şehā saʿyum budur
Kaʿbe-i kūyuñda cismüm ḫāksār itsem gerek

[İ 140b]

4 Ruḫlaruñ hecriyle cānā dem-be-dem ḳan aġlayup
Ġam beyābānın ser-ā-ser lālezār itsem gerek

5 Her ḳaçan bir serv-ḳaddüñ laʿlini vaṣf eylesem
Şiʿr-i mevzūnum Fenāyī āb-dār itsem gerek

793 Mevlānā ʿAhdī ez-Çingānegān-ı Baġdād

1 Dāġlarla sīnemi naḳş-ı nigār itsem gerek
Bir ḳurı şāḫ üzre güller āşikār itsem gerek

2 Yaḳa çāk ü mest ü rüsvā çihre pür-ḫūn dem-be-dem
Yār kūyında bu vech ile güẕār itsem gerek

3 Kākülüñ sevdāsı ile gün yüzüñsüz bu gice
Dūd-ı āh ile cihānı tār u mār itsem gerek

4 Döymege ṭob-ı belāya ey ḳaşı yā cān u dil
Cismüme demrenlerüñden bir ḥiṣār itsem gerek

[B 120a]

5 Bādeden geç başda ʿaḳluñ var ise ʿAhdī dime
ʿAḳl yār olmaz baña ʿışḳ iḫtiyār itsem gerek

794 [Rıżāyī] - Müderris Kerīm Çelebi

1 Cismümi yoluñda cānā ḫāksār itsem gerek
Ḫāk-i rāhuñ olduġumı āşikār itsem gerek

2 Ṭās-ı gerdūnda umaram kim görem naḳş-ı murād
Cān-ı zārum ol meh-i nerrāda zār itsem gerek

3 Ey ecel yoldaşlıġ eylerseñ zamānıdur baña
Ṣabra ṭāḳat ḳalmadı terk-i diyār itsem gerek

794
4a: ayırmam] ayırmayam, İ.

4 Ṣaġ olursam işigüñ ṭaşından ayırmam başum
Ölicek daḫı anı seng-i mezār itsem gerek

5 Żaʿfdan bir berge dönmişdür Rıżāyī cism-i zār
İşiginde itlerine bergüẕār itsem gerek

795 Rumūzī Beg ez-Sipāhiyān-ı Mıṣr

1 Aġlayup eşk-i revānum cūy-bār itsem gerek
Āh idüp derd-i derūnum āşikār itsem gerek

2 Yār derbān itmek istermiş raḳībi dostlar
Ben bu derde döymeyüp terk-i diyār itsem gerek

[İ 141a]

3 Ayaġuñ tozın budur gözden geçürmekden ġaraż
Şīşe-i çeşmüm anuñla pür-ġubār itsem gerek

4 Her kişi eṣḥāb-ı devletden biriyle faḫr ider
Ben seg-i kūyuñla cānā iftiḫār itsem gerek

5 Yine bir şāhīn baḳışlu Rūmili şeh-bāzını
Ey Rumūzī avlayup tenhā şikār itsem gerek

796 Refʿī-i Dānişmend

1 Gönlümi āşüfte-i zülf-i nigār itsem gerek
Bu hevā ile perīşān rūzgār itsem gerek

2 Geydürürse zülfüñüñ sevdāsı baña ḳaracal
Ol libās-ı fāḫir ile iftiḫār itsem gerek

3 Ḳurudup ḳazıtmaġa nām-ı ʿadūyı nāmeden
Üstine ṣalmaġ içün cismüm ġubār itsem gerek

4 Ölmek ile ʿışḳda taḫcīr iderlerse beni
ʿIşḳdan geçmem ölümüm iḫtiyār itsem gerek

5 Almasun dīv-i raḳībüñ göricek benden ḫayāl
Refʿiyā kūyında bu ḥüsnümi zār itsem gerek

[B 120b]

797 Baba Nālişī-i Ebu'l-ʿUbeyd-i Yek-Çeşm

1 ʿUzlet idüp ḫalḳdan terk-i diyār itsem gerek
Menzil-i rāh-ı fenāyı iḫtiyār itsem gerek

2 Külbe-i Aḥzānuma başduḳda ol ġonçe-femüñ
Sīm-i eşküm ḫāk-i pāyına niṯār itsem gerek

3 Dem-be-dem ḫūn-ı sirişküm ḫāke zeyn itdüm yine
Ḳanlu yaşumla cihānı lālezār itsem gerek

4 Ġonçeveş çāk oldı baġrum aġız açup yaralar
Yāra ben derd-i derūnum āşikār itsem gerek

5 Ẕerreveş ser-geşteyin dāʾim raḳībe meyl ider
Gün gibi başum alup terk-i diyār itsem gerek

797
4a: çāk oldı baġrum aġız açup] çāk eyledüm baġrum açılup, İ.
5 – İ.

6 Ṣalınur ol gül raḳīb-i ḫār ile ey Nālişī
Gördügümce derd ile āhı hezār itsem gerek

798 Merḥūm Şānī-i Dānişmend

1 Hecr-i ruḫsāruñla eşküm cūy-bār itsem gerek
Ḳanlu yaşumla cihānı lālezār itsem gerek

[İ 141b]

2 Ḫānḳāh-ı zühdi ber-bād eyledüm şimden girü
Ḫidmet-i pīr-i muġānı iḫtiyār itsem gerek

3 Dönmedüñ maḳṣūdum üzre ey felek tā ḥaşre dek
Ṣarṣar-ı āhumla çerḫüñ bī-karār itsem gerek

4 Dāne-i ḫāl-i siyāhuñ ārzū eyler müdām
Rişte-i gīsūña dil murġın şikār itsem gerek

5 Nergis-i cādūların naẓmumda taʿrīf eyleyüp
Şāniyā siḥr-i belāġat āşikār itsem gerek

799 Ḥaydarī-i Gedā-ṭarz

1 Mürşid-i ʿışḳuñ ṭarīḳin iḫtiyār itsem gerek
Baş açıḳ rāh-ı fenāda terk-i ʿār itsem gerek

799
İ nüshasında 2b ile 3b yer değiştirmiştir.
4a: dīvānevār] dīvānedür, İ.

2 Müddeʿī niçe melāmet ide ʿışḳuñda beni
Ben melāmet olmaġ ile iftiḫār itsem gerek

3 Gün gibi ol māha bir gün eyleyüp ʿışḳı ʿayān
Aġlayup rāz-ı nihānum āşikār itsem gerek

4 Ey göñül sevdā-yı zülf-i yār ile dīvānevār
ʿAḳl u fikrüñ raḫt u baḫtın tār u mār itsem gerek

5 Terk-i tecrīd-i *fenā fi'llāh* olup ey Ḥaydarī
Pā-bürehne ʿālemi geşt ü güẕār itsem gerek

800 [Ṣādıḳ]

1 Dem-be-dem bülbül gibi feryād u zār itsem gerek
N'idügüm bezm-i belāda āşikār itsem gerek

2 Tābiş-i mülden ʿiẕārı gül gül olduḳça şehā
Nāle vü feryādı gülşende hezār itsem gerek

3 ʿIşḳ-ı Leylīyi ile fāş itdügiçün kūhda
Merḳad-i Mecnūnı bulup sengsār itsem gerek

4 Eşk-i ḫūn-ālūdumı deryālar idüp āl ile
Yine bir serv-i ḫırāmānı kenār itsem gerek

---

800 – B.

5 Ol hümā-yı evc-i istināyı bir gün Ṣādıḳā
Şāh-bāz-ı himmeti ṣalup şikār itsem gerek

[İ 142a]

801 [Tābī]

1 Ferş idüp yoluñda cismüm ḫāksār itsem gerek
Fikr-i esrār-ı ḫatuñ birle ġubār itsem gerek

2 Dāġ-ı ḫūn-ālūd ile zeyn eyleyüp dil gülşenin
Eşk-i ḫūnīnümle cismüm lālezār itsem gerek

3 Ayaġuñ ṭopraġına naḳd-i sirişki ḫarc idüp
Yoluña hep varumı bir bir niṯār itsem gerek

4 Reh-güẕāruñda dizüp cānā sirişküm cevherin
Sen şeh-i ʿālīī-cenāba ber-güẕār itsem gerek

5 Tābiyā bezm içre deffāfuñ ḳulaġın çıñradup
Ṭās-ı çerḫi nāle vü āhumla zār itsem gerek

802 [ʿAṭā]

1 ʿIşḳ iḳlīminde göñlüm şehriyār itsem gerek
Tācını Dārālaruñ başına dar itsem gerek

2 Terk-i zehr-ālūd-ı tīrüñden ne ḳanlar yutduġum
Sīnem üzre raḫnelerden āşikār itsem gerek

---

801 – B.
802 – B.

3 Bir aluc(?) ḳanın niçün ʿāşıḳlaruñ alduñ diyü
Tīġüñüñ çalup yüzine şermsār itsem gerek

4 Ḳan ṭamar tīġüñ ucından öldürür ādemleri
Ten nedür ol demlere cānlar niṯār itsem gerek

5 Düşmenüñ ḳaṭʿā başından eksük olmaduġıçün
Tīġ-i āh-ı tābnāküm zer-nigār itsem gerek

6 Zülf-i dil-berden meşām-ı cāna irdi būlaruñ
Hecr ile ẕevḳin ʿAṭāyā zehr-i mār itsem gerek

803 [Ṣadrī]

1 Her elif kim cānum içre āşikār itsem gerek
Şehr-i ġamda her birin bir reh-güẕār itsem gerek

2 Bāġ-ı ʿışḳa gönlümi bir bülbül-i zār eyleyüp
Derdümi ey verd-i ter yine hezār itsem gerek

3 Üstüẖ̆ānın cismümüñ zād u sifālin çeşmümüñ
Kāse-i bezm-i seg-i kūy-ı nigār itsem gerek

4 Cismümi zār eyleyen çerẖ̆-i sitem-kār ile ben
Ölmez isem döne döne kār-zār itsem gerek

[İ 142b]

803 – B.

5 Bād-ı āhumla dönerdi Ṣadriyā şimden girü
Āsyāb-ı çerḫe eşküm cūy-bār itsem gerek

804 Li-Nāmıḳahi'l-Giridī[130]

1 Ḥasret-i laʿlüñle çeşmüm eşk-bār itsem gerek
Pāyuña ey şāh-ı nāzum zer niṯār itsem gerek

2 Genc-i ʿömri ṣarf idüp ʿışḳuñ yoluñda genc iken
Devletüñde faḫr-ı faḳrı iḫtiyār itsem gerek

3 Ey gül-i sūrī feżā-yı lālezār-ı sīnemi
Dāġ-dār[131]-ı ʿışḳ ile reşk-i bahār itsem gerek

4 Ebr-i eşkümden aḳan seyl-āb ile bi'l-āḫire
Bu zemīn-i ḫuşksārı āb-dār itsem gerek

5 Sırriyā tīġ-i zebān-ı gül-feşānumla yine
Ḳalb-i ḥussād-ı [...]ḥı dāġ-dār itsem gerek

6 Ayaġuñ çekmek içün sāḳī hezārān şevḳ ile
Sāyeveş cismüm yoluñda ḫāksār itsem gerek

---

804 – İ. B 120b-Derkenar.
Nüshadaki kayıt doğrultusunda takdim-tehir yapılarak 4 ve 6. beyitlerin yerleri değiştirilmiştir.
[130] "Giritli yazdı."
[131] Nüshada "dāġdāġ" şeklinde yazılmıştır.

805 [Kelāmī]

1 Eşk-i gülgūn ile çihrem lālezār itsem gerek
Ḥālet-i ʿışḳı bu yüzden āşikār itsem gerek

2 Göndür ey ḳaşı kemān tīr-i cefā peykānların
Sīnemüñ eṭrāfına āhen ḥiṣār itsem gerek

3 Ḫāṭırına ol kemān-ebrūya diñ toz ḳonmasun
Menzilinde yüzümi bir gün ġubār itsem gerek

4 Bu gice diñ çerḫe girsünler nücūm-ı āsmān
Nār-ı āhumla cihānı pür-şerār itsem gerek

5 Ey Kelāmī ben püser-bāzam kemend-i āh ile
Hep gözi āhūları bir bir şikār itsem gerek

806 [Kelāmī]

1 Kūy-ı cānāna varup feryād u zār itsem gerek
ʿAḳl u fikri yine başdan tār u mār itsem gerek

2 Ṣubḥ gibi dest-i ḫasretle yaḳamı çāk idüp
ʿIşḳumı ol māha bir gün āşikār itsem gerek

3 Āh u efġān itdügüm ʿayb itmeñ ey dostlar beni
Nāyveş baġrum delüp cismüm figār itsem gerek

---

805 – B. İ 141a-Derkenar.
806 – B. İ 141b-Derkenar.

4 İrdügüm dem ol mehüñ ʿıyd-ı viṣaline göñül
Cismümi ḳurbān idüp cānum niṯār itsem gerek

5 Destüñe al ey Kelāmī şāh-bāz-ı himmeti
Ol hümā-pervāz olan kebgi şikār itsem gerek

807 [Aḥmed]

1 Bir gice sevdā-yı būy-ı zülf-i yār [itsem gerek]
Müşg gibi ḳan yudup terk-i diyār [itsem gerek]

2 Şemʿ baş oynarsa bezmüñde iñen germ olmasun
Ben ayaġuñ tozına cānum niṯār itsem gerek

3 El uzadup zülfüñe yalvaruram sevdāmı gör
Mūr iken efsūn oḳıyup ḳaṣd-ı mār itsem gerek

4 Tīr-i āhumdan iñen ġāfil yürür beñzer ki ben
Bir gün ol kebg-i ḫırāmānı şikār itsem gerek

5 Ḫaṭ u laʿl ü ḳadd ü ruḫsāruñ añup eşʿārumı
Ḫūb u rengīn ü laṭīf ü āb-dār itsem gerek

6 Sāḳiyā peymāne ṣun kim tevbe-i peymāneyi
Ṣūfīler dülbendi gibi tār u mār itsem gerek

---

807 – B. İ 142a-Derkenar. (G 151, *Aḥmed Paşa Divanı*.)

7 Ẕikr-i fikr isterseñ Aḥmed işte ḫalvet işte sen
Ḳo beni kim fikr-i ruḫsār-ı nigār itsem gerek

[B 121a]

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

808 Merḥūm [u] Maġfūr Nişānī Beg Raḥmetü'llāhi ʿAleyh

1 Ḫaṭ belürmiş ṣafḥa-i ruḫsārına cānānumuñ
Pür-ġubāram ḳondı toz āyīnesine cānumuñ

2 Eşküm ile ravża-i dil dāʾimā ser-sebz olur
Başı ḫoşdur yaş ile bu dīde-i giryānumuñ

3 Dūd-ı āh ile göyünmiş kūyuña beñzer hemān
Āteş-i hecr ile dāġı sīne-i sūzānumuñ

4 Bezm-i cāna cām-ı miḥnet devr ider ṭurmaz ʿaceb
Kīni var ġālib dil-i nālānuma devrānumuñ

5 Geh ḳonardı ḫāne-i çeşme ḫayāl-i vaṣl-ı yār
Ḫaylī demdür görmez oldum maḳdemin mihmānumuñ

6 Lāle-ruḫlar vaṣfın eylersin Nişānī n'ola ger
Gül-sitāna beñzese her kūşesi dīvānumuñ

809 Ṣānī Beg

1 Beklerin cānum çıḳınca kūyını cānānumuñ
Bende-i fermān-beriyin şāh-ı ʿālī-şānumuñ

2 Ebruvānuñ medḥidür her mıṣraʿı eşʿārumuñ
Ḫaṭṭuñuñ taʿrīfidür her ṣafḥası dīvānumuñ

3 Nālişin bī-hūdesinden göñlümüñ azürdeyin
Bī-ḥużūrın ıżṭırābından dil-i nālānumuñ

4 Āb-ı rūyumdur ki dökdi anı fürḳat yirlere
Seyl-i eşki ṣanma aḳdı dīde-i giryānumuñ

5 Gördi ol Sulṭān Üveys ḥüsn-i eşʿārum didi
Defter ü dīvānı ancaḳ Ṣānī-i Selmānumuñ

810 [Rıżāyī] - Müderris Kerīm Çelebi Efendi

1 Yayına tār-ı tenüm zih ḳıl diyü cānānumuñ
Baġladum engüşt-i tīrin rişte ile cānumuñ

2 Baġrına başṣa n'ola peykānuñı ey ḳaşı yā
Gözi anuñla açıldı zaḫm-ı ḫūn-efşānumuñ

[İ 143a]

3 Ayaġuñ altında yüz döndürmezem ḫāk olmadan
Dönmezin baş virürin üstine bu peymānemüñ

4 ʿIşḳ dirler nāmına bir genc-i bī-pāyān yatur
Baḳmañuz teng olduġına bu dil-i vīrānemüñ

5 Eski dāġ üzre Rıżāyī tāze dāġ urmış ṣanur
Her gören aġ u ḳarasın dīde-i giryānumuñ

[B 121b]

811 Resūlī-i Seyyid

1 Ḳulı çoġ olsun diyü sulṭān-ı ʿālī-şānumuñ
Bendesinüñ bendesi oldum şeh-i ḫūbānumuñ

2 Ḥüsn ile mümtāz-ı ʿālem gün gibi meşhūr idüp
Rifʿatin artur İlāhī ol meh-i tābānumuñ

3 Cān u dil dünyāda ansuz bir nefes itmez ḳarār
Baña gösterme firāḳī günlerini cānumuñ

4 Rūz-ı vaṣlı ʿīd olup Ḳadr ü Berāt olan şebi
Yolına cānum fedā olsun benüm cānānumuñ

5 Dār-ı dünyāda şeref viren cemāli şemsīdür
Devr içinde miṯli yoḳdur ol meh-i devrānumuñ

6 Ḳarşular varduḳça her şeb kūy-ı yāruñ itleri
Ḥürmetini baña unutdurdılar yārānumuñ

7 Seyle ġarḳ itdi cihānı aġlamaḳdan dem-be-dem
Hey meded yandum elinden dīde-i giryānumuñ

8 Vaṣf-ı ḫüsnini o māhuñ nāmına ʿunvān idüp
Ḳadrin arturdum Resūlī defter ü dīvānumuñ

811
5, 7 – İ.

812 Vālihī Çelebiyyü'l-Ḳāżī

1 Görmedin peykān-ı dil-dūzın dilā cānānumuñ
Tā gözine girmeyince zaḫm-ı ḫūn-efşānumuñ

2 Tūtiyāyı n'ola ger gözden bir aḳsa eşk-i çeşm
Kuḥl idelden ḫāk-i rāhın ol şeh-i ḫūbānumuñ

3 Ey kemān-ebrū aradan çıḳdı yaşum göricek
Tīrüñ içün birbirine girdügin müjgānumuñ

4 Ṭoḳınur göñline her dem ġonçenüñ bād-ı ṣabā
Laʿline öykündüg'içün ol gül-i ḫandānumuñ

5 Gözine göñline girmiş zaḫmumuñ ey Vālihī
Ḳomasa peykānın aġzından n'ola cānānumuñ

[İ 143b]

813 Emrī-i Edirnevī

1 Ḳorḳum oldur ḳana yur peykānını cānānumuñ
Ḳan bürimişdür gözini zaḫm-ı ḫūn-efşānumuñ

2 Bir gümiş ṭob ile aḳıtdı ḫayāl-i ġabġabuñ
Kendüsine ṭıfl-ı eşkin dīde-i giryānumuñ

---

813 (G 264, *Emrî Dîvânı.*)
1b: ḳan bürimişdür gözini zaḫm-ı] ḳana sürmişdür yüzini çeşm-i, *Emrî Dîvânı.*
3a: Sükker-i laʿlüñ] ʿAks-i laʿliyle, *Emrî Dîvânı.*
4: ʿArşa-i ʿışḳ içre āh-ı āteşīnüm germ olup / Didi gūy-ı çerḫ ser-gerdānıdur çevgānumuñ, *Emrî Dîvânı.*
5b: ḳanı aḳduġı] ḳan aḳıtduġı, *Emrî Dîvânı.*

3 Sükker-i laʿlüñ çün oldı ḳaṭre-i eşküm nebāt
Beñzedi çūb-ı nebāta her biri müjgānumuñ

[B 122a]

4 Yırtar aġzın zaḫmumuñ barmaḳ ṣoḳup tīr-i nigār
Aġzına alur diyü dāʾim dilin peykānumuñ

5 Ṣanma müjgān bāġ-ı ġamdur ḫār batmış pāyına
Ḳanı aḳduġı bu Emrī çeşm-i ḫūn-efşānumuñ

814 Şükrī-i Türk Dānişmend

1 Pāyına yüz sürdügümçün ol şeh-i ḫūbānumuñ
Pür-ġubār oldı baña ser-mūzesi cānānumuñ

2 ʿĀleme rāz-ı nihānı eyledi yaşum ʿayān
Añladılar mā-cerāsın dīde-i giryānumuñ

3 Nār-ı fürḳat şöyle yaḳmışdur ser-ā-pā ben ḳuluñ
Āh ile biñ dāġı var bu sīne-i sūzānumuñ

4 Bī-tekellüf şāne el uzatduġı'çün dāʾimā
Çoḳ perīşān oldı zülfi ol şeh-i devrānumuñ

5 Şām-ı fürḳatde uyıtmaz ḫalḳı nālem ṣubḥa dek
Yoḳ durur pāyānı derdā nāle vü efġānumuñ

814

6a: Ḳadi Cān] Fedā Cān, İ.

6 Görse Şālī vü Ḳadi Cān(?) u Ṣiyāmī Şükriyā
Her biri taḥsīn iderdi ṭarzına dīvānumuñ

815 Reʾyī-i Dānişmend

1 Kendüme hem-dem idelden ʿışḳını cānānumuñ
Od ṣalupdur dūd-ı āhum ḫırmenine cānumuñ

2 Ḥaşre dek sūzān-ı nār-ı fürḳatümsin dir o şeh
Ẓulminüñ pāyānı yoḳ ol āfet-i devrānumuñ

3 Kerbelā-yı sīne cūş itdükçe geldi tīr-i yār
Sürdi ser-tā-pā tenine ḳaṭresinden ḳanumuñ

4 Şerm ider dil cān çıḳar gelse ḫayālüñ ẕevḳden
Ḫidmetin eyler bulınmaz tekyede mihmānumuñ

[İ 144a]

5 Yād idermiş nāmuñı ʿuşşāḳ añılsa Reʾyīyi yār
Nām-dāram ʿışḳ ile mümtāzıyam yārānumuñ

816 Refʿī-i Dānişmend

1 Ṭuymadan peykānı ṭoḳınmış meger cānānumuñ
Ṣoñra açıldı gözi bu zaḫm-ı ḫūn-efşānumuñ

2 Cānum acıtdı lebüñ öpdi raḳībüñ āh kim
Bilmezem nice alam andan acısın cānumuñ

815
2b: yoḳ] yoḳdur, İ.
816 (Şiirin matla beyti, *Ahdî Tezkiresi*, s. 165'te yer almaktadır.)

3 Alışursa bezm-i miḥnetde n’ola hem-reng olup
Bāde-i ḥamrā ʿurūḳına giripdür ḳanumuñ

[B 122b]

4 Görmedüm dime naẓīrin ol miyān ile femüñ
Sen nesin gördüñ daḫı ol ġonçe-i ḫandānumuñ

5 Rāzını ol merdümüñ fāş eyleyelden ṭıfl-ı eşk
Refʿiyā çıḳdı gözinden dīde-i giryānumuñ

817 Nevʿī Ḫᵛācetü’l-Müderris

1 Gördiler geldi ṣu sepdi āteşine cānumuñ
Yaralar göz dikdiler peykānına cānānumuñ

2 Sāye ṣaldı üstine perr-i hümā-yı tīr-i yār
Ḳondı devlet başına dāġ-ı dil-i sūzānumuñ

3 Yār cevrinden kişi aġlar mı diyü ter düşer
Mā-cerāsı var gözümle arada müjgānumuñ

4 Zaḫm-ı sīnemden dişine ḳan bulaşmışdur meger
Ḳaṣd ider peykānı cāna ġonçe-i ḫandānumuñ

5 Ḫūblıḳ sevdāsıdur başında olmış āşikār
Nevʿiyā kākülleri ol dil-ber-i fettānumuñ

---

817 (G 244, *Nevʿî Divanı.*)

818 Mecdī Çelebiyyü'l-Ḳāżī

1 Yüzi gözi açılupdur zaḫm-ı ḫūn efşānumuñ
Sīneye çekse ʿaceb mi ḫancerin cānānumuñ

2 Dīdeden geldi ḫayālüñ eyledi dilde ḳarār
Ṣuyı mı çıḳdı ʿaceb bu dīde-i giryānumuñ

3 Raʿd ile baḥṣ eyledükde berḳ-i āh-ı tāb-dār
Çoḳ ḳılıncın ṣaldı āh-ı sīne-i sūzānumuñ

[İ 144b]

4 Girdiler ġamdan dem-i giryemde biri birine
Arasından hīç ṣu ṣızmaz iken müjgānumuñ

5 Duymaġa rāz-ı derūnum ḫancer-i ser-tīz-i yār
Dil ṣoḳar aġzına Mecdī zaḫm-ı ḫūn-efşānumuñ

819 ʿUbeydiyyü'l-Ḳāżī

1 Bilmez ise luṭf-ı peykānın eger cānānumuñ
Göreyin ṭursun gözine zaḫm-ı ḫūn-efşānumuñ

2 Tīr-i ġamdan raḫne idi urduġuñ seng-i cefā
Ḫoş gedüginde bulınmışdur dil-i vīrānemüñ

3 N'ola irişse ṣadāsı kūyuña ben ḫākden
Bir ucı yirde bir ucı gökdedür efġānumuñ

---

819 (G 167, s. 122, *Ubeydî Divanı*.)
3a: ṣadāsı kūyuña] ṣadā-yı kūyuña, *Ubeydî Divanı*.
4b: çekmişem] çekdüm, *Ubeydî Divanı*. āh-ı dil-i nālānumuñ] āh-ı sīne-i sūzānumuñ, *Ubeydî Divanı*.

4 İşidüp feryādını benden çekildüñ niçe kez
Çoḳ belāsın çekmişem āh-ı dil-i nālānumuñ

[B 123a]

5 Laʿl-i cānāndan ḫaber virüp ʿUbeydī ṭıfl-ı eşk
Câme-i āline girdi çeşm-i ḫūn-efşānumuñ

820 Eşʿār-ı Ṣiyāmī-i Herze-Güftār

1 Ter düşürdi sīm-i eşküm ṭabʿını cānānumuñ
Ḳızılı çıḳdı yanında dīde-i giryānumuñ

2 Encümāsā eşk-i ter çıḳsa gözümden ṭañ mıdur
Ayda bir kez yüzini görmem meh-i tābānumuñ

3 Eşk-i ḫūn-efşānumuñ başı bulındı serverā
Kūh-ı ġamda çıḳdı ʿaynı dīde-i giryānumuñ

4 Berg-i güldür her varaḳ medḥ-i ruḫuñda tāze-ter
Lafẓı rengīn oldı ḫaylī defter ü dīvānumuñ

5 Laʿl-i nābın emmiş ol yāruñ raḳīb-i bed-nihād
Ey Ṣiyāmī kimse bilmez derdini hīç cānumuñ

821 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Göklere irdi fiġānı bu dil-i nālānumuñ
Kūyına irmek müyesser olmadı cānānumuñ

2 Yüz sürelden cūyveş ol serv-ḳaddüñ pāyına
Eşk-i ter çıḳdı gözinden dīde-i giryānumuñ

[İ 145a]

3 Nār-ı ġam sīḫ-i müjeñle cismümi itdi kebāb
Ḳanlu yaşlar dökdügi bu çeşm-i ḫūn-efşānumuñ

4 Vaṣf-ı laʿlüñ oḳısam ḳan aġların budur meger
Gül gibi evrāḳı rengīn oldugı dīvānumuñ

5 Yār cānumdur uzaḳdan geldi miḥnet-ḫāneme
Ṣadra geçse Ṣadriyā tīri n'ola cānānumuñ

822 ʿİẕārī-i Dānişmend

1 Ḳanlu peykānın görince sīnede cānānumuñ
Yüregi aġzına geldi zaḫm-ı ḫūn-efşānumuñ

2 Ġayr ile gördükde ey gül-ruḫ seni şermendelik
Başına ḳaynar ṣu ḳoyar dīde-i giryānumuñ

3 Çeşm-i bīmārına mīl-i kuḥl-i bīnā nergisüñ
Ḫār-ı ḫāk-ālūdesidür ol gül-i ḫandānumuñ

4 Ṭaḳdı çerḫ-i pīre-zen başına naḳd-i encümi
Burc-ı rifʿatden ṭoġınca ol meh-i tābānumuñ

5 Ey ʿİẕārī yola indüñ diyü sulṭān-ı belā
Eşkümüñ başını dikdi ruḫına müjgānumuñ

[B 123b]

823 Miṣālī Çelebi

1 Bezm-i ġamda laʿlin añup ḳan döker cānānumuñ
Var ise geldi gözine dīde-i giryānumuñ

2 Bāġda gördüm çenār almış eline jāleyi
Öykünür diyü dişine ol gül-i ḫandānumuñ

3 Āteş-i mihrüñle eczāmı kül itdi cümleten
Āh kim yandum elinden bu dil-i sūzānumuñ

4 Mihr ile māhı bu ṣūretle nice teşbīh idem
Yüzi aġ alnı açıḳdur ol meh-i tābānumuñ

5 Şevḳ-i mihr ile o māhuñ yire göge ṣıġmadı
Eşk-i çeşmümle Miṣālī nālesi efġānumuñ

824 Merḥūm Dānişiyyü'l-Ḳāżiyyü'l-Meşhūr be-Süleymānegī-zāde

1 Bilmez ise eyligin ḫāk-i reh-i cānānumuñ
Göreyin ṭursun gözine dīde-i giryānumuñ

[İ 145b]

2 İncinürse ṭañ degüldür ḫancer-i ser-tīzden
Ṭoḳınur ṭurmaz otına sīne-i sūzānumuñ

3 Ḳan degül başına bir ḍarb urdı cānā ḫancerüñ
Gözlerinden çıḳdı odlar zaḫm-ı ḫūn-efşānumuñ

4 Bir elif çek sīneme olsun sütūnı luṭf idüp
Ḫānesin ābād eyle bu dil-i vīrānemüñ

5 Dānişī meşşāṭa dāʾim fitneler taʿlīm ider
Kākülin başdan çıḳarmış dil-ber-i fettānumuñ

[mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün]

825 **Ṣānī Beg**

1 ʿIşḳında geyüp egnüme bir şālı Ḥüseynüñ
Oldum bu fenā tekyede abdālı Ḥüseynüñ

2 ʿĀşūre-i hecrinde çizindüm ʿAlevīvār
Ṣaçdum yire ʿışḳında dem-i āli Ḥüseynüñ

3 Aḥbāba o meh-pāre niçün kīneler eyler
Aṣḥāba riʿāyet idi efʿāli Ḥüseynüñ

4 Başuñ reh-i ʿışḳında virüp ḥürr şehīd ol
Olduñsa dil ü cān ile meyyāli Ḥüseynüñ

5 Evlāda muḥibb ol yüri buġż eyle Yezīde
Maḥşerde muʿīnüñ ola tā āli Ḥüseynüñ

6 Aḫlāḳ-ı Ḥasen ṣāḥibi dünyāda güzel çoḳ
Sezmem o ki bu ḥüsn ile emṯāli Ḥüseynüñ

[B 124a]

7 Ṣānī reh-i ʿışḳında aşaḳlar gibi ḫāk ol
Olduñsa eger ʿāşıḳ-ı pā-māli Ḥüseynüñ

825
4 – İ.

826 Ve lehu

1 Cān u dil olup ʿāşıḳ-ı pā-māli Ḥüseynüñ
Kūyından ebed olmadılar ḫālī Ḥüseynüñ

2 Ṣarf eyledüm evḳātümi Beḳtaş Ocaġında
Geydüm niçe yıl ʿışḳına bir şālı Ḥüseynüñ

3 *Şeyʾ li'llāh*[132] içün kūyına ʿazm itdi dil ü cān
Deryūzeye çıḳdı yine abdālı Ḥüseynüñ

4 Ḫulḳ-ı Ḥasen ü ḫūy-ı Ḥüseynīye muvāfıḳ
Ol ḫaṣlet-i nīkū ile efʿāli Ḥüseynüñ

5 Döndüm reh-i ʿışḳında bugün ḥürr şehīde
Öldürdi beni ġamze-i ḳattālı Ḥüseynüñ

[İ 146a]

6 Üftāde-i ḫāk-i derin ekṣer gözedürmiş
Biz de varup üftādesi olmalı Ḥüseynüñ

7 Sevmiş gibi Ṣānī ne ʿaceb vaṣf ider anı
Bī-çāre de olmış gibi meyyāli Ḥüseynüñ

827 Yeñiçeri Ḫusrev Çelebi Dīvāne

1 Aldı beni gül ruḫlarınuñ āli Ḥüseynüñ
Oldum ṣoyınup baş açıḳ abdālı Ḥüseynüñ

[132] "Allah için bir şey." (Dilencilerin dilenirken kullandıkları bir söz.)

2 Evlāda muḥibbüz severüz āl-i ʿabāyı
ʿIşḳında geyersek yaraşur şālı Ḥüseynüñ

3 Gūyā bir içüm ṣudur anuñ cism-i laṭīfi
Dil-teşneler olsa n’ola meyyāli Ḥüseynüñ

4 Sīretde ʿAlī ḥüsni Ḥasan ḫulḳı Muḥammed
Olsam n’ola ben ʿāşıḳ-ı pā-māli Ḥüseynüñ

5 İtmezmiş ölince didiler bendesin āzād
Ḫusrev işiginde ḳulı olmalı Ḥüseynüñ

828 ʿUlvī-i Dānişmend

1 Diller alur āl ile ruḫ-ı āli Ḥüseynüñ
ʿUşşāḳa görüñ eyledügi āli Ḥüseynüñ

2 Şemşīr-i ciger-dūzına dil teşne geçerken
Öldürdi beni ġamze-i ḳattālı Ḥüseynüñ

3 Çāk olsa [tenüm] dest-i melāmetle ʿaceb mi
Dāġ urdı aña lāle-ṣıfat ḫāli Ḥüseynüñ

[B 124b]

4 ʿIşḳ āteşine yandı yine cübbe vü destār
Olsam yiridür baş açıḳ abdālı Ḥüseynüñ

828
3 – İ.

5 Ġam çekmez idüm olsa yaşum nehr-i firāvān
Meyl itmese ġayra dil-i meyyāli Ḥüseynüñ

6 Yā Rab dilerem zülf ü ruḫın tāze vü ter ṭut
Geçsün dem-i ʿişretle meh ü sāli Ḥüseynüñ

7 ʿUlvīnüñ eli pāye-i maḳṣūda irişmez
Olsa niçe yıl ʿāşıḳ-ı pā-māli Ḥüseynüñ

829 Emīrī-i Dānişmend

1 Lāle gibi yandurdı ruḫ-ı āli Ḥüseynüñ
Dāġ urmadadur sīneme her ḫāli Ḥüseynüñ

[İ 146b]

2 Meclisde anuñ olmaduḳ esrārına vāḳıf
Ḥayrān ḳodı keyfiyyet-i aḥvāli Ḥüseynüñ

3 Sevdā-yı ser-i zülf-i siyāh ile ben ey dil
Geysem yaraşur egnüme bir şālı Ḥüseynüñ

4 Göñlüm göricek anı benüm itdi şehādet
Öldürse gerek ġamze-i ḳattālı Ḥüseynüñ

5 Var ise yine māh-ı Muḥarremdür Emīrī
Yanup yaḳılur ṭurmadan abdālı Ḥüseynüñ

830 Celīliyyü'l-Ḳāżī

1 Döküp yolına yine dem-i āli Ḥüseynüñ
Geydüm reh-i ʿışḳında siyeh şālı Ḥüseynüñ

2 Ṣardı ten-i pür-ḫūna yine bir ḳara şālı
Zülf-i siyeh altında ruḫ-ı āli Ḥüseynüñ

3 Sīnemde çerāġī elif üstindeki dāġum
Ey dil yine oldum bugün abdālı Ḥüseynüñ

4 Dil-teşnelere ḫanceri bir āb-ı revāndur
İçürse n'ola ġamze-i ḳattālı Ḥüseynüñ

5 Cān murġını almaġa Celīlī iki çeşmi
Şāhīnlere döndi ki aça bālı Ḥüseynüñ

831 ʿİlmī-i Dānişmend

1 Ṣan lāle-i terdür o ruḫ-ı āli Ḥüseynüñ
Dāġ-ı siyeh olmışdur aña ḫāli Ḥüseynüñ

2 Sīretde ʿAlī ḫulḳı Ḥasan ḫüsn ile Yūsuf
Eṣḥāb-ı dil olsa n'ola abdālı Ḥüseynüñ

3 Gitdi bil aña naḳd-i dili ger düşer iseñ
Bir āb-ı revāndur dil-i meyyāli Ḥüseynüñ

4 ʿĀlemde Yezīd olsun o kim deşt-i belāda
Cān virmez ise olmaġa pā-māli Ḥüseynüñ

831
3, 4, 5 – B.
B nüshasında 123b'nin sonundaki bu şiirin sondan eksik olması ve 124a'nın başındaki şiirin baştan eksik olması arada eksik sayfaların olduğunu göstermektedir.

5 Her ʿahde vefā eyleyüp itmezdi cefālar
ʿİlmīye eger olmasa iḥmāli Ḥüseynüñ

[İ 147a]

832 [Muḫtārī]

1 Ḫaṭṭ ile şeref buldı ruḫ-ı āli Ḥüseynüñ
Artarsa n'ola ʿizzet ü iḳbāli Ḥüseynüñ

2 Bir ṣaçma ḳaranfül gibidür kim ṣuya ḳonmış
Āyīnede ʿaks-i ruḫ-ı pür-ḫāli Ḥüseynüñ

3 Laʿli ki leṭāfetde olupdur bir içim ṣu
Dil-teşneler olsa n'ola meyyāli Ḥüseynüñ

4 Aḥbāba cefā itme şehā nāmuña düşmez
Aṣḥāba vefā ḳılmaġ idi ḥāli Ḥüseynüñ

5 Zeyn eyle ser-ā-pā tenüñi dāġ u elifle
Ol yalıñ ayaḳ baş açıḳ abdālı Ḥüseynüñ

6 Muḫtārī düşüp sāye gibi pāyına her gün
Olsam yiridür ʿāşıḳ-ı pā-māli Ḥüseynüñ

833 [Vālī]

1 Va'llāh niçe zībā o ruḫ-ı āli Ḥüseynüñ
Öldürdi beni ġamze-i ḳattāli Ḥüseynüñ

---

832 – B.
833 – B.

2 ʿĀşıḳlıġ ile ol kişi daʿvī mi ider kim
Adın işidüp olmaya meyyāli Ḥüseynüñ

3 Dāġ u elif ü naʿl ile zeyn eyledi kendin
Oldı dil-i sevdā-zede abdālı Ḥüseynüñ

4 Ṭaġlara düşerdi dil-i dīvāne muḳarrer
Bend itmese ger zülfinüñ aġlāli Ḥüseynüñ

5 Pāyına yüz urdugını gördi didi yārān
Vālī yine olmış gibi pā-māli Ḥüseynüñ

834 [Ānī]

1 Oldum göricek baş açıḳ abdālı Ḥüseynüñ
Yaşum gibi üftāde vü pā-māli Ḥüseynüñ

2 Sāḳī ne güzel meşreb olur bāde-i nābı
Kendüye aḳıtdı dil-i meyyāli Ḥüseynüñ

3 Dil-teşne niçe ehl-i dili deşt-i belāda
Öldürdi ṣusuz ġamze-i ḳattāli Ḥüseynüñ

4 Ten kişverini ġāret idüp leşker-i āşūb
Dil mülkine ḥükm itdi ḫaṭ u ḫāli Ḥüseynüñ

---

834 – B.

[İ 147b]

5 Olsun gicesi Ḳadr ü Berāt gündüzi bayram
Geçsün bu sürūr ile meh ü sāli Ḥüseynüñ

6 Ḥaḳdan dilerem tāze vü rengīn ola Ānī
Ṣolmaya cihān içre ruḫ-ı āli Ḥüseynüñ

835 [İlāhī]

1 Bilsem kimedür nāz ile iḳbāli Ḥüseynüñ
Ġālib ḳatı bizden hele iḥmāli Ḥüseynüñ

2 ʿĀlemde Yezīd olsun o kim olmaya hergiz
Cān u dil ile ʿāşıḳ-ı pā-māli Ḥüseynüñ

3 Dāġ urdı felek sīnesine mihr ile mehden
Oldı yine ser-geşte bir abdālı Ḥüseynüñ

4 Nāz ile ʿaceb yüzümi başa gelür ise
Oldum yolına cān ile pā-māli Ḥüseynüñ

5 Revnaḳ ḳomadı ġonçede vü gülde İlāhī
ʿĀlemde dehānıyla ruḫ-ı āli Ḥüseynüñ

---

835 – B.

[B 125a]

836 [Tābī]

1 Pāyına aḳıtdum dil-i meyyāli Ḥüseynüñ
Ṣular gibi oldum yine pā-māli Ḥüseynüñ

2 ʿIşḳında ten-i zārı dilā odlara yaḳdum
Bu tekye-i ġamda olup abdālı Ḥüseynüñ

3 Dil lāle-ṣıfat reşk-i ruḫı birle ṭutışdı
Dāġ urdı ḳara baġruma şol ḫāli Ḥüseynüñ

4 Ḥüsn ile dilā çoḳ bulınur dil-ber-i mümtāz
Aḫlāḳ-ı Ḥasen birle yoġ emṡāli Ḥüseynüñ

5 Dilden ḳo ciger ḳanı dilā dīdeye gelsün
Ṣaç kūyına varduḳça dem-i āli Ḥüseynüñ

6 Tābī ne ʿaceb cān vire ger mürde-i ʿışḳa
Ol laʿl-i Mesīḥā ile aḳvāli Ḥüseynüñ

837 Ḫātemī Beg

1 Abdāl-ı dil oldı yine meyyāli Ḥüseynüñ
Laʿnet aña kim olmaya abdālı Ḥüseynüñ

836
1 – B.
2 – İ.
837
1a: meyyāli] miṡāli, B.
İ nüshasında 3 ve 4. beyitler yer değiştirmiştir.

2 Mümtāz u ser-āmed şeh-i ḫūbān-ı zamāndur
Her tācver olsa n’ola pā-māli Ḥüseynüñ

[İ 148a]

3 Gülzār-ı leṭāfetde açılmış gül-i terdür
Bu çihre-i zībāda ruḫ-ı āli Ḥüseynüñ

4 Her çeşmi siyāhuñ gözine göñline girdi
Pür-fitne güzeldür ruḫınuñ ḫāli Ḥüseynüñ

5 Bi’llāhi nice Ḥātemī cān virmeye aña
ʿĀşıḳ-keş imiş ġamze-i ḳattālı Ḥüseynüñ

[LAM]

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

838 **Merḥūm [u] Maġfūr Nişāncı Beg Raḥime'llāhü Raḥmeten Vāsiʿa**

1 Getürür ḫāṭır-ı dil-dāra vefā tāze ġazel
Diyelüm şevḳ ile ol serv-i ser-efrāza ġazel

2 Şuʿarā resmi durur midḥat-i erbāb-ı cemāl
Eyüsi şāʿirüñ oldur diye mümtāza ġazel

3 Güzel oldur ki cefā itmeye ʿāşıḳlarına
Hevesi ola kemāle oḳıya yaza ġazel

4 Yaraşur mihr ü vefāya ne ḳadar söylene söz
Dimege dil varımaz şīve ile nāza ġazel

5 Çün ola mihr ü vefāsı çıḳar anı göge sen
Dime zinhār Nişānī keremi aza ġazel

839 **Şānī Beg**

1 Ṭabʿ-ı pāküm dise her gün n'ola bir tāze ġazel
Olur āsān dimek şāʿiri mümtāza ġazel

[B 125b]

2 İtdi dil şiʿr ile ol çeşmi ġazāli pehlū
Ḫaylī sermāye imiş rind-i püser-bāza ġazel

3 Ḫūb odur şiʿr ile inşādan ide kesb-i ṣafā
Dil-ber oldur ki dem-ā-dem oḳıya yaza ġazel

4 Rāst gelsem iderin medḥ ü ṣenā cānāna
Yolda görsem oḳurın ol büt-i ṭannāza ġazel

5 Ṭabʿ her şāʿiri seyr itdi varup elden ele
İrişince baña mānend-i suḫen-sāza ġazel

6 Gösterür Ṣānīye eşʿārını erbāb-ı kemāl
Getürür ṣan şuʿarā Ḥāfıẓ-ı Ṣīrāza ġazel

[İ 148b]

840 **Siḥrī-i Ḫādim**

1 Didüm ol ġonçe-leb ü serv-i ser-efrāza ġazel
Lāyıḳ oldur dinile dil-ber-i mümtāza ġazel

2 Ṭavr-ı şāhāne ola ḳul idine ʿuşşāḳı
Mīr-i meclis ola dil-ber oḳıya yaza ġazel

3 Ṣūretüñ deyr-i cihān içre göreydi nāṣiḥ
Dir idi vaʿẓı ḳoyup ol büt-i ṭannāza ġazel

4 Nāleme sūz-ı dilüm olsa ʿaceb mi dem-sāz
Ṭuymasa ʿışḳ eṣerin uymaz idi sāza ġazel

5 Naḳd-i cān virüp alurlarsa n'ola eşʿārum
Ṭob-ı sermāye imiş rind-i püser-bāza ġazel

6 Siḥriyā şiʿrümi baş üzre ṭutar cānānum
N'ola ol māha disem gün başına tāze ġazel

841 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm

1 N’ola dirsem saña ey şūḫ-ı cihān tāze ġazel
Muttaṣıl dir şuʿarā dil-ber-i mümtāza ġazel

2 Dili şeydā ideli yār ḫoş-elḥānı ile
Başladum dimege maḥbūb ḫoş-āvāze ġazel

3 Ḳanḳı dil-ber ki vefā sāzını ḳānūn itmez
Ḳıl cefāsında dilā dime o nā-sāza ġazel

4 Şāʿir oldur dimeye gördügi oġlana şiʿr
Resm-i dīrīne budur kim diye mümtāza ġazel

5 ʿUlvī luṭf-ı ḳad-i mevzūnını yāruñ añlar
Müntehādur disün ol serv-i ser-efrāza ġazel

842 Emanī-i Şūm

[B 126a]

1 Ḫürrem eyler dil-i pejmürdeleri tāze ġazel
Ḫāṣṣa kim dinile ol serv-i ser-efrāza ġazel

2 Nāzı az olanı ögmek ḳatı āsān velī
Şāʿir oldur ki diye nāz ile mümtāza ġazel

3 Ne bilür ḳıymet-i üftādeyi her vaḥşī ġazāl
Ḳadr-i ʿuşşāḳı bilür ol k’oḳıya yaza ġazel

4 Şīve-kār olmayıcaḳ medḥ idemez dil güzeli
Yaraşur her ne ḳadar dirseñ o şeh-bāza ġazel

[İ 149a]

5 Cānuñ isterse daḫı ṣaklama vir cānāna
Dime gel līkin Emānī hevesi aza ġazel

843 Sipāhī Beg

1 Her ḳaçan şevḳ ile cānāna disem tāze ġazel
Dir gören böyle gerek dil-ber-i mümtāza ġazel

2 Ḫūblar ṣaydına destüñde zer ü sīm gerek
Ṣanma sermāye yiter rind-i püser-bāza ġazel

3 Muṭrib-i bezm gibi olmasa gerek ehl-i hevā
Derd ile nāle ḳılup uymaz idi sāza ġazel

4 Şöyle rengīn ideyin vaṣf-ı ʿiẕārın yāruñ
Dil-rübālar işidüp tā oḳıya yaza ġazel

5 Açılur şiʿr-i Sipāhīyi görüp gül gibi yār
Dehre ṣalsa n'ola bülbül-ṣıfat āvāze ġazel

844 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Diyeyin vaṣf-ı ḫaṭuñda yine bir tāze ġazel
Tāzeler reşk idüp aña oḳıya yaza ġazel

2 Şöyle vaṣf ile uçurdum o tezerv-i yārı
Bāl ü per açdı diler kim gele pervāza ġazel

3 Gelüñ inṣāf idelüm var mı naẓīri hergiz
Diyicek böyle dinür dil-ber-i mümtāza ġazel

4 Muṭrib-i ʿışḳ ile nālem gibi dem-sāz oldı
Ṣaldı bu ṣavt ile ʿālemlere āvāze ġazel

5 Rāstī ḳādir olan böyle bülend elfāẓa
Ey Belīġī disün ol serv-i ser-efrāza ġazel

845 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Şevḳ-i mihrüñle didüm sen mehe bir tāze ġazel
Tā bula şöhret ü şöhre ṣala āvāze ġazel

[B 126b]

2 Şiʿrümüz ḫaylī bülend oldı edāmuz rengīn
Diyeli ol yüzi gül serv-i ser-efrāza ġazel

3 Gerçi geşt itdi niçe mīr-i kelāmuñ bezmin
İrmedi līk ḳuluñ gibi suḫen-sāza ġazel

[İ 149b]

4 Her biri nāle-i dil-sūz ile söylenmişdür
Olsa dem-sāz n'ola bezmde her sāza ġazel

5 Şīve fennini göre ḥüsn-i ḫaṭa mālik ola
Ṣadriyā dil-ber odur kim oḳıya yaza ġazel

846 Tābī̇-i Dānişmend

1 Lebleri vaṣfına dirsem n’ola bir tāze ġazel
Olur eglence göñül şāʿir-i mümtāza ġazel

2 Gül-ruḫı yādına eşʿāra düşünsem ne ʿaceb
Şāʿir-i nāzüke eglence olur tāze ġazel

3 Ṭālib-i maʿrifet olmayana ṭālib olma
Sev göñül şol güzeli kim oḳıya yaza ġazel

4 Ol hümāyı uçurup medḫle göge çıḳardup
N’ola dirsem göñül ol gözleri şeh-bāza ġazel

5 N’ola ol ḳāmeti şimşāda diseñ her ġazelüñ
Tābiyā ḫoş gelür ol serv-i ser-efrāza ġazel

847 Ṣādıḳ Beg

1 Şuʿarā diyeli ol dil-ber-i mümtāza ġazel
Ḥaḳ budur dimediler böyle güzel tāze ġazel

2 Ṭabʿ-ı şāʿir ne ḳadar himmetini itse bülend
Rāstī̇ diyemez ol serv-i ser-efrāza ġazel

3 Dil-ber oldur şuʿarādan geçinüp rindāne
Gitmeyüp çünki elinden oḳıya yaza ġazel

4 Rişte-i cān ile pāyına ṭaḳup murġ-ı dilüñ
N’ola uçursalar ol gözleri şeh-bāza ġazel

5 Ṣādıḳā gevher-i maʿnīyi ḳulaġına ṭaḳup
Ḥaydarīveş gelür ol şāh-ı suḫen-sāza ġazel

848 ʿAhdī-i Çingāne

1 Gelür aʿlā disem ol serv-i ser-efrāza ġazel
N'ola ḳadriyle ʿazīz olur ise tāze ġazel

2 Meh-i nev gibi bulur şöhreti şehr içre tamām
Kim ki gün başına dir ol şeh-i mümtāza ġazel

[B 127a] [İ 150a]

3 Şiʿr dirdüm ki ide terk-i cefā ḳıla vefā
Bilmedüm kim kederüñ bāʿiṣ ola nāza ġazel

4 Ṣayd olmaz ġazel ile bilür ol tāze ġazāl
Niçe bir bu dil-i şeydā oḳıya yaza ġazel

5 Tāzeler eski ġamın ehl-i maḥabbet ʿAhdī
Her ḳaçan şevḳe gelüp oḳıya bir tāze ġazel

849 Mevlānā Ġıyāṣī-i Cellāḳ

1 Yazdı gül-berg-i ruḫuñ üzre ḫaṭuñ tāze ġazel
Ehl-i diller yiridür ger oḳıya yaza ġazel

2 Yād ider şiʿrümi her ḫūb-ı ḫoş-āvāz benüm
Ṣalsa āfāḳa n'ola şevḳ ile āvāze ġazel

849
1a: diller] -, B.

3 Baġladı sünbüle evcinde anı ehl-i hevā
Didüm ol zülf ile ol ḳadd-i ser-efrāza ġazel

4 Dil döker gönline girür leb-i cānānı öper
Niçe beñzer görüñüz rind-i püser-bāza ġazel

5 Hem-zebān itmege bir dil-ber-i kūçek-deheni
Muṭrib-i bezme uyar hem-dem olur sāza ġazel

6 Cigeri kūşesi ḫūn-ı dili perverdesidür
Ġam-güsār olsa n'ola rind-i süḫan-sāza ġazel

7 Söylesün hep şuʿarā tāzece yārān didiler
Ey Ġıyāṣī yine bir dil-ber-i mümtāza ġazel

850 Merāmī Beg

1 Diyelüm şevḳ ile bir ḫūb-ı suḫen-sāza ġazel
İʿtibār ide söze hem oḳıya yaza ġazel

2 Her melek oḳıya yaza bula ger tāzeleri
Künbed-i çerḫe bıraḳdı yine āvāze ġazel

3 Şuʿarā olsa ḥabībüm n'ola ger vaṣṣāfuñ
Kim durur kim diye bir dil-ber-i mümtāza ġazel

4 Vaṣf-ı ḥüsnüñ iderüm nāle ile kūyuñda
Ḫūb olur bezm-i ṣafā içre uya sāza ġazel

Ey Merāmī n’ola beş beyt ile meşhūr olsañ
Virdi şöhret nitekim Saʿdī-i Şīrāza ġazel

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

[İ 150b]

851 Ṣānī Beg

1 Dil eylemekde nāle vü feryād muttaṣıl
Bu inkisār-ı ḳalbe o şeh şād muttaṣıl

[B 127b]

2 Ẕevḳ ü ṣafāda Ḫusrev ü Ṣīrīn rūz u şeb
Kesmekde seng-i ḫāreyi Ferhād muttaṣıl

3 Defʿ itmeye ġumūm-ı dili naġmeler idüp
Bezmümde çalsa ʿūdını ʿavvād muttaṣıl

4 Olsun revāne kūyuñ ucından ḳo seyl-i eşk
Kim oldı nehr-i Dicleye Baġdād muttaṣıl

5 Mey-ḫˇārenüñ müdām ayaġın almada şüyūḫ
ʿIşḳ ehline ulaşmada zühhād muttaṣıl

6 Ben künc-i ġamda giryede illerle ṣalınur
Ṣaḥn-ı çemende ol boyı şimşād muttaṣıl

7 Ṣānī ile muṣāḥabete yārı cān virür
Aġyār arada itmede ifsād muttaṣıl

851
3b: çalsa ʿūdını] çalsa ger ʿūdını, İ.

852 Sipāhī Beg

1 Dil hecr-i yāra olalı muʿtād muttaṣıl
Oldı işüm fiġān ile feryād muttaṣıl

2 Ben ḳan yudup ġamuñ yimem ey şeh revā mıdur
Sen olasın raḳīb ile hem-zād muttaṣıl

3 Tā ki żamīr-i yāra ġubār irişe diyü
Pāk eylemekde reh-güẕerin bād muttaṣıl

4 Yüz sürmek istedükçe sirişküm ayaġına
Ser-keşlik itdi ol boyı şimşād muttaṣıl

5 Ġamdan Sipāhī ister iseñ olasın ḫalāṣ
Nūş it mey-i dü-sāleyi ol şād muttaṣıl

853 Ṣābirī Çelebiyyü'l-Ḳāżī

1 Çün ḫāk-i cismüm olmada ber-bād muttaṣıl
İtsün ḳo gird-bād ile feryād muttaṣıl

2 Serve ṣarıldı ḥasret-i ḳaddüñle yāsemen
Ayrılmaz andan ey boyı şimşād muttaṣıl

[İ 151a]

3 Sen gözleri gazālı niçün ṣayd ider diyüp
Kūyuñ kilābı eyleye isnād muttaṣıl

4 Pīr-i muġāna ir yüri maḳbūl-i ḥażret ol
Ehl-i ṣafāya olmada irşād muttaṣıl

5 Naẓm-ı bülendüm uya mı ḥīç şiʿr-i Bāḳīye
Ṭaʿn eylemekde gerçi ki ḥussād muttaṣıl

6 Şekker lebin ṣunar dehen-i ġayra Ṣābirī
Deyr-i cihānda ol büt-i ḳannād muttaṣıl

[B 128a]

854 Mevlānā Ġıyāṣī-i Maṣlaḥat-Güẕār

1 Aġyāra oldı ol şeh-i bī-dād muttaṣıl
Ayrıldı benden eylemedi yād muttaṣıl

2 Ḳaddi yanında sāʿid-i cānānı seyr idüp
Ṣandum ki oldı gül-büne şimşād muttaṣıl

3 Zülfeyni ḳaddi üzre görüp oldı ṣanuram
Sünbüller ile sūsen-i azād muttaṣıl

4 Ẕātü'l-burūca şevḳ ile kūyuñda dün gice
Oldı kemend nāle vü feryād muttaṣıl

5 Baġlar ḫayāl-i vaṣluñ ile tār-ı zülfüñi
Cān rişte sine bu dil-i nā-şād muttaṣıl

6 Gördi kitāb-ı ġuṣṣamı ḫūn-ı sirişk ile
Cedvellerini eyledi Bihzād muttaṣıl

854
5b: nā-şād] āzād, İ.
7 – İ.

7 Evrād-ı ḫān-kāha olup münḫarıṭ şüyūḫ
Biri birine görmede zühhād muttaṣıl

8 Çeşmine baş çatup yine peyveste ḳaşları
Eyler Ġıyāṯī ʿāşıḳı ifsād muttaṣıl

855 Merāmī Beg ez-Küttāb-ı Dīvān

1 Āh eyler oldı bu dil-i nā-şād muttaṣıl
Artmaḳda oldı nāle vü feryād muttaṣıl

2 Şīrīn lebin ḫayāl idüp āvāre oldı ʿaḳl
Geşt eyler idi ṭaġları Ferhād muttaṣıl

3 Cūy-ı revāna döndi aḳar gözlerüm yaşı
Ṣan baḥra oldı Dicle-i Baġdād muttaṣıl

4 İtdi ġam ile rişte-i ṣabrum güsiste āh
Bu ḥoḳḳa-bāz-ı dehr eylemedi şād muttaṣıl*

[İ 151b]

5 Olsa Merāmī ṭañ mı ḫarābe bu şehr-i ten
Cevr eyler oldı ol şeh-i bī-dād muttaṣıl

856 Ḥāletī Beg

1 Şimşādveş nihālüñ ola şād muttaṣıl
Ser-sebz ola çü ʿarʿar-ı āzād muttaṣıl

855
2a: lebin] bes, İ.

2 Öykünmeseydi ger dil-i sengīn-saḫtuña
Dögmezdi böyle āheni ḥaddād muttaṣıl

3 Muṣḥaf yüzinde beñzeye ebrū-yı çeşmüñe
Yazılsa Nūn Sūresine ṣād muttaṣıl

[B 128b]

4 Vir naḳd-i cānı diyü dile ʿarż-ı tīġ ider
Çeşmi ḥarāmī ġamze-i cellād muttaṣıl

5 Yār āşināyī Ḥāletī yād eylemez velī
Münfek degül yanından anuñ yād muttaṣıl

857 Ṣiyāmī-i Herze-Güftār u Mühmel-Eşʿār

1 Bezm-i belāda bu dil-i nā-şād muttaṣıl
Eyler ġamuñla ney gibi feryād muttaṣıl

2 Zülfüñ hevāsı ḫırmenümi urdı āteşe
Maḥṣūl-i ʿömrüm eyledi ber-bād muttaṣıl

3 Ṭutdı cihānı leẕẕet-i evṣāfı Ḫusrevā
Şīrīn degül mi ḳıṣṣa-i Ferhād muttaṣıl

4 Ḳaddi ḳıyāmetin göricek serv-i nāzumuñ
Oldı esīri bende vü āzād muttaṣıl

857
1b: İ nüshasında “feryād” yerine “nālān” yazılmış ancak sayfa kenarında “feryad” şeklinde düzeltilerek “ṣaḫ” kaydı düşülmüştür.

5 Yaġmaya virdi göñlümi sevdā-yı zülf-i yār
Olur Ṣiyāmī ġāret-i Baġdād muttaṣıl

858 Emānī Çelebi

1 Yilter hevāya ġonçeleri bād muttaṣıl
Eyler hezār nāliş ü feryād muttaṣıl

2 Göz degmesün diyü güle nergis füsūn oḳur
ʿAḳd-i lisānda sūsen-i āzād muttaṣıl

3 Bī-bāk rāh-ı ʿışḳuñı diller nice geçer
Bil beklemekde ḫancer-i pūlād muttaṣıl

4 Tīz söyle rāz-ı ʿışḳı birez nāle ḳıl diyü
ʿŪduñ burar ḳulaġını ʿavvād muttaṣıl

5 Hengāme-gīr olup çemen içre oḳur yürür
Gül ḳıṣṣasını bülbül-i şeyyād muttaṣıl

6 Serv öykünür ḫırām-ı nihāl-i bülendüñe
Başın ṣalar bu ḥālete şimşād muttaṣıl

7 Şākird-i ʿışḳ iseñ yüri cevre taḥammül it
Budur Emānī şīve-i üstād muttaṣıl

858
2a: diyü güle] güle diyü, İ.
4, 5, 6, 7 – İ.

859 Ve lehu

1 Cevr ü cefāda ol şeh-i bī-dād muttaṣıl
Derd ü ġınāda bu dil-i nā-şād muttaṣıl

2 Şādī ḥarīmi hecr ile vīrān olup gider
Ġam ḫānmānı olmada ābād muttaṣıl

[B 129a]

3 Yalıñ ḳılıçla kimseye gözler mi açdurur
Ḫūn-ḫˇārelīḳde ġamze-i cellād muttaṣıl

4 Şīrīn yatur ferāġla seḫāb-ı nāzda
Ṭaġlar kesüp çalışmada Ferhād muttaṣıl

5 Miḳdār-ı ẕerre var ise ʿaḳluñ Emāniyā
Ġam çekme dāʾim olma ṣaḳın şād muttaṣıl

860 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Cevr itmeseydi ol şeh-i bī-dād muttaṣıl
Olmazdı çerḫe nāle vü feryād muttaṣıl

2 Uydı ulaşdı ġuṣṣa vü ġam miḥnet ü elem
Āh itmesün mi bu dil-i nā-şād muttaṣıl

3 Saʿy eyleyüp ṣafā-yı dile bulmaz ittiṣāl
Varur egerçi Kaʿbeye zühhād muttaṣıl

---

859 – İ.
860 – İ.

4 Şīrīnüñ iti pāyına sürdüñ yüzüñ diyü
Ceng eyler idi seng ile Ferhād muttaṣıl

5 Kūyuñda dem mi var ki yaşum ṭaşagelmeye
Ṭaşmaz egerçi Dicle-i Baġdād muttaṣıl

6 Gel sāye-i dıraḫta diyü ṭurmaz el ṣalar
Erbāb-ı ʿīş ü ʿişrete şimşād muttaṣıl

7 Cehd it Belīġī aṣla ulaş itme iʿtimād
Ḳılmaz bu iʿtidāl ile eżdād muttaṣıl

861 Ḥamīdī Beg

1 Dil ʿandelībi itmede feryād muttaṣıl
Gūş eyleyüp o ġonçe olur şād muttaṣıl

2 Ḫusrev ṣafāda sāḳī-i şīrīn-zebān ile
Kūh-ı belāda derd ile Ferhād muttaṣıl

3 Ḳaṣr-ı vefā yıḳılmada ey mihr-i pür-cefā
Cevrüñ esāsı olmada bünyād muttaṣıl

4 Sen serv-ḳāmetüñ yine olmaz ber-ā-beri
Olsa sipihre ger ser-i şimşād muttaṣıl

---

861 – İ.

5 Zülfüñ hevāları ile bu ʿömr-i nāzenīn
Oldı duḫān-ı āh ile ber-bād muttaṣıl

6 Buldı murādın irdi müsemmāya ehl-i ʿışḳ
Esmāyı çekmede daḫı zühhād muttaṣıl

7 Yād itmez āşināsını yāda getürmez āh
Yādındadur Ḥamīdī velī yād muttaṣıl

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

[B 129b]

862 Ṣānī Beg

1 Ḥüsn esbābı mükemmel ḳadd-i dil-cū da güzel
O siyeh gözler ile ḥaḳ bu ki ebrū da güzel

2 Ḫaṭ-ı nev-ḫīzüm ile didi ne dirsin ruḫuma
Didüm ol rū da güzel ḫaṭṭ-ı semen-bū da güzel

3 Yalıñuz gerden-i zībāsı degül ḥālet-i baḫş
ʿAnber-āmīz o zülfeyn ile gīsū da güzel

4 Ṣaḥn-ı ḥammāmda dün gördüm o nāzük-bedeni
Sīnede mūdan eṣer yoḳ daḫı pehlū da güzel

5 Ḳıl ḳadar sāḳlara kimse bahāne bulımaz
O miyān pā-çe ile gülçe-i bī-mū da güzel

6 Eyledüm diḳḳat ile mūy-ı miyānına naẓar
Cümleten bī-bedel ü sāʿid ü bāzū da güzel

7 Söylese ṭabʿ-ı dürer-bārına söz yoḳ Ṣānī
Dürc-i laʿlindeki her dāne-i lüʾlüʾ de güzel

---

862 – İ.

863 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Ḳad-i bālā güzel ol kākül-i ḫoş-bū da güzel
Ṭoġrısın mı diyelüm o da güzel bu da güzel

2 Ruḫ-ı rengīni laṭīf ü ḫaṭ u ḫāli zībā
Hīç ḳıl egrisi yoḳ ol iki gīsū da güzel

3 Eşk-i çeşmümde ruḥuñ ʿaksini zībā görürin
Gösterür kendüyi ʿaynıyla güneş ṣuda güzel

[İ 152a]

4 Sāḳ-ı sīmīni gibi sāʿid-i billūrı laṭīf
Yed-i beyżā gibi ol dest ile bāzū da güzel

5 Sīneye gelmedügi ol ṣanemüñ çirkindür
Yoḫsa gelmiş degül anuñ gibi pehlūda güzel

6 Leb-i dil-ber gibi şīrīn ü ter olmaḳ yoḳdur
Ne ḳadar olur ise sükkerī pālūde güzel

7 Ey Belīġī güzelüñ çirkini olmaz hergiz
Olıcaḳ daḫı güzel çeşm ile ebrūda güzel

863
1, 2, 3 – İ.
İ nüshasında 151b'nin sonundaki şiirin sondan, 152a'nın başındaki şiirin baştan eksik olması bu sayfalar arasında eksik yaprak olduğunu göstermektedir. Bu eksik yaprakta B nüshasında yer alan 860, 861, 862, 863. şiirlerin bulunduğu anlaşılmaktadır.

864 Merḥūm Yaḳīniyyü'l-Ḳāżī

1 O ruḫ-ı āl güzel ol ḳad-i dil-cū da güzel
Cümleten ḫūb begüm o da güzel bu da güzel

2 ʿAnberīne gibi zībādur o zülf-i pür-ḫam
Gerdenüñ üzre girihlerle o gīsū da güzel

[B 130a]

3 Ṣanma çeşmüñle güzeldür yed-i beyżā ancaḳ
Ḫāl-i Hindū da güzel ol siyeh ebrū da güzel

4 Hīç kimse o miyānda bulımaz ḳılca ḳusūr
Sāḳ-ı meh-pāre güzel sāʿid ü bāzū da güzel

5 Zīver-i gülşen-i behcetdür o zībā ruḫlar
Ḫaṭ-ı şeb-bū da güzel zülf-i semen-bū da güzel

6 Ẕevḳ-i pehlūdan eleẕdür bize bu niʿmet-i ḫūb
Ki miyāna gele bir lebleri pālūde güzel

7 Ey Yaḳīnī etegin çekse her ālāyişden
Servveş ser-keş olup olmasa ālūde güzel

---

864 (G. 119, s. 219, *Yakînî Divanı.*)
1a: ḳad-i dil-cū] ḫaṭ-ı ḫōş-bū, *Yakînî Divanı.*
3, 4 – İ.
4a: hīç] -; o miyānda] o mūy-ı miyānda, *Yakînî Divanı.*
5a: zībā] raʿnā, *Yakînî Divanı.*
5b: zülf-i] ḫadd-i, *Yakînî Divanı.*
6a: pehlūdan] ḫelvādan, *Yakînî Divanı.*

865 Beyānī Çelebiyyü'l-Müderris

1 Aḳıdan göñlümi ol ḳāmet-i dil-cū da güzel
Ṭaġıdan ʿaḳlumı ol zülf-i semen-bū da güzel

2 Mūyuñ āşüfte ḳılur şīfte eyler boyuñ
Mā-ḥaṣal ey yüzi gül o da güzel bu da güzel

3 Nice dīvāne vü sevdā-zede olmaya göñül
Ḫaṭ-ı müşgīni güzel ʿanber-i gīsū da güzel

4 Ol şeh-i ḥüsnde esbāb-ı melāḥat pürdür
Kem degül dürc-i dehen ḥayṭa-i lüʾlüʾ de güzel

5 Ey Beyānī ne güzeldür o ḳamer-behcet kim
Ḫaṭ güzel ḫāl güzel ol ḫam-ı ebrū da güzel

[İ 152b]

866 Şükrī-i Dānişmend Türk

1 Cebhe-i pāk güzel ey dil ol ebrū da güzel
Çeşm-i fettānı ile çaḳ buña ol rū da güzel

2 Ṣaḥn-ı gülşende dün ol servi temāşā itdüm
Ṭoġrısı bu ki begüm ḳāmet-i dil-cū da güzel

3 Ḳıl ḳadar kimse miyānuña bahāne bulımaz
Başdan pādişehüm kākül-i ḫoş-bū da güzel

865
4a: ḥüsnde] ḥüsne, İ.

4 Hīç söz yoḳ dehen-i ḥoḳḳa-i dür-bārına hem
Lebi devrinde olan ḫaṭṭ-ı semen-bū da güzel

5 Seyre çıḳmış o ṣanem bir büt ile ey Şükrī
Kendüsi ḫūb yanındaġı o meh-rū da güzel

867 Emānī Çelebi Rāst

1 Ḥüsnüñ esbābı müretteb ḫaṭ-ı ḫoş-bū da güzel
Ey gül-i bāġ-ı cemāl o da güzel bu da güzel

[B 130b]

2 ʿArż idüp servi didüm ḳaddüñ ile bu nicedür
Didi biñ nāz ile ol zülf-i semen-bū da güzel

3 Ḳıl ḳadar mūy-ı miyānuñla dehāna söz yoḳ
Ḳīl ü ḳāli ḳoyalum kākül ü gīsū da güzel

4 Ne güzel gerdi kemīne vü kemān ebrūlar
Çeşm-i āhū da güzel naʿre-i yā hū da güzel

5 Başdan ayaġa güzelsin güzelüm ġāyet ile
Sāḳ-ı bī-mū degül ol sāʿid ü bāzū da güzel

6 Olıcaḳ böyl'olur aʿżāda tenāsüb ancaḳ
Ḥaḳ bilür cümleten ol sīne vü pehlū da güzel

7 Behcetinden geç Emānī n'idelüm biz anı
Ḳad güzel ḫad güzel ol ʿārıż-ı dil-cū da güzel

868 Merāmī Beg ez-Küttāb-ı Dīvān

1 Yār-ı cānānumı gören didi kim bu da güzel
Her birisinde olan çeşm ile ebrū da güzel

2 Hīç bir yirde ḳuṣūrın bulımaz kimse anuñ
Leb ü ebrū da güzel sāʿid ü bāzū da güzel

3 Nedür ol ḳāmet ü raʿnā nedür ol ġonçe-dehān
Sünbül-i kākül ile ol iki gīsū da güzel

[İ 153a]

4 Girdi germ-ābeye dil-dārı temāşā itdüm
Ḳamu endāmı yirinde daḫı pehlū da güzel

5 Yārı ḥalvetde bulup odaya daʿvet itdüm
Nāz ile ḫande idüp didi n'ola o da güzel

6 Gülşen-i ḫaddi Merāmī neʿaceb zeyn olmış
Gül-i ḫod-rū da güzel sünbül-i ḫoş-bū da güzel

869 Şiyāmī-i Remmāl-i Yāve-gū

1 Gül gibi rū da güzel zülf-i semen-bū da güzel
Gör e ey bülbül-i dil o da güzel bu da güzel

2 Levḥ-i Maḥfūza miṣāl oldı cebīnüñ meṣelā
Çīn-i zülfüñ de güzel ġamze vü ebrū da güzel

869
3, 4 – İ.

3 Ser ü pā ehl-i āfet-i cānsın güzelüm*
Nūrsın cümleten ol sīne vü pehlū da güzel

4 Sīm-ġāme midür ol şemʿa-i kāfūr-ı benān
Yed-i beyżā da güzel ḥaḳ bu ki bāzū da güzel

5 Cümleten ġūb Ṣiyāmī o şeh-i ʿālī-şān
Ḫūb reftārı daḫı ol ḳad-i dil-cū da güzel

[B 131a]

870 **Ḫātemī Beg**

1 Sevdügüm ġūb durur sevdügi meh-rū da güzel
Bī-bedel ikisi de o da güzel bu da güzel

2 Dirlemiş ʿārıż ise çeşme-i ġūrşīd-ṣıfat
Ṣu gibi pāk-beden ḳāmet-i dil-cū da güzel

3 Sīm-funduḳ gibi her bir ser-i engüşt laṭīf
Sāʿid-i yāsemenāsā ile bāzū da güzel

4 Pāylar deste-i gül kākül-i ser-keş aʿlā
Başdan ayaġa müsellem ḳad ü gīsū da güzel

5 Ḫātemī ṣanma hemān çihresi zībā o mehüñ
İstedügüñ gibi görseydüñ o pehlū da güzel

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

871 **Fevriyyü'l-Müderris**

1 Cism-i nizārum ile görüp sāyem ehl-i dil
Didi ten-i żaʿīf ü naḥīfe ḫayāl-i ẓıll

2 Alçaḳ ḳoma rikābveş olma çü tīġ-i tīz
Ne yavuz ol aṣıl ne yavaş ol dilā baṣıl

3 Mūy-ı miyānuñı ten-i zārumla mū-şikāf
Vezn itdi geldiler ikisi rāst ḳıl-be-ḳıl

[İ 153b]

4 El aġız açdı diş biler ey kelle-i şeker
Başuñ gerekse ḳand-ı lebine yiter ezil

5 Cism-i keşīf dirseñ ola nūra münḳalıb
Mānend-i şemʿ-i şevḳ ile diñlenme yan yaḳıl

6 Ey ṣafḥa-i ġazel seni cānān cenābına
Göndürdüm ise yüzüñi dürme açıl yazıl

7 Corcīs gibi öldüreler ger hezār-bār
İẓhār-ı Ḥaḳḳı Fevrī ḳoma elden öl diril

871

2b: B nüshasında mısraının üzerine kırmızı mürekkeple çizgi çekilmiştir. Aynı şekilde 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879(1b) ve 881. şiirlerin 2b mısraları da kırmızı mürekkeple işaretlemiştir. Bu işaretleme mısraların aynen tekrar ettiğini göstermek için yapılmış olmalıdır.

872 Emānī Çelebi

1 ʿÖmrüñ ḫayāl-i ḫᵛāb idügin bilen ehl-i dil
Eşkāl-i dehri ḳıldı taṣavvur ḫayāl-i ẓıll

2 Ḳandīl gibi yaḳma aşaġa ḳoma çü ferş
Ne yavuz ol aṣıl ne yavaş ol dilā baṣıl

3 Ey serv-i nāz mūy-ı miyānuñla cismüñi
Vezn eyledüm ḫayālüm ile rāst ḳıl-be-ḳıl

4 Ġāyet de bī-meẕāḳsın ey kelle-i şeker
Kim didi hey meze leb-i yārı görüp ezil

[B 131b]

5 Pervānevār bezm-i maḥabbetde şevḳ ile
Ol şemʿ-i cemʿe sūzuñı ʿarż eyle yan yaḳıl

6 Reyḥān ḫaṭ ile cöngine yazsun o gül seni
Ṭūmār-ı şiʿr-i ġonçe-ṣıfat gel açıl yazıl

7 Cān vir Emānī ʿışḳ ile vaṣl ile bul ḥayāt
Mihr-i Ḫudādan olma cüdā bir dem öl diril

873 Ṣānī Beg min-Ebnā-yı Sipāhiyān

1 Eşkāl-i encüme gice baḳup bir ehl-i dil
Didi ḳurıldı ḫayme-i bāz-ı ḫayāl-i ẓıll

872
İ nüshasında 3 ve 4. ile 5 ve 6. beyitler yer değiştirmiştir.

2 Manṣūr gibi dār-ı ḳażāya rıżāyı ḳo
Ne yavuz ol aṣıl ne yavaş ol dilā baṣıl

3 Vaṣf eyledüm miyānuñı diḳḳatle mū-be-mū
Şerḥ eyledüm o kākül-i ḫoş-būyı ḳıl-be-ḳıl

4 Sūz u güdāz şuʿbelerin yāra ʿarż ḳıl
Ḳaḳnūsvār āteş-i āhuñla yan yaḳıl

[İ 154a]

5 Ter eyle ʿarż-ı ḥāli yazup sürḫ-i eşk ile
Ṣunduḳda nāmeñi o şeh-i ḥüsne bir ezil

6 Dirseñ gele o yār-ı suḫen-dāna inbisāṭ
Basṭ it bisāṭ-ı şiʿrümi ey cönk açıl yazıl

7 Şiʿr-i ḥayāt-baḫşuñ ile ḳalbe vir fenā
Dīvānuñı tamām ḳıl ey Ṣānī öl diril

874 Belīġī Çelebi Yeñiçeri

1 Eşkāl-i mümkināt-ı ġarīb ile ehl-i dil
Seyr itdi gördi didi cihāna ḫayāl-i ẓıll

2 Şeh-bāz-ı kebgi gör daḫı ol iʿtidālde
Ne yavuz ol aṣıl ne yavaş ol dilā baṣıl

874
4, 6 – İ.

3 Zülfi ġamıyla şöyle naḫīf itdi cismümi
Mīzāna çekdi bir ḳıl ile geldi ḳıl-be-ḳıl

4 Ol gül nihāli ġonçesi sen ol güşāde-dil
Ey nāme durma gül gibi yüzüñ açıl ṣaçıl

5 Şāyed teraḥḥum eyleye sūz-ı derūnuña
Mānend-i şemʿ her gice ol māha yan yaḳıl

6 Tīr ü kemān tīrini öldürmege şehā
Peyveste ḳaşlaruña müjeñ oldı muttaṣıl

7 Cān virmeyince cān ele girmez Belīġiyā
Vir būsesine cānuñı cānānuñ öl diril

[B 132a]

875 **Zevāʾid-Gūy Ġubārī-i Köhne-i Rūzgār Rāst**

1 Zülfüñ şebinde gördi ḫayālüm bir ehl-i dil
Bī-ḳīl ü ḳāl didi budur pes ḫayāl-i ẓıll

2 Olma çü ḫāk-i pest ü çü Manṣūr-ı mest mest
Ne yavuz ol aṣıl ne yavaş ol dilā baṣıl

3 Ser-rişte-i ümīd ile her tār-ı zülfüñi
Ḳıldum şümār ḳıl-be-ḳıl ey yār ḳıl-be-ḳıl

4 Her ṣūfī diş biler serüñe kelleñi ṣaḳın
Var ey şeker ezilme leb-i yāra muttaṣıl

5 Pür-nūr u germ ister iseñ ṣūfī ḫalveti
Külḫan miṯāl āteş-i ʿışḳ ile yan yaḳıl

6 Ol serv-ḳāmete özüñi pest eyleme
Var ey çenār andan elüñ çek üzil kesil

7 Tā ḫākden Ġubārī ḳıyām eyleyince var
Ḳoma duʿā-yı şāh-ı Süleymānı öl diril

[İ 154b]

876 Vālihī Üsküdbiyyü'l-Ḳāżī

1 Zülfüñ yanında ḳaşuña meftūn olalı dil
Pīrāhen içre oldı vücūdum ḫayāl-i ẓıll

2 Olma çü şemʿ āteşi pest olma cürʿaveş
Ne yavuz ol aṣıl ne yavaş ol dilā baṣıl

3 Bulmaḳ dilerseñ ey dil-i bī-çāre tāze cān
Ölümlüsi diril o Mesīḥānuñ öl diril

4 Ortada ḳaldum āteş-i ġam aldı her yanum
Ol şemʿ-i bezm diyeli mihrümle yan yaḳıl

5 Ṣovuḳlıḳ eyleme ṣaḳın ey berf-i yaḫ gibi
Benden ol āfitābı görürseñ birez ezil

6 Gül ruḫlarında n'ola yazılsa ġubār-ı ḫaṭ
Dirler çü aña Vālihī dāʾim açıl yazıl

877 Ḥıfẓī-i Dānişmend

1 Sulṭān diyene sāye-i Ḥaḳ diyen ehl-i dil
Şāhān-ı bārgāhı ṭutarlar ḫayāl-i ẓıll

2 Mirrīḫ ü mihri gözleme sen tīġi ʿarşā aṣ
Ne yavuz ol aṣıl ne yavaş ol dilā başıl

[B 132b]

3 Jūlīde mūy ile ten-i Mecnūnı naḳş iden
Cism-i nizāra şerḥ-i ḫayāl itdi ḳıl-be-ḳıl

4 Ḥayrān-ı nev-ḫaṭ-ı leb-i dil-ber olup göñül
Ġonçe görinür oldı gözüme yeşil ḳızıl

5 Ḥıfẓī yolında sāye gibi ḫāk-i pāyı ol
Bir toz ḳopar o ḳaddi ḳıyāmetle öl diril

878 ʿAzīzī ez-Merdān-ı Ḳulle-i Heft

1 Çün şemʿ-i ser-keş olma çü sāye fütāde-dil
Ne yavuz ol aṣıl ne yavaş ol dilā başıl[133]

2 Hecr ile cān virüp gehī vaṣl ile bul ḥayāt
Fāş itme ʿışḳ-ı yāruñı aġyāra öl diril

[İ 155a]

3 Bezm-i viṣāl-ı yāra irem dirseñ ey göñül
Mānend-i eşk-i dīde vü cürʿa dökil ṣaçıl

[133] B nüshasında beytin ikinci mısraının üzerine kırmızı mürekkeple çizgi çekilmiştir. Daha önceki iki şiirin mısraıyla aynı olduğunu göstermek için yapılmış olabilir.

4 Başuñ gerekse saña eyā zülf-i rū-siyeh
Ṭolaşma ḫaṭṭ-ı yāra gel andan uzal kesil

5 Sāye-miṣāl pīrehenüm içre cism-i zār
Oldı ġamuñla şām-ı belāda ḫayāl-i ẓıll

6 Bilmem ne virdi elümüz ey cān ṭabībi kim
Derd ü ġamuñ ulaşmadadur baña muttaṣıl

7 Esrār-ı ḫaṭṭ-ı laʿlüñi ögmekde mū-be-mū
Şiʿrüm Ġubārī şiʿri ile geldi ḳıl-be-ḳıl

8 Düşmek dilerseñ il diline ger ʿAzīziyā
Ḫancer-miṣāl bir güzelüñ yanına ṭaḳıl

879 Mühmelāt-Eşʿār Terzīḳār-Güftār Leffāf Şūm-ı Bī-İnṣāf-ı Meẕmūm Aʿnī Ṣiyāmī-i Pür-Ḳabāḥat Ākil-i Necāset Ḫalā-Ṭabīʿat Murdār-Ṣūret Çepel-Reftār Ber-Vażʿ-ı Herzevâr(?) Laʿnet-i Ṣad-bār

1 Bāzīçemüz ne resm iledür añlar ehl-i dil
Ten ḫaymesinde rūḥum olaldan ḫayāl-i ẓıll

2 Aġyār-ı fitnegerle bu eşk-i revān-miṣāl
Ne yavuz ol aṣıl ne yavaş ol dilā baṣıl

879

1b: ḫaymesinde] ḫaymesinde, İ.

3a: idi mū-miyānları] idi ol mū-miyānları, B.

3 Vezn-i naẓarla çekdüm idi ol mū-miyānları
Miḳdār-ı ẕerre farḳı yoġ ey ḫ̆āce ḳıl-be-ḳıl

4 Ṭūṭī-miṣāl gel berü şekker-şikenlik it
Ḳand-ı leb-i nigārı mükerrer görüp ezil

[B 133a][134]

5 Firdevs-i kūy-ı dil-beri meʾvā idin dilā
İdrīs gibi dār-ı fenā içre öl diril

6 Keşf eyle ṭurma gülşen-i rāzı o mehveşe
Ey nāme ġonçe gibi dürilme[135] açıl yazıl

7 Yāruñ giderse Şāmla Mışra seni ḳoyup
Sen de Ṣiyāmī Nārda ile ʿazm-i Yanya ḳıl

880 Rāmī-i Dānişmend

1 Eşkāl-i bī-ṣebāt cihāna bir ehl-i dil
Bu sāyebān-ı köhnede didi ḫayāl-i ẓıll[136]

---

[134] Sayfanın kenarına aşağıdaki iki beyit yazılmıştır:
Rāżī ol *naḥnü ḳasemnā*ya* ṣaḳın itme cedel
Ḥaḳ buyurdı bunı *lā yüsʾelü ʿammā yefʿal***

Ḳaṣd-ı cān itse dilā itme nigāh eyle cedel
O buyurdı bunı *lā yüsʾelü ʿammā yefʿal***

* "Biz taksim ettik" Kur'ân-ı Kerîm, Zuhruf, 43/32.

** "O, yaptıklarından sorumlu değildir. O'nu sorguya çekecek kimse yoktur." Kur'ân-ı Kerîm, Enbiyâ, 21/23.

[135] Nüshada "dürülme" şeklinde yazılmıştır.

880

2a: mūr] mū, İ.

4 – İ.

[136] Beytin kenarına "ṣad āferīn şāʿir-i dirīne-i bī-naẓīr" ifadesi yazılmıştır.

2 Olma çü mūr-ı pest ü çü ejder-keşīde-dem
Ne yavuz ol aṣıl ne yavaş ol dilā baṣıl

[İ 155b]

3 Alnuñda dil-berā iki peyveste rā ḳaşuñ
Ḥarf atup ulaşur biri birine muttaṣıl

4 Ey eşk-i āl ol gül-i sīr-āb yolına
Hem-çün gül-āb gel yüri ṭurma dökil ṣaçıl[137]

5 Ol ġamzesiyle küşte vü laʿliyle zinde-dil
ʿIşḳ-ı nigārı ḳoma elüñden sen öl diril

6 Ol ḳaşı yāy menziline ṭoġrı tīrveş
Her dem hevā-yı ʿışḳ ile sen Rāmiyā atıl

[137] B nüshasında beytin kenarına “Ḫalṭ mīgūyed laʿl lāyıḳ ne-mīgūyed” ifadesi yazılmıştır.

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

881 **Celāl Beg Zīde Ḳadrehu**

1 Ey serv-i ser-firāz leb-i cūy-bāra gel
Seyl-i sirişk-i dīde-i gevher-niṣāra gel

2 Ey serv-i nāz ʿibret alup seyl-i eşkden
Bālā-ḳadüñ miyāna düşürme kenāra gel

3 Dil ḳayd-ı bend-i zülfüñe düşdi teraḥḥum it
Döymez şikeste-bestelerüñ intiẓāra gel

4 Bir çāre eyle olmalıdur ey ṭabīb-i cān
Raḥm eyle ḫaste-i elem-i rūzgāra gel

5 Maḳṣūdı luṭf u ḳahruña ḳılmayup inḥiṣār
Bi'l-ittifāḳ eyleyelüm istiḫāre gel

6 Dür-dāne varma meclise ey cām-ı laʿlgūn
Bir baş açıḳ ḥarāmī gibi āşikāre gel

7 Cūş u ḫurūş demleri geçmiş durur Celāl
Baḥr-ı muḥīṭ iseñ yiter aḳduñ ḳarāra gel

881
2a: ʿibret] -, İ.

882 Ve lehu

[B 133b]

1 Ey serv ü nāz seyre leb-i cūy-bāra gel
Raḥm it ġarīḳ-i seyl-i sirişke kenāra gel

2 Refʿ itdi ebr-i zülfini ey dil o māh-rū
Baḫtuñ uyandı ṭoġdı günüñ bī-sitāre gel

3 Şemʿ-i cemāl-i yāra ḳarīn olmadın dilā
Pervānevār bāl ü perüñ yaḳma nāra gel

4 Maʿlūm olmaġ ister iseñ dāʾireñ faḳīh
Manṣūrvār pāye-i pergār-ı dāra gel

5 Oldı ḳabūl ʿarż-ı ʿubūdiyyetüñ Celāl
Taḳbīl-i āsitān-ı saʿādet-medāra gel

[İ 156a]

883 Bāḳī Çelebiyyü'l-Müderris

1 Raḥm eyle āb-ı dīde-i gevher-niṣāra gel
Emvāc-ı baḥr-ı eşkümi seyr it kenāra gel

2 Zāhid ne lāzım ehl-i dile kīne-i şütür
Gir bezm-i ʿīş ü ʿişrete sen de ḳaṭāra gel

3 Meydür miḥekk-i tecribe-i pīr-i mey-fürūş
ʿArż eyle naḳd-i ḳalbüñi ṣāḥib-ʿayāra gel

---

883 (G 303, s. 287, *Bâkî Divanı.*)

4 Gördüñ ḳabā-yı ʿömre beḳā yoḳ bu bāġda
Gül gibi sen de p̄ireheni pāre pāre gel

5 Bāḳ̄ı dem urma seyr-i maḳāmāt-ı ʿışḳdan
Geç āh u nāle naġmelerinden ḳarāra gel

884 Ṣānī̄ Beg

1 Vuṣlat gerekse bāb-ı ḥar̄ım-i nigāra gel
Manṣıb murāduñ ise der-i şehriyāra gel

2 Kesb-i ṣafā ise ġarażuñ ʿışḳ-ı pākden
Eyle neẓāre āȳıne-i rūy-ı yāra gel

3 ʿÖmrüñ revāne olduġın āb-ı revān gibi
Görmek murāduñ ise leb-i cūy-bāra gel

4 Geldükçe bende ḫāneñe ey şūḫ u şeh-levend
Olsun helāk-i ḳavm-i ʿadū āşikāra gel

5 Būs u kenāra çeksem olur mı didüm didi
Seyrān ider gibi gidelüm bir kenāra gel

6 ʿĀşıḳlaruñ ṣorarsañ eger ser-güẕeştini
Evvel begüm ḥikāyet-i Ṣānī̄-i zāra gel

885 Emrī-i Edirnevī Neḳḳāre-zen Yillü Burġuz

[B 134a]

1 Cūy oldı āb-ı dīde leb-i cūy-bāra gel
Dīdār ʿāşıḳıdur esirge kenāra gel

2 Maḳṣūd ḥūr-ı ʿayn ise zāhid behişte var
Dīdār ise murāduñ eger kūy-ı yāra gel

3 Ey cām-ı laʿl ile ṭolu cām-ı Cem isteyen
Ṣoḥbet ṣoñı nümūnesidür lālezāra gel

[İ 156b]

4 Ġam ehlinüñ sürūr ile çün kārı zārdur
Ger merd-i ġuṣṣa vü ġam iseñ kārzāra gel

5 Ey ḫˇāce şehr-i naẓma çü ṣarrāf Emrīdür
Ṣāf eyledüñse ḳālüñi ṣāḥib-ʿayāra gel

886 Ḫātemi Beg

1 Ey serv-i ḫoş-ḫırām leb-i cūy-bāra gel
Seyl-āb-ı dīde seyr idecekdür kenāra gel

2 Laʿlīn ḳadeḥler al ele bezm-i çemende pür
Āmāde bāde gel gidelüm lālezāra gel

---

885 (G 300, *Emrî Divanı.*)
3b: ṣoḥbet ṣoñı] ol ṣoḥbetüñ, *Emrî Divanı.*
4b: ġuṣṣa-i] ʿarṣa-i, *Emrî Divanı.*
5a: naẓma] naẓmda, *Emrî Divanı.* çü] -, *Emrî Divanı.*

3 ʿAzm itdi ṣaydgāha o şeh bendesine hem
Seyr ol degül midür diye seyr-i şikāra gel

4 Her yara tīġ-i ʿışḳ ile ḳan aġlasun saña
Cānā dem-i ʿaşūr irişüpdür ḥiṣāra gel

5 Bir gün ola mı Ḫātemī öldüm ki diyeler
Taḳbīl-i pāy-ı taḫt-ı şeh-i kām-kāra gel

887 Niʿmetiyyü'l-Müderris

1 Gülşende ṭut ḳulaġuñı zār-ı hezāra gel
Ġonçem açılma gül gibi yüz virme ḫāra gel

2 Fikr it özüñi ḳadrüñi añla ḳo ḫiffeti
Ey serv-ḳāmet eyleme nisbet çenāra gel

3 Bu ʿurf u bu iżāfete maġrūr olma hīç
Ḥāl-i mevālī-i selefe ḳıl neẓāre gel

4 Cānā firāḳuñ eyledi çoḳdan senüñ helāk
Bārī ziyāret adına gāhī mezāra gel

5 Ḥikmet kelāmın ister iseñ Niʿmetī eger
Eyle naẓar bu şiʿr-i belāġat-şiʿāra gel

888 ʿİlmī-i Dānişmend

1 Cennet gerekse gülşen-i kūy-ı nigāra gel
Dīdār ise ġaraż naẓar it rūy-ı yāra gel

[B 134b]

2 Bāġ-ı belāda göz yaşı cūy oldı giryeden
Ey serv-i būstān-ı leṭāfet kenāra gel

[İ 157a]

3 Āh itme zülf-i yārı perīşān iderse bād
Ṣabr idelüm göñül elem-i rūzgāra gel

4 Ey şehr-i yārı ẓulm-i ʿadū ile terk iden
Gel ḥālüñ aġla ḫāk-i der-i şehriyāra gel

5 İtdüñ tamām gitdi dilā Ḳays ḳıṣṣasın
Şimden girü ḥikāyet-i ʿİlmī-i zāra gel

889 Nāmī-i Dānişmend

1 Ey serv-i bāġ-ı ʿişve leb-i cūy-bāra gel
Sāyeñde biz de ḫoş geçelüm bir kenāra gel

2 Bāġ-ı cihānda ġonçe gibi olma teng-dil
Seyr eyle cām-ı lāle-i bezm-i bahāra gel

3 Ey ḫˇāce ehl-i dil ḫaṭ-ı laʿl ile virse cān
Şād eyle rūḥını oḳı Ḳurʾān mezāra gel

4 Şāyed gele kenāra murāduñ sefīnesi
Ṣabr eyle bir zamān elem-i rūzgāra gel

5 Ḫˇāb içre öp elin uyanup çeşme gelse yār
Sen Nāmiyā ayaġına düş iʿtiẕāra gel

890 Ḥasan Çelebiyyü'l-Muʿīd

1 Cevr itme baña olma sebeb āh u zāra gel
Ey meh gider muḳābeleyi rūzgāra gel

2 Sīnemde ḳanlu dāġum ile gör sirişkümi
Seyr eyle cūy-bārı şehā lālezāra gel

3 Ḫāk eyledüm yoluñda tenüm rence ḳıl ḳadem
Baḳ zīr-i pāyuña naẓar it ben ġubāra gel

4 Maḥmil-nişīn-i üştür-i rızḳ olma ṣūfiyā
Rāh-ı fenāya eyle sülūkı ḳaṭāra gel

5 Olsun miyān-ı cān-ı ḥasen saña cāygāh
Ey serv-ḳad raḳīb ile gitme kenāra gel

891 Emīnī Beg

1 Ey serv-i ḫoş-ḫırām ṣalın sebzezāra gel
Her dem bahār iseñ n'ola seyr-i bahāra gel

[İ 157b]

2 Cān-ı ʿazīzüm eyleyeyin yoluña revān
Tek bir ḳadem yüzüm baṣa ben ḫāksāra gel

[B 135a]

3 Cānā mehār-ı mihrüñi elden ḳomaz göñül
Sen daḫı şīve-i şütür itme ḳaṭāra gel

890
1a: sebeb] siper, B.

4 Āḫir bu zāl-i dehr ider menzilüñi gör
Fehm it bu remzi ḳıṣṣa-i İsfendiyāra gel

5 Çoḳdur belī menāfiʿ-i deryā Emīniyā
Lākin selāmet ister iseñ sen kenāra gel

892 Ümīdī-i Dānişmend

1 Seyr-i kenār-ı dīde-i gevher-niṣāra gel
Ey serv-i nāz-pīşe leb-i cūy-bāra gel

2 Şeh-bāz-ı cām-ı bāde-i gülgūnı al ele
Murġ-ı hevā-yı ʿişreti ṭurma şikāra gel

3 Ḳalma miyān-ı baḥr-ı ġam-ı rūzgārda
Sür zevraḳ-ı piyāleyi sāḳī kenāra gel

4 Manṣūr-ı zārı derd ile ber-dār-ı ʿışḳ idüp
Gör ne iş aṣdı aña felek seyr-i dāra gel

5 Barışmaz ey Ümīdī o māh ile yılduzuñ
ʿArż itme eşk-i çeşmüñi ey bī-sitāre gel

893 Sırrī Çelebiyyü'l-Mülāzım

1 Faṣl-ı bahār irişdi leb-i cūy-bāra gel
Gülşen behişte döndi ḳulaḳ ṭut hezāra gel

2 Ẕevḳ-i naʿīm ise ġarażuñ ṭur behişte var
Dīdār seyrin ister iseñ kūy-ı yāra gel

3 Çek dāmenüñi gülşen-i ʿālemden ey göñül
Ḫār-ı taʿalluḳ eylemedin pāre pāre gel

4 Yolında cān virenlere meyl eyler oldı yār
Cānuñ var ise sen de dilā ol diyāra gel

5 Taḳdīm iderse ḫār u ḫası üstüñe felek
Ṣabr eyle Sırriyā elem-i rūzgāra gel

894 Ṣāniʿī Çelebiyyü'l-Mülāzım

1 Ḳo ġabġab-ı nigārı leb-i cūy-bāra gel
Gird-āba ṣalma fülk-i ümīdi kenāra gel

2 Seyr eyle ey perī aḳışın cūy-ı eşkümüñ
Kesb-i ṣafālar itmek içün çeşmesāra gel

3 Şehr-i maḥabbete çekilür kārbān-ı ʿışḳ
Ey ṣūfī çıḳma sen de bu yoldan ḳaṭāra gel

[B 135b]

4 Künc-i ġamuñda gözlerümüñ mā-cerāsını
Bir bir ḥikāyet eyleyeyin lālezāra gel

894 – İ.

5 Saña virildi manṣıb-ı ʿışḳ Ṣāniʿī bugün
Sen daḫı būs-ı ḫāk-i der-i şehriyāra gel

895 Kāmī Efendi Maʿzūl ez-Ḳażā-yı Edirne

1 Cūy oldı seyl-i eşk leb-i cūy-bāra gel
Ey serv-i mū-miyānum esirge kenāra gel

2 Cān naḳdi elde laʿlüñe teslīme muntaẓır
Döymez dil-i żaʿīf elem-i intiẓāra gel

3 Ḫāk-i ḫaḳīre dirler olur kīmyā naẓar
Ey māh-ı manẓar eyle baña bir neẓāre gel

4 Uyma raḳībe olma sebeb āh u zāruma
Bir şemʿ-i cemʿi ḳarşu ḳoma rūzgāra gel

5 Sürdi ḥasūdlar seni çün şehriyārdan
Kāmī fiġānlar eyle der-i şehriyāra gel

896 Belīġī Çelebi Yeñiçeri

1 Dünyāda cennet ister iseñ sebzezāra gel
Ṭūbā gerekse sāye-i serv-i çenāra gel

2 Ey kīmyāya ṭālib olup cevher isteyen
Ḫāk-i mezār-ı ṣāḥib-i bāḳır-ʿayāra gel

---

895 – İ.
896 – İ.

3 Ṣıḥḥat yüzini görsün o bī-çāre bir naẓar
Ey cān ṭabībi ʿāṣıḳ-ı zār u nizāra gel

4 Ten ḳana yundı tīġ-i ġam-ı intiẓār ile
Mānend-i ġonçe oldı yürek pāre pāre gel

5 Ortaya aldı ġam bizi ṭur ayaġı götür
Sāḳī senüñle ʿazm idelüm bir kenāra gel

6 Bād-ı fenāya virmedin ey dil ġubāruñı
Bir çāre eyle derd ü ġam-ı rūzgāra gel

7 Żāyiʿ geçürme ḫānede ʿömrüñ Belīġiyā
Güş eyle ṣavt-ı bülbüli bir murġzāra gel

897 Reʾyī-i Dānişmend

1 Meyl itme ḫayme-i şeh-i Cem iḳtidāra gel
Sāḳī ḥabāb-ı cām-ı meye ḳıl nezāre gel

2 Ḥāli mükedder ehl-i dilüñ dāġ-ı hecr ile
Ey gül ola ki raḥm idesin lālezāra gel

[B 136a]

3 Peykānı izdihāmına raḥm eyle sīnede
Ey tīġ sen de tīrī gibi yara yara gel

897 – İ.

4 Menʿ itme seyr-i cennet-i kūyuñdan ādemi
Raḥm it bu yolda çekdügümüz intiẓāra gel

5 Eṭrāfuñ almasun ṣaḳın ey serv-i bāġ-ı luṭf
Cūş itdi seyl-i dīde-i Reʾyī kenāra gel

898 Rifʿatī-i Dānişmend

1 Seyr-i ḫaṭ-ı ʿiẕār-ı leṭāfet-medāra gel
Evvel bahār mevsimidür sebzezāra gel

2 Naḳş-ı cemāl-i dil-ber-i meh-rūyı seyr içün
Ey ʿāşıḳ-ı felek-zede kūy-ı nigāra gel

3 Bār-ı belā-yı cevri çeküp olma bī-ḫużūr
Ey dil taḥammül eyle hemān kār u bāra gel

4 Gitdüñ egerçi göñlüm alup dil-berā benüm
Luṭf eyle ṭurma anda yine bu diyāra gel

5 Yaḳdum ḫayāl-i ḫālüñ ile tāze dāġlar
Ey gül-ʿiẕār sīnedeki lālezāra gel

6 Ey Rifʿatī murāduñ eger intisāb ise
Taḳbīl-i bārgāh-ı şeh-i nām-dāra gel

---

898 – İ.

[İ 158a]

899 Merāmī ez-Küttāb-ı Dīvān

1 Seyr it gözüm yaşını leb-i cūy-bāra gel
Ey serv-i nāz ile temāşā kenāra gel

2 Yabana gitme vāʿiẓ-i şehrüñ söziyle hīç
Dünyāda cennet ister iseñ kūy-ı yāra gel

3 Zer gibi ḫāliṣ olmaġ ister iseñ mürşide iriş*
Ṣāf eylemege ḳalbüñi ṣāḥib-ʿayāra gel

4 Eyler raḳībi yanına daʿvet o şāh-ı ḥüsn
Bir kez dimez bu ben ġam ile Ẕü'l-feḳāra gel

5 İrdi bahār u mevsim-i ʿişret Merāmiyā
ʿĀrif iseñ ayaġı götür lālezāra gel

900 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Seyr it sirişkümi ṭaraf-ı cūy-bāra gel
Gitme yabana ey boyı servüm kenāra gel

2 Neşv ü nemā bul ebr-i güher-bār-ı dīdeden
Ey naḫl ārzū demidür berg ü bāra gel

899
1 – İ.
Sayfa başındaki bu şiirin baştan eksik olması 157b-158a arasında eksik bir yaprak olduğunu göstermektedir. Eksik olan bu sayfalarda B nüshasında bulunan 895, 896, 897, 898 ve 899. şiirler yazılı olmalıdır.
900
5, 6 – İ.

[B 136b]

3 Mihr-i ruḫuñ yiter dile ḫālüñ ġamını ḳo
Dāġ urma dāġ üzre bu cism-i nizāra gel

4 Gerd-i ruḫında gör o ḫaṭ-ı nev-demīdeyi
Devr-i bahār irdi dilā sebzezāra gel

5 Pā-māl iseñ itmege ben ḫāküñ üstine
Gelme raḳībüñ ile meded yek-süvāre gel

6 ʿĀlemde ey muḥayyer-i ʿuşşāḳ-ı zār olan
Çıḳma uṣūl perdelerinden ḥiṣāra gel

7 Lā-yaʿḳılam meded yitiş ey merdüm-i sirişk
Ṣu sep yüzine şefḳat idüp ben ġubāra gel

8 Güş eylemez fiġānuñı ol gül-beden senüñ
Bülbül gibi Ġıyāṣī yiter āh u zāra gel

901 Ḥāletī Çelebi Yeñiçeri

1 Ey ʿāşıḳ ʿarż-ı ḥāle ser-i kūy-ı yāra gel
Mānend-i dād-ḫˇāh-ı reh-i şehriyāra gel

2 Āteş bıraḳdı şehre meded āh-ı nīm-şeb
Ey muḳrī eyle bāng-ı bülendi mināre gel

901
3: İ nüshasında beytin mısraları yer değiştirmiştir.

3 Ey ḫᵛāce gerçi sīm ü zerüñ bī-şümārdur
Bir gün dinür ki ʿarṣa-i rūz-ı şümāra gel

4 Cerrāḥa didüm arama git yārum aġzını
Cānum evinde nāvek-i cānānı ara gel

5 İtsün sürūr ḳarşuña her murġzār olup
Ey gül bahār irişdi açıl murġzāra gel

[İ 158b]

6 Eyler sizi ümīd-i dil ü cān Ḥāletī
Ey derd ü ġam ziyāret-i ḫᵛīş ü tebāra gel

902 Mevlānā Maḳālī

1 Dil oldı tīġ-i hecrüñ ile pāre pāre gel
Luṭf ile eyle merhem-i vaṣluñla çāre gel

2 Bu ḳaṭre ḳaṭre ḳan ile ṭolmış derūnumı
Döndürme sīb ü ġabġabuñ içün enāra gel

3 Sen bir nihāl-ḳāmet ü mevzūn-ḫırāmsın
Ṭurma miyān-ı ḫār u ḫas içre kenāra gel

4 ʿUzlet-güzīn-i zāviye-i künc-i miḥnetüm
Luṭf it nevāle-i keremüñden bu zāra gel

5 Altuna baḳmaġ ile feraḥ bulmaġ isteseñ
Ruḫsāre-i Maḳālīye eyle neẓāre gel

[B 137a]

903 Miṣālī-i Edirnevī

1 Bir çāre eyle zaḫm-ı dil-i pür-figāra gel
Tek çalma pāreye beni ḳıl pāre pāre gel

2 Gel bād-ı āh-ı āşıḳa itme muḳābele
Ey şemʿ-i ḥüsn ḳarşu ḳoma rūzgāra gel

3 Ben gitme diyicek giderin diyü itdi nāz
Didüm ki gitmegi gider ey māh-pāre gel

4 Didüñ ki rāzuñı işidüp varayın saña
Cevr eyleme meded bu Miṣālī-i zāra gel

5 Peykānı keṣretiyle geçilmezse sīneden
Ey tīġ-i yār şehr-i dile yara yara gel

904 Hüdāyī-i Ḫᵛānende-i Müʾeẕẕin-i ʿİmāret-i Ḥaṣeki Sulṭān ʿAleyhi'r-Raḥme ve'l-Ġufrān El-Mulaḳḳab be-Ġulām-ı Şādī Yaʿnī Şenlik Oġlanı

1 Çıḳ seyre ṭarf-ı bāġ u leb-i cūy-bāra gel
Mānend-i serv ey gül-i sūrī kenāra gel

2 Refʿ eyle ḫākden bizi ey gird-bād-ı āh
Devrüñde minnet itmeyelüm rūzgāra gel

3 Ṣunsa raḳīb tuḥfe diyü alma cānını
Meyl eyleme begüm ṣaḳın ol yādgāra gel

[İ 159a]

4 Añlamaz ise göñlüñ eger kūy-ı yāra var
Yaʿnī ki seyr ü ṣoḥbet-i bāġ u bahāra gel

5 İsterseñ ey Hüdāyī eger pāye-i celāl
Būs-ı rikāb-ı mīr-i fażīlet-şiʿāra gel

905 Emānī-i Kātib-i Kāse-līs[138]

1 Ḫāṭṭı belürdi gül yüzinüñ sebzezāra gel
Ey dil hezār iseñ demidür başla zāra gel

2 Cūy-ı sirişk pāyuña her dem revānedür
Ser-keşlik itme ey boyı servüm kenāra gel

3 Pā-māl-i raḫşuñ olmaġa ʿuşşāḳ muntaẓır
Ey şeh-süvār-ı Mıṣr-ı melāḥat süvāra gel

4 Sevdā-yı çīni ḳo ser-i zülf-i nigārı gör
Ey ḫˇāce sūd ise ġarażuñ bu diyāra gel

5 Üştür gibi bu vādī-i ġafletde gezme var
Düş rāh-ı vecd ü ḥālete ṣūfī ḳaṭāra gel

6 Neyle sülūk itdügin ehl-i ṭarīḳatüñ
Seyr eyle āsitān-ı Ḫudāvendigāra gel

[138] Başlıktaki “kāse-līs” kelimesi farklı bir mürekkeple yazılmıştır.

[B 137b]

7 Maḫlaṣ gerekse derd-i ʿanādan Emāniyā
Kehfü'l-emān-ı maʿdelet-i şehriyāra gel

906 Fütūḥī-i İmām

1 Ey dil ṣafā dilerseñ eger kūy-ı yāra gel
Bāb-ı ḥarīm-i Kaʿbe-i raḥmet-medāra gel

2 Şemʿ-i cemāl-i yāra dilerseñ muḳarenet
Pervāneveş vücūduñı yaḳ sen de nāra gel

3 Vaḳt-i bahār u mevsim-i gül devr-i ʿīşdür
Seyrāna gidelüm ikimüz bir kenāra gel

4 Ḳıl ey ḫayāl-i yār gözüm kūşesinde cāy
Açar göñül ġamını leb-i cūy-bāra gel

5 Ṣāf itmek ister iseñ eger naḳd-i ḳalbüñi
Ey ṣūfī bu Fütūḥī-i ṣāḥib-ʿayāra gel

[İ 159b]

907 Muṣannif-i Risāle-i Mühmelāt Müʾellif-i Kütüb-i Herzevāt Nāẓım-ı Naẓm-ı Nā-Hemvār-ı Terzīḳ Ḳāʾil-i Naẓīre-i Şiʿr-i Bī-Māʿnī-i Ḳayġusuz Abdāl ʿAtīḳ-i Mülāzım-ı Der-i İblīs Müteḥarrik-i Mekr ü Telbīs Gidi-i Merdūd-ı Şehr-i Telbīs Dürūġ-ı Kūy-ı Meşhūr Remmāl-i Meẕmūm-ı Meẕkūr Vaṣṣāf-ı Ḳahbe vü Āb-ı Vādī-i Ḳāsım Paşa Meddāḥ-ı Evżāʿ-ı Kekezāt-ı Ḳalata Yaʿnī Ṣiyāmī-i Kec-Ṭabʿ u Bed-Şiʿr ü Bed-İnşā

Laʿnetu'llāhi ʿaleyhi ve iḫvetihi

Ve ʿalā min tabaʿu'n-nāsi tabaʿiyyetihi

1 Ey serv-i nāz nāzı ḳo luṭf it kenāra gel
Seyr it sirişk-i dīdemi başlu bıñara gel

2 Deyr-i vefāda ʿāşıḳ-ı taṣvīr-i yār iseñ
Baḳ cān göziyle ṣūret-i naḳş-ı nigāra gel

3 Ḫaṭṭ-ı ʿiẕār-ı yār ġamı ile ölürsem āh
Seyr it duḫānı lālelerümden mezāra gel

4 Ey nūr-ı pāk-i Aḥmed-i Muḫtār ḥaḳḳıçün
Ṣıdḳ u ṣafā ile naẓar it yār-ı ġāra gel

[B 138a]

5 Baḥr-ı suḫende naẓm-ı ṣadef dürrin aḫẕ idüp
Ol āşinā Ṣiyāmīye ṣāḥib-ʿayāra gel

907

3a: ġamı ile] ġamından, B.

5b: āşnā Ṣiyāmīye] āşnāya Ṣiyāmī, İ.

B nüshasında mısradaki "Ṣiyāmīye" kelimesi, şairi tahkir etmek amacıyla, ters yazılmıştır.

908 **[Ṣāfī]**

1 ʿIşḳuñ ġamıyla ḫaste olan ġam-güsāra gel
Hecrüñle āh u zārı ḳılan Ẕü'l-feḳāra gel

2 Ḳıldum bilüñi ḳucmaġa var demi der-miyān
Yoḳ dime bu gice hele būs u kenāra gel

3 Sīnemde ḳanlu şerḥa çeküp tāze tāze dāġ
Yaḳdum ġamuñla ey yüzi gül lālezāra gel

4 Baḳma raḳīb ṭaʿnesine sūy-ı yārı gör
Şaḥne sözine ḳılma ʿasel(?) şehriyāra gel

5 Ṣāfī muḳarrer irgürür eflāke ḳadrüñi
Taḳbīl-i āsitāne-i saʿādet-medāra gel

909 **[Bāḳī]**

1 Gel varalum senüñle göñül kūy-ı yāra gel
Şāyed ki şefḳat ide bize vara vara gel

2 Gül ruḫlarına baḳmaġ içün ġonçe leblerüñ
Nergis gibi çemende reh-i intiẓāra gel

3 Bend-i kemend-i ʿışḳa giriftār ider seni
Uyma ulaşma ḥalḳa-i zülf-i nigāra gel

---

908 – İ. B 135a-Derkenar.
909 – B. İ 159a-Derkenar.
4: Nüshada yeri boş bırakıldığı hâlde beyit yazılmamıştır.

4 ...

...

5 Yüz sürmege naṣīb ola kim bile Bāḳiyā

Ḫāk-i cenāb-ı pādişeh-i tāc-dāra gel

[MĪM]

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

910 Ṣābiriyyü'l-Ḳāżī [...] ẕü'l-Feḳār-ı Kekez Köhne

1 Pürdür ṣadā-yı āhum ile bezm-i ġam benüm
Nālem yanında ney ura mı hīç dem benüm

2 Sancaġ-ı mihr-i bām-ı sipihre dikilmedin
Āhum odı çekerdi öñümce ʿalem benüm

3 Ruḫsār-ı ālüñe yine ey gül baḳam mı ki
Oldı yaşum firāḳ ile reng-i baḳam benüm

4 Laʿlüñ yanında gelse eger sāḳī bezmüme
Bir kim sifālüm olur idi cām-ı Cem benüm

5 Ben ol belīġ-i kişver-i Rumam ki Ṣābirī
Reşk ide şiʿrüme fuṣaḥā-yı ʿAcem benüm

911 Ṣānī Beg Hem-Meşreb-i Ḳāżī Ṣābirī

1 Bir cām-ı bādemi ki gelüp içe Cem benüm
Bezmümde kāse-līsüm ola niçe dem benüm

2 Geldüm cihāna seyre İrem diyü kūyuña
Yirüm iken derūn-ı riyāż-ı İrem benüm

911
5a: istemez] āhumuz, İ.

3 Aġyāruñ aldı yār selāmın dü-tā olup
Ḳaddüm bu derd ile nice olmaya ḫam benüm

4 Rūm içre dirler idi ẓuhūr itdi bir Ẓahīr
Görseydi şiʿrümi şuʿarā-yı ʿAcem benüm

5 Mestāne rāz açar diyü cānāne istemez
Kūy-ı muġāna baṣduġumı bir ḳadem benüm

[İ 160a]

6 Ben ol şeh-i memālik-i ʿışḳam ki Ṣāniyā
Nālem nefīr ü āhum olupdur ʿalem benüm

912 Sipāhī Beg Hem-Meşreb-i Ḳāżī Ṣābirī

1 Cānuma geçdi ḫancer-i hecr ü sitem benüm
N'eyler ölüm vücūduma virüp elem benüm

2 Ser-dār-ı miḥnetüm görinen ṣanma māh-ı nev
Burc-ı sipihre dikdi bu āhum ʿalem benüm

3 Birlige batdı anuñ ile zaḫm-ı ten budur
Göñlümde yir idindügi peykān-ı ġam benüm

4 Baş ḳurtarup görem mi ki ṣubḥ-ı viṣālüñi
Fürḳat şebinde dest-i ġam aldı yaḳam benüm

[B 138b]

5 Kūyuñda itlerüñle eger görse ʿişretüm
Reşk eyleyeydi ẕevḳüme ʿālemde Cem benüm

6 Baḳmaz yüzüme yār Sipāhī ʿaceb meded
Ḫūnīn olup aḳarsa yaşum dem-be-dem benüm

913 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Sen ʿālemüñde cānuma geçdi elem benüm
Güldürmedi belālu başum hīç ġam benüm

2 Ḥarf-i vücūdum itmedin imlā debīr-i ṣunʿ
Levḥ-i dilümde olmış idi ġam raḳam benüm

3 Ol serv-ḳāmetüñ ġamı ancaḳ baña degül
Hem çerḫüñ itdi ḳaddini ḫam-geşte hem benüm

4 Ḫuşk oldı sūz-ı sīnem ile gözde nem benüm
Ḳandan aḳar sirişk ile ḳan bilmezem benüm

5 Baḫş idelüm cihānı gel ey ḫˇāce-i cemāl
Ẕevḳ u ṣafāsı hep senüñ olsun sitem benüm

6 Bir kez öpince ḳan yudarın ben revā mıdur
Ḳarşumda cām öpe lebüñi dem-be-dem benüm

7 Āhum odıyla Ṣadrī yaḳam cümle ʿālemi
Alınmaya maḥabbet elinden yaḳam benüm

914 Fānī-i Faḳīr ez-Ehl-i Cihāt

1 Göñlümde itse yir n'ola āzürde ġam benüm
Duymış durur mizācumı derd ü elem benüm

[İ 160b]

2 Yaş dökse n’ola çeşm-i terüm yanuma yarar
ʿIşḳuñ yolında aġlamayan dīde ne’m benüm

3 Naḳd-i sirişke olalı māʾil o sīm-ten
Zer fikri gitdi çıḳdı gözümden direm benüm

4 Od düşdi şemʿ-i bezme gice āteşüm görüp
Yandı yaḳıldı sūzuma ser-tā-ḳadem benüm

5 Rūm içre Türkī şiʿrümi Fānī bilür mi var
Kim añlamaz sözüm fuṣaḥā-yı ʿAcem benüm

915 Mevlānā Keyfī-i Merḥūm

1 Ḫār-ı ġamuñ ki her yanum alsa ne ġam benüm
Zār-ı hezārum alma tek ey ġonçe-fem benüm

2 Yüz biñ kitāba ṣıġmaya ġuṣṣam yazılsa ger
Derdüm mütūnı şerḥ ola mı söylesem benüm

[B 139a]

3 Bezm-i ṣafāda olmayam aṣlā esīr-i ẕevḳ
Sāḳī göñülde ḳalur ise bu elem benüm

4 Deryāya girse yār hevāmuz ziyād ider
Çeşmüm bu mevc ile n’ola ġarḳ itse nem benüm

5 Ben ol Cem-i maḥabbet-i bezmem ki Keyfiyā
Cām-ı belāyı çekmek işüm dem-be-dem benüm

916 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Dikdi burūc-ı çerḫe fiġānum ʿalem benüm
ʿĀlemde şimdi pādişehem mülk-i ġam benüm

2 Bu bezm içinde daḫı ne Cem var idi ne cām
Öldümde cürʿa-nūşum idi ḫāk-i Cem benüm

3 Peyveste ḳaşlar ile dü-tā zülfi dil-berüñ
Döndürdi tār-ı mūya bilüm ḳıldı ḫam benüm

4 Ṣunma raḳībüñ aġzına şehd-i lebüñ meded
Cānum acıtma sükkerüme ḳatma sem benüm

5 Rūz-ı ezelde böyle naṣīb eylemiş Ḫudā
Ẕevḳ u ṣafā senüñ ola derd ü elem benüm

6 Nār-ı firāḳ-ı yāra ḳaçan yazmaġ istesem
Yanar elümde sūz-ı dilümden ḳalem benüm

[İ 161a]

7 Çekmezdi her dem üstüme tīġin Belīgiyā
Ḳaṣd itmeseydi ḳatlüme ol pür-sitem benüm

917 Kekez Tābī-i Dānişmend

1 Yanumdan eksük olmadı her dem elem benüm
Cānumdan ayru olmadı hergiz sitem benüm

2 Ġam kişverine şāh olımazdum ben ey göñül
Āhumla nālem olmasa ṭabl u ʿalem benüm

3 Dāġ-ı derūnum eyledi iẓhār sūz-ı ʿışḳ
Çāk olalı ġamuñla çü lāle yaḳam benüm

4 Bulınmaz ise yir baña ṣaḥn-ı vücūdda
Ey dil ne bāk çünki feżā-yı ʿadem benüm

5 Güller ḳulaḳ ṭutup tek işitsün fiġānumı
Bülbül nevāma ṭaʿn ider ise ne ġam benüm

6 Ben ol emīr-i kişver-i ʿışḳam ki Tābiyā
Reşk ide tācumı göricek Güstehem benüm

918 Merḥūm Şuhūdī

[B 139b]

1 Yazduḳda ser-güẕeştümi evvel ḳalem benüm
Sevdā-yı ḫaṭṭuñ itdi başumda raḳam benüm

2 Ṭāḳ-ı felekde meşʿal-i ḫurşīd-i ḫāverī
Āhum şerārıdur uyaran ṣubḥ-dem benüm

3 Çeşmüñle zülfüñ itdi beni ḫaste vü dü-tā
Fikr-i ġamuñla oldı vücūdum ʿadem benüm

4 Ġayret ḳuşaġını niçe yirden ḳuşandı nāy
Nālemle hem-dem olımadı dem-be-dem benüm

5 Ber-bād ideydi tācın u taḫtın Şuhūdiyā
Nūş itse cām-ı bādemi bezmümde Cem benüm

919 Emānī-i Kātib

1 Hem-rāhum olsa himmet-i şāh-ı ḥarem benüm
Cevlāngehüm olurdı feżā-yı İrem benüm

2 ʿAnḳā-yı Ḳāf-ı ḳurbet ü şeh-bāz-ı himmetem
İnmez şikārum üstine ʿuḳḳāb-ı ġam benüm

[İ 161b]

3 Bī-hūş olup düşürdi elinden silāḥ-ı ceng
Gūş itse raʿd-ı nālelerüm Güstehem benüm

4 Sulṭān-ı ʿışḳam anuñ içündür bu āh u vāh
Yoḫsa ne'me yarardı bu ṭabl u ʿalem benüm

5 Girsem fenā ṭarīḳine olurdı menzilüm
Evvel ḳadem Emānī diyār-ı ʿadem benüm

920 Ve lehu

1 Ṭāḳ itdi ṭāḳatüm bu cefā vü sitem benüm
Ḳaddüm ḫam itdi bār-ı firāḳ u elem benüm

919
2b: inmez] itmez, İ.
5b: ʿadem] ḳıdem, B.

2 Luṭfuñ eli irişmese ey şāh-ı kām-yāb
Alınmaz idi dest-i elemden yaḳam benüm

3 Görseydi ʿīş ü nūşumı sen şāh-ı ḥüsn ile
Sāḳī olurdı bezmüme Dārā vü Cem benüm

4 Ġam tekyesinde niçe zamān tekyelenmedin
Esrār-ı ḫaṭṭ-ı yārı ne bilsün didüm benüm

5 Deyr-i cihānda ṣūrete ayruḳ getürmedi
Bir ṣūret ile göñlüm alup ol ṣanem benüm

6 Sevdā-yı ḫaṭṭ u ḫālüñi kilk-i ḳażā ezel
Yazmış başumda niçe ġam itmiş raḳam benüm

7 Şābāş dirler idi Emānī bu ʿaṣrda
Görse belāġatüm büleġā-yı ʿAcem benüm

[B 140a]

921 Ekl-i Berş ü Efyūn Zemmām-ı Şarāb-ı Gülgūn Ḳā'il-i Şiʿr-i Nā-Mevzūn Mā'il-i Siḥr ü Efsūn Şāʿir-i Herze-Güftār Nāẓım-ı Mühmel-Eşʿār Naẓīre-Güy-ı Dāstān-ı Āhū Münşī-i Mühmelāt u Terzīḳ-Gū Ferzend-nāme-i ʿAcūze-i Zindānī Yaʿnī Ṣiyāmī-i Maḥabbet-i Şeyḫ-i Şeyṭānī

Laʿnetu'llāhi ʿaleyhi ve iḫvetihi

Ve ʿalā min tabaʿu'n-nāsi tabaʿiyyetihi

1 Ṣınġın sifālüm oldı dilā cām-ı Cem benüm
Bezm-i ṣafāda hem-demüm oldı elem benüm

2 Mülk-i beḳāda server-i ʿirfān olam gibi
Başdan cihānda milket-i şehr-i ʿadem benüm

3 Pervāneveş yanar yaḳılur şemʿ-i āfitāb
Nār-ı şerār-ı āhum ile dem-be-dem benüm

4 Eşʿār-ı dil-güşāda bulup sūz-ı Ḫusrevī
Ebyātumuñ muḥibbidür ehl-i ʿAcem benüm

5 Ser-ʿasker-i maḥabbetin ʿālemde gün gibi
Oldı Ṣiyāmī dūd-ı siyāhum ʿalem benüm

[İ 162a]

922 Ehlī-i Muʿīd

1 ʿIşḳuñ belāsı göñlüme gelmez ne dem benüm
Cānumdan eksük olmaz efendi nedem benüm

2 Peykān-ı yāra sīnede cānı virem diyü
Baġrumda ol ümīd ile oldı verem benüm

3 Saña cefā vü cevr iderin bilmiş ol didi
Ḥālüm n'olur o yār ile hīç bilemem benüm

4 Hīç öykünür mi bülbül aña diñ çaġırmasun
Nālem terennüm eyleyicek hīç ġam benüm

5 Ben ol esīr-i miḥnet-i ʿışḳam ki Ehliyā
Dest-i ġam-ı maḥabbet alupdur yaḳam benüm

923 Miṣālī Çelebi Edirnevī

1 Oldı ḥavāle üstüme bār-ı elem benüm
Ḫam itse ḳaddüm ey ḳaşı yā n'ola ġam benüm

2 Ġam hem-dem oldı nāle ney ü ḫūn-ı dil şarāb
Devrüñde şimdilik hele ey sāḳī dem benüm

[B 140b]

3 Döndürdi gerçi ṣūret-i dīvāra żaʿf ile
Yazılu görmesün yüzümi ol ṣanem benüm

4 Emsem didükde derdüme dir ol ṭabīb-i cān
Tiryāk-i laʿl-i nābum olur saña em benüm

5 Ben ol şeh-i memālik-i ʿışḳam Miṣāliyā
Sancaḳ-dārum olmaya mīr-i ʿalem benüm

924 Ṣāniʿiyyü'l-Mülāzım

1 Ġam-ḫāneme başarsañ eger bir ḳadem benüm
Gelmez cihānda ʿaynuma bāġ-ı İrem benüm

2 Fetḥ eyledüm ḳılāʿ-ı ġamı sāḳiyā bugün
Oldı öñümce bülbüle yir yir ʿalem benüm

3 Gülzāra ḳarşu naġme iderken seḥer hezār
Diñdürdi ṣıḳlıġın ney-i nālem o dem benüm

4 Bezm-i şarāba virmede sūz u güdāz u şevḳ
Ey sāḳī ayaġum çekemez cām-ı Cem benüm

[İ 162b]

5 Fikr-i dehān-ı yār ideli Ṣānīʿī göñül
Evvel ḳonaġum oldı feżā-yı ʿadem benüm

925 Ġıyāṣī

1 Ḳaddüm kepāde ḳıldı ol ebrū-yı ḫam benüm
Bükdi bilümi bār-ı belā-yı elem benüm

2 Levḥ-i vücūda naḳş ḳılam olmadın raḳam
Sevdā-yı ʿışḳuñ alnuma yazmış ḳalem benüm

3 Keyfiyyetümi ṣūfī görüp bengi ḥaml ider
Esrār-ı ʿışḳ-ı pākümi bilmez didüm benüm

4 Ṣaḥn-ı ṣafāda olmaz ise muṭribüm ne ġam
Bezm-i belāda āhum olupdur naġam benüm

5 Rūy-ı nigāra nice baḳam ey Ġıyāṣī ġam
İtdi gözümi hecr ile reng-i baḳam benüm

926 Ahdī

1 Ṭıfl-ı sirişküm aġlar ile dem-be-dem benüm
Bilmen o yaşamayası nem gördi nem benüm

---

926 (bkz. Hasibe Mazıoğlu, "Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri", Türk Dili ve Araştırmaları Yıllığı Belleten, 1981, s. 123.)
2a: rūy-ı zemīni ḳaplasa eşküm] eşküm sipāhı ṭutsa zemīni, *Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri.*
5b: ʿadem] ʿAcem, *Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri.*

2 Rūy-ı zemīni ḳaplasa eşküm n’ola şehā
Eflāke dikdi āteş-i āhum ʿalem benüm

3 Laʿlin ne dem ki yār ṣunar düşmen aġzına
Aġız bir ider almaġa cānum o dem benüm

[B 141a]

4 Ol şāh-bāz kesse başum itse pāy-māl
Devlet gelür ḳonar başuma bī-elem benüm

5 ʿAhdī diyār-ı Rūma gelüp ideli naẓar
Görinmez oldı gözüme mülk-i ʿadem benüm

927 ʿAzīzī ez-Merdān-ı Mustaḥfıẓān-ı Ḳulle-i Heft

1 Ṣad-pāre ḳıldı baġrumı şemşīr-i ġam benüm
Hecrüñde geçdi cānuma tīr-i elem benüm

2 Āhum odıyla dāmen-i cismüm yaḳam meger
Ḳaldı alınmadı ġam elinden yaḳam benüm

3 Ġam illerine ʿazm idicek şāh-ı ʿışḳ olup
Āhum duḫānı çekdi öñümce ʿalem benüm

[İ 163a]

4 Dilde ḫayāl-i laʿl-i lebüñ var iken senüñ
İtmez ḫuṭūr ḫāṭıruma cām-ı Cem benüm

5 Oḳ gibi ṭoġrıyam reh-i ʿışḳuñda Ḥaḳ bilür
Yā gibi ḳāmetüm n’ola oldıysa ḫam benüm

6 Fikr-i dehānı gitmeye dilden ʿAzīziyā
Devr-i zamāne itse vücūdum ʿadem benüm

928 Sırri'l-Faḳīrü'l-Giridī

1 Cāy-ı ḳarārum olsa bu kūh-ı ʿalem benüm
Ferhād yirine nāmum olurdı ʿalem benüm

2 Sulṭān-ı ʿışḳ baña hīç eyler mi iltifāt
Feryād u āhum olmasa ṭabl u ʿalem benüm

3 Ben dest-i ḫaṭ-nüvīs-i şeh-i mülk-i maʿnīyem
Ḳan aḳıdursa n'ola elümde ḳalem benüm

4 Dāl itdi ḳāmetüm o elif-ḳad cefā ile
Bükdi bilümi ṭoġrısı bār-ı elem benüm

5 Sırrī cihānda şāyiʿ iken ġadr irici
Görse acırdı ḥālüme Tūr u Selem benüm

929 Semāʿī

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

1 Ġam-ı aġyārı çeküp yāra hevā-dār olalum
Ḫārdan ḳaçmayalum maḥrem-i gülzār olalum

2 Varalum kūyına cānānı ziyāret idelüm
Dāḫil-i cennet olup lāyıḳ-ı dīdār olalum

---

928 – İ. B 141a-Derkenar.
929 – B. İ 160b-Derkenar.

3 Varalum gāh lebin oḫşayalum gāh ḫaṭın
Gāh mest-i ḥay ü geh vāḳıf-ı esrār olalum

4 [...] olursa zāhid-i ḫuşki sürelüm
Üstümüzden yıḳalum yüki sebük-bār olalum

5 Daʿvet olınmadu [...] küp düşmeyelüm
Ḥāṣılı kimseye bār olmayalum yār olalum

6 ʿAḳlı terk eyleyelüm ʿışḳ ile ḥayret bulalum
Ṣūretā mest olalum maʿnīde hüşyār olalum

7 Ẕevḳumuz gözleyelüm yine Semāʿī gibi biz
Kimsenüñ görmeyelüm ʿaybını settār olalum

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

930 **Emānī-i Kātib**

1 Ey serv-i nāz şūḫ-ı semen-ber Ḳayacuġum
Ey ṭıfl-ı nev-resīde gül-i ter Ḳayacuġum

2 Ṭūbā-ḫırām u Sidre-ḳıyām u ḫoş-iltiyām
Şimşād-ḳadd ü serv-i ṣanevber Ḳayacuġum

3 Nāzük-miyān u ġonçe-dehān u leb āb-dār
Ḫandān u tāze rūy u gül-i ter Ḳayacuġum

4 Başı ṭaşa ṭaşa başı urdum yoluñda ben
Nerm olmaduñ mı ey dil-i mermer Ḳayacuġum

5 Āşüfte-ser Emānīye ṭaş işigüñ yiter
Ḫāk-i derüñde bāliş ü pister Ḳayacuġum

931 **Ve lehu**

1 Ey bāġ-ı ḥüsne serv-i ṣanevber Ḳayacuġum
Bālā bülend ü ḳāmeti ʿarʿar Ḳayacuġum

2 Nāzük-miyān ü piste-dehān u şeker-zebān
Bādām-çeşm ü rūḫ-ı muṣavver Ḳayacuġum

3 Sen māh-ı ḥüsn ile giceler seyre çıḳmasun
Aġyār-ı bed-liḳā vü bed-aḫter Ḳayacuġum

[B 141b]

4 Tekrār ṭatlu ṭatlu yine gel sög aġzuma
Ey laʿl-i nābı ḳand-ı mükerrer Ḳayacuġum

5 Tīmār-ı ḫāṣ-ı luṭfuña ḳayd it Emānīyi
Ey Rūmiline kātib-i defter Ḳayacuġum

932 Ve lehū

1 Ey laʿl-i nābı ḳand-ı mükerrer Ḳayacuġum
Şīrīn-zebān sözleri sükker Ḳayacuġum

[İ 163b]

2 ʿArż it hemān ḫātem-i laʿlüñ yiter senüñ
Fermānuña cihān musaḫḫar Ḳayacuġum

3 Ṭaş ṭaşı dirseñ arḳañ ile āsitānuña
Çirkin yüzümüñ üstine bir ser Ḳayacuġum

4 Bir ṭoġrı ḥarf oḳıtmadın üstād kendüye
Oḳur kitāb-ı şīveyi ezber Ḳayacuġum

5 İḥsānuñ eksük itme Emānī gedāña gel
Sensin şeh-i cihān-ı muḳarrer Ḳayacuġum

933 Ve lehu

1 Ey laʿl-i nābı cāna ber-ā-ber Ḳayacuġum
Deyr-i cihānda rūḥ-ı muṣavver Ḳayacuġum

932
1a: it] -, İ.

2 Seng-i cefālaruñ şu ḳadar yaġdı başuma
Bünyādum oldı ḫāke ber-ā-ber Ḳayacuġum

3 İki gözini öpdüñ o ḳaşı kemānumuñ
Bādāma ḳapladuñ yine sükker Ḳayacuġum

4 Ḳurbān olurdı Kaʿbe-i kūyuñda cān u dil
ʿİd-i viṣālüñ olsa müyesser Ḳayacuġum

5 Mihr ü vefālar eyle bu ben bī-sitāreñe
Ey burc-ı ḥüsne māh-ı münevver Ḳayacuġum

6 Misk ü ʿabīr-i kākül ü zülfüñle bu gice
Bezm-i ṣafāyı eyle muʿaṭṭar Ḳayacuġum

7 Ḳaydı görilmesi ḳatı lāzım Emānīnüñ
Eyā yaḳīnde ola mı defter Ḳayacuġum

934 ʿUlvī Çelebiyyü'z-Zaʿīm

1 Ey ḥüsn iline şāh-ı muẓaffer Ḳayacuġum
Çek gel vilāyet-i dile ʿasker Ḳayacuġum

2 Ḫāl-i ruḫuñ ki Rūmili Beglerbegisidür
Ḳıl ḫaṭṭuñ aña kātib-i defter Ḳayacuġum

[B 142a]

3 Ṭopraḳ başına sürḫ-i serüñ şehligine yuf
Ger ḫāk-i pāyuñ itmeye efser Ḳayacuġum

4 Meydān-ı ʿışḳ içinde dil-āver geçer ḳatı
Müjgānuñ oḳların dile gönder Ḳayacuġum

[İ 164a]

5 Ṭaş işigüñi yaṣdanur aḫşama dek güneş
Başı zevāllu ḥāli mükedder Ḳayacuġum

6 Baḳmaz yüzine kimse Gülistānı oḳımaz
Ḥüsnüñ kitābın ideli ezber Ḳayacuġum

7 Hecrüñ şebinüñ olmaya derdüm nihāyeti
Ṣubḥ-ı viṣālüñ oldı müyesser Ḳayacuġum

8 ʿUlvī olursa çākerüñüñ çākeri n'ola
Oldı efendiler saña çāker Ḳayacuġum

935 [Rıżāyī] - Müderris Kerīm Çelebi Efendi

1 Öykünse senüñ ḳalbüñe mermer Ḳayacuġum
Saḫt olma egme anı yüzler Ḳayacuġum

2 Didüñ cefā ṭaşına ṭutam pāy-mālüñi
Emrüñ ne var ise n'ola bir ser Ḳayacuġum

3 Dendānuña düri nice teşbīh ider kişi
Yāḳūt laʿlüñe nice beñzer Ḳayacuġum

4 Yitmez mi bār-ı hecrüñ ile öldügüm baña
Seng-i mezārum eyleme ser-ber Ḳayacuġum

5 Göster berāt-ı ḫaṭṭ-ı ʿiẕāruñ Rıżāyīye
Ey Rūmiline kātib-i defter Ḳayacuġum

936 Tābīʾ-i Dānişmend

1 Mevzūn ḳāmet ile ṣanevber Ḳayacuġum
Şehlā baḳışlu çeşm ile ʿabher Ḳayacuġum

2 Ur seng-i cevri başuma ḫātem-ṣıfat benüm
Çekmek cefā vü cevrüñi ber-ser Ḳayacuġum

3 Ey ḳaşı yay eyle ḥaẕer tīr-i āhdan
Tīre nişān ḳaya olur ekṣer Ḳayacuġum

4 Ṭaşdan çıḳan ṣu dirler olurmış ḥayāt-baḫş
Vāḳiʿ midür ki ey lebi Kevṣer Ḳayacuġum

5 Ol ḫaṭṭ-ı ḫūb ile beni ḳayd eyle deftere
Ey ḫoş-nüvīs-i kātib-i defter Ḳayacuġum

6 Şemşīr-i fürḳatüñ beni itdi ḳalem gibi
Öpmek elüñi olsa müyesser Ḳayacuġum

[B 142b] [İ 164b]

7 Ḳalbüñ ne deñlü saḫt ise Tābīʾ çü nerm ider
Bir āh idince ey dili mermer Ḳayacuġum

937 Muʿīnī Beg ez-Erbāb-ı Tīmār

1 Ḫurd oldı seng-i cevrüñ ile ser Ḳayacuġum
Ṭaş işigüñe olalı hem-ser Ḳayacuġum

2 Çün böyle ṭaş bağırlusın ʿālemde nāmuña
Yazılsa n'ola sikke-i mermer Ḳayacuġum

3 Gördükçe seyl-i eşkümi ağlayu cūy-bār
Kendüyi ḳatı ṭaş ile döger Ḳayacuġum

4 Lüʾlüʾ dişüñle ṣordum alup aġzuñ ölçüsin
Bildüm ben anı dürc-i mücevher Ḳayacuġum

5 Erbāb-ı maʿnī deyr-i cihān içre ṣūretā
Dirler yüzüñe rūh-ı muṣavver Ḳayacuġum

6 ʿĀşıḳ geçer hep il saña illā ki cümleden
Artuḳ sever Muʿīnī-i çāker Ḳayacuġum

938 Ḥakīm Ṣāniʿiyyü'l-Meşhūr be-ʿAṭṭār-zāde

1 Cevher degül mi tīġ-i mücevher Ḳayacuġum
Ḫāk-i mezārum eyledi cevher Ḳayacuġum

2 Ölsün ḥasedle yaḳ yüregin düşmenüñ meded
Eyle çerāġ-ı ḳabrümi mermer Ḳayacuġum

938
1a: tīġ-i] tīr-i, İ.

3 Seng-i cefāñ ile büti şındı ṣanemlerüñ
Ey deyr-i dilde rūḥ-ı muṣavver Ḳayacuġum

4 Aḳmazdı gönlüñ ʿāşıḳa tīz-āb-ı ʿışḳ ile
Ḥall olmasaydı ṣu gibi cevher Ḳayacuġum

5 Mühr olmasaydı ḫātem-i laʿlinde Ṣāniʿī
Resm olmaz idi kātib-i defter Ḳayacuġum

939 Ümīdī-i Dānişmend

1 Hecrüñ deminde āhumı ṭaġlar Ḳayacuġum
Sengīn dil iken işidüp iñler Ḳayacuġum

2 Ḫātem yüzüm sürem diyü sīmīn benānuña
Derd ile başdı baġrına ṭaşlar Ḳayacuġum

[İ 165a]

3 Rāhuñ ṭaşını yoldaş idindügümi görüp
Ṭaʿne ṭaşını urdı ʿadūlar Ḳayacuġum

4 Döymezse n'ola ṭaş yüregüm nār-ı ḥasrete
Döymez firāḳ odına demler Ḳayacuġum

5 Ḥālin Ümīdīnüñ ġam-ı hecrüñle göreli
Cūlar ṭaş ile döginüp aġlar Ḳayacuġum

939
5 – B.
B nüshasında 142b'nin son şiirinin sondan, 143a'nın ilk şiirinin baştan eksik olması arada eksik yaprak olduğunu göstermektedir. Bu eksik sayfalarda İ nüshasında bulunan 941, 942, 943 ve 944. şiirler yazılı olamalıdır.

940 **[Vaḥdetī]**

1 Ey baġrı ṭaş sīnesi mermer Ḳayacuġum
Olmaz cefā yolı saña beñzer Ḳayacuġum

2 Seng-i cefāyı urma ṣıma ṣırça göñlümüz
Döymez senüñ cefāña demürler Ḳayacuġum

3 Ḳalbüñe ḳanlu yaşum eşer eylese n'ola
Ṭaşdan geçer ʿayār olıcaḳ zer Ḳayacuġum

4 Hergiz raḳībden eyü söz ṣādır olmadı
Ṭaşdan çıḳar egerçi ki gevher Ḳayacuġum

5 Lüʾlüʾ dişüñ firāḳı ile ḳanlu yaşlarum
Laʿl itdi kūyuñuñ ṭaşın ekşer Ḳayacuġum

6 Maḥlūldür göñül n'ola der-dest idüp anı
Ḳayd itse alsa kātib-i defter Ḳayacuġum

7 Seng-i cefāñı Vaḥdetī bir pāleheng idüp
Ṣaḳlar o ṭaşı başı ber-ā-ber Ḳayacuġum

941 **[Ṣıdḳī]**

1 Laʿlüñ zülāli çeşme-i Kevşer Ḳayacuġum
Nūş eyledüm ben anı ne ḫoş-ter Ḳayacuġum

---

940 – B.
941 – B.

2 ʿĪsī-lebüñle bu dil-i bīmāra vir ḥayāt
Başdan ayaġa rūḥ-ı muṣavver Ḳayacuġum

3 İns ü perīyi ḫātem-i laʿlüñe rām ḳıl
Olsun cihān saña musaḫḫar Ḳayacuġum

4 Aġyārı yazma deftere luṭf it zamānıdur
İḫrāc eyle kātib-i defter Ḳayacuġum

5 Beñzetdi gibi rā ḳaşuña kendözin hilāl
Eger ḫayāl eyledi beñzer Ḳayacuġum

[İ 165b]

6 Seng-i cefāña dil nice döysün senüñ şehā
Döymez iken aña ṭaş u demürler Ḳayacuġum

7 Ṣıdḳī yoluñda cānı fedā eylemek diler
Budur murādı terk-i ser ister Ḳayacuġum

942 [Ṣānī]

1 Ey dişleri dürer sözi gevher Ḳayacuġum
Yāḳūt-ı nāba laʿli ber-ā-ber Ḳayacuġum

2 Yaz levḥ-i ḫāṭırum benüm al göñlümi ele
Ey ḫaṭṭı ḫūb kātib-i [defter] Ḳayacuġum

---

942 – B.

3 İtdür terāş ḫaṭṭ-ı ruḫ-ı tābnāküñi
Hergiz giyā bitürmedi mermer Ḳayacuġum

4 Kūyuñda reh-güẕāruñı taʿmīre ṭaş ṭaşıt
N’eyler yanuñda müddeʿī-i ḫar Ḳayacuġum

5 Gel bezme sözümüz şıma kim söz olur güher
Al bāde ile destüñe sāġar Ḳayacuġum

6 Va’llāhi ʿāḳıbet yonarın ġāfil olmasun
Kūyuñda ṭaşlaruñ ḳatı fırlar Ḳayacuġum

7 Dirler efendi sezmedügüñ ṭaş başın yarar
Kūyuñ ṭaşı yararsa n’ola ser Ḳayacuġum

8 Şānī diler ki ölüp işigüñde defn ola
Ṭoprāḳ gözine başına ṭaşlar Ḳayacuġum

943 [Ṣadrī]

1 Olsun hedef cefā taşına ser Ḳayacuġum
Va’llāhi dönmem öldüresin ger Ḳayacuġum

2 Ṭutma şebīh laʿl-i Bedaḫşāna sözlerüñ
Gevher olur mı senge ber-ā-ber Ḳayacuġum

---

943 – B.

3 Kaʿbe ruḫuñ durur Ḥacerü’l-esved anda ḫāl
Zemzemdür ol çeh-i żeḳan-ı ter Ḳayacuġum

4 Başum nişāne eyler iseñ seng-i cevr ile
Devletdür ol baña n’ola ber-ser Ḳayacuġum

5 Düşmenlerüm ḳayadan uçursa n’ola dili
Senden ayırdılar beni anlar Ḳayacuġum

[İ 166a]

6 Olmaz dilüñden ādeme mihr ü vefā naṣīb
Kim gördi sebze bitüre mermer Ḳayacuġum

7 Ṭaşdan çıḳardı rızḳını Ṣadrī belā-keşüñ
Nerm eylediyse ḳatı dilüñ ger Ḳayacuġum

[B 143a]

944 [Beyānī]

1 Ḳul olsa n’ola saña güzeller Ḳayacuġum
Sensin serīr-i ḥüsne çü server Ḳayacuġum

2 Laʿlüñ ne ḫātem ola ʿaceb kim bugün saña
Cümle perīler oldı musaḫḫar Ḳayacuġum

2 Kār itmez idi zehr-i ġamuñ ḫaste cānuma
Dārū-yı vaṣluñ olsa müyesser Ḳayacuġum

944
1 – B.
5 – İ.

3 Dil her ne deñlü cevrüñe muʿtād olursa da
Va’llāhi cān vaṣluñı ister Ḳayacuġum

4 Seng-i cefāña sīnemi ḳılduñ nişāne āh
Dil mülki oldı ḫāke ber-ā-ber Ḳayacuġum

5 Begler begisidür çü perī-rūlaruñ n’ola
Göñlümi yazsa kātib-i defter Ḳayacuġum

6 Bālīni üzre gelseñ ölürken Beyānīnüñ
Cānı gele yirine muḳarrer Ḳayacuġum

945 **Belīġī-i Yeñiçeri**

1 Seng-i cefāña ḳarşu ḳodı ser Ḳayacuġum
Ṭut ṭūşe eyle ḫurd ānı yek-ser Ḳayacuġum

2 Ol deñlü urdı başuma seng-i sitemleri
Geydürdi baña tāc-ı mücevher Ḳayacuġum

3 Sīneñ leṭāfetini görüp oldı ḳatı saḫt
Kesb-i bürūdet eyledi mermer Ḳayacuġum

4 Beñzetme ḳalb-i müddeʿīyi ḳatı göñlüñe
Ṭutma kesekle laʿli ber-ā-ber Ḳayacuġum

5 Gel ḳarşu ṭurma ṣarṣar-ı āhumdan it ḥaẕer
Şol ḥaddedür ki ṭaġları ṣarṣar Ḳayacuġum

6 Gevher-nebāt-ı tāze bitürmek muḥāl iken
N’eyler lebüñde ḫaṭṭ-ı muʿanber Ḳayacuġum

7 Nāmum Belīġī nāme-i ʿuşşāḳa itdi ḳayd
Göñlümi yazdı kātib-i defter Ḳayacuġum

[İ 166b]

946 Ehlī-i Muʿīd

1 Luṭf ile ḫāṭırum yapasın ger Ḳayacuġum
Allāh ide seni de muʿammer Ḳayacuġum

2 Kūyuñda geçdügümce baña seng-i ṭaʿn atup
Aġyār-ı kīne-cū beni ṭaşlar Ḳayacuġum

3 Yapma dil-i ʿadūyı benüm göñlümi yıḳup
Ey baġrı ṭaş ḫāṭırı mermer Ḳayacuġum

4 Ben ʿāşıḳı da defter-i ʿuşşāḳa ḳayd idüp
Göñlüm ḫoş eyle kātib-i defter Ḳayacuġum

[B 143b]

5 Ḳapuñda cemʿ olup seni seyrāna geldiler
Dil-berler içre kendüñi göster Ḳayacuġum

6 Ḳays-ı belā-keşi baña teşbīh eyleyen
Derd-i derūnı bilmeze beñzer Ḳayacuġum

7 Öldürme cevr ile beni Ehlī sever diyü
Maḥbūb olan cevānı severler Ḳayacuġum

947 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Ey ṭaş baġırlu şūḫ u sitemger Ḳayacuġum
V'ey laʿl-i nābı ḫātem-i gevher Ḳayacuġum

2 Öykündi laʿl-i nābuña ḫātem meger senüñ
Zergerler anı ḫışm ile ṭaşlar Ḳayacuġum

3 Bezm eyler idi sūz-ı dilüñ göñlüñi eger
Pūlād-ı ḳalbüñ olmasa mermer Ḳayacuġum

4 Ṭaş oldı ḳaldı saña şerīk olduġı içün
Sengīn-dil olmada büt ider Ḳayacuġum

5 Ṭurmış zebān-ı ḥāl ile ḳabrümde saḫt olup
Seng-i mezār ḥālümi söyler Ḳayacuġum

6 Ḳayd it Ġıyāṣī bendeñi maḥlūl-i vaṣluña
Ey Rūm-ı ḥüsne kātib-i defter Ḳayacuġum

948 Ṣabāyī Beg Yek-Çeşm

1 Ṭopraḳ gözüme başuma ṭaş ger Ḳayacuġum
Seng-i cefāña ṭutmaz isem ser Ḳayacuġum

[İ 167a]

2 Germiyyet ile gögsini germek ne ḥaddidür
Devr-i ruḫuñda mihr-i münevver Ḳayacuġum

948
5b: Hep bendeñ oldı kātib-i defter Ḳayacuġum, İ.

3 Niçün nişāne eylemedüñ sīneñi diyü
Ṭaşuñ bu deñlü çaḳ niye fırlar Ḳayacuġum

4 Devlet başında yoḳ durur anuñ zamānede
Her kim ḳomazsa işigüñe ser Ḳayacuġum

5 Ḳaṣdı Ṣabāyīnüñ saña şāhum ḳul olmadur
Eyle ḳapuñda bende-i kemter Ḳayacuġum

949 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Seng-i belāña kāʾil olan ser Ḳayacuġum
Lāyıḳ geyerse tāc-ı mücevher Ḳayacuġum

2 Ṣāḥib-firāş olur şu gedā kim idinmeye
Ferş-i ḥarīm-i kūyuñı pister Ḳayacuġum

[B 144a]

3 Dil şāh-bāzın evlādur olduñ ʿaceb bu kim
Vaḥşī olurdı ṭaş tülek ekşer Ḳayacuġum

4 Bu seng-lāḫda niçe pā ser şikest olur
Rāh-ı ġamuñ mehālike beñzer Ḳayacuġum

5 Fal ṭaşı gibi çeşm-i ʿadū gerçi yıldırar
Baḳdurma ḥüsnüñe żarar eyler Ḳayacuġum

949
3b: olurdı] olur, İ.
4 – İ.

6 Pek beşlü yā gibi çekemem sīneye seni
Ey ṭaş bağırlu sīnesi mermer Ḳayacuġum

7 Gönlüñde eyle nāmumı *ke'n-naḳşı fi'l-ḥacer*[139]
Bir nām eyle kātib-i defter Ḳayacuġum

8 Ṭaş işigüñi bilemeyiyazdı ʿUlvī dün
Ol dest-i ser-terāşda n'eyler Ḳayacuġum

950 Nālī Beg ez-Erbāb-ı Tīmār

1 Tek eyle pāyuña beni hem-ser Ḳayacuġum
Yoluña cān fedā ola hem ser Ḳayacuġum

2 Ṭaş bağlar idi bağrına çünkim resūl-i Ḥaḳ
Sīnemde ḥaḳdur eyler iseñ yer Ḳayacuġum

3 Laʿl ü güher didükleri bir seng-pāredür
Rengīn lebüñe pes nice beñzer Ḳayacuġum

4 Ġam çekme ḫaṭ-ı ʿārıżuñı irişür diyü
Ot bitirür mi yir k'ola mermer Ḳayacuġum

[İ 167b]

5 Raḥmüñ olursa ʿāşıḳa dilden ʿaceb midür
Ṭaşdan olur ki ṣuṣaruz ekşer Ḳayacuġum

[139] "Taştaki resim gibi."

6 Ḳalbüñde nām-ı ʿāşıḳı naḳş eylemek hemān
Mermerde sikke ḳazmaġa beñzer Ḳayacuġum

7 Nālī ḳuluñı şanma hemān mübtelāñı sen
Hep bendeñ oldı kātib-i defter Ḳayacuġum

951 Hātifī-i Dānişmend

1 Olmaz sifāl-i kūyuña yek-ser Ḳayacuġum
Baş üzre yir ider sere efser Ḳayacuġum

2 Lüʾlüʾ dişüñ firāḳı ile baġrına ṣadef
Ṭaşlar baṣar degül dür ü gevher Ḳayacuġum

3 Ḳaşuñ iñende düşmesün alnuñ dürine ter
Zīver bulur dür ile çü ḫancer Ḳayacuġum

4 Dīvāneñ olduġum baş açıḳ ṭuydılar meger
Eṭfāl-i eşk-i ter beni ṭaşlar Ḳayacuġum

[B 144b]

5 Yār ṭaşuñ ile başını bilmezse Hātifī
Seng-i cefāñı mīve-i nevber Ḳayacuġum

952 Miṣālī-i Edirnevī

1 Yāḳūt-ı laʿl-i nābuña beñzer Ḳayacuġum
Baş üzre ḫātem itse n’ola yer Ḳayacuġum

2 Öykünmez idi laʿlüñe iḳdām-ı tām idüp
Olmasa ṭaş baġırlu güherler Ḳayacuġum

3 Mümkin midür ki sīne-i ṣāfuñda ola mū
Kim gördi sebze bitüre mermer Ḳayacuġum

4 Dīvāne diyü silsile-i ʿışḳa luṭf idüp
Ḳayd it ḳuluñı kātib-i defter Ḳayacuġum

5 Ferhād gibi nāle ider dāʾimā diyü
Ṭaġlar Miṣālī ḳuluñı ṭaşlar Ḳayacuġum

953 Muḥyī Çelebi Müderris

1 Seng-i belāña ḳarşu virüp ser Ḳayacuġum
Oldum diyār-ı miḥnete server Ḳayacuġum

[İ 168a]

2 Elden çıḳarduġına olup Yūsufı ḥazīn
Mīzān başdı bağrına ṭaşlar Ḳayacuġum

3 Dip ṣūretini yirlere yüz bir giderse ger
Ḫalvetde pāy-būsuña mermer Ḳayacuġum

4 Her ṭaş ki atdı urdı sere dest-i miḥnetüñ
Ṭutdum ben anı ṭaşa ber-ā-ber Ḳayacuġum

5 Sevdā-yı ḫaṭṭuñ alnuma yazu imiş benüm
Ey Rūmiline kātib-i defter Ḳayacuġum

953
2a: olup] idüp, İ.
3 – İ.

6 Kūhsār-ı ġamda Muḥyīnüñ eşkiyle āhına
Aġladı cūlar iñledi ṭaġlar Ḳayacuġum

954 Nālī Beg ez-Erbāb-ı Tīmār

1 Olmazsa işigüñ ṭaşı efser Ḳayacuġum
Ne ten gerek baña daḫı ne ser Ḳayacuġum

2 Çoḳ aġladum gözüm yaşı teʾsīr itmedi
Dirsem ʿaceb mi ḳalbüñe mermer Ḳayacuġum

3 Yirlü ḳaya gibi niçe bekler ḳapuñ raḳīb
Bir gün bu bād-ı āh anı ṣarṣar Ḳayacuġum

4 ʿĀşıḳlaruñ unudıla şāyed zamān ile
Kātib sen eyleseñ n'ola defter Ḳayacuġum

[B 145a]

5 Ṭaşı başa vü başı ṭaşa urdı tīġveş
El urdı tā bilegüñe berber Ḳayacuġum

6 Aġyār-ı āhenīn-dile Nālīyi çaḳma kim
Seni şerār-ı āh ile yaḳar Ḳayacuġum

955 Hüdāyī Ḫᵛānende-i Bezm-i Şarāb-ı Erġavānī Maʿrūf u Meşhūr be-Ġulām-ı Şādmānī

1 Ter düşse saḫt olup n'ola sükker Ḳayacuġum
Leẕẕet lebüñde ġayr-ı mükerrer Ḳayacuġum

2 Seng-i belāñı ister idüm baş açup senüñ
Şükr-i Ḫudā ki ḳıldı müyesser Ḳayacuġum

3 Egdüm ḫaṭuñ yazup ya gelüp eyledüm ḫaṭā
Yazma günāha kātib-i defter Ḳayacuġum

4 Dīvāne olduġum saña beñzer ki ṭuydılar
Eṭfāl-i şehr üşüp beni ṭaşlar Ḳayacuġum

5 Eksük ẓarāfetiyle raḳībüñ zamānıdur
Olmaz giyāh-ı servüñe hem-ser Ḳayacuġum

[İ 168b]

6 Terk eyle gel raḳībüñi ser-tāc-ı ʿālem ol
Ḫoşdur ki bī-ṣadef ola gevher Ḳayacuġum

7 Seng-i mezār idinmege aç işigüñ ṭaşın
Ṣaḳlar Hüdāyī başı ber-ā-ber Ḳayacuġum

956 Ve lehu

1 Hem-ser olur mı laʿlüñe sükker Ḳayacuġum
Olmaz güher ḫacerle ber-ā-ber Ḳayacuġum

2 Beñzetdi gerçi kendüyi luṭf ıssı ḳalbüñe
Ḫaylī ṣovuḳlıġ eyledi mermer Ḳayācuġum

3 Yazmaḳdan ise nāme-i aʿmālümi melek
Ḫūb idi yazsa kātib-i defter Ḳayacuġum

4 Meclisde būs-ı laʿli temennāsın eyledüm
Didi zamānı var o sitemger Ḳayacuġum

5 Gökden ṣanur Hüdāyī ḳuluñ indi māʾide
Kūyuñda yaġsa başuma ṭaşlar Ḳayacuġum

957 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār

1 Seng-i cefāñı eyleyen efser Ḳayacuġum
Ser-tāc-ı ʿālem oldı ser-ā-ser Ḳayacuġum

2 Bāmuñda murġ-ı cānı kebūter ṣanur gören
Āvāre diyü ṭaşa ṭutarlar Ḳayacuġum

[B 145b]

3 Kūyuñda saḫt olup ṭurur aġyār-ı seng-dil
Beñzer Dikili Ṭaşa ol ebter Ḳayacuġum

4 Gel gidelüm senüñle Beşikṭaş seyrine
Ṣalın bizümle ṭıfluñ māder Ḳayacuġum*

5 Ölsem cihān ḳonaġına virmem Ḳayalıyı
Kūyuña beñzer ol dih-i kāfir Ḳayacuġum

6 Ḫaṭṭuñ çü Rūmā kātib-i defter durur n'ola
ʿUşşāḳa yazsa ṣūret-i defter Ḳayacuġum

957
4 – İ.

7 Ḫırmen ḳayaca ʿUlvīye gelmez bu dehr-i dūn
Sensin efendi ḥāṣılı kih-ter Ḳayacuġum

958 Emānī-i Kātib

1 Seng-i ġamuñ yimiş gibi beñzer Ḳayacuġum
Ṭūbā daḫı felekde nigūn-ser Ḳayacuġum

[İ 169a]

2 *El-ʿilmü fi'ṣ-ṣıġar hüve ke'n-naḳşı fi'l-ḥacer*[140]
ʿUşşāḳı eyle şimdiden ezber Ḳayacuġum

3 Başlar degül nişān güzergāhuñ olmaġa
Ṭaşlar dikildi rāhuña yer yer Ḳayacuġum

4 Deyr-i felekde kevkeb-i dürrī degüldür ol
Altun ḳayadur ey büt-i Āẕer Ḳayacuġum

5 Ḳapdı göñüllerini niçe saḫt dil-berüñ
Ferş-i ḥarīmin eyledi mermer Ḳayacuġum

6 Seng-i ġam ile sīnemi var pārelemedüñ
Ḫilʿat geyürdi ḫalḳa ser-ā-ser Ḳayacuġum

7 Maḥlūldür geberdi raḳībüñ yirin meded
Ḳayd eyle baña kātib-i defter Ḳayacuġum

958
3a: degül] dikildi, İ.
4 – İ.

[140] "Küçüklükte öğrenilenler taş üzerine nakşedilmiş gibidir." (Aclûnî, **Keşfü'l-Hafâ**, Beyrut 1352, C. 1, s.196.)

8 Ṭaşdan geçer Emānī gümiş aḳçadur yaşum
Şaymaz delik hīçe ʿaceb ter Ḳayacuġum

959 Ve lehu

1 Uyma raḳīb-i kelbe söz urur Ḳayacuġum
Aġyārı ṭaşa ṭut gele yek-ser Ḳayacuġum

2 Başın çalarsa ṭaşa raḳībüñ zamānıdur
Cümle cihān hep anı ṭaşlar Ḳayacuġum

3 Seng-i āsyā gibi ögidür bulduġın raḳīb
Fikr-i daḳīḳ ḳanda müyesser Ḳayacuġum

4 Ṭurur ṭurur deve dir efendi raḳīb-i gāv
Biñ bezle ile īḫ dimez ol ḫar Ḳayacuġum

[B 146a][141]

5 Günligi kendüye seni aġzına almasun
Kende-dehen raḳīb-i ḫalā-ḫˇār Ḳayacuġum

6 Ḳurtar ṣūretinden o kelbüñ meded yitiş
Bir ṣūret eyle kātib-i defter Ḳayacuġum

---

[141] Sayfanın kenarında şu iki beyit yazılıdır:
[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]
Āsmānda bir şadā-yı saḫt irişdi nā-gehān
İşidenler sāʾiḳa şandılar ammā ol degül

Vaḥdetī bir [...] çalmışdı geçen pes sehv ile
Künbed-i çerḫi felegde geldi āvāzı bu pes

7 Recm eylesün Emānī ḳo seng-i hecā ile
Aġyār-ı saḫt-dilleri yek-ser Ḳayacuġum

960 Baba Nālişī-i Ebu'l-ʿUbeyd

1 Ṭaş işigüñe ol ki ḳodı ser Ḳayacuġum
Oldı felekde mihr ile hem-ser Ḳayacuġum

2 Laʿl īn lebüñe diş biler aġyār-ı bed-nihād
Virmez kimesne dişine ṭaşlar Ḳayacuġum

[İ 169b]

3 Teslīm-i cān idüp virelüm naḳd-i cānı u ten
Eyle resīd-i kātib-i defter Ḳayacuġum

4 Ḳıblem ḳapuñı ḳoyubanı ġayra varanuñ
Ṭopraḳ gözine başına ṭaşlar Ḳayacuġum

5 İñletme Nālişīyi meded nāle ḳılmasun
İñler yanınca ṭaġ ile ṭaşlar Ḳayacuġum

961 ʿAhdī-i Baġdādī

1 Gevher dişüñe gördi ki beñzer Ḳayacuġum
Ḫātem baş üzre itdi aña yer Ḳayacuġum

2 Ṭaşlarla ṭaşlamalıdur anı ki ṭutmaya
Seng-i cefāña ḳarşu gelüp ser Ḳayacuġum

961
3a: ṭaşın] ṭaş, İ.
4 – İ.

3 Yaṣdansam işigüñ ṭaşın olursa istemen
Māh ile çerḫ bāliş ü pister Ḳayacuġum

4 Kūyuñda şeb raḳīb baña ḳarşu gelmesün
Bi’llāhi yoḫsa bir gün o seg yer Ḳayacuġum

5 ʿUşşāḳı cümle yazar iseñ baş-ı deftere
Ḳayd it ḳuluñı kātib-i defter Ḳayacuġum

6 Naḫl-i ümīd şāḫı virür mīve-i viṣāl
Destüñden irse ʿAhdīye ṭaşlar Ḳayacuġum

962 Beyānī-i Müderris

1 Ṭutma lebüñi ḳanda ber-ā-ber Ḳayacuġum
Ḳanda bir ola seng ile sükker Ḳayacuġum

2 Dil şīşesini seng-i cefā ile kesr idüp
Dökdi gözüm yaşını sitemger Ḳayacuġum

[B 146b]

3 Ferhādı olmaduñ sen o Şīrīn-lebüñ diyü
Ṭaʿn ile ṭaġlar beni ṭaşlar Ḳayacuġum

4 Teʾşīr itdi aġladuġum ḳatı göñlüñe
Mermerde āb-ı cūy ider yer Ḳayacuġum

5 Laʿlīn lebüñde nice nezāket durur bu kim
Yāḳūtı itdi kendüye çāker Ḳayacuġum

6 Nām-ı ʿadūyı defter-i ʿuşşāḳa sehv ile
Ḳayd ideyazdı kātib-i defter Ḳayacuġum

7 Başına ben anuñ yine bir ṭaş ḳorum dimiş
Öldi ṣanur Beyānīyi beñzer Ḳayacuġum

[İ 170a]

963 Ḫudāyī Beg Zaʿīm

1 Ger ḫāk-i pāyuñ olmasa şehler Ḳayacuġum
Ṭaşlarla başını döger efser Ḳayacuġum

2 Şīrīn sözüñle leblerüñ içün dinür hemān
ʿUşşāḳ içinde ḳand-ı mükerrer Ḳayacuġum

3 Bir yalıñuz başum var o da yoluña fedā
Tek ur cefāñı sen aña yek-ser Ḳayacuġum

4 Bir nūrdan direk dikile ḫāküm üstine
Bir şemʿ dikseñ ey yüzi enver Ḳayacuġum

5 Ey cevher-i laṭīf niçün ṭaş bağırlusın
Maʿden olur mı mermere gevher Ḳayacuġum

6 Dirseñ Ḫudāyīnüñ irişe başı göklere
Ḳapuñda eyle ḫāke ber-ā-ber Ḳayacuġum

964 Ve lehu

1 Yoluñda ḫāküñ olmasa ber-ser Ḳayacuġum
Ṭaʿn idüp aña ṭaş üşürürler Ḳayacuġum

2 Sen gevher-i laṭīfüñ alup tāc-dārlar
Ayaġı tozın idinür efser Ḳayacuġum

3 Laʿlüñ teri baş üzre iken nite olımaz
Ḳıymetde ḫāk-i pāyuña hem-ser Ḳayacuġum

4 Serden dirīġ eylemedüñ çünki tīġüñi
Ḳıl seng-i cevrüñi daḫı ser-ber Ḳayacuġum

5 Vuṣlat yiterdi şiʿri ḳo yanında cöngine
Yazsa Ḫudāyī kātib-i defter Ḳayacuġum

965 Ḥıfẓī-i Dānişmend

[B 147a]

1 Ḫāk olmadan ġaraż yoluña ger Ḳayacuġum
Yüz sürmek ise pāyuña ber-ser Ḳayacuġum

2 Dendānuñuñ ṭuyaydı birez ḫurdesin eger
İncü dizerdi kātib-i defter Ḳayacuġum

3 Ṭoprağı cevher eyledügi yirde ehl-i ʿışḳ
Sīm ü zere de seng midür der Ḳayacuġum

964
3b: pāyuña] pāy ile, İ.

[İ 170b]

4 İncindi ṣanma gevher-i sīr-āb-ı laʿlüñe
Ṭaşdan ṣu ṣızmaz aña düşer ter Ḳayacuġum

5 Ḥıfẓī de ḥāṣıl olsa hüner virse bir ḳalem
Yir mīvesin il aña ṭaş atar Ḳayacuġum

966 Nüsḫa-Nüvīs-i Nār-ı Necāt-ı Bī-ʿAmel Feryād-Res Ḳahbe-vāt-ı Mübteẕel-Āşnā-yı Her-Gidi Merdūd-ı Şehr-i Rūşenā-yı Çeşm-i Beççe-Keşān Dehr-i Merre-i Tiryākbān Ḳahve-ḫāne-i Ḳahve-Baḫş-ı Her Āşnā vü Bīgāne Meşhūr-ı Ḫalḳ Yaʿnī Ṣiyāmī-i ʿAlaḳ

Beyt

Laʿnetu'llāhi ʿaleyhi ve iḫvetihi
Ve ʿalā min tabaʿu'n-nāsi tabaʿiyyetihi

1 Ṭaşuñ olalı başuma efser Ḳayacuġum
Girdi elüme pāye-i Ḳayser Ḳayacuġum

2 Levḥ-i ruḫuñda sünbülüñ olur ʿayān beyān
Ot bitürürse ḥāṣılı mermer Ḳayacuġum

3 ʿIşḳuñ Ḫalīli ṣūret-i aṣnāma ṭapmadı
Deyr-i cihānda ey büt-i Āzer Ḳayacuġum

4 Ḳayd itme ehl-i ʿışḳ ile vuṣlat kitābına
Nām-ı raḳībi kātib-i defter Ḳayacuġum

966
8b: yanında] yanınca, İ.

5 Ḳana boyansa lāle-ṣıfat ṭañ mı ehl-i ʿışḳ
Dāġ-ı ġamuñla baġrını ṭaġlar Ḳayacuġum

6 Gerd-i rehüñi kuḥl-i külāh itmeyenlerüñ
Ṭopraḳ gözine başına ṭaşlar Ḳayacuġum

7 Giryem deminde eşküme raḥm eyleyüp benüm
Bārān ider felek melek aġlar Ḳayacuġum

8 Ġam vādīsinde gördi Ṣiyāmī-ṣıfat seni
Nālem yanında iñledi ṭaġlar Ḳayacuġum

967 Kevşerī-i Cevān

[B 147b]

1 Seng-i belāña oldı nişān ser Ḳayacuġum
Ṣabr ideyin buña n'ola ber-ser Ḳayacuġum

2 Kār eylemez derūnuña bu sūz-ı āhumuz
Baġruñ olup durur ḳatı mermer Ḳayacuġum

3 Kesmege Bī-Sütūnı bugün bendeñe buyur
Yazsun bir emr kātib-i defter Ḳayacuġum

4 Ḳopmaz ḳapuñda ṭaş ḳaya olmış raḳīb diyü
Gökden yaġarsa başına ṭaşlar Ḳayacuġum

967
5b: bāliş ü pister] kātib-i defter, İ.

5 Bu Kevs̱erī̱ye ṣubḥa degin işigüñde āh
Ṭaş ṭopraġ oldı bāliş ü pister Ḳayacuġum

[İ 171a]

968 Muḫtārī̱-i Seyyid

1 Seng-i belāña ḳarşu ṭutup ser Ḳayacuġum
Dutmam olınca ḫāke ber-ā-ber Ḳayacuġum

2 Feryādum eylemez dil-i sengī̱nüñe eṣer
Añlar işitse nālemi ṭaġlar Ḳayacuġum

3 Eṭfāl-i kūyuñ añladı dī̱vāneñ olduġum
Varsam ḳapuña ṭaşa ṭutarlar Ḳayacuġum

4 Ḥükm eylese cihāna kim eyler muḳābele
Dī̱vān-ı ḥüsne kātib-i defter Ḳayacuġum

5 Ḥammām içinde göreli aġyār ile seni
Kesb-i ḥarāret eyledi mermer Ḳayacuġum

6 ʿIşḳuñda ṭaʿne ṭaşına olalı dil nişān
Barmaḳla gösterür beni iller Ḳayacuġum

7 Muḫtārī̱ gibi hecrüñe ṣabr itmek isteyen
Başsun ölince bağrına ṭaşlar Ḳayacuġum

---

968 İ nüshasında 968 ve 969. şiirlerin yerleri değiştirilmiştir.

969 Siḥrī

1 Destüñden atılan ṭaş iñilder Ḳayacuġum
ʿĀşıḳ ṣanur ki kendüye fırlar Ḳayacuġum

2 Ḫātem femüñe öykünür ey sīm-ten diyü
Zergerler anı ṭaşlamaġ ister Ḳayacuġum

3 Alsam olur elüme berāt-ı müsellemi
Taḥrīr iderse kātib-i defter Ḳayacuġum

4 Yüz ḳor türābuña niçe biñ sīm-ten güzel
Gūyā döşendi maluñı mermer Ḳayacuġum

5 İller içinde olmaz idi böyle pāy-māl
Ḳatı göñüllü olmasa ṭaşlar Ḳayacuġum

[B 148a]

6 Siḥrī-i ḫaste vardı biraz istirāḥata
Ṭaş işigüñ idineli pister Ḳayacuġum

970 Mevlānā Sebzī-i Ḫaṭīb

1 Cevrüñ ṭaşı eger gele ber-ser Ḳayacuġum
Eyler cihānda bendeñi server Ḳayacuġum

2 Ṭaş başına ki ḳomaya ṭaş işigüñe baş
İtmeye ḫāk-i kūyuñı pister Ḳayacuġum

969
4 – İ.
970
4b: yek-ser] mermer, İ.

[İ 171b]

3 Raḥm eyle ḥāl-i zārına üftāde ʿāşıḳuñ
Ey ḳalbi ṭaş u sīnesi mermer Ḳayacuġum

4 Pertev ṣalarsa ṭaşlara ey māh gün yüzüñ
ʿAks-i lebüñle laʿl ola yek-ser Ḳayacuġum

5 Ol şarṭ ile ki olmaya āẓād Sebzīyi
Yaz ḳullıġuña kātib-i defter Ḳayacuġum

971 Dervīş Çelebi ez-Küttāb-ı Dīvān

1 Seng-i belāña şol ki ṭutar ser Ḳayacuġum
Ser-dār-ı ʿālem olmaġa yarar Ḳayacuġum

2 Yāḳūt-ı laʿl-i nābuñı naḳd-i revāna vir
Gel söz güher durur ṣıma gevher Ḳayacuġum

3 Ser-sebz iderdi mihr-i giyā ile cūy-ı eşk
Ḳalbüñ eger ki olmasa mermer Ḳayacuġum

4 Resm-i vefāyı göñlüñe naḳş eylemek hemān
Mermerde sikke ḳazmaġa beñzer Ḳayacuġum

5 Dervīşi daḫı defter-i ʿuşşāḳa eyle ḳayd
Ey ser-cerīde kātib-i defter Ḳayacuġum

971
1b: yarar] yarar ol ser, İ.

972 Ālī-i Seyyid

1 Ey kān-ı ḥüsn sözleri gevher Ḳayacuġum
Yāḳūt laʿlüñe nice beñzer Ḳayacuġum

2 Şefḳat ʿaceb mi gelmez ise ḳatı göñlüñe
Kim gördi anı nerm ola mermer Ḳayacuġum

3 Sen seng-dil yolında helāk olduġum benüm
Seng-i mezārum üzre yazalar Ḳayacuġum

4 Çaldum yoluñda şīşe-i nāmūsı ṭaşlara
ʿĀşıḳ olanda ʿār ya n'eyler Ḳayacuġum

5 Eksilmeyüp ḳapuñdaġı yirlü ḳaya gibi
Aġyār kūyuñı niye bekler Ḳayacuġum

[B 148b]

6 Atılsa ṭanʿne ṭaşı ne ġam naḫl-i ḳaddüñe
Uzaḳ gider ol atduġı ṭaşlar Ḳayacuġum

7 Bir kūşesine defter-i ʿuşşāḳuñ eyle ḳayd
Ālī ḳuluñı kātib-i defter Ḳayacuġum

[İ 172a]

973 Çeşmī-i Remmāl

1 Kūyuñda ger idinmez isem yer Ḳayacuġum
Sīnem dögem alup ele ṭaşlar Ḳayacuġum

972
5 – İ.

2 Ṭaş işigüñde ṭaş ile başum yarılsa kāş
ʿĀlemde daḫı ser neye yarar Ḳayacuġum

3 Her ḫūb-ı seng-dil yoluña ḳodı göñlini
Gūyā döşendi kūyuña mermer Ḳayacuġum

4 Sen dür-i pāke ḳıldı sirişk-āşinā seni
Başsun bıñar baġrına ṭaşlar Ḳayacuġum

5 Sen şeb-çerāġ-ı ḥüsn olalı oldı kūyuñuñ
Ṭopraġı kīmyā ṭaşı cevher Ḳayacuġum

6 Ḫaṭṭuñ ġamıyla derdümi bir bir ḥisāb idüp
Göñlümi yaz kātib-i defter Ḳayacuġum

7 Çeşmīye cā behişt ola kūyuñda seng ü ḫāk
Ṣoñ dem olursa bāliş ü pister Ḳayacuġum

974 Resūlī-i Seyyid

1 Yararsa seng-i cevrüñe bu ser Ḳayacuġum
Yār güller ola açıla yer yer Ḳayacuġum

2 Bālīn-i devletüm işigüñ ṭaşıdur senüñ
İtdüm ġubār-ı kūyuñı pister Ḳayacuġum

974
4 – İ.

3 Ṭamlayla ṭaşlar delinür göz yaşı saña
Teʾşīr itmez ey dili mermer Ḳayacuġum

4 Varduḳça kūyuña gelen aʿdānuñ el ṭaşı
Olur baña işigüñe reh-ber Ḳayacuġum

5 Beglerbegiligi saña lāyıḳ güzellerüñ
Ey Rūmiline kātib-i defter Ḳayacuġum

6 Şol deñlü düşdi ṣafḥa-i Rūma gözüm yaşı
Gelmez ḥisāba eyleseler ger Ḳayacuġum

7 Bī-ḥad durur egerçi ḳuluñ bu Resūlīyi
Gel ḳayd eyle kātib-i defter Ḳayacuġum

975 Merāmī Beg ez-Küttāb-ı Dīvān

[B 149a]

1 Laʿlīn ṭudaġı laʿle ber-ā-ber Ḳayacuġum
Ḥoḳḳa dehānı dürc-i mücevher Ḳayacuġum

2 Kimdür ki boynı baġlu ḳuluñ olmaya senüñ
Ey mülk-i ḥüsne ḥüsn ile server Ḳayacuġum

[İ 172b]

3 Baña felekde ṭaş işigüñ tekyesi hemān
Bālīn ü pister olmaġa yiter Ḳayacuġum

4 Sen bir laṭīf-ṭabʿ güzelsin benüm begüm
Ḳatı baġırlu olma çü mermer Ḳayacuġum

5 ʿUşşāḳuñ ile deftere ḳayd it Merāmīyi
Ey ḫaṭṭı ḫūb kātib-i defter Ḳayacuġum

976 Bālī Beg ez-Erbāb-ı Tīmār

1 Ṣırsañ cefā ṭaşıyla başum ger Ḳayacuġum
Zaḫmı yirine gül bite mermer Ḳayacuġum

2 Billūr-ı ṣāf vaṣluña biñ cān u ser fedā
Ey cism-i pāk rūh-ı muṣavver Ḳayacuġum

3 Şekker lebüñi ṣormaduḳ ammā ki didiler
Şīrīn sözüñe ḳand-ı mükerrer Ḳayacuġum

4 Kūyumdan alduġı ṭaşı n'eyler dimişsin āh
Geh geh bu oñmaduḳ başı egler Ḳayacuġum

5 Mūlar degül başumdaġı yapmışdur āşiyān
Şeh-bāz-ı ʿışḳ-ı maʿnevī yer yer Ḳayacuġum

6 Yazıldı levḥ-i dilde senüñ ḫūb ṣūretüñ
Gūyā ki naḳş-ı sikke-i mermer Ḳayacuġum

7 Māʾil degül vefāya dilüñ terk-i cevr idüp
Ṣu gerçi seng-i ḫāreden aḳar Ḳayacuġum

976
2, 9 – İ.

8 Sen ṭaş bağırlu dil-bere meyl itdi ṭañ degül
Ṭaşla dögerse kendüyi cūlar Ḳayacuġum

9 Ḥaşbā-yı sürḫ ü ebyaż-ı ḫālī degül gözüm
Neşr itdi yoluña dür ü gevher Ḳayacuġum

10 Baḳmaz yüzüme yoḳ diyü dīvāneye ḳalem
Dīvān olup çü açıla defter Ḳayacuġum

11 Sensüz aḳıtdı ḳanlu yaşın Bālī hem-çü seyl
Aḥvāli şimdi ḳatı mükerrer Ḳayacuġum

977 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Sengīn dilüñ baña sitem eyler Ḳayacuġum
Kim söyler isem iñleye ṭaşlar Ḳayacuġum

[B 149b]

2 Dendānuñı güher lebüñi laʿl iden Ḫudā
İtmiş bu ḳatı göñlüñi mermer Ḳayacuġum

3 Herkes cefāda şiddet ile yād idüp seni
Luṭf u vefāda ṭaş ḳaya dirler Ḳayacuġum

[İ 173a]

4 Şāhīn gibi ḳıya baḳışuñdan uçundı dil
Āvāredür daḫı bu kebūter Ḳayacuġum

5 Bir cānı pek Beḳāyī gibi ʿāşıḳ-ı ġarīb
Bir ṭaş bağırlu yoḳ saña beñzer Ḳayacuġum

978 **Ḳāżī Emīr**

1 Ey ḫāk-i pāyı ṭālibe cevher Ḳayacuġum
İksīr-i ʿışḳuñ itdi ruḫum zer Ḳayacuġum

2 Hecrüñde seng alup ele dögsem bu sīnemi
Dīvāne diyü il beni ṭaşlar Ḳayacuġum

3 Kūyuña varsam atılur üstüme it raḳīb
Ġāyet yavuzlanur ḳatı fırlar Ḳayacuġum

4 Baña ne ḳayddur bu diyüp añmaduñ beni
İtdüñ egerçi cümle-i defter Ḳayacuġum

5 Budur vaṣiyyetüm ölicek seng-i cevrle
Ḳabr-i Emīri eyle muḥaccer Ḳayacuġum

979 **Recāyī ez-ʿArbcıyān(?)-ı Ḫāṣṣa**

1 Ṭaş işigüñde kim ki ḳodı ser Ḳayacuġum
Oldı felekde ʿİsīye hem-ser Ḳayacuġum

2 Ṭaḳıl sen illere yüri ḫātem gibi göñül
Başsun ġamuñla bağrına ṭaşlar Ḳayacuġum

3 Yoḳ yire öykünüp lebüñe Rūma gelmesün
Ṭursun yirinde laʿlüñe gevher Ḳayacuġum

4 Yazıldı göñlümüz göricek ḥüsn-i ḫaṭṭuñı
Ey ṭaş bağırlu kātib-i defter Ḳayacuġum

5 Urup Recāʾī seng-i melāmetle sīnesin
Ḳıldı yoluñda ḫāke ber-ā-ber Ḳayacuġum

980 Defter-dār Ḳaytas-zāde Aḥmed Çelebi Efendi

1 Ey gün gibice rūh-ı muṣavver Ḳayacuġum
Ey ay gibice şekli müdevver Ḳayacuġum

2 Āsyāb-ı dehri görmeye ḳaddüñ nihāli hīç
Elma gibice ġabġabı bihter Ḳayacuġum

[B 150a] [İ 173b]

3 ʿUşşāḳı göresin biri birine çaldıra
Mehter olursa başına kih-ter Ḳayacuġum

4 Geldüñ efendi deftere virdüñ hele niẓām
Ḳayd oldı saña kātib-i defter Ḳayacuġum

5 Ḳaddüm bükildi bār-ı miḥen çekmeden benüm
Seng-i firāḳuñ üstine ser-ber Ḳayacuġum

6 Başdan ayaġa gerçi ki maʿyūb bendeñem
ʿIşḳuñ şiʿārı ʿayb mı örter Ḳayacuġum

980
3 – İ.

981 Li-Vāḥidi mine’ş-Şuʿarā

1 Ey ḳāmeti nihāl-i ṣanavber Ḳayacuġum
Ey ruḫları gün alnı münevver Ḳayacuġum

2 Ḳaṭʿ it ser-i raḳībi muḥarref ḳalem gibi
Virme emānı kātib-i defter Ḳayacuġum

3 Ẓālim zamānı gör beni senden cüdā idüp
İtdi niçe bed-aḫtere hem-ser Ḳayacuġum

4 Her süflī-ṭabʿı ʿulvī ṣanup itme iltifāt
ʿĀlī-naẓar ol ey ḳadi ʿarʿar Ḳayacuġum

5 İtme ṣenā-yı Ṣānīye zinhār iʿtimād
Ṣıdkī ile ṣaḳın seni aldar Ḳayacuġum

6 Ṭut ṭaşa gördügüñce ʿadū-yı segi meded
Virme emānı kāfire server Ḳayacuġum

7 Ḳaṣd itdügümce Kaʿbe-i kūyuña varmaġa
Seyl-i sirişk yolumı bağlar Ḳayacuġum

982 Ez-Eşʿār-ı Kiyāsī ez-Sipāhiyān-ı Mışr

1 Ey seng-i cevri başuma efser Ḳayacuġum
Devlet şu başa kim ola hem-ser Ḳayacuġum

---

2 Cevr ü cefā vü nāzı ḳoyup degmez illeri
ʿUşşāḳını ki eyleye defter Ḳayacuġum

3 Ḥammām içinde pāyuña sürince yüzini
Boyınca batdı derlere mermer Ḳayacuġum

4 Aġyāra ḳarşu laʿlüñi depretme çün degül
Gūş-ı gedāya lāyıḳ o gevher Ḳayacuġum

5 Nār-ı ġamuñ Kiyāsīye olsun ḥayāt-baḫş
Ḳalsun ṣafāda miṣl-i semender Ḳayacuġum

[İ 174a]

983 Ṣafāyī

[B 150b]

1 Ey seng-i kūyı başuma efser Ḳayacuġum
V'ey laʿli teşne dillere Kevṣer Ḳayacuġum

2 Ol deñlü aġladum leb-i laʿlüñ firāḳına
Ki oldı cihān pür dür ü gevher Ḳayacuġum

3 Bir gün eṣer ider saña āhum oḳı ṣaḳın
Ey ḳalbi seng ü sīnesi mermer Ḳayacuġum

4 Cümle ruḳūm-ı hestīye çekdüm ḳalem senüñ
Yüzüñ göreli kātib-i defter Ḳayacuġum

5 Cevrüñe nice ṣabr ide ḳalbi Ṣafāyīnüñ
Ṭaş ṭoḳınınca şīşeye ṣınar Ḳayacuġum

984 Resūlī-i Seyyid

1 Yararsa seng-i cevrüñe bu ser Ḳayacuġum
Yaz ola güller açıla yer yer Ḳayacuġum

2 Bālīn-i devletüm işigüñ ṭaşıdur senüñ
İtdüm ġubār-ı kūyuñı pister Ḳayacuġum

3 Ṭamla ile ṭaşlar delinür göz yaşı saña
Teʾsīr itmez ey dili mermer Ḳayacuġum

4 Varduḳça kūyuña gelen aʿdānuñ el ṭaşı
Olur baña işigüñe reh-ber Ḳayacuġum

5 Beglerbegiligi saña lāyıḳ güzellerüñ
Ey Rūmiline kātib-i defter Ḳayacuġum

6 Şol deñlü düşdi ṣafḥa-i Rūma gözüm yaşı
Gelmez ḥisāba eyleseler ger Ḳayacuġum

7 Bī-ḥad durur egerçi ḳuluñ bu Resūlīyi
Gel ḳayd eyle deftere çāker Ḳayacuġum

---

984 (974 numaralı şiirin tekrarıdır.)
1b: yaz ola güller açıla] yār güller ola açıla, B.
3, 4, 5, 6, 7 – İ.

985 Ḥāletī-i Yeñiçeri

1 Vir ḥalḳa-i bütāna gelüp fer Ḳayacuġum
Ḫātem bulur nigīn ile zīver Ḳayacuġum

2 Ġamdan ben ölmişem niçe demlerdür itmedüñ
İḫrāc-ı mürde kātib-i defter Ḳayacuġum

3 Ferhād-ı dil çıḳarur iken rızḳı ṭaşdan
Olmadı laʿlüñ aña müyesser Ḳayacuġum

4 Ḳadd-i bülendüñ üzre meger ʿārıżuñ durur
Cām-ı cihān-nümā-yı Sikender Ḳayacuġum

5 Aġyār ger çaḳarsa beni itme zīnhār
Kīn āteş-i żamīrde mużmer Ḳayacuġum

[B 151a]

6 Ḳatıysa ḳanġı ṭaş aña ursun başın raḳīb
Ben işigüñ ṭaşına ḳodum ser Ḳayacuġum

7 Girürse ṭabʿ-ı tīz ile göñlüñe Ḥāletī
Şāhīn ṣıfat ḳayada ider yer Ḳayacuġum

986 Tevfīḳ Efendi

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

1 Eyā kān-ı kerem ṣadr-ı mükerrem ẕāt-ı ʿİsī-dem
Benüm güstāḫlıġum ʿafv it ḥużūra ʿarż-ı ḥāl itsem

2 Olurdum şeh-nişīn-i istirāḥatda [...]
Yed-i luṭfuñla bir kez raḫne ekdārı pür güşem

3 Ne saʿyumda ḳuṣūr u ne efendümde teḳāsül var
Degül baḫtum müsāʿid ben de bilmem n'eylesem n'itsem

4 Helāk eyler beni bu ġayret-i aḳrān elbette
Bu resme ḫāʾib ü ḥāsir çıḳup bir cānibe gitsem

5 Benüm ceddüm resūl ü ḫidmetüm şerʿ-i muṭahhardur
Baña lāyıḳ degül mi menzil-i maḳṣūduma yitsem

6 Şefāʿatde saʿādāt-ı dü-kevne maẓhar olurduñ
Zamān-ı devletüñde ben ḳuluñ bir pāye kesb itsem

987 Ṣābit

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

1 N'işlesem ben de bu dil-ḫasteme bilmem n'itsem
Zehr ise işledemez zaḫmuma merhem itsem

---

986 – İ. B 138a-Derkenar.
987 – İ. B 138a-Derkenar. (G 242, s. 472, *Bosnalı Sâbit Divanı.*)
1a: bu] -; ḫasteme] ḫasteye, *Bosnalı Sâbit Divanı.*
2a: ġamı] ġam u, *Bosnalı Sâbit Divanı.*

2 Beni ḥummā-yı ġamı miḥneti çoḳ incitdi
Ṭutsam o şūḫı biraz örselesem incitsem

3 Tā leb-i ḥavżda ṭurmış varup ol serv-i revān
Varsam ardından uṣūl ile ṭoḳınsam itsem

4 Uñma bitme dir iken ṣāʿiḳa-i āteş-i āh
Dāne-i eşk ʿaceb dir mi ki uñsam bitsem

5 Bu ḫarābātda Ṣābit olamam sulṭānum
Dil-i vīrānemi yapsañ da yıḳılsam gitsem

988 Ṣābit

[mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün]

1 Çekdüm yaḳasından kemer-i yāra yapışdum
Ġavġā bu idi dāmen-i inkāra yapışdum

2 Sūzında idüp kāviş-i gencīne-i ümīd
[...] sebeb-i kāna yapışdum

3 Muḥtāc-ı ḥacāmat olıcaḳ mertebe öpdüm
Germiyyet ile şīşe gibi yāra yapışdum

4 Mestāne ḫırāmān göricek serv-miṣāl*
Reftāra mecāl olmadı dīvāra yapışdum

---

988 – İ. B 139a-Derkenar.

5 Ümmīd-i nigār eyle ki nergis çelek itdüm
Açıldı gözüm bir iki dīnāra yapışdum

6 Şirretle raḳīb üstüme vāfir yalan atdı
Cürmüm güneh pür-çeşm dil-dāra yapışdum*

7 Ṣābit ki ol alup eşkümle vużūʾı*
Ṣoñra öperek muṣḥaf-ı ruḫsāra yapışdum

[NŪN]

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

[İ 174b]

989 **Merḥūm Rūḥī**

1 Sūz-ı ışḳuñla nic'itsün dil ü cān olduġıçün
Oda yansun mı efendi bu cihān olduġıçün

2 Ṣaḳın esrār-ı ġamı kimseye fāş eyleme dir
N'eylesün nāle vü feryād u fiġān olduġıçün

3 Kişver-i ḥüsne senüñ şāh idügüñ ḥükm itdüm
Ḳaşlaruñ pādişehüm aña nişān olduġıçün

4 Rāh-ı ʿışḳ içre görevirdi başın Ferhādı
Ne vefā itdi aña devr-i zamān olduġıçün

5 Ṣaḥn-ı ṣaḥrā-yı selāmetde olur dil fāriġ
Kūşe-i faḳr u fenā aña mekān olduġıçün

6 Rūḥiyā sāġar-ı mey raḳṣa girüp devr eyler
Yār elinden yüregi ṭopṭolu ḳan olduġıçün

990 Ez-ān Rumūzī Beg ez-Sipāhiyān-ı Mıṣr

1 Bülbülem rūyuña gülzār-ı cinān olduġıçün
Mā'ilem ḳāmetüñe serv-i revān olduġıçün

2 Leb-i cān-baḫşuña meyl itmemege çāre mi var
N'eylesün sen de gel inṣāf eyle[142] cān olduġıçün

3 Baġrı ḫūn olsa dem-ā-dem n'ola erbāb-ı dilüñ
Dem-be-dem derd ile ḳan yutma mı kān olduġıçün

4 Hedef-i tīr-i belāyam baña cevr oḳlarını
Atmayup n'eylesün ol ḳaşı kemān olduġıçün

5 Her kişi ḥüsninüñ āşüftesi gerçi ammā
Ben Rumūzī ḳulıyam cān ile şān olduġıçün

991 Sipāhī Beg

1 Dil diler kūyuñı gülzār-ı cinān olduġıçün
Meyl ider laʿlüñe ser-çeşme-i cān olduġıçün

2 Ṣaḳlarum sīnede cānum gibi ey ḳaşı kemān
Tīrüñüñ çekme ġamın dilde nihān olduġıçün

990
1b: revān] ḫırāmān, İ.
3b: yutma mı] tutma mı, İ.
4a: cevr] cān, İ.
[142] Nüshalarda "ide" yazıldığı hâlde anlamca daha uygun olan "eyle" kelimesi tercih edilmiştir.
991
2b: nihān] firāvān, İ.
İ nüshasında 4 ve 5. beyitler yer değiştirmiştir.

3 Ḫˇābdan ḫānelerin çeşmümüñ itdi ḫālī̄
Her gice ḫayl-i ḫayālüñe mekān olduġıçün

[B 151b]

4 Ḫalḳ-ı ʿālem götüri küşte-i müjgānı geçer
Ey göñül n'eylesün ol rūḥ-ı revān olduġıçün

5 Yār döndürdi yüzin baḫt ise hemvār degül
Niçeye dek döne üstüme zamān olduġıçün

[İ 175a]

6 Seglerüñ ʿizzet ider oldı Sipāhī̄yi görüp
Bende-i muḳbil-i sulṭān-ı cihān olduġıçün

992 Ṣānī̄ Beg

1 Dilerin būseñi baḫşende-i cān olduġıçün
Severin laʿlüñi ʿĪsī̄-i zamān olduġıçün

2 Mā-cerā-yı ġam-ı ʿışḳı diyemem giryemden
Ser-i kūyuñda gözüm yaşı revān olduġıçün

3 Ḫayl-i Tātār-ı ḫaṭı geldi iṭāʿat itmez
Yār n'itsün Ḳırım-ı ḥüsnine ḫān olduġıçün

4 Seg-i kūyını nigāruñ göricek reşk iderin
Āstānı aña her gice mekān olduġıçün

992
7a: bī̄-çāresini] bī̄-çāresi, B.

5 Mā ʾilin būsesinüñ bir ṣulu şeftālūsına
Yār-ı sīb-i ẕeḳanum piste-dehān olduġıçün

6 İçerin bāde-i gül-rengi ṣafā kesb iderin
Bāʿiṣ-i ḳuvvet-i dil ḳūt-ı revān olduġıçün

7 Ḳanḳı bī-çāresini sīneye lāyıḳ görsün
N’eylesün ey dil o Rūḥīyi cevān olduġıçün

8 Ġazel-i Ṣānīye taḥsīn ider erbāb-ı kemāl
Ṭarz-ı eşʿārda Selmān-ı zamān olduġıçün

993 Hüdāyī-i Mü ’eẕẕinü’l-Meşhūr be-Ġulām-ı Şādmānī rāst

1 Şād olur dil işigüñ aña mekān olduġıçün
Sevinür müʾmin olan yiri cinān olduġıçün

2 Ravżada dīde-i ġam-dīde pür-envār oldı
Mihr-i ruḫsār-ı nigāra nigerān olduġıçün

3 Cümle gözler seni gözler nitekim māhı nücūm
Kime ḳılsun naẓar ol ṣūḫ-ı cihān olduġıçün

4 Maġribī gibi bulur ḳanda ise anı raḳīb
N’eylesün gizlenüp ol genc-i nihān olduġıçün

5 Mārveş ṭaş başına müddeʿī-i dil-şikenüñ
Vācibü’l-ḳatl ü dü-rūy [ü] dü-zebān olduġıçün

[İ 175b]

6 Ṣāḥib-i nām u nişān ola Hüdāyī umaram
Segi adına vü sengine nişān olduġıçün

[B 152a]

994 [Emānī]

1 Ḳāmetüñ gibi çemende idemez kimse ḫırām
N'eylesün rūḥ-ı revān serv-i çemān olduġıçün

2 Aḳıdursın ṣu gibi göñlini üftādelerüñ
Kelimātuñ güzelüm āb-ı revān olduġıçün

3 Ẕerrece būy-ı vefā yoḳ fem-i gül-fāmuñda
Nice ḳan aġlamasun bülbül-i cān olduġıçün

4 Şāhlar başlarında yir ider sulṭānum
Ayaġuñ ṭopraġına tāc-ı keyān olduġıçün

5 Küleh-i ḫᵕābgehüñ irdi ser-i keyvāna
N'eylesün iriş[e]mez āh u fiġān olduġıçün

6 Ḫūblar görse Emānī o şeh-i devrānı
Ḳul olurlardı aña şāh-ı cihān olduġıçün

994

4 – İ.

Her iki nüshada da şiirinin matla beyti yazılmamıştır. B nüshasında 152a'nın ilk şiiri olması ve baştan eksik olması 151b-152a arasında eksik sayfa ya da sayfalar olduğunu göstermektedir. İ nüshasının da bu sayfa koptuktan sonra B nüshası esas alınarak istinsah istinsah edildiği anlaşılmaktadır.

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

995 **Belīġī-i Yeñiçeri**

1 Ṭolansun ṭurma bezmi sāḳī-i cānāneler dönsün
Pey-ā-pey ṣaġlu ṣollu laʿlgūn peymāneler dönsün

2 Güzeller şemʿ-i bezm-ārā gibi par par yanar sāḳī
Meded biz yanalum şevḳ odına pervāneler dönsün

3 Cihān bir yaña dönse būseden meh-pāreler dönmez
Açılsun döne döne ṭolular peymāneler dönsün

4 Yine şevḳ-i lebüñle şöyle ser-mest it ki ʿuşşāḳuñ
Felekler gibi ey meh başına ḫum-ḫāneler dönsün

5 Bu meclis āşinālar yiridür herkes yirin bilsün
Diñüz bu bezm-i ḫāṣṣa gelmesün bīgāneler dönsün

6 Girüp meh-pārelerle ṣūfī dönme ḥalḳa-i ẕikre
Şarāb-ı mihr ile medhūş olan mestāneler dönsün

7 Degül encüm felekler dāġ urındı oldı abdāluñ
Işıḳlar gibi çerḫ ursun ḳo ol dīvāneler dönsün

8 Cihāna gün gibi ʿarż eyle genc-i ḫüsnüñ ey meh-rū
Girüp şevḳ ile raḳṣa sākin-i vīrāneler dönsün

9 Felekler dāʾimā ḳuṭb-ı murāduñ üzre devr itsün
Belīġī gibi ey meh üstüñe ferzāneler dönsün

[İ 176a]

996 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm

1 Yasaġı var şehüñ meyden diñüz mestāneler dönsün
Başına mey-fürūşuñ ġuṣṣadan mey-ḫāneler dönsün

2 Çevirdi yüzini tesbīḥden dīvāne dil çoḳdan
O zencīrin sürürden sübḥa-i ṣad-dāneler dönsün

[B 152b]

3 Yiter ḳılduñ bize ṣūfī cefāyı hāy u hūyuñla
Vefā ẕikrine ḳo girsün birez cānāneler dönsün

4 Varup tīġüñle hem-ser olan ancaḳ āşinālardur
Bu kārı serserī ẓann itmesün bīgāneler dönsün

5 Şeb-i zülfüñde eṭrāf-ı ruḫuñ devr eylesün diller
Yaḳınca perr ü bālin ṣubḥa dek pervāneler dönsün

6 Düşerse üstüme mihr ile meh rūz-ı felāketde
Felekler gibi ʿUlvī ol iki merdāneler dönsün

997 Merāmī Beg

1 İçilsün şevḳ ile sāḳī yine peymāneler dönsün
Ḳadeḥler raḳṣa girsün ʿāşıḳ-ı ferzāneler dönsün

2 Çalınsun nāylar yir yir döginsün sīneler çün def
Semāʿ itsün ṭurup mestān gözi mestāneler dönsün

3 Çü şemʿ-i meclis oldı yār devr itsün ḳadeḥ sāḳī̇
Ṭolınsun şemʿ-i bezmi bu gice pervāneler dönsün

4 Kef-i rindānda nuḳl-i bāde devr itsün bu bezm içre
Dilā zühhād elinde sübḥa-i ṣad-dāneler dönsün

5 Semāʿ u raḳṣa gir şevḳ ile mest-i bāde-i ʿışḳ ol
Görüp zühdinden ey dil zāhid-i kāşāneler dönsün

6 Şehā laʿlüñ ḫayāliyle göñül mest-i müdām olsun
Felekler gibi başı üstine mey-ḫāneler dönsün

7 Pür olsun hūy u hāy ile yine bu tekye-i ʿālem
Merāmī̇ ḥalḳa-i ẕikre girüp cānāneler dönsün

998 Ṣānī̇ Beg

1 Mey-i gül-reng içilsün sāḳiyā peymāneler dönsün
Muġannī̇ raḳṣa girsün şevḳden mestāneler dönsün

[İ 176b]

2 Bu rāh-ı miḥnet-ābād-ı diyār-ı hecre diñ yap yap
Çekilsün āşinā-yı ʿışḳ olan bī̇gāneler dönsün

3 Cemālüñ mihrine ẕerrāt olup devr eylesün diller
Ruḫuñ şemʿine per yaḳmaġ içün pervāneler dönsün

998
4 – İ.

4 Ser-i kūyuñda bir sāʿat ḳo diller serserī gezsün
Hevā-yı gird-bād-ı āh ile dīvāneler dönsün

5 Ḥarīm-i dergehüñde Mevlevīler gibi ʿuşşāḳuñ
Ney-i nāleyle girsün çerḫe ol merdāneler dönsün

6 Derūn-ı ḥalḳa-i ẕikre girüp ṣūfī keder virme
Temāşā idelüm bir pāre ḳo cānāneler dönsün

[B 153a]

7 Mey-i dūşīneden ṣun Ṣānī-i maḫmūra ey sāḳī
Seḥerden ser-ḫoş olsun başına mey-ḫāneler dönsün

999 Nāmī Çelebiyyü'l-Ḳāżī

1 Müheyyā oldı meclis sāḳiyā peymāneler dönsün
Bu bezm-i rūḥ-baḫşuñ şevḳine mestāneler dönsün

2 Dilā cām-ı şarāb-ı ʿışḳ-ı yārı şöyle nūş it kim
Felekler güm güm ötsün başına ḫum-ḫāneler dönsün

3 Ḫayāl-i şemʿ-i ruḫsāruñ ḳo yansun ḫāne-i dilde
Yaḳup ol şemʿe perin şevḳ ile pervāneler dönsün

4 Sen aġyār ile devr itdür şehā peymāneyi dāʾim
Ser-i kūyuñ ṭolaşup ʿāşıḳ-ı dīvāneler dönsün

---

999 (Şiirin ilk iki beyti beyti, *Ahdî Tezkiresi*, s. 291'de yer almaktadır.)
2b: ötsün] itsün, *Ahdî Tezkiresi.*
4 – İ.

5 Bu bezm-i dil-güşāya maḥrem olmaz Nāmiyā herkes
Di gelsün ehl-i diller gelmesün bī̇gāneler dönsün

1000 Merḥūm Yaḳīnī Çelebiyü'l-Ḳāżī̇

1 Ṣurāḫī̇ ber-ḳarār olsun gümiş peymāneler dönsün
Bu şemʿ-i meclis-ārā şevḳine pervāneler dönsün

2 Ġubār-ı cismi ber-bād eylesünler gird-bādāsā
Yolında ol perī̇nüñ raḳṣ urup dī̇vāneler dönsün

3 Gider dilden ġam-ı ṭūlāb-ı çerḫi cāmı devr itdür
Ṣaḳın bu bezme sāḳī̇ gelmesün bī̇gāneler dönsün

4 Büt-i nev-restenüñ miḥrāb-ı ebrūsına dönsünler
Ṣanemler secdesinden rāhib-i büt-ḫāneler dönsün

5 Yaḳīnī̇ dāne-i ḫāl-i ruḫı devrinde dil-dāruñ
Çevirsün sübḥadan yüz zāhid-i kāşāneler dönsün

1001 Beḳāyī̇-i Dānişmend

1 Gelüp yārān otursun sāḳiyā peymāneler dönsün
Dikilsün şemʿ ṭursun şevḳine pervāneler dönsün

2 Neşāṭ u üns gelsün bezme vaḥşet şöyle gitsün kim
Görince āşinālar raḳṣ urup bī̇gāneler dönsün

1000
3b: bī̇gāneler] dī̇vāneler, İ.
1001
5a: ile] eyleme, İ.

3 Yiter muṭrib hemān kendüsi çalup kendü oynasun
Birez de ehl-i meclis germ olup mestāneler dönsün

4 Eger bezm-i mey olmazsa vefā ẕikrin idüp bārī
Ṣafā vü ẕevḳ ile ʿuşşāḳ ile cānāneler dönsün

5 Güzellerle semāʿa gelmesün teklīf ile kimse
Beḳāyī iḫtiyārı olmayan dīvāneler dönsün

[B 153b]

1002 ʿİlmī-i Dānişmend

1 Ṭolansun şemʿ-i ruḫsāruñ dil-i dīvāneler dönsün
Bu bezme gelmesün bīgāne diñ pervāneler dönsün

2 Yiter ḫālī yatup her cām u sāġar ser-nigūn olsun
İçilsün ḳalduruñ gül devridür peymāneler dönsün

3 Ṣafā bezminde her birisi bir naḫl-i güle dönsün
Bu bezm-i dil-güşādan ḳaçmasun cānāneler dönsün

4 Felek ḫum-ḫānesinden eyle nūş it bāde-i şevḳi
Ki devrān raḳṣa girsün başuña mey-ḫāneler dönsün

5 Derūnuñ rişţesin yaḳ nār-ı ʿışḳa şemʿ veş ʿİlmī
Dir iseñ üstüñe pervāneveş ferzāneler dönsün

1003 Beyāniyyü'l-Ḳāżī

1 Ṭolaşmaḳdan leb-i meygūnuña peymāneler dönsün
Ṭutışmaḳdan çerāġ-ı ḥüsnüñe pervāneler dönsün

2 Biline baġlayup zünnār-ı ʿışḳın sen büt-i ḥüsnüñ
Ṣanemden yüz çevirsün rāhib-i büt-ḫāneler dönsün

3 Girüp rāh-ı fenāya çıḳmasun naṭʿ-ı maḥabbetden
Süm-i esbüñe şāhā ruḫ süren ferzāneler dönsün

[İ 177b]

4 Gül ile gülşeni añdurma sāḳī gel getür cāmı
Güle peymāne dönsün gülşene mey-ḫāneler dönsün

5 Ben öldükde ġam-ı ḫālüñle cānā eşk-i çeşmümden
Ṭolaşsun çevre yanum sübḥa-i ṣad-dāneler dönsün

6 Temāşā idelüm cevlāngeh-i bezm-i maḥabbetde
Beyānī raḳṣ urup ṭāvūsveş cānāneler dönsün

1004 Emānī-i Kātib

1 Niçe bir bezm-i ġamda sāḳiyā mestāneler dönsün
Ṭoluyı şöyle yaġdur kim ser-i peymāneler dönsün

2 Diñüz pīr-i muġāna dönmesünler ʿahd ü peymāndan
Ḫarābāt erlerinüñ üstine peymāneler dönsün

3 Dögilsün kūs-ı nāle ṭob-ı āh-ı diller atılsun
Girüp rezm-i ġamuñda çerḫine merdāneler dönsün

4 Işıḳlar gibi ʿāşıḳlar baş açıḳ ṣubḥa dek her şeb
Ṭolansunlar çerāġ-ı ḥüsnüñ ol pervāneler dönsün

5 Bisāṭ-ı ġamda şāh-ı ʿışḳa pey-rev olımaz ʿuşşāḳ
Dilā bu iʿtiḳād-ı kecden ol ferzāneler dönsün

[B 154a]

6 Ġubār idüp vücūdın gird-bādāsā hevāñ ile
Reh-i ʿışḳuñda şāhum yoluña dīvāneler dönsün

7 Emānīye lebüñ emdür ki gitsün ʿaḳlı başından
Ḫumār ile niçe bir başına mey-ḫāneler dönsün

1005 Şuʿūrī-i Dānişmend

1 ...
Müdām ol şemʿ-i rūşen şevḳine pervāneler dönsün

2 Ser-āġāz it yine vaṣf-ı leb-i cānāne ey muṭrib
Girüp meclisde raḳṣa şevḳden peymāneler dönsün

3 Ḫalāṣ olmaz beyābān-ı belāda reh-zen-i ġamdan
Meded āheng-i rāh-ı ʿışḳ iden ferzāneler dönsün

4 Muḥīṭ-i ʿışḳ içinde çün bulınmaz gevher-i vuṣlat
Diñ andan el yusun ġavvāṣ olan dīvāneler dönsün

1005
1 – İ.
1a: B nüshasında yeri boş bırakıldığı hâlde mısra yazılmamıştır.

5 Bu şeb hem-ṣoḥbetüz ġamla gerekmez ṣabr u ʿaḳl u hūş
Şuʿūrī gelmesün bu bezme ol bīgāneler dönsün

[İ 178a]

1006 Emānī-i Kātib

1 Be sāḳī bezm-i ġamda niçe bir peymāneler dönsün
Demidür mest olup şimden girü mestāneler dönsün

2 Felekler raḳṣa girsünler bu gice şevḳ ü şādīden
Ḳadeḥler devr idüp bir güneden cānāneler dönsün

3 Şarāb-ı laʿl-i dil-ber var iken cām-ı müdām içmek
Ne ḥāletdür meded bu ḥālden mestāneler dönsün

4 Piyāle devr idüp sāḳī ile bezme ṣafā virsün
Yānup ḫidmetde par par şemʿalar pervāneler dönsün

5 Ser-i zülfeynine el ḳarmadan bu ise maḳṣūdı
Dişine ṭaş yoḳ diñ bu hevādan şāneler dönsün

6 Elek aṣdum geçer ḳapuñda ʿuşşāḳa gelüp Aʿcām
Şehā daʿvī-i ḳurbından di ol çingāneler dönsün

7 Dilīr-i rezm-i ʿışḳ ol nīze-i neyle çü Mevlānā
Emānī üstüñe tā ḥaşre dek merdāneler dönsün

1006
2b: güneden] kūşeden, İ.
5, 6 – İ.

1007 Ehlī-i Muʿīd

1 Ṣafā-yı cām ile ser-mest olup mestāneler dönsün
Başına āsyāveş anlaruñ mey-ḫāneler dönsün

2 Dökilsün sāġar-ı sīmīne ṭolsun bāde-i gül-reng
Ḳızıl yāḳūta sāḳī rengde peymāneler dönsün

[B 154b]

3 Reh-i kūyuñda bī-diller semāʿ itsün ḳo şevḳüñle
Yoluña pādişāhum ʿāşıḳ-ı merdāneler dönsün

4 Dil-i ehl-i ḫıred cām-ı leṭāfet-baḫşdur sāḳī
Ele al gönlini bezm ehlinüñ peymāneler dönsün

5 Ṭarīḳ-i ʿışḳdan dönmez göñül yolsuzlıġ itmez hīç
Gerekse būseden yüz döndürüp cānāneler dönsün

6 Tereddüd itme Ehlī kendüñi at āteş-i ʿışḳa
Gezüp eṭrāf-ı şemʿi ḫavfdan pervāneler dönsün

1008 Ġıyāṣī-i Cellāḳ

1 Sürilsün ṣaġlu ṣollu sāḳiyā peymāneler dönsün
Semāʿ-ı raḳṣa girsün şevḳ ile mestāneler dönsün

2 Yaḳarken şemʿ-i bezm-i yāra cān rindān-ı ʿālem-sūz
Ferāġat eylesün per yaḳmadan pervāneler dönsün

1008
3a: ol] –, İ.

3 Nic’olur ol perī tesḫīrin itmek göresin ḳatlin
Sirişkümden hele bu sübḥa-i ṣad-dāneler dönsün

4 Görüp ol ḳıble-i cānuñ ḳaşın meyl eylemiş miḥrāb
Çevirsün yüzini andan diñüz bīgāneler dönsün

[İ 178b]

5 Döne döne ḳadeḥ ṣun mest idüp döndür başum sāḳī
Benümle çerḫe girsün üstüme kāşāneler dönsün

6 Ġıyāṣī bezm-i meyde şiʿr-i pür-sūzum oḳınduḳça
Ṣurāḫī raḳṣa girsün germ olup peymāneler dönsün

1009 Ḥıfẓī-i Dānişmend

1 Dilā ṣabr eyle devr-i zāhid-i kāşāneler dönsün
Sipihrüñ ʿaksine hep ser-nigūn peymāneler dönsün

2 Cihānuñ altın üstine devirsün naʿre-i yā Hū
Ser-i mestān-ı ser-gerdāna ʿişret-ḫāneler dönsün

3 Delīl olmış maḥabbet şemʿi içün cāna pervāne
Dil-i ber-geşte-ḥāle ḳonmasun dīvāneler dönsün

4 Yatacaḳ yir nice bulursın ey sāḳī eger dirseñ
Ṭurup otursun iller şemʿ ile pervāneler dönsün

5 Meded gūş itmesün naẓm-ı bedīʿ-i Ḥıfẓīyi nā-dān
Semāʿ-ı Meşnevīye Mevlevī ferzāneler dönsün

1010 Ser-Gīdiyān-ı [...] Żābiṭ-i Ḳahbevāt [...] Lāyıḳ-ı Laʿnet Aʿnī Ṣiyāmī-i Gidi-Heyʾet [...][143]

[B 155a]

Laʿnetuʾllāhi ʿaleyhi ve iḫvetihi

Ve ʿalā min tabaʿuʾn-nāsi tabaʿiyyetihi

Ġazel:

1 Ṭolansun bezmi sāḳī ser-be-ser mestāneler dönsün
Ṣafādan raḳṣa girsün ehl-i dil peymāneler dönsün

2 Bu meydān-ı maḥabbetde ṣunılmaz herkese devlet
Bu bezme āşinālar gelmesün bīgāneler dönsün

3 Tecellī eylesün şemʿ-i ḥaḳīḳat bezm-i ʿirfāna
Girüp ẕerrāt-ı ʿālem raḳṣa hem dīvāneler dönsün

4 Şebistānuñda ʿarż-ı nūr-ı ḥüsn it sen perī-zādum
Cemālüñ şemʿinüñ tābendesi pervāneler dönsün

5 Şu resme mest ü evkār olalum ʿışḳuñ şarābından
Ṣiyāmī başumuz üstinde bu mey-ḫāneler dönsün

[143] Başlık sonradan silindiği için bazı yerler okunamamıştır.

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

1011 Merḥūm Ḫayālī Beg

1 Ey diyen ʿāşıḳ belā kūyında ben derd isterin
ʿIşḳ hem feryād idüp eydür ki ben merd isterin

2 Nefḥa-i Rūḥü'l-Ḳudüs ʿĪsī-demi cā-rūbdur
Şol ḥarīṣ-i ʿışḳ kim cismüm aña gerd isterin

[İ 179a]

3 Keşret-i taʿdād-ı ṣavt u ḥarfden dil-gīr olup
Noḳṭa gibi dāʾiremde kendümi ferd isterin

4 Şeh-süvār-ı eblaḳ-ı subḥ-ı ḳażā-reftārdan
Bir ġubār-ı pāy-ı iḳbālüm cihān-gerd isterin

5 Çün Ḫayālī açıla gülzār-ı Āl-i Muṣṭafā
Çihrem ol gülzāra ben anı gül-i zerd isterin

1012 Ġanī Çelebi Müderris

1 Ḫadd-i gülgūnuñ bahār-ı ʿömrüme verd isterin
Sensüzin berg-i ḥazān gibi yüzüm zerd isterin

2 Himmeti pāyına ḳayd olmaya ḫalḫāl-i hilāl
Rāh-ı mihr içinde bir ʿĪsī-ḳadem merd isterin

1011 (G 378, s. 220, *Hayâlî Divanı.*)
1b: ʿışḳ] derd, *Hayâlî Divanı.*
2b: ḥarīṣ-i ʿışḳ] ṭarīḳ-i ʿışḳa, *Hayâlî Divanı.*
5b: ben anı] bir ednā, *Hayâlî Divanı.*
1012
4b: dīde-i] dīdeñi, B.

3 Dāʾirem devr itmesün diyü sipihr-i ḥādiṯāt
Merkez-i levḥ-i ḳademde kendümi ferd isterin

4 Dilde eksük olmasun diyü müjeñden yaralar
Dīde-i ḫūn-rīzüñi ḳaṣṣāb-ı cömerd isterin

5 Derd çün merd ister imiş ey Ġanī feryād idüp
Düşdüm ayaġına bir merdüñ bugün derd isterin

[B 155b]

1013 [Rıżāyī]

1 Ṣanma ṣūfī eşk-i sürḫ ile ruḫ-ı zerd isterin
ʿIşḳ dirler adına bir bī-devā derd isterin

2 Āteş-i ʿışḳuñla budur yaḳduġum dāġ üzre dāġ
Ey ṭabīb-i cān u dil derd üstine derd isterin

3 Dāʾirem devr itmesün kec-rū olan pergārveş
Saṭḥ-ı dehre ḫaṭ çeküp dil noḳṭasın ferd isterin

4 Mihr-i ʿālem-sūz gibi bir ḥarāretdür murād
Ṣanma vāʿiẓ āh-ı germ ile dem-i serd isterin

5 Bīve-i dünyā-yı dūnı boşayup erlik ide
Ey Rıżāyī bir ḳuşaġına ṭolu merd isterin

1014 [Ṣānī] - Sipāhī Beg min-Ebnā-yı Sipāhiyān

1 Dil-beri ben kīne-cū vü ser-keş ü serd isterin
Şeh-levend ü pāk-bāz u çābük ü merd isterin

[İ 179b]

2 Ḫaste-diller şerbet-i laʿlüñ diler ben ʿışḳuñı
Derdine dermān arar her kişi ben derd isterin

3 Ṣavm-ı ʿışḳuñ ṭutmadan taġyīr-i rūdur niyyetüm
Ben riyāżet ehli oldum çihremi zerd isterin

4 Ġonçe-leb bir nev-cevānuñ ʿāşıḳ-ı dīdārıyın
Bülbül-i gülzār-ı ʿışḳın tāze bir verd isterin

5 Ḥażret-i mīr-i Nişānīnüñ sürüp pāyına yüz
Ḫāk-i rāhından o şāhuñ bir avuç gerd isterin

6 Ṣāniyā sengīn-dil-i maḥbūbdan ẕevḳ itmezin
Bī-ḳarār u rind-i evbāş-ı cihān-gerd isterin

1015 Vālihiyyü'l-Ḳāżī

1 Cismümi cānā hevā-yı ʿışḳ ile gerd isterin
Tā niṣār ola yoluñda cevher-i ferd isterin

2 Görmesün düşmen tozum diyü ġubār-ı cismden
Urmaġa çeşmine anuñ bir avuç gerd isterin

3 Levḥa-i ʿışḳa ezel ṣūretger-i ġam rūyumı
Āb-ı zerle naḳş ḳılmış bir gül-i zerd isterin

4 Rūz-ı hecrüñde ḫalīlüm ārzū-yı vaṣl idüp
Āẕer-i Nemrūdveş nār-ı ġamuñ serd isterin

5 Vālihī ḳayd-ı ʿalāʾiḳden idüp ḳaṭʿ-ı murād
Bağlamış dil rişte-i tecrīde bir merd isterin

1016 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm

1 İstememem ṣıḥḥat ṭabībā ḳo beni derd isterin
Sībāsā rūyumı ayvā ile zerd isterin

2 Ger ölürsem varmazın dārü'ş-şifādan cāyına
Laʿl-i cān-baḫşuñdan ammā şerbet-i verd isterin

3 Nerm olmasun meded sengīn-dil olsun ḫūblar
Ben ḳaya balı gibi her dil-beri serd isterin

4 Çekmege hemşīresin rez duḫterinüñ sāḳiyā
Ayaġı elden ḳomaz bī-bāk bir merd isterin

5 Cüft olup aġyār ile ṣalınmasun ol serv-ḳad
ʿUlviyā ben bāġ-ı nāz içre anı ferd isterin

[İ 180a]

1017 [Yaḳīnī]

1 Rāh-ı mihrüñle ġubār-ı cismümi gerd isterin
Ẕerreyin ammā özüm mihr-i cihān-gerd isterin

1016 – B.
1017 – B.

2 Serv-i bāġuñ ḳılmazın bī-hūde reftārına meyl
Ḳāmetüñ gibi nihāl-i nāz-perverd isterin

3 Meyl-i yāḳūt u zer itsün ḫˇāce-i dünyā-perest
Ḳan ile ben laʿl idüp yaşum ruḫ-ı zerd isterin

4 Āhumı germ eylerin ʿışḳ āteşiyle her nefes
Ṣūfī ṣanma ben senüñ gibi dem-i serd isterin

5 Ḥasret-i dermānde müşkil derde uġrarsın ṣaḳın
Ey diyen ʿāşıḳ belā kūyında ben derd isterin

6 Cevher-i ferd-i dehānın bildügin ġayr istemem
Nükte-dānlıḳda Yaḳīnī kendümi ferd isterin

1018 [Vālihī]

1 Ne ḳabā-yı sebzgūn ne aṭlas-ı zerd isterin
Bir nigār-ı nārven-ḳad ruḫları verd isterin

2 İstemem derd-i derūnın ṭuyduġın zāhid velī
Ḥāl-i ʿuşşāḳı bilür bir yār-ı hem-derd isterin

3 Āteş-i ʿışḳ ile ḳalb-i ʿāşıḳı ḳāl itmege
Bir semen-ber sīm-sīmā dil-ber-i serd isterin

1018 – B.

4 Ḫusrev-i ḫūbān ise virme denī-ṭabʿa göñül
Yārumı ben pāk-bāz ü merd-i cömerd isterin

5 İtmemiş ẕevḳ-i zen-i dünyāyı hergiz iḫtiyār
Vālihī bu ḫānḳāh içinde bir merd isterin

1019 [Şükrī]

1 Fenn-i ʿışḳ içre efendi kendümi ferd isterin
Pāk-bāz u ṣāf-dil ālemde bir merd isterin

2 Tāze tāze dāġlar gūyā bir iki pul durur
Sīne-i ṣad-çākümi ben taḫta-i nerd isterin

3 Kīmyā-yı ʿışḳuñ ile işüm altun eyledüm
Anuñ içün dil-berā ben rūyumı zerd isterin

[İ 180b]

4 Zaḥmete girüp ʿilāc itme bu ben dil-ḫasteye
Gel ṭabībüm baña dermān eyle ben derd isterin

5 Gül-sitān-ı ʿışḳda bir bülbül-i şūrīdeyin
Şükriyā bir ġonçeveş açılmaduḳ verd isterin

1020 [Belīġī]

1 Merd-i ʿışḳam bezm-i ġamda hem-dem-i merd isterin
Derdümi arturmaġa bir yār-ı hem-derd isterin

1019 – B.
1020 – B.

2 Derdi olmayan ne bilsün ehl-i derdüñ derdini
Derde düşmen bir Ebū Derdā gibi merd isterin

3 Ḳurtarup ḫalḳı ide efsürde nār-ı dūzaḫı
Yā İlāhī āhumı ol mertebe serd isterin

4 Bu bahār eyyāmı geldi bülbül oldı bülbüle (?)
Ṣāḫ-ı gülden sāḳiyā ṣun sāġarı verd isterin

5 Kūh-ı ʿışḳuñ ey Belīġī çünki [gāh] berg gāhī ben
Cismümi zār u nizār u rūyumı zerd isterin

1021 [Resūlī]

1 Ṣanma derdüñle efendi bendeñi merd isterin
Cümle[ten] ḫalḳ-ı cihānı baña hem-derd isterin

2 ʿIşḳuñ esrārını ey sīmīn-beden ifşā içün
Ḫānḳāh-ı ʿışḳ içinde rūyumı zerd isterin

3 Nice ṭālib olmayam pür eyledi hecrüñ beni
Vaṣluñı Ḥaḳ ḥażretinden ey cevān-merd isterin

4 Tūtiyā idinmek içün dīde-i giryānuma
Ayaġı altında yāruñ bir avuç gerd isterin

1021 – B.

5 Kendüme erzen ḳadar mihrini ḥāṣıl itmege
Ḫırmen-i ʿālemde bir dil-dār-ı cömerd isterin

6 Bāġ-ı ʿālemde anuñla eglene dil bülbüli
Bir boyı serv [ü] ṣaçı sünbül yüzi verd isterin

7 Māʾil-i aġyār olan meh-rūlar öldürdi beni
Ey Resūlī ol perī-rūyı bugün merd isterin

[İ 181a]

1022 Reʾyī-i Zerd

[B 156a][144]

1 Ben bu gönlüm Yūsufın bir pāk-rū merd isterin
Germ-bāzār-ı Züleyḫāsında dil serd isterin

2 Ben ġubāruñdan mihir āyīn-i ʿışḳuñ ṣorsa ger
Rūy-ı zerdin māhveş kūyın da pür-gerd isterin

3 Mezraʿ-ı gerdūnı ey dil ṣaymazam bir ḥabbeye
Noḳṭaveş ben dāʾiremde kendümi ferd isterin

4 Yoġ iken ḫulde riyāżet kūyı mehcūrına dir
Ey digergūn ḥāl-i hecr ile ruḫuñ zerd isterin

1022
4b: zerd] -, İ.

[144] 155b'nin sonuna "ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm" başlığı yazıldığı hâlde 156a'nın başında "Reʾyī-i Zerd" başlığıyla 1023 numaralı şiir yer almıştır. Buradan hareketle B nüshasında 155b-156a arasında eksik yaprak olduğu anlaşılmaktadır. Bu eksik sayfalarda İ nüshasında bulunan 1017, 1018, 1019, 1020, 1021, 1022 numaralı şiirlerin yazılı olduğu düşünülmektedir.

5 Berg-i nesrīn ü gül ü raʿnā ne lāzım bāġda
Ḳan bulaşmış rūy-ı zerdüm Reʾyiyā zerd isterin

1023 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Çerḫ-i mīnā içre bir yār-ı siyeh-çerd isterin
Anuñ içün keh-rübā gibi yüzüm zerd isterin

2 Bāġ-ı ʿālemde cemāl-i yār açar gönlüm benüm
Bülbül-i şeydā gibi ṣanmañ beni derd isterin

3 Her kişiye germ olup nerm olduġını istemem
Dil-ber-i sīmīn-berüm sengīn-dil ü serd isterin

4 Zelle bend olan güzelden hīç ḫaẕẕ itmem faḳīr
Müflis-i ʿışḳam begüm ben bir cevān-merd isterin

5 Yār yolında ne istersin didi baña raḳīb
Ey Beḳāyī ben daḫı aña didüm derd isterin

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

1024 Celāl Beg Zīde Ḳadrehu

1 Olanlar vādī-i ġamda benümle hem-ʿinān ḳalsun
Reh-i ʿışḳ u irādetdür giden gitsün ḳalan ḳalsun

2 Dil ü dīdem ṣaçuñ ḳaydında ḳaldı cān tecrīdde
Başında var ise ʿaḳlı ḳalanlarla hemān ḳalsun

3 Ḥicāb-ı vuṣlat olursa vücūdum ẓāhir ü bāṭın
Yolında ḫāksār olsun ne ten ḳalsun ne cān ḳalsun

4 Berāt-ı dilde ṭuġrā-yı ḫayāl-i zülfine bir māniʿ
Ḳomaz mihr ü vefāsından ki bir nām u nişān ḳalsun

5 Eṭibbā şerbetin sāḳī giderseñ cām-ı mey ṣunsañ
Ne ḥācet devr-i ʿadlüñde gidüp yaḫşı yaman ḳalsun

[İ 181b]

6 ʿAdūlar küşte-i başum yolından refʿ ider dāʾim
Seg-i kūyına ḳomazlar bir iki üstüḫˇān ḳalsun

[B 156b]

7 Cenābuñda süvār olmış rikāb-ı rifʿate herkes
Celālī çākerüñ şāhum revā mıdur yayan ḳalsun

1025 ʿUlvī-i Dānişmend

1 Ṭutışsun sūz-ı hecrüñle ne ten ḳalsun ne cān ḳalsun
Vücūdum maḥv olup gitsün ne nām u ne nişān ḳalsun

2 Kilāb-ı kūyuña lāyıḳ dirīġā armaġānum yoḳ
Ḳapuñda ḫāk olayın bārī birḳaç üstüḫˇān ḳalsun

3 Müjeñ oḳları bārān oldı yaġdı işte ben gitdüm
Zen-i gerdūn benümçün aġlasun niçe ziyān ḳalsun

4 Bilinsün ḳadd-i mevzūnuñ ġamından öldügüm cānā
Mezārumda dikilsün servler yir yir nişān ḳalsun

5 İdüp ʿazm-i sefer ol şeh senüñçün dimiş ol ʿUlvī
Ölince āsitānum beklesün ol nā-tüvān ḳalsun

1026 Ṣānī Beg

1 Ölürsem reh-güẕāruñda yatup ten bir zamān ḳalsun
Seg-i kūyuñ ġıdālansun bir iki üstüḫˇān ḳalsun

[İ 182a]

2 Didüm gitsün mi ḳalsun mı gedālar āsitānuñda
Didi ol şeh icāzetdür giden gitsün ḳalan ḳalsun

1025 (G. 496, s. 474, *Derzizâde Ulvî Divanı.*)
1a: hecrüñle] mihrüñle, *Derzizâde Ulvî Divanı.*
3 – *Derzizâde Ulvî Divanı.*
4a: öldügüm] oldı kim, *Derzizâde Ulvî Divanı.*
4b: dikilsün] degilsün, *Derzizâde Ulvî Divanı.*
5a: ol ʿUlvī] ey ʿUlvī, *Derzizâde Ulvî Divanı.*
1026
İ nüshasında 1026 ve 1027. şiirler yer değiştirmiştir.

3 Varup ḳufl-i der-i mey-ḫāneyi bozmam muḳarrerdür
Gerek ben meste sāḳī ḫāṭır-ı pīr-i muġān ḳalsun

4 Ḫaṭ-ı seng-i mezārumdan bilinsün merḳadüm cānā
Ġamuñla öldügümden bārī bir nām u nişān ḳalsun

5 Dimeñ evvelki gibi her gice Ṣānī şarāb içmez
Çıḳarur ṣubḥa bezmi tek anuñla bir cevān ḳalsun

[B 157a]

1027 Merḥūm Yaḳīnī Çelebiyyü'l-Ḳāżī

1 Ṭarīḳ-i ġamda uymasun dile ʿaḳl ile cān ḳalsun
Ḳoyup ʿazmi o rāh-ı pür-ḫaṭardan kārbān ḳalsun

2 Benüm gibi yoluñda ṭoġrı olmaz biñde bir ʿāşıḳ
Elif çek sīneme ey serv senden bir nişān ḳalsun

3 Gelüp ġam zār olup dil cān gidüp fersūde ḳalsun ten
Olan olsun giden gitsün gelen gelsün ḳalan ḳalsun

4 Ḳomam ʿışḳuñ yolın ḳalsun göñül yol ḳalmasun cānā
Gerek dil zār olup rāh-ı belāda nā-tüvān ḳalsun

5 Alursañ ey ecel cānum hebā ḳılma ten-i zārı
Kilāb-ı kūy-ı yāra bārī birḳaç üstüḫᵛān ḳalsun

1027
4, 7 – İ.

6 Şitābān seyre ʿazm it sāyeveş hem-rāhuñ olsun dil
Ḳalursa ḫāṭırı aġyāruñ ey serv-i revān ḳalsun

7 Tenüñ nār-ı maḥabbet yanmadan ḫākister eylerse
ʿAyān itme ṣaḳın ʿışḳ-ı āteş-i sūzuñ nihān ḳalsun

8 Bu varlıḳ defterinden ism ü resmin münʿadim eyle
Yaḳīnīnüñ vücūdından ne nām u ne nişān ḳalsun

1028 Ḥasan Çelebi Muʿīd

1 Beni raḥm itme öldür dilde tīrüñ bir zamān ḳalsun
Senüñ ḫūnīligüñden tā ki ʿālemde nişān ḳalsun

2 Yiter çün ḳāmet ü ruḫsār-ı ālüñ bāġ-ı ʿālemde
Ne açılsun gül-i sūrī ne naḫl-i erġavān ḳalsun

3 Emüp laʿlin miyānın ḳucmaġa vir cānuñ ey ʿāşıḳ
Biri cāna bedel olsun birisi rāygān ḳalsun

4 Bilürsin reh revān-ı ʿışḳ yoldaşına ḳatlanmaz
Var ey dil kūyına cān at ḳo cism-i nā-tüvān ḳalsun

5 Budur dāʾim duʿāmuz gelmesün ḫaṭ rūy-ı dil-dāra
Leṭāfet zāʾil olmasun ruḫından nev-cevān ḳalsun

6 Ḥasan yaz mā-cerāñı cümleten ol bī-vefā ile
Senüñ tā ser-güẕeştüñ ehl-i ʿışḳa dāstān ḳalsun

1029 Reʾyī-i Zerd-i Dānişmend

1 Ġamuñsuz ten fenā bulsun ne dil ḳalsun ne cān ḳalsun
Zevāle irmesün ḫūrşīd-i rūyuñ mihribān ḳalsun

2 Yile varsun vücūdum mülki tek dilde ġamuñ ḳalsun
Benümle olıcaḳ ʿışḳuñ giden gitsün ḳalan ḳalsun

[B 157b]

3 Ruḫ-ı zerdüm berāt-ı ʿışḳ idi ʿillet-peẕīr oldı
Ḳo yansun nār-ı āhumla ne nām u ne nişān ḳalsun

4 İşigüñ itlerine minnetüm budur ben öldükde[145]
Yusunlar cümleten cismüm ne ten ne üstüḫˇān ḳalsun

5 Ṭabībā raḥm ḳıl hecr iline ṣalduḳça ʿuṣṣāḳı
Ṭapuñ dārü'ş-şifāsında bu cism-i nā-tüvān ḳalsun

[İ 182b]

6 Yaşumla naʿlçeñ naḳşın n'ola maḥv itmese cismüm
Ḳad-i ḫam-geşteden kūyuñda bir nām u nişān ḳalsun

7 Dimiş ḥüsn ü edālarla ruḫum medḥ eylemiş Reʾyī
Ḫaber-dār olmasun nāşī bu söz bunda hemān ḳalsun

1030 Müderris Nevʿī-i Ḫˇāce

1 Göñül gel lā-mekān mülkine ʿazm it cism ü cān ḳalsun
Ḥicāb-ı şeş-cihetden geç zemīn ü āsmān ḳalsun

1029
6a: cismüm] çeşmüm, İ.
[145] Nüshada "olduḳda" şeklinde yazılmıştır.
1030 (G 559, *Nevʿî Divanı.*)

2 Reh-i ġam pür-ḫaṭar şām-ı firāḳuñ dūr olur ṣubḥī
Raḥīl-i ʿışḳ göçsün kārbān-ı ʿaḳl u cān ḳalsun

3 Ten ü cān Kaʿbe-i maḳsūdın özlerler müsāfirdür
Dimezler rāh-ı ʿışḳ içre giden gitsün ḳalan ḳalsun

4 Çeküp nāz ile ḫancer sīneme kes bir güzel çevgān
Bu bir ʿunvān olup ʿışḳ ehline senden nişān ḳalsun

5 Oḳıyup yanuña yaz göñlini luṭfuñla Nevʿīnüñ
Cihānda Ḫusrevā senden bu Şīrīn dāstān ḳalsun

1031 ʿİlmī-i Edirnevī

1 Yaşumla ġarḳ olup ʿālem ne kevn ü ne mekān ḳalsun
Yanup āhum odından ne zemīn ü āsmān ḳalsun

2 Bu cism-i nā-tüvāna şevḳ ile şāhāne bir dāġ ur
Giderseñ yādgāruñ bārī ey rūḥ-ı revān ḳalsun

3 Gidüp düşmenle gelsün ṣalmasun ferdāya ʿuşşāḳı
Bizümle bir gice luṭf itsün ol şāh-ı cihān ḳalsun

4 Çün añmaz adumı ol şeh ölürsem derd ü fürḳatle
Mezārum nā-bedīd eyleñ ne nām u ne nişān ḳalsun

1031
1b: ü āsmān] ü ne āsmān, İ.

5 Yolında ol perīnüñ varuñı şöyle niṣār it kim
Görinürde hemān ʿİlmī bu cism-i nā-tüvān ḳalsun

1032 Ālī

1 Tenümde dāġ yaḳ tā bende senden bir nişān ḳalsun
Felekde yādgāruñ olsun ey mihr-i cihān ḳalsun

[B 158a]

2 Anuñla bu dil-i mecrūḥ ölince tende eglensün
Alursañ tīrüñi peykānuñ ey ḳaşı kemān ḳalsun

[İ 183a]

3 Meṣeldür er ölür nāmı ḳalur yoluñda cān virdüm
Añılsun ḫayl-i ʿuşşāḳ içre nāmum bir zamān ḳalsun

4 Ḳo sāḳī māniʿ olma isteyen içsün geçen geçsün
Der-i pīr-i muġānda iḫtiyār ile ḳalan ḳalsun

5 Hümāveş murġ-ı ḳudsīlerle pervāz eyleyüp cānum
Kilāb-ı kūyına Ālī bu birḳaç üstüḫˇān ḳalsun

1033 Ḳıyāsī-i Müderris-i Buḳʿa

1 Gidersem ben bu ʿālemden lebüñ żikriyle cān ḳalsun
Ki benden ṣoñra ervāḥ içre bir vird-i zebān ḳalsun

2 Eger vaṣṣāf iseñ yāruñ ser ü pā vaṣfını söyle
Hemān ortada ḳīl ü ḳāle ṣıġmaz bir miyān ḳalsun

3 Unudılsun cihāna ḳıṣṣa-i Ferhād ile Mecnūn
Cünūn-ı ʿışḳumı şerḥ ideyin bir dāstān ḳalsun

4 İlāhī irmesün her maġribī vaṣlına dil-dāruñ
Ṭılısmın bulmayup bir kimse ol genc-i nihān ḳalsun

5 Ten-i ḫāki fedā ḳıl tīr-i yāra nāmuñı añdur
Ḳıyāsī ʿarṣa-i ʿışḳ içre bir nām u nişān ḳalsun

1034 Kevşerī-i Cevān

1 Yüri ʿazm eyle kūy-ı yāra bunda ʿaḳl u cān ḳalsun
Senüñle ġam yime ey dil gelen gelsün ḳalan ḳalsun

2 Ġubār-ālūd olup kūyuñda cismüm cümle maḥv olsun
Ġam-ı hicrānı şerḥ itmege ancaḳ bir zebān ḳalsun

3 Ḫayāl-i çeşmi gelsün ḳalbe cānum ʿazm-i rāh itsün
Göñül şehrinde sulṭān olsun ol ṣāḥib-ḳırān ḳalsun

4 Varup dāġ-ı derūnuñ yāra it sīne-i şerḥinden
Derūnuñda niçe bir sūz-ı hicrānı nihān ḳalsun

5 Vefā būyın getürdi çın-seḥerden cān dimāġına
Esen olsun ṣabā kūyında yāruñ cāvidān ḳalsun

6 Kepāde eyleyüp ḳaddüñ cefāsı yayını çekdüñ
Yüri ey Kevşerī nāmuñ fülān ibni fülān ḳalsun

[İ 183b]

1035 Ḥıfẓī-i Dānişmend

1 Ser-i zülf-i dil-āvīzüñde cān-ı nā-tüvān ḳalsun
Benüm ʿömrüm giriftār-ı kemendüñ cāvidān ḳalsun

[B 158b]

2 Ṣafā mirʾātı mecrāsında ṭutmaz ʿaks-i māhı dil
Gerek gird-āba düşsün ḫāṭır-ı āb-ı revān ḳalsun

3 Cefā çekdür baña yā eyle ḳaddüm ey hilāl-ebrū
Felek ṣaḥnında bārī tīr-i āhumdan nişān ḳalsun

4 Derūnum şemʿ-i fānūsı başına būriyā ṣarsun
Deriye ṣarılu cism-i żaʿīfüm üstüḫˇān ḳalsun

5 Ġubār-ı ḫāṭır-ı maḥzūnı Ḥıfẓī āşikār itme
Bu esrār-ı Ḫudā bunda nihān-ender-nihān ḳalsun

1036 Ṣadrī-i Yolpāz

1 Feraḥ gitsün göñülden ġuṣṣa vü ġam bir zamān ḳalsun
Begüm mihmān-serādur bu giden gitsün ḳalan ḳalsun

2 Cihān mülkinde şāhāne ḥużūr itmek dilerseñ sen
Vücūduñ ḥükmini maḥv it ne nām u ne nişān ḳalsun

3 Gül-i gülzārı bülbül servi gülşen der-kenār itsün
Yiter bāġ-ı cihānda baña bir berg-i ḥazān ḳalsun

4 Seg-i kūyuñ yiyüp cismüm gözüñ cānı şikār itsün
Nizār olup tenüm ey şeh ne et ḳalsun ne cān ḳalsun

5 Ġam-ı ʿışḳ ile pīr olmaġı Ṣadrī iḫtiyār itdüm
Benüm tekyemde tek bir şeb gelüp ol nev-cevān ḳalsun

1037 Fürūġī-i Bursevī

1 Başumdan ʿaḳl u dil gitsün ṣabırla ḫaste cān ḳalsun
Benümle seyr-i cānāna giden gitsün ḳalan ḳalsun

2 Nişānuñ ṭaşına yaz ʿışḳ-ı tīr-endāzı sen nāmuñ
Bu menzilgāhdan gitdükde ol nām u nişān ḳalsun

3 Bu şeb bāġ-ı ṣafāda ṣoḥbet-i ḫāṣ idelüm söyleñ
Göñül alçaḳlıġını itsün ol serv-i revān ḳalsun

4 Ben öldükde vücūdum ḫāke yek-sān eyleme yā Rab
Kilāb-ı kūy-ı yāra tā ki birḳaç üstüḫ̆ān ḳalsun

5 Fürūġī ḥālet-i ʿışḳ ile söyle cümle eşʿāruñ
Oḳınsun ehl-i diller içre bir niçe zamān ḳalsun

[İ 184a]

1038 Ümīdī-i Dānişmend

1 Alursañ cānı al cismümde ḳalb-i nā-tüvān ḳalsun
Ḳayurmaz göñlümüz ḳalursa ey rūḥ-ı revān ḳalsun

1038 (G 159, s. 153, *Ümîdî Divanı*.)
4 – İ.
4a: didüm] didi, *Ümîdî Divanı*.

2 Öperken leblerin nāzüklik ile zaḫm-ı dendān ur
Dilā meclisde bizden duḫter-i rezde nişān ḳalsun

[B 159a]

3 Ġamuñ yirse etüm bezm-i belāda ġam degül cānā
Hemān tek itleriüñe tende birḳaç üstüḫ̆ān ḳalsun

4 Didüm kim cān revān olup ġamuñla göñlümüz ḳaldı
ʿİtāb-ı nāz idüp didi giden gitsün ḳalan ḳalsun

5 Yüri ey bād-ı āhum āsitān-ı yāra yüzler sür
Ḳo düşsün rāh-ı kūy-ı ġamda eşk-i nā-tüvān ḳalsun

6 Ümīdī ḳıṣṣa-i ʿışḳı cihāna dāstān eyle
Dilerseñ Ḳaysveş dillerde nāmuñ bir zamān ḳalsun

1039 Celīliyyü'l-Ḳāżī

1 Dehānuñ sırrını ʿarż eyle ṭabʿ-ı ḫurde-dān ḳalsun
Ḫıred ʿāciz olup fehminde vaṣfında zebān ḳalsun

2 Düşer ḳolına şehler gāh olur mihmān olur ey dil
Meded luṭf eyle bir şeb söyle ol şāh-ı cihān ḳalsun

3 Dilā Toz Ḳoparan nāmını bul gel rūzgāruñda
Bu meydān içre menzil al ki bir nām u nişān ḳalsun

1039
2a: düşer] düşeler, İ.

4 Eger ḳısmet iderlerse metāʿ-ı dehri ey ḫˇāce
Bütün dünyāyī hep saña baña ol yār-ı cān ḳalsun

5 Dilā dār almaġ isterseñ bu çerḫ-i dūn-perverden
Celīlī ḳo bir āh itsün ne kevn ü ne mekān ḳalsun

1040 Sükūniyyü'l-Mülāzım

1 Dinilmez kim reh-i ʿışḳa giden gitsün ḳalan ḳalsun
Bu meydān-ı irādetdür giden gitsün ḳalan ḳalsun

2 Ġam-ı ʿışḳuñla ḫāk olsam yoluñda ġam degül ey şeh
Hemān tek bir güẕār eyle izüñ tozı nişān ḳalsun

3 Vücūdum āteş-i derd ü maḥabbetle yanup küllī
Bu deyr-i pür-miḥen içre ne ten ḳalsun ne cān ḳalsun

4 Derūnum nār-ı hecr-i şevḳ-i ruḫsāruñla ḳo yansun
Benüm de lāleveş baġrum da bir dāġ-ı nihān ḳalsun

[İ 184b]

5 Sükūnī eşk-i ḫūnīnüm cihānı şöyle ġarḳ itsün
Ki benden ne nişān ḳalsun ne kevn ü ne mekān ḳalsun

1040
1b: giden] ḳalan, İ.

1041 Faẓlī

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

1 Buldum ṣaçıldı Leyletü'l-İsrā ḫaberlerin
Ṣordum bilede muʿciz-i [i]ḥyā ḫaberlerin

2 Mecnūn oturdı yiller ile baḳdı yollara
Hīç kimse ṭozıvirmedi Leylā ḫaberlerin

3 Bād-ı ṣabāya zülfi peyāmın getür didüm
Geldi getürdi başuma sevdā ḫaberlerin

4 Dīdāra ṭāḳat idebilür misin ey göñül
İşitmedüñ mi Ṭūr ile Mūsā ḫaberlerin

5 Kirpiklerinüñ ʿaskerini dirdi bir yire
Faẓlī severdi cānuma yaġma ḫaberlerin

1041– B. İ 175b-Derkenar.

[VĀV]

[mefʿūlü fāʿilātün mefʿūlü fāʿilātün]

1042 Merḥūm Ḫayālī Beg

1 Aġyār āh idermiş ol gül-ʿizāra ḳarşu
Olur ṣovuḳ hevālar evvel bahāra ḳarşu

2 Bu beyt-i rūḥ-baḫşı vird-i zebān itmiş
Manṣūr gitdüginde şevḳ ile dāra ḳarşu

[B 159b]

3 İdüp Muḥīṭ-i aʿẓam emvācın āşikāre
Tenler sefīnesini urur kenāra ḳarşu

4 Şāh-ı melāmetüm kim her āh-ı āteşīnden
Çekdüm ḳılıç sipāh-ı nāmūs u ʿāra ḳarşu

5 Irmaġlar Ḫayālī ṭaşlar alıp dögindi
Seyl-āb-ı eşk-i çeşmüm aḳduḳda yāra ḳarşu

1043 Ṣānī Beg

1 Çoḳ girye itdi çeşmüm ol gül-ʿizāra ḳarşu
Bārān olur ziyāde evvel bahāra ḳarşu

2 Dimiş Nesīmī cismin cellādlar ṣoyarken
Bu ḳavm-i kīne-cūy-ı nā-sāz-kāra ḳarşu

1042 (G 458, s. 248, *Hayâlî Divanı.*)
2a: rūḥ-baḫşı] rūḥ-baḫş-ı; itmiş] idinmiş, *Hayâlî Divanı.*
4b: nāmūs u ʿāra] nāmūs-ı ʿāra, *Hayâlî Divanı.*

3 Eṣḥāb-ı dil döginsün aḥbāb mātem itsün
Derd ehli ḳara geysün ben ḫāksāra ḳarşu

4 Müjgān oḳın ʿadūya göndürdi ol ḳaşı yā
Tīrini atdı Rüstem İsfendiyāra ḳarşu

5 Pīr-i muġāna Ṣānī ṭurmış iṭāle eyler
Mestāne sögmeg ister bir iḫtiyāra ḳarşu

1044 Tābiyyü'l-Mülāzım

1 Ṭuġyān ider sirişküm ruḫsār-ı yāra ḳarşu
Olur ṣular çü ṭaşġın evvel bahāra ḳarşu

2 Çıḳsam kenāra ey dil baḥr-ı ġamından anuñ
Emsem lebini gāhī çeksem kenāra ḳarşu

3 Nemrūd atduġında ey dil Ḫalīli nāra
Bu beyt-i sūznāki oḳurdı nāra ḳarşu

[İ 185a]

4 ʿĀşıḳ odur ki yana şemʿ-i ruḫına yāruñ
Ḳaçmaya her belādan nār olsa vara ḳarşu

1044

4, 5 – B.

B nüshasında 159b'nin sonunda yer alan bu şiirin sondan eksik olması ve 160a'nın başındaki Beyânî'ye ait 1050 numaralı şiirin de baştan eksik olması arada eksik yaprakların olduğunu göstermektedir. Bu eksik sayfada İ nüshasında yer alan 1046, 1047, 1048 ve 1049 numaralı şiirler yazılı olmalıdır.

5 Tābī̇ ḳo seyl-i eşküñ deryāya dönsün aḳsun
Çek cām-ı hecr-i yārı ol cūy-bāra ḳarşu

1045 [Muḫtārī̇]

1 Ṭurduḳça ʿaşḳum artar ol gül-ʿiẕāra ḳarşu
Sevdā olur ziyāde evvel bahāra ḳarşu

2 Ḫaṭṭın görüp benefşe ḫacletden egdi başın
Kendin ṭaġıtdı sünbül zülf-i nigāra ḳarşu

3 Seng-i mezārı üzre ḳazmış bu beyti Ferhād
Virdükde cān-ı Şī̇rī̇n ol ḥī̇le-kāra ḳarşu

4 Aldanmasun ʿacūze dünyāya merd olanlar
ʿİbret göziyle baḳsun ben ḫāk-i yāra ḳarşu

5 Muḫtāriyā cihānda ser-dār-ı ʿışḳ odur kim
Baş egüp ola teslī̇m şemşī̇r-i yāra ḳarşu

1046 [ʿUlvī̇]

1 Ġamdan gözüm açılmaz ḫaṭṭ-ı nigāra ḳarşu
Ġālib olurmış uyḫu evvel bahāra ḳarşu

2 Olmazdı çaḳ bu deñlü āyī̇nenüñ ṣafāsı
Ger itmese teveccüh rūy-ı nigāra ḳarşu

1045 – B.
1046 – B.

3 Şīr diye urduġında Pervīzi ḫancer ile
Bu beyt-i rūḥ-baḫşı oḳurdı yāra ḳarşu

4 Ḫusrev odur ki tīġ-i derd-i belāya ḳaṭʿā
Döndürmeyüp yüzini her bār vara ḳarşu

5 Yoḳ kılca başda ʿaḳlum sevdām olur ziyāde
Kāküllerüñ ṭaġıtma ben bī-ḳarāra ḳarşu

6 ʿUlvī ḳadeḥ duʿāsı pīr-i muġānda vardur
Var almaġa duʿāsın ol iḫtiyāra ḳarşu

1047 [Emānī]

1 ʿUşşāḳ ider nevālar ol gül-ʿiẕāra ḳarşu
Cūş u ḫurūşa başlar herkes bahāra ḳarşu

[İ 185b]

2 Dārü'ş-şifā yıḳılsun mey-ḫāneler yapılsun
Cām-ı müdām içilsün laʿl-i nigāra ḳarşu

3 Dimiş Kelīm ḥaẕret bu beyt-i sūznāki
Vādī-i Eymen içre varduḳda yāra ḳarşu

4 ʿĀşıḳ odur ümīd-i dīdār-ı yār ile ger
Ẓulmetde nār görse cān ata vara ḳarşu

1047 – B.

5 Aldanma āh-ı serd-i aġyār-ı nā-bekāra
Ṣovuḳ geçer açılma gel rūzgāra ḳarşu

6 ʿĀşıḳlaruñ efendi āhından iḫtirāz it
Ṣaḳın hevā-yı tobdan ṭurma ḥişāra ḳarşu

7 Şehr-i dile ḫayāli geldükde ʿizzet idüp
Çıḳdı Emānī cānum ol şehriyāra ḳarşu

1048 [Emānī]

1 İçsem n'ola ṭolular ol gül-ʿiẕāra ḳarşu
Yaġar ṭolu muḳarrer evvel bahāra ḳarşu

2 Miḥrāb secde ḳılmış minber rükūʿa varmış
Ḳāmet ider menāre ḳadd-i nigāra ḳarşu

3 Bu beyt-i cān-fezāyı naḳş u nigār itmiş
Ferhād Bī-sütūnda yir yir mezāra ḳarşu

4 ʿĀşıḳlar içre ṣādıḳ oldur ki ḳabri üzre
Rūḥ-ı revānı gelse cān ata vara ḳarşu

5 Ḫākister oldı nār-ı ġamla Emānī-i zār
Refʿ eyle ḫākden gel ol ḫāksāra ḳarşu

1048 – B.

[B 160a]

1049 [Beyānī]

1 Ḳanlar yudar dil-i zār ol gül-ʿiẕāra ḳarşu
Māʾil olur şarāba herkes bahāra ḳarşu

2 Cān u göñülde ḳalmaz ṣabr u ḳarāra çāre
Ṣalınsa serv-i nāzum ben bī-ḳarāra ḳarşu

3 Bu beyt-i rūḥ-baḫşı telḳīn eylesünler
Teslīm-i cān iderken ol ġamze-kāra ḳarşu

4 Añduḳça ben faḳīri soñ bārī gāh gāhī
İḥsānuñ eksük itme bu cān-ı zāra ḳarşu

[İ 186a]

5 Bezm-i çemende yir yir bülbül nevālar ile
El ḳavşurur ṣanavber ḳadd-i nigāra ḳarşu

6 Şehr-i vücūdı şāhum virdi fenāya āhum
Ey dost nesne ṭurmaz bu rūzgāra ḳarşu

7 Rāz-ı nihān-ı ʿışḳın şerḥ eylese Beyānī
Bu şerḥa şerḥa cismin ʿarż itse yāra ḳarşu

1049
1, 2, 3, 4, 5 – B.
6 – İ.

1050 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Dil nāle itmesün mi sen gül-ʿiẕāra ḳarşu
Bülbül fiġāna başlar evvel bahāra ḳarşu

2 Dīvāne gönlüm egler āşüfte vü perīşān
Çözdükçe ḳara zülfin ben bī-ḳarāra ḳarşu

3 Bu beyt-i derdnāki tekrār idüp oḳurdı
Teslīm-i cān iderken dil tīġ-i yāra ḳarşu

4 Cānum murādı üzre maḳṣūduma irürdüm
Biñ cānum olsa virsem ol ġamze-kāra ḳarşu

5 Çerḫ-i berīne ḫānem virmezdüm ey Belīġī
Gelse müşerref itse ol māh-pāre ḳarşu

1051 Ġıyāṣī-i Cellāḳ

1 Āh eylesem ʿaceb mi ḫaṭṭ-ı nigāra ḳarşu
Sünbül hevālar olur evvel bahāra ḳarşu

2 Pervāneler oḳurmış bu beyt-i sūznāküm
Biñ şevḳ ile varurken yanmaġa nāra ḳarşu

3 ʿIşḳ ehli aña dirler merdāneler cihānda
Cān vire döne döne dīdār-ı yāra ḳarşu

4 Rāh-ı belāda görseñ ger merḥabā dimezseñ
Bārī naẕar ḳıl ey meh ben ḫāksāra ḳarşu

5 Añılmasun Ġıyāṣī nāmum cihānda hergiz
Cān virmez isem āḫir ol ġamze-kāra ḳarşu

1052 ʿİẕārī-i Kāse-līs

1 Ḫūn-āb olur sirişküm ol gül-ʿiẕāra ḳarşu
Olur ṣular bulanıḳ evvel bahāra ḳarşu

2 İşi tamām māhuñ olmazdı ḳomayaydı
Germiyyet ile mihr-i ḫadd-i nigāra ḳarşu

[İ 186b]

3 Bu beyt-i ḥālet-āmīz vird-i zebānı olmış
Ferhād ṭutduġında yüz kūhsāra ḳarşu

4 Ṣu gibi yarlardan uçurdı ehl-i ʿışḳı
Ṭurmadı kimse hergiz bu rūzgāra ḳarşu

[B 160b]

5 Mirʾāt-ı ḫadd-i dil-ber yüz virmese ʿİẕārī
Söz söylemezdi ṭūṭī ruḫsār-ı yāra ḳarşu

1053 Rifʿatī-i Dānişmend

1 Yaḳdum hezār dāġı ruḫsār-ı yāra ḳarşu
Gūyā açıldı güller evvel bahāra ḳarşu

2 Mirʾātı görse ṭūṭī ṭurmaz tekellüm eyler
Ḥālüm disem ʿaceb mi rūy-ı nigāra ḳarşu

3 Ezber oḳurdı Mecnūn bu beyt-i dil-nüvāzı
Mektebde baḳduġınca ol gül-ʿiẕāra ḳarşu

4 Kesdükde tīġ-i hicrān başum yuvalanursa
Meydān-ı ʿışḳ içinde Leylīye vara ḳarşu

5 Sen serv-i bāġ-ı ḥüsne lāyıḳ mıdur ki her gün
Aġyār ile ṣalınmaḳ ben bī-ḳarāra ḳarşu

6 Ey Rifʿatī nigāra el uzadur göricek
Gülşende çekdi ḫancer sūsen çenāra ḳarşu

1054 Merāmī Beg ez-Küttāb-ı Dīvān

1 Āh eylesem ʿaceb mi ol gül-ʿiẕāra ḳarşu
Bülbül fiġāna başlar evvel bahāra ḳarşu

2 Yaş dökse n'ola çeşmüm āh eyledükçe her dem
Göz yaşarur olursa ger dūd-ı nāra ḳarşu

3 Bu beyt-i dil-güşāyı vird-i zebān ider dil
Yüz şevḳ ü ḥālet ile güldükçe yāra ḳarşu

4 Ben bildügüm budur kim el virür idi vuṣlat
Ger bir ḳadem geleydüñ ben ḫāksāra ḳarşu

5 Ḳarşuñda bu Merāmī ḳuluñ didi görenler
Ṭurur gedāya beñzer bir şehriyāra ḳarşu

1055 [Rāsim]

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

1 Görenler ol meh[i] bugün didiler ol nigāra ḳarşu*
Tekellümler tebessümler ider ṭurmaz hīç aġyāra ḳarşu*

2 Gezüp ṣaḥn-ı çemenzārı temāşālar ider yir yir
Alur naḳşın çemenzāruñ o ḫūb-rū esḥāra ḳarşu

3 Getür sāḳī meyi elbet idelüm bāde nūşın biz
Demidür bende-kārlıḳ ḳılalum ol gülʿ-iẕāra ḳarşu*

4 Şarābı vuṣlat eyyāmınd'olur zāhid ḳadeḥ-nūşān
Ayaḳ ayaḳ getür sāḳī içelüm bādeyi yāra ḳarşu*

5 Niçe bir cüst ü cūlar kūy-ı yāra ṣubḥ-dem āh*
Ḳılalum ʿazmi şimdi biz seḥer vaḳt kūhsāra ḳarşu*

6 Sen ey Rāsim niyāz eyle o meh belki*
Saña raḥm eyleye bir gün sen it ḥālin aña ʿarż o şehr-yāra ḳarşu*

1056 Li-Nāmıḳahi'l-Giridī

[mefʿūlü fāʿilātün mefʿūlü fāʿilātün]

1 Ḫaṭṭ-ı siyeh belürdi ruḫsār-ı yāra ḳarşu
Ser-sebz olur gülistān evvel bahāra ḳarşu

1055
İ nüshasında olmayan bu şiir, B nüshası159b'de bırakılmış olan boşluğa sonradan, farklı bir kalem ve yazı ile yazılmıştır. Şekil bakımından son derece düzensiz olan şiirin henüz üzerinde çalışılan bitirilmemiş bir şiir olabileceğini düşünüyoruz.
1056 – İ. B 160a-Derkenar.

2 Bu beyt-i dil-nişīni vird-i zebān idermiş
Gitdükçe ol gül-i ter her lālezāra ḳarşu

3 Tīr-i müjem dilüñde açduġı yaralardan
Lāle ḫacīl gerekdür sen dāġ-dāra ḳarşu

4 Mümkin mi nār-ı ġayret maḥv itmeye vücūdum
Öpdükçe yārı aġyār ben dil-figāra ḳarşu

5 Eslāfa pey-rev oldum Sırrī bu nev-ġazelle
Sāde ḳalur egerçi şiʿr-i kibāra ḳarşu

Temmet 1282 (M. 1865/66)

1057 [Ṭabʿī] - Li-muḥarririhī

[mefʿūlü fāʿilātün mefʿūlü fāʿilātün]

1 Aġyār oturdı gördüm ol gül-ʿiẕāra ḳarşu
Berdü'l-ʿacūza beñzer evvel bahāra ḳarşu

2 Bu beyt-i dil-güşā vird-i zebān-ı bülbül
Biñ şevḳ-i ḥālet ile varduḳça yāra ḳarşu

3 Mirʿāt-ı ḥüsn görüp bülbül tekellüm eyler
Eşʿār disem ʿaceb mi rūy-ı nigāra ḳarşu

1057 – İ. B 160b-Derkenar.

4 Ṭaʿnı itme ehl-i ʿışḳa nāṣiḥ […]
Sen di vü sen işit hem şol kūhsāra ḳarşu

5 Rāz-ı nihān-ı ʿışḳı şerḥ eyleyeli Ṭabʿī
Şerḥaların[ı] ʿarż it sīneñde yāra ḳarşu

1058 [Bezmī]

[mefʿūlü fāʿilātün mefʿūlü fāʿilātün]

1 Cān tenden oldı ʿuryān ol gül-ʿiẕāra ḳarşu
Taḫfīf ider libāsın ādem bahāra ḳarşu

2 Gözüm yaşına cismüm nice taḥammül itsün
Ṭurma ya bir avuç ḫāk ol cūy-bāra ḳarşu

3 Bu beyt-i dil-güşāyı naḳl eyler idi Yūsuf
Vuṣlatda varduġum dem Yaʿḳūb-ı zāra ḳarşu

,4 Her fürḳatüñ kemāli bādīdür ittiṣāle
Kāma irür ṭuranlar bu intiẕāra ḳarşu

5 Cūş itmez idi yaşum deryā gibi dem-ā-dem
Gelse o serv-ḳāmet Bezmī kenāra ḳarşu

1058 – B. İ 186a-Derkenar.

1059 [Bezmī]

[mefʿūlü fāʿilātün mefʿūlü fāʿilātün]

1 Cān olsa n’ola şeydā ruḫsār-ı yāra ḳarşu
Dīvānenüñ cünūnı artar bahāra ḳarşu

2 Defn eyleñ öldügümde ben ḫāki rāhı üzre
Uġraya belki yolı anuñ mezāra ḳarşu

3 Ḫalḳa Ḥüseyn-i maẓlūm ālām-ı Kerbelāda
Bu beyti naḳl iderdi ol kārzāra ḳarşu

4 Yoḳdur rücūʿum aṣlā evlād ü ālüm ile
Ḳurbānam ol ḳażā-yı pür-derd-kāra ḳarşu

5 Bezmī muḳābil olma müjgān-ı çeşm-i yāra
Mest olıcaḳ ṭurılmaz ḫancer-güẕāra ḳarşu

1059 – B. İ 186b-Derkenar.

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

1060 Ḫayālī Beg

[B 161a]

...

5 Ḫayālī naẓmınuñ her mıṣraʿ ından behremend ol kim
Ḥaḳīḳat cāmı içre bāde-i bezm-i ezeldür bu

1061 Ṣānī Beg

1 Dimezsin mübtelāñı vaṣluma bir şeb maḥaldür bu
Der-āġūş eyler ammā bilüñi eller güzeldür bu

2 Ṣalup murġ-ı dili ol kebg-reftārı şikār itdüm
Ḳuşı ḳuş ile avlarlar dimişlerdür meṣeldür bu

3 Zer ü sīmüñ telef ḳıl kīmyā-yı ʿışḳa vāṣıl ol
İşüñ altun idersin kimse bilmez bir ʿameldür bu

4 Ḥaleb şehri durur dil sīne Gök Meydānıdur anuñ
Gören dir āb-ı ḥavż-ı çeşmüm anda ʿayn-ı püldür bu

5 Bu şiʿr-i dil-firībüm gördi bir ʿārif didi beñzer
Miṣālī-i ġazālı ṣayd içün dinmiş ġazeldür bu

6 Ṭarīḳ-i ʿışḳda hem-rāh idinmiş ṣūfīyi Ṣānī
Görüp dil-ber dimiş aña ne uydurduñ keçeldür bu

1060 –İ. B nüshasında da şiirin sadece makta beyti yazılmıştır. (G. 460, s. 249, *Hayâlî Divanı.*)
5a: mıṣraʿ ından behremend ol kim] nüktesinden neş'e taṣīl it, *Hayâlî Divanı.*

1062 ʿUbeydiyyü'l-Ḳāżī

1 Yaşum ʿarż ideyin raḥm ide şāyed muḥtemeldür bu
Sitāreymiş bir işi işleyen dirler meşeldür bu

2 Mezārumda görüp ġam cismümüñ tābūtını didi
Binā-yı ʿışḳdan ḳalmış yir altında temeldür bu

3 Ḫaṭuñ fikriyle bī-hūş oldı gönlüm kendüye gelmez
Bu uyḫudan uyanmaz kimsene ḫˇāb-ı eceldür bu

4 Ṣaḳın ey cān seni zülfi kemendi[146] ayırur tenden
Ḳaraçılar ṣoyarlar ādemi burada bildür bu

5 ʿUbeydī ger bu beş beytüñ göre ol dem diye Ḫusrev
Niẓāmī ḫamsesinüñ pençesin buran ġazeldür bu

1063 Miṣālī-i Edirnevī

1 Faḳīr içün zekāt-ı ḥüsnine dimez maḥaldür bu
İder göz göre iḥsān illere ammā güzeldür bu

1062 (G 252, s. 165, *Ubeydî Divanı.*)
1a: şāyed] dil-ber, *Ubeydî Divanı.*
1b: sitāreymiş bir] sitārimiş her, *Ubeydî Divanı.*
2a: tābutını] yapusını, *Ubeydî Divanı.*
2b: binā-yı ʿışḳdan ḳalmış yir altında] nebā-yı ʿışḳdan ḳılmış yir içinde, *Ubeydî Divanı.*
3b: kimsene] kimse hīç, *Ubeydî Divanı.*
4a: kemendi] bilinde, *Ubeydî Divanı.*
4b: burada bildür] Burāḳ-ı yeldür, *Ubeydî Divanı.*
5a: ol dem] elde, *Ubeydî Divanı.*
[146] Metinde esasen "bilinde" olan kelime sayfa kenarına düşülen notla bu şekilde düzeltilmiştir.

2 Biñ ise mübtelā ey şeh birisi ben ġarībüñdür
Biñin gör birin al dirler şehā ḍarb-ı meṣeldür bu

3 Görüp bu rūy-ı zerdüm kīmyā-yı ʿışḳa taḳlīdi
İñende eyleme zāhid ki bir ġayrı ʿameldür bu

4 Dilā sevdā-yı zülf-i yār ile hīç başa çıḳmış yoḳ
Bunı fikr eyleme ḳılca ki bir ṭūl-i emeldür bu

[B 161b] [İ 187b]

5 Miṣālī şiʿrine yāruñ ruḫ-ı zībāsı vaṣfında
Naẓīre olmaġa ḳābil Viṣālī bir ġazeldür bu

[HE]

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

1064 [Ṣāfī] - Li-muḥarririhī

1 Mevsim-i lāle durur nūş-ı mey-i nāb eyle
Cām-ı ṣahbāyı elüñde gül-i sīr-āb eyle

2 Vaṣf-ı ḫaṭṭın o mehüñ ey göñül īcāz itdüñ
Zülf-i şeb-būyınuñ evṣāfını ıṭnāb eyle

3 Acı ṭatlu ne ise nūş idegör deryāveş
Güher-i eşk-i teri bir dür-i nā-yāb eyle

4 Ezber itdüm ṣanemā çünki kitāb-ı ḥüsnüñ
Kerem it şīve vü nāzı daḫı bir bāb eyle

5 Ḫaber-i vaṣlı suʾāl eyle leb-i dil-berden
Ṣāfiyā defʿ-i ġama nūş-ı mey-i nāb eyle

1065 [Ümīdī]

1 Devr-i güldür ṣanemā nūş-ı mey-i nāb eyle
Dehen-i teñgüñi [bir] ġonçe-i sīrāb eyle

1064 – İ.
Başlığın altındaki Sâfî'ye ait şiirdeki yazı, kalem ve mürekkep ana metinle aynı olmasına karşın başlığın sonradan eklendiğini düşündürecek bir mürekkep/kalem farklılığı mevcuttur. Ancak yine de bu ve sonraki iki şiirin sayfada bırakılan boşluğa sonran ilave edildiği ihtimali bulunmaktadır. Çünkü bu üç şiir ve sayfa kenarına yazılmış olan Sâbit'in şiiri yeni bir kafiye ve vezinle kaleme alınmışlardır.
1065 – İ. (G 194, s. 175, *Ümîdî Divanı.*)
3a: cinānı zāhid] cinān-ı zāhid, *Ümîdî Divanı.*

2 Ey göñül vaṣf-ı leb-i laʿlini īcāz itdüñ
Rişte-i zülf-i dil-āvīzini ıṭnāb eyle

3 Yazıcaḳ vaṣf-ı gülistān-ı cinānı zāhid
Başḳa anda der-i cānāneyi bir bāb eyle

4 Rūz-ı miḥnetde dilā ḳalmasa sīm-āb-ı sirişk
Eridüp dildeki peykānları tīz-āb eyle

5 İrmek isterseñ eger ḳadr-i viṣāl-i yāra
Şām-ı fürḳatde Ümīdī gözi bī-ḫʿāb eyle

1066 [Tābī]

1 Sāḳiyā cāmı pür it nūş-ı mey-i nāb eyle
Ehl-i bezme mey-i nāb içmegi işrāb eyle

2 Mümkin olmaz ki kenāra gele ol serv-i ḫırām
Sen gerekse gözüñüñ yaşını seyl-āb eyle

3 Kaʿbe-i kūyına var niyyet idüp işrāḳa
Ol yüzi ḳıblenüñ ebrūsını miḥrāb eyle

4 Ey göñül vaṣf-ı miyānında çün īcāz itdüñ
Ḳad-i bālāsınuñ evṣāfını ıṭnāb eyle

1066 – İ.

5 Reh-güẕārında aḳıt ḳanlu yaşuñ çeşmüñden
Kūy-ı Baġdādına göz yaşını sürḫ-āb eyle

[B 162a]

6 Ey göñül ʿalem-i miḥnetden olursa ḫaṭṭuñ
Ḫaṭṭın ol ḫᵛāce-i ḥüsnüñ yüri iʿrāb eyle

7 Gül-sitān-ı ser-i kūyuñ ṣula Tābī̄ o mehüñ
Gözlerüñ yaşın aḳıt ḳaddüñi dūlāb eyle

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

1067 Merḥūm Ḫayālī Beg

1 Baḳmasa sen dil-ber-i ʿālī-cenābuñ ʿaynına
Ẕerrece gelmezdi ʿālem āfitābuñ ʿaynına

2 Yüzüñe baḳduġına sāġarda ben ḳan yudarın
Bir naẓar irmez gözin gelmez ḥabābuñ ʿaynına

3 Yüregümde bir niçe başlu bıñarum var aḳar
İḫtiyācum yoḳ benüm yir yir türābuñ ʿaynına

4 Köpri bünyād eylemiş ḳaşı ḫayāli Leylīnüñ
Vādī-i ḥayretde Mecnūn-ı ḫarābuñ ʿaynına

5 Cūy-ı eşkümden felek dūlābı[147] gerdān olalı
Ṭaʿn[e] ṭaşın atdı çeşmüm āsiyābuñ ʿaynına

6 Mestiyem şol bādenüñ kim cürʿasından cāmınuñ
Diñ gele geldükde Sī-murġa zübābuñ ʿaynına

7 Ey Ḫayālī ʿāleme bir cürʿa dökdi cām-ı ʿışḳ
Geldi ol meyden hezārān şeyḫ ü şābuñ ʿaynına

1067 (G. 479, s. 255, *Hayâlî Divanı.*)
6b: geldükde Sī-murġa] Sī-murġa geldükde, *Hayâlî Divanı.*
[147] B nüshasında "ṭolabı" şeklinde yazılmıştır.

[B 162b]

1068 Merḥūm Pādişāh-ı Ġāzī Sulṭān Süleymān Ḫān ʿAleyhi'r-Raḥme ve'l-Ġufrān

1 Beñzeyelden gözlerüm yaşı şarābuñ ʿaynına
Yandı miḥnetle ciger döndi kebābuñ ʿaynına

2 Çerḫ elinden iñlesem dūlābveş olmaz ʿaceb
Gözlerüm yaşı dönüpdür āsiyābuñ ʿaynına

3 Mezraʿ-ı dilde maḥabbet toḫmı sebz olsun diyü
Anı suvarmaġa çeşmüm döndi anuñ ʿaynına

4 Barmaġumdan miḥnet ile ḳāmetüm çeng olalı
Sīnemüñ nālişleri döndi rübābuñ ʿaynına

5 Ey Muḥibbī ḳanda gitsem iki cūdur göz yaşı
Ḳalmadı şimden girü ḥācet türābuñ ʿaynına

1069 Merḥūm Yetīm ʿAlī Çelebi

1 Her baḳan ʿibretle çerḫ-i pür-şitābuñ ʿaynına
Nevbetin gözler baḳup bu āsiyābuñ ʿaynına

[İ 188a]

2 Ṣuya İskenderleri iltüp getürmişdür ṣuṣuz
Ey gedā gel teşne geçme bu serābuñ ʿaynına

1068 (G. 2376, s. 695, *Muhibbî Divanı*.)
5a: gitsem] varsam, İ.
Divandaki gazelle matla beyitleri aynı olan şiirin diğer beyitleri farklıdır.

1069
1a: B nüshasında esas metinde "çeşm" kelimesi yazılmışken üstüne "çerḫ" kelimesi yazılmıştır.
4 – İ.

3 Ġayret-i künc-i ferāġ oldur ki dervīş ü gedā
Kendüyi göstermeye Efrāsiyābuñ ʿaynına

4 İdem on ṭoḳuzı ṭon ey câme-i ʿirfān geyen
Ẓāhir ü bāṭın gören ehl-i ṣiyābuñ ʿaynına

5 Müddeʿīler çeşmine ṭoḳındugı demde Yetīm
Şol ġarībe döndi ṭuş ola kilābuñ ʿaynına

1070 Terzīḳ-Gūy Ġubārī-i Ḳoca

1 Baḳmaġa pīr-i muġān her dem şarābuñ ʿaynına
Cāmdan ʿaynek ider gördüm ḥabābuñ ʿaynına

2 Eşküm ile āsiyāb-ı dīde devr eyler müdām
Döndi başum iki gözlü āsiyābuñ ʿaynına

3 Düşde görsem bir gice derd-i derūnum aġlasam
Görinüp ol ḥażret-i ʿizzet-meʾābuñ ʿaynına

4 Ḳāmetüm oldı kemān başum kemānçe kāsesi
Mā-ḥaṣal başdan başa döndüm rebābuñ ʿaynına

5 Ol ḳadar pā-māl-i ġam oldı Ġubārī ki şehā
Ḫāksār-ı ġam olup döndi türābuñ ʿaynına

1070 (Şiir, *Ahdî Tezkiresi*, s. 238'de yer almaktadır.)
1b: ʿaynek] ʿaksüñ, *Ahdî Tezkiresi.*
5b: döndi] döndüm, *Ahdî Tezkiresi.*

1071 Bāḳī Çelebiyyü'l-Müderris

[B 163a]

1 Var ise geldi şarāb-ı laʿl-i nābuñ ʿaynına
Kim görinmez bāde-i gülgūn ḥabābuñ ʿaynına

2 Ḫāk-i pāy-ı yāra çekmiş mīl-i zerrīnin şihāb
Kuḥl içün her aḫter-i gerdūn-cenābuñ ʿaynına

3 Ḳanlu yaşlar dökdügi meyden cüdālıḳ derdidür
Yoḫsa gelmez āteş-i sūzān kebābuñ ʿaynına

4 Ḳaṭre-i bārān degül dürler dökerdi çekseler
Ḫāk-i pāyuñ tūtiyāsından seḫābuñ ʿaynına

5 Nev-bahār eyyāmıdur yaz uyḫusından Bāḳiyā
Döndi nergis merdüm-i maḫmūr-ı ḫˇābuñ ʿaynına

1072 Şānī Beg

1 Beñzeyelden merdüm-i çeşmüm ḥabābuñ ʿaynına
Döndi sāḳī eşk-i gülgūnum şarābuñ ʿaynına

[İ 188b]

2 Şöyle mūẕīdür ki aġyār-ı muʿaẕẕeb dir gören
Bir baḳımda gözleri beñzer ʿaẕābuñ ʿaynına

1071 (G. 472, s. 393, *Bâkî Divanı*.)
2a: pāy-ı] rāh-ı; çekmiş] tutmış, *Bâkî Divanı*.
1072
2 – İ.

3 Şeh-süvārum bir ḳadem baṣsun bu ḫāk üzre diyü
Ḳāmet-i ḫam-geştemüz döndi rikābuñ ʿaynına

4 Bir ḳadeḥ mey içmedin meclisde ṣūfī mest olur
Gelmedin rindān-ı maḫmūr-ı ḫarābuñ ʿaynına

5 Pertev-i rūyuñ ḳomaz çeşmüñ görem didüm didi
Kim şuʿāʿından baḳılmaz āfitābuñ ʿaynına

6 Ṣānī-i ser-mesti kūyuñda ʿasesler ṭutdılar
N'eylesün bī-çāre ṭuş oldı kilābuñ ʿaynına

1073 Ḫātemī Beg

1 Giryeden hecrüñle aḳ düşdi ḥabābuñ ʿaynına
Ḳan oturdı dīdeveş cām-ı şarābuñ ʿaynına

2 Şaʿşaʿa mānend-i ḫancerdür göze kirpikleri
Kimse hergiz baḳamaz ol āfitābuñ ʿaynına

3 Pādişāhum pāy-būsuñla müşerrefdür ne var
Ẕerrece ʿālem görinmezse rikābuñ ʿaynına

4 Bir ḳarıncaya ḥaḳāretle naẓar itdük diyü
Mūrlar ḳoyıldılar Efrāsiyābuñ ʿaynına

5 Görmek isterseñ ġamuñda döne döne giryemi
Ḳıl naẓar bir cevce gāhī āsiyābuñ ʿaynına

6 Ġonçeveş rengīn lebi hecriyle ṭolmış ḳan ile
Ḫātemī baḳdum nigīn-i laʿl-i nābuñ ʿaynına

[B 163b]

1074 Ṣāniʿiyyü'l-Mülāzım

1 Beñzeyelden çeşme-i laʿlüñ şarābuñ ʿaynına
Çeşm-i ḫūn-bārum şehā döndi ḥabābuñ ʿaynına

2 Būstān-ı kūy-ı yārı ṣubḥ-dem ṣuvarmaġa
Kūze-i çeşmüm benüm döndi dūlābuñ ʿaynına

3 Çeşmesār-ı laʿl-i cān-baḫşuñ ṭururken ey perī
ʿĀşıḳ-ı dil-teşneler baḳmaz türābuñ ʿaynına

4 Dāneveş ögitmede gerdūn-ı gerdān ādemi
Cūy-ı bārān ile döndi āsiyābuñ ʿaynına

5 Ṣāniʿī eşk ile ger biñ çeşme peydā eyleseñ
Ḳaṭre gelmez ol şeh-i ʿālī-cenābuñ ʿaynına

[İ 189a]

1075 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Aḳışup çeşmümdeki çeşm-i pür-ābuñ ʿaynına
Teşne diller baḳmaz oldılar türābuñ ʿaynına

2 ʿAks-i ruḫsār-ı ṣafā-baḫşuñdan ırmaz gözlerin
Bir görinür vardur ey gül-çihre ābuñ ʿaynına

1074
5a: eşk ile ger] ger eşk ile, İ.
1075
2b: ābuñ] türābuñ, İ.

3 Reh-güẕārından ten-i zārı ġubār itmek neden
Ẕerrece gelse eger ol āfitābuñ ʿaynına

4 Üf diseñ uçar velī mest-i mey-i ʿışḳ olıcaḳ
Rūzgāra ḫaşm olur gelmez ḥabābuñ ʿaynına

5 Ẕerre iken gün gibi rifʿat bulurduñ Ṣadriyā
Ger ṭoḳınsa şiʿrüñ ol ʿālī-cenābuñ ʿaynına

1076 Ve lehu

1 Ol ḳamer-çihre dönelden āfitābuñ ʿaynına
Ḫˇāb girmez oldı bir şeb māh-tābuñ ʿaynına

2 Hecr-i laʿlüñle bilürdüñ dil ne ḳanlar yutduġın
Bir naẕar baḳsañ bu ben baġrı kebābuñ ʿaynına

3 Ey güher-pāre lebüñ yād itdügümce giryeden
Gözlerüm yaşı döner laʿl-i müẕābuñ ʿaynına

4 Ārzū-yı vaṣlı ḳo aldanma yāruñ ʿahdine
İʿtimād itme gel ey teşne serābuñ ʿaynına

5 Tāb-ı mihr ile dili çün rūşen itmekdür ġaraż
Çıḳsun ol göz kim baḳa Ṣadrī ʿitābuñ ʿaynına

1076 – İ.

6 Ṣoḳdı kīrün g.tüme dil-ber baña oldı süvār
Pāy-ı mevzūnın ḳodı gūyā rikābuñ ʿaynına

[B 164a]

1077 Merḥūm Şuhūdī

1 Göz ḳıpar her laḥẓa sāḳī laʿl-i nābuñ ʿaynına
Geldi gibi bāde-i gülgūn ḥabābuñ ʿaynına

2 Pāyuña yüz sürmedügiçün ider her dem fiġān
Yoḫsa ṭaşlarla döginmek gelmez ābuñ ʿaynına

3 Cām-ı mey alsañ ele devr içre ey Ḫūrşīd-fer
ʿAks-i rūyuñla döner ol āfitābuñ ʿaynına

4 Dāġlar üzre çeküp yir yir elifler cismüme
Nālelerle ser-te-ser döndüm rebābuñ ʿaynına

5 Ey Şuhūdī bezm-i ġamda şol ḳadar ḳan aġladum
Döndi gūyā çeşme-i çeşmüm şarābuñ ʿaynına

1078 ʿĀrif Çelebiyyü'z-Zaʿīm ʿĀlī-Miḳdār

1 ʿAks-i laʿlüñden ḳadeḥ beñzer şarābuñ ʿaynına
Nār-ı ḥasretle ciger döndi kebābuñ ʿaynına

2 Nāliş-i sūzān ile ḳadd-i ḫamīdem dir gören
Sāz-ı ʿuşşāḳ içre ḫoş dönmiş rebābuñ ʿaynına

1078
2b: içre] ile, İ.
4a: ḫāk-i pāyuñ] ḫāk-i pāy, İ.

3 Menʿ olaldan emr ile ḫum-ḫāneden beyʿ ü şirā
Kimse ḳoruḳ ṣıḳmaz olmışdur ḥabābuñ ʿaynına

4 Ḫāk-i pāyuñ ẕerresini tūtiyā gördi felek
Mīl-i zerrīn ile çekdi āfitābuñ ʿaynına

[İ 189b]

5 İñlerüm dūlābveş ʿĀrif ögindüm kevn içün
Çeşme-i çeşmüm dönüpdür āsiyābuñ ʿaynına

1079 Sipāhī Beg

1 Çöpce gelmez rind-i mey-ḫˇāra ḥabābuñ ʿaynına
Görinür var sāḳiyā beñzer şarābuñ ʿaynına

2 Mey-keş oldı ḳavm-i rindāna uyup zāhid velī
Ḳorḳum oldur duş ola bir gün kilābuñ ʿaynına

3 Mihr ü meh ṣanmañ anı pīr-i felek ʿaynek ṭutar
Baḳmaġ içün yüzine ol āfitābuñ ʿaynına

4 Ḫaṭṭ-ı laʿlüñ hecri giryān ideli ben teşneyi
Çeşme-i çeşmüm dönüpdür aḳar ābuñ ʿaynına

5 Bāde-i Kevṯer Sipāhīnüñ görinmez gözine
Düşeli ʿaks-i ḫayāl-i laʿl-i nābuñ ʿaynına

1080 Emānī-i Kātib

[B 164b]

1 Perde inmişdür diyü cām-ı şarābuñ ʿaynına
Aġlayu aġlayu aḳ düşdi ḥabābuñ ʿaynına

2 Kirpigine hīç ṣalındurmaz o gül meh-rūları
Ẕerrece gelmez kevākib āfitābuñ ʿaynına

3 Ḫāk-i rāhuñ gözlemekden her gice tā ṣubḥa dek
Ḳara ṣu inmiş meh-i ʿālī-cenābuñ ʿaynına

4 Kīmyā-yı ḫāk-i pāyuñla bulaldan reng-i rū
ʿAbher ü nergis görinmez ẕerre tābuñ ʿaynına

5 ʿĀşıḳ-ı dil-ḫasteler var meclis-i ʿışḳuñda kim
Ḳılca gelmez nālesi çeng ü rebābuñ ʿaynına

6 Şevḳ-i dīdāruñla cānā ḳan bulanıḳ aḳdılar
Döndi cūlar çeşme-i çeşm-i pür-ābuñ ʿaynına

7 Ḫākden ṭurdı kefen ber-dūş Emānī lāleler
Döndi gülşen mā-ḥaṣal rūz-ı ḥisābuñ ʿaynına

1080
2, 4 – İ.
5: çeng] ḫīk, B.
6b: pür-ābuñ] türābuñ, İ.

1081 Raḥīmī Beg ez-Zaʿīm ʿĀlī-Miḳdār

1 Ṭañ degül göz dikse meh her gün rikābuñ ʿaynına
Tūtiyādur ḫāk-i pāyuñ āfitābuñ ʿaynına

2 Serv-ḳaddüñ cüst ü cū itmekde her sū gözlerüm
Beñzer ol seyl-āb aḳan ḫūnīn-ḥabābuñ ʿaynına

3 Ḳadd-i dil-cūsı hevāsıyla yaşum cūy eyledüm
Āh bir dem gelmez ol ʿālī-cenābuñ ʿaynına

[İ 190a]

4 Gör bu çerḫi vuṣlata nevbet degirmendür daḫı
Dönmişem kendüm bilelden āsiyābuñ ʿaynına

5 Laʿl-i meygūnuñ görüp bir neşve taḥṣīl eylemiş
Raḳṣ urur cānā meger gelmiş zübābuñ ʿaynına

6 Āstānuñsuz cihān maʿmūresi ey genc-i ḫüsn
Gelmeye bir ḥabbe bu ḳalb-i ḫarābuñ ʿaynına

7 Ey Raḥīmī ben şarāb-ı ʿışḳ ile ser-mest iken
Gelmemişdi daḫı hīç bir şeyḫ ü şābuñ ʿaynına

1081 (G 285, s. 311, *Kütahyalı Rahîmî Divanı.*)
1a: göz dikse meh] meh dikse göz, *Kütahyalı Rahîmî Divanı.*
1b: tūtiyādur ḫāk-i pāyuñ] ḫāk-i pāyuñ tūtiyādur, *Kütahyalı Rahîmî Divanı.*
2b: aḳan] aḳar, *Kütahyalı Rahîmî Divanı.*
3a: dil-cūsı] dil-cūyı, *Kütahyalı Rahîmî Divanı.*
5b: urur cānā] urup cānlar, İ. zübābuñ] ḥabābuñ, İ.
6a: maʿmūresi] maʿmūresin, *Kütahyalı Rahîmî Divanı.*

1082 Şevḳiyyü'l-Mülāzım

1 Beñzeyelden eşk-i ḫūnīnüm şarābuñ ʿaynına
Dil tenūrında ciger döndi kebābuñ ʿaynına

2 Ruḫlaruñ dökse ʿaceb mi yüzi ṣuyın gülşenüñ
Gül yüzüñde şol ʿaraḳ beñzer gül-ābuñ ʿaynına

3 Nūr u fer virmezdi ger bir ẕerrece şems ü ḳamer
Baḳmasaydı rūz u şeb sen āfitābuñ ʿaynına

[B 165a]

4 Olduġıçün bu dü-çeşmüm cismüme başlu bıñar
Bu fenā cismüm hemān döndi türābuñ ʿaynına

5 Rūz u şeb kūyuñ ṭolaşmaġa ḳomaz bu Şevḳīyi
Ol raḳīb-i rū-siyeh dönmiş kilābuñ ʿaynına

1083 Ṣādıḳ Beg

1 Göz dikermiş beñzedüp laʿlüñ şarābuñ ʿaynına
Görinür var sāḳiyā beñzer ḥabābuñ ʿaynına

2 Mīl-i zerrīn ile her gün şaʿşaʿa keḥḥālveş
Ḫāk-i pāyuñ çekse ṭañ mı āfitābuñ ʿaynına

3 Seyl-i ġamdan kendümi ġarḳ-āb idüp öginmezin
Gözlerüm dönse dem-ā-dem āsiyābuñ ʿaynına

4 Nūş idüp cām-ı şarāb-ı nāzı bir gün ḳorḳarın
Ṭuş olursın ey gözi āhū kilābuñ ʿaynına

5 Ṣādıḳā bārān-ı mihr-i yārı ṭurmaz yaġdurur
Gözlerüm müjgān ile döndi seḥābuñ ʿaynına

[İ 190b]

1084 Raḥmiyyü'l-Ḳāżī

1 Cān cilā buldı çeküp derdin şarābuñ ʿaynına
Cāma düşdi göz yumup döndi ḥabābuñ ʿaynına

2 Ḥāʾil olan ebr ṣanmañ görmeyelden ruḫlaruñ
Giryeden indi ḳara ṣu āfitābuñ ʿaynına

3 Yüz sürerse pāyuña yollarda n'ola āfitāb
Tūtiyādur hey benüm rūḥum türābuñ ʿaynına

4 Sīḫ-i müjgānumda key her laḫt laḫt olmış ciger
Dīde tennūrında dönmişdür kebābuñ ʿaynına

5 Sīnem üzre Raḥmiyā şekl-i elif üstinde dāl
Bezm-i ġamda iñleyüp döndi rübābuñ ʿaynına

1085 Ḥaydarī-i Derviş

1 Nāẓır olup sen meh-i gerdūn-meʾābuñ ʿaynına
Oldı bu ʿālem ḳarañu āfitābuñ ʿaynına

2 Kuḥl idinmezse ġubār-ı pāyuñ ey Cemşīd-baḫt
Ḫāk ṭoldursun ṣabā Efrāsiyābuñ ʿaynına

1084
5a: dāl] dil, İ.

3 Mest olup būy-ı gül ile ʿandelīb eyler fiġān
Saḫt-dildür gelmez ey ġonçe ġurābuñ ʿaynına

4 Leblerüñ öpdükçe sāġar acıyup dil ḳan yudar
Sāḳiyā gelmez egerçi kim ḥabābuñ ʿaynına

[B 165b]

5 Kūhl-i erbāb-ı baṣīretdür ġubār-ı pāy-ı yār
Ey ṣabā ḳoyma anı her şeyḫ ü şābuñ ʿaynına

6 ʿAynuma gelmez benüm ser-çeşme-i āb-ı ḥayāt
Beñzeyelden Ḥaydarī yaşum türābuñ ʿaynına

1086 Fānī-i Dervīş

1 Dīde-i sāḳī görindükçe ḥabābuñ ʿaynına
Gözleri pür ḫūn olup döner şarābuñ ʿaynına

2 Bezme bī-bāde gelürse söyleñüz hīç gelmesün
Kim ḳoruḳ ṣızdurmazuz meysüz kebābuñ ʿaynına

3 Bir naẓar itmiş diyü dendānına ḥakkāklar
Mīller çekmiş baḳup dürr-i ḫoş-ābuñ ʿaynına

4 Göze göstermezse ol gün ben ġubārın ġam degül
Ẕerre ẕerre kim görinmez āfitābuñ ʿaynına

[İ 191a]

5 Cism-i zerdüm şöyle maḥv oldı ki Fānī ḫākümi
Yitmeye sürme çekerlerse zübābuñ ʿaynına

1087 Behişt̄i-i Vāʿiẓ

1 Döndi eşküm ḳulzüm-i endūh-ı ābuñ ʿaynına
Her ḥabābı hem sipihr-i nüh ḳıbābuñ ʿaynına

2 Şeh-süvārum ḫāk-i pāyuñ kuḥline ʿāşıḳ olup
Döndi şekl-i māh-ı nev zerr̄in rikābuñ ʿaynına

3 Nergis-i şehlā ki reşkinden çemende nev-bahār
...

4 Çerḫ elinden kendüm içün aġların ṣanma hemān
Cevce gelmez kimse bu naḥs-āsiyābuñ ʿaynına

5 Eylemişdür ḥasret-i ḫālüñ beni şöyle ḫayāl
Ey şeker-leb görmeye girsem zübābuñ ʿaynına

6 Ḫāk-i pāy-ı yār bir kuḥl-i cilādur kim anı
Ẕerre şeklinde çekerler āfitābuñ ʿaynına

7 Çeşm-i pür-eşk-i Behişt̄ide ḫayāl-i rūy-ı yār
Māh-tābuñ ʿaksidür kim düşmiş ābuñ ʿaynına

1087
3 – İ.
3b: B nüshasında yeri boş bırakıldığı hâlde mısra yazılmamıştır.

1088 [Remīmī]

1 Döndi eşküm giryeden sāḳī şarābuñ ʿaynına
Sīne tennūrında hem baġrum kebābuñ ʿaynına

2 Erzen itdi beñzümi cevce ögindüm gün velī
Eşküme baḳmaz ki döndi āsiyābuñ ʿaynına

3 Ḫaṭṭ-ı reyḥānın görelden gül-ʿiẕār-ı ḥüsninüñ
ʿAndelīb-i dil yaşın döndürdi ābuñ ʿaynına

4 Baḥr-ı eşküm öyle cūş idi ki cismüm zevraḳı
Döndi gird-āb-ı belā içre ḥabābuñ ʿaynına

5 Çün elif-ḳaddüñ Remīmī dāl durur oldı gözüñ
Beñzese miḥnetle ṭañ mıdur ʿaẕābuñ ʿaynına

1089 Ṣābiriyyü'l-Ḳāżī

1 Aġlamaḳdan döndi çeşmüm burc-ı ābuñ ʿaynına
Ey felek gelmez niçün ol āfitābuñ ʿaynına

2 Ḥumreti meyden degül gözler hilāl-ebrūlaruñ
Āl vālā ṭutdılar sāḳī ḥabābuñ ʿaynına

1088 – B.

1089

2a: ḥumreti] ḥürmeti, İ.

4b: ḥāʾil nesne] nesne ḥāʾil, İ.

6 – İ.

[B 166a] [İ 191b]

3 Ḫāk-i pāyuñ sürmesinden nūrlandurmış gözin
Bād ey meh-rū çekince āfitābuñ ʿaynına

4 Ḳanda gitsek ey perī bulur maḥalleñ itleri
Hīç ḥāʾil nesne olmazmış kilābuñ ʿaynına

5 Jāle ṣanma Ṣābirī bir gül ġam ile giryeden
Aġ düşdi nergis-i mest-i ḫarābuñ ʿaynına

6 Ṣābirī bir şeh-süvāruñ ġuṣṣasıyla żaʿfdan
Ḥalḳa ḥalka gözlerüm döndi rikābuñ ʿaynına

1090 Nevʿiyyü'l-Müderris

1 ʿAks-i ḫālüñ merdüm it sāḳī ḥabābuñ ʿaynına
Dönsün ol ḫūnīn olan mest-i ḫarābuñ ʿaynına

2 Bir nefes mevcūd isek bir demde maʿdūmuz diyü
Rūzgāruñ şiddeti gelmez ḥabābuñ ʿaynına

3 Zīver-i zerden geçüp şol kim ṭutar rāh-ı fenā
Ḫāk-i pāyın kuḥl iderler āfitābuñ ʿaynına

4 Seng-i cevr-i rūzgār ile iderler ġarḳ-ı ḫūn
Düşürenler göñlini ol laʿl-i nābuñ ʿaynına

1090 (G. 412, *Nevʿî Divanı*.)
1b: olan] ola, İ.

5 Rūy-ı zerd ü dāġ-ı sīneñ Nevʿiyā nergis-miṣāl
Döndürür āḫir senüñ cismüñ türābuñ ʿaynına

1091 Merḥūm Selmān Boḳa Düşdi

1 Ḥüsn ile rūyuñ dönelden āfitābuñ ʿaynına
Leblerüñ cānā dönüpdür laʿl-i nābuñ ʿaynına

2 N'ola ser-gerdān olup ṭaş ile dögsem kendümi
Devr elinden döndi başum āsiyābuñ ʿaynına

3 Ṭurımaz bir dem ayaġı üzre meclisde yine
Sāḳiyā geldi gibi bāde ḥabābuñ ʿaynına

4 Çün kemān-ı miḥneti ḳıldı ḥavāle çerḫ-i dūn
Yiridür nālişlerüm dönse rebābuñ ʿaynına

5 Ḥasret-i ḫālüñ beni şol deñlü nā-būd eyledi
Ṭuymaya girsem eger cānā zübābuñ ʿaynına

6 Ḫākden refʿ eyleyüp himmet iderse bu türāb
Kuḥl ide ehl-i naẓar Selmān türābuñ ʿaynına

1091
3a: bir dem ayaġı üzre meclisde] meclisde bir dem ayaġı üzre, İ.
4 – İ.

1092 Ümīdī-i Dānişmend

1 Giryeden aġardı göz döndi ḥabābuñ ʿaynına
Beñzedi cūy-ı sirişk-i dīde ābuñ ʿaynına

[B 166b] [İ 192a]

2 Cūy-bār-ı eşk ḫūn-ālūd olup oldı revān
Ḳāmet-i ḫam döndi bir cisr-i ḫarābuñ ʿaynına

3 Çeşm-i nemnāki şişüp ḫaylī hevālanmış yine
Var ise nesne ṭoḳınmışdur ḥabābuñ ʿaynına

4 N'ola ʿuşşāḳı göze göstermese meh-pāreler
Ẕerreler zīrā görinmez āfitābuñ ʿaynına

5 Tāra döndi cismüñ eyler bezm-i miḥnetde fiġān
Ey Ümīdī yine dönmişsin rebābuñ ʿaynına

1093 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Ḳanda beñzer ol dehen cām-ı şarābuñ ʿaynına
Bāde beñzer beñzemez ol laʿl-i nābuñ ʿaynına

2 Kirpigümde görinen ḳanlu ciger pergālesi
Beñzemez mi siḫe ṣancılmış kebābuñ ʿaynına

1092 (G 198, s. 178, *Ümîdî Divanı.*)
1b: cūy-ı sirişk-i dīde] çün bu sirişk-i dīde, *Ümîdî Divanı.*
2a: ḫūn] -, İ. oldı] gözden, *Ümîdî Divanı.*
2b: cisr-i ḫarābuñ] çenber ḫarānuñ, *Ümîdî Divanı.*
5a: cismüñ] cismi, *Ümîdî Divanı.*
1093
4 – İ.

3 Ṭurmadın başum döner mānend-i çerḫ aḳar yaşum
Beñzedürsem n'ola kendüm āsiyābuñ ʿaynına

4 ʿAyn-ı deryā olsa yaşum ġarḳa virür ʿālemi
Gelmez ey dil ol şeh-i ʿālī-cenābuñ ʿaynına

5 Sīneme çün dāġ yaḳduñ bir elif çek üstine
Bezm-i ġamda muṭribā döndür rebābuñ ʿaynına

6 Ey Belīġī çeşmelerle şehri maʿmūr eyleyen
Ṣu yirine sīm ḫarc itdi türābuñ ʿaynına

1094 ʿAhdī

1 Beñzedi cāma gözüm eşküm şarābuñ ʿaynına
Merdüm-i dīdem n'ola dönse ḥabābuñ ʿaynına

2 Şöyle inceldüm ḫayāl-i ḫāl-i mū-dāruñla kim
Gelmeye çöpce eger girsem zübābuñ ʿaynına

3 Böyle rūşen olmaz idi çekmese ḳaḥḥāl-ı ṣubḥ
Mīl-i zerle ḫāk-i pāyuñ āfitābuñ ʿaynına

4 Rūşen itdi nūr-ı sırr-ı *men ʿaref* le ḳalbini
Ḫāk-i pāyın kuḥl idinen āfitābuñ ʿaynına

5 Cūy-ı eşküm üzre ʿAhdī çeşm-i ḫūn-bārum ile
Bu ser-i ser-geşte döndi āsiyābuñ ʿaynına

[İ 192b]

1095 Mevlānā Sebzī-i Ḫaṭīb

1 Kim naẓar eylerse ol ʿālī-cenābuñ ʿaynına
İltifāt itmez hilāl ü āfitābuñ ʿaynına

[B 167a]

2 Bādeden ṣanmañ ḳararmışdur beyāż dīdesi
Ṭurdı ḫūn-ı ʿāşıḳān ol pür-ʿitābuñ ʿaynına

3 Nice sākin eyleyem ṭūfān-ı eşküm bilmezin
Ġarḳa virüp ʿālemi çıḳdı seḥābuñ ʿaynına

4 Ben ezel mey-ḫānesinde rind-i dürd-āşām iken
Gelmemişdi mül daḫı mest-i ḫarābuñ ʿaynına

5 Sebzīye cellād-ı fürḳat ol ḳadar eyler ʿaẕāb
Aña raḥm eyler gören gelmez ʿaẕābuñ ʿaynına

1096 ʿUlvī-i Dānişmend

1 Seng-i ġamla dil dönelden āsiyābuñ ʿaynına
Ḳāmet-i ḫamla yaşum döndi dūlābuñ ʿaynına

2 Şemʿ-i bezm-i ḥüsn-i yāra göz diker itmez ḳarār
Meclis-i meyde görinür var ḥabābuñ ʿaynına

3 Ġamze-i ḫūn-rīz ile içdüñ ṣu gibi ḳanumı
Gelmedi hīç nergis-i mest-i ḥarābuñ ʿaynına

4 Başalı pāyuñ gözine ey şeh-i iḳlīm-i nāz
Pāyesi māh-ı nevüñ gelmez rikābuñ ʿaynına

5 Bir naẓarda āfitāba şems ider ẕerreyi
Āferīn ʿUlvī şeh-i ʿālī-cenābuñ ʿaynına

1097 Keyfī-i Nā-Şād

1 Māʾil oldum bir lebi ʿayn-ı şarābuñ ʿaynına
Giryeden iki gözüm döndi ḥabābuñ ʿaynına

2 Ḥasretinden niçe demdür göz yumup biñ biñ döker
Çeşm-i ḫūn-ābum dönüpdür āsiyābuñ ʿaynına

3 Cüst ü cū itdükçe ol serv-i revānı ṣu gibi
Çeşme-i çeşmüm döner ʿaynıyla ābuñ ʿaynına

4 Vaṣl-ı yārı ṣu ḫayāl idüp diñüz her teşne-leb
Göz ḳarardup meylüñ olmasun serābuñ ʿaynına

5 Ḳo ayaġı ayıġuz başdan bize yan başdı ṣun
Ola kim Keyfī gele ol laʿl-i nābuñ ʿaynına

[İ 193a]

1098 Ser-Tiryākiyān-ı Ḳahve-ḫāne Meze-i Her Āşnā vü Bīgāne Şāʿir-i Ḫalā-Ṭabīʿat Ekl-i Necāset Bī-Behre vü Poḫ-Çihre Meẕmūm-ı Ḫalḳ Gidi-i ʿAlaḳ Mürīd-i Merīd Nesl-i Yezīd Yaʿnī Ṣiyāmī-i Pelīd

Beyt:

Laʿnetu'llāhi ʿaleyhi ve iḫvetihi

[B 167b]

Ve ʿalā min tabaʿu'n-nāsi tabaʿiyyetihi

Ġazel:

1 Ṭās-ı devrān döndi ey sāḳī ḥabābuñ ʿaynına
Ḳanlu yaşum cām-ı çeşmümde şarābuñ ʿaynına

2 Dāġ-ı sīnem kāse vü çevgānum olmışdur kemān
Nālemi gūş it benüm döndüm rebābuñ ʿaynına

3 Eşk-i çeşmümden dönüpdür mihr ü meh ṣanma anı
İki gözlü bu felek bir āsiyābuñ ʿaynına

4 Ey gül-i bāġ-ı İrem seyr it ser-i kūyuñda gel
Çeşmeye çeşmüm yüzüm döndi türābuñ ʿaynına

5 Ġam ocaġında Ṣiyāmī döndi baġrum dem-be-dem
Āteş-i sūzān ile yanmış kebābuñ ʿaynına

1098
2, 3, 4 – İ.

1099 Merḥūm Nāzükī Birāder-i Ḳāżī ʿİşretī

1 Bezm-i ġamda beñzeyüp yaşum şarābuñ ʿaynına
Murġ-ı dil büryān olup döndi kebābuñ ʿaynına

2 Münḥanī ḳāmetle gird-āb-ı sirişkümden beni
Devr-i gerdūn döndürüpdür āsiyābuñ ʿaynına

3 Öykünürse rūyuña āb-ı gül-i āteş-ʿ iẕār
Ḫāk ḳoysun bād-ı ġam her laḥẓa ābuñ ʿaynına

4 Ḳāmetüm çeng itdi dil-ber cevri ḳānūn eyleyüp
Döndi nālem naġme-i ṣavt-ı rebābuñ ʿaynına

5 Merdüm-i çeşmüm bıñarı başdan avlayup yine
Göz ucıyla Nāzükī baḳmaz türābuñ ʿaynına

1100 ʿİlmī-i Dānişmend Ḳaramanī

1 Her ne dem gelse şarāb-ı laʿl-i nābuñ ʿaynına
Acılıḳlar gösterür girmez ḥabābuñ ʿaynına

2 Ḳanlu yaş aḳıtması baġrı delinmekden degül
Girdi dūd-ı āteş-i ḥasret kebābuñ ʿaynına

3 Böyle ṭuġyān eyleyüp itmezdi taġyīr-i mizāc
Var ise eşküm ḳarışmışdur türābuñ ʿaynına

1100 (Şiirin 2. beyti, *Ahdî Tezkiresi*, s. 234'te yer almaktadır.)
2b: yaş aḳıtması] yaş aḳıdur, *Ahdî Tezkiresi.*

4 Sīnemüñ peyveste dāġı ḳaddümüñ ḫam-geştesi
Beñzemişlerdür def ü çeng ü rebābuñ ʿaynına

5 ʿİlmiyā gūyā zemīn ü āsmān seng olması
Ādemi gendüm ḳalur bu āsiyābuñ ʿaynına

1101 Merḥūm Lāzımī Beg Aṭanevī

[B 168a][148]

1 Çekmez ise ey reh-i dil-ber türābuñ ʿaynına
Göreyin ṭopraḳ ṭola çeşm-i pür-ābuñ ʿaynına

2 Öldügümde aġlayu aġlayu örtilmiş gözüm
Beñzer ol baḥr-ı fenā içre ḳıbābuñ ʿaynına

[İ 193b]

3 Mey gibi nūş eylemeñ meclisde ḳanum dem-be-dem
Ḳaṭrece gelmez görüñ ol laʿl-i nābuñ ʿaynına

4 Kūyuñ içre itlerüñle ṣubḥa dek bī-ḫˇābluḳ
Hīç gelmez ʿāşıḳ-ı bī-ḫūrd u ḫˇābuñ ʿaynına

5 Göz göz olmış tīr-i āhumla vücūd-ı çerḫ de
Lāzımī dönmiş hemān cism-i ḫarābuñ ʿaynına

---

[148] Sayfa kenarında kime ait olduğu tespit edilemeyen aşağıdaki şiir parçası yazılmıştır.
[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]
1 Geldi bir nāme ki taḥsīn oḳınur ḫāmesine
Ki gören ʿāşıḳ olur ṣūret-i ser-nāmesine

2 Şöyle oldı bu göñül ḫaṭṭına ḳılduḳda naẓar
Vāṣıl oldı ṣanasın bende-i ʿıtḳ-nāmesine

1102 Ḥaydaru'l-Ḳāżī

1 Mest-i ʿışḳ olup dönen yaşı şarābuñ ʿaynına
Hīç gelmez sāḳiyā hergiz şarābuñ ʿaynına

2 Ögidüp gendüm gibi erzen ne bulsa ḥāṣılı
Döndi bu çerḫ-i felek bir āsiyābuñ ʿaynına

3 Gün yüzüñden iktisāb-ı nūr iderken kim baḳar
Çeşme-i envār olursa āfitābuñ ʿaynına

4 Her biri bir cām-ı Cem ʿālem-nümādur şöyle bil
Al ele cām-ı meyi gör baḳ ḥabābuñ ʿaynına

5 Yine tenhā mı öper laʿl-i nigārı reşkden
Ḳanlu yaşlar dökdügi gelmez kebābuñ ʿaynına

6 Nīl-i eşküñ Ḥaydarā başı ciger ṭaġındadur
Bildiler ḳandan gelen baḳan ol ābuñ ʿaynına

1103 ʿIşḳī-i Üsküdārī

1 ʿAks-i laʿlüñ düşeli cām-ı şarābuñ ʿaynına
Sāḳiyā āvāreler düşdi ḥabābuñ ʿaynına

2 ʿIşḳ ḫamrın Ḳays ile bir ḫumdan içdük geçdi ol
Gelmedi hergiz bu ben mest-i ḫarābuñ ʿaynına

1102
İ nüshasında 3, 4 ve 5. beyitler yer değiştirmiştir.

1103
3 – İ.

3 ʿĀrife ẓulmetde envār-ı tecellī gösterür
Ey gönül ʿibret göziyle baḳ ġurābuñ ʿaynına

4 Giceyi gündüz gibi görürdi ey meh çekseler
Tūtiyā-yı ḫāk-i pāyuñ āfitābuñ ʿaynına

5 Çeşm-i aʿdā yumılup nuṣret gözi peydā olur
Ey şeh-i ġāzī ḳadem baṣsañ rikābuñ ʿaynına

6 Virdi ʿayn-ı ʿIşḳīye tāb-ı cemālüñden żiyā
Baḫş iden nūr-ı Yaḳīnī bu türābuñ ʿaynına

[B 168b] [İ 194a]

1104 Ārāmī-i Mevlevī

1 Beñzeyelden gözlerüm cām-ı şarābuñ ʿaynına
Miḥnet ocaġında dil döndi kebābuñ ʿaynına

2 Nice ṭoyınca temāşā eyleyem ruḫsārını
Yüze yüz göz mi döyer ol āfitābuñ ʿaynına

3 Āteş-i āhum cihāna bir ḥarāret virdi kim
Tūtiyādur ḳaṭre-i bārān seḥābuñ ʿaynına

4 Şol ḳadar fānī görindi künbed-i mīnā-yı çerḫ
Baḳdum idi beñzer āb üzre ḥabābuñ ʿaynına

5 Dāneyi gendüm gibi un eyler ʿömr-i ādemi
Dönmiş Ārāmī bu gerdūn āsiyābuñ ʿaynına

1105 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Tā ki geldi cām-ı laʿlüñden şarābuñ ʿaynına
Sāḳiyā ʿālem görinmez hīç ḥabābuñ ʿaynına

2 Münkesif ṣanma felekde intizār ile saña
Ḳara ṣular indi ey māh āfitābuñ ʿaynına

3 Aġlamaḳdan şevk-i dīdāruñla olmışdur ʿalīl
Yaḫ degül ʿaynek ṭutar bu dehr ābuñ ʿaynına

4 Döne döne çerḫ elinden aġlamaḳdan dāʾimā
Aḳ düşdi niçe kerre āsiyābuñ ʿaynına

5 Gülşene öykünmeye şimdi bahār ile cinān
Ey Beḳāyī gelmeye Kevṯer türābuñ ʿaynına

1106 Recāyī-i Dānişmend

1 Beñzeyelden kāse-i çeşmüm dūlābuñ ʿaynına
Çaġlayup cūş itdi yaşum beñzer ābuñ ʿaynına

2 Laʿl-i meygūnında yāruñ görinen tebḫāleler
Bāde-i gül-rengde beñzer ḥabābuñ ʿaynına

1105
3b: ʿaynek] bu dehr, İ.

3 Ḫırmen-i ʿālemde ʿömrüm ḥāṣılın virdüm yile
Dāneyem düşdüm ṣanasın āsiyābuñ ʿaynına

4 Seyl olur gözden yaşum mānend-i ebr-i āsmān
Nāẓır olsam bir naẓar sen āfitābuñ ʿaynına

5 Bāde-i bezm-i elest ile ezelde mest olan
Ṣāḳiyā öpmez lebüñ gelmez şarābuñ ʿaynına

[İ 194b]

6 Ey Recāyī ġāfil olma aç gözüñ gerdūn-ı dūn
Ḫāk ḳoymışdur Cem ü Efrāsiyābuñ ʿaynına

[B 169a]

1107 Tābī-i Dānişmend

1 Beñzedi yanmaḳda çün cismüm kebābuñ ʿaynına
Nāleler ḳılmaḳda dil döndi rebābuñ ʿaynına

2 Yaş döker çeşm-i ʿalīlüm gibi ṭurmaz rūz u şeb
Var ise çūb düşdi ey dil āsiyābuñ ʿaynına

3 Ṣūret-i cismüm bozaldan dest-i cevr-i rūzgār
Döndi dil maʿmūresi deyr-i ḫarābuñ ʿaynına

4 Ḳāfda ʿAnḳā-yı dehr-i dūna istiġnā ider
Gelse şevḳ-i bāde-i laʿlüñ zübābuñ ʿaynına

5 İşümüz altuna döndürmek olurdı Tābiyā
Bir naẓar ṭoḳınsaġ olʿizzet-meʾābuñ ʿaynına

1108 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Beñzeyelden ḳand-ı laʿlüñ şehd-i nābuñ ʿaynına
Döndi ḫālüñ anda bir müşgīn zübābuñ ʿaynına

2 Gözleri ḳarardı ʿaks-i laʿl-i rengīnüñ görüp
Düşdiler āvāreler sāḳī şarābuñ ʿaynına

3 Dāġum üzre bir elif çekdüm bu tār-ı zülf ile
Bezm-i ġamda fi'l-meṣel döndüm rebābuñ ʿaynına

4 Rūy-ı pür-envāruña baḳmazsa zāhid vechi var
Şeb-pere ṭāḳat getürmez āfitābuñ ʿaynına

5 Öyküneldi eşküme ḫāk-i tenüm ber-bād idüp
Bir avuç ṭopraḳ ḳodı āhum türābuñ ʿaynına

6 Bezm-i meyde baş açıḳ mestāne ṭurmaz devr ider
Bāde-i laʿl-i lebüñ gelmiş ḥabābuñ ʿaynına

7 Pāy-ı yāra yüz sürer gördüm bükildi ḳāmetüm
Ey Ġıyāṣī reşk ile döndüm rikābuñ ʿaynına

8 Mülk-i istiġnāda dehrüñ Mālik-i Dīnārıyam
Çihre-i zerdüm dönelden zer-i nābuñ ʿaynına

1108
1b: zübābuñ] rebābuñ, B.
5 – İ.

1109 Fenāyī-i Dervīş

1 Pārelendi döndi dil dūde kebābuñ ʿaynına
Beñzedi yaşum o dem sāḳī şarābuñ ʿaynına

[İ 195a]

2 Gülşen-i kūyuñ ṭolanursam n'ola ey ġonçe-fem
Dem-be-dem yaşum döner aḳar dūlābuñ ʿaynına

3 Āhum oḳ eşküm veter ḳaddüm kemāna döndi āh
Beñzedi nālem firāḳ ile rebābuñ ʿaynına

[B 169b]

4 Ḫalḳ-ı ʿālem emrine rām olmış iken rūzgār
Ḫāk ḳoydı ʿāḳıbet Efrāsiyābuñ ʿaynına

5 Rūzgār eylerse cismüm kūy-ı dil-berde ġubār
Tūtiyā ola Fenāyī āfitābuñ ʿaynına

1110 Mesīḥī-i Ermenī-i Tebrīzī

1 Eşk baġrum ḳanıdın döndi şarābuñ ʿaynına
Dil maḥabbet sūzıdın murġ-ı kebābuñ ʿaynına

2 …
Döndi gül-berg-i ter üstinde kilābuñ ʿaynına

3 Her ṭaraf bütler ḫayāli birle bu vīrāne dil
Döndi bu dār içre bir deyr-i ḫarābuñ ʿaynına

1110
2, 3, 4, 5 – İ.
2a: B nüshasında yeri boş bırakıldığı hâlde mısra yazılmamıştır.
5a: B nüshasında yeri boş bırakıldığı hâlde mısra yazılmamıştır.

4 Eyle kim ḫaṭṭ içre laʿli virür emvāta ḥayāt
Döndi ẓulmetde olan ey Ḫıżr-ı ābuñ ʿaynına

5 …
Her ṭaraf regler ile dönmiş rebābuñ ʿaynına

6 Mubṣır olur çün Mesīḥī her ki eyler tūtiyā
Ḫāk-i pāyın Ḫusrev-i mālik-riḳābuñ ʿaynına

[mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün]

1111 Ez-ān Merḥūm Pādişāh-ı Ġāzī Ḫān Sulṭān Süleymān ʿAleyhi'r-Raḥme ve'l-Ġufrān

1 Mihrüñ vaṭan ey dost ṭutaldan dil içinde
Rūşen görinür gün gibi ʿışḳum il içinde

2 Tīmār-ı ġamı vireliden şāh-ı maḥabbet
Göz yaşlarını itdüm anuñ ḥāṣıl içinde

3 Āhum buluṭı yaġmurını dökeli gözden
Ġarḳ eyledi bu cismümi ḳaldum sil[149] içinde

4 Laʿl-i lebüñüñ yādına āşüfte göñül āh
Mey-ḫānelere düşdi yatur ḳanzil içinde

5 Deryūze eyle geldi yüzüñ göre Muḥibbī
Maḥrūm anı eyleme gel sāʾil içinde

[B 170a]

1112 Meʾābī -i Müderris

1 Dil rāh-ı maḥabbetde ḳalaldan gil içinde
Nālem ceresi diller olupdur il içinde

1111 (G 2381, s. 696, *Muhibbî Divanı.*)
5a: eyle] ide, *Muhibbî Divanı.*
[149] "Seyl" kelimesi kafiye gereği "sil" şeklinde okunmuştur.
1112
5 – İ.

2 Ekdüm şu ḳadar toḫm-ı ġam-ı ʿışḳ göñülde
Cān ḫırmeni vardı yile yoḳ ḥāṣıl içinde

3 Dergāhuña bayram ide ey şāh felek-i raḫş
ʿİd ayı iki kerre gelür bir yıl içinde

[İ 195b]

4 ʿĀrī iseñ ʿāriyyet-i zerḳ ile riyādan
Vāʿiẓ ya bu ġavġā ne durur bu il içinde

5 Çeşmümde ḫayālī bilüñüñ k'ola ṣaçardum
Diñmez yaşı lā-büdd eger olsa ḳıl içinde

6 Emvāc-ı ḫayālāt ile deryā-yı maʿānī
Maḥv oldı Meʾābī gibi deryā-dil içinde

1113 Nevālī-i Müderris

1 Eşk ü ten-i ḫāk ile dilüm müşkil içinde
Hīç rāḥat-ı ḳalb ola mı āb u gil içinde

2 Ṣūfī ḫum-ı mey bāṭınına ṣāfī-naẓar ḳıl
ʿĀrif geçinürsin ne var anuñ bil içinde

3 Ḳopdı yüregüm çekdügi dem tīrini cāmuñ
Peykānı bedel ḳaldı dil-i bī-ġıl içinde

[B 170b]

4 Ḳandurdı ḥayāt ābına ʿāşıḳları tīġüñ
Bir kerre içürseñ n'ola ben bī-dil içinde

5 Dünyā didügüñ rıḫlet evidür çü Nevālī
Git ʿāḳıl iseñ ṭutma anuñ menzil içinde

1114 Emānī-i Dānişmend

1 Bulmış idi Leylīsini Mecnūn dil içinde
Ad idi hemān Leylīye meyli il içinde

2 Menzilgeh-i Leylī-i ḥaḳīḳat idi Mecnūn
Bir ṣūret idi Leylī daḫı maḫmil içinde

3 Çāh-ı ẕeḳanuñdan dem urar siḥr ü füsūnda
Hārūt ile Mārūt çeh-i Bābil içinde

4 Bir ḳılca belürdi miyānuñ bu ne sırdur*
Ġayb oldı dil-i ḫalḳ-ı cihān bir ḳıl içinde

5 Maḳbūl-i cihān oldı zamānuñda Emānī
Bir gevher-i yek-tā idi āb u gil içinde

1115 Baba Biʿatī Ḳalender

1 Tīr-i müjeñ ey ḳaşı kemānum dil içinde
Meydānlar olup dikdi nişān menzil içinde

2 ʿAnber ḫaṭuñ içindeki ol ḫāl-i siyāhuñ
Ṣan müşg-i Ḫotendür ki ḳarışmış ḳıl içinde

1114

Başlık: B nüshasında başlığın altına farklı bir mürekkep ve kalemle sonradan eklendiği anlaşılan "*Murād-ı(?) Emānī Kātibdür*" ifadesi yazılmışdur.

4a: bir] bu, B.

[İ 196a]

3 Evṣāf-ı dehānuñla miyānuña gelicek
Bir ḳılca ḳalur çıḳmaġa cān müşkil içinde

4 Nergis gibi açdı gözini ḫ̆āb-ı ʿademden
Leylīsini Mecnūn göricek maḥmil içinde

5 Cemʿ olmadı ey Biʿatī bu ʿaḳl-ı perīşān
Sevdā-zededür ḳaldı ġam-ı kākül içinde

1116 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Cānāne nihān cānda vü cān da dil içinde
ʿĀrif geçinen kişi ne arar il içinde

2 Eglence mi olurdı ḫayālüñ şeb-i ġamda
Maḥbūb ḳalup olmasa ehl-i dil içinde

3 Gören ṣanemā ḫaṭṭ ile ḫālüñ ẕeḳanuñda
Cādūlara beñzetdi çeh-i Bābil içinde

4 Ḳaysuñ ġam ile maʿnīde bir ṣūreti ḳalup
Leylī ile giderdi bile maḥmil içinde

[B 171a]

5 Bir gevher-i deryā-yı ezeldür bu Beḳāyī
Ey ḫ̆āce anı ṣanma ki ḳalur gil içinde

1117 Ṣānī Beg

1 Ḳaysuñ görüp aġladuġın ehl-i dil içinde
Leylī oturup ḫande ider maḥmil içinde

2 Geşt-i ser-i ḳūyuñda ʿadū gördüm ot otlar
Buldum o ḫarı arayuraḳ ḥāṣıl içinde

3 Murġān-ı ḫoş-āvāz çemen-i şāḫ-ı gül üzre
Gül cāmiʿ i muḳrīleridür maḥfil içinde

4 Tīr-i müjeñi ey ḳaşı yā sīneme göndür
Kim cāy-ı nişānī ḳıla bu menzil içinde

5 Tek şiʿ re heves eylesün ol dil-ber-i raʿ nā
Emrī gibi şāʿ ir ideyin bir yıl içinde

6 Gördüm seḥerī Ṣānī-i mest-i mey-i ʿ ışḳı
Düşmiş ser-i kūyuñda yaturdı gil içinde

[İ 196b]

1118 Tābī-i Dānişmend

1 Cāy itmiş iken naḳş-ı ḫayāli dil içinde
Gör Ḳaysı ki Leylīyi ṣanur maḥmil içinde

2 Çoḳ kimse oḳın eyledi pür-tāb velīkin
İrişmedi maḳṣūdına bu menzil içinde

1118
4b: bilsem] bil, İ.

3 Gül cāmiʿ idür gülşen ü murġān aña ḥuffāẓ
Olursa n’ola bülbüli ser-maḥfil içinde

4 Ḳan içmegi müjgānlarınuñ ḳanḳısı ister
Bilsem n’ola ey dil bir ālāy ḳātil içinde

5 Tābī̇ ṣaçalı toḫm-ı belā mezraʿ-ı cisme
Çoḳ cevr ü sitem itdi anuñ ḥāṣıl içinde

1119 Ḥıfẓī̇-i Dānişmend

1 Bir aġzı duʿālı ki meṣeldür il içinde
Āh olsa niyāz eylese ben bī̇-dil için de

2 Taḫmī̇r-i yed-i ḳudret imiş sī̇ne-i ādem
Gül-būy-ı maḥabbet uyımış bu gil içinde

3 Rūşen-dil imiş pertev-i ī̇mān ile ervāḥ
Envār-ı Nebī̇den yaḳılan ḳandī̇l içinde

4 Maḥfilde dinür ʿaynı ile Leylī̇ye ṣūret
Maḥmil çoġ olur yola giden maḥmil içinde

[B 171b]

5 Sevdā-yı ser-i zülf yolın ṭutalı Ḥıfẓī̇
Görmişler ayaḳ ḳarada ser-menzil içinde

1120 Fevrī Efendi

1 Cān gibi nihāndur ġam-ı laʿlüñ dil içinde
Bilsem ya nedür bu didiḳodı il içinde

2 Laʿlüñ ġamın ey rūḥ-ı revānum gibi buldum
Her regde vü her peyde vü her mafṣıl içinde

3 Yıldan yıla raʿnā olur ey ġonçe ʿiẕāruñ
Aḳ gül gibidür tāzelenür her yıl içinde

4 Dil-dādelere ḫışm ile sögerseñ efendi
Depret lebüñi luṭf ile ben bī-dil için de

5 Mecnūn gibi dīvāne olup ṭaġlara düş kim
Bu dehr-i denīnüñ ṭuramaz ʿāḳıl içinde

[İ 197a]

6 Keşf eyle ledün ʿilmini bil rāz-ı miyānın
Kim ehl-i naẕar sırrı bulur bir ḳıl içinde

7 İmānını Fevrī ile ḳabre bile göndür
Tenhā ḳoma yā Rab ḳuluñ ol menzil içinde

1121 Ve lehu

1 Deryā-yı felek ʿışḳ ile memlū dil içinde
Bir ḳaṭreye beñzer yem-i bī-sāḥil içinde

1120
3b: tāzelenür] tāze olur, İ.
1121
4b: biñ] bir, İ.

2 Zencīr-i cünūnumdaki ʿuşşāḳa baḳanlar
Mecnūnı bulur silsilenüñ ʿāḳıl içinde

3 Bu mūy gibi cismüme ṣıġdı ġam-ı ʿışḳuñ
Bir baḥrı Ḫudā ḳıldı nihān bir ḳıl içinde

4 Yüz yılda gelür bir er olur maṣlaḥ-ı ʿālem
Bir ʿāşıḳ evet gelse yiter biñ yıl içinde

5 Bir ad idüp ol Leylī-i Mecnūn gibi Fevrī
Düş dillere rüsvā-yı cihān ol il içinde

1122 Rıżāyī

1 Leylīyi görüp Ḳays dimiş maḥmil içinde
Ṣan rūḥ-ı revāndur bedenümde dil içinde

2 Meh gibi felek ṭoġmaduġa döndüre bir gün
Bir gice kim aḫşamlasa bu menzil içinde

3 Ek mezraʿa-i dehri ne biterse ki andan
Yoḳ ḥabbe ḳadar nefʿi anuñ ḥāṣıl içinde

[B 172a]

4 …
Ṭurmaḳ ḳatı bu ġamkedenüñ müşkil içinde

1122
4 – İ.
4b: B nüshasında yeri boş bırakıldığı hâlde mısara yazılmamıştır.

5 Ḳaldur ḳoma ṭopraḳda Rıżāyī ḳuluñ ey şeh
Çoḳ gevher-i nā-yāb bulınur gil içinde

1123 Nāsī-i Abdāl

1 Mihr-i hevesüñ var idi cān u dil içinde
Ādem yoġ iken daḫı bu āb u gil içinde

2 Peykān-ı müjeñ tīrini cān ṣadra geçürdi
Ey ḳaşı kemān şimdilik ehl-i dil içinde

3 Ḥall idemedi mesʾele-i bāde-i ʿışḳı
Müftī-i zamān ḳaldı ʿaceb müşkil içinde

[İ 197b]

4 Ser-menzil-i maḳṣūd ise bu yolda murāduñ
Ġafletde ṣaḳın yürime bu menzil içinde

5 Bir şemʿ-ruḫuñ āteşine dün gice Nāsī
Pervāne gibi yaḳdı özin maḥfil içinde

1124 Merāmī Beg

1 Yir itmiş idüm ʿışḳına anuñ dil içinde
Leylī daḫı yir eylemeden maḥmil içinde

2 Sīnemde ḫayāl-i leb-i laʿl ü dür-i dendān
Şol cevhere beñzer ki ḳalupdur gil içinde

3 Öldürür iken gözlerüñ irür baña ġamzeñ
N’eylerdi ʿaceb ol da iki ḳātil içinde

4 Ger dīde-i ʿaḳl ile naẓar eyler iseñ ḫalḳ
Ṣan rāḥile beñzer k’oturur menzil içinde

5 Yap ḫāṭır-ı vīrānını ʿālemde faḳīrüñ
Ḫayr ile añılmaḳ dileseñ maḥfil içinde

6 Bir zen delüsi olmış idi deşt-i fenāda
Mecnūnı kim añar ʿacabā ʿāḳıl içinde

7 ʿĀlemde gedā didügüñi gör ki Merāmī
Bir şāh-ı velāyet durur el-ḥaḳ il içinde

1125 Raḥmiyyü’l-Müderris

1 Pür-ʿuḳde göñül zāruña oldı dil içinde
Şol dil gibidür nāleler eyler zil içinde

2 Ser-mest gözüñ ḫancer alupdur ele ġamzeñ
Cān ḳurtara mı dil bu ḳadar ḳātil içinde

[B 172b]

3 Cān naḳdin alur düzd-i hevā kīse-i tenden
Ġafletle şu kim ḫˇāb ide bu menzil içinde

1125
1a: zāruña] rāzuña, İ.
1b: zil] il, B.

4 Alnuñla ruḫuñ hecr deminde dile ʿarż it
Zīrā ki iki ʿīd gelür bir yıl içinde

5 Raḥmīyi görüp ḫāk-i meẕelletde elin al
Ol gevher-i pākīze ḳalupdur gil içinde

[İ 198a]

1126 Reʾyī-i Zerd Dānişmend

1 Ṣaḳlar ġam-ı ḫālüñ ten-i ḫāki dil içinde
Ḳor neşv ü nemā bulmaġa toḫmı gil içinde

2 Yollara düşüp nāḳa-i Leylīye ṭaḳılmış
Ḳaysuñ dilidür nāleler iden zil içinde

3 Şābāş şu Mecnūna ki Leylīsi yolında
Hem dilde göre cilveyi hem maḥmil içinde

4 Ey Ḳays tehī ḳaldı dime mey-kede-i ġam
Var sencileyin bir niçe lā-yaʿḳıl içinde

5 Güm-rāh diyü ʿāleme ġaflet naẕarın ḳo
Kim oldı niçe ḳāfile bu menzil içinde

6 Peykānuñı göñlümde görince didi tīrüñ
Bildük anı kim olur imiş dil dil içinde

1126
7a: ḳāʾil] ḳābil, İ.
7b: ḳābil] ḳāʾil, İ.

7 Ḳāʾil sözüñe dir dimez ey Reʾyī suḫen-dān
Kim gördi miṣālüñ bu ḳadar ḳābil içinde

1127 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Ḳaldum reh-i miḥnetde ayaġum gil içinde
Bir dest-res olur bulımadum il içinde

2 Aġyār-ı Ebū Cehle ḳo mühr itmegi şāhum
Bir āh ider olsun bu ḳadar cāhil içinde

3 Bir rind-i mey-āşāmī durur sāḳī-i devrüñ
Var ise ayaġın çeker ey dil il içinde

4 Dil-ber göreyin ḳanda yatur tīrümi dirse
Dil sīneñi gelsün ḳo arasun dil içinde

5 Ser-menzil-i maḳṣūda elüm irmedi Ṣadrī
Ḳaldum reh-i miḥnetde ayaġum gil içinde

1128 Ümīdī-i Dānişmend

1 Yir itdi ḫayāl-i ser-i zülfüñ dil içinde
Leylīyi ḫayāl itdi gören maḥmil içinde

[B 173a][150]

2 Ey serv-i ḫırām aġlamadan reşk-i ḫadüñle
Ḳaldı ayaġı āb-ı revānuñ gil içinde

1128 (G 195, s. 176, *Ümîdî Divanı.*)
2a: ḫadüñle] ruḫuñla, *Ümîdî Divanı.*
3a: bu dil ceres oldı] dildür ceres içre, *Ümîdî Divanı.*
[150] B nüshasında sayfanın kenarında okunamayan bir mühür bulunmaktadır.

3 Şerḥ itmege feryādumı bu dil ceres oldı
Peykān-ı ḫadeng-i ġam-ı ġamzeñ dil içinde

[İ 198b]

4 Pervānesine mātem idüp şemʿ-i şeb-efrūz
Yanar yaḳılur ṣubḥa degin maḥfil içinde

5 Bir gün ola kim ire nişānına Ümīdī
Āh oḳlarını at yüri bu menzil içinde

1129 Kevşerī-i Işıḳ

1 Yād olmadı ʿAẕrā ile Vāmıḳ il içinde
Meşhūr idi nāmum benüm ehl-i dil içinde

2 Ṣaḥrā-yı ġama uġradı hecrüñde yolum āh
Ḳaldum bir ucı bucaġı yoḳ menzil içinde

3 Ey zāhid eger puḫte-dil olmaḳ ise maḳṣūd
Tennūr-ı ġamuñ niçe zamān yaḳıl içinde

4 İl ẕevḳ u ṣafā ḥāṣıl ider ṣaḥn-ı cihānda
Ben eylemişem derd ü belā ḥāṣıl içinde

5 Cehd eyleyüben mesʾele-i ʿışḳı cihānda
Ḥall itmedi kimse bu ḳadar fāżıl içinde

1129
İ nüshasında 2b ve 3b yer değiştirmiştir. Nüshada bu karışıklık işaretlerle gösteriilmiştir.

6 Bu Kevs̱erī̱nüñ sözleri efsāne olupdur
ʿAḳluñ ideli fürḳatüñüñ zāʾil içinde

1130 Refʿī̱-i Dānişmend

1 Maḥfūzdur āyāt-ı ḫaṭuñ bu dil içinde
Şol Muṣḥaf-ı ʿOs̱mān gibidür maḥmil içinde

2 Düşmezdi elüñden bu göñül ey ṣaçı Leylī̱
Ṣınmamış iken kāse-i Mecnūn il içinde

3 Ben zār u nizāruñ yine döndügini çengüñ
Āvāze ile söyledi her bir ḳıl içinde

4 Müşkillerini fehm ü ḳabūl itmede dehrüñ
Bulınmaya bir bencileyin ḳābil içinde

5 Olursa ʿaceb mi bu göñül baḥr-ı maʿānī̱
Refʿī olur elbette ne deryā-dil içinde

1131 Belī̱ġī̱-i Yeñiçeri

1 Müjgānına yir eyledi cānum dil içinde
İrgürdi nişāna oḳı bu menzil içinde

[B 173b] [İ 199a]

2 Ser-geşte olan gerd-i reh-i bādeye ey dil
Mecnūn gibi Leylī̱sin arar maḥmil içinde

3 Cemʿ oldı ṣanur gökden inüp yirde melekler
Meh-rūları cāmiʿde gören maḥfil içinde

4 Ey ġonçe-dehen gül gibi elden ele gezme
Eller seni her ḫār ṣaḳın bu il içinde

5 Deryā-yı ezel sāḥilisin gevher-i tende
Ḳalmaḳ saña lāyıḳ mı Belīġī gil içinde

1132 Medḥī-i Müderris

1 Ḳays itmiş idi Leylīyi dür bir dil içinde
Bār-ı dil idi şīve ṣatan maḥmil içinde

2 Vaṣf-ı ḥasenüñ oḳısa muṭrib def ü nāyuñ
Ġavġāsı ḥüseynīye çıḳar maḥfil içinde

3 Başum ceresi maḥmil-i cānān olıcaġı
Her dem çalınur gūşuma her menzil içinde

4 Niʿmet bulıcaḳ nefsi ḫaṣım eyleyimez hīç
Vüsʿat mi olur ḥavṣala-i cāhil içinde

5 Efsāne-i ḫaṭṭuñ oḳıyup Medḥī uyımış
Aġyārı ḳoyup vāḳıʿa-i müşkil içinde

1132
2b: maḥfil] maḥmil, B.

1133 [Bākī]

1 Cāy itmiş idi Leylīye Mecnūn dil içinde
Bir ṣūret idi cilve ḳılan maḥmil içinde

2 Derdüñle ölüp ḫˇāb-ı ʿadem içre yatandur
Āsāyiş ider var ise bu menzil içinde

3 Meydān-ı ġama çıḳmaġa Mecnūna ber-ā-ber
Bir merd bulınmaz bu ḳadar ʿāḳıl içinde

4 Bu cism-i dü-tā içre fiġānı reg-i cānuñ
Şol çengdeki naġmeye beñzer ḳıl içinde

5 Göz yaşını şol deñlü revān eyledi Bāḳī
Ḳaldı reh-i ʿışḳuñda ayaġı gil içinde

1133 – B. İ 195b-Derkenar. (G 413, s. 355, *Bâkî Divanı*.)

1134 [Ṣābit]

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

1 Ṣād eyledükçe yādları nev-peyām ile
Yād eyle āşināları da bir selām ile

2 Ḫavf itmesem o çözmelerinden ʿadūlaruñ
Ne nāmeler iṭāre iderdüm ḥamām ile

3 Ezyāl-nāmelerdeki naḳş-ı rengīn gibi*
Alçaḳlar[a] başılma o pākīze-nām ile

4 Kesmez mi iltifātını ʿġamzeñ ḳulūbdan
Alsun göñül muḳāṭaʿasın iltizām ile

5 Dilde neşāṭ-ı meyle tevellüd iden ḫayāl
Şeh-zādedür ki beslene şīr-i ḥarām ile

6 Ṣābit bu gice zaḫmı gibi yāra şarmaşup
Almış biraz ḫuşūnetini iltiyām ile

1134 – İ. B 161b-Derkenar. (G. 289, s. 497, *Bosnalı Sâbit Divanı.*)
2a: o çözmelerinden] uçurmalarından, *Bosnalı Sâbit Divanı.*
3a: rengīn] nigīn, *Bosnalı Sâbit Divanı.*
6a: şarmaşup] sızlamış, *Bosnalı Sâbit Divanı.*

1135 Nābī

[mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün]

1 Ṣafā-yı dil göremem geşt-i gülşen itsem de
Neşāṭ kesb idemem cām[ı] gülden itsem de

2 Yine müşāhede-i ṣūret-i murād idemem
Kenār-ı ḥavż-ı emelde nişīmen itsem de

3 O tīre-ḫāne degüldür göñül ki rūşen ola
Her āb-gīnesini cām-ı mülden itsem de

4 O deñlü dīdede ḥayret ki dāmenüm bulamam
Sirişki rāh-ber-i semt-i dāmen itsem de

5 O mehveşüñ yine Nābī derūnı germ olmaz
Cihānı āteş-i āhumla külḫan itsem de

1136 Naẓīre-i Necīb

1 Fiġān ider yine dil ʿazm-i gülşen itsem de
Kenār-ı gülde çü bülbül nişīmen itsem de

2 İder mi kesb-i żiyā hīç o tīre-ḫāne-i dil
Derūn-ı sīnede her dāġı revzen itsem de

1135 – İ. B 172a-Derkenar. (G 788, s. 1050, *Nâbî Divanı.*)
3b: her] meh; mülden]revzen, *Nābī Divanı.*
5a: mehveşüñ] āfetüñ, *Nābī Divanı.*
1136 – İ. B 172a-Derkenar.

3 Yine müşāhede olmaz kenār-ı baḥr-ı emel
Ne deñlü zevraḳ-ı maḳṣūda yelken itsem de

4 Ḫalāṣ olurdı göñül dest-i ḫār-ı miḥnetden
Miṣ̱āl-i ġonçe [...] çāk-i dāmen itsem de

5 Bezimde şerm iderem yāra ʿarż-ı yüze Necīb
Niḳābı rūyuma ger reng-i mülden itsem de

1137 [Bāḳī]

[mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün]

1 Āyīne-ṣıfat ṣāf gerek ṣafḥa-i sīne
Gün gibi żiyā-güster ola rūy-ı zemīne

2 ʿUşşāḳ idemez ol ḳad-i mevzūnı der-āġūş
Açılmayıcaḳ ḫayme gibi niçe ḫazīne

3 Āyīne gibi herkese yüz virmesün ol māh
Bir baġrı yanıḳ ʿāşıḳuñ uġrar nefesine

4 İnṣāf budur kim çıḳarup misk-i ġazāli
İzüñ tozını ṭolduralar nāfe-i Çīne

5 Pürdür güher-i pāk ile mecmūʿa-i Bāḳī
Deryā-dil-i dānādur aña sīne sefīne

1138 [Şevḳī]

[mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün]

1 Mānend-i ṣadef çāk gerek ṣafḥa-i sīne
Ārāmgeh olmaġ içün ol ḳadd-i şemīne

2 Ṣayd itmedi ol āhū-yı vaḥşī nitekim dām
Her kim yolına dökmedi bir niçe ḫazīne

1137 – B. İ 187b-Derkenar. (G 427, s. 365, *Bâkî Divanı.*)
1138 – B. İ 188a-Derkenar.

3 İzüñ ṭozını gözler iken dīde-i ʿuşşāḳ
Bil ʿayn-ı ḫaṭā idi ḳavsüñ nāfe-i Çīne

4 Ney rāzını keşf idügiçün ḫalḳa dem-ā-dem
Meclisde görüñ ney-zenüñ uġrar nefesine

5 Mecmūʿasına yār yazup Şevḳī-i ʿāşıḳ
Ḥasret odına yansa gerek niçe sefīne

[YE]

[mefʿūlü fāʿilātün mefʿūlü fāʿilātün]

1139 **Ṣānī Beg**

1 Meh-rūlar içre sevdüm bir ḫūb ser-terāşı
Tīġine ḳarşu ṭutdum bī-iḫtiyār başı

2 Ser-tīz-i ġamzesiyle bildürdi ḳalb-i saḫtın
ʿIşḳ ehline o yāruñ destinde tīġ ü ṭaşı

3 Meyzer gibi ṣarılsam bir kerre ol miyāna
Yanına uġramazdı hergiz raḳīb başı

4 Alsun eline rīşin itsün laṭīf perdāḫt
Dükkānına gelürse aġyār-ı nā-terāşı

5 Mihr ile māh-ı enver āyīnelerdür aña
Bu ḳubbe-i münaḳḳaş oldı dükān-ı kāşī

6 Bir şīşe māʾ-i verdi virdi o yāra gūyā
ʿArż itdüginde Ṣānī bu çeşm-i eşk-pāşı

[İ 199b]

1140 **Ṣābiriyyü'l-Ḳāżī**

1 Ṣayd eylemek olurdı ol ḫūb ser-terāşı
Ḳayış gibi yanınca ṣalınmasaydı nāşī

[B 174a]

2 Māh-ı felek gelürse şol deñlüdür ki yir yoḳ
Gün yüzlülerle ṭolmış dükkānuñ içi ṭaşı

3 Ḫūbān-ı ḫaṭṭı içre ey māh elüñde tīġüñ
Mūsī durur ṣan eyler Firʿavn ile ṣavaşı

4 ʿUşşāḳ-ı pāk-meşreb āyīneveş ṣafāda
Mānend-i seng-i ḫārā tīre derūn-ı nāşī

5 Sen seng-dil-i nigāra teʾṣīr eylemezdi
Bu āh-ı sūznāküm nerm itmeseydi ṭaşı

6 Gülgūnī cāme ile ey Ṣābirī şafaḳdan
Gördükde mihr anı oldı zevāllı başı

1141 Ve lehu

1 Tīġ-i hilāle ṭañ mı ḫūrşīd egerse başı
Şeb ṣanmañuz görinen gelmiş durur terāşı

2 Alsañ terāşa ġayrı gün gibi ṭās-ı zerrīn
Ṣu yirine dökerdi çeşmüm siṭili yaşı

3 Ḥüsn āsmānı üzre bī-dīn o ser-terāşuñ
Gūyā ki kehkeşāndur elde Firengī ṭaşı

4 Gözde ḫayāl-i zülfüñ ey pādişāh-ı ʿālem
Faġfūr-ı Çīne beñzer itmiş serāy-ı kāşī

1141
3a: dīn] -, İ.

5 Deryā-yı ḥüsn-i yāra ey Ṣābirī naẓar ḳıl
Birbirine baş urmış māhīdür iki ḳaşı

1142 Sipāhī Beg

1 Būs u kenār iderdüm ol ḫūb ser-terāşı
Olsa cüdā yanından aġyār-ı nā-terāşı

2 Başum terāş iderken didi görenler ol meh
Mirrīḫdür bir elde tīġi bir elde başı

3 Ḳan almaġa ḳaçan kim tīz ide ġayra nīşter
Ol dem ṭamar gözümüñ reşkiyle ḳanlu yaşı

[İ 200a]

4 Ḳan dirlesem cesedden germ-ābeveş ʿaceb mi
Ḫalvetde itdi pehlū gördüm o yārı nāşī

5 Başa gelür yazılan ġam çekme ey Sipāhī
Ol serv-i gül-ʿiẕāruñ geldi diyü terāşı

1143 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Başa iletmiş işin gördüm o ser-terāşı
Ḫalḳ-ı cihānuñ olmış taḫt-ı yedinde başı

[B 174b]

2 Tīġine ey dil anuñ n'ola boyun virürsem
Cāna ṣafā bağışlar maḥbūbdur terāşı

1143
2b: maḥbūbdur] maḥbūb-ı ter, İ.

3 Mūy-ı ser-i raḳībān Firʿavn ʿaskeridür
Mūsī ile hemīşe eksük degül ṣavaşı

4 Müjgānuñ oldı reg-zen ḳıl aña kāse-i dem
Gör ḫidmete yararsa bu çeşm-i ḫūn-pāşı

5 Āyīne-i müdevvir ġabġabı zenḫ[151] legençe
Olmış Belīgī aña tīġ-i Dımışḳī ḳaşı

1144 Keyfī-i Dānişmend

1 Dil yine sevdi cāndan bir ḫūb ser-terāşı
Ol ḳaşı yānuñ egdüm tīġine ṭoġrı başı

2 Ḳanın aḳıtmaġ içün ʿışḳ ehlinüñ dem-ā-dem
Nīşter de mi degüldür müjgān-ı ḫūn-pāşı

3 Ol māh-ı burc-ı cismüm Mirrīḫ-i çerḫe dönmiş
Bir elde tīġ ṭutmış bir elde daḫı ṭaşı

4 Bir yirde kesdi gerçi başum terāş iderken
Reşk ile şāneāsā ṣad-pāre oldı nāşī

5 Keyfī hilāle dönmiş ebrūları o māhuñ
Āyīne-i ṣafā-baḫş ruḫsār-ı nev-terāşı

---

[151] "Zeneḫ" kelimesi vezin gereği bu şekilde okunmuştur.

1144

2b: nīşter de mi] nīşter mi, B.

1145 Ṣadrī-i Dānişmend

1 ʿAzm itdi Rūma Mıṣruñ meşhūr ser-terāşı
Elde Dımışḳī tīġi bilde Firengī ṭaşı

2 Herkes egerdi başın ser-tīz-i tīġ-i yāra
Kesse eger yanından aġyār-ı nā-terāşı

[İ 200b]

3 Tīġi şoḳıldı yāruñ yanına kesdi ḫalḳı
Ḳayış gibi ṭaḳılmaz oldı nigāra nāşī

4 Yazmış ruḫında ḫaṭṭı niçe kelām-ı rengīn
Gūyā ki gül-sitāndan itmiş durur terāşı

5 Ṣadrī dükān öñinde āyīneler ne ṣarḳar
Görmek degül murādı çünkim o ser-terāşı

1146 Ve lehu

1 Tīġi o ser-terāşuñ egdürdi ḫalḳa başı
Ḫancer çeküp dem-ā-dem ḳan eylemekde ḳaşı

[B 175a]

2 Aġyār-ı nā-terāşı aldı ele terāşa
Çeşmüm siṭil-i mānend aḳıtmasun mı yaşı

3 Farrāş āh-ı ʿāşıḳ müjgān-ı dīde cā-rūb
Ḳo ṣulasun dükānuñ bu çeşm-i eşk-pāşı

1145
3b: ṭaḳılmaz] ṭaḳılam, İ.

4 Kīse gibi sürinsem meyzer gibi ṣarılsam
Ḥammāma girse görsem ol ḫūb-ı ser-terāşı

5 Bu şiʿr-i bī-naẓīrüñ gördüm geçindi ʿaynın
Dirsem ʿaceb mi Ṣadrī ʿayn-ı ʿadūya nāşī

1147 Tābī-i Dānişmend

1 Zāl-i sipihrüñ ey dil olmasa ger terāşı
Behrāmuñ egmez idi tīġine ḳarşu başı

2 Açmış dükān-ı vaṣlın ol ser-terāşı gördüm
Bāzār-ı ḥüsn içinde ʿarż eylemiş ḳumāşı

3 Sīmīn bilegi sāʿid müjgān-ı tīri nīşter
Aʿdāyı kesmek içün tīġ-i Firengī ḳaşı

4 Ṣarıldum idi ḥayfā meyzer gibi biline
Olmasa ara yirde tīġ ile tāşı nāşī

5 Mihr ile māh Tābī iki gümiş legençe
Bu çerḫ-i lāceverdī oldı dükān-ı kāşī

1148 Nāmiyyü'l-Mülāzım

1 Alındı dil görince ol ḫūb ser-terāşı
Şevḳ ile egdi ʿālem tīġine ḳarşu başı

[İ 201a]

2 Baş egdügini görüp ḫūbān-ı şehrüñ ol yār
Nāz ile aldı ol dem destine tīġ ü ṭaşı

3 Cān naḳdi ile ʿālem gördi ki müşterīdür
Geçdi dükān-ı ḥüsne ʿarż eyledi ḳumāşı

4 Ol gözleri ġazālüñ kūyında gice gördüm
Aġyār berber ile itdi köpek şavaşı

5 Nāmī cefā-yı yāra āsān idi taḥammül
Müşkil belā budur kim arada ola nāşī

1149 Şiyāmī-i Ḳahbe-Zen

1 Gördüm felekde rūşen bir māh-ı ser-terāşı
ʿUşşāḳ içinde şundum tīġine ḳarşu başı

2 Bu dūd-ı āh olupdur meyzer legençe ḫūrşīd
Gör ol ḳaşı hilāli destinde tīġ ü ṭaşı

[B 175b]

3 Şalınmadı benümle ol serv-i ser-firāzum
Taşma ḳıran olupdur yanında bile nāşī

4 Āyīne māh-ı rūşen zer-şemse mihr-i ʿālem
Dükkānınuñ felekde oldı ṭavanı kāşī

5 Müjgānum oldı şāne ol āfet-i zamāne
Miḳrāṣ idüp Şiyāmī bu çeşm-i ḫūn-pāşı

1150 Nālişī-i Yek-Çeşm

1 Bir ḫūnī ser-terāşuñ virdüm eline başı
İtdi terāş ammā oldı ḥasedle nāşī

2 Ol nev-cevāna oldı mihr ile māh şākird
Biri legençe ṭutar birisi tīġ ü ṭaşı

3 Ey āh ḫidmet eyle var āteşīni üfle
Ey çeşm-i eşk-pāşum sen de ṣuyını ṭaşı

4 Dükkān öñinde ḫurşīd ṭob āyīne aṣaldan
Tīġini ṭutmaġ içün māh oldı kösre ṭaşı

5 Ey Nālişī ṣıġayup nāz ile sāʿidini
Kendü terāş iderse dünyā deger terāşı

[İ 201b]

1151 Rifʿatī-i Dānişmend

1 Ser-dār-ı dil-rübālar dirler o ser-terāşı
Abdālı oldı anuñ ḫātem ḳazıtdı ḳaşı

2 Başumdaki zaḫımlar burc-ı beden-ḥisāruñ
Almaġa her birisi ḳaldurdı şimdi başı

3 Aldı eline tīġi ser-geşte itdi çerḫi
ʿĀşıḳlaruñ ʿaceb mi ḫūnīn olursa yaşı

4 Hecr ile aġladuḳça bu çeşm-i ḫūn-feşānı
Gören kimesne ṣanur şehr-i ġama ṣubaşı

5 Ḫancer gibi yanından kesmezdi Rifʿatīyi
Ortada olmasaydı daʾim fesād-ı nāşī

1152 Emānī-i Kātib

1 Aġyār-ı nā-terāşuñ gelmiş gibi terāşı
Hāle gibi ṭolanur ol māh-ı ser-terāşı

2 Yaşum siṭil itdüm dükkānı içre ṭañ mı
Bu lūle-i dü-çeşmüñ dem dem aḳarsa yaşı

3 Ḳarşuñda boynın egüp lāyıḳ mı ṭura her bār
Ḳazı ya gitsün ey meh aġyār-ı nā-terāşı

[B 176a]

4 Ḫurşīd-i āfitāba meh bir siṭil-i sīmīn
Çerḫ ü hilāl o māhuñ üstinde tīġ ü ṭaşı

5 Başuñ terāşa ol meh ḳaṣd eyledi Emānī
İş başa varmadın līk araya girdi nāşī

1153 ʿİlmī-i Türk

1 Çekdi Dımışḳī tīġin gösterdi çoḳ ṣavaşı
Pāk itdi Mışrı Rūmuñ ser-dār-ı ser-terāşı

2 Baş çekdi her ser-i mū başuma üşdi cānā
Anlara tīġüñ ile göster bugün ṣavaşı

3 Ḳullanmaġ ister iseñ ʿuşşāḳı defter ile
Gel ḳazı başdan evvel aġyār-ı nā-terāşı

4 Aldı eline başın tīġine ṭutdı gerden
Ser-keşlik eyleyenler egdiler anı başı

5 Dil ṭıflı vardı anuñ şākirdi oldı ʿİlmī
Dīvāne ile beñzer sevdi o ser-terāşı

[İ 202a]

1154 Recāyī-i Dānişmend

1 Geldi terāşa ʿuşşāḳ ser cümle egdi başı
Tīz ol bile getür gel yanuñca tīġ ü ṭaşı

2 Didüm terāş iderken kāfir raḳībi dil-ber
Mūsīyi gör ki eyler Firʿavn ile ṣavaşı

3 Ey dil cemāl-i yārı görmek dilerseñ evvel
ʿAḳlı gider başuñda n'eyler irāde nāşī

4 Mıṣr-ı melāḥat içre ḫaṭṭı belürdi yāruñ
Rūm içre fitnelerdür ḳaldurdı yine başı

5 Meh beñzeyimez anuñ bir ẕerre gün yüzine
Par par yanar Recāyī gördüm o ser-terāşı

1155 Merāmī Beg

1 Dil nice virmeye cān görüp o ser-terāşı
Kim aña ṣanʿat olmış çerḫ içre ser terāşı

2 Ḳayış gibi yanınca ṣalınmaġ ister imiş
Yonarlar ise ḥaḳdur aġyār-ı nā-terāşı

3 Tīġinden ol perīnüñ çekdüklerini bir bir
Dimege bir dil olmış ey dil bilegi ṭaşı

4 Zerrīn legençe ḫurşīd mirʾāt māh-ı enver
Ebr aña fuṭa vü çerḫ olmış dükān-ı kāşī

[B 176b]

5 Şāyed terāş ide diyü o ser-terāşuñ
Dükkānı işigine ḳodum Merāmī başı

1156 Ḥakīm ʿAṭā-yı Ḫalā-Dehen Ġammāz-ı Ḳahve-Ḫāne Cerād-ı Ḳadeḥ-i Mey-Ḫāne

1 Sen nāz ile ṭururken nā-geh gelürse nāşī
Başdan ṣavam dir iseñ tersine ḳıl terāşı

2 Tīġine diş bilersin gerçi o ser-terāşuñ
Baş egme aña ḳatı virmez dişüñe ṭaşı

3 Tīġin ne dem dikerse döndürmeyüp yüzini
Her kim virürse başı sen aña dime nāşī

4 Dil sīnesinde dirseñ mūdan eṣer ḳomayam
Abdāl belki başı ḳazı dükel ki ḳaşı

[İ 202b]

5 Tīġ-i firāḳı derdin ṭañ mı ʿAṭā çekerse
Bir ḳurı başı vardur n'ola dökerse yaşı

1157 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Bir ḫūb-ı ser-terāşa ser-cümle egdi başı
Erbāb-ı ehl-i ʿışḳuñ geldi gibi terāşı

2 Olmış o ser-terāşa māh-ı felek legençe
Dükkān-ı çerḫ-i aḥḍar tīġ-i hilālī ḳaşı

3 Lāyıḳ olursa ey dil ol pādişāh-ı ḥüsne
Gerdūn-serāy-ı kāşī mihr ile meh ṭavāşī

4 Her ne ise görürüm yazısını başumuñ
Ḳodum yolına başum sevdüm o ser-terāşı

5 Geldi ḫayāl-i dil-ber ḫalvet-serāy-ı çeşme
Cūy-ı sirişk-i dīdem olsa ʿaceb mi nāşī

6 Vaṣf-ı ḫaṭ-ı nigārı yazdum Ġıyāṣī kimse
Söyleşimez benümle gördüm ḳamu ḥavāşī

1157
2 – İ.

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

1158 Merḥūm Şuhūdī

1 Derūnum ṣanmañuz sūz-ı dil-i ṣad-çāk yandurdı
Ser-ā-ser cismüm ol ruḫsār-ı āteşnāk yandurdı

2 Derūn-ı sīnede bilmen ne āh-ı āteşīndür bu
Vücūdum ḫırmenin bir lemʿa ile pāk yandurdı

3 Ṣaḳın ey murġ-ı dil kūyında itme fikr-i pervāzı
Ki perr ü bālin anda ṭāʾir-i idrāk yandurdı

4 Ben ol rūşen-żamīr-i ḫānḳāh-ı ʿālem-i ʿışḳam
Ki āhumdan çerāġın tekye-i eflāk yandurdı

[B 177a]

5 Şuhūdī şevḳ-i ḫüsnüñle ser-ā-ser varlıġı raḫtın
Cemālüñ şemʿine pervāneveş bī-bāk yandurdı

1159 Ṣābiriyyü'l-Ḳāżī

1 Vücūdın āteş-i ʿışḳ içre şol kim pāk yandurdı
Ṣan ol pervānedür şemʿe tenin bī-bāk yandurdı

2 Degül müjgān-ı ḫūn-ālūd cānā sūz-ı dil gözden
Çıḳup eṭrāfda yir yir niçe ḫāşāk yandurdı

1159
1b: tenin] uran, B.
4a: ḫammāmveş] ḫammām-ı, İ.

3 Seḥer düşdüm cüdā gün gibi bir māh-ı şeb-ārādan
Şafaḳ ṣanmañ cihānı āh-ı āteşnāk yandurdı

[İ 203a]

4 Ḥarāretle n'ola ḥammāmveş sūzān ise sīnem
Beni bir āteşīn sīmīn-beden dellāk yandurdı

5 Dile bir od ṣalupdur nār-ı hecri Ṣābirī yāruñ
Ten-i ṣad-çākden ġayrı niçe emlāk yandurdı

1160 Şānī Beg

1 Vücūdum ḫırmenin sūz-ı dil-i ġamnāk yandurdı
Şerāre bir avuç gūyā ḫas u ḫāşāk yandurdı

2 Ḳurıtdı bāġ-ı kūy-ı yāra āh-ı serdi aġyāruñ
Şitāda bād idi gūyā ki bī-ḥad tāk yandurdı

3 Zebān-ı āteşīnümden ṭutışdı ṣanma destārum
Anı bu sūz-ı āh-ı sīne-i ṣad-çāk yandurdı

4 Göñül germ-ābesine ṣaldı āteş ol perī gūyā
Maḥabbet külḫanın bir beççe-i dellāk yandurdı

5 Tenümde görinen her dāġ-ı ḫūnīnüñ ḥarāretle
Fetīlin āteşi bir dil-ber-i çālāk yandurdı

1160
2 – İ.

6 Söyinmişdi çerāġ-ı ḫānḳāh-ı ʿālem-i ʿirfān
Anı bu pīr-i perver Ṣānī-i bī-bāk yandurdı

1161 Merḥūm Nişānī Beg

1 Beni ġam āteşine nāz ile çālāk yandurdı
Ḫudādan ḳorḳmaz ol āfet beni bī-bāk yandurdı

2 Şeh-i cevri sipāh-ı ḥüzn-i ġam birle aḳın ṣaldı
Göñül şehrini urdı āteşe hem ḫāk yandurdı

3 Şerer çıḳdı gice nār-ı dilümden kim şafaḳ üzre
Görinen şuʿledür āhum benüm eflāk yandurdı

4 Dil-i vīrānı ābād itmege bir tekye-dār-ı ʿışḳ
Fetīl-i derd ḳodı bir çerāġ-ı pāk yandurdı

[B 177b]

5 Helāk idi Nişānī zehr-i çeşmüñle ṭabīb-i ḫaṭ
İrişdürdi ḫayāl-i laʿlüñi tiryāk yandurdı

1162 Keyfī-i Nā-Şād

1 ʿİẕār-ı āteşīnüñ kim dili bī-bāk yandurdı
Ne siḥr itdi ṭurur cāmum vücūdum pāk yandurdı

2 Vücūdum Nārı Nūr olursa ṭañ mı deyr-i ʿışḳ içre
Beni tersāyī bir ruḫsārı āteşnāk yandurdı

[İ 203b]

3 Gice ol māh şeb-efrūzuñ ḳaşı miḥrābına ḳarşu
Ḳanādīl-i nücūmı ḳubbe-i eflāk yandurdı

4 Bu şeb bir od düşüp yir yir ṭutışdı ḥücre-i sīnem
Degül illā bunı sūz-ı dil-i ṣad-çāk yandurdı

5 Leb-i meygūnı ey Keyfī ʿaraḳ-rīz oldı bezm içre
Anuñ tābıyla kendin bu göñül bī-bāk yandurdı

1163 Tābī-i Dānişmend

1 Ten-i pür-sūzumı kim dāġ-ı āteşnāk yandurdı
Semenderveş beni nār-ı belāya pāk yandurdı

2 Görüp sīnemde dāġ-ı āteşīnüm sūzişin cānā
Ten-i sūzānı nār-ı ġayrıya eflāk yandurdı

3 Niçün ḫavf itmeyüp bu āh-ı āteşnākden ey dil
Teb ü tāb-ı maḥabbet sīnemi bī-bāk yandurdı

4 Vücūdum mezraʿına var ise od düşdi āhumdan
Degül mūy-ı siyehler çoḳ ḫas u ḫāşāk yandurdı

5 Tenüm ḥammāmveş ḳızdurdı Tābī āteş-i ʿışḳı
Derūnum bir yalıñ yüzlü güzel dellāk yandurdı

1164 Emānī-i Kātib

1 Tenümde dāġ-ı ʿışḳı şāḥib-i *levlāk* yandurdı
Beni ʿışḳ āteşine ḥaḳ budur kim pāk yandurdı

1164
3, 6 – İ.

2 Görüp sīnemde dāġ-ı āteşīnüm nār-ı ġayretle
Ḥasedden sīne-i pür-kīnesin eflāk yandurdı

3 Vücūdum mezraʿına var ise od düşdi āhumdan
Degül mūy-ı siyehler çoḳ ḫas u ḫāşāk yandurdı

4 Mürīd-i ʿışḳ odur kim nār-ı sūzān-ı maḥabbetde
Hezārān ẕevḳ ü şevḳ ile özin bī-bāk yandurdı

5 Beni mār-ı ser-i zülfüñ helāk itmek muḳarrerdi
Ṭabībüm ḥoḳḳa-i cāndan lebüñ tiryāk yandurdı

[B 178a]

6 Degül encüm görinen ṣafḥa-i eflākde her şeb
Ḳanādīl-i sipihri āh-ı āteşnāk yandurdı

7 Nice külḫan gibi dehr içre yanup tutmayam her bār
Beni bir sīm-ten nāzük-beden dellāk yandurdı

8 Dile bir āteş urmışdur Emānī şevḳ-i vuṣlat kim
Vücūdum ḫırmeni gibi niçe ḫāşāk yandurdı

1165 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Ten-i fersūdesin ʿışḳa dil-i bī-bāk yandurdı
Tenūre bir avuç gūyā ḫas u ḫāşāk yandurdı

1165
2, 3, 4, 5 – İ.

2 Ser-ā-pā ʿālemi yandurdı bu āh-ı cihān-sūzum
Ne dem kim sīnem ol ruḫsār-ı āteşnāk yandurdı

3 Taḥammül eylemezdi külḫanāsā yanmaġa ḥammām
Nic'itsün ol yalıñ yüzlü güzel dellāk yandurdı

4 Göñül ol mest-i ʿışḳ-ı pākdür pīrāhen-i cismin
Maḥabbet şemʿine pervāneveş bī-bāk yandurdı

5 Hevā serd olsa āteş germ olur dirler sebeb oldur
Dile cevr itdügince ol meh-i çālāk yandurdı

6 Uyandurdı ocaġın ḫānḳāh-ı ʿışḳuñ ey Ṣadrī
Aña ḳurbān içün cānın dil-i ṣad-çāk yandurdı

1166 Belīġī-i Yeñiçeri

1 O gül-çihre baña bir āh-ı āteşnāk yandurdı
Ḫas u ḫāşāk-ı endūhı anuñla pāk yandurdı

2 Degül ebr-i siyeh dūd-ı ʿalāmetdür çıḳup āhum
Burūc-ı çerḫ-i çārümde ḫas u ḫāşāk yandurdı

3 Görüp ruḫsār-ı cānānı tecellī nārına ʿāşıḳ
Vücūdın şemʿ-i bezm-ārā gibi bī-bāk yandurdı

1166
2 – İ.

4 Derūn-ı sīnede ey meh bir oldı nār-ı mihrüñle
Beni bir yañadan sūz-ı dil-i ġamnāk yandurdı

5 Şafaḳ ṣanma Belīġī şemʿ-i āhum çevresin tā ki
Ṭolanurken perin pervāne-i eflāk yandurdı

1167 Ṣıdḳī Beg Çāvūş

1 Cemālüñ şemʿine şol kim özin bī-bāk yandurdı
Hemān pervānedür kim perr ü bālin pāk yandurdı

2 Kimesne döymedi bu āteş-i ʿışḳa cihān içre
Dil-i dīvāneyi gör kim özin bī-bāk yandurdı

[B 178b]

3 Felekde görinen māh-ı şeb-ārā ṣanmañuz her şeb
Çerāġ-ı ʿışḳdur kim āh-ı āteşnāk yandurdı

4 Ḫumār-ı bāde-i ġamla ölürdüm irmese sāḳī
Yitişdi cām-ı gül-fām-ı lebin tiryāk yandurdı

5 Gezer aġyār ile ol serv-i reftārı revān gördüm
Beni reşk ile Ṣıdḳī ol şeh-i çālāk yandurdı

1168 Merḥūm Raḥmiyyü'l-Müderris

1 ʿİẕārı nārına gül bülbülin bī-bāk yandurdı
Ol āteş-pāreyi gör bir avuç ḫāşāk yandurdı

1167
1a: şemʿine] şevḳine, İ.
1168
3a: eşkümle] eşküm ki, İ.

2 Leb-i laʿlüñ ġamıyla giceler deyr-i Mesīḥānuñ
Çıḳup çerḫe çerāġın āh-ı āteşnāk yandurdı

3 O māhı görmeyelden nār-ı āhum baḫr-ı eşkümle
Zemīni ṣuya ġarḳ itdi yiri eflāk yandurdı

[İ 204b]

4 Perin pervāne īṣār itdi şemʿ-i bezme gūyā kim
Vücūdın nār-ı ʿışḳa ʿāşıḳ-ı çālāk yandurdı

5 N'ola ger Raḥmiyā Mecnūn-ṣıfat ʿuryān u zār olsam
Libāsum sūzişinden sīne-i ṣad-çāk yandurdı

1169 [...][152] Ṣiyāmī

1 Bu cismüm yine sen nār-ı maḥabbet pāk yandurdı
Derūnum lāleveş dāġ-ı ġamuñ bī-bāk yandurdı

2 Mekānum gülşen iken külḫan itdi nār-ı ʿışḳ ile
Beni ḥammām-ı dehr içinde bir dellāk yandurdı

3 Şerār-ı āh-ı āteşnākden ey māh-ı ruḫsārum
Bu şeb ḳandīlini ser-cümleten eflāk yandurdı

4 Başum kes dāra aṣ gel bendeñi ser-dār-ı ʿālem ḳıl
Dem-i ʿuşşāḳ ey ḫūnī niçe fitrāk yandurdı

1169
5a: sen de yaḳma bir ṭarafdan] bir ṭarafdan sen de yaḳma, İ.
[152] Başlık sonradan silindiği için okunamamıştır.

Şehā gel sen de yaḳma bir ṭarafdan nār-ı hecrüñle
Ṣiyāmīyi şerār-ı āh-ı āteşnāk yandurdı

[mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün]

[B 179a]

1170 Ṣānī Beg

1 Göñül mirʾātını ṣūfī mücellā itseñ olmaz mı
Cemāl-i yārı bu yüzden temāşā itseñ olmaz mı

2 Nigārı daʿvet içün bezme ey ṭabʿ-ı suḫen-sencüm
Yine bir şāʿirāne nāme inşā itseñ olmaz mı

3 Bahāneyle çıḳarsañ yārı görsek ḫāneden ey dil
Ser-i kūyında aġyār ile ġavġā itseñ olmaz mı

4 Gezerken vādī-i ḥayretde gördüm Ḳays-ı nā-şādı
Didüm dīvāne ʿazm-i kūy-ı Leylā itseñ olmaz mı

5 Niçe demdür yatur ḫāmūş ṭūṭī-i dil-i Ṣānī
Lebüñ ḳandını ṣunsañ anı iḥyā itseñ olmaz mı

1171 ʿAhdī-i Baġdādī

1 Baña bir şeb viṣālüñ vaʿde cānā itseñ olmaz mı
Dil-i nā-şādı bir nūrla tesellā itseñ olmaz mı

2 Ruḫuñ hecriyle dil mirʾātı ṣındı seng-i miḥnetden
Alup her pāresin gitdüñ temāşā itseñ olmaz mı

1170 (Şiirin matla beyti *Hasan Çelebi Tezkiresi*, s.197'de yer almaktadır.)
1171
1b: nūrla] sūzla, İ.

[İ 205a]

3 Ḫayāl-i ġayrdan itdüm göñül kāşānesin ḫālī
Gelüp ey mūnis-i cān anı meʾvā itseñ olmaz mı

4 Ḳarardı cām-ı dil reng-i riyādan luṭf idüp sāḳī
Raṣāṣ-ı rāḥ ile anı mücellā itseñ olmaz mı

5 Olupdur ʿAhdī-i bī-cān gidelden ey Mesīḥā-dem
Gelüp bir demde ol bī-cānı iḥyā itseñ olmaz mı

1172 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Ḫayāl-i yārı dīdeñde hüveydā itseñ olmaz mı
Bu şeb hecrüñde bir maḥbūb peydā itseñ olmaz mı

2 Şikeste-dilleri öldürmeden şemşīr-i fürḳatle
Ṣunup āb-ı ḥayāt-ı laʿlüñ iḥyā itseñ olmaz mı

[B 179b]

3 Ḥabībüñ çihresin çün cilveger ḳılmaḳ murāduñdur
Dilā āyīne-i ḳalbüñ mücellā itseñ olmaz mı

4 Temāşā oldı dil seyr eyleyelden sen perī-rūyı
ʿAceb bir gün varup anı temāşā itseñ olmaz mı

5 Suʾāl itdükçe aġyār-ı pelīde ḫāmdur diyüp
Viṣālüñ mīvesin Ṣadrīye iʿṭā itseñ olmaz mı

1173 [Nihānī] - Bir Şiʿre G.t Vir Aña Rāżī Yaʿnī Nihānī-i Dil-ber-i ʿUbeydī-i Ḳāżī

1 Dilā kendüñ ʿalāyıḳdan muʿarrā itseñ olmaz mı
Bu keşretden ne ḥāṣıl terk-i dünyā itseñ olmaz mı

2 Sirişküm cevheriyle dīde deryāsı müzeyyendür
Baḳup aña niçe dürlü temāşā itseñ olmaz mı

3 Elüñ öpmek geçerken dilden ey meh ayaġa ṣalduñ
Alup göñlüm ele bendeñ tesellā itseñ olmaz mı

4 Dimişsin ʿāşıḳuñ ḳanın aḳıtmaḳ ʿādetüm olsun
Bu ḳānūnı sen evvel benden icrā itseñ olmaz mı

5 Nihānīye ṣunup sükker lebüñ ey ṭūṭī-i miskīn
Anuñ ṭūṭī gibi ṭabʿını gūyā itseñ olmaz mı

1174 Emānī-i Kātib

1 Çeküp el mā-sivādan terk-i dünyā itseñ olmaz mı
Ḳoyup dünyā hevāsın meyl-i ʿuḳbā itseñ olmaz mı

[İ 205b]

2 Uyarsañ ḫˇāb-ı ġafletden dilüñ mānend-i rūhu'llāh
Dem-i cān-baḫşuñ ile mürde iḥyā itseñ olmaz mı

3 Girüp bir ḫırḳa-i tecrīde terk itseñ bu dünyāyı
Rıżā-yı Ḥaḳ içün perhīz-i ʿĪsā itseñ olmaz mı

1173
5b: ṭūṭī] -, İ.
1174
2, 3, 4, 5 – İ.

4 Kelīmu'llāh ḥaḳı içün baña ey āteş-i dīdār
Ẓalām-ı ġamda bir gice tecellā itseñ olmaz mı

5 Dür ü mercān-ı ʿirfāna irişseñ kāmrān olsañ
Emānī eşk-i çeşmüñ yine deryā itseñ olmaz mı

1175 Ve lehu

1 Dil-i pür-derdüme meyl ü muḥāba itseñ olmaz mı
Ḳadem-rence ḳılup gönlüm tesellā itseñ olmaz mı

2 Viṣālüñ fikr olınmaz ḫāṭırumda tefriḳam çoḳdur
Kemāl-i ʿışḳumı ḫalḳa hüveydā itseñ olmaz mı

3 Beni rencīde-ḫāṭır ḳılmasañ her dem firāḳuñla
Raḳīb-i rū-siyāhı bī-ser ü pā itseñ olmaz mı

[B 180a]

1176 [Ḫazānī]

1 Benüm derdüm nedür hecrüñde gelseñ görseñ olmaz mı
Bilüp ol derde vaṣluñla müdāvā itseñ olmaz mı

1175 İ 205b
1a: pür-derdüme] pür-sūzda, İ.
1b: gönlüm] -, İ.
B nüshasında şiir sondan eksiktir. İ nüshasında ise sadece ilk beyti yazılmıştır. Bu şiirin eksik olmasından ve sonraki sayfada başlayan şiirin matla beyitinin yazılmamış olmasından hareketle B nüshasında 179b-180a arasında eksik sayfa/sayfalar olduğu anlaşılmaktadır. Bu nüsha esas alınarak istinsah edildiği düşünülen İ nüshasında da burada bulunmayan herhangi bir şiir yoktur.
1176 İ 206a
Her iki nüshada da şiir baştan eksiktir.

2 Göñül āzürde vü ten şerḥa vü dāġ ile pejmürde
Ten-i mecrūḥumı bir kez temāşā itseñ olmaz mı

3 Tevāżuʿ la selāmuñ çünki benden kesdüñ ey meh-rū
Efendüm kūşe-i çeşm ile īmā itseñ olmaz mı

4 Ḳadem-rencīde ḳılsañ ṣoḥbete bir dem ayaḳ baṣsañ
Ḫazānī cāmını cām-ı muṣaffā itseñ olmaz mı

1177 Merḥūm Selmān Boḳa Düşdi

1 Dilā ölseñ dirilseñ kūyını cā itseñ olmaz mı
Yirüñi saʿy idüp Firdevs-i aʿlā itseñ olmaz mı

2 Raḳīb ile cemālüñ şemʿine yanmaḳda baḥṣ itdüñ
Ṭutışdursañ bizi ey meh temāşā itseñ olmaz mı

3 Göñül biñ pāre oldı Ṭūr-ı Mūsīveş tecellīden
Anı bir vech ile cānā tesellā itseñ olmaz mı

4 Mücellā eyleyüp jeng-i riyādan ḳalb-i mirʾātın
Cemāl-i yār'anı[153] ṣūfī mücellā itseñ olmaz mı

5 Görüp aḥvālüñi Selmān teraḥḥum eyleye şāyed
Nigāra ʿāşıḳāne nāme peydā itseñ olmaz mı

1177 İ 206b

[153] "Cemāl-i yāra anı" ifadesi vezin zaruretiyle bu şekilde okunmuştur.

1178 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm

1 Varup aḥvālüm ol dergāha inhā itseñ olmaz mı
ʿAceb ey āh u nāle meyl-i ʿulyā itseñ olmaz mı

2 Leb-i dil-dārı añduḳça ne var āh itmeseñ ey dil
Nezāketle anı bī-dūd ḥelvā itseñ olmaz mı

3 Şehā her dīv-sīret Ehrimenle iḫtilāṭ itme
Perīveş kendüñi ʿālemde iḫfā itseñ olmaz mı

4 ʿAceb kāfirligi var ey ṣanem zünnār-ı zülfeynüñ
Anı deyr-i cemālüñde çelīpā itseñ olmaz mı

5 Ne ḳorḳarsın ḥavādiṯ şaḥnesinden bāde-i nābı
Ṣafā ile çeküp ḫāneñde tenhā itseñ olmaz mı

6 Dür-i dendānı vaṣfın ʿUlviyā bir naẓm-ı pāk itseñ
Kelāmuñdur gözüñ yaşını deryā itseñ olmaz mı

1179 Şükrī-i Dānişmend Türk

1 Göñül mirʾātına cānā tecellā itseñ olmaz mı
Dil-i miskīni bu yüzden tesellā itseñ olmaz mı

1178 İ 206b
1179 İ 206b

[B 180b][154]

2 Ḳalupdur künc-i ġamda niçe yıllardur dil-i bīmār
Ḳadem-rencīde ḳılsañ anı iḥyā itseñ olmaz mı

3 Aḳıtsañ yaşuñ ey çeşmüm revān ol serv ayaġına
Dil-i maḥẓūnumuñ emrini icrā itseñ olmaz mı

4 Cihān ḫalḳına fāş itmezdin evvel mā-cerā-yı eşk
Derūn-ı sīnede ʿışḳını iḫfā itseñ olmaz mı

5 N'olaydı ey efendüm gül gibi ʿarż-ı cemāl itseñ
Dil-i Şükrī gibi pür-gū vü gūyā itseñ olmaz mı

1180 Kerīm Çelebi Müderris

1 Dilā dīvār-ı ġam-ḫāneñ mücellā itseñ olmaz mı
Nigāruñ naḳşını anda temāşā itseñ olmaz mı

2 Müşerref idüp ey mihr-i saʿādet ṭañ mı kāşānem
Yirüm sāyeñde bir gün çerḫ-i bālā itseñ olmaz mı

[154] B nühasında 180b'nin kenarına kime ait olduğu tespit edilemeyen, vezinleri tutarsız iki beyit yazılmıştır.

1 Ṭabʿ-ı şāʿirüñe āb-gīne gibi
Ṣanmadan pür-ṣafā güher görinür

2 Ṣancaḳ ki ḥaẕer ḳıl andan kim
Başdan ayaġa nīşter görinür

3 Ḫaṭuñla ey şeh-i mülk-i melāḥat ḥükm idüp dehre
Berāt-ı ḥüsnüñe ebrūñı ṭuġrā itseñ olmaz mı

4 Niçe gündür firāḳuñla helākem ey lebi ʿİsī
Gelüp ben mürdeñi bir gice iḥyā itseñ olmaz mı

5 Getürdüñse siyāsetgāh-ı ʿışḳa ḳullaruñ ey şeh
Rıżāyī pāy-mālüñ bī-ser ü pā itseñ olmaz mı

1181 Ṣıdḳī-i Çāvūş

1 Yiter ʿışḳı nihān itdüñ hüveydā itseñ olmaz mı
Dilā ʿālemlere kendüñi rüsvā itseñ olmaz mı

2 Ölümlü ḫaste kim ey lebleri ʿİsī senün çoḳdan
Gelüp ben derdmendi bir gün iḥyā itseñ olmaz mı

3 Yiter ḫāmūş ḳılduñ ey yüzi gül bülbül-i cānı
Hezārān şevḳ ile kūyuñda gūyā itseñ olmaz mı

4 Gelüp aġyār iderse seyre daʿvet sen şeh-i ḥüsni
Bir iki ḥīle idüp aña ferdā itseñ olmaz mı

5 N'ola şeydā olup yansañ yiridür lāleveş Ṣıdḳī
Bahār eyyāmı irdi ʿazm-i şaḥrā itseñ olmaz mı

1181 İ 207a

1182 Emānī-i Kātib

1 Gelüp bīmāruñı gāhī tesellā itseñ olmaz mı
Ṭabībüm ḫaste-i hecre müdāvā itseñ olmaz mı

2 Kemān-ebrūña ḳurbān olmaġ ister cān virür iller
Ḳapuñda ey kemān-ebrū ne var yā itseñ olmaz mı

[B 181a]

3 Firāḳ-ı laʿl-i Şīrīnüñle ṭaġlar aḳıdur şimdi
Gelüp Ferhād-ı nā-şāduñ temāşā itseñ olmaz mı

4 Başı rencīde-ḫāṭır ḳılmasañ her dem firāḳuñla
Raḳīb-i rū-siyāhı bī-ser ü pā itseñ olmaz mı

4 Muḥaḳḳaḳ şāh-ı ḫūbānsın düm-i ṭāvūs-ı zülfüñde
Ruḫuñ aḥkāmına tevḳīʿ ü ṭuġrā itseñ olmaz mı

5 Ḳazıtsañ ḫaṭṭuñı ḳılsaḳ temāşā ṣunʿ-ı Yezdānı
Ruḫuñ mirʾātını cānā mücellā itseñ olmaz mı

6 Yiter yildi bile yanuñca uş vaḳt oldı ṣabā dem
Raḳīb-i bed-fiʿāli seg be-ṣaḥrā itseñ olmaz mı

7 Emānī künc-i ġamda ḫaste-ḥāl olmış yatur şimdi
Ṭabībüm laʿl-i nābuñla müdāvā itseñ olmaz mı

1182 İ 205b
1, 2, 3, 7 – İ.
4 – B.

1183 Muʿīniyyü'l-Ḳāżī

1 Şehā bezmüñde bir dem bendeñe cā itseñ olmaz mı
Yirin üftādenüñ evc-i Ṣüreyyā itseñ olmaz mı

2 Arada olmasa nāşī götürseñ ṣıḳlet-i ʿaḳlı
Bizi laʿlüñ şarābından sükārā itseñ olmaz mı

3 Senüñ yirden göge ġayrı güzelle farḳuñ olmaġa
Dirildüp mürde iʿcāz-ı Mesīḥā itseñ olmaz mı

4 Ḳoyupdur ḥasret-i zülfüñ şeb-i ẓulmetde ey meh-rū
Cemālüñ āfitābını hüveydā itseñ olmaz mı

5 Muʿīnī ʿandelībüñ ṣıḳlıġın diñdürse zār ile
Anı kūyuñda bir murġ-ı ḫoş-āvāz itseñ olmaz mı

1184 Keşfī-i Edirnevī

1 Ṣalınsañ serv-ḳaddüñ reşk-i Ṭūbā itseñ olmaz mı
Cemālüñ bāġını Firdevs-i aʿlā itseñ olmaz mı

2 Ölümlüdür yatur ġam pisterinde derd ü hecrüñle
Ṭabībüm ḫasteñi gāhī müdāvā itseñ olmaz mı

3 O Leylīnüñ ġamıyla bende çün reftāra ḳudret yoḳ
Dilā Mecnūn-ṣıfat sen ʿazm-i ṣaḥrā itseñ olmaz mı

1183 İ 206a.
1184 İ 206a

4 Bu ben maḥzūnuña bir būse iḳrār eyleseñ çoḳ mı
Bir aġız söz ile göñlüm tesellā itseñ olmaz mı

5 Ḳoyar ḳoynına her sīmīn-teni deryā sürer ẕevḳi
Gözüñ yaşını Keşfī sen de deryā itseñ olmaz mı

1185 Emānī-i Kātib

1 Gel ey cān sīneye gül-geşt-i ṣaḥrā itseñ olmaz mı
Yaşum ṭutdı cihānı seyr-i deryā itseñ olmaz mı

[B 181b]

2 Kebūterveş uçar zülfüñ hevāsında bugün diller
Gelüp ey ṭıfl-ı nev-res seyr-i rümmā(?) itseñ olmaz mı

3 İki çeşmüm yiter şāhid hemān ey şāhid-i Mıṣrī
Şekerden leblerüñ dadını daʿvā itseñ olmaz mı

4 Gelüp Mecnūnuñı hāmūn-ı ġamda ey ṣaçı Leylī
Ne ḥāle uġramışdur bir temāşā itseñ olmaz mı

5 Başuñda āteş-i ʿışḳ ile yir yir dāġlar yaḳsañ
Yeñi başdan yine bir tāze sevdā itseñ olmaz mı

6 Seḫā kānıdur ol şāh-ı kerem yoḳ gelmez aġzından
Emānī būse-i laʿlin temennā itseñ olmaz mı

1185 İ 205b
2 – İ.
5 – B. (Bu beyit 1188. şiirin İ nüshasında bulunmayan 2. beytidir. İ nüshasını istinsah eden müstensihin beyitleri karıştırmış olma ihtimali vardır.)
6a: şāh-ı] kān-ı, İ

1186 Ve lehu

1 Dilā ol kākül-i zī̇bāyı meʾvā itseñ olmaz mı
Be miskī̇n meskenüñ aʿlādan aʿlā itseñ olmaz mı

2 Başuñda āteş-i ʿışḳ ile yir yir ṭaġlar yaḳsañ
Yeñi başdan yine bir tāze sevdā itseñ olmaz mı

3 Felek deñlü sitāreñ yoḳ mı āyā ey gözüm nūrı
O māhı sen daḫı bir gice peydā itseñ olmaz mı

4 Eyā ḳaşı kemānum çünki gitdüñ bārī̇ gelmezsin
Beni peykān-ı tī̇rüñle tesellā itseñ olmaz mı

5 Sipihr-i ʿışḳuña mihr-i münī̇rüm ey ḳamer-ṭalʿat
Beni gün gibi āfāḳa hüveydā itseñ olmaz mı

6 Belā deştinde Mecnūnuñ temāşā eyledüm derdin
Didüm terk-i hevā-yı zülf-i Leylā itseñ olmaz mı

7 Didi bu ḳayd ile sen de Emānī̇ gel muḳayyed ol
Ne var bir gün benümle seyr-i saḥrā itseñ olmaz mı

1186 İ 205b
2, 5 – İ.
3b: sen daḫı] sen de, İ.

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

1187 Tābī-i Dānişmend

1 Dostum dilde nihān olalı fem kūşeleri
Fetḥ olupdur bana iḳlīm-i ʿadem kūşeleri

2 Kūy-ı dil-dār ṭururken n'idelüm ey ṣūfī
Bize zindān gibidür bāġ-ı İrem kūşeleri

3 Murġ-ı dil gülşen-i kūyında nevālar itdi
Yāra ḫoş gelmedi ḥayfā ki naġam kūşeleri

4 Geh ḳaşın gāh gözin nāz ile oynatduḳça
Yārda ẓāhir olur luṭf u kerem kūşeleri

5 Görinen naʿl degül tende elifler üzre
Görinür burc-ı beden üzre ʿalem kūşeleri

6 Ehl-i dillerle varup ṣoḥbet-i ḫāṣ eyleyicek
Var mı mey-ḫāne gibi ʿişret ü dem kūşeleri

[B 182a]

7 Ṭolalı dāġ-ı cefā ile tenüm ey Tābī
Oldı peydā yine cānumda elem kūşeleri

1187 – İ.

1188 [???]

1 Meskenüm olur ise Beyt-i Ḥarem kūşeleri
Gelmeye ḫāṭıruma hergiz İrem kūşeleri

2 Kūşe-ber-kūşe gezer ʿālem-i maʿnīyi göñül
Ḫāṭıra gelse ḳaçan mülk-i ḳıdem kūşeleri

3 Cevr-i aġyāra taḥammül ḳatı güçdür ey yār
Rüstem-i Zāli zebūn itdi sitem kūşeleri

[İ 207b]

4 Uşanam ṣandı bana kūşeler itdi o ṣanem
Ḥadden aşurdı ḳatı āh o ṣanem kūşeleri

1189 Ḥamīdī Beg

1 Dostum Kaʿbe-i kūyuñda ḥarem kūşeleri
Görinür gözlerüme bāġ-ı İrem kūşeleri

2 Öldürüp nāşī-i kelbi ṭutalum ḳan itdüm
Pādişāhum ḳuluña ḳanı kerem kūşeleri

3 Ġayrlar ʿālemüñ eyler ser-i kūyuñda dirīġ
Baña ʿālem yirine oldı elem kūşeleri

1188 İ 207a
Her iki nüshada da şiir sondan eksiktir. Mahlas beyti olmadığı için şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

1189
2a: nāşī-i kelbi] nāşīyi, İ.

4 Nāẓır olsa femüñe dīde-i bārīk-bīnüm
Ẓāhir olur dil-i bīmāra ʿadem kūşeleri

5 Gel Ḥamīdī ḳuluña eyle ʿalīlüñ şāhum
Resm-i Rüstemde yiter oldı sitem kūşeleri

1190 Şānī Beg

1 Künc-i miḥnetde yirüm olalı ġam kūşeleri
Oldı Beytü'l-Ḥazenüm ḳaṣr-ı elem kūşeleri

2 Şimdi ey ḥūr-liḳā oldı mesīrüm kūyuñ
Bir zamān yirüm idi bāġ-ı İrem kūşeleri

3 Çeşm ü zülf ü dehen-i yār ġamından ölenüñ
Oldı menzilgehi iḳlīm-i ʿadem kūşeleri

4 Açılursa der-i mey-ḫāne ṣafālar sürerüz
Bize maḫṣūṣ olur ol ʿişret ü dem kūşeleri

5 Gūş-ı cānā ireli ehl-i ṣafā ḳıldı dili
Muṭribüñ itdügi nev-rūz u ʿAcem kūşeleri

[B 182b]

6 Zāʾir-i Kaʿbe-i dil olmaġa saʿy it Şānī
Secdegāhuñ ola tā Beyt-i Ḥarem kūşeleri

1190
2, 6 – İ.
İ nüshasında Sânî'nin bu şiirinin 5 ve 6. beyitleri olarak B nüshasında 183b'nin başında yer alan Beyânî'nin 1198 numaralı şiirinin 2 ve 3. beyitleri yazılmıştır.

1191 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Cāy iken şāhlara ʿişret ü dem kūşeleri
Gāhī menzilgeh olur ġuṣṣa vü ġam kūşeleri

2 Ḥasretinden ḳad ü zülf ü dehen-i dil-dāruñ
Oldı ārāmgehüm kūy-ı elem kūşeleri

3 Bizi bir kūşe-i ṣaḥn-ı ferāh-efzāya ilet
Niçe bir mesken ola vādī-i ġam kūşeleri

4 ʿĀrif ol künc ile eyvān-ı bülendi bir bil
Çün yirüñ āḫir olur mülk-i ʿadem kūşeleri

5 Nevk-i peykānuñı dilde yir idinmiş göricek
Ṭurmadı geçdi bana sehm-i sitem kūşeleri

6 Ṣadriyā şāh-ı ġamum ḫaymelerümdür gerdūn
Meh-i nev ṣanma göge irdi ʿalem kūşeleri

1192 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm–i ʿĀlī-Miḳdār

1 Gerçi hecrüñde yirüm oldı elem kūşeleri
Dil-i nā-şādumı egler hele ġam kūşeleri

2 Ḥaḳ bilür bāġ-ı viṣālüñ var iken dünyāda
Gelmedi ḫāṭıruma hergiz İrem kūşeleri

1191 – İ.
1192 – İ.

3 Kūşeler itdi dile ġamzeñ oḳı peykānı
Her biri ey ḳaşı yā ẓulm u sitem kūşeleri

4 Muṭribā kūy-ı ḥabībümde ḥicāz eyle meded
Beni öldürdi ʿIrāḳ ile ʿAcem kūşeleri

5 Ḳalmadı luṭf u kerem devlet işiginde bugün
Der-i mey-ḫāne gibi bağlu kerem kūşeleri

6 Ḳahve-ḫāne ola maʿmūr revā mı şāhum
Böyle vīrāne ḳıla ʿişret ü dem kūşeleri

7 ʿUlviyā mülk-i vücūd içre bu dirlikden ise
Yeg gelür oldı bana şehr-i ʿadem kūşeleri

1193 Emānī-i Kātib

1 İşlemez oldı dilā ʿişret ü dem kūşeleri
Gitdi bu ʿaṣrda ḳalmadı kerem kūşeleri

2 Ebruvānuñ ġamı öldürdi beni ey ḳaşı yā
Ḳaddümi bükdi kemān itdi o ḫam kūşeleri

[B 183a]

3 Göñül abdālı lebüñ fikrin ider kūyuñda
Seyr idem dir yine beng ile didüm kūşeleri

1193 – İ.

4 Muṭribā būselik it ḫaddine ḳarşu zinhār
Eyleme Rūmda nev-rūz u ʿacem kūşeleri

5 Tīr-i cevri çekerek ṭut gel e ey ḳaşı kemān
Ḥadden aşdı ḳatı peykān u sitem kūşeleri

6 Kūyına gel nic'olur kūşe Emānī göresin
İreme ṭaʿne ider eñ ḳatı kem kūşeleri

1194 Vaḥyī-i Ṣaḥḥāf

1 Heves-i kūyuñ ile bana elem kūşeleri
Oldı gülzār-ı cihān bāġ-ı İrem kūşeleri

2 Aḳdı ṣanma yüzüm üstine sirişk-i ḫūnīn
Emdi(?) hecrüñde efendi baña dem kūşeleri

3 Dīnüm ayru ola yüz döndürür isem andan
Biñ cefā ile iderse o ṣanem kūşeleri

4 Tīġ-i cevr ile iderseñ dilümi ṣad-pāre
Gelmez andan güzelüm bana elem kūşeleri

5 Vaḥyiyā gel berü mey-ḫāneye bir dem idelüm
Olmaya ancılayın ʿişret ü dem kūşeleri

1194 – İ.

1195 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Cān u dil ġuṣṣañ ile oldı elem kūşeleri
Aña şādam ki şeneldi yine ġam kūşeleri

2 Lāle cām aldı ele sāḳī güzellendi yine
Bāġ-ı Firdevse dönüp ʿişret ü dem kūşeleri

3 Göz ucıyla bana cevr oḳlarını atdı o yār
Ḫaylī cānumda yir itdi o kerem kūşeleri

4 Görme ḫālī ṭolu baḳ kūşe-i mey-ḫānelere
Ya bu Cem kūşeleridür ya bu Cem kūşeleri

5 Hey ḳıyāmet demidür mürdelerüñ iḥyā ḳıl
Küşte-i ġamzeñ ile ṭoldı ʿadem kūşeleri

6 Kūy-ı dil-dārı Belīġī gibi seyr eyleyenüñ
Görinür mi gözine ṣūfī İrem kūşeleri

1196 Beyāniyyü'l-Ḳāżī

1 Mesken olursa bize mülk-i ʿadem kūşeleri
Ola seyrāngehümüz bāġ-ı ḳadem kūşeleri

[B 183b]

2 Şimdi gülzār-ı beḳā cānibine ʿazm itdüñ
Ḳaldı ʿālemde dilā ʿişret ü dem kūşeleri

1195 – İ.
1196 – İ.

3 Zāhidā kūşe-i mey-ḫāneye gelseñ bir kez
Gelmeye ḫāṭıruña ḳaṣr-ı İrem kūşeleri

4 ʿĀşıḳuñ nāle vü feryādını gūş itmezsin
Başdan aşdı şehā miḥnet ü ġam kūşeleri

5 Ḳanlar aġlar ġam-ı peykānuñ içün bu dil-i zār
Geçdi ḥadden ṣanemā cevr ü sitem kūşeleri

6 Kūy-ı dil-dārda mesken idinürsek olısar
Ey Beyānī yirümüz Beyt-i Ḥarem kūşeleri

1197 Nālī Beg

1 Ṣalınup yār ile seyr itdügi dem kūşeleri
Ḫāṭıra ḫāṭıra olmazdı elem kūşeleri

2 ʿIşḳ-ı yār ile gönül ẕevḳ u maḥabbet ṭoludur
Hīç ḥālī mi olur Beyt-i Ḥarem kūşeleri

[İ 208a]

3 Gülşen-i kūyını seyr itsem o ġonçe-dehenüñ
Görinür gözlerüme bāġ-ı İrem kūşeleri

4 Ḫūb ṣūretlülerüñ āh-ı ḫayāliyle göñül
Deyre beñzer ki ṭolu ola ṣanem kūşeleri

5 Kūşe-i künc-i ferāġat gibi bir ʿālem yoḳ
Nālī ʿālemde eger cümle gezem kūşeleri

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

1198 Miṣālī-i Edirnevī

1 Ṭaḳılup ḫāra gel ey ġonçe-dehānum Fetḥī
Beni bülbül gibi zār eyleme cānum Fetḥī

2 Ḳapudan sīneñi gül gibi açup çıḳmañ dir
Fetḥ-i bāb-ı Ḥarem bāġ-ı cinānum Fetḥī

3 Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi cān ṣu gibi eylerdi revān
Nāz ile eylesen ey rūḥ-ı revānum Fetḥī

4 Leb-i cān-baḫşuñ ile mürdeñi iḥyā eyle
Meded öldüm meded ey āfet-i cānum Fetḥī

5 Ḳaşuñuñ yāsına ḳurbān olacaġum luṭf it
Yayma aġyāra benüm ḳaşı kemānum Fetḥī

6 Yoluña niçe Miṣālī gibi ḳurbān olsun
Sen ṣaġ ol dünyede ey tāze cevānum Fetḥī

1199 Ṣadrī-i Dānişmend

[B 184a]

1 ʿAsker-i ġamzeñi çek şāh-ı cihānum Fetḥī
Saña virildi benüm mülk-i cinānum Fetḥī

1198
2 – İ.
1199
3, 6 – İ.

2 Şīve fennine şürūʿ eyledüñ al naḳd-i dili
Lāzım olursa aña miftaḥa cānum Feṭḥī

3 İftaḥu'llāh dime cerr eyleyene ḫūn-ı ġamuñ
Naṣb-ı nefs itme gönül kesrine cānum Feṭḥī

4 ʿUḳde-i zülfüñi ḥall eylemege baġlu durur
Bu ṭılısm-ı dilüñ ey genc-i nihānum Feṭḥī

5 Gülşenüñ bülbül-i gūyāları dem-beste ḳalur
Aġız açsan ḳaçan ey ġonçe-dehānum Feṭḥī

6 Aç niḳābuñ dil-i ʿāşıḳla yüzüñ açılsun
Bu ḥicābı gider ey rūḥ-ı revānum Feṭḥī

7 Vāʿiẓā açma bana ravża-i Rıḍvānı eger
Keşf iderse yüzin ol verd-i cinānum Feṭḥī

8 Keşf ü miftāḥla Ṣadrī bulınur nesne degül
Ḳufl-i ebvāb-ı dil-i beste-zebānum Feṭḥī

[İ 208b]

1200 **Şānī Beg**

1 Kişver-i sīneme gelsün diñ o ḫānum Feṭḥī
Aña virildi ḳılāʿ-ı dil ü cānum Feṭḥī

1200
1a: ḫanum] ḫātem, İ.
5 – İ.

2 Gel çemān ile çemende mey-i gül-reng içelüm
Cem-i vaḳt olalum ey serv-i çemānum Fetḥī

3 Fetḥ ola bāb-ı viṣālüñ diyü ṭurmaz oḳurın
İsm-i Fettāḥı benüm vird-i lisānum Fetḥī

4 Sensüz ebyātı muʿammā-yı ġam olmaz meftūḥ
Gel gel ey vāḳıf-ı esrār-ı nihānum Fetḥī

5 Fetḥī ile göresin nūş-ı meyi ey sāḳī
Ger naṣīb ola der-i pīr-i muġānum Fetḥī

6 Ḫāne-i Ṣānīye teşrīf-i ḳadem ḳıl bir şeb
Daʿvet eyler seni ey şūḫ-ı cihānum Fetḥī

1201 Sihrī-i ʿAvret

1 Merdüm-i dīde-i cān rūḥ-ı revānum Fetḥī
Sīneye gel gönül eglencesi cānum Fetḥī

2 Vuṣlata irmek içün ḫānḳah-ı ʿālemde
Oldı fetḥine benüm vird-i zebānum Fetḥī

3 Pīr idüm ʿışḳuñ irüp tāze cevān itdi beni
Göreyin pīr olasın tāze cevānum Fetḥī

1201
4b: acıtduñ] açduñ, İ.

[B 184b]

4 Leb-i şīrīnüñ ile Ḫusrevüm itdüñ Ferhād
Cānum acıtduñ eyā rūḥ-ı revānum Fetḥī

5 Siḥriyā ṣanma ṭılısmāt-ı ḳulūb-ı ʿuşşāḳ
Fetḥ olınmaz ider ol rind-i cihānum Fetḥī

1202 Ṣıdḳī-i Çāvūş

1 Cān fedādur yoluña rūḥ-ı revānum Fetḥī
Ṣūḫ-ı āşūb-ı cihān āfet-i cānum Fetḥī

2 Gül yüzüñ şevḳine dil bülbülinüñ derdi hezār
Gül e bir nāz ile ey ġonçe-dehānum Fetḥī

3 Bir baḳımda niçe biñ genc-i nihān fetḥ olınur
Nāz idince benüm ol ṣūḫ-ı cihānum Fetḥī

4 Vird idüp şām u seḥer Sūre-i Fetḥi oḳurın
Fetḥ ola bāb-ı viṣālüñ diyü ḫānum Fetḥī

5 Būse-i laʿlüñi Ṣıdḳī ḳuluña iḥsān it
Yoḳ dime eyle ʿaṭā gel berü cānum Fetḥī

[İ 209a]

1203 Lāyiḥī Muṣlīsi

1 Çāk idüp sīnemi ey rūḥ-ı revānum Fetḥī
Açma aġyāra benüm rāz-ı nihānum Fetḥī

2 Fetḥ-i bāb itmez iseñ bunca giriftārlara
Kim ide anlara ey şāh-ı cihānum Fetḥī

3 Niçe yıldur bu beden maḳdemüñüñ ḫastesidür
Gel aña eyle ḳadem-rence cevānum Fetḥī

4 Yaḳdı göñlüm benüm ey māh bu fikr-i dil-sūz
Kimlere açduñ ola sīneñi cānum Fetḥī

5 Bu ḳadar nāle vü feryād ki itdüm ḥayfā
Ḳullıġa ḳoymaz imişsin anı ḫānum Fetḥī

1204 Ḥıfẓī

1 Ḳaşuñ āfet ḳılıcın ṣalmasa ḫānum Fetḥī
Tīġ çekmezdi dilüñ kesrine cānum Fetḥī

2 Maḥfil-i ḥüsnde āvāze ṣalan āfāḳa
Bülbül-i ḳuds-i ḫoş-elḥān-ı revānum Fetḥī

3 Nev-bahār-ı dü-cihānsın ki senüñle açılur
Gözümüz gönlümüz ey tāze cevānum Fetḥī

4 ʿIşḳ müşkilleri ḥallinde lebüñden oldı
Fetḥ-i bāb-ı dil-i dem-beste zebānum Fetḥī

[B 185a]

5 Naḫl-i gülsin açılayın dime gel Ḥıfẓīye
Baġ olur ayaġuña eşk-i revānum Fetḥī

1205 ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm

1 Bāġ-ı nāz içre ṣalın serv-i revānum Fetḥī
Gülşene gel gül açıl ġonçe-dehānum Fetḥī

2 Ġabġabuñ ṭobı ile yaḳma gönül ḳalʿasını
Saña teslīm ideyin gel berü cānum Fetḥī

3 Rūmuñ İskenderisin fetḥ-i meṭālib tīrüñ
Āşikār ider aña genc-i nihānum Fetḥī

4 Ḳodı Fetḥiyyeyi evrād idinmekden dil
Nām-ı pāküñ olalı vird-i lisānum Fetḥī

5 Seyl-i eşküm ḳapuña geldi şehā sāʾildür
İftaḥu'llāh dime gel rūḥ-ı revānum Fetḥī

6 Oḳıma meclise ḳārī diyü aġyārı ṣaḳın
Sūre-i Fetḥ oḳur ey bāġ-ı cinānum Fetḥī

[İ 209b]

7 Açıla cennet-i vaṣluñ diyü ʿUlvī şeb ü rūz
Ḳatı nā-sāzdur ey şūḫ-ı cihānum Fetḥī

1205
4, 6 – İ.
7b: ḳatı] Fetḥi, İ.

1206 Nevʿiyyü'l-Müderris

1 Ey sözi kāşif-i esrār-ı nihānum Fetḥī
Lebi miftāḥ-ı der-i maḫzen-i cānum Fetḥī

2 Żamm idüp ḫāl-i ruḫın ḫaṭṭına fettānlıḳda
Dilleri kesr iden āşūb-ı zamānum Fetḥī

3 Ḳomadı dilde sükūn ol ḳadi şīrīn-ḥarekāt
Reşk-i Ṭūbā-yı cinān naḫl-i revānum Fetḥī

4 Ḫaṭ-ı müşgīni miṣāli dili āşüfte ḳılup
Eyledi zīr ü zeber şāh-ı cihānum Fetḥī

5 Cerr ider būs-ı leb-i laʿlüñi Nevʿī-i gedā
Ḳıl naẓar pīr olası tāze cevānum Fetḥī

1207 Ṣafāyī-i Müstaʿmel

1 Bend olupdur dil ü cān zülfüñe cānum Fetḥī
Fetḥ ḳıl müşkilüm ey rūḥ-ı revānum Fetḥī

2 Ḳomadı ḳāmetüñüñ refʿi dil ü cānda sükūn
Ey ḳadi ḫoş-ḥareket serv-i revānum Fetḥī

1206 (G. 553, *Nevʿî Divanı.*)
2b: zamānum] cihānum, *Nevʿî Divanı.*
4a: müşgīni] müşgīn, *Nevʿî Divanı.*
5b: naẓar] ʿaṭā, *Nevʿî Divanı.*
1207
2, 3 – İ.

3 Ḳaşuñuñ göreli miḥrābını zühhād gibi
Oldı her şām u seḥer vird-i zebānum Fetḥī

[B 185b]

4 Ṣaḳlaram gerçi ġam-ı ʿışḳuñı cānumda velī
Seni görsem açılur rāz-ı nihānum Fetḥī

5 Ey Ṣafāyī nice ʿālemde güşāde-dil olam
Olmadı çün girih-i rişte-i cānum Fetḥī

1208 Muḫtārī-i Seyyid

1 Ḳaçma gel sīneme ey rūḥ-ı revānum Fetḥī
Āfet-i devr-i zamān şūḫ-ı cihānum Fetḥī

2 Aç bu bīmāra der-i dār-ı şifā-yı vaṣluñ
Meded öldüm meded ey āfet-i cānum Fetḥī

3 Girih-i zülfüñi çöz kim açıla ʿuḳde-i dil
Ḳıl bu dil-besteye ey genc-i nihānum Fetḥī

4 Şeş-der-i ġamda güşād olmadı ḳaldı dil-i zār
Fetḥ-i bāb it ḥarem-i vaṣluña cānum Fetḥī

5 Zārlıḳ ḳılsun işigüñde benüm gibi hezār
Gel açıl gül gibi sen ġonçe-dehānum Fetḥī

1208
5 – İ.

6 Açıcaḳ sīneñi meyl itmemege Muḫtārī
İḫtiyārı yoḳ anuñ tāze cevānum Feṭḥī

[İ 210a]

1209 Emānī-i Kātib

1 Açma rāz-ı lebüñ ey ġonçe-dehānum Feṭḥī
Ḳılma şerḥ-i bilüñ ey mūy-ı miyānum Feṭḥī

2 Ḳıl ḥaẕer bozmasun aġyār ṭılısm-ı ḥüsnüñ
Maġribīden ṣaḳın ey genc-i nihānum Feṭḥī

3 Söyleseñ niçe muḳaffel der-i maʿnī açılur
Dilüñi deprede miftāḥ-ı cinānum Feṭḥī

4 Feṭḥ-i İslāma ḫarām eyle didüm nāz ile
Bu Ṭuna yalısıdur didi o cānum Feṭḥī

5 Feṭḥ-i ḥaḳan olalı olmadı hergiz peydā
Saña benzer daḫı sulṭān-ı cihānum Feṭḥī

6 Oḳısañ niçe *feṭaḥnā* saña fettāḥ olur
Feṭḥ müşkil bana līk āfet-i cānum Feṭḥī

7 Tīr-i ġamzeñ bizi pinhānī nice ġamz eyler
Açıcaḳ söyleşelüm ḳaşı kemānum Feṭḥī

1209
4, 5 – İ.

8 Yine fürḳatde ḳalupdur uşanur aʿdādan
Gel Emānīye yitiş kehf-i emānum Feṯḥī

1210 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Sīneme yara çeküp şāh-ı cihānum Feṯḥī
Açdı şemşīri ile kişver-i cānum Feṯḥī

2 Eyledüñ ḳalʿa-i dil feṯḥini çün tīrüñden
Bir ʿalem dik aña ey ḳaşı kemānum Feṯḥī

3 Sūre-i Feṯḥ oḳurın vird iderin yā Fettāḥ
Tīġüñe feṯḥ ola tā milket-i cānum Feṯḥī

4 Yazayın ḳanum ile feṯḥ-i ḳarīb āyetini
Ḳılıcuñ üstine ey şāh-ı cihānum Feṯḥī

5 Tāb-ı ruḫsārı ile açsa Ġıyāṣī göñlüm
Bir gice gelse meh-i devr-i zamānum Feṯḥī

1211 [ʿİlmī]

1 Berü gel sīneme ey rūḥ-ı revānum Feṯḥī
İde iḥyā beni ey cismüme cānum Feṯḥī

1210 B nüshasında başlık yazıldığı hâlde şiir yazılmamıştır.
B nüshasında 185b-186a arasında eksik sayfaların olduğu anlaşılmaktadır. 185b'de ismi yazılan Gıyâsî'nin şiiri yazılmamıştır. 186a'daki Merdî'ye ait ilk şiir de baştan eksiktir. Bu ipuçlarından hareketle arada eksik sayfaların olduğu anlaşılmaktadır. İ nüshasında bulunan 1212-1244 arasındaki şiirlerin bu eksik sayfalarda yazılı olduğu anlaşılmaktadır. Şiir sayısından hareketle takriben 6 varak eksik olduğu düşünülebilir.
1211 – B.

2 Hücre-i hecri benüm üstüme der-beste ḳoma
Gel e feṯḥ eyle benüm tāze cevānum Feṯḥī

3 Ġonçe dem-beste ḳalup gül yaḳasın çāk eyler
Ne dem açsañ dehen ey ġonçe-dehānum Feṯḥī

[İ 210b]

4 Oḳısañ sūre-i Feṯḥi irişüp ḳalbe ṣafā
Açılur bāġ-ı cinān gibi cinānum Feṯḥī

5 ʿİlmīnüñ dilde nihān derdini keşf itmek içün
Şiʿr ile feṯḥ-i kelām itdi zebānum Feṯḥī

1212 [Deşti]

1 Gitme gel ġayr ile ey rūḥ-ı revānum Feṯḥī
Yoluña ola fedā baş ile cānum Feṯḥī

2 Uyup aġyār-ı dil-āzār ile seyrāna gidüp
Beni aġlatma gel ey şūḫ-ı cihānum Feṯḥī

3 ʿAḳlumı alalı zülfüñ hevesi başumdan
Oldı zencīr benüm eşk-i revānum Feṯḥī

4 Cismümi tīr-i cefāsına nişān itse n'ola
Luṭf u iḥsān idüp ol ḳaşı kemānum Feṯḥī

1212 – B.

5 Muṣḥaf-ı ḥüsnüñi her sūḫteye keşf itme
Anı ḥıfẓ eylemez ey genc-i nihānum Feṭḥī

6 Deştīyem leblerüñ ümmīdi ile subḥ u mesā
Dehenüñ ẕikri durur vird-i zebānum Feṭḥī

1213 [Beḳāyī]

1 Ey benüm lāle-ruḫum ġonçe-dehānum Feṭḥī
Çeşmi nergis yüzi gülzār-ı cinānum Feṭḥī

2 Tob-ı ġabġabla görince dili teslīm itdüm
Saña virildi begüm ḳalʿa-i cānum Feṭḥī

3 Cevrüñi żamm ideli bār-ı belā vü ġamuña
Münkesir oldı dil ey rūḥ-ı revānum Feṭḥī

4 Yoluña baş vireyin naḳd-i revān ḫarc ideyin
Cümleten saña fedā cān u cihānum Feṭḥī

5 Künc-i fürḳatde Beḳāyī ḳuluñı iñletme
İrişür saña ṣaḳın āh u fiġānum Feṭḥī

1214 [???]

1 Vuṣlatuñ cerrini refʿ eyleme cānum Feṭḥī
Naṣb-ı nefs itme belā żammına cānum Feṭḥī

1213 – B.
1214 – B.

[İ 211a]

2 Ẕeḳanuñ sībi virür ḳalb-i żaʿīfe ḳuvvet
Teşneyem ḳandur eyā tāze cevānum Fetḥī

3 Fetḥ-i iḳlīm-i murād-ı dil-i dīvāne gibi
Tob-ı ġabġabla olur ḳalʿa-i cānum Fetḥī

4 Ne girībān u etek var ne ḳabā va[r] ne ʿaṭā
Ne mekīnem bu cihānda ne mekānum Fetḥī

1215 [Vaḥdetī]

1 Yine ben mürdesine söyledi cānum Fetḥī
Açdı her müşkilüm ol ġonçe-dehānum Fetḥī

2 Luṭf idüp ḫāṭır-ı meksūrumuzı cebr eyle
Çekeyin cevrüñi ey ḳaşı kemānum Fetḥī

3 Sīneme gel ki ṭılısmāt-ı ʿacāʾib göresin
Saña virildi benüm genc-i nihānum Fetḥī

4 Eyle gel refʿ-i ḥicāb eyleyüben fetḥ-i kelām
Söyle ey ṭūṭī-i gülzār-ı cinānum Fetḥī

5 Ġuṣṣadan Vaḥdetī nuṣret nic'olur göre idüñ
Baña yār olsa o fettān-ı cihānum Fetḥī

1215 – B.

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

1216 [Muḥibbī]

1 Seyl-i eşküm eyledi vīrāne ḳıldı ḫānemi
Genc-i vuṣlat buldum āḫir aradum vīrānemi

2 Ṭurfe bu bir ḥarf çıḳmadan dehānumdan benüm
Ser-te-ser ṭutmış cihān gördüm benüm efsānemi

3 Şuʿle virdüñ şemʿ-i ḥüsne nūr ḳılduñ ʿālemi
Bāl ü perden geçdi yaḳduñ bu dil-i vīrānemi

4 Dostum ṭaḳ boynuña yā al ele tesbīḥ adın
Laʿl ü lüʾlüʾ eyledüm gözden aḳan ṣad-dānemi

5 Bu Muḥibbī eylesün pāyuña cān naḳdin niṯār
Būy-ı züfüñle muʿaṭṭar eyle gel kāşānemi

1217 [Fevrī]

1 Cevr ile yıḳduñ dilüm virdüñ ḫarāba ḫānemi
Yapmaduñ luṭfuñla bir kez ḫāṭır-ı vīrānemi

[İ 211b]

2 Bir serāy-ı pür-sürūr añlardı kendü ḫānesin
Görmiş olaydı Ebū Derdā benüm ġam-ḫānemi

1216 – B.
1217 – B.

3 Bir ṭolu cām-ı sürūr-encāmı ṣun ey pīr-i deyr
Sāḳī-i bezm-i fenā pür ḳılmadan peymānemi

4 Yalvarurdum bu ġam-ābāda getürmezdi beni
ʿĀlem-i ervāḥda görmiş olaydum ānemi

5 Naḳş-ı meh-rūlarla tezyīn eyledüm dil ḫānesin
Fevriyā faḳrumla kāşī eyledüm kāşānemi

1218 [Rıżāyī]

1 Seyl-i eşk-i ḥasret ey meh yıḳdı miḥnet-ḫānemi
Pertev-i mihrüñle maʿmūr eyle gel vīrānemi

2 ʿĀşıḳ oldum bir cemāli şemʿ-i bezm-ārāya āh
Oda yaḳdum göz göre ḥayfā dil-i pervānemi

3 Ārzū-yı bezm-i laʿl-i yār dilden gitmeye
Pür-mey itse sāḳī-i devr-i zamān peymānemi

4 Ḥamdü li'llāh yüz çevürdüm zāhidā tesbīḥden
Seng-i rāh-ı dil-ber itdüm sübḥa-i ṣad-dānemi

5 Dāġ-ı ʿışḳ ile Rıżāyī naḳş idüp dil ḫānesin
Eyledüm tezyīn kāşī kār idüp kāşānemi

1218 – B.

1219 [Beḳāyī]

1 Ey melek-sīmā müşerref eyleyüp ġam-ḫānemi
Ol şerefle beyt-i maʿmūr eyle gel vīrānemi

2 Leylī zülfüñ şöyle Mecnūn itdi ben şeydāyı kim
Bir kitāb olaydı yazaydum eger efsānemi

3 Ḫālüñi bir kez görince yüz çevürdüm zühdden
El ucıyla ṭutar oldum sübḥa-i ṣad-dānemi

4 Āh kim bir şemʿ-i bezm-ārāya düşdi bilmedüm
Āteş-i sūzāna yandurdum dil-i pervānemi

5 Ārzū-yı cām-ı laʿl-i yār ile mey- ḫor olup
Ey Beḳāyī mey-kede itdüm yine kāşānemi

[İ 212a]

1220 [Ṣānī]

1 Görmedüm ābād hergiz bu dil-i vīrānemi
Böyle bünyād eylemiş bennā-yı ḳudret ḫānemi

2 Ḫırḳañı sen var şarāb-ı nāba rehn it ṣūfiyā
Ben ṣatup virdüm şarāba sübḥa-i ṣad-dānemi

3 Vaṣf-ı zülf-i yārı naḳl itsün şeb-i hengāmede
Ḳıṣṣa-i ḫūnāsā benüm taḳrīr iden efsānemi*

1219 – B.
1220 – B.

4 Post-pūş-ı ʿışḳuñam didüm tebessüm ḳıldı yār
Ḫaylī ḫaṭṭ itdi görüp bu vażʿ-ı dervīşānemi

5 Olur idi Ṣāniyā reşk-i Nigāristān-ı Çīn
Ol ṣanem bir şeb müşerref eylese kāşānemi

1221 [Keşfī]

1 Gönlümi gel yap müşerref eyle miḥnet-ḫānemi
Bir ḫarāb-ābāddur maʿmūr ḳıl vīrānemi

2 Reng alurmış naḳşını naḳş itmeden naḳḳāşlar
Daḫı taṣvīr itmesünler ṣūret-i cānānemi

3 Bir niçe yirden aña bend itdi zülfüñ gördi kim
Degme bir zencīr ṭutmaz bu dil-i dīvānemi

4 Zāhidā aldum ḥabāb-ı bādeden tesbīḥümi
Reşk-i Pervīn eyledüm ben sübḥa-i ṣad-dānemi

5 Niçe şehler ḳapusında Keşfiyā derbān olup
Fetḥ-i bāb ola diyü bekler der-i cānānemi

1222 [Reʾyī]

1 Āşiyān-ı būm-ı hecr itdüñ dil-i ġam-ḫānemi
Bilmezem ol külbe mi ġam-ḫāne mi vīrāne mi

1221 – B.
1222 – B.

2 Ḳonsa maḥbūb-ı viṣālüñ hicret itse hecr-i dost
Kaʿbeveş ḫaylī melāʾik ṭavf ide kāşānemi

3 Her sözüm mihrüñde cānā ṣan maḥabbet-nāmedür
Nüsḫa yazup götürür gūş eyleyen efsānemi

4 Añduġınca Kaʿbe-i kūyuñ ṣafāsın cān u dil
Yüzlerine sürdiler gözden aḳan ṣad-dānemi

5 Muṣḥaf-ı ḥüsnin tilāvet idüp ol şemʿüñ gice
Rāḥile ḳıldum yine Reʾyī dil-i pervānemi

[İ 212b]

1223 [Medḥī]

1 Ġuṣṣa-ābādan ider bu sīne-i vīrānemi
Her zamānda luṭf idüp teşrīf ider ġam-ḫānemi

2 Lüʾlüʾ-i lālāyı mihrāsā felek gūş-ı mehe
Aṣdı alup baḥr-ı dilden bu dil-i şeh-dānemi

3 Āḫir-i meclisde ibrīḳ-i ṣurāḥīden hemān
El yuduḳda sāḳī-i mey ṭaşt idem peymānemi

4 Eski yeñi dāġlar ile ḥoş muraḳḳaʿdur tenüm
Bezmüñe geldüm geyüp bu ḫırḳa-i rindānemi

1223 – B.

5 Göñline girdüm tevāżuʿ la o şāhuñ Medḥiyā
Gör nice şāhāne itdüm vażʿ -ı dervīşānemi

1224 [Beyānī]

1 Cām elümden düşmez añduḳça leb-i cānānemi
Nūş idince ṭoldurur eşküm yine peymānemi

2 Ḳalmamış bir dāne kim eşkümle mercān olmaya
Zāhidā gözden geçürdüm sübḥa-i ṣad-dānemi

3 Maḥzen-i genc-i ġam-ı ʿışḳ idi līkin Ḫusrevā
Seng-i bī-dāduñ ḫarāb itdi dil-i vīrānemi

4 Rāh-ı ġamda ḳalmadı cism-i żaʿīfümden eṯer
Seyle virdi gitdi eşk-i dīde miḥnet-ḫānemi

5 Baġladum biñ zūr u zār ile ṣaçı zencīrine
Ey Beyānī uṣladum gibi dil-i dīvānemi

1225 [Ehlī]

1 Seng-i ṭaʿn ile ʿadūlar gerçi yıḳdı ḫānemi
Lāyıḳ-ı genc-i viṣāl itdi hele vīrānemi

2 Ḫāṭırum pür-şevḳ olsa görsem ey meh-rū seni
Rūşen itseñ bir gice gelseñ ne var vīrānemi

1224 – B.
1225 – B.

3 Ḳarşu çıḳsa şevḳ ile cānum ṣafā geldüñ diyü
Reşk-i Firdevs-i berīn itseñ gelüp ġam-ḫānemi

4 Boynı baġlu bende-i efgendeñem cānā didüm
Ol perī güldi didi miskīn ne dir dīvāne mi

[İ 213a]

5 Bu zemīni iḫtiyār it söyle bir ġarrā ġazel
Vaṣf iderseñ Ehliyā ḫāk-i reh-i cānānemi

1226 [Şuʿūrī]

1 Zülfi zencīrin görüp bekler der-i cānānemi
Uṣladurlar anda bir gün bu dil-i dīvānemi

2 Çıḳdı yoldan dime gitdükçe sūy-ı mey-ḫāneye
Gel var ey zāhid baña ögretme rāh-ı ḫānemi

3 Ey hümā-ṭalʿat idüp ser-menzil-i aġyārı cāy
Āşiyān-ı būm-ı miḫnet eyleme vīrānemi

4 Nāfe-i Çīn üzre mū bitmiş ṣanup itdüm ḫaṭā
Seyr idince ḫaṭṭ u ḫāl-i ʿārıż-ı cānānemi

5 Yirlere geçdi ḫayādan Vāmıḳ u Ferhād u Ḳays
Ey Şuʿūrī gūş idüp ġam çekmede efsānemi

1226 – B.

1227 [Vālihī]

1 Söyleyüp bir bir firāḳında geçen efsānemi
Biñ belā ile uyıtdum ol gözi mestānemi

2 Gördüm ol yüzden degül ẕevḳ-i dil-i ṣaḥbā-perest
ʿĀḳıbet rehn-i mey itdüm sübḥa-i ṣad-dānemi

3 Bir ṭolu nūş eyledüm Mecnūna bezm-i ʿışḳda
Dāʾim itdi sāḳī-i devr-i zamān peymānemi

4 Meskenüm ʿİsī-ṣıfat ser-menzil-i ḫurşīd olur
Bir şeb ey meh-rū münevver eyleseñ vīrānemi

5 Yaḳduġınca āteş-i ʿışḳ ile ten kāşānesin
Ṣaldı ol şeh nār-ı hicrāna dil-i vīrānemi

6 Vālihīnüñ ʿarż içün sūz u güdāzını ʿaceb
Bu gice pervāneler ol şemʿ-i bezme yana mı

1228 [Yaḳīnī]

1 Ol perī-ruḫsār teşrīf itmesün ġam-ḫānemi
Genc-i ḥüsn-i yāra lāyıḳ görmezin vīrānemi

2 Bilmezin her şeb ne siḥr eyler baña ol zülf-i yār
Pür ḳılur biñ başlu ejderhā ile vīrānemi

1227 – B.
1228 – B.

[İ 213b]

3 Ṣanmañuz kim ser-güẕeştüm ḳābil-i taʿbīr ola
Ḳays-ı bī-sāmāna beñzetmeñ dil-i dīvānemi

4 Görmesem meclisde ya aġyāra ṭolu açduġın
Kāş sāḳī-i ecel nūş eylesem peymānemi

5 Ey Yaḳīnī hem-sifāl olsam kilāb-ı yār ile
Reşk-i Cemşīd ü Cem itsem ʿişret-i şāhānemi

1229 [Kevṣerī]

1 Gel müşerref it bugün ey meh-liḳā kāşānemi
Yaʿnī kim ābād eyle bu dil-i vīrānemi

2 Āhumı itdüm ʿaṣā vü ṣūfīye taḳlīd idüp
Elde tesbīḥ eyledüm gözden aḳan ṣad-dānemi

3 Lāleveş çāk eyledüm bu sīne-i ṣad-çākümi
Göricek aġyār-ı bed-ḫˇāh ile ol cānānemi

4 Ġam şebinde ḳalmışam ben ey meh-i enver bugün
Gel ḳadem-rencīde ḳıl eyle müşerref ḫānemi

5 ʿIşḳ-ı yāra dil virelden Kevṣerī ben nā-tüvān
Ḫalḳ-ı ʿālem söyleşürler cümleten efsānemi

1229 – B. Nüshada 1 ve 2. beyitler yer değiştirmiştir.

1230 [Maḳālī]

1 Eyledüm teşbīh māha ʿārıż-ı cānānemi
Vechden ḫālī degül gūş eyleñüz efsānemi

2 ʿAḳl u idrāk istemeñ benden ki mest-i bī-ḫodem
Göreli ser-mest-i nāz ol gözleri mestānemi

3 Gör ne ʿālī-şānem eyā devlet-i ʿışḳuñda kim
Geldi teşrīf itdi sulṭān-ı maḥabbet ḫānemi

4 Revzenümden seyr ider her şeb gelür māh-ı felek
Ol çerāġ-ı ḥüsn ile rūşen görüp kāşānemi

5 Ey Maḳālī yaraşur ḫūbān-ı ʿālem zeyn içün
Gūşına mengūş olsa bu dür-i yek-dānemi

1230 – B.

[feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün]

1231 **[Celāl]**

1 Ṭoġar ay gibi ṭulūʿ itse ne gün ol Şāmī̇
Gün gibi rūşen ider mihr-i ruḫı aḫşamı

[İ 214a]

2 Nām u neng ile görüp zümre-i ʿuşşāḳ içre
Ẕikr-i bi'l-ḫayr idemez kimse bu ben bed-nāmı

3 Kāmrān eyler iken ḫalḳı ḳapuñda keremüñ
Kerem it sürme ḳapuñdan bu dil-i nā-kāmı

4 İrmedin vaṣluña cānā bizi ḳurbān itme
Meded Allāhı severseñ görelüm bayramı

5 Dest-gī̇r ol ayaġuñ vir öpelüm görme revā
Cürʿaveş her kişi ayaḳlaya dürd-āşāmı

6 Fuḳaḥā ṭārik-i ʿilme dimesünler ʿāmī̇
ʿĀmī̇ oldur ki geçer ġaflet ile eyyāmı

7 Muṭṭaṣıf olmaz adaḳ naẓm-ı niẓām ile Celāl
İçmese ḥāl-i ḥayātında ṭolımaz cāmı

1231 – B.

1232 [Ḫazānī]

1 Ṣubḥveş rūşen olur külbemüzüñ aḫşamı
Bir şeb aḫşamlar ise ol meh-i bedrüm Şāmī

2 Dostlar derd ü ġam ile ben olam gibi helāk
Böyle ḳalursa eger rūz-ı ġamuñ eyyāmı

3 Kendü luṭfından o meh vaʿde-i vaṣl itmez ise
Ṭabʿı nāzükdür anuñ eyleme çoḳ ibrāmı

4 Nice olmasun anuñ bende-i üftādesi dil
Cümleten bende ider ḫalḳ ile ḫās u ʿāmı

5 Güzelüm laʿl-i lebüñ fikri düşelden ḳalbe
Ḳomaz elden dil-i meyyāl mey-i gül-fāmı

6 Derd-i ʿışḳuña Ḫazānī düşeli sulṭānum
Ḳalmadı dilde anuñ ẕerre ḳadar ārāmı

1233 [Raḥīmī]

1 Gün yüzin ʿarż ide ger bir şeb o māh-ı Şāmī
Şevḳden şarḳa dönüp ṣubḥ ola devrüñ şāmı

2 Şām-ı zülfin ḳo dilā cām-ı lebin nūş idegör
ʿÖmr bāḳī degül ʿişretde geçür eyyāmı

1232 – B.
1233 – B.

3 Öp elin yalvar ayaġına düş ey eşk-i revān
Dem ḳadem olagel aḳdāmına ḳıl iḳdāmı

[İ 214b]

4 Lebine āl ruḫı āl-i peyāmber geçinür
Ṣoralum āl ile cāndan yine bu peyġāmı

5 Mıṣr-ı vaṣluña idi gerçi ʿazīzüm ʿazmüm
Şām-ı fürḳatde ḳoduñ bu dil-i bī-ārāmı

6 Ḳomadı ḳılca Raḥīmī dil-i miskīnde ḳarār
Dolaşaldan o mehüñ kākül-i ʿanber-fāmı

1234 [Fīrūz]

1 Ol meh-i burc-ı bahā k'ismine dirler Şāmī
Gün yüzini görenüñ gündüz olur aḫşamı

2 Ben baḳam giñ yaḳadan pīreheni lāyıḳ mı
Bī-tekellüf ḳoya ḳoynına o sīm-endāmı

3 Ḥıżr-ı zinde gibi tā ḥaşre degin ölmeye hīç
Lebleri āb-ı ḥayātından içerse cāmı

4 Ḳosun efsāneyi nāṣiḥ bizi puḫte ṭutmaz
Raġmına ṣun içelüm sāḳī şarāb-ı ḫāmı

1234 – B.

5 ʿIşḳ deştinde revān oldı revānum Fīrūz
Cismümi pāreledi kūh-ı belā żırġāmı

1235 [Ālī]

1 Seyr ider şehri güzellerle o māh-ı Şāmī
Geçer āh ile ḳara günlülerüñ eyyāmı

2 Bir yalıñ yüzlü güzeldür ki baḳılmaz ḳaṭʿā
Dir gören ġamze-i ser-tīzine ṭīġ-i Şāmī

3 Seyr-i ruḫsārına zülfi n'ola pā-māl olsa
Bu muḳarrer günüñ elbette olur aḫşamı

4 İrmedin ʿīd-i viṣāline ben ol sīm-tenüñ
Ger ölürsem kefenüm ideler aḳ bayramī

5 İrmemişken ayaġın öpmege bir ferd Ālī
Dest-būsına niçün ḫātem ider iḳdāmı

1236 [ʿUlvī]

1 Ṭutdı āfāḳı dilā ṣīt ü ṣadā-yı nāmı
Mıṣr-ı ḥüsn içre bugün olalı vālī Şāmī

[İ 215a]

2 Bādeyi lebine(?) beñzetdügiçün mey-kededen
Sürdiler sāḳī vü peymāne vü dürd-āşāmı

1235 – B.
1236 – B.

3 Ellerüñ zülf ü ruḫuñdan meded ey dost gider
Mıṣr-ı ḥüsni görelün seyr idelüm hem aḫşamı

4 ʿUlvī vaṣl-ı leb ü çeşmüñi düşürmez dilden
Yidürür ṭūṭī-i ṭabʿına şeker bādāmı

1237 [Derviş]

1 Rūşen itdi ruḫı şemʿiyle sevād-ı şāmı
Diseler ol meh-i bed-mihre revādur Şāmī

2 Ṣalsa pertev n'ola zülf ile dile şemʿ-i ruḫı
Meh ile rūşen olur çünki ġarībüñ şāmı

3 Görse Vaṣṣāf ile Ḥassān idelerdi taḥsīn
Vaṣf-ı ḥüsnüñde nigārā ġazel ü inşāmı

4 Bülbül-i cānı o ġonçe niçe bir zār eyler
Ġaraż yoḫsa hemān rāz-ı dili ifşā mı

5 Oldı Derviş yine maḥrem-i bezm-i rindān
Olalı mey-kede-i ʿışḳuñ o dürd-āşāmı

1238 [Kāmilī]

1 Añılur Mıṣr-ı melāḥatde o māh-ı Şāmī
Taḫt idinse n'ola dil Yūsufa nisbet Şāmı

1237 – B.
1238 – B.

2 Virdi dünyāya şeref ḫayli o māh-ı Kenʿān
Yād olur ḥażret-i Yūsuf gibi zīrā nāmı

3 Kaʿbe-i kūyuña farż oldı ḫalīlüm varmaḳ
Dil ṭavaf itmek içün geyse ne var iḥrāmı

4 Şol ḳadar itdi beni ol ṣaçı Leylī Mecnūn
Gören āşüfteligüm didi bu da şeydā mı

5 Ẕevḳ ider bāġ-ı cemālüñde bu dil şām u seḥer
Eglenür ehl-i hevā gelse gülüñ eyyāmı

6 Şiʿr-i Selmāna ber-ā-ber didiler şiʿr-i terüñ
Kāmilī yoḫsa hemān ol da ḳurı ġavġā mı

[İ 215b]

1239 [Ṣānī]

1 Kişver-i Rūma şeref virdi o māhuñ nāmı
Vālī-i Mıṣr-ı ḥüsn olsa revādur Şāmī

2 Ḳadr ü ḳıymet ḳomadı nāfe-i deşt-i Ḫotene
Zülf-i müşgīni ile kākül-i ʿanber-fāmı

3 O şeh-i ḥüsni görüp şehrümüzüñ ḫūbları
Kimisi ġāşiye-dār oldı kimi ḫuddāmı

1239 – B.

4 Seyr-i pehlūsı deger aġırı altun dirler
Ṣaḥn-ı ḥammāmda bir görsem o sīm-endāmı

5 Rūz-ı ʿīd oldı yüzin görmedi āşüfteleri
Geçdi ḥasretle ḳara gün[lü]lerüñ bayramı

6 Ol şeh-i ḥüsne nişānī olur ise Ṣānī
Yaza ḳānūn-ı maḥabbet üzere aḥkāmı

1240 [Ṣānī]

1 Ḥalebī şīşeleriyle mey içüp āşāmī
Eyle sāḳī bu ḫarābātīyi dürd-āşāmī

2 Sīnemi beñzedürin Şāmda Gök Meydāna
Seyre gelsün diyü ol serv-i sehī-endāmı

3 Eyle bezmüñde sifāl-i seg-i kūyın sāġar
Ṭās-ı Şāmī ile iç bārī mey-i gül-fāmı

4 Lebleri ḳadḥ-ı nebāt-ı Ḥamavī eyleyicek
Gözleri ʿaynına almadı şeker bādāmı

5 Ol şeh-i ḥüsne virür ṣarmaġa bir kez Ṣānī
Niçe destār-ı Baʿlbekle kumāş-ı Şāmı

1240 – B.

1241 [Ṣānī]

1 Ḫıṭṭa-i Rūmda ḳazzāz-ı sīmīn-endāmı
Geldi seyrāna Ḥalebden o cevān-ı Şāmī

2 Şāmdur zülfi anuñ ʿārıżı ḳaṣr-ı Eblaḳ
Ḫāller ḳavm-i ʿArab ḥüsni bahār eyyāmı

3 Görmedüm bir güzel ol şūḫ-ı dil-ārāya bedel
Gerçi gezdüm Ḥaleb ü Baṣra vü Mıṣr u Şāmı

4 Ḥalebī cārreler ile o şehüñ bezminde
Çekelüm yek deme ʿışḳ ile mey-i gül-fāmı

[İ 216a]

5 O dil-ārāmı görelden ṣorar ārāmgehin
Ḳalmadı Ṣānī-i sevdā-zedenüñ ārāmı

1242 [Ḫātemī]

1 Ḳanda pestīle şeker ḳanda dehān-ı Şāmī
ʿĀlemi ḳoz ḳabına ḳoydı iki bādāmı

2 Leb-i meygūnına öyküdügin anuñ işidüp
Sāḳī-i lāle-ruḫ ey dil ele aldı cāmı

3 Nice ārām ideyin yine ṣoḳıldı araya
Ḫancer-i yār ile bilmem nic'olur ārāmı

1241 – B.
1242 – B.

4 Beni ġammāz aña bir adı yaramaz dir imiş
Āh kim ol şehüñ oldum yine bir bed-nāmı

5 Ḫātemī *nūrun ʿalā nūr* dir anı göricek
Geyse ol ruḫları ʿīd egnine aḳ bayramī

[B 186a]

1243 [Merdī]

1 Ne günāh itdüm ola saña ey ʿömrüm Şāmī
Hīç ṭulūʿ itmedi mihrüñde viṣāl eyyāmı

2 Vaṣf idüp Mıṣr-ı cemālin yazam inşā'allāh
Umaram Yūsuf-ı ṣānīm begene inşāmı

3 Ṣarf idüp sīm-i sirişkümi eyā māh-ı münīr
Āḫir idüp reh-i mihrüñde senüñ dünyāmı

4 İrgür e ʿīd-i viṣāle beni başdan ṣavma
Göster ey ḳaşı hilāl olmadın ol bayramı

5 Bāġ-ı ḥüsnüñüñ eyā ġonçe güli sürindi(?)
Nālede bülbül-i dil gördi kilk-i hengāmı

6 Nūş idüp bāde-i ʿışḳını ʿaraḳ-rīz oldum
Göreli deyr-i cihānda o büt-i tersāmı

1243
1, 2 – B.
4, 5, 6 – İ.

7 Şeb-i hicrānda bugün vālih ü Mecnūn oldum
Baña ẓulm itdi felek görmezin ol Leylāmı

8 O peri yādına esmā oḳımaḳ ża‘f virüp
Tende cüz’ī ḳodı ey Merdī benüm eczāmı

1244 Vişālī Beg

1 Rūz-ı hecrüñ olalı zülf-i siyāhuñ Şāmī
Şeb-i ġam oldı ḳara günlülerüñ aḫşamı

2 Çīni zülfine Ḥabeş memleketin beñlerine
Bir gice māh-ı ruḫı seyrine virmem Şāmı

3 Naḫl-i gülzār-ı leṭāfetdür o yāruñ ḳaddi
Ṣulı şeftālū lebi gözleridür bādāmī

[İ 216b]

4 Biz ölümlüsi iken itmese aġyārı helāk
Girmese ḳanumuza ḫancer-i ḫūn-āşāmı

5 Yūsuf-ı Mışrı bilürdük meh-i burc-ı ḥüsni
Ḥüsn ile ṣatın alur anı o māh-ı şāmī

6 Pārelense n’ola reşk eylese her nev‘ ḳumāş
‘İdgehde ṣalınup geyse o meh bayramī

1244
5 – İ.

7 ʿĀrıż u ḫaṭṭı firāḳıyla Viṣālī yoḫsa
Ne beni faṣl-ı gül egler ne bahār eyyāmı

1245 Beliğī-i Yeñiçeri

1 Şeb-i İsrādur işigüñde olanuñ şāmı
Āsmān üzre yir eyler gören ol aḫşamı

2 Kellemi kāse-i Mecnūn gibi eylerse şikest
Baña ol Leylī dürüst itmiş olur inʿāmı

3 Ṣanurın luṭf ile bu ʿabde duʿālar eyler
Ḫışm idüp baña efendüm ki ide düşnāmı

4 Geldi ḫaṭuñ ṣaḳalı bāzī-i nāzuñ bitdi
Rūz-ı ḥüsnüñ yüri var oldı şeb-i hengāmī

[B 186b]

5 Görse bu naẓm-ı Beliğī ide taḥsīn hemān
Ey Ḥamīdī baña Bāḳī ile Fevrī Kāmī

1246 Ḫālī Beg Pīr

1 Ḥüsn ile şöhre olup Rūma gelelden Şāmī
Hep ḫarāb itmededür reşk ile Mıṣr u Şāmı

2 Cān virür cürʿasına laʿl-i lebi şevḳi ile
ʿIşḳ āvāreleri ekserī dürd-āşāmī

1246
2b: dürd-āşāmī] derd-i Şāmī, İ.

3 Ṣūretā gerçi ki şūrīdeleri bī-ḥaddür
Bihteri ol k’ola rüsvāyī olup bed-nāmī

4 Ḥarem-i ḫāṣ-ı şeh[e] lāyıḳ olan maḥrem olur
Hīç münāsib midür ol olmaġa cāy-ı ʿāmī

5 Zülf ü rūyına baḳup ṭurmayup egler göñlin
Ḫālī ḳadre irişüp gördi şeker bādāmı

1247 Ġayretī Beg

1 Gel e iñletme çü bülbül dil-i bī-ārāmı
Gel açıl gül gibi ey ġonçe-dehānum Şāmī

[İ 217a]

2 Eyleyüp evc-i şeref üzre saʿādetle ṭulūʿ
Rūşen eyle meh-i ḥüsnüñ ile ṣubḥ u şāmı

3 İdelüm bāde-i gül-reng ile deryā gibi cūş
Sāḳiyā geldi bahār irdi ṣafā hengāmı

4 Çün beḳā üzre degül ṣoḥbet-i devr-i ʿālem
Güle ḫoş gör güzelüm ʿīş-i fenā encāmı

5 Ḳaldı dil ẓulmet-i hecrüñde delīl ol aña gel
Ey ṣaçı leyl ü yüzi şems-i cihānum Şāmī

1247
5b: leyl ü] leylī, İ.

6 Devr-i güldür bugün ey sāḳī-i bezm-i ʿālī
Bāde-i laʿl-i lebüñden n’ola emsek cāmı

7 Ṣunmadın bezm-i ecel sāḳīsi peymānemüzi
Alalum Ġayretiyā devr-i zamāndan kāmı

1248 Ve lehu

1 Her kimüñ menziline varsa o māhum Ṣāmī
ʿĪd olur rūzı anuñ Ḳadre irür aḫşamı

2 Gördi germ-ābede nāzük bedenin göz dikdi
Dökdi pālūde-i ter üzre gözüm bādāmı

3 Ruḫları gül ṣaçı sünbül ḫadi lāle lebi mül
Ḳāmeti serv-i sehī ḥüsni bahār eyyāmı

[B 187a]

4 Ḳanuma girme atup cāna müjeñ oḳlarını
Dile ṣalma bir ālāy ḳātil-i ḫūn-āşāmı

5 Zāhidā zühd ile taḳvāyı bugün bāda virüp
Laʿlinüñ yādına nūş eyle mey-i gül-fāmı

6 Beyt-i aḥzānuña geldükçe ayaġına düşe
Niçe biñ Hindī ḳumāşıyla metāʿ-ı Ṣāmī

1248
5 – İ.

7 Cān virür irmege vaṣluña gül iḥsānuñdan
Ber-murād eyle bugün Ġayretī-i nā-kāmı

1249 Ṣabāyī Beg Yek-Çeşm

1 Kim çeker sīneye bu gice o sīm-endāmı
Ḳanda aḫşamladuġın bilsem o māh-ı Şāmī

2 O dehān u o miyānı göricek ʿuşşāḳuñ
Ḳalmadı ẕerre ḳadar cümlesinüñ ārāmı

3 Bili resmin yazamaz ḳıl ḳalem ile Mānī
Ḥaşre dek diḳḳat idüp eyler ise iḳdāmı

4 Mıṣr-ı ḥüsn içre bugün Yūsuf-ı Mıṣrī dirilür
Ṭutdı āfāḳı tamām ol şeh-i ḥüsnüñ nāmı

5 Bendesi olmaġa saʿy eyle Ṣabāyī o şehüñ
Çünki ḳul itdi bugün kendüye ḫāṣ u ʿāmı

[İ 217b]

1250 Merāmī Beg

1 ʿĀşıḳuñ gün gibi rūşen olur idi şāmı
Ayuñ on dördi gibi gelse görinse Şāmī

2 Ġam-ı dil-berden ayırma beni bir dem yā Rab
Ġam-ı cānān iledür göñlümüzüñ ārāmı

1249
2, 3, 4 – İ.

1250
3b: itmez] itme, İ.

3 Zāhidā ṣavmaʿada çünki çekersin tenhā
Ṭaʿne itmez göricek ʿāşıḳ-ı dürd-āşāmı

4 Ġam ile ḫāne-i dil tīre olupdur sāḳī
Rūşen eyle baña ṣun cām-ı sürūr-encāmı

5 Dest-būsuñla Merāmīyi müşerref eyle
Düşüben ayaġuña eylemedin ibrāmı

1251 Ġınāyī Çelebi-i Keçel

1 Rūze-i hecrüñi çekdük idelüm bayramı
Görin ay iki gözüm ḳaşı hilālüm Şāmī

2 Bir ṣafā kesbine saʿy eyleye kim ʿömre süre
Ḥarem-i Kaʿbe-i kūyuñda geyen iḥrāmı

[B 187b]

3 İḫtiyār elde degül n'eyleyeyin sulṭānum
Yüzümi ayaġuña sürsem idüp iḳdāmı

4 …
Fıstıḳī cāmeleriyle o gözi bādāmī

5 Ol elif ḳaddüñi yād eylemeden dāl oldı
Derdüñi çekmek ile çıḳdı Ġınāyī nāmı

1251
4 – İ.
4a: B nüshasında yeri boş bırakıldığı hâlde mısra yazılmamıştır.

1252 Merḥūm ʿŪdī Beg

1 Ḳatı ṭaġıtma didüm ṭurre-i ʿanber-ḫāmı
Ḫūb olur didi meh-i çār-dehüñ aḫşamı

2 Bulmadum Rūmda ben ol Yūsuf-ı Kenʿāna şebīh
Ḳorḳaram geşt ü güẕār itdüre Mıṣrı Şāmı

3 Niçe bir ṣāʾim-i hicrān olalum māh yüzüñ
Göster ey ḳaşı hilāl eyleyelüm bayramı

4 Bize ṣun ayaġı sen zāhide teklīf itme
Ḳatı ayaḳlama gel sāḳī mey-i gül-fāmı

5 Seyr iden zülfin anuñ nāfeyi yabana atup
Yaḳdılar ʿŪdī ḳamu odlara ʿanber-ḫāmı

1253 Esīrī ez-Sipāhiyān-ı Mıṣr

1 Ḳadr olur ʿīd ile şol ḫaste-dilüñ eyyāmı
Geçüre Şāmī ile ṣubḥa degin aḫşamı

2 Rūze-i hecrin anuñ ey dil-i şeydā çekelüm
Merḥabā eyleye şāyed idevüz bayramı

1252
2, 3, 4 – İ.
1253
3, 4, 5 – İ.

3 Bunca ʿāşıḳlaruñ ol şūḫ-ı dil-ārāmı geçer
Ne içün ʿışḳı ile itmeye dil ārāmı

4 Ṭutsa āfāḳı n'ola ḥüsn ile ol bedr-i tamām
Oldı meşhūr-ı cihān gün gibi anuñ nāmı

5 Ditredi ḳāmeti bāġ içre bugün şimşāduñ
Göricek nāz ile ol serv-i sehī endāmı

6 Vaṣlına sīm ü zer ʿarż ider Esīrī niçeler
Naḳd-i cān ile yüri sen daḫı ḳıl iḳdāmı

[İ 218a]

1254 Fütūḥī-i İmām

1 Geşt idenler Ḥalebi Mıṣrı Ḥicāzı Şāmı
Görmedi ḥüsn ü leṭāfetde miṣālüñ Şāmī

2 Beñzedür oldı gözin Şāmda Gök Meydāna
Seng-i miḥnet dögeli sīne-i pür-ālāmı

[B 188a]

3 Ala mı aġza nebāt-ı Ḥamavī laʿlüñ emen
Göze mi göstere ʿaynıyla şeker bādāmı

4 Ser-fürū eyleyeler cennet içinde ḥūrān
Görse bu ḳāʿide-i şīve-i pür-endāmı

5 Medḥ-i rūyuñı yazar oldı Fütūḥī gündüz
Vaṣf-ı zülfüñ ḳaralar pādişehüm aḫşamı

1255 Bālī Beg

1 Vaṣluña Mihr olup Müşterī her dem Şāmī
Sen mehüñ mihri ile rūz ḳılur aḫşamı

2 Ḳaşlaruñ idineli ḫāl-i siyāhuñ ṭuġrā
Şāhdur Mıṣr-ı cemālüñde yürür aḥkāmı

3 Ġam yimez mest-i mey-i laʿlüñ olanlar cānā
Ṣınsa eflāküñ eger cām-ı zümürrüd-fāmı

4 Ehl-i İslāmı diler öldüre cellād-ı müjeñ
Ḳoma bi'llāhi begüm ol kāfir-i ḫūn-āşāmı

5 Çekdügüm derdi ḥisāb itmeye tā rūz-ı şümār
Ḥaşr olup dökse debīrān-ı cihān erḳāmı

6 Sen hilāl-ebrūya ḳurbān olalum vaṣluñla
Ṣavm-ı hecrüñ yiter eyle idelüm bayramı

7 Nāme-i ʿışḳuña ʿunvān yazıldı eyüdür
Çünki ʿāşıḳlaruñuñ Bālīdür eñ bed-nāmı

1256 Nālī Beg

1 Şehrümüzden gideli āh o māh-ı Şāmī
Seçmez oldum ġam-ı hicrān ile ṣubḥ u şāmı

1255
2, 3, 4, 5, 6 – İ.
1256
2, 3, 4 – İ.

2 Ol melek yüzlü perī peykeri gördüm bildüm
Ne içün ḥüsnine teşbīh iderler Şāmı

3 Rūz-ı vaṣlı şebi artursa ʿaceb mi feraḥum
Ki ṣafā baḫş olur ʿīd-i şerīf aḫşamı

4 Künc-i mey-ḫānede cām-ı lebi şevḳ ile müdām
Bāde-peymālaruñ oldum yine dürd-āşāmı

5 Nāme göndürmek olurdı o şeh[e] ey Nālī
Bir kebūter elüme girse ki olsa Şāmī

1257 Muʿīnī Beg

1 Mālik-i mülk-i cemāl olalı māhum Şāmī
Hep unutdurdı bana mülk-i ʿIrāk u Şāmı

[B 188b]

2 Göreli zülf ü ruḫın şām u seḥer gönlümüñ āh
…

3 Cebhe-i şākülesi māh-ı ṣıyām olduġına
Ḥācibīni iki şāhid yüzidür bayramı

4 Ḥaḳ budur mıṣṭaba-i bezm-i maḥabbetde bugün
Görse mest olur idi şiʿr-i raḥīḳüm Cāmī

1257
2, 4 – İ.
2b: B nüshasında yeri boş bırakıldığı hâlde mısra yazılmamıştır.

5 Evvelā şām diyen zülf-i siyāhın göricek
Dilese ṭañ mı Muʿīnī yine āḫir şāmı

[İ 218b]

1258 Ve lehu

1 Deleli ney gibi günden güne baġrum Şāmī
Ṣubḥa nāleyle çıḳarsam demidür aḫşamı

2 Ḫayl-i ḫūbāna emīr olalı ol şāh-ı cemāl
Ceyş-i ʿuşşāḳa ʿalem virdi ġam u ālāmı

3 Bu ḥışāl ü bu cemāl ü bu celāl ile tamām
Oldı meşhūr-ı cihān ṭutdı cihānı nāmı

4 Ḳāmeti fikri ile zülfini elden ḳomazam
Rāstī fehm ideli sırr-ı elifden lāmı

5 Mā-cerā-yı nem-i eşk ile neler çekdügümi
Giryeden aña Muʿīnī idemem iʿlāmı

1259 Ṣıdḳī-i Çāvūş

1 Niçe bir rūze-i hecrüñle firāḳuñ şāmı
Ġurre-i ḳaşuñı göster idelüm bayramı

1258
2, 3, 4 – İ.
1259
2 – İ.

2 Murġ-ı dil zülfüñe mensūb olalı buldı şeref
Çünki maḳbūl olur olursa kebūter-i Şāmī

3 Şām-ı hecrüñde ḳalupdur dil-i bī-çāre meded
Rūşen eyle yitiş ey māh-ı ṣabāḥat şāmı

4 Tār u mār eyleyeli ruḫlaruñ üzre zülfüñ
Ḳıl ḳadar ḳalmadı bu cān u dilüñ ārāmı

5 Ṣıdḳiyā defʿ-i ḫumār-ı ġam-ı hicrān idelüm
Çekelüm şevḳ ile şol cām-ı sürūr-encāmı

1260 Beliğī-i Yeñiçeri

1 Meh gibi ʿarż-ı cemāl eylese ey dil Şāmī
Rūzdan gözlerüme rūşen iderdi şāmı

2 Meh-i nevdür ḳaşuñı gözlemesün müddeʿiyān
Gelür ay eskisine çün olaruñ bayramı

[B 189a]

3 Şehr içinde ayuñ on dördi gibi şöhreti var
Ṭutdı āfāḳı güneş gibi ser-ā-ser nāmı

4 Sidre ṭāvūsı gibi cilveler itse yaraşur
Bu leṭāfetle anuñ kākül-i ʿanber-fāmı

1260
2, 3 – İ.

5 Ṣuna mı aġzuma meygūn lebin eyā ol māh
Ṣundı bu şeb bana bir cām-ı sürūr-encāmı

6 Yoḳ mı bu memleketüñ pādişehi itdi helāk
Bizi ḫancerler ile ġamze-i ḫūn-āşāmı

7 Leblerin öpmege el virmez ise bāde gibi
Düşelüm ayaġına eyleyelüm ibrāmı

8 Ḳad-i bālāsı yanında ḳatı alçaḳ görinür
Ey Belī̇gī̇ bana serv-i çemenüñ endāmı

1261 ʿUlūmī̇-i Yeñiçeri

1 Ayaġın öpmege iller idemez iḳdāmı
Baña hī̇ç el vire mi devlet-i vaṣl-ı Şāmī̇

2 Ḥarem-i vaṣluña muştāḳ iken ey dost ḫavāṣ
Bir daḫı nūş idelüm cām-ı ṣafā-encāmı

[İ 219a]

3 Ġuṣṣa-i dehr keder virmege āġāz itdi
Ne revādur ki aña maḥrem ola her ʿāmī̇

4 Beni bī̇-nām u nişān eyledi ʿālemde firāḳ
Göreyin ḳalmaya anuñda nişān u nāmı

1261
5 – İ.

5 Yoġ idi ṭūṭī-i ṭabʿumda mecāl-i güftār
Ḳıldı gūyā beni mirʾāt-ı cemāl-i Şāmī

6 Oldı ḫūbān-ı cihān naẓm ile neşre māʾil
Ey ʿUlūmī göricek şiʿrüm ile inşāmı

1262 Ḥāletī-i Yeñiçeri

1 Tīġ-i Şāmī mi degül ġamzelerüñ āşāmı
Yā n'idersin ṭaḳınup ḫancer-i ḫūn-āşāmı

2 Sen şeh-i ḥüsni bugün eylemege neẓẓāre
Ser-be-ser ṭoldı meleklerle sipihrüñ bāmı

3 Çeşm-i fettānuñ ile yā ḳaşuñ erbāb-ı naẓar
Didiler biri ḥarāmī vü birisi rāmī

4 Yudalum ḳanları yād-ı ruḫ-ı rengīnüñ ile
İçelüm bāde-i gülgūnları gül hengāmı

5 Terk-i ʿışḳ itmiş idüm demler idi ey nāṣiḥ
Ḳomadı dīde-murād yine dil-i ḫod-gāmı

[B 189b]

6 Ġurre-i ḥüsn ü bahā olma ki yoḳ anda beḳā
Vaḳt-i gül gibi geçer sürʿat ile eyyāmı

1262
2, 3, 5, 6 – İ.

7 Dil şeref buldı nişīmen ideli zülfinde
Ḥāletī ḳıymetīdür olsa kebūter Şāmī

1263 Veysī-i Dīvāne Yeñiçeri

1 ʿĪş ü ʿişret demidür ẕevḳ u ṣafā eyyāmı
Sāḳiyā ṣun berü şol cām-ı sürūr-encāmı

2 Diler eksükligini māh zevālini güneş
Belür ey alnı ḳamer ḳaşı hilālüm Şāmī

3 Göbegi burdı yine nāfe-i misk-i Ḫotenüñ
Ṣıyalı ḫāl-i ruḫuñ revnaḳ-ı ʿanber-fāmı

4 Ḫūblar içre bugün gün gibi meşhūr oldı
Ṭutsa āfāḳı n'ola ol şeh-i ḥüsnüñ nāmı

5 Ḳad ü ḳāmet mi bu yā şāḫ-ı nihāl-i şīve
Ḫaṭ ile ḫāl mi bu nāfe-i miskāsā mı

6 Murġ-ı dil ṣaydı içün gerd-i ruḫında ḫāli
Dāne vü dām durur kākül-i ʿanber-fāmı

7 Pāy-būsına eger ister iseñ dest-resi
Veysiyā el vire şāyed idegör iḳdāmı

1263
3, 5 – İ.

1264 Vālī Beg

1 Beñzedi çünki meh-i bedre ruḫ-ı gül-fāmı
Olsa nāmı ne var ol ḳaşı hilālüñ Şāmī

2 İki zülfin döke mi diyü ʿ iẕārı üzre
Çıḳarur ṣubḥa bu sevdā ile dil aḫşamı

3 Başḳa ʿ ālem var anuñ ṭalʿ at-ı zībāsında
ʿ Ārıżı rūz-ı hümāyūnī vü zülfi şāmī

4 Devr-i rūyında cihān cām-ı lebinden ser-mest
Çoġ olur Rūmilinüñ rind ü şarāb-āşāmı

5 Lāleveş ister isen dāġ-ı derūnuñ ola fāş
Lebinüñ şevḳine iç cām-ı sürūr-encāmı

[İ 219b]

6 Ṣubḥa dek şevḳ-i leb-i laʿ line içdük niçe cām
Yād olındı gice meclisde o māhuñ nāmı

7 Bir gice ḫāneñe luṭf ile ḳadem-rence ḳılur
Vāliyā eyle sen ol şāha hemān ibrāmı

1264
2, 3 – İ.

1265 Ḫandānī-i Yeñiçeri Müşterī-Güẕār-ı Taḥte'l-Ḳal'a

[B 190a]

1 Bizde aḫşamlamadı gitdi o māhum Şāmī
Bu gice ḥasret ile ṣubḥa çıḳarduḳ şāmı

2 Sāḳiyā bezm-i ṣafā cāmını elden ḳomayup
Bile nūş eyleyelüm cām-ı sürūr-encāmı

3 Rūze-i hecr ile ālām-ı ġamın biz çekerüz
Ġayrlarla ṣalınup ḳılmada ol bayramı

4 Görmedüm gün yüzini beklerüm aḫşama degin
Doġmadı ol meh-i nev ḫaylī gözetdüm şāmı

5 Bir gümiş serv durur ḳāmet-i şimşādı anuñ
Rāstī cümleden a'lā görinür endāmı

6 Vaṣluña naḳd-i dili cümle revān itmekdür
Şimdi Ḫandānī-i müsta'mel ü cilfüñ kāmı

1266 [Ḫayrī] - Ez-Ġılmān-ı 'Acemiyān-ı Bāġçe-i Ḫāṣṣa

1 Bir ġazel di didiler ola berāy-ı Şāmī
Dir idüm gün yüzinüñ olmasa idi şāmı

1265
4b: doġmadı] كوغمدى, İ.
1266
4, 5 – İ.

2 Andan ayru hele bir gün bana biñ yılca gelür
Yā İlāhī ne ḳadar müddet ola aḫşamı

3 Ḫūn-ı ġam geldi çekildi yine bī-ḥadd ü ḳıyās
Gelüñ ey ṣāʾim-i hicrān idelüm bayramı

4 Naḳd-i eşküm telef itdüm daḫı n'em var yolına
Zer-ḳabā içre görelden ben o sīm-endāmı

5 İt raḳībüñ nedür aḥvālini bilmem ammā
Hele hengāme-i ʿuşşāḳuñ ʿaceb hengāmı

6 Vaṣf-ı ḥüsnin utanurdum dimege ey Ḫayrī
Olmasaydı şuʿarānuñ bu ḳadar ibrāmı

1267 Merḥum Raḥmiyyü'l-Müderris

1 Gözde ʿaks-i ʿaraḳ-ı kākül-i ʿanber-fāmı
Oldı bir şīşede gūyā ki gül-āb-ı Şāmī

2 Bu leṭāfetle nice üstüme ṣalar sāye
Nūrdan servdür ol sīm-tenüñ endāmı

[İ 220a]

3 Beş hilāl içre ṭoġar burc-ı şerefde ḫūrşīd
Lāleveş alsa ele bezmde gülgūn cāmı

4 Murġ-ı lāhūtī ider ʿālem-i ʿulvīde şikār
Dānedür ḫālleri kākül-i müşgīn dāmı

5 Ḫande idüp göreli gün yüzi üzre dehenin
Raḥmīnüñ ḳalmadı bir ẕerre ḳadar ārāmı

[B 190b]

1268 Nūriyyü'l-Müderris

1 Bezm-i ʿuşşāḳı yine şevḳe getürdi Şāmī
Ehl-i derd eyledi her ʿāşıḳ-ı dürd-āşāmı

2 Bir iki heftede Rūmilini abdāl itdi
ʿAsker-i ḥüsn ile fetḥ eyledi Mıṣr u Şāmı

3 Ġurresidür o nigāruñ şeb-i vuṣlat ṣubḥı
Ṭurresidür yine fürḳat güninüñ aḫşamı

4 Ġūl ü ʿAnḳā gibi aʿcūbe-i ʿālem oldı
Yoḳ durur kendü velī ʿālemi ṭutdı nāmı

5 Nūriyā gerçi gözüm görmedi ol māh yüzin
N'ideyin sevdi ḳulaḳdan dil o sīm-endāmı

1269 Fettāḥ Çelebiyyü'l-Müderris

1 Nesini medḥ idelüm bir delü g.tdür Şāmī
Uṣlu īsāḳ elümüzden ḳomayalum a.ı

2 Beytini ṣar ṣalıcaḳ ḫaṭṭ-ı sevādı sāye
Nesḫ olur ʿāşıḳına cārī iken aḥkāmı

1268
2, 3, 4 – İ.

3 Günde biñ kez kekezüñ ardına ḳoşsañ yilseñ
Kec-naẓardur saña ġāyetde ʿaẓīm inʿāmı

4 Gel gör a.ı ki ḥamāyil ḳıluban gerdenüñe
Ṭolaya ḳolı ile zülf-i muʿanber-fāmı

5 Giceyi gündüze ḳatup idesin ẕevḳin anuñ
Ṭutasın bir güne bir giceye bir ḥammāmı

6 Ṭolanup anuñ ile ṣoḥbete ʿuryān idesin
Ṣunasın destine bādeyle pür olmış cāmı

7 Gāh ol içe vü geh sen içesin bezm içre
Nuḳl-i mey ola anuñ laʿl-i şeker-bādāmı

8 G.tin öpmekdense ol kekezüñ ey Fettāḥ
Şıp şıp idüp sür yüzüñe dilüñle yala a.ı

1270 Ṭabʿiyyü'l-Müderris

1 Rūz-ı rūşen ola mı tīre dilüñ aḫşamı
Başa ol gün mi ṭoġar göstere rūyın Şāmī

[İ 220b]

2 ʿĪd-i vaṣlın n'ideyin bana yiter rūz-ı ġamı
Ġayrı günlerle ġarībüñ bir olur bayramı

3 Var ise laʿlüñi Kevṯer didi kūyuñ cennet
Nāmuñı oḳıyan ey Mıṣr-ı melāḥat Şāmī

[B 191a]

4 Yā Rab ol necm-i hidāyet mi yāḫūd şemʿ-i münīr
Aña ḥikmet ne idi kim ola nāmı Şāmī

5 Defterin dürdi[155] dehānı o şehüñ ġonçelerüñ
Gözi ḳapdan ḳaba ḳoydı göricek bādāmı

6 Gelmedin ḫaṭṭı viṣāline iriş ṣaʿy eyle
Ṭabʿiyā gün gicelidür ḳılagör iḳdāmı

1271 Ve lehu

1 Rūz-ı rūşen ola mı tīre-dilüñ aḫşamı
Refʿ idüp zülfini gösterse ʿiẕārın Şāmī

2 Yüz bulupdur olalı ḫāl-i ʿiẕārına ḳarīn
Başa binse n'ola ol kākül-i ʿanber-fāmı

3 Şöhre-i şöhret-i ḥüsn olmasa ol māh tamām
Böyle ġarrālıġ ile olmaz idi hīç nāmı

4 Beñzedürmiş gözine kendüyi dest-i ḳudret
Nice ḳapdan ḳaba ḳoymaya ṭutup bādāmı

5 Başdan ayaġa daḳ olmasa vücūdı nāzük
Bu ḳadar üstine ditrer mi idi endāmı

[155] Kelime, her iki nüshada da "ṭurdı" şeklinde yazılmıştır.

6 Dökmese murġ-ı dile dāne-i ḫālin Ṭabʿī
Bend ider miydi seni başdan o zülfi dāmı

1272 Merḥūm Nizāriyyü'l-Ḳāżī

1 Gündüzi ʿīd oluban Ḳadr ola anuñ şāmı
Kime kim göstere zülfiyle ʿiẕārın Şāmī

2 Gelüp İstanbula buldı şeref ü ḳadr tamām
Seyr idüp Mıṣr u Ḳaraman ile Şāmı Şāmī

3 Ḥalebī şīşeler ile içelüm ṣubḥa degin
Her gice Şāmī ile cām-ı sürūr-encāmı

4 Ṣavm-ı hecrüñde niçe bir çekelüm derd ü belā
ʿĪd-i vaṣluña irişdür idelüm bayramı

5 Cem gibi cām-ı maʿānīyi Nizārī içdi
Bezm-i ʿirfānuñ olup ʿāşıḳ-ı dürd-āşāmı

[İ 221a]

1273 Nāmiyyü'l-Ḳāżī

1 Şeb-i yeldā görinür rūz-ı firāḳ-ı Şāmī
Leyle-i Ḳadr durur vuṣlatınuñ aḫşamı

2 Gün gibi ḫāne-i aġyārı idersin rūşen
Bizde aḫşamla gel ey bedr-i münīrüm Şāmī

[B 191b]

3 Nāfe deşt-i Ḫotene düşdi olup sevdāyī
Vireli Rūma şeref kākül-i ʿanber-fāmı

4 Lebleri mürde-i hicrānı iderdi iḥyā
Baḳmaġa virmez emān ġamze-i ḫūn-āşāmı

5 Ḫānede ṭurma dilā ʿazm-i çemenzār eyle
Geldi gül devri vü irişdi ṣafā hengāmı

6 Sāḳiyā biz senüñ eksükligüñi görmeyelüm
Ṭolu ṣun ṭurma meded cām-ı sürūr-encāmı

7 Leb-i şekker-şikeni vaṣfını şīrīn ideli
Ṣaldı ʿālemlere āvāze anuñçün Nāmī

8 Gündüzüñ ʿīd ü geceñ Ḳadre ber-ā-ber olsun
Budur erbāb-ı dilüñ himmeti cānum Şāmī

1274 Nevʿiyyü'l-Müderris

1 Dil firāḳuñda diler ol ḫaṭ-ı ʿanber-fāmı
Gözedürler nitekim ṣāʾim olanlar şāmı

2 Naʿlçeñ resmini gözler meh-i nev gibi gözüm
Gel ḳo hercāylığı bedr-i münīrüm Şāmī

3 Nisbetüñ yoḳ şeb-i hecrüñde ḳara günlülere
Saña Şāmī laḳabın gerçi ḳomış bir ʿāmī

4 Bezm-i ḥüsnüñde lebüñden içilürse n’ola cām
Rūmili ṣoḥbeti gül devri bahār eyyāmı

5 Gögden inmiş ṣanemā ḳāmetüñe ḫilʿat-i nāz
Yirlü yirinde ne ḫūb olmış anuñ endāmı

6 Ḳadr-i ʿuşşāḳı bilür bir meh-i tābānum yoḳ
Leyle-i Ḳadr ile Nevʿī n’ideyin bayramı

[İ 221b]

1275 Vālihiyyü’l-Ḳāżī

1 ʿĀşıḳuñ rūze-i hecr ile geçüp eyyāmı
Ḫ̆ān-ı vaṣlını dirīġ ide revā mı Şāmī

2 Çün dilā olmadı taḳbīl-i enāmil ḳābil
Maḳdemin öpmege bārī idelüm iḳdāmı

3 Ṣūretüm sille-i ġam bozdı yüzüm döymez kim
Dest-i būsına varup anuñ idem ibrāmı

4 Eglenüp kūşe-i zülfüñde göñül laʿlüñ ile
Ḳaldı mey-ḫānede bir şeb gör o mey-āşāmı

5 Cilvegāhında gelüp itmeyeli ʿarż-ı cemāl
Ḳalmadı pādişehüm ḳullaruñuñ ārāmı

1275
6a: görine] güne, B.

[B 192a]

6 Görine diyü meh-i nev gibi aḫşama ḳarīb
Cemʿ olup ḫalḳ-ı cihān Vālihī gözler şāmı

1276 Ġarāmiyyü'l-Ḳāżī

1 Ḥüsn-i Yūsuf ile şol şāmelü ḫoş-ḫū Şāmī
Ṭutdı Tebrīz ü Ṣıfahānla Rūmı Şāmı

2 Ṣubḥ-ı ṣādıḳ disem ol alnına kāẕib degülem
Rūz-ı nev-rūz yüzi şiʿr-i siyehdür şāmı

3 Āh-ı Mecnūn ile dünyā ḳara pus oldı çü dūd
Leyliyā rūz ile ben farḳ idemem aḫşamı

4 Urmasun boynuma diñ tīġ-i Dımışḳīsini yār
Ḳılca gelmez ḳılınca nāmlusı olsa Şāmī (?)

5 Ṣıḳmadın dest uruban boġazı şehr-i Ramażān
Bāde nūş eyleyelüm ḫoş görelüm eyyāmı

6 Serverā görmese ger ḳāmet-i mevzūnuñı bil
Servi bulur mıdı ol ḳaddi yā bu endāmı

7 Laʿlini fikr iderek gözine ṭūş oldı göñül
Sükkeri ʿaḳd idüben ḳapladı ol bādāmı

1276
4 – İ.

8 Naḳş ider deyr-i dile ṣūretini Mānī-şekl
Merdümüm şol müjeden alup ele aḳlāmı

9 Şāmī ṭāslarla içer ḳanumı şol bāde miṣāl
Ey Ġarāmī ele alduḳça o ḫūnī cāmı

1277 Aḥmed Beg ez-Sipāhiyān-ı Mıṣr

1 Ẓāhir olınca ruḫında ḫaṭ-ı ʿanber-fāmı
Fitne ṣaldı didiler Rūmiline bir Şāmī

[İ 222a]

2 Bir gice şāmī ile ṣubḥa degin ʿīş eyle
Lebi devrinde içüp cām-ı mey-i gül-fāmı

3 Görmedüm kişver-i Rūm içre o meh-rūya bedel
Geşt iden Baṣra vü Mıṣr ile ʿIrāḳ u Şāmı

4 Bir ṭarafdan ḳılıcı ḳatlüme bil baġladı āh
Ḳanuma teşne iken deşne-i ḫūn-āşāmı

5 Vaṣfuñı medḥ idemez Aḥmedī ḥaddini bilür
Līk yārān-ı ṣafā eylediler ibrāmı

1278 Merḥūm Ḳāżī Yaḳīnī

1 Kaʿbe-i kūyuñda idem vaṣl ile ger bayramı
Cānı ḳurbān ideyin ḳaşı hilālüm Şāmī

1277
3b: geşt] keşf, İ.
1278
3 – İ.

[B 192b]

2 Zülfini ḳāniʿ iken görmege dil sāl-be-sāl
Günde bir mihr-i ruḫın görmek umar her ʿāmī

3 Ruḫumı zer gibi zerd itdi bu endīşe-i ḫām
Girse germ-ābeye seyr itsem o sīm-endāmı

4 Şām-ı zülfin ideli gün yüzine ḥāʾil o māh
Yas ile geçdi ḳara günlülerüñ eyyāmı

5 Tār u mār itdi meger kākülini bād-ı ṣabā
Ḳalmadı ḫāṭır-ı sevdā-zedemüñ ārāmı

6 ʿIşḳ ṣayyādı göñül murġını itmezdi şikār
Olmasa ḫāl-i ruḫuñ dānesi zülfüñ dāmı

7 Teşne-dil ḳoma Yaḳīnīyi zülāl-i vaṣla
Ḳandurur aña ṣun ol ḫancer-i ḫūn-āşāmı

1279 Ve lehu

1 Geçmeden hecr ile ʿömrüm güninüñ aḫşamı
Vuṣlatuñ ṣubḥına irgür beni māhum Şāmī

2 Mīve-i vaṣlına ol servüñ el irmek olmaz
Ṭamaʿ-ı ḫāmı ḳoyup itme ṣaḳın ibrāmı

1279
2, 3, 4 – İ.
Şiirin 4. beyti İ nüshasında 1282 numaralı şiirin 4. beyti olarak yazılmıştır.

3 Aġlayup sūz-ı dilin şevḳ ile rūşen ḳılamaz
Dili şemʿüñ ṭolaşur görse o sīm-endāmı

4 Var ise kākülini bād perīşān itdi
Ḳalmadı ḫāṭır-ı sevdā-zedemüñ ārāmı

5 Ey Yaḳīnī elin öp pāyına düş ol servüñ
Merḥabā vaʿde idüp itse eger inʿāmı

1280 Ve lehu

1 Yūsuf-ı Mışr-ı melāḥatdür o zībā Şāmī
Virmezin kākülinüñ bir ḳılına yüz Şāmı

2 Ḫām-ı sevdāyı ḳoyup ʿāşıḳ-ı miskīni ola
Görse ger nāfe-i Çīn ol ḫaṭ-ı ʿanber-fāmı

[İ 222b]

3 Şām-ı zülfini niḳāb itdi o meh gün yüzine
Yas ile geçdi ḳara günlülerüñ eyyāmı

4 Yıḳma cān Mışrını kim *baʿde ḫarābü'l-Baṣra*
Seng-i ġam ṣanma ki taʿmīr ide ḫānum Şāmī

5 Ey Yaḳīnī yüri saʿy eyle ṣafā kesb idegör
Ḥarem-i kūyına ʿazm eyle geyüp iḥrāmı

1281 Sükūnī-i Dānişmend

[B 193a]

1 Taḫt-ı Mıṣr-ı dile sulṭān olalıdan Şāmī
ʿİd ü Ḳadr oldı her ehl-i dile rūz u şāmı

2 Devr-i ḫaddinde olursa n'ola ger zülfi ḳaṣīr
Lā-cerem kūteh olur rūz-ı bahār aḫşamı

3 Öldürürdi dili hecr-i lebüñ ey lāle-ʿiẕār
Hem-dem idinmese ger cām-ı mey-i gül-fāmı

4 Zāhidā Kevṯer ü cennet senüñ olsun yarın
Ẕevḳ ü şevḳ ile bugün tek içelüm biz cāmı

5 Aldı dört yanını derd ü ġam u endūh u belā
Çāresüz ḳaldı Sükūnī ne ola encāmı

1282 Şāniʿiyyü'l-Mülāzım

1 Dāne-i ḫāli ile zülf-i siyāh-ı Şāmī
Oldı murġ-ı dil-i erbāb-ı ṣafānuñ dāmı

2 Nice meyl eylemesün anı görenler ki döner
ʿĀşıḳuñ üstine mānend-i kebūter Şāmī

3 Çeşm-i şeh-bāzuñı laʿlüñle gören üftādeñ
Göze göstermez efendi o şeker bādāmı

4 Var ise āb-ı revān ʿāşıḳ-ı dīdāruñdur
Seni gördükde şehā ditrer anuñ endāmı

5 Bezm-i hecrüñde yiter fikr-i lebüñ bāde-i nāb
N'eylesün Ṣānīʿī dil-ḫaste mey-i gül-fāmı

1283 Ve lehu

1 Mıṣr-ı ḥüsne olalı Yūsuf-ı ṣānī Şāmī
Ṭutdı āfāḳı anuñ ṣīt ü ṣadā-yı nāmı

[İ 223a]

2 Ḳatl-i ʿuşşāḳa yiter ġamze-i cellād meded
Destüñe alma gider ḫancer-i ḫūn-āşāmı

3 Fer virürdüm meh-i enver gibi çerḫ-i felege
Olsa menzilgehüm ol şāh-ı cihānuñ bāmı

4 Sāḳiyā devlet-i ʿışḳuñda bugün nergis-i bāġ
Kāse-i zerden ider nūş mey-i gül-fāmı

5 Görinen şaʿşaʿa ṣanma seḥerī mihr-i felek
Göricek ditredi ol serv-i semen-endāmı

6 Ṣanma pehlūsıdur ey dil aġzın Şāmīnüñ
Biçdi ḫayyāt-ı ezel egnine aḳ bayramī

1283
3 – İ.
5a: görinen] göricek, İ.

7 Aġzınuñ ṣuyın aḳıtdı çemen içre cūyuñ
Yāruñ ey Ṣāniʿī ol laʿl-i sürūr-encāmı

[B 193b]

1284 Tābī-i Dānişmend

1 Ṭur ṣalın nāz ile ey serv-i revānum Ṣāmī
Seyr ḳılsun nic'olur serv-i çemen endāmı

2 Ser-i zülfeyni iki mār durur pīçīde
Genc-i vaṣluñ ṣaḳınur ḳaşları tīġ-i Ṣāmī

3 Çekmedin bir ḳılınuñ bār-ı ġamın āhū-yı Çīn
Düşürüpdür göbegin kākül-i ʿanber-fāmı

4 Ḥarem-i Kaʿbe-i kūyında ṭavāfa saʿy it
Yüri dergāhına var bağla bile iḥrāmı

5 O mehüñ eyleyelüm ayaġın öpmek ümmīd
Kim bile el vire ṭāliʿ idelüm iḳdāmı

6 Bāddan ditredi endāmı çemende bīdüñ
O mehüñ ḫancerinüñ dikdi meger peyġāmı

7 Fer virürdüm gice ʿālemlere meh-tāb gibi
Tābiyā menzilüm olsaydı o māhuñ bāmı

1285 Ve lehu

1 Geşt idenler Ḥaleb ü Mıṣr u ʿIrāḳ u Şāmı
Görmedi ḳand-ı lebüñ miṣlini cānum Ṣāmī

2 Beñzemez ḳāmet-i mevzūnuña şimşād u çenār
Ḳanda buldı güzelüm serv-i çemen endāmı

3 Leblerüñ yādına nūş-ı mey-i gül-fām itsem
Sāḳiyā alsam ele cām-ı sürūr-encāmı

[İ 223b]

4 Bir ayaḳ bādeñi içmek dileyen bezmüñde
Kāse-i serden ider nūş-ı mey-i gül-fāmı

5 Teşneyüz tīġi zülāline ʿacebdür bu kim
Teşnedür ḳanumuza ḫancer-i ḫūn-āşāmı

6 Çıḳarup tāc u ḳabāyı bıraġur ʿāşıḳlar
Ṣoyınup eyleye teşrīf eger ḥammāmı

7 Tābiyā Kaʿbe-i kūyına gider Mıṣrīler
Yüri Şāmīler ile sen de ḳuşan iḥrāmı

1286 Ve lehu

1 Öykünürse ḳad-i mevzūnuña māhum Şāmī
Göreyin serv-i sehīnüñ ḳurısun endāmı

2 Ḥüsn ile Mıṣr-ı melāḥatde añıldı Yūsuf
Sen de ʿaṣruñda añılsañ n'ola māhum Şāmī

[B 194a]

3 Zār u zār iñler isem n’ola şeb-i hecrüñde
Ḫastenüñ āh u enīn ile geçer aḫşamı

4 Ḳanda aḫşamlaya eyā gice ol māh diyü
Geçmedi bu dil-i sevdā-zedenüñ ālāmı

5 Şuʿle-i mihrüñ ile göñline pertev ṣalalı
Odlara yaḳdı senüñ şevḳ-i ruḫuñ ḥammāmı

6 Ḳaṣd-ı cān eyleyeli ġamze-i ḫūn-rīzleri
ʿĀşıḳa ḳıymaġ ile çıḳdı o māhuñ nāmı

7 Şeb-i hecrinde geyerdüm o mehüñ şāl-ı siyāh
ʿİd-i vaṣlında geyersem n’ola aḳ bayramī

8 Şāʿirüñ her sözi çün puḫte gerekdür Tābī
İtme teşbīh ṣaḳın cismine sīm-i ḫāmı

1287 Celīliyyü’l-Ḳāżī

1 ʿAcabā rūz-ı firāḳuñ ola mı aḫşamı
Mihr irişdi zevāle daḫı gelmez Şāmī

2 Nice vaṣf eyleyeyin ḳābil-i taʿbīr degül
Bu leṭāfetle ben ol serv-i sehī-endāmı

3 Ḳaşlaruñ çeşmüñ ile bāġ-ı melāḥatde bugün
Ṣan iki berg durur ola birer bādāmı

4 Dest-būsına nigārum eger el virmez ise
Düşüben ayaġına eyleyelüm iḳdāmı

[İ 224a]

5 Ṣoyınup olsa Celīlī n’ola abdālı anuñ
Añlamam kim ola bir ancılayın bed-nāmī

1288 Ehlī-i Muʿīd

1 Kime ʿarż ide ruḫ u zülfin o māh-ı Şāmī
Rūzı ʿīd ola anuñ leyle-i Ḳadr aḫşamı

2 Kimse taʿyīn idemez leyle-i Ḳadri ey dil
Ḳanḳı aḫşam gele bilmem o mübārek şāmı

3 Nisbeti gündüze ẓāhir iken ey dil ʿaṣruñ
Şāmī olmaḳ ʿacabā ney ki o māhuñ nāmı

4 Nāz ile başlasa reftāra çemende ol ḫūb
Bir ḳadem yürimege serv idemez iḳdāmı

5 Hīç ḳābil mi ki ol ser-keşi rām eyleyevüz
Bir ʿabeṣ yire gelüñ itmeyelüm ibrāmı

6 Vālih oldı ruḫına çeşmine evlād-ı ʿArab
Yaḳdı yaḳdı varup ol āfet-i devrān Şāmī

1288
3b: nāmı] Şāmī, İ.
5, 6 – İ.

[B 194b]

7 Eger işitse sözin mürde bulur cān dirler
Ehlī-i ḫaste işitsün meded ol peyġāmı

1289 Celīliyyü'l-Ḳāżī

1 Her kimüñ meclisine şemʿ ola bir şeb Şāmī
Leyle-i Ḳadr ola ol gice anuñ aḫşamı

2 Ṣormañuz ġuṣṣa vü hecr ile olan giceleri
Añmañuz şām-ı firāḳ ile geçen eyyāmı

3 Gerçi şimdi çekerüz rūze-i hicrānın anuñ
ʿİd-i vaṣlına irürseñ göriser bayramı

5 Pāy-māl eyleyelüm cürʿa ṣıfat derd ü ġamı
Sāḳiyā ṣun demidür cām-ı sürūr-encāmı

6 Dest-būsına anuñ çünki el irmez bārī
Ey Celīlī ayaġın öpmege ḳıl iḳdāmı

1290 Ḥasan Çelebiyyü'l-Muʿīd

1 Ḥüsn ile şöhre-i şehr oldı o māh-ı Şāmī
Oldı pür ṣīt ü ṣadāsıyla sipihrüñ bāmı

1290
3b: ele al ey] al ele, İ.
4a: biz] bezm-i, İ.

2 Deheni pisteyi söyletmedi ilzām itdi
Ḳoydı ḳapdan ḳaba çeşm-i siyehi bādāmı

3 Ḳāmet ü zülf ü dehānuñ elemin çoḳ çekdi
Ele al ey boyı şimşād dil-i nā-kāmı

[İ 224b]

4 Biz ġam-ı ʿışḳı ile cān virürüz āḫir anuñ
Sāḳiyā ṣunma bize cām-ı sürūr-encāmı

5 Bir şeb ol ḳaddi ḳıyāmetle Ḥasan ḥaşr olsa
Añılurdı niçe gün ʿālem içinde nāmı

1291 [Şuʿūrī]

1 Şād olur dil añıcaḳ vaṣluñı māhum Şāmī
Ṭıfldur ḫürrem olur yād idicek bayramı

2 Leb-i şīrīnüñ ile nergis-i şehlāñı gören
Dostum aġzına alur mı şeker bādāmı

3 Nārven ḳāmet-i mevzūnuña baş egmez ise
Gör o nā-sāza ḫazān nice virür endāmı

4 Sözi uzatma dilā zülfine di ʿömr-i dırāz
Sāldür dirse disün kendü bilür her ʿāmī

1291
1a: ṣād] ṣādī, İ.
6 – İ.

5 Kendüsin zülfine teşbīh idermiş ʿanber
N’eylesün bir kişi bi’llāhi dilā ol ḫāmı

[B 195a]

6 Zehr-i ġam nūş idüp fürḳat-i laʿlüñde senüñ
Telḥdür bencileyin bāde-i nābuñ kāmı

7 Cümle ezhār-ı çemen baş şalar ḥayretden
Vaṣf idüp bād Şuʿūrī o ruḫ-ı gül-fāmı

1292 İlāhī-i Dānişmend

1 Ruḫı üzre dökilür kākül-i ʿanber-fāmı
Unudur kim ki görür ol mehi rūz u şāmī

2 Ṭāliʿi burc-ı saʿādetde iderdi menzil
Kime kim nāz ile mihr itse o māhum Şāmī

3 Olmasa ol iki ebrūsı eger ʿāşıḳ-keş
Yine alurdı ele her biri tīġ-i Şāmī

4 Yüzini pāreleyüp ġayret ile ḳan itmiş
Gördi gülşende meger gül o ruḫ-ı gül-fāmı

5 Zülfi zencīrine dil bağladılar ḫalḳ-ı cihān
Oldılar ʿāşıḳ-ı dīvānesi vü bed-nāmı

6 ʿİş ü ʿişret idegör elde iken ol gül-i ter
Ḳatı sürʿatle geçer tāze bahār eyyāmı

7 Meger ol vālī-i Mıṣr-ı dile ḳul olmışsın
Ey İlāhī göremem sende iken ārāmı

[İ 225a]

1293 Refʿī-i Dānişmend

1 Ḳulı idinse n'ola Rūmda ḫāṣ u ʿāmı
Mālik-i Mıṣr-ı ḥasen oldı ʿazīzüm Şāmī

2 Ṭoġrısı boyanacaḳ yirleri çoḳdur servüñ
Ḳadi yanında ṣaḳın añma o bī-endāmı

3 Çeşmine ṭatlucaġ ol kendüñi beñzetme diyü
Mezelendüñ gice meclisde şeker bādāmı

4 Sen ṣalın biz düşelüm yanuña hem-sāyeñ olup
İdelüm seyr senüñ sāyeñ ile bayramı

5 Zülfine irdi göñül ḫāllerinden Refʿī
Ḳaralardan geçicek seçdi sevād-ı şāmı

1294 Ve lehu

1 Rūmda kendüye ḳul eyledi ḫāṣ u ʿāmı
Mālik-i Mıṣr-ı melāḥat olalıdan Şāmī

2 Cümleden yeg saña biz yazılu ʿāşıḳ çıḳaruz
Yoḳlasañ defter-i ʿuşşāḳdaki erḳāmı

1293
3b: mezelendüm] meze kendüñ, İ.
1294
2, 3, 4 – İ.

[B 195b]

3 Sen ṣalın biz düşelüm sāye miṣāli yanuña
Senüñ ile bilece ṣalınalum bayramı

4 N'ola ġarḳ-ı ʿaraḳ olursa aña varduḳça
Dile çāh-ı ẕeḳanuñ oldı Çuḳur Ḥammāmı

5 Ḳarşu ṭutduñ diyü peykānına sīneñ Refʿī
Oḫşadı dest-i belā ḫaylī benüm arḳamı

1295 ʿUlvī-i Dānişmend

1 Ẓāhir olmış ruḫ-ı yāruñ ḫaṭ-ı ʿanber-fāmı
Fitne ṣalmış didiler Rūma bugün bir Şāmī

2 Geldi ārām-ı dilüm nāz ile reftāra yine
Ḳalmadı gitdi dil-i ḫastemüzüñ ārāmı

3 Tāc-ı faġfūra sifāl-i seg-i yārı virmez
ʿIşḳ mey-ḫānesinüñ ʿārif-i dürd-āşāmı

4 Penbe-i dāġ ile bezmüñde teni zeyn idelüm
Kaʿbe-i vaṣluña irdük geyelüm iḥrāmı

5 Tīġin elden düşürüpdür atılan ṣanma şihāb
Nāleñ ey ʿUlvī beliñletdi gice Behrāmı

1296 Beyāniyyü'l-Ḳāżī

1 Şeb-i yeldā mı durur rūz-ı firāḳuñ şāmı
Ṣubḥ-ı vaṣluñ ne içün ṭoġmaya māhum Şāmī

[İ 225b]

2 Murġ-ı cāna ṭutalum evc-i ʿalā menzil ola
Nice cān ḳurtara çün zülf ü ruḫuñdur dāmı

3 Ḳıṣṣa-i ġuṣṣañı terk eyle dem-i vuṣlatda
Ey göñül eyleme hengāme degül hengāmı

4 Leb-i laʿlīnüñe ḳannād çü hem-reng oldı
Başladı ṣatmaġa bir pāre şeker bādāmı

5 Ḳalmadı çün o dil-ārām bizüm ile bu gice
Göñlümüñ ḳalmadı Allāh bilür ārāmı

6 Cān virüp būsesini almaġa ibrām eyle
Ḫūblar şimdi Beyānī çü sever ibrāmı

1297 Emānī-i Kātib

1 Niçe mümtedd ola bu şām-ı ġamuñ aḫşamı
Gün yüzüñ seyr idelüm bir gün a māhum Şāmī

2 Ebr-i zülfüñ ṭaġıt ey māh cemālüñ görelüm
Niçe bir şām-ı firāḳuñ bu ḳara aḫşamı

[B 196a]

3 Dir gören ḳaddüñi laʿlüñle menār-ı ʿĪsī
Cāmiʿ-i şām-ı ṣabāḥat sen a ḳıblem Şāmī

4 Şām-ı zülfüñde görüp çeşmüñi ḥayrān oldı
Seyr idenler güzelüm ʿayn-ı ʿAliyle şāmı

5 Götürüp cāmdan ayaġı düşerdi Rūma
Ṣaġ olaydı lebi devrinde Emānī Cāmī

1298 Ve lehu

1 Niçe bir şām-ı firāḳuñda ġamuñ aḫşamı
Vaḳtidür ṣubḥ-ı viṣālüñ gel a māhum Şāmī

2 İçelüm devr-i lebüñde Ḥalebī cāmları
Gel e ey bezm-i ġamuñ cām-ı sürūr-encāmı

3 Güş idüñ bu ḫaber-i ḫayrı *ʿaleyküm bi'ş-Şām*
Şām-ı zülfinde o māhuñ geçürüñ eyyāmı

4 Mescide varmadan aḳṣā-yı murādum sensin
İşigüñ Beyt-i Muḳaddesdür a ḳıblem Şāmī

5 Rūze-i hecr ile öldürme Emānī ḳuluñı
Görsün ey ḳaşı hilālüm ḳo hele bayramı

[İ 226a]

1299 Reʾyī-i Zerd Dānişmend

1 Kākülüñ ẓıll-i hümā olalı māhum Şāmī
Olsa ṭañ mı görenüñ ṣubḥ-ı saʿādet şāmı

2 Vāḳıʿamda görürüm her şeb o sīm-endāmı
Yānsa bezmümde eger bir gice şemʿ-i şāmī

3 Naẓm-ı laʿlüñ işideydi dirilürdi Cāmī
Cān bulur vaṣf-ı lebüñle oḳıyan inşāmı

4 Yād-ı laʿlüñle çeken cām-ı mey-i gül-fāmı
Ġam-ı ḫaṭṭuñla geçer rindī-i dürd-āşāmı

5 Reʾyiyā fer vire tā bezm-i vücūda nāmı
Meclis-i ḥüsne şeref vire o şemʿ-i Şāmī

1300 Medīḥī-i Dānişmend

1 Gel e ey Mıṣr-ı melāḥatde ʿazīzüm Şāmī
Ḳoma Yaʿḳūb-ṣıfat tīre dil-i nā-kāmı

2 Dil-i sevdā-zede itmezdi ṭaleb ṣubḥ-ı saʿīd
Şām-ı zülfün eger olsaydı anuñ aḫşamı

[B 196b]

3 Olduġıçün saña üftāde şehā mihr-i münīr
İşi altun oluban çıḳdı felekde nāmı

4 Yaḳa ḳandīlini bizden bu felek ḥaşre degin
Bezmüme gelse eger bir şeb o şemʿ-i Şāmī

1300
6 – İ.

5 Geçmedin rūz-ı viṣāli irişür şām-ı firāḳ
Ḳatı sürʿatle geçer ẕevḳ ü sürūr eyyāmı

6 Gün yüzüñ şevḳine ṭoġdı senüñ ey meh ḫūrşīd
Yir[i] mi yirlere çalmaḳ anı cānum Şāmī

7 Yaḳdı yandurdı Medīḥīyi bu fikr-i dil-sūz
Kime rām ola ʿaceb bilmem o sīm-endāmī

1301 Rumūzī Beg ez-Sipāhiyān-ı Mıṣr

1 O dehān u o tebessümle cevān-ı Şāmī
Şeker ü pistede denk eyledi Mıṣr u Şāmı

2 Eyledüm cānumı bir būse ber-ā-ber āḫir
O ḳadar eyledi ol āfet-i cān ārāmı

3 Ṭutdı bezm ehlini mey töhmet idüp laʿlüñ ile
Götürüp ayaġı sāḳī ele virdi cāmı

[İ 226b]

4 Seg-i kūyum diyü añduḳça raḳīb ululanur
Ḫaylī ādem geçinür añmasa ol bed-nāmı

5 Rūz-ı hecri ṭutalum rūze imiş ehl-i dile
Ey Rumūzī ḳanı inṣāf idelüm bayramı

1302 Medḥiyyü'l-Ḳāżī

1 Cān deger bir gicelik vaṣl-ı sürūr-encāmı
Ṣatılur ʿāşıḳına ḫūb-ı ḳumāş-ı Şāmī

2 Bāde-i laʿl-i lebüñ ḳıldı dili rüsvāyī
Hey meded hey ne ḫarāb itdi şarāb-āşāmı

3 Şerḥa vü dāġ ile ḳıldum ten-i ḫūnīnümi naḳş
Göreli ḳırmızı kemḫā ile ol endāmı

4 Göñli aḳup ḳadeḥe bādenüñ eyler ʿarża
Mā-cerā-yı dil-i ḫūnīn ü leb-i gül-fāmı

5 Niçeye dek çeke hengāme-i cevrüñ Medḥī
Hāy ʿömrüm daḫı gelmez mi vefā hengāmı

1303 Zeynī-i Dānişmend

1 Ḫūblar ḫayline ser-defter olupdur Şāmī
Ṭutsa āfāḳı n'ola ṣīt ü ṣadā-yı nāmı

[B 197a]

2 Bilmezin ol ṣanemüñ zülf-i ʿabīr-efşānı
Leyle-i Ḳadr mıdur yoḫsa şeb-i yeldā mı

3 Mū-şikāfān bilinüñ ḳıl ḳadar ʿaybın bulımaz
Cümleten ḥaḳ bu ki bī-ʿayb durur endāmı

4 Dām-ı zülfüñde görüp dāne-i ḫālüñ cānā
Ḳalmadı ẕerre ḳadar murġ-ı dilüñ ārāmı

1303
2a: bilmezin] bilmezem, İ.
3, 5 – İ.
5a: B nüshasında yeri boş bırakıldığı hâlde mısra yazılmamıştır.

5 ...

ʿĀrıżı şuʿle duḫān kākül-i ʿanber-fāmı

6 Māh-ı nevdür ki şafaḳ içre olupdur ẓāhir

Ḳan bulaşmış o mehüñ ḫancer-i ḫūn-āşāmı

7 Furṣatı eyleme fevt ʿīş ü ṣafā eyleyigör

Tīz-revdür ḳatı ey Zeynī sürūr eyyāmı

1304 Nāmī-i Dānişmend

1 Gelmedi Rūma senüñ gibi güzel ey Şāmī

Ṭutsa āvāze-i ḥüsnüñ n'ola Mıṣr u Şāmı

2 Ġarażı būse durur yoḫsa tehī ṭolaşmaz

Ele alsam n'ola meclisde efendi cāmı

[İ 227a]

3 Ṭoḳınursam yiridür çerḫine dellāklaruñ

Çekdiler sīneye ḫalvetde o sīm-endāmı

4 Ol perī belki gele Külbe-i Aḥzānumuza

Hele daʿvet idelüm eyleyelüm ibrāmı

5 Bir selām ile n'ola ḫāṭırını şād itseñ

Āstānuñda şehā eski ḳuluñdur Nāmī

1305 Ve lehu

1 Rūşen it tīre-dil itme bu dil-i nā-kāmı
Gün yüzüñ gösterüp ey ruḫları māhum Şāmī

2 Olalı Mıṣr-ı melāḥatde ol āfet-i sulṭān
Niçe Yūsuflar olupdur dirnek-i ḫüddāmı

3 Tīġi bir ḳırmızı Şām aṭlası inʿām itdi
Ḳana ġarḳ itdügi dem bu ten-i bī-ārāmı

4 Ḳan gördükçe olur seyf-i Dımışḳī bürrān
Tīzdür anuñ içün ġamze-i ḫūn-āşāmı

5 Merḥabā itmedi ʿuşşāḳ ile ol ḳaşı hilāl
Şeb-i hecr oldı ḳara günlülerüñ bayramı

1306 Emīrī-i Dānişmend

[B 197b]

1 Āh-ı serd eyler ʿadū sīneme gelsün Şāmī
Seyr-i germ-ābe olur olsa şitā hengāmı

2 Meclis içre siz oḳuñ ṭurma duʿā-yı ḳadeḥi
Biz de iḳdām idelüm sāḳīye naẓm-ı Cāmī

3 Dikmeñüz bāġa nigāruñ ḳad-i bālāsına hīç
Beñzemez şāḫ-ı ṣanevber ḳurısun endāmı

1306
2, 3, 4 – İ.

4 Ṣanmañuz ḫāl-i siyeh var ise olmışdur anuñ
Ḥarem-i ḥüsnine maḥrem Ḫabeşī ḫüddāmı

5 Yār-ı dil-ber yolına çünki işitdük māʾil
Gel Emīrī içelüm biz de mey-i gül-fāmı

1307 Ṣenāyī-i Dānişmend

1 Rūmda sevdi göñül bir büt-i sīm-endāmı
Kim dinür nāmına ol ruḫları māhuñ Ṣāmī

2 Yār ile hem-dem idük araya fürḳat düşdi
Rūz-ı vaṣluñ niçe tīz irdi dirīġ aḫşamı

3 ʿĀrıż u zülfüñle hīç görmedi ʿālemde naẓīr
Seyr iden memleket-i Rūm u diyār-ı Şāmı

4 Niçe bir miḥnet-i devrān ile ġamnāk olalum
Sāḳiyā gel berü ṣun cām-ı sürūr-encāmı

[İ 227b]

5 Naẓm ile medḥ ü ṣenāñ eyledügümce her bār
Oldı ben bendeñüñ ey şāh Ṣenāyī nāmı

1308 Ṣābiriyyü'l-Ḳāżī

1 Çekmesün ḳatlümüze hīç müje tīġin Ṣāmī
Bes durur bilde ṭuran ḫancer-i ḫūn-āşāmı

1308

4: İ nüshasında hiç olmayan bu beyit, B nüshasında yeri boş bırakıldığı hâlde yazılmamıştır..

2 Gün yüzi seyrin iderken çıḳageldi ḫaṭṭı
Āh kim rūz-ı viṣālüñ tīz imiş aḫşamı

3 Söze gel ḳalbe żiyā vire didüm dir suḫenüñ
Hīç nesne ışılatmaz gör o sīm-endāmı

4 ...
...

5 Ṣābirī ṣanma şafaḳ yār ile ʿişret demidür
Şīşe-i çerḫde seyr eyle mey-i gül-fāmı

1309 Ḥıfẓī-i Dānişmend

1 Câme-i ʿīd olup esbāb-ı ḥasen-endāmı
Düşmiş ol berg-i semen pīrehene bayramı

[B 198a]

2 Ḫastesi olalı ṣu gibi göñülden çıḳmaz
Ṣan ġılāf itdi dili ḫancer-i ḫūn-āşāmı

3 Vāʿiẓ-i şehr-i meẕemmetle selāmet olsun
Nām-dār itdi melāmetde dil-i bed-nāmı

4 Bir ider yir ü gögi kimseye mi ḳalmaḳ var
Ne iki yüzlü cihān fitnesidür dünyā mı

5 Çerḫ-i gerdān gözedür sāʿatini ey Ḥıfẓī
Vaḳti var ʿīd ü viṣālüñde gelür eyyāmı

1310 Ṣalāḥī-i Dānişmend

1 Bir meh-i bedr ṭulūʿ eyledi nāmı Şāmī
Yūsuf-ı Mışr-ı ḥasenden getürür peyġāmı

2 Beyt-i maʿmūresi içre o mehi Ḥāfıẓdur
Ḳapamaz dīdelerin manẓarasından Cāmī

3 Vālī-i memleket-i ḥüsn olursa yaraşur
Ḥasen aḫlāḳı yiter ḳullarına inʿāmı

4 İttiḥād eyleyeli rū-siyeh aġyārı ile
Ben ḳara günlüye bir eyledi ṣubḥ u şāmı

[İ 228a]

5 Mest-i ʿışḳī olalum zühdi Ṣalāḥī ḳoyalum
Nīk-nām olmaġ içün gel olalum bed-nāmī

1311 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Gerçi çoḳdur bu diyāruñ büt-i sīm-endāmı
Dostum almadı göñlüm benüm illā Şāmī

2 İrmedük vaṣlına kūyında niçe yıllardur
Gerçi kim Şām-ı şerīfüñ çoġ olur bayramı

3 Şām dil-berlerini ehl-i vefā dirler ise
Ṣaḳınuñ böyle degüldür bilürin ben Şāmı

4 Baña aḫşamlayayın sende diyü ʿahd itse
Şevḳden hīç nice geldügini bilmem Şāmī

5 Şevḳ-i rūyuñla Beḳāyī idicek ʿazm-i Ḥicāz
Şāmda ḳaldı añup kākül-i ʿanber-fāmı

1312 Yümnī-i Mevlevī

1 Ḫˇāce-i Mıṣr-ı melāḥat n'ola olsa nāmı
ʿArż-ı kālā-yı ḥasen eyledi Rūma Şāmī

2 Dil-i dīvāne-i ʿuşşāḳı ṭolaşdurma çözüp
Boynuña silsile-i zülf-i muʿanber-fāmı

[B 198b]

3 Şeref-i leyle-i Ḳadri nic'olurdı görsem
Bir gice Külbe-i Aḥzānumuza gel Şāmī

4 Göremez olduḳ anı sāḳī çıḳarduḳ elden
Emdiler gitdi gibi cām-ı mey-i gül-fāmı

5 Yümnī bir pādişeh-i ḥüsne esīr oldum kim
Şimdi ḫūbān-ı zamān oldı anuñ ḫüddāmı

1313 Ālī-i Seyyid

1 Ṣubḥ-ı vaṣluña irişdür bu dil-i nā-kāmı
Şām-ı ġamda ḳoma gel ey yüzi māhum Şāmī

1313
1b: yüzi] -, İ.
2, 3, 4 – İ.
5b: ṣafāya cāmı] ṣafā-encāmı, İ.

2 Şehri seyrāna çıḳarmış gicelerle ol māh
Şāmī olduġına bāʿiṣ budur anuñ nāmı

3 Ḫāl-i müşgīnini gör zülf-i perīşān içre
Görmedüñse eger ey dīde sevād-ı şāmı

4 Göz göre ʿāşıḳınuñ ḳanını içmek ister
Ḳaşına arḳalanup ġamze-i ḫūn-āşāmī

5 Āliyā ser virelüm mihr-i cihān-ārāya
Āfitāb eyleyelüm bezm-i ṣafāya cāmı

[İ 228b]

1314 Ṭabʿī-i Dānişmend

1 Mıṣr-ı ḥüsn içre ʿazīz-i dil ü cānum Şāmī
Nice olaydı bile ṣalınsayıduḳ bayramī

2 Ḥasret-i laʿlüñ ile sāḳī-i çeşmüm her dem
Bezm-i ʿışḳ içre ṣunar cām-ı mey-i gül-fāmı

3 Gerçi dehr içre güzel çoḳ saña mānend olımaz
Ey ṭabīb-i dil ü cān ḫaste dilüñ ārāmı

4 Mihr-i ḥüsnüñ vireli ʿāleme nūr ey meh-i nev
Rūşen oldı bu ḳara günlülerüñ eyyāmı

1314
1a: ʿazīz-i] ʿazīz ü, B.
İ nüshasında 3b ve 4b yer değiştirmiştir. Bu karışıklık nüshada da işaretlerle gösterilmiştir.

5 Seni bu ḥüsn ile medḥ ideli Ṭabʿī cānā
Ḫalḳ içinde ne ʿaceb söylenür oldı nāmı

1315 Şevḳiyyü'l-Mülāzım

1 Dil-i dīvānemüñ eglencesi cānum Şāmī
Mihr-i ruḫsāruñ ile rūz idelüm gel şāmı

2 Çeşm-i cellādı gibi ḳan döker oldı her dem
Baş keser bilde ṭurur ḫancer-i ḫūn-āşāmı

3 Ḫūblar ʿāşıḳ-ı üftādeye meyl itsünler
Böyle ḳānūn-ı vefā ile yazuñ aḥkāmı

[B 199a]

4 Murġ-ı dil bend olalı dāne-i ḫālüñle senüñ
Kākülüñ oldı şehā ehl-i vefānuñ dāmı

5 Mihr-i ruḫsārını seyr eyleyeli dil-dāruñ
Şevḳīnüñ ḳalmadı hīç ẕerre ḳadar ārāmı

1316 Ve lehu

1 Mıṣr-ı cismümde benüm rūḥ-ı revānum Şāmī
Rūz-ı rūşen ḳılalum bezme yitiş aḫşamı

1316
1a: cismümde] ḥüsnümde, İ.
5 – İ.

2 Ḳāmetüñ şevḳi ile raḳṣa girür ehl-i vefā
Ḳomaduñ ʿāşıḳ-ı üftādeye hīç ārāmı

3 Sen ẓuhūr eyleyeli şehr-i leṭāfetde şehā
Şimdi ḫūbān-ı cihānuñ hīç añılmaz nāmı

4 Bezme gelsün mey-i gül-rengi bile nūş idelüm
Sāḳiyā eyleyelüm ol ṣaneme ibrāmı

5 Devr-i dehr içre ṣafālar sürelüm sāyeñde
Ṭolu ṭolu içelüm ʿışḳuña her dem cāmı

6 Şevḳī laʿl-i lebüñi ẕikr ideli devr içre
Ṣūfī elden ḳomaz oldı mey-i gülgūn-fāmı

[İ 229a]

1317 Ve lehu

1 Gün yüzüñ ḥasreti bildürmedi ṣubḥ u şāmı
Baña ey alnı ḳamer ḳaşı hilālüm Şāmī

2 Sen ṭururken kim ola pādişeh-i mülk-i cemāl
Görmedi seyr iden aḳrānuñı Mıṣr u Şāmı

3 Çihresin ḥasret ile zer gibi zerd eyledi āh
Kim gören sen büt-i sengīn-dil ü sīm-endāmı

1317
2, 3, 4 – İ.

4 Yūsufı gerçi görenler elini pāreledi
Cānına ḳıydı gören anı gidüp ārāmı

5 Bir şeb aḫşamlaya ʿālemde kerem kānıdur ol
Şevḳiyā eyle o meh-rūya yüri iḳdāmı

1318 Şemsī-i Dānişmend

1 Düşdi göñlüm göricek sen şeh-i sīm-endāmı
Benüm ey ruḫları gül ḳāmeti servüm Şāmī

2 Rūze-i hecrini çekmek ne idi sen māhuñ
Eylesek rūz-ı viṣālüñe irüp bayramı

3 Mevsim-i bezm-i bahār irdi ṣafā kesb idelüm
Sāḳiyā ṣun içelüm biz de mey-i gül-fāmı

[B 199b]

4 Ṭaġıdup ʿaḳlumuzı ḳalbi perīşān itdi
Ṣalma ayaḳlara ol zülf-i muʿanber-fāmı

5 Göreli pādişehüm mihr-i ruḫuñ her yirde
Eylemez ẕerre ḳadar Şemsī ḳuluñ ārāmı

1319 Bedrī-i Dānişmend

1 Ḫalḳı aḫlāḳı ile bende ḳılupdur Şāmī
Bulsa şöhret bu cihānda ne var anuñ nāmı

2 Var ise ezber ider āyet-i ḫaṭṭ-ı ruḫını
Ki ṣabāḥa çıḳarur māh-ı felek her şāmı

3 Ārzū itme dilā būse-i laʿl-i lebini
Yoḳ durur bendesine ẕerre ḳadar inʿāmı

4 Gözlerüm yāşı Fırat olsa ne var devrinde
Hāʾil oldı ruḫı Baġdādına zülfi Şāmı

5 Görmedüm gün yüzini bir niçe gündür Bedrī
Bilmezem n'eyleyeyin bu dil-i bī-ārāmı

1320 Merḥūm Şānī-i Dānişmend

1 Göreli ʿārıżuñ üzre ḫaṭ-ı ʿanber-fāmı
Cennet üstinde imiş bildük efendi Şāmı

[İ 229b]

2 Rūz-ı fürḳatde n'ola zülfüñe meyl itse göñül
Rūze-dār olsa kişi lā-cerem ister şāmı

3 Şām-ı hecrüñ elemin çekmedin aġlar dil-i zār
Vāy eger böyle ise rūz-ı ġamuñ ālāmı

4 Şiʿr ü inşā dimeden fāriġ olurdı ḫāṭır
Olmasa ḥāṣılı yārān-ı ṣafā ibrāmı

5 Şānī bī-hūde reh-i yārda āh eylersin
Sırr-ı ʿışḳı ġarażuñ yoḫsa hemān ifşā mı

1321 Selmān-ı Dānişmend

1 ʿArż-ı ruḫsār ideli māh-ı münīrüm Şāmī
Yiri ḳalmadı günüñ batdı felekde nāmı

2 Şām-ı fürḳatde beri gel ḳoma ey mihr-i münīr
Her kime gelseñ anuñ ṣubḥa döner aḫşamı

3 Ṣaḳlanup kāküli yāruñ yüze gelmez oldı
Bir ḫaṭā itdi meger sünbül-i ʿanber-fāmı

4 Dest-būsına o māhuñ varayın saʿy ideyin
Eger el virmez ise eyleyeyin iḳdāmı

[B 200a]

5 Yine Selmānuñ ʿaceb ḥāli perīşān oldı
Mülk-i Rūma geleli zülf-i siyāhuñ Şāmī

1322 Senāyī-i Dānişmend

1 Mıṣr-ı ḥüsnüñ şehidür şimdi müsellem Şāmī
Ṭutsa āfāḳı n'ola ṣīt ü ṣadā-yı nāmı

2 Gel e ey mihr-i saʿādet demidür eyle ṭulūʿ
Ḳalmadı bu dil-i maḥzūnumuzuñ ārāmı

1321
2a: beri] yiri, İ
3a: ṣaḳlanup] ṣaḳlanur, İ.
1322
4a: ḥüsnine] ḫasteye, İ.

3 Dest-būs itmege ḳudret ola mı hīç ʿaceb
Gösterür mi bize çoḳ dünyede ol bayramı

4 Var ise bencileyin ḥüsnine üftāde durur
Düşmiş üstine yatur kākül-i ʿanber-fāmı

5 Kim bile feṯḥ ola bir gün saña bāb-ı devlet
Āstānına yüzüñ sür idegör iḳdāmı

6 Cānumı müjde virürdüm reh-i ʿışḳında hemān
Gūşuma degse Senāyī o mehüñ peyġāmı

[İ 230a]

1323 Ṣāfī-i Dānişmend

1 Mıṣr-ı ḥüsn içre n'ola var ise Yūsuf nāmı
Biz de ʿaṣrında dirüz ol şeh-i ḥüsne Şāmī

2 Kişver-i ḥüsn ü bahā ṣāḥibi sen pādişehüm
Kerem it ḳullaruñuñ żabṭına ḳıl iḳdāmı

3 Ḳademüñ ḫākine her dem süre yüz yüz biñ kez
Kime kim ey yüzi gül eyleyesin inʿāmı

4 Dem-i ʿuṣṣāḳı ne var ol şeh-i ḫūn-ḫˇār içse
Bezm-i dehrüñ ger ki rind-i şarāb-āşāmı

5 Ṣāfiyā ol mehi medḥ eylemede ḳāṣırsın
Ġarażuñ yoḫsa hemān sūz-ı dili ifşā mı

1324 Ẕekāyī-i Dānişmend

1 Gün gibi ṭoġdı gelüp Rūma o māh-ı Şāmī
Ṭutdı āfāḳı güzellikle o şāhuñ nāmı

2 Ṣabrumı ḳılca ḳomaz ol meh-i tābende-ruḫuñ
Zülf-i müşgīni ile kākül-i ʿanber-fāmı

3 Mīve-i vaṣlına irmek diler iseñ ey dil
Bulıcaḳ ayaġına düş o gözi bādāmı

4 Gün gibi ḥüsn ile pertev ṣalalı ol meh-rū
Ḳalmadı ẕerre ḳadar cān u dilüñ ārāmı

[B 200b]

5 Zer-i ḫāliṣ gibi zerd oldı yüzüm ḥasret ile
Görmedüm ḳaldı meded bir kez o sīm-endāmı

6 Nām-ı nīküñ var iken key ṣaḳın aduñ çekilür
Ḳoma bāmuñda raḳībi gider ol bed-nāmı

7 Devlet el vire Ẕekāyī k'ola ol şeh bir gün
Elin öpdürmek ile şād ide ben nā-kāmı

1325 Ẓarīfī-i Dānişmend

1 Ṣubḥ-ı ḥüsnüñ irişür çünki bilürsin şāmı
ʿArż-ı ḥüsn eyleyigör gün gibi māhum Şāmī

2 Beñzeyelden lebüñe ḥürmet idüp sāḳīler
Ayaġ üzre ṭurup el üzre ṭutarlar cāmı

[İ 230b]

3 Hem-ḳadeḥ her kim olur sen meh bezmüñde şehā
Gün gibi şevḳ ile devr eyler anuñ eyyāmı

4 Ey güneş yüzlü idersin bize ṭurmaz cevri
Yoḳ mı bi'llāhi bunuñ ẕerre ḳadar ārāmı

5 Aḳdı ṣu gibi ayaġına Ẓarīfī göñlüm
Göricek gülşen-i ḥüsn içre o sīm-endāmı

1326 Beyānī-i Dīger Dānişmend

1 Vaʿde-i şāmı ḳo ey şāh-ı cihānum Şāmī
Rūz-ı rūşen var iken añma bize aḫşamı

2 Tāze cān buldı senüñ devr-i lebüñde cānā
Būse-i laʿl-i lebüñ yādına içen cāmı

3 Ḳaddüñe ben nice nisbet ideyin servi senüñ
Ki o cā-rūb-ı ḥarīmüñden olur endāmı

4 Güzelüm gözlerüñe kendüyi beñzetdügiçün
Getürüp ortaya yārān ṣıdılar bādāmı

5 Varalum Kaʿbe-i kūyuñda nemed-pūş olalum
Ḥarem-i muḥteremüñde geyelüm iḥrāmı

1326
3, 7, 8 – İ.

6 Gāh seyr-i ser-i zülfüñ idelüm gāh ruḫuñ
Ehl-i dīdār olanuñ böyle geçer eyyāmı

7 Gelmesün yanuña va'llāhi raḳīb-i bed-ḫū
Yoḫsa rüsvā-yı cihān iderin ol bed-nāmı

8 Meyl idüp ruḫlaruña zülfüñe vāṣıl olalum
ʿAzm idüp Kaʿbeye Şāmda idelüm bayramı

9 Düşdiler pāyuña yüz sürmege üftādelerüñ
İtmedi kimse Beyānīden'düñ ol iḳdāmı

[B 201a]

1327 Ṣadrī-i Dānişmend

1 ʿĪd olur rūyuñı bir gün görenüñ eyyāmı
Ḳadr olur zülfüñe bir şeb baḳanuñ aḫşamı

2 ʿĀḳıbet sāġar-ı mergüñ çekerin çünki ġamın
Sāḳiyā ṭurma yürit cām-ı sürūr-encāmı

3 Kişver-i Rūmı diyār-ı ʿArabı ḳıldı ḫarāb
Şimdi bir ḫūb ẓuhūr eyledi nāmı Şāmī

4 Rūmda zülf-i dil-āvīzini görsün o mehüñ
Kim ki görmek diler ey ḫˇāce sevād-ı şāmı

1327
2- İ.
İ nüshasında şiirin 4. beyti olarak 1329 numaralı şiirin 2. beyti yazılmıştır.

5 Ṣadriyā gice o meh gönlüme pertev ṣaldı
Rūşen itdi ṣanasın Kaʿbeyi şemʿ-i Şāmī

[İ 231a]

1328 Ve lehu

1 Görmedi zülf ü ruḫuñ miṣlini māhum Şāmī
Seyr iden kişver-i Baġdādı vü şehr-i Şāmı

2 Ḳanumı içmege ḳaşuñ yiter ey māh-ı nevüm
Çekmesün ġamzelerüñ ḫancer-i ḫūn-āşāmı

3 Ġazeli kāġıdını n'ola Dımışḳī itseñ
O şeh-i Mıṣr-ı dilüñ oldı çü Şāmī nāmı

4 Her viṣālüñ n'ola hicrānı olursa lā-büd
Her ṣabāḥuñ olur ey bedr-i münīrüm şāmı

5 Defterüñden ideli Ṣadrīyi şāhum efrāz
Ehl-i ʿışḳ içre anuñ ḫaylīce çıḳdı nāmı

1329 Ṭarzī-i Dānişmend

1 Ġam-ı ebrūñ ile ṣubḥa çıḳarımaz şāmı
Żaʿfdan māh-ı nevüñ oldı hilāl endāmı

1328
2- İ.
İ nüshasında şiirin 2. beyti 1329 numaralı şiirin 4. beyti olarak yazılmıştır.
1329
5a: yād-ı] bāde-i, İ.

2 Gün gibi virdi żiyā şuʿle-i rūy-ı Şāmī
Bulsa şöhret n’ola şehr içre o māhuñ nāmı

3 Beñzedi çün leb-i gül-fāmuña ey lāle-ʿiẕār
Bulsa gülşende n’ola ġonçe bu deñlü nāmı

4 Leblerüñ şevḳi ile bezm-i maḥabbetde bugün
Sāḳiyā nūş idelüm cām-ı sürūr-encāmı

5 Yād-ı laʿlüñle n’ola meclis-i gülşende müdām
Lāle alsa eline cām-ı mey-i gül-fāmı

6 Öykünürmiş leb-i yāra ola mı ey Ṭarzī
Alayın destüme bezm içre bulursam cāmı

[B 201b]

1330 Vālihiyyü’l-Ḳāżī

1 Ṭutdı mihrüñ bu cihān mülkini māhum Şāmī
Pertevüñ rūşen ider ṣubḥa degin aḫşamı

2 Ṣoyuban çekdügiçün sīneye ol sīm-teni
Göricek gözleri yoḳ cāmlaruñ ḥammāmı

3 Elini būs idevüz ola ki devrüñde senüñ
Sāḳiyā destüme ṣun cām-ı sürūr-encāmı

1330
1a: mülkini] -, İ.
5 – İ.

4 Nice ārām ide dil ʿışḳını fāş itmemege
Göreli gün yüzini gitdi dilüñ ārāmı

5 Sāyeveş yanuña düşmiş yine aġyār-ı pelīd
Bile ṣalınma gel ey naḫl-i revānum Şāmī

6 Gicesi Ḳadr Vālihīnüñ olur gündüzi ʿīd
Ṣubḥa dek Şāmī ile geçüricek aḫşamı

[İ 231b]

1331 Naḥīfī-i Dānişmend

1 Refʿ ider şems-i cihān gibi sevād-ı şāmı
Şām-ı zülfinden açа rūyını bir şeb Şāmī

2 Şāmīlik şöhreti ile ṭutıcaḳ āfāḳı
Añılur Şām u Ḥaleb daḫı Mışırda nāmı

3 Lebleri yādına ol ġonçe-femüñ ṭurma müdām
Sāḳiyā nūş idelüm cām-ı mey-i gül-fāmı

4 Bir gice ṣubḥa degin ṣaralum ol sīm-teni
Dilemem ṣubḥ ola tā ḥaşre degin aḫşamı

5 İresin ṣubḥ-ı viṣāline anuñ bād gibi
Ey Naḥīfī bulasın iki cihānda kāmı

1332 Meşhūr-ı Āfāḳ Merḥūm Ḳara Monlā-yı Cellāḳ

1 ʿĪd-i aḍḥā-yı cemālüñ yine göster Şāmī
Ḳalmadı şām-ı firāḳuñda göñül ārāmı

2 Güzelüm ḥüsn ü kerem sende nihāyet buldı
Sen meh-i mihr-i münīrüñ göge çıḳdı nāmı

3 Zād-ı ṭabʿuñdan eger kendüñi tenhā itseñ
Ḳucmaġa mūy-ı miyānuñ ḳıluram ibrāmı

4 Bu güzellik kiʿaṭā itdi Ḫudā sulṭānum
Eyledüñ kendüñe bende ḳamu ḫāṣ uʿāmı

5 Ḳara Monlāyı özüñden ṣaḳın ırmaġ itme
Anuñ ile içegör laʿl-i mey-i gül-fāmı

1333 [Meḥemmed]

1 Gitme gel başuñ içün ḳaşı hilālüm Şāmī
Bir gice ṣubḥa degin eyleyelüm ārāmı

2 Gün gibi devletlü başı olasın māh-ı nevi
Ayda bir ḫānesine ilte idüp ibrāmı

3 Bulışup ʿīd-i viṣāle idelüm yıl başı
Ay-be-ay hefte ṣayaraḳ geçürüp eyyāmı

4 Gün gibi rūşen o hercāyīyi görmek dileyüp
Günde bir mecmaʿı ḳaṭ ḳaṭ ṭolaş it iḳdāmı

[İ 232a]

1333 – B.

5 Şāmdan geldi görinmez meh-i nevdür o perī
Ṭolanup şehri Meḥemmed ara ṣubḥ u şāmı

1334 [Firāḳī]

1 Ṣubḥ-ı ʿömrüñ ki ecel irdügi demdür şāmı
Çünki gün gicelidür irdi bilüñ aḫşamı

2 ʿĀrif-i ʿaṣrıyuz ol ʿāşıḳa diñ kim almaz
Virseler meliklige milket-i Rūm u Şāmı

3 Ṣoñın el-ḳıṣṣa ider ġuṣṣa çü her bezmüñ telḫ
Cem gibi alma ele cām-ı cefā-encāmı

4 ʿIşḳ u nāmūs ki żıddān ola *lā-yectemiʿān*[156]
Ṭaşa çal ʿāşıḳ iseñ şīşe-i neng ü nāmı

5 Ḳalb her laḥẓa teḳallübde Firāḳī lā-büd
Bulmadı gitdi bu āvāre göñül ārāmı

1335 [Behişṭī]

1 Mülk-i Rūmı ideli gün gibi rūşen Şāmī
Māh-ı çerḫi ḳarañu eyledi fürḳat şāmı

2 Dil kebūterlerine dāne vü dām oldı anuñ
Ḫāl-i müşgīni ile kākül-i ʿanber-fāmı

1334 – B.
[156] "İkisi bir arada olmazlar."
1335 – B.

3 Bir ayaḳ bezm-i çemenden yaña reftār eyle
Ki gül ü lāle senüñçün ṭutar elde cāmı

4 Ḳadd-i mevzūnuñı yād eyledügüm demde benüm
Āhumuñ serv-i hevā-baḫşa döner endāmı

5 Yoġ iken ṭabʿ-ı melūlümde Behişti̇ raġbet
İtdi yārān-ı ṣafā bu ġazele ibrāmı

1336 [Sebzi̇]

1 Ger ḳabūl itse beni ḫidmete ey dil Şāmi̇
Aña şükrāne virem Mıṣr u Ḥaleble Şāmı

2 Añdurur laʿl-i leb-i sāḳi̇yi içdükçe müdām
Nice elden ḳoyalum göz göre sāḳi̇ cāmı

3 Şāmi̇nüñ ġamze vü ebrūsına ʿışḳ olsun kim
Öldürür şi̇ve vü nāzı ile ḫāṣṣ u ʿāmı

[İ 232b]

4 ʿĀlem içinde olam ʿi̇d gibi ḥürmetlü
Şāmi̇nüñ vaṣlı ile eyler isem bayramı

5 Şāmi̇ göndürse n’ola ġamzesi ti̇rin cāna
Eksük olmaz ḳulına pādişehüñ inʿāmı

1336 – B.

6 Ser-fürū itmez idüm Sebzī şeh-i baḥr u bere
Ger ḳabūl itse beni ḫidmete bir dem Şāmī

1337 [Vechī]

1 Ṭoġdı dir burc-ı melāḥatde o māh-ı Şāmī
Gözüñ üstinde gören ebrū-yı ʿanber-fāmı

2 Söyleseñ ḳālıb-ı ʿuşşāḳ bulur tāze ḥayāt
Mürde iḥyā idici laʿl-i lebüñ ʿĪsī mi

3 Baġladum rişte-i cānumla o dem kākülüñe
Gördügüm gibi Ḫudā ḥaḳḳı dil-i nā-kāmı

4 Görmedüm ḥüsn ü leṭāfetde şehā saña naẓīr
Seyr idüp Rūm u ʿAcem mülkini gezdüm Şāmı

5 Güş idenler ġazelüm şāʿir-i sāḥir dirler
Devletüñde güzelüm Vechī-i dürd-āşāmı

1338 [Rūḥī]

1 Vech yoḳdur ruḫuñ üstinde bu zülfüñ Şāmī
Cennetüñ işidürüz olmaz imiş aḫşamı

2 Ḫalḳ-ı ʿālem saña bende yiridür ben de disem
Mıṣr-ı ḥüsnüñ begi sulṭān-ı cihānum Şāmī

1337 – B.
1338 – B.

3 Bu melāḥat bu leṭāfetle seni görmiş imiş
Cennete beñzeden ey ḥūr-ı behiştüm Şāmı

4 Hecre düşdüm görinür çeşmüme ʿālem deycūr
Rūz-ı vaṣluñ güzelüm fürḳat olurmış şāmı

5 Bāde-i laʿl-i lebüñ mesti olup ḳaldı müdām
Bezm-i miḥnet meyinüñ Rūḥī-i dürd-āşāmı

1339 [Rūḥī]

1 Gün gibi ʿāleme meşhūr ola yā Rab nāmı
Virdi İstanbula şöhret meh-i bedr-i Şāmī
...

[İ 233a]

5 Ṭoldı dil nūr ile keşf oldı ẓalām-ı şeb-i ġam
Rūhiyā çün gözümüz gördi o bedr-i tāmı

[B 202a][157]

1340 Resūlī-i Cüz-ḫᵛān

1 Olma hem-sāye-i ġayr ey yüzi māhum Şāmī
Baña biñ yılca gelür rūz-ı firāḳuñ şāmı

2 Bī-mecāl itdi beni cevr ü cefāña döyemem
Miḥnet-i hecr ü ġam u derd ü belā ālāmı

1339 – B.
İ nüshasında daha önce başka şiirlerde olduğu gibi bu şiirin sadece matla ve makta beyitleri yazılmıştır.

[157] İ nüshadında bulunan 1335-1341 numaralı şiirlerin B nüshasında bulunmamasından hareketle B nüshasında 201b-202a arasında eksik bir yaprağın olduğu anlaşılmaktadır.

3 Oldı ḫūbānuñ arasında müsellem çünkim
Yūsuf-ı Mışr-ı ḥasen olsa ne vardur Şāmī

4 Ayaġuñ tozına yüz sürmek ümīdine müdām
Elümüzden ḳomazuz cām-ı sürūr-encāmı

5 Merḥamet eyle Resūlī ḳuluña lāyıḳdur
Ay efendüm a begüm a güzelüm ā Şāmī

1341 Ve lehu

1 Geleli ʿizzet ile milket-i Rūma Şāmī
Şaldı āfāḳa anuñ gün gibi şöhret nāmı

2 Leẕẕet-i rūz-ı viṣāli şeb-i fürḳatde bilür
Miḥnet ü derd ü belā ile geçen eyyāmı

3 Eylese baña lebinden n'ola bir būse ʿaṭā
Ki olur beglerine ḳullar ider inʿāmı

4 Umaram ḥażret-i Ḥaḳ ide viṣālini naṣīb
Yüri aḳdāmına yüz sürmege ḳıl iḳdāmı

5 Gicesi Ḳadr ü Berāt ü güni ʿīd olur anuñ
Yār yolında Resūlī geçe ṣubḥ u şāmı

1341
2, 3, 4 – İ.

1342 Rāzī-i İmām

1 Gün gibi Rūma ṭulūʿ itdi çü māh-ı Şāmī
Ger muḳābil ola ṣubḥla ne ṭañ aḫşamı

2 Pür cilādur teni gūyā ki Dımışḳī kāġıd
Nuḳre-i ḫāme n'ola ḥarf ata ger endāmı

3 Ṣavm-ı hecr-i ḫad ḫaṭ ü ḳad ile olsam idüñ
Serv-i tābūt-ı zemīn misk-i kefen bayramı

4 İtdi ol māh-liḳā çünki burūc-ı Rūma
Arż-ı Rūm oldı semā gibi cenāb-ı Şāmī

5 Zülfi ṣalıncaġıdur lebleri şekercileri
Rūy-ı ḫāl ü ḫaṭ ile ḥüsn ilinüñ bayramı

6 ʿArż idüp Rāzīye zülf ü ruḫuñı tesliye ḳıl
Ol siyeh-rūz ola kim ḫayr ola ṣubḥ u şāmı

[B 202b] [İ 233b]

1343 Zādī-i Cüz-ḫˇān

1 Ol günüñ ʿārıżı meh zülfi imiş aḫşamı
Vech-i tesmiye bu yüzden aña dinmiş Şāmī

2 Ṣāʾim-i fürḳatüñüz ʿīd-i cemālüñ göster
Biz de ey ḳaşı hilālüm görelüm bayramı

1342
3 – İ.

3 Ol dil-ārāmı görüp dil nice ārām itsün
Bir naẓar itse ḳalur mı görenüñ ārāmı

4 Dost düşmenle ṣalınduġı güni görmeyelüm
Hele ölmek baña yeg görmeden ol eyyāmı

5 Cāmī-i bezm-i suḫensin ṣunalı sāḳī-i ʿışḳ
Destüñe Zādī senüñ cām-ı sürūr-encāmı

1344 Ṣāniʿī Çelebi Ḥakīm

1 Cām-ı ʿışḳ itdi ʿaraḳ-rīz hilālin Şāmī
ʿĀşıḳa ṣunmaġ içün cām-ı sürūr-encāmı

2 Ḳaṣd-ı cān eyler ise bāde-i rūḥānī ṣunar
Laʿl-i cān-baḫşını eyle rūḥ-ı revānum Şāmī

3 Ḫāl-i Hindū beççenüñ ḥüsnine ḥayrān oldum
Görmedüm böyle siyeh-çerde ġulām-ı Şāmī

4 Merḥabā eylemese ḳaşı hilāliyle o māh
Şeb-i ʿīd olmaz idi rūze-i hecrüñ nāmı

5 Ṣāniʿī muʿtekif-i kūşe-i miḥrāb olmaz
Zāhide muġ-beçeler ṣunsa hilālī cāmı

1345 Ṭabībī-i Ḥakīm

1 Leylī-i zülfini ʿarż ideli māh-ı Şāmī
Ḳalmadı bu dil-i Mecnūnumuzuñ ārāmı

2 Āsmānīler atar ṭāḳ-ı sipihre āhum
Ṣanma encüm ṭutışur her gice yir yir bāmı

3 Teşne-i mihrine zühreyle leb-ā-leb çerḫüñ
Ṭās-ı Şāmī görinür cām-ı zümürrüd-fāmı

4 Hāle ṣanma görinen ṣaydına murġ-ı şevḳüñ
Ḳurdı ṣayyād-ı felek ḫırmen-i çerḫe dāmı

5 Ḥālet-i nezʿe ḳarīb oldı Ṭabībī ʿömrüm
Şerbet-i laʿl-i lebüñden nice alsun kāmı

[İ 234a]

1346 Şübūtī-i Pīr Ḥakīm

[B 203a]

1 Nice vaṣf eyleyem ol lebleri ḫūn-āşāmı
Mıṣr-ı ḥüsnüñ güzeli ġonçe-i verd-i Şāmī

2 Pertev-i mihr-i cemālini görenler didiler
Gösterür ʿāşıḳa bu vech ile ṣubḥ u şāmı

3 Ḫaṭ-ı ruḫsārını bir vech ile taḥrīr itdüm
Māh-rūlar yazalar oḳıyalar inşāmı

4 Nev-bahār ol yüri ey serv-i gül-endām-ı ḥasen
Ola tā düşmenüñüñ ṣūreti ḳış aḫşamı

1346
1a: ḫūn] -, İ.

5 Ey Ṣübūtī ġazelüñ mihr-i cihān-tāb gibi
Her gice ṣubḥa degin ḳoynına ḳoyar Şāmī

1347 Mevlānā Ġıyāṣī-i Cellāḳ

1 Şeref-i ʿīd-i ruḫuñla idelüm bayramı
Göster ebrūlaruñ ey ḳaşı hilālüm Şāmī

2 Şām-ı zülfüñle ruḥuñ Mıṣrını ʿarż it demidür
Ṣubḥ-ı vaṣluña irişdür bu dil-i nā-kāmı

3 Öpmege dest-i şerīfüñ senüñ ey şāh-ı kerem
Meh-i nev ḳaddüni lām eyledi ʿīd aḫşamı

4 Şeker-i nāb-ı zebānuñla nebāt-ı laʿlüñ
Mezelense n'ola ey māh şeker bādāmı

5 ʿAraḳ-ı ḥaṭṭ-ı ġubārı o meh-i çār-dehüñ
Oldı ṣan Mıṣr-ı ʿiẕārında gül-āb-ı Şāmī

6 Ḳaṣr-ı ḳadrinde yiridür o şeh-i devrānuñ
Āfitāb ile ḳamer olsa müẕehhib cāmı

7 ʿĀrif-i cürʿa-keş-i cām-ı ḫarābātam ben
Ey Ġıyāṣī olalı pīr-i ʿazīzüm Şāmī

1348 Ve lehu

1 Şemʿ-i kāfūrī durur ṣanki o sīm-endāmı
Şuʿlesidür anuñ üstinde ruḫ-ı gül-fāmı

2 Gelüp aḫşamlar iseñ bir gice ġam-ḫānemüze
Ḳadr idersüñ gicemüz bedr-i münīrüm Şāmī

3 Müjenüñ geçdi dile ḫancer-i ḫūn-āşāmı
Meded ey alnı ḳamer ḳaşı hilālüm Şāmī

4 Bār-ı ġamdan meh-i nev gibi ḳadem oldı hilāl
Sāḳiyā ṣun baña bedr ile hilālī cāmı

[İ 234b]

5 Ben ölümlüñi eger ḳaṣd-ı ʿıyādet itseñ
Bile al gel meded ol ḫancer-i ḫūn-āşāmı

[B 203b]

6 Bezme gel cām al ele gül gibi dönsün sāġar
Devr-i güldür güzelüm geldi ṣafā hengāmı

7 El vire vaṣlı Ġıyāṣī o şehüñ şāyed ola
Düşelüm ayaġına eyleyelüm ibrāmı

1349 Maḳālī

1 Ṭoldı ʿālemlere āvāze-i ḫüsn-i Şāmī
Oldı mensūḫ niçe Yūsuf-ı ḫüsnüñ nāmı

1348
2, 3 – İ.
1349
5, 6 – İ.

2 Bütleri ṣındı görüp anı niçe ḫūblaruñ
Ṣan Birāhīm şikest itdi görüp aṣnāmı

3 Ḥüsni hengāmesinüñ seyrine her şeb o mehüñ
Ṭolar eṭfāl-i nücūm ile sipihrüñ bāmı

4 Teng-nāy-ı elem ü miḥnet ü ġamdur ansuz
Baña çerḫüñ bu ṭoḳuz ḳaṣr-ı zümürrüd-fāmı

5 Lebi vaṣfında Maḳālī suḫenüñ buldı ṭırāz
Bāreka'llāh zihī şīve-i naẓm-ı Cāmī

1350 Keşfī-i Edirnevī

1 Merḥabāya elüm uzatdum idüp iḳdāmı
Elüñe kendüñe çek didi o māhum Ṣāmī

2 Destüñi būs idelüm mey içelüm geldi şehā
Merḥabā günleri vü ʿīd-i şerīf eyyāmı

3 Tende cānum yoġ idi yirine geldi cānum
Nāz ile sīneye çekdüm ben o sīm-endāmı

4 Lebi devrinde feraḥ-baḫşdur ey sāḳī çü mey
Defʿ-i ġam ḳılmaġa ṣun cām-ı sürūr-encāmı

5 Çekmeyen rūze-i hecrüñ ne bilür ṣavm elemin
Görmeyen rūz-ı viṣālüñ ne bilür bayramı

6 Ḳorḳum oldur gele bir gün ruḫuña ḫaṭṭ-ı siyāh
Vardur ey meh nitekim her seḥerüñ aḫşamı

7 Aġzını öpmege iḳdām idicek didi o şūḫ
Yoḳ yire eyleme Keşfī yüri var ibrāmı

1351 Ve lehu

1 Kūteh olsa ḫoş idi derd ü ġamuñ eyyāmı
Ḫūb idi olmasa ger rūz-ı viṣālüñ şāmı

[İ 235a]

2 İmtiḥān-ı ḳalem itmiş görinen ṣanma hilāl
Kātib-i ṣunʿ-ı ḳaşuñ yazmaġa māhum Şāmī

[B 204a]

3 O ḳamer-çihrenüñ ey sāḳī içüp şevḳine gel
Reşk-i ḫūrşīd idelüm cām-ı mey-i gül-fāmı

4 Rūşen itmez anı bir şemʿ meger ʿārıż-ı yār
Ne ʿaceb tīre imiş rūz-ı firāḳ aḫşamı

5 Dilemiş kim dil-i pür-ḫūnumı ṣad-pāre ḳıla
Girmesün ḳana diñüz ḫancer-i ḫūn-āşāmı

6 Ḫāṭırın cemʿ idemez münşī perīşān olup
Vaṣf-ı ḫaṭṭuñda senüñ görse eger inşāmı

1351
2a: itmiş] imiş, İ.
6 – İ.

7 Umaram ḫancerini içüre ey Keşfī o şeh
Ḳanum içmek dilemiş ḫancer-i ḫūn-āşāmı

1352 ʿAhdī-i Baġdādī

1 Ḥüsn ile olsa ser-āmed n'ola Rūma Şāmī
Görmedüm miṣlini seyr ideli Mıṣr u Şāmı

2 Seyre gel nāz ile gey egnüñe bayramī ḳabā
Nic'olurmış göre şehrüñ güzelüm bayramı

3 Şeb-i ʿīd içre meh-i nev gibi görinmez iseñ
Rūze-i ġamla geçer bendelerüñ eyyāmı

4 Merḥabā diyü ala göñlini il eyleme ʿār
İtme pā-māl ile ḳarşu bu dil-i bed-nāmı

5 Rūz-ı ʿīd oldı güzellerle ṣalıncaġa binüp
Ṣalın ey serv-i sehī seyr idelüm endāmı

6 Sāḳiyā rūze-i ġamda başuma üşdi elem
Bāde-i laʿlüñi ṣun defʿ idelüm ālāmı

1352 (bkz. Hasibe Mazıoğlu, "Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri", Türk Dili ve Araştırmaları Yıllığı Belleten, 1981, s. 128.)
2, 5 – İ.
2b: güzelüm] güzeli, *Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri.*
5a: oldı] irdi, *Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri.*

7 ʿAhdīnüñ irmedi pā-būsuña desti niçe kim
Pāyuña sāye gibi düşdi idüp iḳdāmı

1353 [Ḫazānī] - Eflāṭūn-ı Şīrvānī-i Şeh-nāme-gū

1 Tīre ḳıldı bana ger devr-i felek eyyāmı
Rūşen itdi günümi ṣubḥ-ı cemāl-i Şāmī

2 Şām-ı zülfinden olup ʿārıż-ı zībā ẓāhir
Görmedüm nūr-ı şafaḳ üzre bile aḫşamı

3 Her kim ol māh-ı cemāli görür olur ḥayrān
Her gice ṣubḥa degin nāle ḳılur āh Şāmī

4 Eylerem ḳaṭʿ-ı naẓar iḫvet ile yārāndan
Luṭf-ı bī-ḥadden eger olsa baña aḫ Şāmī

5 Girdi ḥammām-ārā ol ḥūr-liḳā cennetden
Cūy-ı şīr itdi ʿayān sāʿid ile endāmı

[B 204b]

6 Cūy-ı şīrīne ḥabāb oldı ʿaraḳdan ẓāhir
Gül gibi tāze vü ter oldı ruḫ-ı gül-fāmı

[İ 235b]

7 Didüm aña ki Ḫazānī saña bir ʿāşıḳdur
N'eyleyem söyledi bir maḫlaṣ-ı dürd-āşāmı

1353
1a: ger devr-i] gerdūn-ı, İ.
2 – İ.

1354 Ṣafāyī-i Müstaʿmel ki Ġulām-ı Eflāṭun-ı ʿAcem Şīrvānī

1 Şeb-i hecrüñde ḳoma tīre dil-i nā-kāmı
ʿArż-ı ḥüsn eyle eyā ruḫları māhum Şāmī

2 Niçe yıldur ṭutaruz rūze-i hecrüñ cānā
Merḥabā eyle bizümle ide bir bayramı

3 Bir şeb aḫşamlamadı gitdi bizümle ol māh
Gerçi itdük aña yirden göge dek ibrāmı

4 Bir dil-ārāma cihān içre göñül virdüm kim
Ḳalmadı anı görüp cān u dilüñ ārāmı

5 Secdegāhum çü nişān-ı ḳademidür vāʿiẓ
Mescide gel diyü çoġ itme baña iḳdāmı

6 Her kimüñ rūşen ide bezmini bir gice o māh
Olmaya ḥaşre degin tīre anuñ aḫşamı

7 Şimdi bir pādişehüñ oldı Ṣafāyī ḳulı kim
Tāc-dārān-ı cihāndur işigi ḫüddāmı

1354
1a: tīre] mürde, İ.
5b: iḳdāmı] ibrāmı, İ.

1355 Muḫtārī-i Seyyid

1 Elüñ öpenler iderler güzelüm bayramı
Ḳıla mı ḥaḳ bize rūzī o şerīf eyyāmı

2 Ḳadr olurdı gicemüz gündüzümüz ʿīd-i saʿīd
Gelüp aḫşamlasañ ey bedr-i münīrüm Şāmī

3 Merḥabā eyleye bir ḥālet ola şāyed yār
Ṭolu ṣun sāḳī bize cām-ı sürūr-encāmı

4 Güpegündüz gözüme ġamla görinmez ʿālem
Ben ḳara günlünüñ āyā nice ola aḫşamı

5 Yār bir laḥẓa gelüp yanuma ārām itmez
Dil nice eglene yoḳ cānumuzuñ ārāmı

6 Gerçi gün gibi ṭoġup virdi o meh Rūma şeref
Ḳodı ẓulmetde şeb-i hecr ile ehl-i Şāmī

7 Ġamzesinden bir işāret ola mı Muḫtārī
Ḳanuma teşne geçer ḫancer-i ḫūn-āşāmı

[İ 236a]

1356 Merḥūm Keyfī-i Ġarīb

[B 205a]

1 Göreli ṭalʿatüñ ey mihr-i münīrüm Şāmī
Ḳalmadı ẕerre ḳadar göñlümüzüñ ārāmı

---

2 Niçe hefte yıl olur gün yüzüñi göremezin
Ayda bir bārī gören ḳaşı hilālüm Şāmī

3 Mihr-i ruḫsāruñ ile zülfüñe mihr eyleyeli
Çıḳarur ṣubḥa göñül şevḳ ile her aḫşamı

4 Pertev-i mihr-i cemālüñden alur nūrı ḳamer
Şehr içinde n'ola şöhretle çıḳarsañ nāmı

5 Dün gic'aḫşamlamaduñ bizde eyā bedr-i tamām
İtdüm eksüklü saña gerçi ki çoḳ ibrāmı

6 ʿAcem ü Rūm u ʿArab mülkini seyr itdüm hep
Görmedüm saña bedel dil-ber-i ḫūb-endāmı

7 Şevḳden yir yüzine başmaz ayaġın Keyfī
Gice bezme gelür egler seni māhum Şāmī

1357 Ve lehu

1 Seḥerī sāḳī ayaḳ meclise başdı Şāmī
Çekdi başdan bir iki ṭolu Firengī cāmı

2 Bir gice şol ḳadar içdük ki şarābı ṣorma
Şevḳden ṭuymamışuz oldı seḥer hengāmı

1357
6 – İ.

3 Ḳol ḳola sāḳī ayaḳ elde iken leb-ber-leb
Gel e bu ṭavr ile ṣubḥ eyleyelüm aḫşamı

4 Getürince biz anı bezme ayaḳdan çıḳduḳ
Aña iḳbāl idüp itsek n'ola biz ikrāmı

5 Eger ilden utanup bezmümüze gelmez ise
Öpelüm ayaġını eyleyelüm iḳdāmı

6 Meh-i meyli(?) var anuñ ola ki rām eyleyevüz
O dil-ārāma birez eyleyelüm ibrāmı

7 Sāḳiyā luṭfını gör meclis-i mey olsa müdām
Şāmī ḥürmetle añar Keyfī-i dürd-āşāmı

1358 Vaṣlī-i Dānişmend

1 Gel e luṭf eyle esirge dil-i ḫūn-āşāmı
ʿAyn-ı ʿuşşāḳ yiter aġladı ḫūn ā Şāmī

2 Zülf-i şebgūnı perīşān olıcaḳ gün yüzine
Didi dil ġamze-i ḫūnīsine tīġ-i Şāmī

[İ 236b]

3 Yūsuf-ı Mıṣr ṣıfat-ı ḥüsni geçer Şām ile şarḳ
N'ola seyr eyler ise Mıṣrı vü Şāmı Şāmī

[B 205b]

4 Cennetüñ Şāmı çü yoḳ Şāmdadur çün cennet
Ruḫ-ı bī-ḫaṭṭını gösterdi o zülf-i Şāmī

5 Vaṣliyā dönmez idüm mihri ile ser-gerdān
Görsem ol şems-i emīrān-ı felek paşamı

1359 Ḥākimī-i Dānişmend

1 Vaṣluña irmedin öldürme beni ā Şāmī
Luṭf u iḥsān u kerem ḳıl göreyin bayramı

2 Ḳad-i mevzūnuña gülşende senüñ serv-i sehī
Kendüyi nisbet idermiş gör o bī-endāmı

3 N'ola zülfüñ göricek eylese dil āteşīn āh
Od yaḳarlar güzelüm çün göricek aḫşamı

4 Ḥaşre dek zindedür ol bezm-i cihān içre şehā
Ḫıżrveş her kim elüñden içer ise cāmı

5 Mihr-i ḥüsninden ala ḫāne-i dil diyü żiyā
Eyledüm dīdelerüm Ḥākimī anuñ cāmı

1360 Rāmī

1 Ḳand-ı laʿliyle gör ol kākül-i ʿanber-fāmı
Seyr iden görmedi mānendini Mıṣr u Şāmı

2 Geldi iḳbāl ile başdı yüzümüz üzre ḳadem
Eyledi Rūmı müşerref çün ol māh-ı Şāmī

1360
1a: ḳand-ı] ḳanda, İ.

3 Ḳorḳum oldur gide ol gün vara şehr-i Şāma
Vuṣlat eyyāmınuñ irişe yine aḫşamı

4 Ruḫuñ üzre göreli zülf-i siyāhuñ cānā
Rūzdan farḳ idemez oldum efendi şāmı

5 Ṣāf-meşreb bu ʿaṣrda güzelüm Rāmīdür
ʿIşḳ mey-ḫānesinüñ rind-i ḳadeḥ-āşāmı

1361 Siḥrī-i Ḫādim

1 Yūsuf-ı Mıṣr-ı melāḥat geçer iken Şāmī
Key ḫaṭādur diyeler añma ʿazīzüm Şāmı

[İ 237a]

2 Defʿ-i ġam eyleyelüm yār ile ʿişret demidür
Sāḳiyā destüme ṣun cām-ı sürūr-encāmı

3 Ḫūblardan kime şekvā ideyin aldı beni
Kiminüñ gözi ḳaşı vü kiminüñ endāmı

4 Gitdüñ illerle beni rūze-i hicrānda ḳoduñ
Ben umardum senüñ ile ṣalınam bayramı

[B 206a]

5 Ḫʷābda dün gice bir bezm ḳurılmış gördüm
Siḥriyā bāde-i ʿışḳı baña ṣundı Cāmī

1362 Seyfī-i Cevān

1 Mıṣr-ı ḥüsnüñ şehi bir rind-i cihāndur Şāmī
Mübtelālar n'ola devrinde çekerse cāmı

2 Şol zamān kim ṣunasın dil-bere sāḳī ṭolu cām
Añasın rind-i ḫarābātī-i dürd-āşāmı

3 Mest olup ṭuymayalum sekr-i mey-i mergi dilā
Ṣoñ nefesde çekelüm cām-ı sürūr-encāmı

4 Ola kim zülfine el urmaġa bir yol bulavuz
Varalum Şāmī ile eyleyelüm aḫşamı

5 Seyfiyā ʿāşıḳuñ eyyāmı belā ile geçer
Sen de miḥnetle geçür ʿāşıḳ iseñ eyyāmı

1363 Mīrī-i Kekezü'l-Mülaḳḳab be-Mīr-i ʿĀşıḳān

1 Gel görin nāz ile ey māh-ı münīrüm Şāmī
Öpelüm ellerüñi eyleyelüm bayramı

2 ʿArż-ı dīdār ideli gün gibi ol māh-ı münīr
Ḳalmadı ẕerre ḳadar göñlümüzüñ ārāmı

3 Bāde-i nāb-ı ṣafā-baḫş-ı leb-i laʿlüñ ṣun
Bile nūş idelüm ol cām-ı sürūr-encāmı

4 Eyler idüm kemer ince bilüñe ḳollarumı
Ḳomaz ortaya girür(?) ḫancer-i ḫūn-āşāmı

1363
1a: māh-ı] mihr-i, İ.

5 Menzilüñ bir gice rūşen ideyin didi o māh
Mīriyā Ḥaḳ ḳıla rūzī bize ol eyyāmı

[İ 237b]

١٣٦4 Kevşerī-i Işıḳ

1 Ġam şebinde ḳoma ḥüzn ile dil-i nā-kāmı
Gel gel ey Mıṣr-ı ḥasende meh-i ġarrā Şāmī

2 Kūşe-i çeşm ile bir kez naẓar itseñ şāhum
Ḳalmaya ẕerre ḳadar ehl-i dilüñ ārāmı

3 ʿAḳlumuz aldı bizüm ṣaldı uzun sevdāya
Gör ne reng aṣdı bugün kākül-i ʿanber-fāmı

4 İdeyin bezme sifāl-i seg-i kūyuñ sāġar
İçeyin ʿışḳuña ol cām-ı sürūr-encāmı

5 Kevşerī Ḥaḳḳa şükür vaṣl-ı nigāra irdüm
İrmeye rūz-ı viṣālüñ umaram aḫşamı

[B 206b]

1365 Cevānī ez-Sipāhiyān

1 Sāḳiyā ṣun elüme cām-ı sürūr-encāmı
Tā ferāmūş ḳılam dilde ġam eyyāmı

2 Gün gibi ʿarż-ı cemāl eyle seḥer ʿuşşāḳa
Gel gel ey burc-ı ḥasende meh-i ġarrā Şāmī

1365
3b: nāmı] Şāmī, İ.

3 Ḫancere düşdi görenler özini ḳıldı helāk
Yūsuf-ı Mıṣr-ı cemāl olsa revādur nāmı

4 Kaʿbe-i kūyuña ḳurbānlıġa saʿy itdi göñül
İrgüre bār-ı Ḫudā tā göre ol eyyāmı

5 Eyle iḳdām idegör ʿīd-i viṣāline bugün
Ey Cevānī eger itmek dileseñ bayramı

1366 Ferdī-i ʿAcem

1 Kimde bir gün varup aḫşamlar o māh-ı Şāmī
Gündüzi ʿīd olup Ḳadr olur bayramı

2 Ḳaṣr-ı ḥüsninde o sulṭān-serā perde-i nāz
İtdi derbān eline çūb virüp Behrāmı

3 Nuḳre vü ʿanbere beñzetme ten ü zülfini gel
İde mi puḫte olan hīç edā-yı Cāmī

4 Günidür mihrüñ eyā māh-ı münīrüm geçdi
Şām-ı hecrüñde ḳara günlülerüñ aḫşamı

5 Bildiler ol meh-i ġarrā ki ider Şāmı şerīf
Ögdiler anuñ içün evvel ü āḫir Şāmı

1366
2, 3, 4, 5 – İ.

6 Ferdī görmek dileyen Kevṣer ü ġılmān u cinān
Görsün ol ṣūḫ ile gülşende mey-i gül-fāmı

1367 Murādī-i Baġdādī ʿAcem

1 Gösterüp ʿārıż-ı ḫūrşīd-miṣālin Şāmī
Ḳalmadı ẕerrece üftādelerüñ ārāmı

2 Hep güneş yüzlüleri araladuñ ḥüsnüñ ile
ʿĀrıżuñ yoḫsa senüñ mihr-i cihān-ārā mı

[İ 238a]

3 Niçe demdür umaram kim baña düşnām idesin
Söyle mümkin midür almaḳ dehenüñden kāmı

4 Ebr-i sürḫ içre ṣanur mihr-i cihān-tāb durur
Câme-i al ile seyr iden o sīm-endāmı

5 ʿİdgeh içre Murādī çü ḳılur ʿarż-ı ʿiẕār
İsterüm anuñ içün her gün ola bayramı

[B 207a]

1368 [ʿAlī] - Baba Şāh Ḳulı ʿAcem Muġlim-i Ser-Tülüngiyān-ı ʿAcemān-ı Diyār-ı Tebrīz

1 Faṣl-ı gül vaḳt-i çemen irdi bahār eyyāmı
ʿİş ü ʿişret demidür rūḥ-ı revānum Şāmī

1367 (bkz. Hasibe Mazıoğlu, "Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri", Türk Dili ve Araştırmaları Yıllığı Belleten, 1981, s. 99.)
3a: demdür] yıldur, *Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri.*
4a: cihān-tā] cihān-tābā, *Ahdi-i Bağdâdi ve Şiirleri.*
1368
8a: perrīn] pervīn, İ.

2 Ġam helāk itdi bizi zāhidüñ uyduḳ sözine
Gel berü nūş idelüm cām-ı sürūr-encāmı

3 Bir sen ol bir daḫı ben bir de Giyāhī-zāde
Şevḳ ü ẕevḳ ile bugün eyleyelüm bayramı

4 Bile ṣalınsa bizümle Kara Fetḥī-i Kekez
Ḳapucı-zāde ile eyleyelüm ibrāmı

5 Varalum kūşe-i gülzārı mekān eyleyelüm
Alalum dād-ı dil ile bu cihāndan kāmı

6 Yaparoġlıyı ḳodoş ḫūblar itsün peydā
Kem olur aña püser-bāzlaruñ inʿāmı

7 İle çaldurmaġa bir Eşrefī mīrüm begden
Getüre ger o duhul-zen püserin aḫşamı

8 Dirilüp bir yire perrīn-ṣıfat meh-rūlar
ʿİş ü nūş eylemege eylediler iḳdāmı

9 N’ola didi baña bir Ḫusrev ü Şīrīn-dehān
Her biriyle bularuñ eylediler iʿlāmı

10 Rūḥ-ı dem-i nāy çalup ayrıldı Monlā Ḳāsım
Bir faṣıl oynadı meclisde Baba Endāmī

11 Görse bu meclis-i meh-rūları Şems-i Kāşī
Özini yavı ḳılup ḳalmaz idi ārāmı

12 Gülüp açıldı bular gözlerine geldi şarāb
Ne ṣafālar ki sürildi o günüñ aḫşamı

13 Ol gice didi ʿAlī ḳulı bu şiʿri fevrī
Ḫūblar her birinüñ oldı özinde rāmī

[İ 238b]

1369 Vaḥyī-i Ṣaḥḥāf

1 Ḥüsn ile Rūmda bir dāne o māh-ı şāmī
Ruḫı üzre nitekim ḫāl-i muʿanber-fāmı

2 Şeb-i Ḳadr oldı dilā kākül-i ānber-şikeni
Pertev-i şems-i ḍuḥādur o ruḫ-ı gül-fāmı

3 Devr ider bāde-i ʿışḳ ile cihān bezminde
Mihr ile māh şeb-efrūz iki cām-ı Şāmī

4 Ḳālıb-ı mürdesine rūh ḥulūl itdi ṣanur
Sāde pehlūya çeken kimse o sīm-endāmı

[B 207b]

5 Şāmuñ altında yā üstinde imiş bāġ-ı cinān
Şāmī olsa n'ola ol ḥūr-liḳānuñ nāmı

6 Ḫusrev-i kişver-i Rūm oldı o meh-rū Vaḥyī
Ehl-i diller n'ola olursa anuñ ḫüddāmı

1370 Semtī-i Terzīḳ-Gūy ez-Sipāhiyān-ı Sulṭān Murād Ḫān

1 Ayaġa ṣalmaġ ile sāḳī mey-i gül-fāmı
Şimdi alçaḳ añılur bādenüñ ey dil nāmı

2 Bülbülāsā beni aġlatma gel ey ġonçe-dehen
Ḳatı sürʿatle geçer şimdi gülüñ eyyāmı

3 Dāne-i ḫāline beñdeş bulımaz geşt idüben
Murġ-ı dil şimdi kebūter gibi Mıṣr u Şāmı

4 Rūze-i ġamla bugün n'ola hilāl itse bizi
Kim bilür bir gün anuñla idevüz bayramı

5 İltifāt eylese ben ḳulına ol şeh neʿaceb
Bende-i ḫāṣıyam anuñ ne bilür herʿāmī

6 Bāġ-ı ḥüsninden o şāhuñ baña şeftālū gerek
Semtiyā alma ele mīve diyü her ḫāmı

1371 Ḳahbe [...][158] Ṣiyāmī

1 Mıṣr-ı vaṣluñ n'idelüm geçdi bugün eyyāmı
Bizde aḫşamlamadı gitdi o bedr-i Şāmī

1370
3a: ḫāline] zülfine, İ.
1371
3 – İ.
8a: ḫāl-i] ḫayāl-i, İ.
[158] Sonradan silindiği için okunamamıştır.

2 Öykünürmiş leb-i cān-perverine cānānuñ
Emelüm sāḳī nezāketle mey-i gül-fāmı

3 Ḳızıl altun ile pehlūya çeken eyledi sūd
Ṣaḥn-ı ḥammāmda ey ḫˇāce o sīm-endāmı

[İ 239a]

4 Ḳaddümi cevr ile çeng itmegi ḳānūn itme
Böyle olmaz güzelüm mihr ü vefā hengāmı

5 Başumuñ tācı ṣurāḥī gözümüñ yaşı şarāb
Ayaḳ ayaḳ görelüm ṭurma yürit gel cāmı

6 Ḳomadı şīve-i reftārı ile güftārı
Dil-i dīvānede bir ẕerre ḳadar ārāmı

7 Merḥabā ile ṭolu nūş iden ey ḳaşı hilāl
İtdi ol ġonçe-dehen vaṣlı ile bayramı

8 Dāne-i ḫāl-i siyāh ile anuñ kāküli gör
Oldı murġ-ı dilüñ ʿālemde Ṣiyāmī dāmı

1372 Rindī-i Dervīş

[B 208a]

1 Şeb-i yeldā mıdur eyā bu firāḳuñ şāmı
Ne ṣabāḥı bilinür bellü ne ḫod aḫşamı

1372
4 – İ.

2 Bir bölük başına gün ṭoġmaduḳ üftādelere
Gelüp ʿarż itse n’ola rūyın o māh-ı Şāmī

3 Rūze-i hecrini çekdük umaruz ʿīd güni
Bilece seyr idevüz ṣalınuraḳ bayramı

4 Öldürür pādişeh-i kişver-i ḫūbīyi İlāh
Lāyıḳ oldur ki meḥābīb olalar ḫüddāmı

5 Māʾil olmaḳ ne idi cām-ı sürūr-encāma
Bile nūş eyleseñ ol şehle mey-i gül-fāmı

6 Rindiyā şehr-i beden ḫaylī ḫarāb olmış idi
Vālī-i mülk-i dil olmasa o şāhuñ nāmı

1373 Nālişī-i Yek-Çeşm Derviş

1 Ḳoma ẓulmetde meded ḳapladı hecrüñ şāmı
Gün yüzüñ göster eyā ḳaşı hilālüm Şāmī

2 Post-pūş itdi görüñ nāfe-i müşg-i Ḫoteni
Ḫāl-i miskīni ile kākül-i ʿanber-fāmı

3 Raḳṣ ura ḥaşre degin şevḳ ile Sidre şehā
Görse bu cilve ile sen şeh-i sīm-endāmı

1373
2a: görüñ] gözüñ, İ.

4 Nice bir egledesin rūze-i hecrüñle dili
Gel gel ey ḳaşı hilālüm idelüm bayramı

5 Nāliş̄ī ol ṣanemüñ mūy-ı miyānın göricek
Ḳalmadı ehl-i dilüñ ẕerre ḳadar ārāmı

[İ 239b]

1374 Şālī̄-i Mevlevī̄

1 Yalmanurmış beni öldürmege tī̇ġ-i Şāmī̄
ʿAcabā göstere mi Ḥaḳ bize ol eyyāmı

2 Bir yalıñ yüzlü güzel Şāmī̄ dil-āver tī̇güñ
Çalışur başumuz almaġa idüp iḳdāmı

3 Ṭoġmadı başuma gün şām-ı ġam-ı hecrüñde
Ey efendi ḳoduñ ayaḳda bu ben nā-kāmı

4 Nice şerḥ eyleye dil şām-ı firāḳuñ elemin
Āḫir olmaz irişür rūz-ı ḳıyāmet Şāmī̄

5 Şālī̄yi vaṣluña irgürmeden öldürme şehā
Ḥayfdur görsün efendi ḳo hele bayramı

1375 Ārāmī̄-i Mevlevī̄

[B 208b]

1 Yūsuf-ı Mıṣr-ı ḥasendür bugün ey dil Şāmī̄
Başladı zülf ü ruḫı medḥine Rūmī̄ Şāmī̄

2 Ḳanḳı menzilde ḳarār eylese ol meh-pāre
Gün yüzi şevḳi ile gündüz ider aḫşamı

3 Kim ola naḳd-i ḥayātını revān eylemeye
Laʿl-i cān-baḫş ile gördükde o sīm-endāmı

4 Deheni fikri ile oldı cihān bāşuma dar
Sāḳī-i bezm-i ġamuñ düşmez elümden cāmı

5 Şuʿarā zümresi lāl oldı lebi vaṣfında
Nice rengīn-edā ide anı Ārāmī

1376 Vaṣfī-i Dervīş

1 Niçe bir rūze-i hecrüñ çekelüm ā Şāmī
Māh-ı nev ḳaşuñı göster idelüm bayramı

2 Nice vaṣf itmeyelüm yā o hilāl-ebrūsın
Māhveş şöhret ile ʿālemi ṭutmış nāmı

3 Terk idüp ġayret-i nāmūsı bu meclisde dilā
Şu gibi pāyına yüz sür idegör iḳdāmı

4 Rūz-ı vaṣla iren añar mı şeb-i hicrānı
N'idelüm derd ü firāḳ ile geçen eyyāmı

1376
4a: rūz-ı] rūze-i, İ.

[İ 240a]

5 Laʿl-i cānāna ʿaceb beñzer imiş ḳan olası
Nice nūş itmeyelüm sāḳī mey-i gül-fāmı

6 Pūte-i hecr ü firāḳında beni ḳāl itdi
Nice vaṣf itmeyelüm Vaṣfī o sīm-endāmı

1377 Baba Biʿatī-i Ḳalender

1 Berü gel nūş idelüm cām-ı sürūr-encāmı
Benüm ey şāh-ı cihān rūḥ-ı revānum Şāmī

2 ʿĪd-i ekber olur ol gün güni kim görse seni
İrişür Ḳadre kimüñle k'idesin aḫşamı

3 Şāmdan virdi żiyā geldi diyār-ı Rūma
Gün gibi rūşen olup ʿālemi ṭutdı nāmı

4 Şām-ı zülfinde gören ġurre-i ġarrāsın anuñ
İrişür Kaʿbe-i maḳṣūda ider bayramı

5 Biʿatī bendesi ol ol şeh-i ʿālī-şānuñ
Ḫāk-i pāyına yüzüñ sürmege it iḳdāmı

1378 Nāsī-i Işıḳ

[B 209a]

1 Geşt iden görmedi Mıṣr ile diyār-ı Şāmı
Şimdilik ḥüsn ü melāḥatde naẓīr-i Şāmī

2 Öykünürmiş leb-i laʿline müdāmī anuñ
Ḳana ḳana içeyin al berü sāḳī cāmı

3 Yüri var çeşm ü dehānı var iken yanumda
Añma bi'llāhi meded piste ile bādāmı

4 ...
Seyr ḳılsun gelüp ol serv-i semen-endāmı

5 Hey di ol ġamze-i ġammāzuña cānā hey di
Cānuma geçdi müjeñ ḫanceri ḫūn-āşāmī

6 Ol dil-ārāma varup bir meded eyle Nāsī
Cānuma geçdi müjeñ ḫancer-i ḫūn-āşāmı

1379 Çeşmī-i Remmāl Ṭurfe-Meçik

1 Her kimüñle ola hem-sāye o māh-ı şāmī
Güni ʿīd olup olur leyle-i Ḳadr aḫşamı

1378
4a: İ nüshasında olmayan bu mısra, B nüshasında yeri boş bırakıldığı hâlde yazılmamıştır.
5b – İ.
6b: müjeñ ḫancer-i ḫūn-āşāmı] -, İ.
1379
7a: ʿālem] rūşen, İ.

2 Şāma cennet didi maḥbūb-ı Ḫudā bī-şübhe
Ḥūrdur işbu melek ādemüñ olmış rāmı

[İ 240b]

3 ʿİş ü nūş-ı Cem ü Cemşīde taḥassür çekmez
Bir dem anuñla çeken cām-ı sürūr-encāmı

4 Ḳaşı miḥrāb u yüzi ḳıble-i aṣḥāb-ı niyāz
Kaʿbe-i ḥüsne şerīf olsa sezādur nāmı

5 Kebş-i cānı irişen yolına ḳurbān eyler
Kūyunuñ her ṭarafıdur ḥācīler bayramı

6 Ḳatl-i ʿām itmege ol şeh gözin itmiş cellād
Ḳaşı tīġi müjesi ḫancer-i ḫūn-āşāmı

7 Görse görmezlenür ol çeşm-i çerāġ-ı ʿālem
Çeşmī-i ġam-zede vü ḫaste-dil ü nā-kāmī

1380 **Ḥācī-i Ḫırsuz-ı Maşlūb**

1 Geldi bir ṣūret-i zībā ile Rūma Şāmī
Vechi var cümle cihān içre ṭolarsa nāmı

2 Dām-ı zülfinde görüp dāne-i ḫālini anuñ
Murġ-ı dil tende nice idebilür ārāmı

3 Görse ruḫsārını rāhib o Mesīḥā-nefes
Terk iderdi ḥarem-i deyr ü ruḫ-ı aṣnāmı

4 Ḳad-i mevzūnına serv-i sehī öykündügiçün
Dilerem bāġ-ı cihānda ḳuruya endāmı

[B 209b]

5 Göricek çāh-ı zeneḫdānını dīdārında
Cennete döndi o sāʿatde Çuḳur Ḥammāmı

6 Ṭarz-ı Ḥāfıẓda sözüñ buldı kemāli Ḥācī
Şād olur gūş idicek şiʿrüñi rūḥ-ı Cāmī

1381 Şāmī-i Cevān-ı Dil-Sitān ez-Rūy-ı İʿtiẕār Berāy-ı Ḫod Goft

1 Şiʿr ögerdi meger zülf-i ʿabīrāsāmı
Didiler burc-ı ḥasende baña māh-ı Şāmī

2 Bildiler pādişeh-i kişver-i ḥüsn olduġumı
Didiler ḫūblar olursa revā ḫüddāmı

3 Gördiler memleket-i ḥüsne ḳılıç ḳoyduġumı
Didiler ġamze-i bürrānumı tīġ-i Şāmī

4 Dest-būsa meger el virmedügüm añladılar
Öpmege ayaġumı eylediler iḳdāmı

[İ 241a]

5 N'ola eşʿār-ı ṣafā-baḫş ile yād eyleseler
Rūmda biz de muḥibb-i şuʿarāyuz Şāmī

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

1382 Nevʿiyyü'l-Müderris

1 Ṣuya batmaz gerçi kim zühd ehlinüñ seccādesi
ʿĀşıḳuñ ġarḳ-ı şuhūd olmış dil-i āzādesi

2 Virdi ḳadri aṭlas-ı gerdūna yek-reng olduġı
Naḳşı n'eylersin göñül yegdür ḳumāşuñ sādesi

3 Bir ayaġ içdüm mey-i ʿışḳuñdan urdı başuma
Bezmüñüñ sāḳī ʿaceb merd-efgen ancaḳ bādesi

4 Āfitāb-ı ʿışḳ ṣanmañ duḫter-i rezden ṭoġar
ʿIşḳ odur kim ʿāşıḳuñ ola ṭabīʿat-zādesi

5 Sāye gibi arḳam üstine yatup itmem ḥużūr
Nevʿiyā bir serv-ḳaddüñ olmışam üftādesi

1383 Vālī Beg

1 Kişi taḳlīd ile olmaz ʿālemüñ āzādesi
Ādemüñ olmaḳ gerek maʿnī ṭabīat-zādesi

2 Bir ayaġın nūş iden zerḳ u riyādan yur elin
Meclis-i rindānuñ ey zāhid ʿacebdür bādesi

3 Çāşnī-i ʿışḳ ise maḳṣūduñ ey ṣūfī senüñ
Ḫāk-i pāyına düşüp bir şāhuñ ol üftādesi

4 Ehl-i ḥālüñ çünki ḫāk olmaḳ gerek dāʾim yüzi
Zāhid-i şehrüñ ʿaceb bilsem nedür seccādesi

[B 210a]

5 Vāliyā naḳş-ı cihāna aldanup meyl eyleme
Olma bir Zāl-i kühen-sālüñ ṣaḳın dil-dādesi

1384 Ṣāniʿiyyü'l-Mülāzım

1 Cān u dil gerçi geçerler ol şehüñ dil-dādesi
Līk eşk-i ḫūn-feşānumdur aṣıl üftādesi

2 Ḫancer-i ḫūn-rīz-i dil-dārı görince gülşenüñ
Ḫavfdan aldurdı beñzin sūsen-i āzādesi

3 Eşk-i ḫūnīnüm degüldür dem-be-dem seyl-āb olan
Sāḳiyā cūş u ḫurūş itdi maḥabbet bādesi

[İ 241b]

4 Ṭāḳ-ı ebrūña şebīh olduġıçün ey meh-cebīn
Düşünür miḥrāba ḳarşu zāhidüñ seccādesi

5 Ṣāniʿīnüñ naẓm-ı cān-baḫşındaki maʿnī yiter
Ḥamdü li'llāh ey perī oldı ṭabīʿat-zādesi

1385 Ḥıfẓī-i Dānişmend

1 Ḥāṣıl-ı ʿömrüm dise ṭañ mı dil-i üftādesi
ʿĀḳıluñ ferzend-i pākidür ṭabīʿat-zādesi

2 Ser-fürū ile muḳayyeddür hevā-yı ḳaddüñe
Serv-i bālā gibi bir bāġ-ı cihān āzādesi

3 Sāde geyse yaraşur ol sīm-sīmā nitekim
Ḫūb olur maʿnī-i ḫāṣ olsa kelāmuñ sādesi

4 Münkir-i ʿışḳa kerāmet nic'olur görsün diyü
Ṣudadur çeşm-i cihān-bīnüñ daḫı seccādesi

5 Nāle-sāz-ı bezm-i vaḥdet olsa ḥaḳdur Ḥıfẓiyā
Vāḳıʿā ʿışḳ-ı mecāzīdür ḥaḳīḳat bādesi

1386 Muḥyiyyü'l-Ḳāżī

1 Göñlüm açmaz bāġ-ı dehrüñ sūsen-i āzādesi
Bir ḳuloġlı āfetüñ oldum yine dil-dādesi

2 Sāde-pehlū itmedi kimse meger pīrāheni
Ḳucmadı göñlüñ çek ol raʿnāyı illā sādesi

3 Vālī-i mülk-i melāḥatsin olupdur çākerüñ
Āstānuñda cihānuñ mīri vü şeh-zādesi

4 Ḫāk-i pāy-ı yāra erbāb-ı ṣafā sürsün yüzin
Zāhide besdür yüzinüñ lāyıḳı seccādesi

5 Neşvesi bāḳī ḫumārından eşer nā-būddur
Zāhidā ḫum-ḫāne-i ʿışḳuñ ʿacebdür bādesi

[B 210b]

6 Baña medḥüñ ḫoş durur aġyāra dem-i ehl-i ʿışḳ
Her kişiye yeg gelür kendü ṭabīʿat-zādesi

7 Düşdi dām-ı ʿışḳına pervāz iderken murġ-ı dil
Muḫyiyā olsam ʿaceb mi ol şehüñ üftādesi

[İ 242a]

1387 Ṣānī Beg

1 Ṣūfīye olsun mübārek ḫırḳa vü seccādesi
Ehl-i ʿışḳuñ post ḳaydında dil-i āzādesi

2 Maʿnī-i bikrini almaḳ illerüñ erlik degül
Şiʿr oldur şāʿirüñ ola ṭabīʿat-zādesi

3 Bilini dāʾim miyān bendidür āġūş eyleyen
Sāde pehlūya çeker düşdükçe ancaḳ sādesi

4 İḫtiyārum ḳalmayup ol serv-i ḳaddüñ pāyına
Düşdügüm ʿayb itmeñüz kim olmışam üftādesi

5 Ḫāne-i Ṣānīye gel nūş-ı mey itmek isteseñ
Eksük olmaz bulınur pīr-i muġānuñ bādesi

1388 Nāmiyyü'l-Ḳāżī

1 Ḳaysı Mecnūn itmeden cām-ı maḥabbet bādesi
Oldı sen Leylī-ʿiẕāruñ cān u dil üftādesi

2 Geldi ʿışḳuñ gitdi ʿaḳlum ḳalmadı ṣabr u ḳarār
Keşreti terk itdüm oldum ʿālemüñ āzādesi

3 Sīne-i sīmīnüñi dāġ ile naḳş itme meded
Şimdi ġāyet ḫūbdur cānā ḳumāşuñ sādesi

4 Ṭıfl-ı eşki ṣalma ey dīde iñen ayaḳlara
Olda giçer yirinüñ ḫālince merdüm-zādesi

5 Dāne-i eşk ile oldı ḫāk-i rāh-ı mey-kede
Sübḥa-i ṣad-dānesiyle ʿāşıḳuñ seccādesi

6 Tekye-i dehrüñ yiter abdālına bir köhne şāl
Aṭlas u dībāyı geysün şāhı vü şeh-zādesi

7 Eylemez Nāmī ḫalef cānā heves idinmege
Var iken ʿışḳuñ gibi anuñ ṭabīʿat-zādesi

1389 Merāmī Beg

1 Naḳş olaldan ol nigāruñ dilde sīmīn-sādesi
Eşkümüñ gülgūnīlerle çıḳdı merdüm-zādesi

2 Bāġ-ı dehr içre ḳul oldum sen boyı serve bugün
Ben efendi şimdi oldum ʿālemüñ āzādesi

[B 211a]

3 Düşdüm ayaġına gerçi dest-gīrüm olmadı
Sāḳī-i gül-fāmuñ oldum niçe dem üftādesi

[İ 242b]

4 Bezm-i meyde cām-ı laʿlüñ nūş ider aʿdā velī
Ehl-i ʿışḳuñ dostum ḫūn-ı cigerdür bādesi

5 Ḫaste-dil ʿuşşāḳa dirler kim zebānın em durur
Ey Merāmī ben de oldum ḫastesi dil-dādesi

1390 İlāhī-i Dānişmend

1 Sāyeveş bir serv-i āzāduñ olup üftādesi
ʿĀlemüñ oldum bugün bī-ḳayd bir āzādesi

2 Görmedüm bu ḥüsn ü ān ile bu ḫulḳı ġayrda
Ben nice ol dil-rübānuñ olmayam dil-dādesi

3 Gitdi elden iḫtiyārum ḳalmadı ṣabr u ḳarār
Eyledi mest ü ḫarābātı maḥabbet bādesi

4 Kec-naẓardan şāhid-i naẓmum ṣaḳınsam ṭañ degül
Şāʿirüñ ferzend-i pākidür ṭabīʿat-zādesi

5 Sen İlāhī nār-ı ʿışḳa yaḳ vücūduñ cāmesin
Zāhide olsun ḥicāb ol ḫırḳa vü seccādesi

1391 Bedrī-i Dānişmend

1 ʿAḳlum aldı dostlar yine maḥabbet bādesi
Bezm-i ʿışḳuñ olmışam rüsvāyī bir āzādesi

1390
1a: bir] -, İ.
3b: eyledi] eyle, İ.
1391
3b: gülzārınuñ] gülzār-ı, İ.

2 Düşmez idi yollara pā-māl ü ser-gerdān olup
Olmasaydı sen melek mihr ü felek üftādesi

3 Rūz u şeb efġān ider gülşende cānā ʿandelīb
Var ise oldı ruḫuñ gülzārınuñ dil-dādesi

4 Ḥamdü li'llāh zāhid-i şehrüñ ḫarābātī olup
Rehne ḳondı bādeye ḫum-ḫānede seccādesi

5 Maʿnī-i ʿışḳa kimesne vāḳıf olmaz Bedriyā
ʿĀşıḳuñ olmaḳ gerek ʿışḳı ṭabīʿat-zādesi

1392 Ṣadrī-i Dānişmend

1 Sāye ṣanma ḳaddüñüñ servüm hemān üftādesi
Bendedür bāġuñ aña her ʿarʿar-ı āzādesi

2 Ḫayr ile añdurmaġa mānend-i ferzend-i nigū
Şāʿirüñ olmaḳ gerek maʿnī ṭabīʿat-zādesi

[İ 243a]

3 Āl vālā pīrehen ṣarıldı vālā-ḳaddüñe
Giñ yaḳadan dil-berüñ ṭarılmasun mı sādesi

[B 211b]

4 Cevri āyīn eyleyen cānāna virme göñlüñi
Bir vefā ehli güzel dil-dāruñ ol dil-dādesi

5 Mest-i bī-hūş olduġın güş itdi beñzer Ṣadriyā
Şaḫnevār ehl-i dili ṭutdı maḥabbet bādesi

1393 Celīliyyü'l-Ḳāżī

1 Şöyle mest eyler kişiyi kim maḥabbet bādesi
Cürʿasın nūş iden olur ʿālemüñ āzādesi

2 Ḳūşe-i ebrūda çeşmi zāhid-i ʿuzlet-nişīn
Āb-ı ruḫsār üzre yatan ḫaṭ degül seccādesi

3 Daʿvī-i ḥüsni ḳosun ol ʿārıż-ı pür-ḫāl ile
Āfitābuñ beñzemez çün aña rūy-ı sādesi

4 Dökilüp ṣaçılsa n'ola yoluña ey ġonçe-leb
Oldı çün verd-i çemen gül-ruḫlaruñ üftādesi

5 Degme bir şāhı ḳabūl itmez Celīlī ḫidmete
Olalı sulṭān-ı ʿışḳuñ gör bugün dil-dādesi

1394 Şiyāmī-i Derdmend ki Dā'imā [...] durur İrḫāsı

1 Sāyeveş ḳadd-i nigāruñ olmayan üftādesi
Servāsā bāġ-ı ʿışḳuñ olımaz āzādesi

2 Ṣūfī bilmez ḥālet-i bezm-i ṣafāyı sāḳiyā
Bāde-i ʿışḳ ile rengīn olmasa seccādesi

3 Ehl-i beyt ol nev-ʿarūs-ı naẓma dildür ol revān
Şāʿirüñ ibkār-ı maʿnīdür ṭabīʿat-zādesi

4 Bezm-i Mevlānāda başın kesdi Şemsüñ cürʿası
Fi'l-meṣel keskin degül midür maḥabbet bādesi

5 Bir naẓar ḳılmaz cinān bāġında Ṭūbādan yaña
Ḳadd-i yāruñ ey Ṣiyāmī sāyeveş üftādesi

1395 Beḳāyī-i Dānişmend

1 Ṣūfīnüñ rehn-i mey oldı ḫırḳa vü seccādesi
Bāda virdi tācını pīr-i muġānuñ bādesi

[İ 243b]

2 Ẓāhiren birdür muraḳḳaʿla münaḳḳaş cāmeler
Ṭālib-i ʿışḳuñ hemān olsun derūn-ı sādesi

[B 212a]

3 Ḳayd-ı ʿizz ü cāh ile olmaz muḳayyed göñlümüz
Şāh-ı ʿışḳuñ bendesidür ʿālemüñ āzādesi

4 Şöyle ṭutdı ʿālemi envār-ı ḫüsn-i yār kim
Māh bir āvāre ser-gerdānı mihr üftādesi

5 Bir ḫalef ferzendidür maʿnīde nāmın añdurur
Ey Beḳāyī şāʿirüñ şiʿr-i ṭabīʿat-zādesi

1396 Baba Biʿatī-i Ḳalender

1 Ḳaṭre-i eşküm olaldan bir mehüñ üftādesi
Gözlerümüñ ḳaldı ayaḳlarda merdüm-zādesi

2 Nāle-i neydür bezm-i ġamda baña muṭrib derd ü ġam
Gözlerüm cām-ı maḥabbetdür sirişküm bādesi

3 Gördi ḫadd ü ḫālüñi bitdi çemende lāleler
Ḳaddüñüñ gülşende oldı servler āzādesi

4 Dizmeyince beyt-i eşʿāra maʿānī dürlerin
Āşnā olur mı baḥr-ı naẓma şiʿrüñ sādesi

5 Biʿatīden gelsün el alsun ḫarābāt erleri
Çün döşendi kūşe-i mey-ḫānede seccādesi

1397 Ṭabʿī-i Dānişmend

1 Sāyeveş bir serv-ḳadüñ oldı dil üfdādesi
Kim aña ḳul oldı dehrüñ bende vü āzādesi

2 Ḫūn-ı derdüñ var iken ʿarż itme dünyā niʿmetin
ʿĀşıḳuñ zādı belā ḫūn-ı cigerdür bādesi

3 Ḳaʿr-ı baḥr-ı ʿışḳa dikmişdür ʿaṣāyı ehl-i derd
Zāhidüñ daḫı ṣu üstinde gezer seccādesi

4 Fi'l-meṣel bir ḫˇācedür ser-māyeyi ilden alur
Şāʿirüñ kim olmaya şiʿri ṭabīʿat-zādesi

5 Bu benüm eşk-i güher-pāşum gibi aḳıtdı dil
Oldı deryālar o serdüñ Ṭabʿiyā dil-dādesi

1398 Ṣāfī-i Dānişmend

1 Nārven-i bāġ-ı cihānuñ gerçi kim āzādesi
Sāyesi ammā olupdur gülşenüñ üftādesi

2 Zāhid[ā] gel el açup eyle duʿālar her seḥer
Jāleler tesbīḥ destinde çemen seccādesi

3 Rāh-ı vaṣlında ṭurur bil bekleyüp ḫancerleri
Dil çıḳarmaz anda ḳaṭʿā n'eylesün dil-dādesi

4 Dām-ı zülfüñde göñül murġı şikār oldı şehā
Olduġıçün dāne-i ḫāl-i ruḫuñ neḳāresi

5 Ṭurma ḫāk ol zīr-i pāyına yüzüñ sür ṣu gibi
Ṣāfiyā var olagör ol āfetüñ üftādesi

1398 – İ.

İ nüshasında olmayan bu şiir B nüshasında 211b'de yer almaktadır. Kalem, yazı ve şiir tertibinin farklı olmasından haraketle gazelin, 211b'de şiirler arasında bırakılmış olan boşluğa sonradan yazıldığı anlaşılmaktadır. Ancak şiirin son mısraının bir sonraki şiirin başlığının arasına yazılmış olması şiirin en azından söz konusu başlıktan önce kaleme alındığını göstermektedir.

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

1399 **Celāl Beg Zīde Ḳadrehu**

1 Ṣoḥbeti bozdı ġam-ı ḫaṭṭuñ yiter ḳıl nāzişi
ʿIşḳ oyunınuñ ṣaḳalı bitdi oldı nāz işi

2 Ḳanlu çıḳardı ḫadeng-i yārı yārum olmadı
Töhmet isnād eyleyen üstādına oñmaz işi

3 Döne döne işlemişdür zaḫmumı peykānuña
Ṭoġrısın mı diyeyin olmadı tīrüñ az işi

[B 212b]

4 Yüzüme baḳmaz sözüm gūş eylemez ol şāh-ı ḥüsn
Ġamze-i ġammāzı ġamzeyle müdām iġmāz işi

5 İddiʿāda olmasun ebrūñ ile ḳavs-i ḳuzaḥ
Āzmāyişde olur maʿlūm tīr-endāz işi

6 Ḫaṭṭı çoḳ ṣūret ṣatar her tār-ı zülfi mār olur
Biridür ẓıll-i ḫayāli biri luʿbet-bāz işi

7 Nevbet-i şāhī gibi virse ṣadā gül-bāng-i ʿışḳ
Deyr-i ʿālemde döner ṣīt-i derāye-sāz işi

8 Pāye-i Manṣūra reşk eyler niçe ehl-i hüner
Ḥarḳ-ı ʿādī görinür nā-ehle her cān-bāz işi

9 Cevr-i hecrinden yazardı ḥasb-i ḥālin hep Celāl
Virmese ʿammāle ger ẓulme rıżā almaz işi

1400 Mevlānā Ġıyāṣī

1 Ḫilʿat-i ḥüsni geyüp tāc itdi ol şeh nāzişi
Başa çıḳdı şimdilik devrinde anuñ nāz işi

2 Ḳaysa münkir oldı Nevfel oñmasa kārı n'ola
Merd-i üstāda muḫālif olanuñ oñmaz işi

3 Cevrde mümtāz iken niçün aşılmaz ol raḳīb
Çün aṣar meşhūrdur üstādlar mümtāz işi

4 Açmadın yüzden niḳābuñ rūḥum alduñ āl ile
Bilmedüm naṭʿ-ı ḥasende var imiş açmaz işi

5 Bir iş aṣdum göñlümi ber-dār idelden zülfine
Rīsmāna vāḳıʿā aşılmadur cān-bāz işi

6 Ṣavlecān-ı zülfüñe başum n'ola ṭob eylesem
Yoluña baş oynamaḳdur ʿāşıḳ-ı ser-bāz işi

7 Ey Ġıyāṣī ḫanceridür ṣanma dilden işleyen
Ġamze-i ġammāz işidür ġamze-i ġammāz işi

[İ 244b]

1401 Ṣānī Beg

1 Nāzenīnüm itmesün aḥbāba bī-ḥad nāzişi
İrişür pāyāna bu ġunc u delāl ü nāz işi

2 Bir tezerv-i ḫoş-ḫırāmı dil şikār itmekdedür
Ḫūb peydā eylemekdür rind-i şāhid-bāz işi

3 Müşterī-i ṭurre-i zülfine kārı sögmedür
Ehl-i ʿışḳı dögmedür ol dil-ber-i ḳazzāz işi

4 Yār ile mā-beynümüz düşmen nifāḳ itmekdedür
Dostı birbirine ġamz itmedür ġammāz işi

[B 213a][159]

5 ʿŪd yansun āteşe olsun güsiste tār-ı çeng
Bezm-i mey pāyāna irdi oldı söz ü sāz işi

6 Pīşe-i Ṣānī ser-āmed ḫūblar vaṣf itmedür
Serv-ḳadler midḥatidür şāʿir-i mümtāz işi

1401
1a: nāzişi] nāz işi, İ.
6 – İ.

[159] Sayfanın kenarında sayfa yırtıldığı için okunamayan iki beyit parçası bulunmaktadır:
Nārven-i bāġ-ı gülşen ...
Sāyesi olupdur gülşen ...

Yazılmadı meclis...

1402 Belīġī-i Yeñiçeri

1 Eksük olmaz ʿāşıḳa ol şīve-kāruñ nāzişi
Nāzenīn olanlaruñ ʿişveyle olur nāz işi

2 Ḳaṭre iken gözlerüm yaşını ʿummān eyledüñ
Ġarḳa virdüñ ʿālemi cānā çoġ itdüñ az işi

3 Zaḫm-ı sīnem gibi hergiz oñmadı baġrum başı
Oñmaduḳ başuñ cihānda lā-cerem oñmaz işi

4 Zülf-i yāruñ her ḳılında baş ile cān oynamaḳ
Āferīn ey dil degüldür degme bir cān-bāz işi

5 Gördügince görmeze urar geçer virmez selām
ʿĀşıḳa ol ġamze-kāruñ dāʾimā iġmāz işi

6 Oynadup ḫalḳ-ı cihānı dürlü ṣorup gösterür
Kim ḫayāl-i ẓılle beñzer çerḫ-i luʿbet-bāz işi

7 Şerʿ ile ḳānūna uymaz ey Belīġī gördiler
Yaḳdılar nāy ile ʿūdı oldı söz ü sāz işi

1403 Ḥasan Çelebiyyü'l-Muʿīd

1 Ben tamām öldüm yiter itdüñ didükçe nāzişi
Olur ol nā-mihribānuñ şīveye āġāz işi

1402
6 – İ.
1403
5, 6, 7 – İ.

2 Rengler virür ruḫ-ı āluñ dem-ā-dem cānuma
Ġamzeñ oḳları geçer cānā dile ṭurmaz işi

3 Pendümi ṭutmaduġıçün geldi Ḳaysuñ başına
Kim ki üstādına münkirdür anuñ oñmaz işi

[İ 245a]

4 Baş virüp olmaz ʿadū ʿışḳuñda cānā ser-firāz
Herkesüñ olur mı kārı ʿāşıḳ-ı ser-bāz işi

5 Ḳuşca cānum eylese zülfüñ ʿaceb midür şikār
Ṣayd-ı murġ olur hemīşe çünki her şeh-bāz işi

6 Cānı tīġ-i yār ile virmek müyesserdür dime
Boynuña alup n'idersin ey göñül olmaz işi

7 Ṣūret-i bī-cāna döndürmeñ Ḥasan bī-çāreyi
Ol büt-i ṭannāz işidür ol büt-i ṭannāz işi

1404 Rumūzī ez-Sipāhiyān-ı Mışr ez-Şuʿarā-yı ʿAṣr

[B 213b]

1 Ṣūfī görse bir leb-i şīrīni ḥırṣ u āz işi
Aña bu ḥırṣı egerçi itmemişdür az işi

2 Evc-i istiġnāda pervāz eyler ise yiridür
Göklere irgürdi şimdi ol hümā-pervāz işi

3 Ādem öldürmekde siḥr eyler egerçi gözleri
Leblerinüñ mürde iḥyā itmede iʿcāz işi

4 Bir oyunla yine ol şeh-bāzı ḫoş ḳıldum şikār
Gör nice luʿb ile işler rind-i şāhid-bāz işi

5 Ey Rumūzī olmaz ol muʿciz-kelāmuñ pey-revi
Başa iletse ne deñlü bir suḫen-perdāz işi

1405 Derūnī-i Ḫ̔ānende

1 Ġunc-ı laʿlüñ ġonçe gördükde unutdı nāzişi
Şīve-kārum sende ḫatm olmış muḥaṣṣal nāz işi

2 Çekdi dil bir būseñi alınca çoḳ dürlü belā
Dostum ḥırṣ u ṭamaʿ lā-büd çoġ eyler az işi

3 Kār-ı ʿışḳ içre beni ḳadḥ itmesün Mecnūn-ı zār
Bir kişi üstādına münkir ola oñmaz işi

4 Zühreāsā nāle-i dil-sūz çıḳdı göklere
Muṭribā götür ḳopuzı oldı söz ü sāz işi

5 Ey Derūnī gerçi çoḳdur ṣanʿatında pīşe-kār
Pīşe-kār oldur ki anuñ yarına ḳalmaz işi

1405
2b: eyler] -, İ.

1406 Merāmī Beg

1 Gül yüzüñden ögrenür gülşende güller nāzişi
Sende ḫatm olmış nigārā ʿişve ile nāz işi

2 Ṭoġradı miḳrāż-ı cevr ile beden āvāresin
Āh o derzī dil-beri çoġ itdi ey dil az işi

3 Cāna ʿarż eyler o dem dil zülfini itse ḫayāl
Gösterür ṣan kim resen üstinde bir cān-bāz işi

[İ 245b]

4 Ḥamdü li'llāh itmedi yāra eṣer kār-ı ḥasūd
Ḫayr-endīş olmayan şaḫṣuñ belī oñmaz işi

5 Yār baḳmazsa bu demde nāleñe olmaz ʿaceb
Bir zamāndur kim olupdur ey Merāmī sāz işi

1407 Vaḥyī-i Ṣaḥḥāf

1 Gelmedin ḫaṭṭuñ dil-i aḥbāba eyle nāzişi
Ḫaṭṭ irürse dostum pāyāna irür nāz işi

[B 214a]

2 Nāzenīn-i vaḳt olan ʿuşşāḳa nāz itse n'ola
Şīve vü nāz eylemekdür dil-ber-i ṭannāz işi

3 Boynuma ṣaram diyü çekme belā-yı zülfini
Bir ḳurı sevdā durur terk eyle bu olmaz işi

1406
2a: āvāresin] āvāzesin, İ.
1407
5a: oldı] -, İ.

4 Rişte-i zülfüñ belāsın çekmeyen ʿāşıḳ mıdur
Rīsmān üstinde maʿlūm olınur cān-bāz işi

5 Cām ile hem-dem olup fāş oldı rāz-ı ḥāletüm
Hep bu rüsvālıḳ baña oldı dilā hem-rāz işi

6 Cān u ser itsün fedā yoluñda Vaḥyī dostum
ʿIşḳda baş oynamaḳdur ʿāşıḳ-ı ser-bāz işi

1408 Refʿī-i Dānişmend

1 Eylemişdür cāna çoḳ çoḳ cevri çoḳ çoḳ nāzişi
Baña ol çoḳ başlu āfet itmemişdür az işi

2 Ol ḳara gözler süzilse murġ-ı cān eyler fiġān
Ṣaydını zār itmedür şāhīn gibi şeh-bāz işi

3 Zülfüñ içün oynamaḳda baş u cāna ḳalmazın
Cāna başa ḳalmamaḳdur vāḳıʿā cān-bāz işi

4 Vādī-i ʿişretde cūy-ı ẕevḳ olalı münḳaṭıʿ
İlde ḫūb āvāze budur oldı bitdi sāz işi

5 Refʿīyi ḳılsa muḳayyed tār-ı zülf ile n'ola
ʿĀşıḳa bend itmedür ol dil-ber-i ḳazzāz işi

1408
5a: tār] yār, İ.

1409 Ḫālī Beg Pīr

1 Gerçi kim cānānenüñ mümtāzı eyler nāzişi
ʿArṣa-i ʿışḳ içre cānlar virmedür ser-bāz işi

[İ 246a]

2 Āh ol kāfir gözi cellādı cāna ḳıymaġa
Ġamze-i ġammāz gibi yine hep iġmāz işi

3 Dāʾimā açılmada bāġ-ı bahārı ʿālemüñ
Sāye-i ḥüsn-i hümā-sāyeyle oldı nāz işi

4 Açmaz esrār-ı leb-i cānāneyi cān ile dil
Degmeye bāb olmaz ol āsān degüldür rāz işi

5 Ḫālīye dil-ber cefā eylerse ol aña vefā
Maḥmūda Ayaz nāz anuñ aña iġmāz işi

1410 Ve lehu

1 Cāna rāḥat mı degül biʾllāhi yāruñ nāzişi
Hep terāḳḳī itmede gitdükçe anuñ nāz işi

[B 214b]

2 Dāʾimā açılmada bāġ-ı bahārı ʿālemüñ
Sāye-i ḥüsn-i hümā-sāyeyle oldı nāz işi

1409
3b: nāz] yaz, B.
1410
2 – İ.
5a: hevāyīse] hevā ise, İ.

3 Açmaz esrār-ı leb-i cānāneyi cān ile dil
Bābı olmaz degmenüñ āsān degüldür rāz işi

4 El ṣalup ol serv-i gül ey dil beşāretde velī
Āldür ekṣer ḥaẕer it şūḫ-ı büt-i ṭannāz işi

5 Ger hevāyīse ne var şāhīn gözi cānānenüñ
Ṣayda ḫālī olmayup pervāzda şeh-bāz işi

6 Gevher-i pākīzedür naẓmuñ Niẓāmī naẓmıdur
Dāʾim ey Ḫālī ser-āmed olmadur mümtāz işi

1411 Maḳālī

1 Āh kim yāruñ niyāz ehline her dem nāz işi
Ḳorḳarın bir gün helāk eyler beni bu nāzişi

2 Gözleri merdüm helāk itmekde siḥr eyler velī
Laʿlinüñ iḥyā-yı emvāt itmede iʿcāz işi

3 Ṣaḳınuñ ol ṭurre-i ṭarrār-ı ʿanber-bārdan
Her ḳılında baġludur yüz biñ kemend-endāz işi

4 Cām-ı laʿlüñ nāy-ı nālem olalı peydā bugün
Döndi devr-i cām-ı bāde oldı söz ü sāz işi

5 Ṣayd-ı maʿnī şāh-bāz-ı ṭabʿuña maḫṣūṣdur
Ey Maḳālī ṣanma anı degme bir şāh-bāz işi

[İ 246b]

1412 Sebzī-i Ḫaṭīb

1 Cilve ile şīvedür dāʾim o serv-i nāz işi
Rūz u şeb çekmek cefālar ʿāşıḳ-ı ser-bāz işi

2 Nice başum ḳomayam pīr-i muġānuñ başına
Ḥürmet ile gelseler mey-ḫāneye iʿzāz işi

3 Bir senüñ gibi mübārek var mı ey aġyār-ı şūm
Yüzüñi gören kişinüñ ṣubḥ u şām oñmaz işi

4 ʿĀşıḳuñ dāʾim niyāzını görüp nāz eylemek
Ol büt-i ṭannāz işidür ol büt-i ṭannāz işi

5 Baş açup zārī ḳılup Sebzī n'ola itsem niyāz
Cilve ile şīvedür dāʾim o serv-i nāz işi

1413 [Rāmī]

1 Yüregüm oynar ḳaçan ġayr ile itseñ nāzişi
Kār eyler cānuma bu dehr-i luʿbet-bāz işi

[B 215a]

2 Dökmeden sökmekden ayru ʿāşıḳ-ı dīvānesi
Bendler baġlamalardur dāʾim ol ḳazzāz işi

3 ...
...

1413
1b: dehr-i] -, İ.
3, 4: İ nüshasında bulunmayan bu iki beyit B nüshasında yerleri boş bırakıldığı hâlde yazılmamıştır.

4 ...

...

5 Āzmāyiş eyleyüp ʿışḳ ile her dem Rāmiyā
Baş virüp baş almadur ʿuşşāḳ-ı tīr-endāz işi

1414 Ṣāfī-i Dānişmend

1 Niçeye dek eylesün ol nāz-perver nāzişi
Hīç yoḳ mı ġāyeti yā niçe bir bu nāz işi

2 Zaḫm-ı peykānuña el ucın degürme fārig̈ ol
El ucıyla ṭutanuñ hergiz dilā oñmaz işi

3 Esb-i cānı virmek ile vuṣlatuñ manṣūbesi
Naṭʿ-ı mihr üstinde şāhā oldı luʿbet-bāz işi

4 Kim ki virmez cān u dil naḳdin metāʿ-ı vaṣluña
ʿIşḳ bāzārında eyler ārzū olmaz işi

5 Ṣāhid-i maḳṣūda irmek isteyen ṣabr eylesün
Kim ki ṣabr itse dilā olur anuñ mümtāz işi

6 Ṣāfiyā itme ʿadū-yı bed-zebāna keşf-i rāz
Çünki iḫfā mümkin olmaz bu cihānda rāz işi

1414
3 – İ.
4b: olmaz] oñmaz, İ.

1415 Emānī-i Kātib

1 Āteş urdı ḫırmen-i cāna olaldan nāz işi
Dāne-i ʿömri düketdi sūziş ile nāzişi

[İ 247a]

2 Gūne gūne nāzlarla baña çoḳ işler ider
Gerçi dirler ḫalḳ içinde sevmez ehl-i nāz işi

3 Ḫam idüp ebrūsını nāz itmedür kār-ı nigār
Nāzdan ġayrı nedür yā dil-ber-i ṭannāz işi

4 Cānum aġzuma getürür öldürürken būsesi
Cevr ile ṣandı ölem çoġ itdi cānān az işi

5 Ṣanʿat ile cānumuz alup Emānī dil-berüñ
Ṣatduġ'istiġnā[160] bize hep nāz işidür nāz işi

1415
İ nüshasında şiirin 2b ve 3b mısraları yer değiştirmiştir.
[160] "Ṣatduġı istiġnā" kelimeleri vezin zaruretiyle bu şekilde okunmuştur.

[mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün]

1416 Celāl Beg Zīde Ḳadrehu

1 Tā seyr-i bāġdan o semen-ber çekilmedi
Güller çemende gülmedi ġonçe açılmadı

[B 215b]

2 Būy-ı hevā-yı nāfe-i zülf-i nigār ile
Bir dil mi var ki yil gibi yillerle yilmedi

3 Her rūzı ʿīd ü her şebi Ḳadr u Berāt iken
Dil ḳadr-i tār-ı zülfini kim dir ki bilmedi

4 Umardı dil ki dāmen-i zülfüñden el kese
Zülfi kesildi andan o ḳaṭʿā kesilmedi

5 Devr-i ruḫında erre-i miḥnetle kāküli
Mānend-i şāne dil mi ḳalupdur ki dilmedi

6 Āb-ı ʿiẕār-ı yārı görüp geçdi kendüden
Yaʿnī ki ḳand-ı laʿline sükker ezilmedi

7 Manṣūrvār terk-i ser idüp dil-i Celāl
Ber-dār oldı zülfine aṣlā çekilmedi

1417 Bāḳī Çelebiyyü'l-Müderris

1 Cism-i żaʿīf ü zārı görüp yār bilmedi
Geçdi ḫadeng-i ġamze-i dil-dūzı ilmedi

2 Zülfüñ gibi yanuñca ṣalınmaḳ diler göñül
Tīġ-i cefā vü cevr ile senden kesilmedi

3 Naḳd-i revānı çalmada bī-iḫtiyār iken
Eşküm güherlerini o ʿayyār silmedi

4 Meydān-ı ʿışḳa derd ile ḫaṣmāne girdi dil
Ḥāṣıl şu deñlü menʿ idegördüm yeñilmedi

[İ 247b]

5 Ebrūlaruñ ġamıyla kemān oldı ḳāmeti
Bāḳī cefā vü cevrüñ elinden çekilmedi

1418 Sırrī-i Dānişmend-i Şāh

1 Gül-geşt-i bāġdan dime göñlüm çekilmedi
Her nesneden geçildi güzelden geçilmedi

2 Olsun ben aña bildireyin kendüyi dimiş
Mest oldı dil bu şevḳ ile kendüyi bilmedi

3 Tīrüñ kimüñ ki sīnesini ḳılmadı nişān
Ol sīnede nihāl-i maḥabbet dikilmedi

1417 (G. 486, s. 402, *Bâkî Divanı*.)
3a: çalmada] almada, *Bâkî Divanı*.
5a: ḳāmeti] ḳāmetüm, İ.

4 El virdi dāra gelmek ile pāye-i bülend
Ḳaṭʿ-ı merātib eyledi Manṣūr aṣılmadı

5 Çāk eyleyüp yaḳasını nāz ile didi yār
Sırrī bu ḳapu kimseye daḫı açılmadı

[B 216a]

1419 [Niʿmetī]

...

3 Ey ḳaşları kemān saña mecrūḥ-ı dil degül
Bir sīne ḳalmadı kʾaña tīrüñ atılmadı

4 Vaṣfında zülfüñüñ naẓar it naẓmuma şehā
İbrīşim üzre böyle cevāhir diz[ilmedi][161]

5 Ger ölse almaz aġzına ḫāyīde ṭıfl-ı dil
ʿĀlemde Niʿmetī di anı kim dinilmedi

1419
İ nüshasında olmayan bu şiir B nüshasında baştan eksiktir. Esasen B nüshasında 216a'nın başında yer alan bu şiir baştan eksik olduğu gibi 215b'nin sonunda yer alan "Meḥdī-i Necdī-i(?) Ḳāżī" başlığında belirtilen Mehdî'nin şiiri de yoktur. Buradan hareketle sayfalar arasında eksiklik(ler) bulunduğu anlaşılmaktadır. Burada bulunmayan şiirlerin İ nüshasında da bulunmaması B nüshasındaki bu sayfa kopukluğunun İ nüshasının istinsahından önce olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca İ nüshasında baştan eksik olan 1421 numaralı şiirin de yazılmamış olması müstensihin problemli şiirleri nüshaya almadığına işaret etmektedir.

[161] Sayfanın kenarı yırtıldığından okunamamıştır.

1420 Viṣālī Beg

1 Ḫāk-i rehüñle cūy-ı sirişküm başılmadı
Seyl-āb-ı eşküñ aşdı başumdan yeñilmedi

2 Dāġ üzre dāġ-ı sīnede belki hezār var
Hīç biri tīr-i cevre siper olup ilmedi

3 Kendüyi itmedi yolına Leylīnüñ helāk
Mecnūn-ı mest-i ʿışḳ idi kendüyi bilmedi

4 Gül didümdi ʿārıżına ḫaylī reng alup
Ben bülbüline ġonçe-dehānum açılmadı

5 Hīç bir binā mı var der ü dīvārına anuñ
Hercāylıḳla yazılup adı çekilmedi

6 Gözden Viṣālī sürmeyi silerken ol nigār
Göz yaşıdur diyü dür-i eşkümi silmedi

1421 Laʿlī-i Dil-ber

1 ʿIşḳuñ odına yandı göñül nāle ḳılmadı
Bī-çāre derdini saña yanup yaḳılmadı

2 Çoḳ mihr ü luṭfın umsa göñül ol mehüñ n'ola
Cevr ü cefāyı cānumuza az ḳılmadı

1420
5 – İ.
6b: dür-i] -, İ.

3 Cemʿ eyledüñ o māh ile mirʾātı bir yirde
Āyīnenüñ yüzine o gün hīç baḳılmadı

[İ 248a]

4 Ṭurmaḳ degüldi niyyeti meclisde zāhidüñ
Birḳaç ayaġ içürdiler ammā yıḳılmadı

5 Ben Laʿlī kān-ı maʿrifetüñ gevheri iken
Ḥayfā cihānda ḳıymetümi kimse bilmedi

1422 Mevlānā Mestī

1 Ḳaddüñ nihāli dīde-i terden kesilmedi
Gerçi nihāl-i baḥr-ı muḥīṭe degilmedi

2 Bir ṣanʿat ile aṣdı ten-i zārı zülfe yār
Bu kārgāha böylece bir iş aṣılmadı

[B 216b]

3 Ḳıldı ḫacil ḫadinde ḫaṭı ʿārıż olıcaḳ
Ḳaldı ḳara ḳasāvet o gül-ruḫ açılmadı

4 Māh-ı nev ile itdi rikābuñ muḳābele
Ġālib olup aña ḳademüñde başılmadı

5 Mecrūḥ ide ṣandı dili derd-i ḫaṭṭ-ı cān
Tīrüñ bu gūne pāreye hergiz atılmadı

6 Āyā ne bāde ola mey-i meclis-i elest
Bir cürʿa nūş eyledi Mestī eylemedi

1423 Ṣādıḳ Beg

1 Tīr-i elemle zaḫm-ı cefādan geçilmedi
Şemşīr-i ġamla dilde ʿalāḳam kesilmedi

2 Bāġ-ı cihānda yolına ol serv-i ser-keşüñ
Bādām u gül mi ḳaldı dökilüp ṣaçılmadı

3 Ġonçe dehānı sırrına vāḳıf geçer velī
Bād-ı ṣabāya ṣaḫn-ı çemende açılmadı

4 Tīr-i ḳażā mı ḳaldı eyā ḳaşları kemān
Ben ḫāksāra ḳavs-i ḳażādan atılmadı

5 Kūy-ı belāda seng-i cefā ile Ṣādıḳā
Yıḳılmayınca ḫāne-i ḳalbüm yapılmadı

1424 Kāmī Efendi

1 Bir olduġını yār ile Corcisi bilmedi
Kim erre-i belā ile iki biçilmedi

[İ 248b]

2 Yāruñ elinde oldı neden dest-māli āl
Āl ile yaşumuñ dem-i naḳdin çü silmedi

3 İzüñ tozını sürmeyicek çeşmine ṣabā
Nergis gözine kuḥl-ı leṭāfet çekilmedi

1424
4a: oldur] oldı, İ.

4 Jeng-i ġam ile oldı mükedder şu resme kim
Bī-mışḳal-i mey āyīne-i dil açılmadı

5 Oldı dirīġ seyrine Kāmī ḥicāb-ı nūr
Māh-ı cemāl-i yāra kemāhī baḳılmadı

1425 Kilāvī-i İslamboli Ser-ʿAsker [...][162]

1 Derd ü ġam u miḥnetüñ ardı kesilmedi*
Ẕevḳ u ṣafā vü vuṣlata nevbet virilmedi

2 Bārān-ṣıfat başuma yaġaldan belā-yı ʿışḳ
Cūy-ı sirişküm eyledi cūşı yeñilmedi

[B 217a]

3 Aṣıldı zülfine dil-i miskīn dil-berüñ
Aṣlā günāhı n'idügini kimse bilmedi

4 Kimdür ki geşt eyledi gülzār-ı ʿālemi
Dāmānına anuñ nice ḫār-ı ġam ilmedi

5 Ḳanum ḳuruduġı benüm aġyār içün degül
Ḳanlu yaşum Kilāvī benüm yār silmedi

1425
1a: ġam u] -, B. ardı] irdi, B.
[162] Sonradan silindiği için okunamamıştır.

1426 Emīnī Beg

1 Üftādeñem esirge didüm çāre ḳılmadı
Ol cān ṭabībi derd-i dilüm gitdi bilmedi

2 Dil gitdi ḳaldı ceng-i peleng-i hümūmda
Hīç bīşezār-ı vādī-i ġamdan geçilmedi

3 Ol derzī dil-berinüñ öñinde şemʿ gibi
Āvāresinden özge kimesne dikilmedi

4 Derd-i derūndan nice ḳan aġlamayayın
Raḥm eyleyüp sirişkümi ol yār silmedi

5 Cānı gibi severse Emīnī n'ola seni
Bir kimse var mı saña ölümlü dirilmedi

[İ 249a]

1427 Bahāyiyyü'l-Müderris

1 Eşküm cihānı ṭutdı ḳaralar seçilmedi
Ammā hevā-yı ḫāl ü ḫaṭından geçilmedi

2 Sāḳī-i ḥīle-kāruñ ayaġın çeker mi var
Rıṭl-ı girānı bezm-i ṣafāda çekilmedi

3 Yaz gönlümi diyü aña nālişler eyledüm
Ḫaṭṭı cefālar eyledi yazup yañılmadı

1427
6b: misk-i] müşg-i, İ.

4 Çeksem ṣaḥīfe-i dile nāmuñ n’ola nişān
Bir şāh-ı ḥüsn var mıdur adı çekilmedi

5 Ola viṣāli olmaya būs-ı leb ü kenār
Beñzer şu ʿīde k’anda mey-i nāb içilmedi

6 ʿAnber ṣaçuñla nice ola reng ü rūda bir
Ḫāk-i rehüñ ki misk-i Tātāra başılmadı

7 Meclā-yı rūḥ olalı Behāyī ruḫ-ı nigār
Āyīne-i Sikendere aṣlā baḳılmadı

[B 217b]

1428 Şāʿirān-ı Üstād-ı Zamān ʿAṣrınuñ Şiʿrde Dil-āvīzi [Ḫusrev][163] u Ḫāḳānü’l-Mülaḳḳab Şiyāmī Dıraḫt-ı Çeşm-i Düşmenān

1 Kuḥl-i cilā-yı ḫāk-i rehüñ kim ki bilmedi
Kān-ı vefāda cevher-i maḳṣūdı bulmadı

2 Peykān-ı hecri āteş-i dāġ-ı nihān iken
Nālem ḫadeng-i sīne-i aʿdāda ilmedi

3 Eşk-i revān bir delü ḳanlu degül midür
Artdı cihānda çeşme-i çeşmüm yeñilmedi

4 Ḳaddüñ cihānda ʿarżını yaḳdı ṣanevberüñ
Kim ḳaldı nāmı zülfüñ ucından çekilmedi

1428

1b: vefāda] cefāda, İ.

7a: gird-āb-ı] rūzgār-ı, İ.

[163] Sayfanın kenarı yırtıldığından okunamamıştır.

5 Dār-ı fenāda tevbe ḳapusı ḳapanmadın
Ḳaṣr-ı ḫayāl-i perde-i ġaflet açılmadı

6 Yollar ṭutıldı keṯreti var dil-berüñ dilā
Şehr-i vefāda gitdi güzelden geçilmedi

7 Gird-āb-ı ġamda ṭutdı dili rūzgār ḥayf
Ḳaldı Ṣiyāmī̇ baḥr-ı belādan geçilmedi

Temme

1429 [Rūḥī]

[fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün]

1 Bezminüñ mey-keşleri yād eylemez cām-ı Cemi
Ḥaḳ budur kim özge ʿālemdür maḥabbet ʿālemi

2 Uşladan dīvāneyi zencīr-i zülfümdür dimiş
Sözleri ol āfetüñ dīvāne eyler ādemi

3 Vardur bir merhemi her zaḫmuñ ammā kim senüñ
Bir oñılmaz yaradur ʿışḳuñ ki yoḳdur merhemi

4 Reşk ider cennet bugün gülzār-ı ḥüsn-i yāra kim
Ṭabʿ-ı pāküm bülbülidür eşk-i çeşmüm şeb-nemi

5 Bü'l-hevesdür ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ degül ol kim anı
Güldüre vuṣlat ṣafāsı aġlada fürḳat ġamı

6 Sen meh-i Yūsuf-liḳāyı ḳıldı manẓar bir naẓar
Merdüm-i çeşm-i sirişk-efşānumuñ olsun demi

7 Mürdeler iḥyā ider laʿl-i revān-baḫşıyla yār
Sevmesün ölsün mi Rūḥī öyle bir ʿĪsī-demi

1429 – B. İ 212b-Derkenar. (G 1047, s. 995, *Bağdatlı Rûhî Divanı.*)
6a: manẓar bir] manẓūr-ı, *Bağdatlı Rûhî Divanı.*

DİZİN

ŞAİRLER ve Haklarında Mecmuada Verilen Bilgiler	Şiir Numaraları	MATLALAR	Şiirlerin Kaynaklardaki Yerleri	ŞAİRLER HAKKINDA KAYNAKLARDAKİ BİLGİLER
ʿAHDÎ(18): ʿAhdî-i Baġdādî, ʿAhdî-i Çingāne , ʿAhdî-i Çingenegān-ı Baġdād, ʿAhdî ez-Çingānegān-ı Baġdād, Mevlānā ʿAhdî ez-Çingānegān-ı Baġdād	29	Ḳo servi göñül eyle ḳad-i yārı temāşā Kūyında idem gibi bugün yārı temāşā	Ahdî, s. 303	(? – 1002/1593-94) Asıl adı Ahmed'dir. Bağdatlıdır. Babası Şems-i Bağdâdî'dir. Güleşn-i Şu'arâ adlı tezkiresiyle bilinir. Bir divançe oluşturacak kadar şiiri tespit edilmiştir. *(İsen 1994: 319, Mazıoğlu 1981; Sungurhan 1994: 134; Sungurhan 1999: 121)*
	170	ʿArż-ı dīdār itse çıḳsa ḳapudan dil-ber ṣabāḥ Maṭlaʿından mihr-i enver ṣan ṭulūʿ eyler ṣabāḥ	-	
	202	Ṣūretinden zehr aḳar dirse n'ola aġyār telḫ Saña düşmez ey şeker-leb eylemek güftār telḫ	-	
	254	Lāle-ḫadler ruḫuña reşk-i gülistān dirler Var bülbüllerüñ ey ġonçe hezārān dirler	-	
	276	Naḳd-i eşküm beẕl itdüm olmadı cānān şikār Aḳça ile gerçi kim dirler olur ḫūbān şikār	H.Maz. s.115	
	543	Yār ṣanup herkesi ey dil yiter hem-sāye düş Vaḥşīlerle ülfet it Mecnūn gibi ṣaḥrāya düş	-	
	628	Gül gibi yaḳmış işitdüm ḳolına cānāne dāġ Āteş-i ḥasretle yaḳdum lāle gibi cāna dāġ	-	
	647	Germ olup aġyār içün yaḳmış yine cānāne dāġ N'ola yanup yaḳılursa bu dil-i sūzāna dāġ	H.Maz. s.120	
	677	Yoluma gelmekle baña viremez aġyār ḫavf Şīr-i şerze ṣanma seglerden ider ey yār ḫavf	-	
	732	Görür mi sevdügin ʿāşıḳ olan efsāneye lāyıḳ Olur mı böyle isnād eylemek cānāneye lāyıḳ	-	
	733	Maḥabbet itmedür dā'im dil-i ferzāneye lāyıḳ Gehī cevr ü gehī mihr eylemek cānāneye lāyıḳ	-	
	793	Dāġlarla sīnemi nakş-ı nigār itsem gerek Bir ḳurı şāḫ üzre güller āşikār itsem gerek	-	
	848	Gelür aʿlā disem ol serv-i ser-efrāza ġazel N'ola ḳadriyle ʿazīz olur ise tāze ġazel	-	
	926	Ṭıfl-ı sirişküm aġlar ile dem-be-dem benüm Bilmen o yaşamayası nem gördi nem benüm	H.Maz. s.123	
	961	Gevher dişüñe gördi ki beñzer Ḳayacuġum Ḫātem baş üzre itdi aña yer Ḳayacuġum	-	
	1094	Beñzedi cāma gözüm eşküm şarābuñ ʿaynına Merdüm-i dīdem n'ola dönse ḥabābuñ ʿaynına	-	
	1171	Baña bir şeb viṣālüñ vaʿde cānā itseñ olmaz mı Dil-i nā-şādı bir nūrla tesellā itseñ olmaz mı		
	1352	Ḥüsn ile olsa ser-āmed n'ola Rūma Şāmī Görmedüm mislini seyr ideli Mışr u Şāmı	H.Maz. s.128	
AḤMED (1): Defter-dār Ḳaytas-zāde Aḥmed Çelebi Efendi	980	Ey gün gibice rūh-ı muṣavver Ḳayacuġum Ey ay gibice şekli müdevver Ḳayacuġum		(? – 992/1584) Asıl adı Ahmed'dir. Kaytaszâde sanıyla meşhur olmuştur. Sokullu Mehmed Paşa'nın kethüdası, sancak beylerinden Kaytas Ağa'nın oğludur. Rumeli tımar defterdarı olmuş ve Diyarbakır deftardarlığı yapmıştır. Sancak beyliği verildiği hâlde emekli olmuştur. *(Sungurhan 1999: 116; Tuman 2001: C. 1, s. 13, md. 46)*
AḤMED (1)	432	Būy-ı ʿanber ṣanki her dem zülf-i pür-çīnden çıḳar Nāfe-i misk-i Ḫıṭādur fi'l-meṣel Çīnden çıḳar		Şiiir mecmuanın İ nüshasının kenarına yazılmış olan şair esere sonradan girmiştir. Bu durumda zaman sınırlaması ortadan kalktığı için şairin kimliği tespit edilememiştir.
AḤMED (1)	807	Bir gice sevdā-yı būy-ı zülf-i yār [itsem gerek]	G 151	(? – 902/1497) Edirneli ya da Bursalıdır.

		Müşg gibi ḳan yudup terk-i diyār [itsem gerek]		Veliyyüddin Efendi'nin oğludur. Fatih Sultan Mehmed'e hocalık yaptı. Bursa'ya sürüldü ve daha sonra affedilerek burada kendsine çeşitli görevler verildi. Son derece başarılı bir şairdir. Divanı ve *Leyla vü Mecnun* mesnevisi vardır. *(İpekten 1998: 23)* Esere sonradan dâhil edilmiş şairlerdendir.
AḤMEDĪ (1): Aḥmed Beg ez-Sipāhiyān-ı Mıṣr	**1277**	Ẓāhir olınca ruḫında ḫaṭ-ı ʿanber-fāmı Fitne ṣaldı didiler Rūmiline bir Ṣāmī		İstanbullu'dur. Sipahi şairlerinden olup, Kanunî dönemi kiler kâtiplerindendir. Şiirden başka inşası ile tanınır. Sipahi olması dolayısıyla mecmuaya şiirleri alınan Ahmed'in bu şair olabileceğini düşünmekteyiz.
ĀLĪ (7): Ālī-i Dānişmend, Ālī-i Seyyid	**157**	Olmadı yāruñ dehānın öpmege bir çāre hīç Geçmedi ey dil sözümüz laʿl-i şekker-bāra hīç		(? – 1057/1647) Yavuz-zâde Seyyid Mustafa Efendi'dir. Seyyid Mehmed Efendi'nin oğludur. *(Tuman, 2001: C. 1, S. 56, md. 203)*
	232	Şerbet-i laʿl-i lebüñden dil-i bīmāra meded Ey ṭabīb-i dil ü cān yoḳ dime tīmāra meded		
	690	ʿĀşıḳ geçer ḳulaḳdan işitdüm nigāra def Aldum elüme geldügi dem bezm-i yāra def		
	972	Ey kān-ı ḥüsn sözleri gevher Ḳayacuġum Yāḳūt laʿlüñe nice beñzer Ḳayacuġum		
	1032	Tenümde dāġ yaḳ tā bende senden bir nişān ḳalsun Felekde yādgāruñ olsun ey mihr-i cihān ḳalsun		
	1235	Seyr ider şehri güzellerle o māh-ı Ṣāmī Geçer āh ile ḳara günlülerüñ eyyāmı		
	1313	Ṣubḥ-ı vaṣluña irişdür bu dil-i nā-kāmı Şām-ı ġamda ḳoma gel ey yüzi māhum Ṣāmī		
ĀNĪ	**834**	Oldum göricek baş açıḳ abdālı Ḥüseynüñ Yaşum gibi üftāde vü pā-māli Ḥüseynüñ		Mecmuaya sonradan giren şairlerdendir. Bu şekilde zaman sınırlaması ortadan kalktığı için şairin kimliği tespit edilememiştir.
ĀRĀMĪ (2): Ārāmī-i Mevlevī	**1104**	Beñzeyelden gözlerüm cām-ı şarābuñ ʿaynına Miḫnet ocaġında dil döndi kebābuñ ʿaynına	Ahdî, s. 107	(? – 1040/1630-31) Sultan Murat dönemi şairlerindendir. Tirelidir. Mevlevidir. Daha önce şiirler yazarken tasavvuf yoluna girmiştir. Divan'ı vardır. *(Solmaz 2005: 222; Genç 2000: 33)*
	1375	Yūsuf-ı Mıṣr-ı ḥasendür bugün ey dil Ṣāmī Başladı zülf ü ruḫı medḫine Rūmī Ṣāmī		
ʿĀRİF (1): ʿĀrif Çelebiyyü'z-Zaʿīm ʿĀlī-Miḳdār	**1078**	ʿAks-i laʿlüñden ḳadeḥ beñzer şarābuñ ʿaynına Nār-ı ḥasretle ciger döndi kebābuñ ʿaynına		Kaynaklarda yer alan bu mahlastaki şairlerden hiçbirisinin zeamet sahibi olduğu bilgisi yoktur. Bu yüzden şairin kimliği tespit etmek mümkün olmamıştır.
ʿĀRİFĪ (3): Li-Muḥarririhi'l-Faḳīr ʿĀrifiyyü'l-Ḥaḳīr, Dānişmend ez-ān Müsevved-i Faḳīr Ārifī, Müsevved ʿĀrifī-i Dānişmend	**79**	Laʿl-i meygūnuñ hevāsı ideli eşküm şarāb Başum oldı sāḳiyā gūyā ki anda bir ḥabāb		Şiirlerini *Mecmua*'nın B nüshasının sayfa kenarlarına muhtemelen kendi el yazısıyla sonradan eklemiştir. Şiirlerin başına yazdığı bilgilerden danişmed olduğu anlaşılmaktadır.
	134	Lebüñ esrārıdur şāhā çü ḥayrān olmaġa bāʿiş Viṣālüñde budur ʿuşşāḳ ḫandān olmaġa bāʿiş		
	613	Dilā her kim ki eylerse viṣāl-i dil-rübādan ḥaẓ Bugün itmek gerek bu dār-ı miḫnetde cefādan ḥaẓ		
ʿĀŞIḲ ʿÖMER (1): Güfte-i ʿĀşıḳ ʿÖmer	**436**	Ḳaṭre-i ʿışḳum benüm deryāyı tir tir titredür Ṭalġalansa büsbütün dünyāyı tir tir titredür Dem-be-dem Şīrīn içün Ferhād gibi āhum benüm Ṭaġları göyündürür şaḫrāyı tir tir titredür		(? - 1119/1707) Halk şairlerindendir. Aydınlı veya Konyalıdır.
ʿAṬĀ (3): Ḥakīm ʿAṭā-yı Ḥalā-	**259**	Tīġ-i ʿuryānuñı pehlūya çeken ḳan dirler Sīne-i ʿāşıḳa germ-ābe-i sūzān dirler	TU, s. 11	(? - ?) Üsküplüdür. Soyunun Ahmed Yesevî'den geldiği rivayet edilir. Öğrenimini

	802	ʿIşḳ iḳlīminde göñlüm şehriyār itsem gerek Tācını Dārālaruñ başına dar itsem gerek	TU, s. 11	
	1156	Sen nāz ile ṭururken nā-geh gelürse nāşī Başdan ṣavam dir iseñ tersine ḳıl terāşı	TU, s. 13	
ʿAYĀNĪ (2): ʿAyānī-i Dānişmend	**267**	Yüz çevirmiş gibi senden yine cānān dirler Hāy miskīn idegör derdüñe dermān dirler		Kaynaklarda yer alan bu dönemde yaşamış beş Ayânî'den (Konyalı Ayânî, Manastırlı Süleyman Ayânî, Edirneli Mehmed Ayânî, Muzaffer Ayânî, Bursalı Ayânî) hangisinin şiirleri mecmuaya alınan şair olduğunu tespit edemedik.
	568	Olur mı merdüm-i çeşmüm gibi bugün ġavvāṣ Ki dāne dāne bulur eşk gibi gevher-i ḫāṣ		
ʿAZĪZĪ (7): ʿAzīzī ez-Merdān-ı Ḳulle-i Heft, ʿAzīzī ez-Merdān-ı Mustaḥfıẓān-ı Ḳulle-i Heft	**94**	Nuḳūd-ı cānum u ʿömrüm benüm cānānuñ olsun hep Neye mālik isem dünyāda ol sulṭānuñ olsun hep		(? – 993/1585) Asıl adı Mustafa'dır. İstanbulludur. Yedikule muhafızları kethüdasıdır. Müfredleri ve *İstanbul Şehrengiz*'i ile tanınmıştır. *(İpekten 1998: 60; Mehmed Süreyya 1996: C. 2, s. 346; Sungurhan 1994: 122; Sungurhan 1999: 57; Tuman 2001, C. 2, s. 672, md. 2858)*
	251	Dişüñe dür lebüñe ḥoḳḳa-i mercān dirler Genc-i ḫüsnüñde ser-i zülfüñe ṣuʿbān dirler		
	448	Hem-ḳadeḥ ola aġyār ile sīmīn-berümüz Oldı ḫūn-āb ile pür kāse-i çeşm-i terümüz		
	553	Tīġ-i müjgānı nigāruñ cānum almaḳ dilemiş Laʿl-i nābı ḳanumı nūş itmege diş bilemiş		
	663	Ṭolanur kūyını ʿuşşāḳ-ı ġarībān ṣaf ṣaf Nitekim Kaʿbeyi ḥaccāc-ı firāvān ṣaf ṣaf		
	878	Çün şemʿ-i ser-keş olma çü sāye fütāde-dil Ne yavuz ol aṣıl ne yavaş ol dilā başıl		
	927	Ṣad-pāre ḳıldı baġrumı şemşīr-i ġam benüm Hecrüñde geçdi cānuma tīr-i elem benüm		
ʿAZMĪ (2): ʿAzmī-i Müderris, ʿAzmī Çelebiyyü'l-Müderris	**596**	Sitemden ẕevḳ idersin ʿāşıḳa cevr ü cefādan ḥaẕ Dirīġā almamışsın ẕerrece būy-ı vefādan ḥaẕ		(? – 990/1582) asıl adı Pir Mehmed'dir. Derfterdarzâde sanıyla tanınır. Defterdar Pir Ahmed Çelebi'nin oğludur. Kınalızâde Ali Çelebi'den mülazım oldu. Müderrislik yaptı, şehzâde hocası oldu. *(İpekten 1998: 61; Mehmed Süreyya 1996: C. 2, s. 348; Solmaz 2005: 67; Sungurhan 1994: 120; Sungurhan 1999: 52; Tuman 2001, C. 2, s. 665, md. 2829)*
	748	Ḥayfā ʿarūs-ı devlet-i dehrüñ vefāsı yoḳ Derdā binā-yı ḫāne-i ʿömrüñ esāsı yoḳ		
ʿALĪ (1): Baba Şāh Ḳulı ʿAcem Muġlim-i Ser-Tülüngiyān-ı ʿAcemān-ı Diyār-ı Tebrīz	**1368**	Faṣl-ı gül vaḳt-i çemen irdi bahār eyyāmı ʿİş ü ʿişret demidür rūḥ-ı revānum Şāmī		Kaynaklarda birisi nakkaş diğeri kemençeci iki Şah Kulu geçmektedir. Özellikle ikincisi için söylenenler mecmuadaki şair ile örtüşmektedir. Ancak somut bir veriye dayanmadığı için mecmuadaki şairin kimliği ile ilgili tespit yapmak ve bilgi vermek mümkün olmamıştır.
BAHĀYĪ (1): Bahāyiyyü'l-Müderris	**1427**	Eşküm cihānı ṭutdı ḳaralar seçilmedi Ammā hevā-yı ḫāl ü ḫaṭından geçilmedi		(? – 996/1587) Asıl adı Abdullah'tır. Halk arasında Bahaüddin-zâde namıyla bilinir. Şeyh Bahaüddin'in oğludur. Ulemadandır. Şeyhülislam Ebussuud Efendi'den mülazım olmuştur. Sırasıyla Rumeli kazaskerliği, Mısır kadılığı, Mekke kadılığı yapmış ve Mekke'de vefat etmiştir. *(Sungurhan 1994: 33; Sungurhan 1999: 185; Tuman 2001: C.1 s. 105 md. 410)*
BĀḲĪ (19) Bāḳī Çelebiyyü'l-Müderris, Bāḳī Efendi, Bāḳī Efendi Selleme'llāhü Teʿālā	**8**	Ezelden şāh-ı ʿışḳuñ bende-i fermānıyuz cānā Maḥabbet mülkinüñ sulṭān-ı ʿālī-şānıyuz cānā	G 13	(933/1526- 1008/1600) İstanbulludur. Asıl adı Mahmut Abdulbaki'dir. Babası FAtih Camii vaizlerinden Mehmed Efendi'dir. Karga-zâde diye tanındı. Saraçlık yaptı. Şeyhülislam Ebussuud Efendi'den mülazım oldu. Silivri, Murat Paşa ve Sultan Selim medreselerinde müderrislik ve Mekke'de kadılık yaptı. Anadolu ve Rumeli kazaskeri oldu. Dört
	53	Ayaḳlarda ḳalur sünbül o zülf-i nīm-tābāsā Ṣaçuñla baḫṣ iderse başa çıḳmaz müşg-nābāsā	G 2	
	76	Şöyle olmış cām-ı ʿışḳuñdan senüñ mest ü ḫarāb Kendüsin dīvārdan dīvāra urmış āfitāb	G 20	
	109	Ġubār-ı ḫaṭṭuñ olmaz çünki ḫayrān olmaġa bāʿiṣ Nedür laʿl-i lebüñ çaḳ böyle ḫandān olmaġa bāʿiṣ	G 27	

	217	Leb-i ḫandānuñ ile ḳılduñ yād Eyledüñ mürdelerüñ rūḥını şād	G 37	padişahın iltifatına mazhar oldu. Özellikle Kanunî'den çok yardım gördü. Şeyhülislamlık beklerken öldü. *(Bâkî, Hayatı-Sanatı-Eserleri, s.19-43)*
	225	Eyleyüp vaṣlını dermān dil-i bīmāra meded Dostlar işte ben öldüm baña bir çāre meded	G 40	
	237	İşigüñ ḫākine ser-çeşme-i ḥayvān dirler Ḳapuña maṭlaʿ-ı ḫūrşīd-i dıraḫşān dirler	G 144	
	293	Gönül almaġa gelür şīveye āġāz eyler Dil-i bī-çāreyi ben ʿarż idicek nāz eyler	G 126	
	504	Gerçi dil ṭurreñ elinden yaḳasın ḳurtaramaz Ruḫuña meyl idene zülf-i siyāh el ḳaramaz	G 203	
	560	ʿAvām oḳur seni tesḫīr içün hemīşe ḫavāṣ Bu muḫliṣüñ işi dāʾim maḥabbet ü iḫlāṣ	G 220	
	589	N'ola gelse dil-i mecrūḥa derd-i dil-rübādan ḥaẕ İder ḫaste ne denlü nā-ümīd olsa devādan ḥaẕ	G 223	
	651	Müje ḫaylin dizer ol ġamze-i fettān ṣaf ṣaf Gūyiyā cenge ṭurur nīze-güẕārān ṣaf ṣaf	G 229	
	787	Çeşm-i pür-ḫūnum yoluñda eşk-bār itsem gerek Ayaġuñ tozına gevherler nişār itsem gerek	G 273	
	883	Raḥm eyle āb-ı dīde-i gevher-nişāra gel Emvāc-ı baḥr-ı eşkümi seyr it kenāra gel	G 303	
	909	Gel varalum senüñle göñül kūy-ı yāra gel Şāyed ki şefḳat ide bize vara vara gel	-	
	1071	Var ise geldi şarāb-ı laʿl-i nābuñ ʿaynına Kim görinmez bāde-i gülgūn ḥabābuñ ʿaynına	G 472	
	1133	Cāy itmiş idi Leylīye Mecnūn dil içinde Bir ṣūret idi cilve ḳılan maḥmil içinde	G 413	
	1137	Āyīne-ṣıfat ṣāf gerek ṣafḥa-i sīne Gün gibi żiyā-güster ola rūy-ı zemīne		
	1417	Cism-i żaʿīf ü zārı görüp yār bilmedi Geçdi ḫadeng-i ġamze-i dil-dūzı ilmedi	G 486	
BĀLĪ (2) Bālī Beg, Bālī Beg ez-Erbāb-ı Tīmār	**976**	Ṣırsañ cefā ṭaşıyla başum ger Ḳayacuġum Zaḫmı yirine gül bite mermer Ḳayacuġum		Rumeli'de bulunan Gevgeli Kösteriye/Göllikesriye şehrinde doğdu. Tımar sahibi şairlerindendir. Yavuz Sultan Selim döneminde Mısır'ın fethi sırasında öldü. *(İpekten 1998: 67;* Solmaz 2005: 116; *Sungurhan 1994: 31; Sungurhan 1999: 172; Tuman 2001, C. 1, s. 87, md. 324)*
	1255	Vaşluña Mihr olup Müşterī her dem Şāmī Sen mehüñ mihri ile rūz ḳılur aḫşamı		
BEDRĪ (4): Bedrī-i Dānişmend	**48**	Gerçi ki dilā ʿāşıḳ ider yārı temāşā Dil-ber de ider ʿāşıḳ-ı dīdārı temāşā		(? – 989/1581) asıl adı Bedreddin Mahmud'dur. Sirozludur. Mısırda medfundur. Öğrenim görüp kadı olmuştur. Şiirleri beğenilmiştir. Özellikle mauammada ustadır. *(İpekten 1998: 70; Solmaz 2005: 113; Tuman 2001, C. 2, s. 92, md. 350)*
	558	Eylese nāz ile ol serv-i ḫırāmānum reviş Dostlar dīvāne eyler ādemi ol ṣalınış		
	1319	Ḫalḳı aḫlāḳı ile bende ḳılupdur Şāmī Bulsa şöhret bu cihānda ne var anuñ nāmı		
	1391	ʿAḳlum aldı dostlar yine maḥabbet bādesi Bezm-i ʿışḳuñ olmışam rüsvāyī bir āzādesi		
BEHİŞTĪ (7): Behiştī-i Ḫaṭīb, Behiştī-i Vāʿiẓ	**49**	Kūyuñda iden ol iki ruḫsārı temāşā İtdi ḫarem-i Kaʿbede envārı temāşā	-	(- 979/1571) Asıl adı Ramazan'dır. Babası Vizeli Abdülmuhsin'dir. Vize'de doğmuş, Çorlu'da ikamet etmiştir. *Çorlulu Vaiz* olarak bilinir. Halvetiliğin Sünbüliye koluna mensup Merkez Efendi'ye intisab ederek tasavvuf yoluna girmiş ve onun halifesi olmuştur. Çorlu'da vefat etmiş ve kendi zaviyesine gömülmüştür. *(Behiştî Dīvanı, s. 1-17)*
	409	Sen var iken iki gözüm aġyāra kim baḳar Gül-berg-i tāze elde iken ḫāra kim baḳar	G 166	
	565	Ṣafā-yı cevher-i ʿışḳ ile eyle ḳalbüñi ḫāṣ ʿAvām-ı bed-güheri ʿışḳ ider cihānda ḫavāṣ	G 232	
	614	Dün gice rūy-ı yārı görüp encümende şemʿ Şevḳinden aġlayıncaya dek itdi ḫande şemʿ	G 239	
	656	Gördügi dem didi ʿāşıḳları cānān ṣaf ṣaf	G 244	

		İdeyin bunları ben ḫāk ile yeksān ṣaf ṣaf		
	1087	Döndi eşküm ḳulzüm-i endūh-ı ābuñ ʿaynına Her ḥabābı hem sipihr-i nüh ḳıbābuñ ʿaynına	-	
	1335	Mülk-i Rūmı ideli gün gibi rūşen Ṣāmī Māh-ı çerḫi ḳarañu eyledi fürḳat ṣāmı		
BEḲĀYĪ (23): Beḳāyī-i Dānişmend	27	Ḳo servi göñül eyle ḳad-i yārı temāşā Bir tāze nihāl eyleyesin bārī temāşā		(? – 1003/1595) Asıl adı Mehmed'dir. İzniklidir. İznik'te Cimri Çingân diye bilinen bir macuncunun oğludur. Danişmed zümresindendir. Döneminin tanınmış âlimlerinden iyi bir eğitim almıştır. Hocazâde Kurd Efendiden mülazım olup müderrislik yapmıştır. Kısa süreliğine Selanik ve Galata kalıkları yapmıştır. *(Solmaz 2005: 116; Sungurhan 1999: 181; Zavotçu 2009: 74)*
	95	Şehā kevn ü mekān bir sāḥa-i meydānuñ olsun hep Felekler ṭopı çevgānuñda ser-gerdānuñ olsun hep		
	130	Ḥabībüm ʿışḳdur ʿuşşāḳ giryān olmaġa bāʿiş Ṭabībüm derddür bīmār nālān olmaġa bāʿiş		
	152	Yār baḳmazken dilā kūyındaki bīmāra hīç Saña tīmār ide mi künc-i belāda vara hīç		
	340	Kimini ḫāl-i Hindūlar kimin zülf-i semen-būlar Beni ʿālemde meftūn itmez illā çeşm-i cādūlar		
	363	Ne bir dem görmesem cānā seni rūḥumda rāḥat var Ne ḫod aġyāra hem-dem görmege göñlümde ṭāḳat var		
	383	Faṣl-ı ḫazān varaḳları kim gūne gūnedür Çerḫüñ zemīne renglerinden nümūnedür		
	420	Ḥüsnüñ bahārı var iken ezhāra kim baḳar Devr-i ruḫuñda şimdi semenzāra kim baḳar		
	482	Merdüm-i rind-i naẓar-bāz ki dirler o bizüz Ḫāk-i pāyuñda ser-endāz ki dirler o bizüz		
	550	Hāy ey dil bār-ı vaṣl-ı dil-beri iller yimiş Bāġ-ı ʿālemde naṣīb olan saña ayvā imiş		
	606	Ḥaḳīḳat ʿāşıḳ oldur kim ide cevr ü cefādan ḥaẓ Kim eyler her kişi cānāneden mihr ü vefādan ḥaẓ		
	672	Ṭurdı ṣafṣāf-ı çemen serv-i ḫırāmān ṣaf ṣaf Şāh-ı gül eyledi nev-rūzına dīvān ṣaf ṣaf		
	708	Ḥüsnüñüñ zīverini eyleyüp efzūn üsküf İtdi bu vech ile cān u dili meftūn üsküf		
	756	Bir dil-rübā mı var ki anuñ biñ cefāsı yoḳ ʿUşşāḳına cefāsı çoġ ammā vefāsı yoḳ		
	977	Sengīn dilüñ baña sitem eyler Ḳayacuġum Kim söyler isem iñleye ṭaşlar Ḳayacuġum		
	1001	Gelüp yārān otursun sāḳiyā peymāneler dönsün Dikilsün şemʿ ṭursun şevḳine pervāneler dönsün		
	1023	Çerḫ-i mīnā içre bir yār-ı siyeh-çerd isterin Anuñ içün keh-rübā gibi yüzüm zerd isterin		
	1105	Tā ki geldi cām-ı laʿlüñden şarābuñ ʿaynına Sāḳiyā ʿālem görinmez hīç ḥabābuñ ʿaynına		
	1116	Cānāne nihān cānda vü cān da dil içinde ʿĀrif geçinen kişi ne arar il içinde		
	1213	Ey benüm lāle-ruḫum ġonçe-dehānum Fetḥī Çeşmi nergis yüzi gülzār-ı cinānum Fetḥī		
	1219	Ey melek-sīmā müşerref eyleyüp ġam-ḫānemi Ol şerefle beyt-i maʿmūr eyle gel vīrānemi		
	1311	Gerçi çoḳdur bu diyāruñ büt-i sīm-endāmı Dostum almadı göñlüm benüm illā Ṣāmī		
	1395	Ṣūfīnüñ rehn-i mey oldı ḫırḳa vü seccādesi Bāda virdi tācını pīr-i muġānuñ bādesi		
BELĪĠĪ (46):	28	Seyr itdüm o serv-i ḳadi reftārı temāşā Güftārı ʿaceb laʿl-i güher-bārı temāşā		[? - ? (16. yy)] İstanbul doğmuştur. Yeniçeridir. Hayatı hakkındaki bilgi sınırlı

Belīġī-i Yeñiçeri, Belīġī Çelebi Yeñiçeri	**61**	Çü sāḳī mīr-i meclis bir güzelsin pādşā-meşreb Elüñden cām-ı Cem içmek düşer mi her gedā-meşreb		olmakla birlikte bütün kaynaklar onun şairliğinden övgüyle söz etmektedir. *(Canım 2000: 191-192; İsen 1994: 199; Solmaz 2005: 239; Sungurhan 1999: 182; Tuman 2001: C. I, s. 105, md. 406)*
	103	Mecnūn idi bu ʿarṣada ser-dār-ı maḥabbet Ol gitdi dilā ḳondı senüñ başuña devlet		
	151	Merhem urmañ dostlar sīnemde zaḫm-ı yāra hīç Zaḥmete girmeñ oñılmaḳ yoḳ durur ol yara hīç		
	174	Şol dem ki oldı şāhid-i meclis şarāb-ı sürḫ Alındı reng-i rūyına anuñ kebāb-ı sürḫ		
	204	Yār idüp aġyārı itme ṣoḥbetüm ey yār telḫ ʿĪş ü nūşum eyleme ey laʿl-i şekker-bār telḫ		
	244	Rūḥ-ı ṣānī dime rengīn lebine cān dirler Gerçi ol rūḥ-ı revāna mey-i raḫşān dirler		
	281	Kebg-i cānı itdi ey dil ġamze-i cānān şikār Görmedüm anuñ gibi bir şāh-bāz-ı cān-şikār		
	296	Ol ḳamer-çihre nedemsāza ser-āġāz eyler Zühreye nālelerüm nāyını dem-sāz eyler		
	318	Rūy-ı dil-ber ki verd-i ḫoş-būdur Ḫaṭṭı reyḥān u zülfi şeb-būdur		
	328	Ḳapuñ derbānı olmaḳ mīr-i mīrān olmadan yegdür Serīr-i salṭanatda mülke sulṭān olmadan yegdür		
	369	Nedür düşmenlere ḳarşu bize bu bī-vefālıḳlar Nedür bīgānelerle dostāne āşinālıḳlar		
	385	Beñzer nigāra resm-i zamāne nümūnedür ʿUşşāḳa naḳşı anuñ içün güne günedür		
	391	Mey-i nāb ol ṣanemüñ laʿli gibi ṣāf mıdur Nice beñzer diyelüm biz aña inṣāf mıdur		
	416	Kūyuñ yolında ʿāşıḳ-ı bīmāra kim baḳar Sen baḳmayınca bunca dil-efgāra kim baḳar		
	465	Ḫasteyüz sāḳī lebüñden derde dermān isterüz Rāḥ-ı rūḥ-efzāñı ṣun kim rāḥat-ı cān isterüz		
	476	Rūmda şāʿir-i mümtāz ki dirler o bizüz Şiʿr fenninde suḫen-sāz ki dirler o bizüz		
	499	Egerçi künc-i faḳr u fāḳa da ġāyet ḥaḳīrüz biz Ġınāmuz var ḳanāʿat küncine mālik emīrüz biz		
	520	Ḫaṭ getürmiş ḫaddine zülfeynini çīn eylemiş Rūmı bu yüzden Ḫıṭā vü Çīn ü Māçīn eylemiş		
	533	ʿĀḳıl iseñ ʿāşıḳ-ı āşüfte ol sevdāya düş Çāk ḳıl ṣabruñ yaḳasın dāmen-i ṣaḥrāya düş		
	580	Cān ile itdi o deñlü laʿl-i cānān iḫtilāṭ Eylemez bu deñlü ey dil cism ile cān iḫtilāṭ		
	609	Dilā bīmār-ı ʿışḳ-ı yār olan itmez devādan ḥaẕ Virür derd ile cānın eylemez şehd-i şifādan ḥaẕ		
	630	Nār-ı hecrüñ ol ḳadar yaḳdı dil-i sūzāna dāġ Kūhsār-ı ġamda döndürdi anı ḳaplana dāġ		
	670	Āstānında ṭurursa n'ola ḫūbān ṣaf ṣaf Baġlanur dergeh-i ʿālīde çü dīvān ṣaf ṣaf		
	718	Āfitāb eylemiş ey meh seni altun üsküf Reşk idüp saña geyer Ḫusrev-i gerdūn üsküf		
	736	Olur mı her göñül mesken ġam-ı cānāneye lāyıḳ Serīr-i şāhı kim gördi ola her ḫāneye lāyıḳ		
	753	Meyl itme Ḥaḳdan özgeye ey dil revāsı yoḳ ʿÖmrüñ vefāsı fānī cihānuñ bekāsı yoḳ		
	767	Ay alnına oldı vü güneş yüzine ʿāşıḳ Sürse ayaġı ṭoprağına yüzini lāyıḳ		

	844	Diyeyin vaṣf-ı ḫaṭuñda yine bir tāze ġazel Tāzeler reşk idüp aña oḳıya yaza ġazel		
	860	Cevr itmeseydi ol şeh-i bī-dād muttaṣıl Olmazdı çerḫe nāle vü feryād muttaṣıl		
	863	Ḳad-i bālā güzel ol kākül-i ḫoş-bū da güzel Ṭoġrısın mı diyelüm o da güzel bu da güzel		
	874	Eşkāl-i mümkināt-ı ġarīb ile ehl-i dil Seyr itdi gördi didi cihāna ḫayāl-i ẓıll		
	896	Dünyāda cennet ister iseñ sebzezāra gel Ṭūbā gerekse sāye-i serv-i çenāra gel		
	916	Dikdi burūc-ı çerḫe fiġānum ʿalem benüm ʿĀlemde şimdi pādişehem mülk-i ġam benüm		
	945	Seng-i cefāña ḳarşu ḳodı ser Ḳayacuġum Ṭut ṭūşe eyle ḫurd ānı yek-ser Ḳayacuġum		
	995	Ṭolansun ṭurma bezmi sāḳī-i cānāneler dönsün Pey-ā-pey ṣaġlu ṣollu laʿlgūn peymāneler dönsün		
	1020	Merd-i ʿışḳam bezm-i ġamda hem-dem-i merd isterin Derdümi arturmaġa bir yār-ı hem-derd isterin		
	1050	Dil nāle itmesün mi sen gül-ʿiẕāra ḳarşu Bülbül fiġāna başlar evvel bahāra ḳarşu		
	1093	Ḳanda beñzer ol dehen cām-ı şarābuñ ʿaynına Bāde beñzer beñzemez ol laʿl-i nābuñ ʿaynına		
	1131	Müjgānına yir eyledi cānum dil içinde İrgürdi nişāna oḳı bu menzil içinde		
	1143	Başa iletmiş işin gördüm o ser-terāşı Ḫalḳ-ı cihānuñ olmış taḫt-ı yedinde başı		
	1166	O gül-çihre baña bir āh-ı āteşnāk yandurdı Ḫas u ḫāşāk-ı endūhı anuñla pāk yandurdı		
	1195	Cān u dil ġuṣṣañ ile oldı elem kūşeleri Aña şādam ki şeneldi yine ġam kūşeleri		
	1245	Şeb-i İsrādur işigüñde olanuñ şāmı Āsmān üzre yir eyler gören ol aḫşamı		
	1260	Meh gibi ʿarż-ı cemāl eylese ey dil Şāmī Rūzdan gözlerüme rūşen iderdi şāmı		
	1402	Eksük olmaz ʿāşıḳa ol şīve-kāruñ nāzişi Nāzenīn olanlaruñ ʿişveyle olur nāz işi		
BEYĀNĪ (7): Beyāniyyü'l-Ḳāżī	**86**	Ya bāb-ı luṭfuñ aç āvāreler derbānuñ olsun hep Ya tīġ-i ḳahrı çek bī-çāreler ḳurbānuñ olsun hep		[? - 1006/1597] Asıl ismi Mustafa olmakla birlikte Cârullâh-zâde lakabıyla bilinir. Rusçukludur. Uzun süren bir danişmentlik sürecinden sonra Ebussuud Efendi'nin oğlu Mehmet Çelebi'den mülazım olmuştur. Kestel Medresesi'nde müderrislik, Havran'da kadılık yapmıştır. Şeyh Ekmel Efendi'ye intisab ederek tasavvuf yoluna girmiş, daha sonra da Sofular Tekkesi'nin şeyhi olmuştur. Mezarı bu tekkededir. Tezkiresiyle tanınır. *(İsen 1994: 201, 295; Sungurhan 1994: 9-10; Sungurhan 1999: 189)*
	332	Esīr-i ʿışḳuñ olmaḳ şāh-ı devrān olmadan yegdür Ḳul olmaḳ sen şehe başına sulṭān olmadan yegdür		
	554	Ḳāmetin ʿarż eyleyüp ʿāşıḳlara dil-ber dimiş Bu nihāl-i nāzdan kim mīve-i vaṣlum yimiş		
	707	Yaraşur geyse eger ḫāver-i gerdūn üsküf Şāhsın geyse ne var bir ḳuluñ altun üsküf		
	1003	Ṭolaşmaḳdan leb-i meygūnuña peymāneler dönsün Ṭutışmaḳdan çerāġ-ı ḫüsnüñe pervāneler dönsün		
	1196	Mesken olursa bize mülk-i ʿadem kūşeleri Ola seyrāngehümüz bāġ-ı ḳadem kūşeleri		
	1296	Şeb-i yeldā mı durur rūz-ı firāḳuñ şāmı Ṣubḥ-ı vaṣluñ ne içün ṭoġmaya māhum Şāmī		
BEYĀNĪ-İ DĪGER (6): Beyānī-i Dīger	**865**	Aḳıdan göñlümi ol ḳāmet-i dil-cū da güzel Ṭaġıdan ʿaḳlumı ol zülf-i semen-bū da güzel		1328 numaralı şiirin başlığında "Beyânì-i Dìger Dânişmend" ifadesiyle mecmuaya iki farklı Beyânî'nin şiirleri alındığı
	944	Ḳul olsa n'ola saña güzeller Ḳayacuġum		

Dānişmend, Beyānī-i Müderris, Beyānī Çelebiyyü'l-Müderris		Sensin serīr-i ḥüsne çü server Ḳayacuġum		belirtilmiştir. Birisi yukarıdaki Rusçuklu Beyânî'dir ve kadıdır. Diğer Beyânî'nin de danişment olduğu belirtilmiştir. Ancak bu ikinci Beyânî'nin kimliğini tespit edemedik. Danişmentlik hem müderrisliğin hem de kadılığın bir basamağı olduğu için hangi şiirin kime ait olduğunu tespit etmek daha da güçleşmektedir. Bu noktada, başlığında "kadı" ifadesi geçenleri Rusçuklu Beyânî'ye aldık. Diğerlerini ise diğer Beyânî'ye aldık. Ancak başlık konulmadığı hâlde Beyânî mahlasıyla yazılmış şiiirlerin bulunuyor olması durumu daha karmaşık hâle getirmektedir. Bu tespitlere ihtiyatlı yaklaşılmalıdır.
	962	Ṭutma lebüñi ḳanda ber-ā-ber Ḳayacuġum Ḳanda bir ola seng ile sükker Ḳayacuġum		
	1049	Ḳanlar yudar dil-i zār ol gül-ʿiẕāra ḳarşu Mā'il olur şarāba herkes bahāra ḳarşu		
	1224	Cām elümden düşmez añduḳça leb-i cānānemi Nūş idince ṭoldurur eşküm yine peymānemi		
	1326	Vaʿde-i şāmı ḳo ey şāh-ı cihānum Şāmī Rūz-ı rūşen var iken añma bize aḫşamı		
Biʿatī (7): Baba Biʿatī-i Ḳalender	**41**	Bülbül gibi gel eyleme gülzārı temāşā Ey dil yüri var eyle ruḫ-ı yārı temāşā		(? – 100/1591) Diyarbakırlıdır. Seyyid Cemaleddin'in oğludur. Kalenderî dervişlerindendir. Edirne'de Baba Ali Kazvini'ye bağlandı. *(İpekten 1998: 79; Mehmed Süreyya 1996: C. 2, s. 373; Solmaz 2005: 117; Sungurhan 1999: 192)*
	131	Benüm baḫr-ı sirişküm oldı mercān olmaġa bāʿiş Meşeldür bezm içinde bādedür ḳan olmaġa bāʿiş		
	607	ʿAceb bir kes cihānda var mı itmez dil-rübādan ḥaẕ Yāḫūd bir dil-rübā olur mı ḳılmaz mübtelādan ḥaẕ		
	762	Ser-defter-i ḫūbān-ı cihān oldı Yalabıḳ Ḥüsn iḳlīminüñ şāhı olursa n'ola lāyıḳ		
	1115	Tīr-i müjeñ ey ḳaşı kemānum dil içinde Meydānlar olup dikdi nişān menzil içinde		
	1377	Berü gel nūş idelüm cām-ı sürūr-encāmı Benüm ey şāh-ı cihān rūḥ-ı revānum Şāmī		
	1396	Ḳaṭre-i eşküm olaldan bir mehüñ üftādesi Gözlerümüñ ḳaldı ayaḳlarda merdüm-zādesi		
BEZMĪ (7)	**24**	Suḫende naẓm u neşr iḳlīminüñ sulṭānıyuz cānā Sikender gibi gūyā baḫr u berrüñ ḫānıyuz cānā		Mecmuaya şiirleri alınan şairin, kaynaklarda yer alan Bezmî mahlaslı şairlerden hangisi olduğunu tespit edemedik.
	52	Dil-berler iderse n'ola ben zārı temāşā ʿĀdetdür eṭibbā ḳıla bīmārı temāşā		
	74	Hezār āh itseñ olsañ bülbülāsā mübtelā-meşreb Şikār olmaḳ degül aṣlā görinmez ol hümā-meşreb		
	99	Dil ü cān u ser-i bī-devletüm ḳurbānuñ olsun hep Ḥayātum ʿömr ü varum sen şeh-i ḫūbānuñ olsun he		
	196	Gül gibi geyseñ hey lebi ġonçe ṣiyāb-ı sürḫ Gözden revān ider gören elbette āb-ı sürḫ		
	1058	Cān tenden oldı ʿuryān ol gül-ʿiẕāra ḳarşu Taḫfīf ider libāsın ādem bahāra ḳarşu		
	1059	Cān olsa n'ola şeydā ruḫsār-ı yāra ḳarşu Dīvānenüñ cünūnı artar bahāra ḳarşu		
CAʿFER (1): Tācī-zāde Caʿfer Çelebi	**569**	Çü geldi ortaya muṭrib kim ide ṣoḥbet-i ḫāṣ Ṭaraf ṭaraf n'ola olsa piyāleler raḳḳāṣ		(? - 920/1514) Taci-zâde Cafer Çelebi sanıyla tanındı. Babası Amasya'da II. Bayezid'in defterdarıydı. Hacı Hasan-zâde Mehmet Efendi'den mülazım olup, müderrislik, nişancılık ve kazaskerlik yaptı. Yavuz Sultan Selim'in yakın çevresindendi. Yeniçerilerin Amasya isyanında parmağı olduğu iddiasıyla idam ettirilmiştir. Balat'taki kendi camii bahçesine gömülmüştür. Nazm ve nesirde oldukça başarılıdır. *Divan*'ı ve *Heves-name* isimli bir mesnevisi vardır. *(İpekten 1988: 81)*
CAʿFER (1):	**315**	Beni meftūn iden o gīsūdur		Mecmuaya şiirleri alınan Ca'fer'in bu

Ḳara Caʿfer Çelebi		Ḳaddümi dāl iden ol ebrūdur		dönemde yaşamış aynı mahlastaki şairlerden hangisine ait olduğu tespit edilememiştir.
CELĀL (12): Celāl Beg (Zīde Ḳadrehu)	**171**	Ey şeh-süvār gün gibi geyseñ ṣiyāb-ı sürḫ İster hilāl pāyuña olmaḳ rikāb-ı sürḫ		Mecmuaya şiirleri alınan Celâl'in kaynaklardaki hangi şair olduğunu tespitte yardımcı olacak somut bir veri bulunmamaktadır. Manastırlı Celâl'in şiirleri arasında mecmuadaki şiirlerin bulunmamaktadır. Diğer seçenekler içerisinde 982/1574 yılında ölen Yahyazâde Enderunlu Hüseyin Celâl Bey, ölüm tarihi itibatıyla mecmuaya girmesi en muhtemel şairdir. Ancak bu tespitimiz ihtiyatla karşılanmalıdır.
	390	Feyż-i ḫūrşīd cihān ḫalḳına isrāf mıdur Gün yüzüñ görmeyevüz bunca gün inṣāf mıdur		
	503	Zülfi meşşāṭa elinden yaḳasın ḳurtaramaz Dāmen-i ʿismetine şāne ḫaṭuñ el ḳaramaz		
	556	Yoḳ ṣanurdum bāġda şeftālūdan zībā yimiş Būse-i laʿlüñ meger şeftālūdan zībā imiş		
	559	Bāġ-ı ḥüsninde o servüñ çoḳ durur raʿnā yimiş Ġālibā bu cümleden şeftālūsı aʿlā imiş		
	739	Dilde ibā-yı hecr ya vuṣlat recāsı yoḳ İrdüm bir özge ʿāleme ṣubḥ u mesāsı yoḳ		
	881	Ey serv-i ser-firāz leb-i cūy-bāra gel Seyl-i sirişk-i dīde-i gevher-niṣāra gel		
	882	Ey serv ü nāz seyre leb-i cūy-bāra gel Raḥm it ġarīḳ-i seyl-i sirişke kenāra gel		
	1024	Olanlar vādī-i ġamda benümle hem-ʿinān ḳalsun Reh-i ʿışḳ u irādetdür giden gitsün ḳalan ḳalsun		
	1231	Ṭoġar ay gibi ṭulūʿ itse ne gün ol Şāmī Gün gibi rūşen ider mihr-i ruḫı aḫşamı		
	1399	Ṣoḥbeti bozdı ġam-ı ḫaṭṭuñ yiter ḳıl nāzişi ʿIşḳ oyunınuñ şaḳalı bitdi oldı nāz işi		
	1416	Tā seyr-i bāġdan o semen-ber çekilmedi Güller çemende gülmedi ġonçe açılmadı		
CELĪLĪ (11): Celīliyyü'l-Ḳāżī	**129**	Sen olduñ ey perī çaḳ böyle giryān olmaġa bāʿiş Yine var ise sensin derde dermān olmaġa bāʿiş		[? - ? 16. yy)] Mecmuaya şiirleri alınan Celîlî, bu mahlası kullanan 5 şairden Bolulu kadı Celîlî olmalıdır. Asıl adı Abdü'l-celîl'dir. Abdülgani Çelebi'nin kardeşidir. 3. Murat devri şairlerindendir. Öğrenimini tamamladıktan sonra kadılık yapmıştır. *(Tuman 2001: C. 1, s. 155, md. 624; Solmaz 2005: 125, Sungurhan 1994: 42; Sungurhan 1999: 213)*
	184	Ḫaṭṭ-ı lebüñ ḫayāli gözümde seḥāb-ı sürḫ Yaġsa ʿaceb mi dīde-i pür-nemden āb-ı sürḫ		
	387	Görince didi dāġumı ol māh bu nedür Didüm belā-yı küşte-i ʿışḳa nümūnedür		
	723	Başuñ üzre yir idüp ey ḳadi mevzūn üsküf Eyledi ṣanʿat ile işini altun üsküf		
	747	Dil virme nev-ʿarūs-ı cihāna beḳāsı yoḳ Sevme şu dil-rübāyı kişiye vefāsı yoḳ		
	766	Raḫşende görüp rūyuñı hep oldılar ʿāşıḳ Meh-pārelerüñ işi tamām oldı Yalabıḳ		
	830	Döküp yolına yine dem-i āli Ḥüseynüñ Geydüm reh-i ʿışḳında siyeh şālı Ḥüseynüñ		
	1039	Dehānuñ sırrını ʿarż eyle ṭabʿ-ı ḫurde-dān ḳalsun Ḫıred ʿāciz olup fehminde vaṣfında zebān ḳalsun		
	1287	ʿAcabā rūz-ı firāḳuñ ola mı aḫşamı Mihr irişdi zevāle daḫı gelmez Şāmī		
	1289	Her kimüñ meclisine şemʿ ola bir şeb Şāmī Leyle-i Ḳadr ola ol gice anuñ aḫşamı		
	1393	Şöyle mest eyler kişiyi kim maḥabbet bādesi Cürʿasın nūş iden olur ʿālemüñ āzādesi		
CEVĀNĪ (1): Cevānī ez-Sipāhiyān	**1365**	Sāḳiyā şun elüme cām-ı sürūr-encāmı Tā ferāmūş ḳılam dilde ġam eyyāmı		Kaynaklarda yer alan dört Cevânî'den hiç birisi sipahi zümresine ait değildir. Dolayısıyla da şairin kimliğini tespit etmemiz mümkün olamamıştır.
	973	Kūyuñda ger idinmez isem yer Ḳayacuġum		Kaynaklardaki Çeşmî mahlasını kullanan 3

ÇEŞMĪ (2) : Çeşmī-i Remmāl, Çeşmī-i Remmāl Ṭurfe-Meçik		Sīnem dögem alup ele ṭaşlar Ḳayacuġum		şairden 16. yüzyılda yaşamış olan Bursalı Çeşmî olmalıdır. Remmaldir. *(Ergun C. 3, s. 1109)*
	1379	Her kimüñle ola hem-sāye o māh-ı şāmī Güni ʿīd olup olur leyle-i Ḳadr aḫşamı		
DĀNİŞĪ (1): Merḥūm Dānişiyyü'l-Ḳāżiyyü'l-Meşhūr be-Süleymānegī-zāde	824	Bilmez ise eyligin ḫāk-i reh-i cānānumuñ Göreyin ṭursun gözine dīde-i giryānumuñ		(?- 969/1562) Süleymânî-zâdelerden Kadı Pîrî Çelebidir. Kayserilidir. Müderrislik görevinde bulunmuştur. Kadılık göreviyle Mısır'a giderken yolda vefat etmiştir. *(İsen 1994: 215, Solmaz 2005: 150; Sungurhan 1994: 64; Sungurhan 1999: 297)*
DERŪNĪ (1): Derūnī-i Ḫˇānende	1405	Ġunc-ı laʿlüñ ġonçe gördükde unutdı nāzişi Şīve-kārum sende ḫatm olmış muḥaṣṣal nāz işi		(? - ?) Manisalıdır. Musiki ilminde şöhret bulmuş, tanburdaki ustalığıyla tanınmıştır. Önce şehzade Mustafa'ya intisab etmiş daha sonra da şehzadeliği sırasında II. Selim'in meclislerinde bulunmuş ancak olumsuz tavırlarıyla şehzadenin gazabına uğramıştır. *(Solmaz 2005: 152; Sungurhan 1994: 65; Sungurhan 1999: 302)*
DEŞTĪ (1)	1212	Gitme gel ġayr ile ey rūḥ-ı revānum Fetḥī Yoluña ola fedā baş ile cānum Fetḥī		Kaynaklarda yer alan bu mahlastaki tek şair, Abdülhay isimli bir şahıstır. Konya'da doğmuştur. Bir dilbere âşık olup mecnun gibi çöllerde dolaştığından bu mahlası almıştır. Konya'da 1041/1631-32 tarihinde vefat etmiştir. Ancak mecmuaya şiirleri alınan Deştî'nin, ölüm tarihi itibarıyla bu şairden farklı birisi olması gerektiğini düşünmekteyiz. *(İpekten 1988: 101)*
DERVĪŞ (5): Dervīş ez-Küttāb-ı Aḥkām, Dervīş Çelebi ez-Küttāb-ı Dīvān	16	Egerçi herkesüñ biz bende-i fermānıyuz cānā Ḥaḳīḳat ḥāle baḳsañ ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā		(? – 1000/1592) İtanbul'da Âşık Paşa mahallesinde doğmuştur. Babası yayabaşıdır. Kurt Efendi'den mülazım olup müderrislik yapmış, vezir Ali Paşa'nın dikkatini çekerek divan kâtibi olmuştur. *(İpekten 1988: 99)*
	742	Fānī cihāna virme göñül kim beḳāsı yoḳ Şol dil-rübāya baġlama dil kim vefāsı yoḳ		
	764	Gün gibi yalabırsın eyā şāhid-i fāyıḳ Dirlerse n'ola sen meh-i raḫşāna lāyıḳ		
	971	Seng-i belāña şol ki ṭutar ser Ḳayacuġum Ser-dār-ı ʿālem olmaġa yarar Ḳayacuġum		
	1237	Rūşen itdi ruḥı şemʿiyle sevād-ı şāmı Diseler ol meh-i bed-mihre revādur Şāmī		
DEVĀMĪ (1): Devāmī-i Dānişmend	471	Biz niyām-ı sīnede şemşīr-i cānān isterüz Pehlevān-ı şāh-ı ʿışḳuz tīġ-i bürrān isterüz		Kaynaklarda bu mahlasta bir şair bulunamamıştır.
EFLĀṬŪN (1): (Bkz. Ḫazānī mad)				
EHLĪ (15): Ehlī-i Muʿīd, Ehlī Çelebiyyü'l-Muʿīd	46	Cennetde idenler gül-i bī-ḫārı temāşā İtmiş gibi kūyında ruḫ-ı yārı temāşā		(?- 1009/1600) Asıl adı Mehmed'dir. Tayyib-zâde namıyla şöhret bulmuştur. Edirne'de müderrisken kadılık görevine geçmiş ve Rodos kadısı iken ölmüştür. *(Sungurhan 1994: 30; Sungurhan 1999: 161; Mehmed Süreyya 1996: C. 2, s. 446)*
	70	ʿAceb mi ḫidmet-i kūyuñ iderse her gedā-meşreb Olur şāhum gedā-yı bī-nevālar pādşā-meşreb		
	90	Ṣafā vü ẕevḳ u şevḳ ol āfet-i devrānuñ olsun hep Belā vü derd ü ġam ben bī-ser ü sāmānuñ olsun hep		
	231	Sīnemi tīġ-i ġamuñ eyledi ṣad-pāre meded Beni öldürdi bu ġam ile baña çāre meded		
	374	Nedür bu ġayrlarla ʿīşler bizden cüdālıḳlar Ḳaçup ʿāşıḳlaruñdan yādlarla āşinālıḳlar		
	444	Bādeye meyl ideli yār-ı perī-peykerümüz Pür ider sāġarını merdüm-i çeşm-i terümüz		
	455	Gezüp Ferhādveş ṭaġlarda Vāmıḳ olduġum bilmez		

		Fünūn-ı ġamda Mecnūna muvāfıḳ olduġum bilmez		
	544	Ey göñül taḥṣīl-i māl içün yiter ġavġāya düş Gel ḥabābāsā hemān cām-ı mey-i ḥamrāya düş		
	595	İder cismümde cān düşnām-ı laʿl-i dil-rübādan ḥaẕ Ḳılurlar rūḥlar ḳabr içre ḫayr olan duʿādan ḫaẕ		
	639	ʿĀşıḳ oldur kim teninde irmeyüp pāyāna dāġ Cismine nār-ı firāḳ ile ser-ā-pā yana dāġ		
	922	ʿIşḳuñ belāsı göñlüme gelmez ne dem benüm Cānumdan eksük olmaz efendi nedem benüm		
	946	Luṭf ile ḫāṭırum yapasın ger Ḳayacuġum Allāh ide seni de muʿammer Ḳayacuġum		
	1007	Ṣafā-yı cām ile ser-mest olup mestāneler dönsün Başına āsyāveş anlaruñ mey-ḫāneler dönsün		
	1225	Seng-i ṭaʿn ile ʿadūlar gerçi yıḳdı ḫānemi Lāyıḳ-ı genc-i viṣāl itdi hele vīrānemi		
	1288	Kime ʿarż ide ruḫ u zülfin o māh-ı Şāmī Rūzı ʿīd ola anuñ leyle-i Ḳadr aḫşamı		
EMĀNĪ (68): Emānī Çelebi, Mevlānā Emānī, Emanī-i Şūm, Emānī-i Dānişmend, Emānī-i Kātib, Emānī-i Kātib-i Pür-Gū Emānī-i Kātib Kāse-līs, Emānī-i Maḍrūb Be-Çūb-ı Cār-ūb	**17**	Şeh-i iḳlīm-i ḥüsnüñ bende-i fermānıyuz cānā Esīr-i bend-i ʿışḳuz ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā		(? - 1000/1591) Kaynaklardaki bu mahlası kullanan iki şair de kâtiplik görevinde bulunmuştur. Bu durum mecmuaya şiirleri alınan şairin hangisi olduğunu tespit etmeyi zorlaştırnaktadır. Ancak 290 ve 921 numaralı şiirlerin birkaç beytinin kaynaklarda örnek metin olarak verilmesiyle konu netleşmiş gibidir. Mecmuaya şiirleri alınan şair, kaynaklarda Emânî-i Sânî olarak kaydedilmiştir. Şairin asıl adı Mustafa'dır. Rusçukludur. Bir eminin oğludur. Kınalızâde Ali Çelebi'nin danişmendi iken bırakıp divan kâtibi olmuştur. Onun bu görevleri de mecmuadaki biyografik bilgilerle örtüşmektedir. Tarih düşürmedeki maharetiyle tanınmıştır. Mecmuanın B nüshasında şairin 1115 numaralı şiirinin başlığının altına farklı bir mürekkep ve kalemle sonradan eklendiği anlaşılan "*Murâd-ı(?) Emânî Kâtibdür*" ifadesi yazılmışdur. Bu kayıt da şairin meslek bilgileriyle örtüşmektedir. *(İsen 1994: 294; Solmaz 2005: 102; Sungurhan 1994: 20; Sungurhan 1999: 140)* 290 ve 921. şiirlerin bazı beyitleri *Ahdî Tezkiresi*'nde Niğbolulu Emani'ye ait örnek olarak gösterilmiştir.
	18	Maḥabbet gülşeninüñ bülbül-i nālānıyuz cānā Ḳad-i şimşāduñuñ biz sāye-i bī-cānıyuz cānā		
	73	Dilerseñ olasın mülk-i beḳāda pādşā-meşreb Yüri dār-ı fenāda olıgör dā'im gedā-meşreb		
	85	Güşād it bāb-ı luṭfuñ şāhlar derbānuñ olsun hep Gedālar pādişāhum bende-i fermānuñ olsun hep		
	163	ʿArż ider rūy-ı münīrin Ḫusrev-i ḫāver ṣabāḥ Āfitābum sen de raḫşān ol yüzüñ göster ṣabāḥ		
	164	ʿArż-ı dīdār eyle cānā gül yüzüñ göster ṣabāḥ Ehl-i ʿışḳa irişür fetḥ ü fütūḥ ekṣer ṣabā		
	192	Hem-dem degüldi daḫı yaşumla şarāb-ı sürḫ Dem laḥm idi şu dem ki cigerle kebāb-ı sürḫ		
	193	Şanma şafaḳda ṭoġdı seḥer āfitāb-ı sürḫ Ol mihr ü meh-cebīn ṭutındı niḳāb-ı sürḫ		
	209	Fürḳat-i dil-dār telḫ ü ṭaʿne-i aġyār telḫ ʿĪş ü nūşum eyledi devrān-ı bī-tekrār telḫ		
	210	Geldi ḫaṭṭuñ didügüm cānā gelür her bār telḫ Ādeme ḥaḳḳ söz gelürmiş ey şeker-güftār telḫ		
	289	Bir gözi şāhīne olmışdur tezerv-i cān şikār Kim ider bir ānda biñ biñ cānı ol fettān şikār		.
	302	ʿIşḳı ol serv-ḳadüñ ʿāşıḳı mümtāz eyler Ādemi kāküli sevdāsı ser-efrāz eyler		
	320	Bend iden cāna zülf ü gīsūdur Beni sevdālara ṣalan budur		
	321	Ḳāmetüñ bir nihāl-i dil-cūdur Eşk-i çeşmüm müdām aḳar ṣudur		
	329	Esīr-i zülfüñ olmaḳ Çīne Ḫāḳān olmadan yegdür Maʿāẕa'llāh ḫaṭādur dehre sulṭān olmadan yegdür		
	330	Yüzüñ gülmek cihānuñ derdi ḫandān olmadan yegdür Ġamuñla aġlamaḳ murġ-ı ḫoş-elḥān olmadan yegdür		
	331	Öpülmek ġonçe-femler nāz-ı cūyān olmadan yegdür Ḳucılmaḳ sīm-tenler pāk-dāmān olmadan yegdür		
	339	O zībā ʿārıż-ı rengīnler ol verd-i ḫod-rūlar Muṭarrā kākül-i müşgīnler ol zülf-i şeb-būlar		
	358	Nedür ey meh cebīnüñde bugün ġāyet ṭarāvet var		

		Seḥerden nūş itmişsin gibi āfet ṣabāḥat var		
	361	Dilā ḳalḳup ḳoparlar serv-ḳāmetlerde niyyet var Yine ḥaşr olmaġ isterler ḳıyāmetden ʿalāmet var		
	366	Nedür şāhum emīrāne revişler mīrzālıḳlar Nedür ol ṭavr-ı şāhāne nedür ol pādşālıḳlar		
	375	Nedür āfet bu istiġnā nedür bu pādşālıḳlar Nedür bu ḫod-nümālıḳlar nedür bu ḫod-sitālıḳlar		
	379	Nedür ol bī-vefālıḳlar nedür ol pür-ṣafālıḳlar Bize bīgānelikler yādlarla āşinālıḳlar		
	467	Ne esīr-i ḫānmānuz biz ne ʿunvān isterüz Gönlümüz egler bir ārām-ı dil ü cān isterüz		
	468	Biz ne Kisrāyuz dilā ne ṭāk u eyvān isterüz Dürd-nūş-ı bezm-i derd[üz] derd-i ḫūbān isterüz		
	525	Ḥalḳa ḥalḳa ol ṣanem zülfin ki pür-çīn eylemiş Naḳş-ı Erjeng ü Nigāristān-ı Māçīn eylemiş		
	526	Ruḫlarında ḫāl-i Hindū gördi gül-çīn eylemiş Ḫaṭ çeküp ḫaṭṭ ile bāġ-ı ḥüsne perçīn eylemiş		
	539	ʿĀlem-i ṣuġrādan el çek Ḳāf-ı istiġnāya düş Mülk-i lāhūta ḳadem baṣ ʿālem-i kübrāya düş		
	540	Bir ṣaçı Leylīye Mecnūn ol dilā ṣaḥrāya düş Vādī-i ʿışḳa sülūk it ʿālem-i uḫrāya düş		
	648	Urdı ḫaṭṭuñ ey yüzi gül bu dil-i sūzāna dāġ Tā ḳıyāmet āteş-i ġamla dilümde yana dāġ		
	667	Ḥālin aġlar ṭapuña şemʿ-i şebistān ṣaf ṣaf Od yaḳar başına ṣan ḫayl-i żaʿīfān ṣaf ṣaf		
	668	Gülşen içre açılur lāle-i Nuʿmān ṣaf ṣaf Çekilür ṣan ʿalem-i şāh-ı şehīdān ṣaf ṣaf		
	684	Fikr-i laʿlüñden ider abdāl her bār ḫavf* Herkese lā-büd muḳarrerdür virür esrār ḫavf		
	694	Key yaraşur saña ey sīm-ten altun üsküf Geymesün başına her E[hri]men-i dūn üsküf		
	738	Dil-i şeydāya incinmek degül cānāneye lāyıḳ Delüye uymamaḳdur ʿāḳıl ü ferzāneye lāyıḳ		
	842	Ḫürrem eyler dil-i pejmürdeleri tāze ġazel Ḫāṣṣa kim dinile ol serv-i ser-efrāza ġazel		
	858	Yilter hevāya ġonçeleri bād muttaṣıl Eyler hezār nāliş ü feryād muttaṣıl		
	859	Cevr ü cefāda ol şeh-i bīdād muttaṣıl Derd ü ġınāda bu dil-i nā-şād muttaṣıl		
	867	Ḥüsnüñ esbābı müretteb ḫaṭ-ı ḫoş-bū da güzel Ey gül-i bāġ-ı cemāl o da güzel bu da güzel		
	872	ʿÖmrüñ ḫayāl-i ḫ̆āb idügin bilen ehl-i dil Eşkāl-i dehri ḳıldı taṣavvur ḫayāl-i ẓıll		
	905	Ḫāṭṭı belürdi gül yüzinüñ sebzezāra gel Ey dil hezār iseñ demidür başla zāra gel		
	919	Hem-rāhum olsa himmet-i şāh-ı ḥarem benüm Cevlāngehüm olurdı feżā-yı İrem benüm		
	920	Ṭāḳ itdi ṭāḳatüm bu cefā vü sitem benüm Ḳaddüm ḫam itdi bār-ı firāḳ u elem benüm		
	930	Ey serv-i nāz şūḫ-ı semen-ber Ḳayacuġum Ey ṭıfl-ı nev-resīde gül-i ter Ḳayacuġum		
	931	Ey bāġ-ı ḥüsne serv-i şanevber Ḳayacuġum Bālā bülend ü ḳāmeti ʿarʿar Ḳayacuġum		
	932	Ey laʿl-i nābı ḳand-ı mükerrer Ḳayacuġum		

		Şīrīn-zebān sözleri sükker Ḳayacuġum		
	933	Ey laʿl-i nābı cāna ber-ā-ber Ḳayacuġum Deyr-i cihānda rūḥ-ı muṣavver Ḳayacuġum		
	958	Seng-i ġamuñ yimiş gibi beñzer Ḳayacuġum Ṭūbā daḫı felekde nigūn-ser Ḳayacuġum		
	959	Uyma raḳīb-i kelbe söz urur Ḳayacuġum Aġyārı ṭaşa ṭut gele yek-ser Ḳayacuġum		
	994	Ḳāmetüñ gibi çemende idemez kimse ḫırām N'eylesün rūḥ-ı revān serv-i çemān olduġıçün		
	1004	Niçe bir bezm-i ġamda sāḳiyā mestāneler dönsün Ṭoluyı şöyle yaġdur kim ser-i peymāneler dönsün		
	1006	Be sāḳī bezm-i ġamda niçe bir peymāneler dönsün Demidür mest olup şimden girü mestāneler dönsün		
	1047	ʿUşşāḳ ider nevālar ol gül-ʿiẕāra ḳarşu Cūş u ḫurūşa başlar herkes bahāra ḳarşu		
	1048	İçsem n'ola ṭolular ol gül-ʿiẕāra ḳarşu Yaġar ṭolu muḳarrer evvel bahāra ḳarşu		
	1080	Perde inmişdür diyü cām-ı şarābuñ ʿaynına Aġlayu aġlayu aḳ düşdi ḥabābuñ ʿaynına		
	1114	Bulmış idi Leylīsini Mecnūn dil içinde Ad idi hemān Leylīye meyli il içinde		
	1152	Aġyār-ı nā-terāşuñ gelmiş gibi terāşı Hāle gibi ṭolanur ol māh-ı ser-terāşı		
	1164	Tenümde dāġ-ı ʿışḳı şāḥib-i *levlāk* yandurdı Beni ʿışḳ āteşine ḥaḳ budur kim pāk yandurdı		
	1174	Çeküp el mā-sivādan terk-i dünyā itseñ olmaz mı Ḳoyup dünyā hevāsın meyl-i ʿuḳbā itseñ olmaz mı		
	1175	Dil-i pür-derdüme meyl ü muḥāba itseñ olmaz mı Ḳadem-rence ḳılup göñlüm tesellā itseñ olmaz mı		
	1182	Gelüp bīmāruñı gāhī tesellā itseñ olmaz mı Ṭabībüm ḫaste-i hecre müdāvā itseñ olmaz mı		
	1185	Gel ey cān sīneye gül-geşt-i ṣaḥrā itseñ olmaz mı Yaşum ṭutdı cihānı seyr-i deryā itseñ olmaz mı		
	1186	Dilā ol kākül-i zībāyı meʾvā itseñ olmaz mı Be miskīn meskenüñ aʿlādan aʿlā itseñ olmaz mı		
	1193	İşlemez oldı dilā ʿişret ü dem kūşeleri Gitdi bu ʿaṣrda ḳalmadı kerem kūşeleri		
	1209	Açma rāz-ı lebüñ ey ġonçe-dehānum Fetḥī Ḳılma şerḥ-i bilüñ ey mūy-ı miyānum Fetḥī		
	1297	Niçe mümtedd ola bu şām-ı ġamuñ aḫşamı Gün yüzüñ seyr idelüm bir gün a māhum Şāmī		
	1298	Niçe bir şām-ı firāḳuñda ġamuñ aḫşamı Vaḳtidür ṣubḥ-ı viṣālüñ gel a māhum Şāmī		
	1415	Āteş urdı ḫırmen-i cāna olaldan nāz işi Dāne-i ʿömri düketdi sūziş ile nāzişi		
EMĪNĪ (4): Emīnī Beg	**513**	Ey meh kemāl saña bu ḫüsn ü cemāl bes Eglence ben ḥaḳīre ümīd ü viṣāl bes		(? – 1008/1599) Kaynaklarda bu mahlasta üç şair bulunmaktadır. Mecmuaya şiirleri alınan Emînî'nin, yaşadığı dönem itibarıyla, bunlardan Mehmed Emin Beg olduğu düşünülmektedir. Kâğıt Emini Hızır Çelebi'nin oğludur. İstanbulludur. Sipahidir. Eyüp'te medfundur. Şiirlerinde Sâ'î mahlasını da kullanmıştır. *(Mehmed Süreyya 1996: c. 2, s. 480; Sungurhan 1994: 20; Sungurhan 1999: 141; Tuman 2001: C.*
	691	Meclise geldi sīne dögüp āh u zāra def Dil-dāde gibi derd ile bir gül-ʿiẕāra def		
	891	Ey serv-i ḫoş-ḫırām ṣalın sebzezāra gel Her dem bahār iseñ n'ola seyr-i bahāra gel		
	1426	Üftādeñem esirge didüm çāre ḳılmadı Ol cān ṭabībi derd-i dilüm gitdi bilmedi		

				1, md: 259)
EMĪR (2): Ḳāżī Emīr, Ḳāżī Emīr Eyyūbī	**188**	Bezme viren bu şevḳi degüldür şarāb-ı sürḫ Ḫum maşrıḳından itdi ṭulūʿ āfitāb-ı sürḫ		(? – 1035/1625) Adı Seyyid Mehmed'dir. Seyyid İslam'ın oğludur. İstanbulludur, Eyüp'te sakindir. Mülazım ve kadılık görevlerinde bulunmuştur. Divanı vardır. *(Sungurhan 1994: 25; Sungurhan 1999: 153)*
	978	Ey ḫāk-i pāyı ṭālibe cevher Ḳayacuġum İksīr-i ʿışḳuñ itdi ruḫum zer Ḳayacuġum		
EMĪRĪ (4): Emīrī-i Dānişmend(3), Emīrī -i Edirnevī(1)	**248**	Nāzenīnüm saña gerçi şeh-i ḫūbān dirler Mıṣr-ı ḥüsn içre bugün Yūsuf-ı Kenʿān dirler		(? – 988/1580) Asıl adı Mehmed'dir. Edirnelidir. Ahur Emiri Hasan'ın oğlu, Hâşimî'nin yeğeni, Şair Muhtârî'nin kardeşidir. Mısır'da önce divan kâtibi, sonra muhasebeci olmuş ve Mısır'da ölmüştür. *(İpekten 1998: 112)*
	382	Sünbüldeki ṣorarsañ eger reng ü bū nedür Bu sebz ü ḫaṭṭuñ aña efendi nümünedür		
	829	Lāle gibi yandurdı ruḫ-ı āli Ḥüseynüñ Dāġ urmadadur sīneme her ḫāli Ḥüseynüñ		
	1306	Āh-ı serd eyler ʿadū sīneme gelsün Şāmī Seyr-i germ-ābe olur olsa şitā hengāmı		
EMRĪ (3): Emrī-i Edirnevī, Emrī-i Edirnevī Neḳḳāre-zen Yillü Burġuz	**528**	Cevher-i ʿışḳuñ dilümde var iken şemşīrveş Ey kemān-ebrū neden yabāna atmaḳ tīrveş	G 223	(? – 983/1575) Adı Emrullâh'tır. Edirnelidir. Kadılık ve mütevellilik görevlerinde bulunmuştur. İnce ve orjinal hayâllerle örülmüş şiirleriyle, muamma ve tarihleriyle tanınmıştır. *(Saraç 2004: 1-4; Sungurhan 1994: 21; Sungurhan 1999: 142)*
	813	Ḳorḳum oldur ḳana yur peykānını cānānumuñ Ḳan bürimişdür gözini zaḫm-ı ḫūn-efşānumuñ	G 264	
	885	Cūy oldı āb-ı dīde leb-i cūy-bāra gel Dīdār ʿāşıḳıdur esirge kenāra gel	G 300	
ESĪRĪ (1): Esīrī ez-Sipāhiyān-ı Mıṣr	**1253**	Ḳadr olur ʿīd ile şol ḫaste-dilüñ eyyāmı Geçüre Şāmī ile ṣubḥa degin aḫşamı		(? – 1000/1591) Asıl adı Mehmed Yûsuf'tur. Düşmalara esir düştüğü için Esîrî mahlasını almıştır. Esaretten kurtulduktan sonra Eğriboz'un Kızılhisar kasabasında ömrünü geçirmiştir. *(Sungurhan 1999: 134; Tuman 2001: C. 1, md: 184)*
FA'İZĪ (1): Fā'izī Çelebi	**80**	Cem gidüp bezm-i cihān içre ḳodı cām-ı şarāb Ġarḳ olup baḥr-ı fenāya ḳaldı andan bir ḥabāb		Mecmuaya sonradan giren şairlerdendir. Bu şekilde zaman sınırlaması ortadan kalktığı için şairin kimliği tespit edilememiştir.
FĀNĪ (4): Fānī-i Cüz'-ḫ ʿān, Fānī-i Dervīş, Mevlānā Fānī-i Dervīş, Fānī-i Faḳīr ez-Ehl-i Cihāt	**268**	Ayaġuñ ṭopraġına kuḥl-i Ṣıfahān dirler Dīde-i cāna meded ḳıl anı dermān dirler		Kaynaklarda yer alan bu mahlastaki şairlerden mecmuadaki tanımlamalara uyan Filibeli Fânî'dir. Asıl adı İsa'dır. İsa Hoca sanıyla tanınır. Hattattır. Derviş olup ömrünü seyahatlerle geçirmiştir. Irak ve İran seyahati sırasında Ahdî ile tanışıp dost olmuştur. *(İpekten 1998: 127)*
	638	ʿIşḳuña çün ben ezel bezminde yaḳdum cāna dāġ Yaḳmazam bīhūde ġayrılar gibi mestāne dāġ		
	914	Göñlümde itse yir n'ola āzürde ġam benüm Duymış durur mizācumı derd ü elem benüm		
	1086	Dīde-i sāḳī görindükçe ḥabābuñ ʿaynına Gözleri pür ḫūn olup döner şarābuñ ʿaynına		
FAŻLĪ	**1041**	Buldum şaçıldı Leyletü'l-İsrā ḫaberlerin Şordum bilede muʿciz-i [i]ḥyā ḫaberlerin		Mecmuaya sonradan giren şairlerdendir. Bu şekilde zaman sınırlaması ortadan kalktığı için şairin kimliği tespit edilememiştir.
FENĀYĪ (2): Fenāyī-i Dervīş, Mevlānā Fenāyī-i Sāde-gū	**792**	Çeşm-i ḫūn-bārumla kūyuñ lālezār itsem gerek Lāleveş dāġ-ı derūnum āşikār itsem gerek		Eserin yazıldığı dönem itibarıyla Manisalı Fenâyî olmalıdır. Ahdî Tezkiresi'ndeki "fakr u fena semtine salik" ifadesi mecmuadaki Derviş tanımlamasıyla örtüşmektedir. Manisa'da doğmuş İstanbul'da yetişmiştir. *(İpekten 1998: 137; Solmaz 2005: 253)*
	1109	Pārelendi döndi dil dūde kebābuñ ʿaynına Beñzedi yaşum o dem sāḳī şarābuñ ʿaynına		
FERDĪ (2): Ferdī-i ʿAcem	**605**	Añup dil ḳaddin eyler vaṣf-ı rūy-ı dil-rübādan ḥaẓ İder elbette mevzūn-fehm olan rengīn-edādan ḥaẓ		(? - ?) Erdebillidir. Acem Ferdî diye tanınmıştır. *(Solmaz 2005: 250; Tuman 2001: C. 2, s. 766, md: 3228)*
	1366	Kimde bir gün varup aḫşamlar o māh-ı Şāmī Gündüzi ʿīd olup Ḳadr olur bayramı		
FETTĀḤ (1): Fettāḥ Çelebiyyü'l-Müderris	**1269**	Nesini medḥ idelüm bir delü g.tdür Şāmī Uşlu īsāḳ elümüzden ḳomayalum a.ı		(? - ?) Kaynaklarda yer alan tek Fettâh hakkındaki yegâne bilgi Nûh Beyzâde sanıyla tanınmış olduğudur. (Kılıç 2005: 126; *Tuman 2001, C. 2, s. 751, md. 3173)*

FEVRĪ (7): Fevrī Efendi, Fevriyyü'l-Müderris, Fevrī Efendiyyü'l-Müderris	**502**	Ölse de ḫastesi üstine ṭabībüm varamaz Nice varsun ki bilür ādeme eylik yaramaz		(? – 1571) Buradaki Fevrî'nin kaynaklardaki aynı mahlaslı iki şairden, 872. şiirinden örnek beyitleri tezkirelere girmiş olan Kulaslılı Fevrî olduğu anlaşılmaktadır. Asıl adı Ahmed'dir. Devşirmedir. Monla Bûstân Çelebi'nin danişmedidir. Edirne ve İstanbul'da müderrislik yapmıştır. Şam'da ölmüştür. Divanı vardır. *(Sungurhan 1994: 153; Sungurhan 1999: 647)*
	549	Ter ṭutup ḥammāmda nāzük tenin dil-ber yumış Cism-i pāki yunsa yunmış yunmasa gerçi gümiş		
	657	Kūy-ı dil-dārda ʿuşşāḳ-ı firāvān ṣaf ṣaf Şāh dīvānı durur kim ṭurur aʿyān ṣaf ṣaf		
	871	Cism-i nizārum ile görüp sāyem ehl-i dil Didi ten-i żaʿīf ü naḥīfe ḫayāl-i zıll		
	1120	Cān gibi nihāndur ġam-ı laʿlüñ dil içinde Bilsem ya nedür bu didiḳodı il içinde		
	1121	Deryā-yı felek ʿışḳ ile memlū dil içinde Bir ḳaṭreye beñzer yem-i bī-sāḥil içinde		
	1217	Cevr ile yıḳduñ dilüm virdüñ ḫarāba ḫānemi Yapmaduñ luṭfuñla bir kez ḫāṭır-ı vīrānemi		
FEYZĪ (2)	**425**	Jāle ile ṣubḥ-dem pür olan ṣanma lāledür Sāḳī-i żaʿ elinde marżaʿ-ı piyāledür*		Şiiri mecmuanın İ nüshasında sayfa kenarına yazılmış Feyzî, esere sonradan girmiştir. Bu şekilde zaman sınırlaması ortadan kalktığı için şairin kimliğini tespit edilememiştir.
	438	Baḳ rūy-ı yāra mihr-i münevver degül midür Mirʾāt-ı ṣunʿ-ı Ḥālıḳ-ı ekber degül midür		
FİRĀḲĪ (1)	**1334**	Ṣubḥ-ı ʿömrüñ ki ecel irdügi demdür şāmı Çünki gün gicelidür irdi bilüñ aḫşamı		Mecmuaya sonradan giren şairlerdendir. Bu şekilde zaman sınırlaması ortadan kalktığı için şairin Acem asıllı Kütahya doğmuş 908/1580 yılında ölmüş mutasavvıf Firâkî ile Yazıcı sanıyla tanınan 1155/1742 yılında ölmüş Mevlevî Firâkî'den hangisi olduğu tespit edilememiştir.
FİRDEVSĪ (3): Firdevsī-i Dānişmend, Merḥūm Firdevsī	**583**	Āh kim herkesle eyler ol perīşān iḫtilāṭ Ḫūblar n'olaydı olmasa perīşān iḫtilāṭ		(? – 1563-64) Mora'nın Mizestire/Manastır isimli bir kasabasındandır. Eğitim görüp mülazım olduktan sonra kadılık yapmıştır. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 2, s. 537; Sungurhan 1994: 144; Sungurhan 1999: 623; Tuman 2001: C. 2, s.764, md.3221)*
	598	N'ola ger eylesem düşnām-ı laʿl-i cān-fezādan ḥaẓ Diye bi'llāhi kim itmez cihān içre duʿādan ḥaẓ		
	616	Görüp kemāl-i ḥüsni eyā māh sende şemʿ Barmaḳla gösterür seni her encümende şemʿ		
FĪRŪZ (1)	**1234**	Ol meh-i burc-ı bahā k'ismine dirler Şāmī Gün yüzini görenüñ gündüz olur aḫşamı		Kaynaklarda bu mahlasta bir şair bulunmamaktadır. Esere sonradan girmiş şairlerdendir.
FUŻŪLĪ (1): Fużūlī-i Ḥillevī	**567**	Zihī cevāhir-i iḥsān-ı ʿāma maʿden-i ḫāṣ Dür-i şefāʿat içün baḥr-ı raḥmete ġavvāṣ	G 137	(? – 963/1555-56) Hille müftüsü Süleyman Efendi'nin oğludur. Bağdatlıdır. Türk edebiyatının en tanınmış isimlerinden biridir. Hamse sahibidir. Türkçe, Arapça, Farsça divanları vardır.
FÜRŪĠĪ (7): Fürūġī-i Bursevī Fürūġī-i Dānişmend	**75**	Maḥabbet cāmını nūş idüp ol ehl-i ṣafā-meşreb Ḫarābāt ehline ṭaʿn itme ey ehl-i riyā-meşreb		(? – 1022/1613) Asıl adı Ahmed'dir. Ağazâde'den mülazım olmuştur. Bursalıdır. Kadılık yapmıştır. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 2, s. 540; Sungurhan 1999: 623; Tuman 2001: C. 2, s.766, md.3229)*
	98	Şehā ʿizz ü saʿādet sen şeh-i ḫūbānuñ olsun hep Ḳapuñda pādişāhlar bende-i fermānuñ olsun hep		
	135	Ḫaṭuñdur nūr-ı dīdem dīde giryān olmaġa bāʿiṣ Ebrdür nitekim her demde bārān olmaġa bāʿiṣ		
	509	Sīm-i sirişk-i ʿāşıḳa māl ü menāl bes Dūd-ı dilinden egnine bir ḳara şāl bes		
	575	Ruḫuñda zülf-i dü-tādan müyesser olsa ḫalāṣ Bu muḫliṣüñ gice gündüz oḳurdı yüz İḫlāṣ		
	602	İdersem n'ola her dem būs-ı laʿl-i dil-rübādan ḥaẓ Yine ehl-i dil olanlar ider cām-ı ṣafādan ḥaẓ		
	1037	Başumdan ʿaḳl u dil gitsün ṣabırla ḫaste cān ḳalsun Benümle seyr-i cānāna giden gitsün ḳalan ḳalsun		
	398	Vaṣl-ı dil-ber ki dinür ortada bir lāf mıdur		Mecmuaya şiirleri alınan Fütûhî, kaynaklarda

FÜTŪḤĪ (3): Fütūḥī-i İmām		Dā᾽imā vaʿdeleri bunlaruñ iḫlāf mıdur		geçen Edirneli Abdülazîz/Hüseyin Fütûhî'den başka bir şair olmalıdır. Zira mezkûr şairin divanında, mecmuadaki beyitlerin hiçbirisi yer almamaktadır (bkz. *Tökel 1993*). Buradan hareketle söz konusu Fütûhî'nin, Kanunî dönemi şairlerinden İstanbullu Hüseyin Fütûhî olma ihtimali vardır.
	906	Ey dil ṣafā dilerseñ eger kūy-ı yāra gel Bāb-ı ḥarīm-i Kaʿbe-i raḥmet-medāra gel		
	1254	Geşt idenler Ḥalebi Mıṣrı Ḥicāzı Şāmı Görmedi ḥüsn ü leṭāfetde miṣālüñ Şāmī		
ĠANĪ (1): Ġanī Çelebi Müderris	**1012**	Ḫadd-i gülgūnuñ bahār-ı ʿömrüme verd isterin Sensüzin berg-i ḫazān gibi yüzüm zerd isterin		(? – 995/1586-87) Asıl adı Abdülganî'dir. Bolu-Gerede'dendir. Babası Emîr Şâh'tır. Çivizâde'den mülazım olup müderrislik yapmış daha sonra Şam, Kahire ve İstanbul'da kadılık görevlerinde bulunmuştur. Daha sonra kazasker olmuştur. Bursa'da ölmüştür. *(Solmaz 2005: 66; Sungurhan 1994: 141; Sungurhan 1999: 611)*
ĠARAMĪ (1): Ġarāmiyyü'l-Ḳāżī	**1276**	Ḥüsn-i Yūsuf ile şol şāmelü ḫoş-ḫū Şāmī Ṭutdı Tebrīz ü Ṣıfahānla Rūmı Şāmı		[? – 16. yy.(III. Murad devri (1574-1595) ortaları)] Asıl adı Mehmed'dir. Karaferyelidir. Kadılık görevlerinde bulunmuştur. Musikişinas ve remmâldir. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 2, s. 545; Solmaz 2005: 66; Sungurhan 1994: 137; Sungurhan 1999: 596; Tuman 2001: C. 2, s.726, md.3070)*
ĠAYRETĪ (2): Ġayretī Beg	**1247**	Gel e iñletme çü bülbül dil-i bī-ārāmı Gel açıl gül gibi ey ġonçe-dehānum Şāmī		(? – 950/1543-44) Asıl adı Mehmed'dir. Babası Ulama Paşazâde İskender Beg'dir. Zeamet sahibidir. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 2, s. 546; Solmaz 2005: 66; Sungurhan 1999: 616; Tuman 2001: C. 2, s.736, md.3107)*
	1248	Her kimüñ menziline varsa o māhum Şāmī ʿĪd olur rūzı anuñ Ḳadre irür aḫşamı		
ĠINĀYĪ (4): Ġınāyī [Çeleb]i ez-Küttāb-ı Dīvān, Ġınāyī-i Köhne Dünbek, Ġınāyī Çelebi-i Keçel, Ġınāyī Çelebi-i Keçel-ser	**333**	Ġamuñla nālişüm vaṣluñla ḫandān olmadan yegdür Senüñ derdüñ dil-i bīmāra dermān olmadan yegdür		(? – III. Murad devri (1574-1595) ortaları) Asıl adı Ali'dir. İstanbullu'dur. Önce Piyâle Paşa'nın divan kâtibi daha sonra da divan-ı hümâyûn kâtibi olmuştur. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 2, s. 548; Solmaz 2005: 240; Sungurhan 1994: 142; Sungurhan 1999: 615; Tuman 2001: C. 2, s.733, md.3094)*
	700	Olalı zülf-i dil-āvīzüñe meftūn üsküf Çihresin eyledi zerd ey ruḫı gülgün üsküf		
	757	Yoluñda şehā ben olayın ʿāşıḳ-ı sādıḳ Sen eyle baña her ne ise şānuña lāyıḳ		
	1251	Rūze-i hecrüñi çekdük idelüm bayramı Görin ay iki gözüm ḳaşı hilālüm Şāmī		
ĠIYĀŞĪ (37): Ġıyāşī-i Cellāḳ, Ġıyāşī-i Maṣlaḥat-Güẕār, Mevlānā Ġıyāşī, Mevlānā Ġıyāşī-i Cellāḳ	**12**	Bu gün bir şāh-ı ḫüsnüñ bende-i fermānıyuz cānā Gedā-yı ʿışḳuñ olduḳ ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā		Kaynaklarda geçen üç Gıyâsî'den yaşadığı dönem itibarıyla mecmuaya girmesi en muhtemel şair, sahaf Gıyâsî'dir. İstanbulludur. *(Tuman 2001: C. 2, s.735, md.3103)*
	13	Bugün sen Yūsuf-ı ḫüsnüñ ḳulı ḳurbānıyuz cānā ʿAzīz-i Mıṣr-ı ʿizzet ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā		
	50	Her laḥẓa idersem n'ola dil-dārı temāşā Ehl-i naẓaruñ her dem olur kārı temāşā		
	71	İçüp cām-ı şarāb-ı ʿışḳı rindān-ı gedā-meşreb Geçüp Cem taḫtına her biri olmış pādşā-meşreb		
	96	Melāḥat illeri sen şāh-ı ʿālī-şānuñ olsun hep Belā vādīleri ben bī-ser ü sāmānuñ olsun hep		
	120	Raḳībe vaṣl-ı cānān oldı ḫandān olmaġa bāʿiş Baña bilsem nedür her laḥẓa giryān olmaġa bāʿiş		
	143	Oḳıdum vaṣf-ı dehānın yüzüme baḳmadı hīç Didi ol lebleri ḳandum yüri var ez ṣuyın iç		
	261	Būse-i laʿlüñ içün pādişehüm cān dirler Leb-i cān-baḫşuñ içün ʿĪsī-i devrān dirler		
	272	Ruḫ-ı zībāñı görüp āyīne-i cān dirler Seyr idüp ġabġabuñı sīb-i Ṣıfahān dirler		
	287	Ḳıldı cān murġın hümā-yı kākül-i cānān şikār N'ola dirsem aña ben de şāh-bāz-ı cān-şikār		

	298	Ḳaçan ol şūḫ lebin cām ile hem-rāz eyler Beni bezm içre ney-i nāleye dem-sāz eyler		
	308	Beni yaḳan o ḫāl-i ḫoş-būdur Nāfe baġrını ḫūn iden budur		
	360	Ḥarīm-i Kaʿbe-i kūyına cānānuñ ʿazīmet var Ṣafā vü ẕevḳ ü şevḳ ile göñülde ḥacca niyyet var		
	384	Baḳdum dehān-ı ġonçeye didüm ki bu nedür Ol ġonçe didi laʿl-i lebümden nümūnedür		
	414	Naḳş-ı ruḫuñ görüp büt-i Ferḫāra kim baḳar Rūyuñ yanında ṣūret-i dīvāra kim baḳar		
	456	O gül dāġ-ı ġamından baġrı yanıḳ olduġum bilmez Yaşumdan lāleveş ḳana boyanıḳ olduġum bilmez		
	478	Ṣūḫ u ṭannāz u füsūn-sāz ki dirler o bizüz Ehl-i dil şāʿir-i mümtāz ki dirler o bizüz		
	535	ʿĀşıḳ-ı āvāre ol bir kāküli Leylāya düş Nāḳa gibi ey göñül Mecnūn olup ṣaḥrāya düş		
	631	Sāʿidi üzre yaḳar gördüm yine cānāne dāġ Bende yaḳdum germ olup bu sīne-i sūzāna dāġ		
	669	Seyr ider gelüp zümre-i ḫūbān ṣaf ṣaf* Güyiyā ḳarşu ṭurur Yūsufa iḫvān ṣaf ṣaf		
	699	Geydi ol meh başına gün gibi altun üsküf Ḳıldı ʿışḳ ehlini başdan yine meftūn üsküf		
	729	Maḥabbet şemʿine yansam bu ben pervāneye lāyıḳ Ḫarāb-ı genc-i ʿışḳ olsa dil-i vīrāneye lāyıḳ		
	741	Derdā belā-yı zülf-i nigāruñ devāsı yoḳ Günden güne ziyāde olur intihāsı yoḳ		
	751	Derdā belā-yı miḥnet-i ʿışḳuñ devāsı yoḳ Günden güne ziyāde olur intihāsı yoḳ		
	849	Yazdı gül-berg-i ruḫuñ üzre ḫaṭuñ tāze ġazel Ehl-i diller yiridür ger oḳıya yaza ġazel		
	854	Aġyāra oldı ol şeh-i bī-dād muttaṣıl Ayrıldı benden eylemedi yād muttaṣıl		
	900	Seyr it sirişkümi ṭaraf-ı cūy-bāra gel Gitme yabana ey boyı servüm kenāra gel		
	925	Ḳaddüm kepāde ḳıldı ol ebrū-yı ḫam benüm Bükdi bilümi bār-ı belā-yı elem benüm		
	947	Ey ṭaş baġırlu şūḫ u sitemger Ḳayacuġum V'ey laʿl-i nābı ḫātem-i gevher Ḳayacuġum		
	1008	Sürilsün ṣaġlu ṣollu sāḳiyā peymāneler dönsün Semāʿ-ı raḳṣa girsün şevḳ ile mestāneler dönsün		
	1051	Āh eylesem ʿaceb mi ḫaṭṭ-ı nigāra ḳarşu Sünbül hevālar olur evvel bahāra ḳarşu		
	1108	Beñzeyelden ḳand-ı laʿlüñ şehd-i nābuñ ʿaynına Döndi ḫālüñ anda bir müşgīn zübābuñ ʿaynına		
	1157	Bir ḫūb-ı ser-terāşa ser-cümle egdi başı Erbāb-ı ehl-i ʿışḳuñ geldi gibi terāşı		
	1210	Sīneme yara çeküp şāh-ı cihānum Fetḥī Açdı şemşīri ile kişver-i cānum Fetḥī		
	1347	Şeref-i ʿīd-i ruḫuñla idelüm bayramı Göster ebrūlaruñ ey ḳaşı hilālüm Şāmī		
	1348	Şemʿ-i kāfūrī durur şanki o sīm-endāmı Şuʿlesidür anuñ üstinde ruḫ-ı gül-fāmı		
	1400	Ḫilʿat-i ḥüsni geyüp tāc itdi ol şeh nāzişi Başa çıḳdı şimdilik devrinde anuñ nāz işi		

ĠUBĀRĪ (3): Ġubārī-i Terzīḳ-Gūy, Terzīḳ-Gūy Ġubārī-i Ḳoca, Zevāʾid-Gūy Ġubārī-i Köhne-i Rūzgār Mecmuanın B nüshasında 2b'nin kenarında "*Ġubārī 982'de fevt olmışdur*" şeklinde bir kayıt vardır.	**7**	Egerçi şāh-ı ʿışḳuñ bende-i fermānıyuz cānā Velīkin devletinde ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā		(? – 982/1574) Asıl adı Abdurrahman'dır Akşehirlidir. Şehzade Bâyezid'e nedim, oğlu Orhan Bey'e muallim olmuş, Mekke kadısı olarak görev yaparken vefat etmiştir. Nakşibendî tarikatına mensuptur. Sürûrî ile karşılıklı latifeleri vardır. Kaynaklar onun şiirdeki başarısından övgüyle söz etmişlerdir. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 2, s. 549; Solmaz 2005: 237; Sungurhan 1994: 135; Sungurhan 1999: 590; Tuman 2001: C. 2, s.725, md.3066)*
	875	Zülfüñ şebinde gördi ḫayālüm bir ehl-i dil Bī-ḳīl ü ḳāl didi budur pes ḫayāl-i ẓıll		
	1070	Baḳmaġa pīr-i muġān her dem şarābuñ ʿaynına Cāmdan ʿaynek ider gördüm ḥabābuñ ʿaynına	HÇ, s.129; Ahdî, s. 238	
ḪĀCĪ (1): Ḫācī-i Ḫırsuz-ı Maşlūb	**1380**	Geldi bir ṣūret-i zībā ile Rūma Şāmī Vechi var cümle cihān içre ṭolarsa nāmı		Kaynaklarda mecmuanın tertip edildiği dönemde yaşamış bu mahlasta bir şair bulunmamaktadır.
ḪAKİMĪ (1): Ḥākimī-i Dānişmend	**1359**	Vaşluña irmedin öldürme beni ā Şāmī Luṭf u iḥsān u kerem ḳıl göreyin bayramı		Kaynaklardaki 1058/1648 yılında ölen Edirneli Çukacızade Ahmed Bey'in oğlu kadı Hakîmî ve Kazvinli olup Şah İsmail'den kaçıp Diyarbakır'a gelen ve burada müderrislik yapan Hakîmî'den hangisinin şiiri mecmuaya alınan şair olduğu tespit edilememiştir.
ḪĀLETĪ (9): Ḫāletī-i Yeñiçeri	**128**	Ḫayāl-i zülfüñ eşk-i çeşm-i giryān olmaġa bāʿiş Ṣadefde ebr-i nīsān dürr-i ġalṭān olmaġa bāʿiş		(? – 1002/1594 ya da 1012/1603) Asıl adı Mehmed'dir. Tireli ya da Niğdelidir. Sipahi şairlerdendir. İstanbul'da ölmüştür. *(İpekten 1998: 174)*
	169	ʿĀrıż-ı pāḳīzesine urdı ṣu dil-ber ṣabāḥ Şeb-nem ile oldı ter gūyā ki verd-i ter ṣabāḥ		
	206	Cūş ider dil dökse ger yaş dīde-i ḫūn-bār telḫ Ḥāletī efzūn olur olsa mey-i ḫammār telḫ		
	571	Dilā o çāh-ı ẕeḳandan ümīd itme ḫalāṣ Ki yazdı çevresine ḫaṭṭı Lāt-ı Çīn menāṣ		
	643	Sāʿidine yaḳdı mestāne gice cānāne dāġ Fi'l-meṣel şāḫ üzre döndi bir gül-i ḫandāna dāġ		
	856	Şimşādveş nihālüñ ola şād muttaṣıl Ser-sebz ola çü ʿarʿar-ı āzād muttaṣıl		
	901	Ey ʿāşıḳ ʿarż-ı ḥāle ser-i kūy-ı yāra gel Mānend-i dād-ḫˇāh-ı reh-i şehriyāra gel		
	986	Vir ḫalḳa-i bütāna gelüp fer Ḳayacuġum Ḫātem bulur nigīn ile zīver Ḳayacuġum		
	1262	Tīġ-i Şāmī mi degül ġamzelerüñ āşāmı Yā n'idersin ṭaḳınup ḫancer-i ḫūn-āşāmı		
ḪĀLĪ (3): Ḫālī Beg Pīr	**1246**	Ḥüsn ile şöhre olup Rūma gelelden Şāmī Hep ḫarāb itmededür reşk ile Mıṣr u Şāmı		Mecmuaya şiirleri alınan Hâlî'nin kaynaklardaki beş muhtemel şairden hangisi olduğu tespit edilememiştir.
	1409	Gerçi kim cānānenüñ mümtāzı eyler nāzişi ʿArṣa-i ʿışḳ içre cānlar virmedür ser-bāz işi		
	1410	Cāna rāḥat mı degül bi'llāhi yāruñ nāzişi Hep terāḳīḳī itmede gitdükçe anuñ nāz işi		
ḪAMĪDĪ (8): Ḥamīdī Beg Silaḥ-dār, Ḥamīdī Beg ez-Silaḥ-dārān	**30**	Gel eyleyelüm laʿl-i leb-i yārı temāşā Hem cāna ṣafālar vire hem bārı temāşā		(? - ?) İstanbulludur. Silahdar bölüğündendir. İyi bir şair olmak hevesiyle gece gündüz şöhretli şairleri taklit eder. *(Solmaz 2005: 137; Tuman 2001: C. 1, s. 230, md.955)*
	112	Cemālüñdür gül-i gülzāra ḫandān olmaġa bāʿiş Celālüñdür hezār-ı zāra nālān olmaġa bāʿiş		
	250	Leb-i cān-baḫşuñ içün ʿİsī-i devrān dirler Ḫātem-i laʿlüñ içün mühr-i Süleymān dirler		
	454	Dirīġā ḥüsnine dil-dār ʿāşıḳ olduġum bilmez Dürūġ añlar beni ol yār ṣādıḳ olduġum bilmez		
	637	Sāʿidümde dāġum üzre yaḳduġı cānāne dāġ Baña bir ḳatmer ḳaranfül oldı ol cānāne dāġ		

	763	Āyīne-i devrāna baḳup çeşmüme ʿāşıḳ Bir mihr-i münevver gibi görindi Yalabıḳ		
	861	Dil ʿandelībi itmede feryād muttaşıl Güş eyleyüp o ġonçe olur şād muttaşıl		
	1189	Dostum Kaʿbe-i kūyuñda ḥarem kūşeleri Görinür gözlerüme bāġ-ı İrem kūşeleri		
ḪANDĀNĪ (3): Yeñiçeri Ḫandānī-i Müstaʿmel, Ḫandānī-i Yeñiçeri Müstaʿmel-i Taḫte'l-Ḳalʿa, Ḫandānī-i Yeñiçeri Müşterī-Güẕār-ı Taḫte'l-Ḳalʿa	**258**	Mehter-i encüme kim mihr-i dıraḫşān dirler Āfitābum saña da āfet-i devrān dirler		Kaynaklarda yalnızca bir Handânî yer almaktadır. Onunla ilgili kaydı da ancak Tuhfe-i Nailî'de bulmak mümkündür. Bu kayıtta da sadece şairin kaynaklarda yer almadığı ve divanının tetkikinden 1001/1592-93 tarihinde hayatta olduğu bilgisini verilmiştir. *(Tuman 2001, C. 1, s. 259, md. 11081)*
	493	Bir gün görinmedi bizüm ol yüzi māhumuz Ṭoḳuz ṭolaşdı çerḫi çıḳup dūd-ı āhumuz		
	1265	Bizde aḫşamlamadı gitdi o māhum Şāmī Bu gice ḥasret ile ṣubḥa çıḳarduḳ şāmı		
ḪASAN (13): Ḥasan Çelebiyyü'l-Muʿīd	**118**	Ruḫuñ mihridür ey meh sīne sūzān olmaġa bāʿiş Firāḳ-ı laʿl-i nābuñdur yaşum ḳan olmaġa bāʿiş		(? – 1024/1615) Kadı Ali Çelebi'nin oğludur. Sirozludur. Lutfî Begzâde'nin muidi olmuştur. Müderrislik ve kadılık görevlerinde bulunmuştur. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 2, s. 549; Solmaz 2005: 137; Sungurhan 1994: 49; Sungurhan 1999: 702; Tuman 2001: C. 2, s. 194, md.790)*
	388	Misk-i Ḫıṭāya itdi naẕar didi bu nedür İdüp ḫaṭā didüm ki ṣaçuñdan nümūnedür		
	397	Ḫarc idersem yoluña varumı isrāf mıdur Naḳd-i cānı saña beẕl itmemek inṣāf mıdur		
	500	Bükildi ḳaddümüz bār-ı ġam-ı ʿışḳuñla pīrüz biz Nuḳūd-ı eşki ḫarc itdük yoluñda bir faḳīrüz biz		
	507	Didüm faḳīre ayda bir kez viṣāl bes Gül gibi güldi didi o ḳaşı hilāl bes		
	604	Dil-i bīmārum itmez şerbet-i dārü'ş-şifādan ḥaẕ Marīż-i ʿışḳ olanlar ey ṭabīb itmez devādan ḥaẕ		
	688	Ṭaḳup ḳulaġına zer-i gūşvāre def* Meclisde beñzedi ṣaruşın bir nigāra def		
	689	Zer cāmeler geyüp ṭaḳınur gūşvāre def Budur murādı kim vara bezm-i nigāra def		
	774	Raḫşende görüp mihr-i ruḫuñ ey şeh-i fāyıḳ Erbāb-ı maḥabbet didiler saña Yalabıḳ		
	890	Cevr itme baña olma sebeb āh u zāra gel Ey meh gider muḳābeleyi rūzgāra gel		
	1028	Beni raḥm itme öldür dilde tīrüñ bir zamān ḳalsun Senüñ ḫūnīligüñden tā ki ʿālemde nişān ḳalsun		
	1290	Ḥüsn ile şöhre-i şehr oldı o māh-ı Şāmī Oldı pür şīt ü ṣadāsıyla sipihrüñ bāmı		
	1403	Ben tamām öldüm yiter itdüñ didükçe nāzişi Olur ol nā-mihribānuñ şīveye āġāz işi		
ḪĀTEMĪ (11): Ḫātemī Beg Mecmuanın B nüshasında 3a'nın kenarına "*Ḫātemī Beg 1004'te fevt olmışdur.*" Şeklinde bir kayıt düşülmüştür.	**11**	Maḥabbet tekyegāhınuñ fenā ʿuryānıyuz cānā Lebüñ ḥelvāsınuñ ölümlüsi ḫayrānıyuz cānā		Mecmuaya şiirleri alınan Hâtemî'nin kaynaklardaki dört muhtemel şairden hangisi olduğu tespit edilememiştir.
	178	Egnine geydi ol gül-i sūrī şiyāb-ı sürḫ Mihr-i münīri ḳapladı gūyā seḫāb-ı sürḫ		
	393	İtdügüñ ʿahd ü vefā bendeñe hep lāf mıdur Baña çaḳ böyle cefā eylemek inṣāf mıdur		
	578	Eylemiş ʿışḳ ile dil cān ile cānān iḫtilāṭ İtmemişken laḥm ile dem cism ile cān iḫtilāṭ		
	660	Der-i cānāna dizildi yine yārān ṣaf ṣaf Şāh işiginde olur niteki dīvān ṣaf ṣaf		
	719	Geyse ḫūrşīd-ṣıfat ol ruḫı gülgūn üsküf Ḥüsni māhınuñ ider nūrını efzūn üsküf		
	837	AbdAbdāl-ı dil oldı yine meyyāli Ḥüseynüñ		

		Laʿnet añа kim olmaya abdālı Ḥüseynüñ		
	870	Sevdügüm ḫūb durur sevdügi meh-rū da güzel Bī-bedel ikisi de o da güzel bu da güzel		
	886	Ey serv-i ḫoş-ḫırām leb-i cūy-bāra gel Seyl-āb-ı dīde seyr idecekdür kenāra gel		
	1073	Giryeden hecrüñle aḳ düşdi ḥabābuñ ʿaynına Ḳan oturdı dīdeveş cām-ı şarābuñ ʿaynına		
	1242	Ḳanda pestīle şeker ḳanda dehān-ı Şāmī ʿĀlemi ḳoz ḳabına ḳoydı iki bādāmı		
HĀTİFĪ (4): Hātifī-i Dānişmend	89	Belā-yı ʿışḳ-ı cānān zümre-i ʿirfānuñ olsun hep Göñüller mülki ol sulṭān-ı ʿālī-şānuñ olsun hep		Kaynaklarda yaşadıkları dönem itibarıyla mecmuaya girmesi muhtemel aynı mahlası kullanan altı şair yer almaktadır. Buraya şiirleri alınansa danişment zümresine dâhil Niğdeli Hâtifî olmalıdır. Asıl adı Mehmed'dir. *(Solmaz 2005: 308; Sungurhan 1994: 232; Sungurhan 1999: 887; Tuman 2001: C. 2, s. 1188, md.4686)*
	451	Elde avuçta ne var yoġ ise sīm ü zerümüz Bize yitmez mi ruḫ-ı zerd ile eşk-i terümüz		
	640	ʿĀrıżuñ mihriyle yaḳdum sīne-i sūzāna dāġ Ṭaʿn iderse vechi var ḫūrşīd-i tāb-efşāna dāġ		
	951	Olmaz sifāl-i kūyuña yek-ser Ḳayacuġum Baş üzre yir ider sere efser Ḳayacuġum		
ḪĀVERĪ	224	Fenn-i ʿışḳ içre göñül olmadı şād Ekşer oñmaduḳ olurmış üstād		Şiiri mecmuanın B nüshasının sayfa kenarına yazılmış şair, esere sonradan girmiştir. Bu şekilde zaman sınırlaması ortadan kaltkığı için şairin kimliğini tespit edilememiştir.
ḪAYĀLĪ (7): Merḥūm Ḫayālī Beg	427	Öykündi bāde laʿline ayaġa şaldılar Şu [ʿārıżuñ añınca tutup] bāġa şaldılar	G 111	(? – 964/1557) Asıl adı Mehmed'dir. Bekar Memi lakabıyla bilinir. Vardar Yencesinde doğmuştur. Bağlandığı Kalenderî şeyhi Baba Ali Mest-i Acemî ile İstanbul'a gelmiş ve devlet büyüklerinin himayesine girmiştir. Edirne'de vefat etmiştir. *(Tarlan 1992: 13-24)*
	529	Ṣāf-dil āyīne-ṭabʿ iken göñül şemşīrveş Ey yā añа niçün egri baḳduñ tīrveş		
	618	Bilsem ne gördi ol ṣanem-i sīm-tende şemʿ İḳlīm-i Şāma server iken oldı bende şemʿ	G 234	
	1011	Ey diyen ʿāşıḳ belā kūyında ben derd isterin ʿIşḳ hem feryād idüp eydür ki ben merd isterin	G 378	
	1042	Aġyār āh idermiş ol gül-ʿiẕāra ḳarşu Olur ṣovuḳ hevālar evvel bahāra ḳarşu	G 458	
	1060	Ḫayālī naẓmınuñ her mışraʿından behremend ol kim[164] Ḥaḳīḳat cāmı içre bāde-i bezm-i ezeldür bu	G 460	
	1067	Baḳmasa sen dil-ber-i ʿālī-cenābuñ ʿaynına Ẕerrece gelmezdi ʿālem āfitābuñ ʿaynına	G 479	
ḪAYDAR (1): Ḥaydaru'l-Ḳāżī	1102	Mest-i ʿışḳ olup dönen yaşı şarābuñ ʿaynına Hīç gelmez sāḳiyā hergiz şarābuñ ʿaynına		Ahdî Tezkiresi'nde kadılar zümresinden bir şaire yer verilir. Mecmuadaki Haydar'ın da kadı olduğu bilgisi, aynı kişi olabileceklerini düşündürmektedir. Trabzonludur. (*Solmaz 2005: 132; Tuman 2001: C. 1, s. 233, md.973)*
ḪAYDARĪ (6): Ḥaydarī-i Derviş, Ḥaydarī-i Ḳalender, Ḥaydarī-i Gedā-ṭarz,	234	Olmayınca elüm irmez benüm ol yāra meded Ey ecel gel demidür eyle baña çāre meded		[? – III. Murad devri (1574-1595) ortaları] Asıl adı Haydar'dır. İstanbulludur. Takkecilik yaparak geçimini sağlamıştır. Bektaşî dervişlerindendir. Âşık Çelebi, "... boynunda Haydarî gerdanlığı, kulağında Kalenderî küpesiyle dünyadan soyutlanmıştır." ifadeleriyle tasavvuf erbabı olduğunu dile getirir. *(İpekten 1998: 199;Kılıç 2010: C.2, s. 635; Mehmed Süreyya 1996: C. 2, s. 659)*
	542	Ey göñül kim dir saña bu zülf-i pür-sevdāya düş Bir ḳurı sevdā ile şūrīde ol ġavġāya düş		
	633	Āh kim meclisde yaḳmış germ olup cānāne dāġ Lāleveş ḳan aġlayup yaḳsam n'ola ben cāna dāġ		
	685	Ḳılsa ḫaṭṭuñdan ne ṭañ bu zülf-i ʿanber-bār ḫavf Mūrdan ḳılmaz mı ṣanursın nigārā mār ḫavf		
	799	Mürşid-i ʿışḳuñ ṭarīḳin iḫtiyār itsem gerek Baş açıḳ rāh-ı fenāda terk-i ʿār itsem gerek		

[164] Nüshalarda şiirin sadece makta beyti bulunduğu için buraya söz konusu beyit alınmıştır.

	1085	Nāẓır olup sen meh-i gerdūn-meʾābuñ ʿaynına Oldı bu ʿālem ḳarañu āfitābuñ ʿaynına		
ḤAYRETĪ (1): Merḥūm Ḥayretī	**620**	Nār-ı ġayretle nice yaḳmayayın ben cāna dāġ Ġayrılar bezminde yaḳmış mest olup cānāne dāġ	G 171	(? – 942/1534) Asıl adı Mehmed'dir. Yenice Vardarlıdır. Yusuf-ı Sîneçâk'ın kardeşidir. Mutasavvıf bir şairdir. Gözleri kör olarak vefat etmiştir. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 2, s. 663; Solmaz 2005: 130; Sungurhan 1994: 52; Sungurhan 1999: 259; Tuman 2001: C. 1, s. 234, md.980)*
ḤAYRĪ (1): Ez-Ġılmān-ı ʿAcemiyān-ı Bāġçe-i Ḫāṣṣa	**1266**	Bir ġazel di didiler ola berāy-ı Şāmī Dir idüm gün yüzinüñ olmasa idi şāmı		Kaynaklardaki bu mahlası taşıyan şairlerin, yaşadıkları dönem itibarıyla mecmuaya şiiri alınan Hayrî olamayacakları anlaşılmıştır. Şu hâlde buradaki Hayrî, tezkirelere girmemiş farklı bir şair olmalıdır.
ḤAZĀNĪ (3): Eflāṭūn-ı Şīrvānī-i Şeh-Nāme-Gū	**1176**	Benüm derdüm nedür hecrüñde gelseñ görseñ olmaz mı Bilüp ol derde vaṣluñla müdāvā itseñ olmaz mı		(? - ?) Eflâtûn-ı Acem namıyla bilinir. Şirvanlıdır. Önceleri Elkas Mirza'nın kütüphanecisiyken sonra Şah Tahmasb'tan kaçıp İstanbul'a gelmiştir. Kudretli bir şair olmakla birlikte dostlar arasında bed-şiir söylemekle bilinir. Farsça şiirlerinde Esîrî, Türkçe şiirlerinde Hazânî mahlasını kullanmıştır. *(İsen 1994: 194; Solmaz 2005: 96; Tuman 2001: C.1, s. 49, md. 176)*
	1232	Ṣubḥveş rūşen olur külbemüzüñ aḫşamı Bir şeb aḫşamlar ise ol meh-i bedrüm Şāmī		
	1353	Tīre ḳıldı baña ger devr-i felek eyyāmı Rūşen itdi günümi ṣubḥ-ı cemāl-i Şāmī		
ḤAZĀNĪ (1): ʿAbdī Beg İbn-i Ayas Paşa	**626**	Fürḳatüñde yaḳduġum bu sīne-i sūzāna dāġ Didi bir abdāl nāfiʿdür ḳatı hicrāna dāġ		Kaynaklarda vezir Ayas Paşa'nın şair olan başka oğullarına yer verilmişken Hazânî mahlaslı Abdî Bey yoktur. Bu, tezkirelere girmemiş bir şair olmalıdır.
HELĀḲĪ(1): Helāḳī-i Kūr	**564**	Ḫulūṣ-ı niyyet ile ʿarż idüp hezār iḫlāṣ Devām-ı devletüñ içün oḳur ʿavām u ḫavāṣ	G 72	(? – 980/1572) Asıl adı Mehmed'dir. Karamanlıdır. Yarhisar Mescidi imamıdır. Âşık Çelebi, görme yeteneğinin zayıf olduğu söyler. *(Kılıç 2010: C. 1, s. 539; Solmaz 2005: 309; Sungurhan 1994: 236; Sungurhan 1999: 896; Tuman 2001: C. 2, s. 1202, md.4721)*
ḤIFẒĪ (22): Ḥıfẓī-i Dānişmend	**37**	Zāhid dir iken ʿālem-i esrārı temāşā Seyr eylememek ḫāne-i ḫammārı temāşā		[? – III. Murad devri (1574-1595 ortaları] Hafız Hıfzî Çelebi. Köledir. İstanbul'da yetişmiştir. Danişment taifesindendir. Musikişinastır. Tasavvuf yoluna girmiştir. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 2, s. 667; Solmaz 2005: 134; Sungurhan 1999: 245;Tuman 2001: C. 1, s. 205, md. 844)*
	185	Cām-ı mey-i ṣabūḥ olıcaḳ āfitāb-ı sürḫ Çeşm-i çerāġ-ı ʿālem olur her ḫabāb-ı sürḫ		
	255	Dehen-i tengüñe ser-çeşme-i ḥayvān dirler Söz degül anda revān çaġlar aḳar cān dirler		
	314	Sünbülüñ zülf-i ʿanberīn-būdur Aña bir ḫam-ı nihāl ebrūdu		
	407	Ṭāḳ-ı ebrū mı bu ser-ḫalḳa-i eşrāf mıdur Yoḫsa teşrīf-i cinān eyleyen eṭrāf mıdur		
	415	Cām-ı ṣafā göze gelicek ʿāra kim baḳar Gül-berg-i ter naẓarda iken ḫāra kim baḳar		
	484	Naġme-sāz-ı ehl-i ser-āġāz ki dirler o bizüz Nükte-perdāz u ḫoş-āvāz ki dirler o bizüz		
	495	Göklerde yüz aġardalı baḫt-ı siyāhumuz Ebr-i sefīd-i ṣāʿiḳadur berḳ-i āhumuz		
	571	Gözümde cām-ı ṣafā ḫātırumda ṣoḥbet-i ḫāṣ Dilümde ẕikr-i ḫavāṣ-ı maḥabbet ü iḫlāṣ		
	597	Be-her-ḥāl olmamaḳ olur mı erbāb-ı ṣafādan ḥaẓ Mey-i bāḳī degül mi başḳa şiʿr-i dil-güşādan ḥaẓ		
	671	Yolına ṭutsa n'ola zümre-i ḫūbān ṣaf ṣaf Şāh-rāha ṭurur Āṣaf ṣaf-ı devrān ṣaf ṣaf		

	701	Ser-i zülfüñle idüp ḳadrini efzūn üsküf Cümleden üstün işin eyledi altun üsküf		
	754	Bir dilde kim ṣafā-yı maḥabbet cilāsı yoḳ Mirʾat-ı jeng-i dīde durur rūşenāsı yoḳ		
	775	Zülfi resenin çekmeyicek dil-ber-i fāyıḳ Āsān ele girmez güzelüm ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ		
	877	Sulṭān diyene sāye-i Ḫaḳ diyen ehl-i dil Şāhān-ı bārgāhı ṭutarlar ḫayāl-i ẓıll		
	965	Ḫāk olmadan ġaraż yoluña ger Ḳayacuġum Yüz sürmek ise pāyuña ber-ser Ḳayacuġum		
	1009	Dilā ṣabr eyle devr-i zāhid-i kāşāneler dönsün Sipihrüñ ʿaksine hep ser-nigūn peymāneler dönsün		
	1035	Ser-i zülf-i dil-āvīzüñde cān-ı nā-tüvān ḳalsun Benüm ʿömrüm giriftār-ı kemendüñ cāvidān ḳalsun		
	1119	Bir aġzı duʿālı ki meṣeldür il içinde Āh olsa niyāz eylese ben bī-dil için de		
	1204	Ḳaşuñ āfet ḳılıcın ṣalmasa ḫānum Fetḥī Tīġ çekmezdi dilüñ kesrine cānum Fetḥī		
	1309	Câme-i ʿīd olup esbāb-ı ḥasen-endāmı Düşmiş ol berg-i semen pīrehene bayramı		
	1385	Ḥāṣıl-ı ʿömrüm dise ṭañ mı dil-i üftādesi ʿĀḳıluñ ferzend-i pākidür ṭabīʿat-zādesi		
ḪUDĀYĪ (2): Ḫudāyī Beg Zaʿīm	**963**	Ger ḫāk-i pāyuñ olmasa şehler Ḳayacuġum Ṭaşlarla başını döger efser Ḳayacuġum		
	964	Yoluñda ḫāküñ olmasa ber-ser Ḳayacuġum Ṭaʿn idüp aña ṭaş üşürürler Ḳayacuġum		
ḪUSREV (6): Dīvāne Ḫusrev Çelebi Yeñiçeri Beg-zāde, Ḫusrev-i Dīvāne el-Mülaḳḳab be-Ḫırḳalu Ḥınzīr, Yeñiçeri Ḫusrev Çelebi Dīvāne, Ḫusrev-i Yeñiçeri Dīvāne	**72**	Bizümle imtizāc itse n'ola ol pādşā-meşreb Gedālar pādşā-meşreb gerek şehler gedā-meşreb	HÇ, s. 278	(? – 1004/1595) Karagöz Beyzâde Husrev Bey'dir. Deli Husrev lakabıyla bilinir. İstanbulludur. Yeniçeridir. Bir kaç yıl Sarhoş Bâlî Efendi'ye iradet getirerek divane bir şekilde dolaştıktan sonra tekrar yeniçeriliğe dönmüştür. Sancak Beyliği ve Şam dizdarlığı yapmıştır. *(Solmaz 2005: 145; Sungurhan 1994: 57; Sungurhan 1999: 278)*
	240	Cismüñe rūh-ı muṣavver lebüñe cān dirler Laʿl-i cān-baḫşuñ içün çeşme-i ḥayvān dirler	Ahdî, s. 145	
	449	Şimdi bir ẓıll-i Ḫudā oldı dilā dil-berümüz Maḳʿad-ı ṣıdḳ u ṣafā olsa yiridür yirümüz		
	574	S.küm diler ide bir şeb g.tüñle ṣoḥbet-i ḫāṣ Ṭ.ş.ḳlarum ola ol bezme raḳṣ urup raḳḳāṣ		
	773	Lāyıḳ mı diye sen yüzi ḫurşīde ḫalāyıḳ Vardı Yalabıḳ oldı Ġınāyīye odalıḳ		
	827	Aldı beni gül ruḫlarınuñ āli Ḥüseynüñ Oldum ṣoyınup baş açıḳ abdālı Ḥüseynüñ		
ḪUSREV (2): Ḫusrev-i Müderris, Ḫusrev-i Müderris-i Buḳʿa	**257**	Ehl-i diller seni cānā şeh-i ḫūbān dirler İşigüñde niçe Ḫusrevleri derbān dirler		(940/1533 – 1000/1591) Kaynaklarda "Husrevî" mahlasıyla yer alan Husrevzâde Mustafa Efendi'dir. Molla Husrev'in kızı Fatma Hanım'ın oğlu Mehmed Çelebi'nin oğludur. İpekli veya İstanbulludur. Müderristir. Bursa'da Molla Husrev Medresesi'nde medfundur. *(Solmaz 2005: 143; Sungurhan 1994: 56; Sungurhan 1999: 277;* Tuman 2001: C. 1, md. 1037)
	319	Gözlerüm yaşı başlu bir ṣudur Ḳan bulanıḳ aḳar ulu cūdur		
HÜDĀYĪ (6): Müʾezzin-i Ḥāceü'l-Meşhūr be-Ġulām-ı Şādmānī Aʿnī Hüdāyī, Hüdāyī-i Müʾezzin	**394**	Sīneñ ey sīm-beden āyīne-i ṣāf mıdur Yā ṣafā baḥrı mı gird-ābı anuñ nāf mıdur		(? – 991/1583) Asıl adı Mustafa'dır. İstanbulludur. Müezzindir. Sadâ Musallâsı ve Salâ Muslîsi lakaplarıyla bilinir. Ulema zümresine dâhil olmadan bir müddet şiirle uğraşmıştır. Mürettep divanı vardır. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 3, s. 686; Solmaz*
	584	Eşk ü āh u derd ü ġamla eylemiş cān iḫtilāṭ Birbiriyle itmeden bu çār-erkān iḫtilāṭ		

Ḫˇāceül-Mülaḳḳab be-Ġulām-ı Şādmānī, Hüdāyī-i Ḫˇānende-i Müʾezzin-i ʿİmāret-i Ḥaseki Sulṭān, ʿAleyhi'r-Raḥme ve'l-Ġufrān El-Mulaḳḳab be-Ġulām-ı Şādī Yaʿnī Şenlik Oġlanı, Hüdāyī Ḫˇānende-i Bezm-i Şarāb-ı Erġavānī Maʿrūf u Meşhūr be-Ġulām-ı Şādmānī, Hüdāyī-i Müʾezzinü'l-Meşhūr be-Ġulām-ı Şādmānī	**904**	Çıḳ seyre ṭarf-ı bāġ u leb-i cūy-bāra gel Mānend-i serv ey gül-i sūrī kenāra gel		*2005: 306; Sungurhan 1994: 234; Sungurhan 1994: 892; Tuman 2001: C. 1, s. 1192, md. 4713)*
	955	Ter düşse saḫt olup n'ola sükker Ḳayacuġum Lezzet lebünde ġayr-ı mükerrer Ḳayacuġum		
	956	Hem-ser olur mı laʿlüñe sükker Ḳayacuġum Olmaz güher ḥacerle ber-ā-ber Ḳayacuġum		
	993	Şād olur dil işigüñ aña mekān olduġıçün Sevinür müʾmin olan yiri cinān olduġıçün		
ʿIŞḲĪ (1): ʿIşḳī-i Üsküdārī	**1103**	ʿAks-i laʿlüñ düşeli cām-ı şarābuñ ʿaynına Sāḳiyā āvāreler düşdi ḥabābuñ ʿaynına		(? – 984/1576) Asıl adı İlyas'dır. Yenihisardan'dır. "Üsküdarlı Işkî" şeklinde şöhret bulmuştur. Önceleri yeniçeri iken daha sonra imaret kâtibi olmuştur. *(Solmaz 2005: 230; Sungurhan 1994: 124; Sungurhan 1999: 526;*Tuman 2001: C. 2, s. 676, md. 2869)
İḲBĀL (1):	**434**	Ne dād-ḫˇāh olacaḳ ṭāliʿüm ne ḥayfum var Ne intiḳām alacaḳ düşmenüm ne seyfüm var		Şiiri mecmuaya sonradan yazılan şair, kaynaklarda bu mahlastaki tek şairdir. Asıl adı Mehmed'dir. İstanbulludur. Babası Seyyid Muhammed Efendi'dir. Önceleri Şeref mahlasını kullanmıştır. Müderrislik ve kadılık yapmıştır. *(İpekten 1998: 225)*
İLÂHĪ (9): İlāhī-i Dānişmend **SELMĀN (9):** Selmān-ı Dānişmend, Merḥūm Selmān-ı Dānişmend, Merḥūm Selmān Ḫˇāce, Merḥūm Selmān Boḳa Düşdi	**45**	İtmek dileseñ ʿālem-i esrārı temāşā Ḳıl ḥālet-i naẓm-ı suḫen-i yārı temāşā		(? - ?) Asıl adı Süleyman'dır. Şeyhzâde Seyyid Süleyman Çelebi olarak bilinir. Yenice Vardarlıdır. Bir şeyhin oğludur. Danişment zümresindendir. Öğrenimini tamamladıktan sonra Gülşenî tarikatine girmiş ve babasının yerine şeyh olmuştur. Ölüm tarihi konusundaki bilgiler ihtilaflıdır. 972/1564-65, 979/1571-72 gibi tarihlerin yanında (bkz. *İpekten 1998: 435),* Hasan Çelebi Tezkiresi'nde hayatta olduğu ve şeyhlik yaptığı bilgisi bulunmaktadır. Önceleri Selmânî mahlasını kullanmış daha sonra İlâhî mahlasını almıştır. Bu değişikliği mecmuadaki 790 numaralı şiirde görmek mümkündür. Şiirin başlığı, "Merhûm Selmân Hâce" şeklinde konulduğu hâlde İlâhî mahlasının kullanılmıştır. Kaynaklarda hoş sohbet, rind meşrep, laubali yaratılışlı bir kişi olduğu ve garip şiirlerinin olduğu söylenir.
	228	Aġız açdı beni öldürmege her yara meded Meded iʿlām idüñüz ḫālümi ol yāra meded		
	249	Ruḫ-ı rengīnüñe berg-i gül-i ḫandān dirler Ayaġuñ ṭoprağına kuḥl-i Ṣıfahān dirler		
	285	Şiʿr-i rengīnüm görüp olsa n'ola cānān şikār Siḥr ü efsūn ile ʿādetdür olur ḫūbān şikār		
	477	ʿĀrif ü rind-i naẓar-bāz ki dirler o bizüz Ehl-i ʿirfān ile hem-rāz ki dirler o bizüz		
	649	Ḥasretüñle sīnede cānā niçe bir yana dāġ Döndi ġamdan yana yana bu dil-i büryāna dāġ		
	653	Ṭursa ʿuşşāḳ yoluñda n'ola ey cān ṣaf ṣaf Pādişeh gelse ider ḫalḳ anı seyrān ṣaf ṣaf		
	611	Reh-i ʿışḳ içre şol cān kim alur derd-i devādan ḥaẓ Bu fānī evde itmez ʿişret ü ẕevḳ u ṣafādan ḥaẓ		
	709	Gün gibi geyse ḳaçan ol meh-i gerdūn üsküf Tāb-ı ruḫsār-ı cemālin ider efzūn üsküf		
	765	Bir ḥālete irişdi Ġınāyī'yle Yalabıḳ Bu mertebeye varmadı ʿAẕrā ile Vāmıḳ		
	789	Cism-i pür-dāġum yoluñda ḫāksār itsem gerek Bu ṭarīḳ ile işigüñ lālezār itsem gerek		
	835	Bilsem kimedür nāz ile iḳbāli Ḥüseynüñ Ġālib ḳatı bizden hele iḥmāli Ḥüseynüñ		
	1091	Ḥüsn ile rūyuñ dönelden āfitābuñ ʿaynına Leblerüñ cānā dönüpdür laʿl-i nābuñ ʿaynına		
	1153	Çekdi Dımışḳī tīġin gösterdi çoḳ şavaşı		

		Pāk itdi Mışrı Rūmuñ ser-dār-ı ser-terāşı		
	1177	Dilā ölseñ dirilseñ kūyını cā itseñ olmaz mı Yirüñi saʿy idüp Firdevs-i aʿlā itseñ olmaz mı		
	1292	Ruḫı üzre dökilür kākül-i ʿanber-fāmı Unudur kim ki görür ol mehi rūz u şāmī		
	1321	ʿArż-ı ruḫsār ideli māh-ı münīrüm Şāmī Yiri ḳalmadı günüñ batdı felekde nāmı		
	1390	Sāyeveş bir serv-i āzāduñ olup üftādesi ʿĀlemüñ oldum bugün bī-ḳayd bir āzādesi		
ʿİLMĪ (8): ʿİlmī-i Dānişmend-i Edirnevī, ʿİlmī-i Dānişmend, ʿİlmī-i Türk	245	Lebi mercān deheni ġonçe-i ḫandān dirler Jāledür ġonçede gūyā ki o dendān dirler		(? – 1591) Asıl adı Ahmed'dir. Edirnelidir. İlmî-i Nâzük sanıyla tanınmıştır. Kadı Lütfi Çelebi'nin oğludur. Mülazım olmuş, kadılık yapmıştır. Mecmuada iki ayrı İlmî bulunduğu anlaşılmaktadır. Bunların şiirlerini başlıklara göre tasnif ettik. Ancak başlık konulmamış olan 667 ve 1213 numaralı şiirlerin, buraya alınmış olmakla birlikte, hangi İlmî'ye ait olduğu kesin olarak tespit edilememiştir. *(İsen 1994: 318; Mehmed Süreyya 1996: C. 3, s. 794; Sungurhan 1994: 125; Sungurhan 1999: 68; Tuman 2001, C. 2, s. 694, md. 2937)*
	395	Cām-ı laʿlüñ emicek dime mey-i şāf mıdur Anı bir görmek anuñla diye inşāf mıdur		
	666	Ḫaylī ʿuşşāḳı dizer seyrine cānān ṣaf ṣaf Nitekim leşker-i dīvānını sulṭān ṣaf ṣaf		
	831	Şan lāle-i terdür o ruḫ-ı āli Ḥüseynüñ Dāġ-ı siyeh olmışdur aña ḫāli Ḥüseynüñ		
	888	Cennet gerekse gülşen-i kūy-ı nigāra gel Dīdār ise ġaraż naẓar it rūy-ı yāra gel		
	1002	Ṭolansun şemʿ-i ruḫsāruñ dil-i dīvāneler dönsün Bu bezme gelmesün bīgāne diñ pervāneler dönsün		
	1031	Yaşumla ġarḳ olup ʿālem ne kevn ü ne mekān ḳalsun Yanup āhum odından ne zemīn ü āsmān ḳalsun		
	1211	Berü gel sīneme ey rūḥ-ı revānum Fetḥī İde iḥyā beni ey cismüme cānum Fetḥī		
ʿİLMĪ (2): ʿİlmī-i Ḳaramānī, ʿİlmī-i Dānişmend Ḳaramanī	65	Dilā kesb-i kemāl itmek dilerseñ ol gedā-meşreb Maʿānī seyr idenlerdür cihānda pādşā-meşreb		Karaman'ın Ermenek adlı kasabasından bir hatibin oğludur. Larende'de eğitim görmüş daha sonra da İstanbul'a gitmiştir. Danişmenttir. *(İpekten 1998: 228; Solmaz 2005: 234)*
	1100	Her ne dem gelse şarāb-ı laʿl-i nābuñ ʿaynına Acılıḳlar gösterür girmez ḥabābuñ ʿaynına	Ahdî, s. 234	
İSMĀʿĪL (1): İsmāʿīl Beg	227	Elüm irmez n'ideyin dāmen-i dil-dāra meded Kimse yoḳdur düşüp ayaġına yalvara meded		Şairin kimliği tespit edilememiştir.
ʿİŞRETĪ (1): ʿİşretiyyü'l-Ḳāżī	195	Bezm-i belāda ḫūn-ı sirişküm şarāb-ı sürḫ Baġrum firāḳ odıyla ḳızarmış kebāb-ı sürḫ		(? – 974/ 1566) Asıl adı Mustafa'dır. İstanbul Yenihisarlıdır. Hasan Efendi'nin oğludur. Şehzade Bayezid'in nedimidir. Kadılık yapmıştır. Eskişehir kadısı olmuştur. *(Canım 2000: 392; İsen 1994:317; İsen 1999: 236; Mehmed Süreyya 1996: C. 3, s. 842; Solmaz 2005: 219; Sungurhan 1994: 123; Sungurhan 1999: 60; Tuman 2001, C. 2, s. 675, md. 2867)*
ʿİẔĀRĪ (5): ʿİẓārī-i Dānişmend, ʿİẓārī-i Kāse-līs	186	Sāḳī içince ʿaynuma geldi şarāb-ı sürḫ Rengīn olur gözi yiyenüñ laʿl-i nāb-ı sürḫ		(? – 996/1587) Asıl adı Mehmed'dir. Hacı Pir Mehmed İzârî Efendi sanıyla tanınır. Şair Özrî'nin kardeşidir. Danişment zümresindendir. Hasan Efendi'den mülazım olup bir medresede mutasarrıf olmuş ve bu görevdeyken ölmüştür. Mecdî, Ubeydî ve Emrî ile iyi ilişkileri vardı. *(İsen 1994:316; Solmaz 2005: 220; Sungurhan 1994: 119; Sungurhan 1999: 47; Tuman 2001, C. 2, s. 655, md. 2789)*
	344	Ṭol Ṭolanup gülşeni idüp fiġān u hāylar hūlar Ararlar sen boyı serv-i revānı sū-be-sū cūlar		
	496	Miṣāl-i jāle bāġ-ı dehre ter düşmiş ḫaḳīrüz biz Velī mihrüñle şāḥib-rifʿat ü gerdūn-serīrüz biz		
	822	Ḳanlu peykānın görince sīnede cānānumuñ Yüregi aġzına geldi zaḫm-ı ḫūn-efşānumuñ		
	1052	Ḫūn-āb olur sirişküm ol gül-ʿiẓāra ḳarşu Olur şular bulanıḳ evvel bahāra ḳarşu		
ḲADRĪ (1): Ḳadrī-i Dānişmend	117	Duḫān-ı āh olupdur dīde giryān olmaġa bāʿiṣ Seḥāb olur belī her bār bārān olmaġa bāʿiṣ		Bu dönemde yaşamış, mecmuaya girmesi muhtemel Kadrî mahlaslı üç şair bulunmaktadır. Ancak bunlardan hangisinin mecmuaya şiirleri alınan Kadrî olduğunu tespit edemedik.

ḲALENDER (1): Ḳalender-i Dānişmend	**403**	Ey dil āyīne ruḫ-ı yār gibi ṣāf mıdur Nice āyīne diyem ben aña inṣāf mıdur		Kaynaklarda bu mahlasta bir şair yer almamaktadır.
KĀMĪ (3): Kāmī Efendi Maʿzūl ez-Ḳażā-yı Edirne	**573**	Ḫaṭuñ getürmese zindān-ı ġamda baña ḫavāṣ Ne mümkin idi ḫalāṣ oḳısam hezār İḫlāṣ		(? - ?) Asıl adı Mehmed'dir. Edirnelidir. Babası Muradiye Camii'nde mesnevihan olduğu için Mesnevihan sanıyla tanınmıştır. Ebussuud'dan mülazım olup bir süre İstanbul'da Mustafa Paşa Medresesi'nde müderrislik yapmıştır. Daha sonra Edirne kadısı olmuş ancak bu görevinden Kanuni'nin emriyle azledilmiştir. Daha sonra Kıbrıs kadılığına atanmıştır. *Kimyâ-yı Saʿâdet*'i tercüme etmiştir. *(Canım 2000: 459; Sungurhan 1994: 162; Sungurhan 1999: 211; Tuman 2001, C. 2, s. 847, md. 3541)*
	895	Cūy oldı seyl-i eşk leb-i cūy-bāra gel Ey serv-i mū-miyānum esirge kenāra gel		
	1424	Bir olduġını yār ile Corcisi bilmedi Kim erre-i belā ile iki biçilmedi		
KĀMİLĪ (1):	**1238**	Añılur Mıṣr-ı melāḥatde o māh-ı Şāmī Taḫt idinse n'ola dil Yūsufa nisbet Şāmı		Esere sonradan giren şairlerdendir. Bu şekilde zaman sınırlaması ortadan kalktığı için şairin kimliği tespit edilememiştir.
ḲARA MONLĀ (1): Meşhūr-ı Āfāḳ Merḥūm Ḳara Monlā-yı Cellāḳ	**1332**	ʿİd-i aḍḥā-yı cemālüñ yine göster Şāmī Ḳalmadı şām-ı firāḳuñda göñül ārāmı		Başlıktaki Kara Monla ifadesinden hareketle Bursalı Molla Arab'ın kardeşi Fatih Camii imamı Mahmud Efendi'nin oğlu olan ve Arabzâde sanıyla meşhur Bursalı müderris Ahmed (ö. 977/1569) olabileceğini sanıyoruz. Ancak bu tespite ihtiyatla yaklaşmak gerekir. *(Tuman 2001, C. 1, s. 12, md. 43)*
KELĀMĪ (3)	**160**	Ḥüsnüñ bedīʿi ṣıġmadı cānā beyāna hīç Vaṣfuñ edāsın itmedi ehl-i zamāne hīç		[? – III. Mehmed dönemi (1566-1603)] Kerbelalıdır. Cihan Dede namıyla bilinir. Hüseyin dedenin hizmetinde bulunmuştur. Acem diyarına gitmiş ve orada tarikat şeyhi olmuştur. Muamma söylemede başarılıdır. *(İpekten 1988: 249; Mehmed Süreyya 1996: C. 3 s. 879; Solmaz 2005: 259; Tuman 2001, C. 2, s. 857, md. 3583)*
	805	Eşk-i gülgūn ile çihrem lālezār itsem gerek Ḥālet-i ʿışḳı bu yüzden āşikār itsem gerek		
	806	Kūy-ı cānāna varup feryād u zār itsem gerek ʿAḳl u fikri yine başdan tār u mār itsem gerek		
KEŞFĪ (14): Keşfī-i Edirnevī, Keşfī Çelebi Edirnevī	**44**	ʿİd olsa ider ḫalḳ ruḫ-ı yārı temāşā Maḥşerde iderler belī dīdārı temāşā		[? – Kanuni dönemi sonları (1520-1566)] Edirnelidir. Yunuszâde Muslusu sanıyla tanınmıştır. Önceleri danişment iken daha sonra kâtip, imaret mutasarrıfı, mukataacı ve sancak beyi olmuştur. *(İpekten 1988: 253; Mehmed Süreyya 1996: C. 3 s. 886; Solmaz 2005: 219; Sungurhan 1999: 219; Tuman 2001, C. 2, s. 845, md. 3569)*
	126	Ṣaçuñdur ʿārıżuñda dīde giryān olmaġa bāʿiṣ Nitekim ebr olur ey māh bārān olmaġa bāʿiṣ		
	176	Egnine geyse her ḳaçan ol gül şiyāb-ı sürḫ Pinhān olur şafaḳdan o dem āfitāb-ı sürḫ		
	450	Çıḳsa ḫammāmdan ol yār-ı perī-peykerümüz Şu döker ayaġına merdüm-i çeşm-i terümüz		
	459	O meh-rū şanmañuz yolında ʿāşıḳ olduġum bilmez Dirīġā şubḥveş ʿışḳında ṣādıḳ olduġum bilmez		
	480	Ṭālib-i dil-ber-i ṭannāz ki dirler o bizüz Mā'il-i serv-i ser-efrāz ki dirler o bizüz		
	490	Aḫşamlamış raḳīb ile kūyında māhumuz Farḳ-ı sipihre çıḳsa ne ṭañ dūd-ı āhumuz		
	592	Ġarīb ü ḫaste göñlüm itdi kūy-ı dil-rübādan ḫaẕ Belī bīmār-ı bī-kesdür iden dārü'ş-şifādan ḫaẕ		
	621	Mest olup meclisde yaḳsañ sīneye bir dāne dāġ Ḥaḳ budur bir sikke ḳorduñ dünyede cānāne dāġ		
	769	Mevcūd degüldi daḫı ʿAẕrā ile Vāmıḳ Ben olmış idüm ey ṣaçı Leylī saña ʿāşıḳ		
	1184	Ṣalınsañ serv-ḳaddüñ reşk-i Ṭūbā itseñ olmaz mı Cemālüñ bāġını Firdevs-i aʿlā itseñ olmaz mı		
	1221	Göñlümi gel yap müşerref eyle miḫnet-ḫānemi		

		Bir ḫarāb-ābāddur maʿmūr ḳıl vīrānemi		
	1350	Merḥabāya elüm uzatdum idüp iḳdāmı Elüñe kendüñe çek didi o māhum Şāmī		
	1351	Kūteh olsa ḫoş idi derd ü ġamuñ eyyāmı Ḫūb idi olmasa ger rūz-ı viṣālüñ şāmı		
KEVŞERĪ (16): Kevşerī-i Abdāl, Kevşerī-i Işıḳ, Kevşerī-i Cevān, Kevşerī-i Dil-ber	31	Serv ise murād itme çemenzārı temāşā Ey dil yüri var eyle ḳad-i yārı temāşā		[? – III. Mehmed dönemi başları (1566-1603)] Asıl adı Ali Murtazadır. İstanbulludur. Sipahizâde sanıyla tanınmıştır. Sipahi zümresindendir. Güzelliğiyle meşhurdur. Tasavvufa yönelerek uzun süre seyahat etmiştir. Kerbela'ya gitmiş sonra tekrar Anadolu'ya dönmüştür. Tezkirelerde yazılanlar mecmuadaki "cevan, dilber, abdal, ışık" nitelemeleriyle uyumludur. *(İpekten 1988: 254; Mehmed Süreyya 1996: C. 3 s. 887; Solmaz 2005: 262; Sungurhan 1994: 166; Sungurhan 1999: 223; Tuman 2001, C. 2, s. 870, md. 3632)*
	105	Var idi ezel dilde ʿaceb ġuṣṣa-i devlet Derd ü ġam-ı ʿışḳa düşeli itdi ferāġat		
	107	Laʿl-i lebüñi gördi de ey kān-ı leṭāfet Gösterdi baña sāġar-ı mey dün acı ṣūret		
	189	Nūş ideli nigār ile ṣāfī şarāb-ı sürḫ Şīrīn gelür mizācuma ṣūfī bu āb-ı sürḫ		
	479	Şāʿir-i ḫūb u suḫen-sāz ki dirler o bizüz Ṭarz-ı eşʿārda mümtāz ki dirler o bizüz		
	511	Varduḳça kūyuña dile seyr-i cemāl bes Düşdükçe bir selāmın o miskīnüñ al bes		
	548	Cān virüp derd almaġ oldı ehl-i ʿışḳa dāʾim iş Ṣūfiyā bāzār-ı ʿışḳ içre budur alış viriş		
	563	Düşerse yār ile bir şeb eger ki ṣoḥbet-i ḫāṣ Ney ola nāle vü def sīne cān u dil raḳḳāṣ		
	601	Muṣāḥib olsa dil-ber itse lafẓ-ı āşinādan ḥaẓ Ṣafā-baḫş olsa ṭabʿı eylese ẕevḳ u ṣafādan ḥaẓ		
	750	Cevr ü cefā-yı dil-berümüñ intihāsı yoḳ Enhār-ı eşkümüñ nitekim māverāsı yoḳ		
	778	Şehr içre görindi baña bir dil-ber-i fayıḳ Meh-rūy u güneş-ṭalʿat u hem yār-ı muvāfıḳ		
	967	Seng-i belāña oldı nişān ser Ḳayacuġum Ṣabr ideyin buña n'ola ber-ser Ḳayacuġum		
	1034	Yüri ʿazm eyle kūy-ı yāra bunda ʿaḳl u cān ḳalsun Senüñle ġam yime ey dil gelen gelsün ḳalan ḳalsun		
	1129	Yād olmadı ʿAẕrā ile Vāmıḳ il içinde Meşhūr idi nāmum benüm ehl-i dil içinde		
	1229	Gel müşerref it bugün ey meh-liḳā kāşānemi Yaʿnī kim ābād eyle bu dil-i vīrānemi		
	1364	Ġam şebinde ḳoma ḥüzn ile dil-i nā-kāmı Gel gel ey Mıṣr-ı ḥasende meh-i ġarrā Şāmī		
KEYFĪ (13): Keyfī-i Dānişmend, Merḥūm Keyfī-i Dānişmend, Mevlānā Keyfī-i Merḥūm, Merḥūm Keyfī-i Ġarīb, Merḥūm Keyfī-i Gedā, Merḥūm Keyfī-i Nā-Şād, Keyfī-i Nā-Şād	63	Şarāb-ı nāb içüp sāḳī şafādan her gedā-meşreb Olurlar mīr-i meclis hep geçerler pādşā-meşreb		[? – III. Mehmed dönemi başları (1566-1603)] Amasya'ya bağlı Çorum sancağında doğmuştur. Danişment zümresindendir. Tımar sahibi olmak hevesiyle öğrenimini bırakarak Rumeli Beylerbeyinin hizmetine girmiştir. Şiirlerinde afyon ve şaraptan sıkça bahseder. *(İpekten 1988: 254; Mehmed Süreyya 1996: C. 3 s. 887; Solmaz 2005: 261; Sungurhan 1999: 224; Tuman 2001, C. 2, s. 870, md. 3634)*
	159	Gün gibi hercāyī oldı gelmez ol meh-pāre hīç Ġayrlarla gezmeden ḫālī degül bir pāre hīç		
	167	İçerüz gerçi kim ey sāḳī ṣabūḥī her ṣabāḥ Ṭāliʿi gör ...		
	263	Mürde-diller lebüñe çeşme-i ḥayvān dirler Yaʿnī rūḥum saña başdan ayaġa cān dirler		
	378	Nedür bu nāz u bu ʿişve nedür bu pür-cefālıḳlar Nedür bu ʿarż-ı mihr itdükçe ʿömrüm bī-vefālıḳlar		
	538	Ey göñül rind olmaġ isterseñ yüri ṣaḥbāya düş Cāna cān ḳatmaḳ dilerseñ rāḥ-ı rūḥ-efzāya düş		
	725	Saña alınmasa ey dil-ber-i mevzūn üsküf Ṣararup olmaz idi böyle digergūn üsküf		
	915	Ḫār-ı ġamuñ ki her yanum alsa ne ġam benüm Zār-ı hezārum alma tek ey ġonçe-fem benüm		

	1097	Mā'il oldum bir lebi ʿayn-ı şarābuñ ʿaynına Giryeden iki gözüm döndi ḥabābuñ ʿaynına		
	1144	Dil yine sevdi cāndan bir ḫūb-ı ser-terāşı Ol ḳaşı yānuñ egdüm ṭiġine ṭoġrı başı		
	1162	ʿİẕār-ı āteşīnüñ kim dili bī-bāk yandurdı Ne siḥr itdi ṭurur cāmum vücūdum pāk yandurdı		
	1356	Göreli ṭalʿatüñ ey mihr-i münīrüm Şāmī Ḳalmadı ẕerre ḳadar göñlümüzüñ ārāmı		
	1357	Seḥerī sāḳī ayaḳ meclise başdı Şāmī Çekdi başdan bir iki ṭolu Firengī cāmı		
ḲIYĀSĪ (1): Ḳıyāsī-i Müderris-i Buḳʿa	**1033**	Gidersem ben bu ʿālemden lebüñ ẕikriyle cān ḳalsun Ki benden ṣoñra ervāḥ içre bir vird-i zebān ḳalsu		[? – III. Murad dönemi başları (1574-1595)] Adı yaşadığı dönem kaynaklarında Kıyas olarak geçer, *Tuhfe-i Nailî*'de ise İbrahim yazılıdır. Kastamonuludur. Başladığı öğrenimini tamamlayamamıştır. Sipahi olmuştur. Saçlı Emir'in ölümünden sonra mülazım olmuştur. Müderrislik ve kadı naipliği ve kadılık yapmıştır. *(Canım 2000: 451; İpekten 1988: 254; Mehmed Süreyya 1996: C. 3 s. 889; Solmaz 2005: 261; Sungurhan 1994: 160; Sungurhan 1999: 205; Tuman 2001, C. 2, s. 832, md. 3487)*
KİLĀVĪ (1): Kilāvī-i İslamboli Ser-ʿAsker [...]	**1425**	Derd ü ġam u miḥnetüñ ardı kesilmedi* Ẕevḳ u ṣafā vü vuṣlata nevbet virilmedi		Kaynaklarda bu mahlasta bir şair bulunamamıştır.
KİYĀSĪ (1): Ez-Eşʿār-ı Kiyāsī ez-Sipāhiyān-ı Mıṣr	**982**	Ey seng-i cevri başuma efser Ḳayacuġum Devlet şu başa kim ola hem-ser Ḳayacuġum		Kaynaklarda bu mahlasta bir şair bulunamamıştır.
LAʿLĪ (1): Laʿlī-i Dil-ber	**1421**	ʿIşḳuñ odına yandı göñül nāle ḳılmadı Bī-çāre derdini saña yanup yaḳılmadı		Mecmuaya girmesi muhtemel Güzelhisarlı La'lî, Üsküplü La'lî, Kayserili La'lî, La'linkabâzâde Mehmed La'lî'den hangisinin mecmuaya şiiri alınan La'lî olduğunu tespit edemedik.
Lāyiḥī Muṣlīsi	**1203**	Çāk idüp sīnemi ey rūḥ-ı revānum Fetḥī Açma aġyāra benüm rāz-ı nihānum Fetḥī		(? – 973/1565-66) Asıl adı Mustafa'dır. Rumeli'nden Siroz'da doğmuştur. Kemal Çelebi'den mülazım olmuştur. Tasavvufa yöneldi ve Mısır'da İbrahim Gülşenî'ye bağlandı. Siroz'da öldü. *(İpekten 1988: 262; Mehmed Süreyya 1996: C. 3 s. 900; Solmaz 2005: 263; Sungurhan 1994: 169; Sungurhan 1999: 230; Tuman 2001, C. 2, s. 875, md. 3646)*
LAZIMĪ (2): Lāzımī-i Aṭanavī, Merḥūm Lāzımī Beg Aṭanevī	**116**	Viṣālüñdür dil-i ġamgīne ḫandān olmaġa bāʿiṣ Firāḳundur dem-ā-dem dīde giryān olmaġa bāʿiṣ		Kaynaklarda yer alan bu mahlastaki tek şair Edirneli Dervîş Beyzâde Lâzımî'dir. Mecmuada şairin Adanalı olduğu belirtildiğine göre bu, tezkirelere girmemiş farklı bir Lâzımî olmalıdır.
	1101	Çekmez ise ey reh-i dil-ber türābuñ ʿaynına Göreyin ṭopraḳ ṭola çeşm-i pür-ābuñ ʿaynına		
LİSĀNĪ (1): Lisānī-i Tiryākī-i Żaʿīf	**132**	Dem-ā-dem ṭīr-i hecrüñdür ciger ḳan olmaġa bāʿiṣ Müjeñ zaḫmıdur ammā böyle hicrān olmaġa bāʿiṣ		Muhtemel üç Lisânî'den (İstanbullu Yahya Lisânî, Mevlevî lisânî, Adanalı Ahmed Lisânî) hangisinin mecmuaya şiirleri alınan şair olduğunu tespit edemedik.
MAḤVĪ (1): Maḥviyyü'l-Mülāzım	**69**	Geçüp evreng-i neng ü ʿāra olma pādşā meşreb Yüri deryūze it bāzār-ı ʿışḳı ol gedā-meşreb		Bu dönemde mülazım zümresinden olan Kastamonulu Mahvî ve İstanbullu Pazarbaşızâde Hüseyin Mahvî bulunmaktadır. Ancak bunlardan hangisinin

				mecmuaya şiirleri alınan Mahvî olduğunu tespit edemedik.
MAḲĀLĪ (5): Mevlānā Maḳālī, Maḳālī-i Şeş-tā-zen	**406**	Dirsin ey meh reh-i ʿışḳumda dilüñ ṣāf mıdur Bunca daʿvī-i maḥabbet ya ḳurı lāf mıdur		Kaynaklardaki bu dönemde yaşamış Aydınlı Hamamcızâde Mehmed Makâlî, Aydınlı Mustafa Makâlî ve Bostan Makâlî'den hangisinin mecmuaya şiirleri alınan Makâlî olduğunu tespit edemedik.
	902	Dil oldı ṭīġ-i hecrüñ ile pāre pāre gel Luṭf ile eyle merhem-i vaṣluñla çāre gel		
	1230	Eyledüm teşbīh māha ʿārıż-ı cānānemi Vechden ḫālī degül gūş eyleñüz efsānemi		
	1349	Ṭoldı ʿālemlere āvāze-i ḥüsn-i Şāmī Oldı mensūḫ niçe Yūsuf-ı ḥüsnüñ nāmı		
	1411	Āh kim yāruñ niyāz ehline her dem nāz işi Ḳorḳarın bir gün helāk eyler beni bu nāzişi		
MEʿĀBĪ (1): Meʾābī -i Müderris	**1112**	Dil rāh-ı maḥabbetde ḳalaldan gil içinde Nālem ceresi diller olupdur il içinde		Kaynaklarda yer alan bu mahlastaki tek şair, 1211/1796 yılında ölmüş İstanbullu Şeyh Ahmed Me'âbî Efendi'dir *(Tuman 2001, C. 2, s. 898, md. 3724)*. Ancak bu şairin, yaşadığı dönem itibarıyla mecmuaya girmesi mümkün değildir. Şu hâlde 16. yüzyılda yaşamış, tezkirelere girmeyen başka bir Me'âbî olmalıdır.
MECDĪ (1): Mecdī Çelebiyyü'l-Ḳāżī	**818**	Yüzi gözi açılupdur zaḫm-ı ḫūn efşānumuñ Sīneye çekse ʿaceb mi ḫancerin cānānumuñ		Asıl adı Mehmed'dir. Edirne'de doğmuştur. Bir tüccarın oğludur. Ahîzâde Mehmed Çelebi'den mülazım olmuştur. Müderrislik ve kadılık yapmıştır. *Şemʿiyye Risalesi*, Taşköprüzâde'nin *Şakâyık*'ına zeyli ve nazire mecmuası vardır. *(İpekten 1988: 277; Mehmed Süreyya 1996: C. 3 s. 935; Solmaz 2005: 268; Sungurhan 1994: 177; Sungurhan 1999: 247; Tuman 2001, C. 2, s. 905, md. 3749)*
MEDḤĪ (8): Medḥī-i Müderris, Medḥiyyü'l-Ḳāżī	**47**	Ḳılmaḳ dileseñ ṭabla-i ʿaṭṭārı temāşā Müşgīn-ḫaṭla eyle o ruḫsārı temāşā		(? – 1006/1598) Bu dönemde hem müderrislik hem de kadılık yapan bir şair bulunmaktadır. Asıl adı Mahmud'dur. Gelibolululdur. Kara Kadızâde sanıyla meşhurdur. Ebussuud Efendi'den mülazım olmuştur. Müderrislik ve kadılık yapmıştır. Ancak bu tespitimize ihtiyatla yaklaşmak gerekir. Bu şiirler farklı bir şaire ait olabileceği gibi mülazım ve kadılık yapmış iki ayrı Medhî'ye de ait olabilir. *(İpekten 1988: 278; Mehmed Süreyya 1996: C. 3 s. 936; Solmaz 2005: 274; Sungurhan 1994: 184; Sungurhan 1999: 274; Tuman 2001, C. 2, s. 942, md. 3923)*
	439	Bilmez uṣūl-i ʿışḳı dil-i mübtelā ḳadar Muṭrib bezimde cümle hevādan alur ṣatar		
	491	Ġamzeyle dil-güşālık ider pādişāhumuz İḳlīm açar ḳılıncı ile şimdi şāhumuz		
	566	Ḫavāṣṣ-ı ḫāṣıyetin bilmedin āvām u ḫavāṣ Oḳurdı mekteb-i ʿışḳ içre ṭıfl-ı dil İḫlā		
	610	Alup bezm-i çemende ol leb-i rengīn-edādan ḫaẓ Gül ü bülbül temāşāsıyla al berg ü nevādan ḫaẓ		
	1132	Ḳays itmiş idi Leylīyi dür bir dil içinde Bār-ı dil idi şīve ṣatan maḥmil içinde		
	1223	Ġuṣṣa-ābādan ider bu sīne-i vīrānemi Her zamānda luṭf idüp teşrīf ider ġam-ḫānemi		
	1302	Cān deger bir gicelik vaṣl-ı sürūr-encāmı Ṣatılur ʿāşıḳına ḫūb-ı ḳumāş-ı Şāmī		
MEDĪḤĪ (1): Medīḥī-i Dānişmend	**1300**	Gel e ey Mışr-ı melāḥatde ʿazīzüm Şāmī Ḳoma Yaʿḳūb-ṣıfat tīre dil-i nā-kāmı		[? – III. Murad dönemi ortaları (1574-1595)] Asıl adı Mustafa'dır. Kadı Muslî Çelebi sanıyla meşhur olmuştur. Siroz'da doğmuştur. Kadızâde Efendi'nin hizmetinde bulunmuş, daha sonra Ataullah Efendi'den mülazım olup kadılık yapmıştır. Hasan Çelebi Tezkiresi'nde hayatta olduğu yazılıdır. *(İpekten 1988: 279; Mehmed Süreyya 1996: C. 3 s. 936; Solmaz 2005: 274; Sungurhan 1994: 184; Sungurhan 1999: 275; Tuman 2001, C. 2, s. 942, md. 3935)*

MEḤEMMED (2): ʿAbdü'l-Kerīm-zāde Meḥmed Ḥilmī ki Ḳāżī ʿAsker-i Anaṭolı	**305** **1333**	Ḫāki ʿanber hevāsı ḫoş-būdur Kūy-ı yāruñ güzelligi budur Gitme gel başuñ içün ḳaşı hilālüm Şāmī Bir gice ṣubḥa degin eyleyelüm ārāmı	Ahdî, s. 55	Kaynaklarda belirtilmediği hâlde mecmuadan öğrendiğimize göre asıl adı Mehmed Hilmî'dir. Abdülkerimzâde sanıyla meşhur olmuştur. Kadılık yapmış kazaskerliğe kadar yükselmiştir. *(İpekten 1988: 281; Solmaz 2005: 55)*
MERĀMĪ (33): Merāmī Beg, Merāmī Beg Kātib, Merāmī Beg ez-Küttāb-ı Dīvān, Mevlānā Merāmī	**14** **68** **122** **179** **199** **269** **299** **322** **327** **359** **386** **401** **422** **481** **501** **523** **645** **662** **706** **734** **758** **850** **855** **868**	Şarāb-ı ʿışḳuñuñ ser-mest ü ser-gerdānıyuz cānā Lebüñ esrārınuñ āşüfte vü ḥayrānıyuz cānā Leb-i laʿlüñ olupdur sāḳī cām-ı ġam-zidā-meşreb Anuñçün cān virür cāma müdām ehl-i ṣafā-meşreb Olur insāna ġam ʿālemde şādān olmaġa bāʿiṣ Olur hicrān ṣafā-yı vaṣl-ı cānān olmaġa bāʿiṣ Ḫum-ḫāne-i ʿaşırda yoḳ iken şarāb-ı sürḫ Ġam ocaġında olmış idi dil kebāb-ı sürḫ ʿİşümüz yār ile itdi dün gice aġyār telḫ Bezmi ḳand ise ider bir ṭabʿı nā-hemvār telḫ Gözüñe ehl-i naẓar nergis-i fettān dirler Yüzüñe gül ṣaçuña sünbül ü reyḥān dirler Ney gibi dil ki ḳaçan nāleye āġāz eyler Çeng-i ġam anı o dem kendüye dem-sāz eyler Ruḫı bāġında zülfi şeb-būdur Beni āşüfte eyleyen budur Gedā-yı kūyuñ olmaḳ mīr-i mīrān olmadan yegdür ʿAzīzüm bendeñ olmaḳ Mışra sulṭān olmadan yegdür İdüp terk-i cefā beñzer vefā ḳılmaġa niyyet var Naẓar ḳıldı baña cānān yine Ḥaḳdan ʿināyet var Didüm ṣaçuñda misk-i Ḫıṭā gibi bū nedür Didi yanında misk-i Ḫıṭā bir nümūnedür Laʿl-i dil-dāra naẓar laʿl ʿaceb ṣāf mıdur Ol ḳadar nāzük ü ter tāze vü şeffāf mıdur Bu gerdiş ile günbed-i devvāra kim baḳar Dünyā dinen bu ḳahbe vü murdāra kim baḳar Zāhidā rind-i naẓar-bāz ki dirler o bizüz ʿIşḳ ile ʿāşıḳ-ı mümtāz ki dirler o bizüz Gedāyuz ṣūretā maʿnīde ammā kim emīrüz biz Ḳanāʿat mülkine şāhum ṣaḳın ṣanma faḳīrüz biz Ruḫları üstinde cānān zülfini çīn eylemiş Milket-i Rūmı ser-ā-ser Çīn ü Māçīn eylemiş Yaḳdı cānān şerḥa sīneñ üstine bir dāne dāġ Döndi serv üstinde görinen meh-i tābāna dāġ Seni seyr itmege olsa n'ola yārān ṣaf ṣaf Pādişeh seyrin ider ḫalḳ-ı fırāvān ṣaf ṣaf Geymege ḳapuda ol ḳāmeti mevzūn üsküf ʿArż ider mihr-i seḥer aña bir altun üsküf Didüm cānāneye bu cānʿaceb cānā neye lāyıḳ Didi nāz ile neñ vardur daḫı cānāneye lāyıḳ Ṣanma severem diyeni hep ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ Yoluñda benüm pādişehüm yār-ı muvāfıḳ Diyelüm şevḳ ile bir ḫūb-ı suḫen-sāza ġazel İʿtibār ide söze hem oḳıya yaza ġazel Āh eyler oldı bu dil-i nā-şād muttaṣıl Artmaḳda oldı nāle vü feryād muttaṣıl Yār-ı cānānumı gören didi kim bu da güzel Her birisinde olan çeşm ile ebrū da güzel		[? – III. Murad dönemi sonları (1574-1595)] İstanbulludur. Hattattır. Ataları gibi sarayda aşçı iken güzel yazısı olduğu için divan kâtipliğine getirilmiştir. Hamid (Isparta) vilayeti tahririyle görevlendirilmiş ve orada ölmüştür. *(İpekten 1988: 284; Mehmed Süreyya 1996: C. 3 s. 1086; Solmaz 2005: 285; Sungurhan 1999: 277; Tuman 2001, C. 2, s. 950, md. 3948)*

	899	Seyr it gözüm yaşını leb-i cūy-bāra gel Ey serv-i nāz ile temāşā kenāra gel		
	975	Laʿl īn ṭudaġı laʿle ber-ā-ber Ḳayacuġum Ḥoḳḳa dehānı dürc-i mücevher Ḳayacuġum		
	997	İçilsün şevḳ ile sāḳī yine peymāneler dönsün Ḳadeḥler raḳṣa girsün ʿāşıḳ-ı ferzāneler dönsün		
	1054	Āh eylesem ʿaceb mi ol gül-ʿiẕāra ḳarşu Bülbül fiġāna başlar evvel bahāra ḳarşu		
	1124	Yir itmiş idüm ʿışḳına anuñ dil içinde Leylī daḫı yir eylemeden maḥmil içinde		
	1155	Dil nice virmeye cān görüp o ser-terāşı Kim aña ṣanʿat olmış çerḫ içre ser terāşı		
	1250	ʿĀşıḳuñ gün gibi rūşen olur idi şāmı Ayuñ on dördi gibi gelse görinse Şāmī		
	1389	Nakş olaldan ol nigāruñ dilde sīmīn-sādesi Eşkümüñ gülgūnīlerle çıḳdı merdüm-zādesi		
	1406	Gül yüzüñden ögrenür gülşende güller nāzişi Sende ḫatm olmış nigārā ʿişve ile nāz işi		
MERDĪ (2): Merdī Beg	**517**	Ġam pūtesinde oldı göñül oldı ḳāl bes Ey sīm-beden beñzer ide intiḳāl bes*		Kaynaklarda bu dönemde yaşamış aynı mahlası kullanan iki şair bulunmaktadır. Bunlardan ilki, II. Selim'in bendelerinden Galata gümrük kâtibi Merdî'dir. Diğeri ise danişment, mülazım ve kadı olan III. Mehmed devri sonlarında (1595-1603) vefat etmiş Manastırlı Merdî'dir. Mecmuanın çoğunluğu danişment zümresinden şairleri toplamasından hareketle, bu iki şairden sonuncusunun mecmuaya şiirlerinin alınmış olabileceğini düşünebiliriz. Ama bu tahmine ihtiyatlı yaklaşmak gerekir. *(İpekten 1988: 284; Mehmed Süreyya 1996: C. 4, s. 1086; Sungurhan 1999: 277; Tuman 2001, C. 2, s. 951, md. 3951-3952)*
	1243	Ne günāh itdüm ola saña ey ʿömrüm Şāmī Hīç ṭulūʿ itmedi mihrüñde viṣāl eyyāmı		
MESĪḤĪ (2): Mesīḥī-i Ermenī-i Tebrīzī	**522**	Yüzine bilmen hücūm ol ḫaṭṭ-ı pür-çīn eylemiş Yā ki ḳaṣd-ı milket-i dīn kāfir-i Çīn eylemiş	-	(? - ?) Kaynaklar Mesîhî'yi Ermenî ve Diyarbakırlı olarak göstermişlerdir. Geçimini ticeretle sağlamıştır. Uzun süre İstanbul ve Edirne'de bulunmuştur. Venedik'te bütün parasını oranın güzellerine kaptırınca çocuklara Türkçe, Farsça ve hat öğreterek geçimini sağlamıştır. *(İpekten 1988: 286)* Divanı üzerinde yakın dönemde tez çalışması yapılmış şair hakkında söz konusu tezde tamamen farklı bilgiler verilir. Buna göre asıl adı Rükneddin Mes'ûd'dur. Tebriz'de doğmuş ancak bir müddet Anadolu'da yaşamıştır. Devrin padişahlarından iltifat göremeyince 80 yaşını aşmışken İsfahan'dan Şiraz'a gitmiş ve bir zaman orada kalmıştır. Oradan Kaşan'a dönmüş ve burada 1066/1655-56 yılında ölmüştür. *(Mesîhî-i Tebrîzî Divanı, s. 4)* Bunların aynı kişi mi yoksa farklı kişiler mi olduğu anlaşılamamıştır. İki ayrı şairin varlığı söz konusuysa tarih itibarıyla yukarıdaki şairin mecmuaya şiirleri alınmış olmalıdır. Eğer aynı şairse tezdeki bilgilerde bir yanlışlık olmalıdır.
	1110	Eşk baġrum ḳanıdın döndi şarābuñ ʿaynına Dil maḥabbet sūzıdın murġ-ı kebābuñ ʿaynına	-	

MESTÎ (1): Mevlânâ Mestî	**1422**	Ḳaddüñ nihāli dîde-i terden kesilmedi Gerçi nihāl-i baḥr-ı muḥîṭe degilmedi		Kaynaklarda bu mahlasta biri II. Beyazid dönemi (1481-1512) ortalarında ölmüş Edirneli Mestî, diğeri ise Sarı Yakuboğulları'dan Novaberdeli Mestî olmak üzere iki şair yer almaktadır. Bunlardan her ikisi de –özellikle birincisi- güzellikleriyle meşhurdur. Ancak bunlardan hangisinin şiirleri mecmuaya alınan Mestî olduğunu tespit edemedik. *(İpekten 1988: 286; Mehmed Süreyya 1996: C. 4, s. 1088; Sungurhan 1999: 280; Tuman 2001, C. 2, s. 952, md. 3956-3958)*
MEYLÎ (2): Meylî-i Kātib	**400**	Göreyin laʿlüñi şun sāḳî mey-i ṣāf mıdur Dürd-i derdüñ niçe bir nūş idem inṣāf mıdur	HÇ, s. 335	(? - ?) Edirnelidir. Kâtiplik yapmıştır. Şiirleri beğenilmiştir. *(İpekten 1988: 290; Mehmed Süreyya 1996: C. 4, s. 1091; Sungurhan 1999: 335)*
	510	Rūzî-i rūz gönlüme fikr-i viṣāl bes Her şeb gözüme ḫˇāb ḫayāl-i muḥāl bes		
MEYLÎ (1): Meylî-i Mîr-Livā	**87**	Ḳo ey gül gülşenüñ bülbülleri nālānuñ olsun hep Cihānda söylenen şimdi senüñ destānuñ olsun hep		Bu şairin, Azap şairlerden olan ve emirlikten ayrılıp çiftçilikle uğraşan Mihaliçli Mustafa Meylî olduğunu sanıyoruz. Ancak bu tahminimize temkinli yaklaşılmalıdır. *(İpekten 1988: 289; Mehmed Süreyya 1996: C. 4, s. 1091; Sungurhan 1999: 336; Tuman 2001, C. 2, s. 995, md. 4114)*
MEẔĀḲÎ (2): Meẓāḳî Süleymān Efendi	**20**	Bu dîvānuñ ki bismi'llāh-keş-i ʿunvānıyuz cānā Kilîd-i ḳufl-i genc-i gevher-i pinhānıyuz cānā	G 1	(? – 1087/1676) Mecmuaya sonradan eklenmiş şairlerden olan Mezâkî'nin asıl adı Süleyman'dır. Bosna Hersek'in Çayniçe kasabası doğumludur. Mısır valilerinden Eyüp Paşa'nın akrabasıdır. İstanbul'a gelerek Enderun'a girmiş, burada iyi bir eğitim almıştır. Kimi paşalara kâtiplik yapmıştır. *(Mezâkî Divanı, s. 19-25)*
	22	Şeh-i ʿışḳuñ ki biz gencîne-i pinhānıyuz cānā Ne var ḳılsañ naẓar görseñ ne gevherkānıyuz cānā	G 2	
MÎRÎ (3): Mîrî-i Dānişmend Mîrî-i Müstaʿmelü'l-Mülaḳḳab be-Mîr-i ʿĀşıḳān	**253**	Lebüñe anuñ içün çeşme-i ḥayvān dirler Cānına ādemüñ emdükçe ḳatar cān dirler		(? – 1008/1599) Asıl adı Yahya'dır. Bursa'da doğmuştur. Acem diyarından göç etmiş Kiçi Mir adında ünlü bir hocanın oğludur. Hasan Bey'den mülazım olup müderrislik ve Galata ve Üsküdar kadılığı yapmıştır. Muammada ustadır. *Mihr ü Müşterî*'yi Türkçe'ye çevirmiştir. *(İpekten 1988: 292; Sungurhan 1994: 198; Sungurhan 1999: 323; Tuman 2001, C. 2, s. 992, md. 4106)*
	362	Şeh-i ʿışḳ olmaġa cānā derūnumda ʿalāmet var Livā-yı āhı çerḫe dikmege gönlümde himmet var		
	1363	Gel görin nāz ile ey māh-ı münîrüm Şāmî Öpelüm ellerüñi eyleyelüm bayramı		
MİŞĀLÎ (19): Miṣālî Çelebi, Miṣālî-i Edirnevî, Miṣālî-i Raʿnā-Zelle, Miṣālî-i Zelle -dār-ı Edirnevî, Miṣālî-i Cevān	**60**	Der-i mey-ḫāne-i deryūze ile ol gedā-meşreb Ṣafāña reşk ide ʿālemde her bir pādṣā-meşreb		(? – 1016/1607) Asıl adı Hasan'dır. Edirne'de doğmuştur. Esnaftır. Devrinin sanat ve bilimadamlarıyla ülfeti vardır. Şiirleri, döneminde çok tanınmış ve sevilmiştir. *(İpekten 1988: 293; Solmaz 2005: 279; Sungurhan 1994: 176; Sungurhan 1999: 245; Tuman 2001, C. 2, s. 904, md. 3745)*
	100	Ḳaṣd eyle dilā olmaġa ser-dār-ı maḥabbet Mecnūn gibi ḳonsun dir iseñ başuña devlet		
	194	Tārîk olursa ḫāne-i dil iç şarāb-ı sürḫ Gör cāmdan ki niçe ṭoġar āfītāb-ı sürḫ		
	218	Ḫāne-i ʿışḳı iderken bünyād Baña ırġadlıġ iderdi Ferhād		
	241	Söze gelseñ lebüñe çeşme-i ḥayvān dirler Yüriseñ ḳāmetüñe serv-i ḫırāmān dirler		
	288	Ola mı ey dil saña ol şāh-ı ʿālî-şān şikār Yoḳ durur hergiz hümāyı itmege imkān şikār		
	345	Ḳapaldan gönlümi şāhîn miṣāli çeşmi āhūlar Gidüp ardınca ārām ile ṣabrum didi yā hūlar		
	497	Gedā-ṣūret egerçi ẓāhiren ḫūr u ḥaḳîrüz biz Velîkin devletüñde bir şeh-i ʿizzet-serîrüz biz		
	514	Bāġ-ı tenümde her bir elif bir nihāl bes		

		Güller yirine dāġ-ı dil-i pür-melāl bes		
	644	Şevḳ ile gülşende yaḳmış ḳolına cānāne dāġ Dir gören beñzer nihāl üzre gül-i ḫandāna dāġ		
	686	Öykündügini dāġ-ı ten-i pür-figāra def Yüzine urdılar gelicek bezm-i yāra def		
	697	Gizlemiş kākülüñ ey ḳāmeti mevzūn üsküf Göreyin kim çıḳa başdan ola maġbūn üsküf		
	791	Toḫm-ı eşki ḫāk-i ümmīde nişār itsem gerek Ol tezerv-i kebg-reftārı şikār itsem gerek		
	823	Bezm-i ġamda laʿlin añup ḳan döker cānānumuñ Var ise geldi gözine dīde-i giryānumuñ		
	903	Bir çāre eyle zaḫm-ı dil-i pür-figāra gel Tek çalma pāreye beni ḳıl pāre pāre gel		
	923	Oldı ḥavāle üstüme bār-ı elem benüm Ḫam itse ḳaddüm ey ḳaşı yā n'ola ġam benüm		
	952	Yāḳūt-ı laʿl-i nābuña beñzer Ḳayacuġum Baş üzre ḫātem itse n'ola yer Ḳayacuġum		
	1063	Faḳīr içün ẕekāt-ı ḥüsnine dimez maḥaldür bu İder göz göre iḥsān illere ammā güzeldür bu		
	1198	Ṭaḳılup ḫāra gel ey ġonçe-dehānum Feṭḥī Beni bülbül gibi zār eyleme cānum Feṭḥī		
MUḤİBBĪ (4): Merḥūm Sulṭān Süleymān Ḫan ʿAleyhi'r-Raḥme ve'l-Ġufrān, Merḥūm Pādşāh-ı Ġāzī Sulṭān Süleymān Ḫan ʿAleyhi'r-Raḥme ve'l-Ġufrān, Ez-ān Merḥūm Pādşāh-ı Ġāzī Ḫan Sulṭān Süleymān ʿAleyhi'r-Raḥme ve'l-Ġufrān	**545**	Bāġ-ı ḥüsninde nigāruñ lebleri rengīn yimiş Ehl-i diller görüp anı her biri diş bilemiş	-	(900/1495 – 974/1566) Kanunî Sultan Süleyman'ın şiirlerinde kullandığı mahlastır. I. Selim'in oğludur. 1518 yılında tahta çıkarak 48 yıl ülkeyi yönetti. Döneminde sanatı ve sanatçyı himaye etmiştir. Oldukça hacimli bir divan meydana getirmiştir. *(İpekten 1988: 295; Solmaz 2005: 29; Sungurhan 1994: 7; Sungurhan 1999: 79; Tuman 2001, C. 2, s. 909, md. 3765)*
	1068	Beñzeyelden gözlerüm yaşı şarābuñ ʿaynına Yandı miḥnetle ciger döndi kebābuñ ʿaynına	G 2376	
	1111	Mihrüñ vaṭan ey dost ṭutaldan dil içinde Rūşen görinür gün gibi ʿışḳum il içinde	G 2381	
	1216	Seyl-i eşküm eyledi vīrāne ḳıldı ḫānemi Genc-i vuṣlat buldum āḫir aradum vīrānemi		
MUḪTĀRĪ (14): Muḫtārī-i Seyyīd Muḫtārī-i Oġlan	**92**	Ṭabībüm ḫaste diller küşte-i müjgānuñ olsun hep Yolında öldügüm bī-çāreler ḳurbānuñ olsun hep		(? - ?) İstanbulludur. Peygamber soyundan gelir. Ayasofya kâtibinin biraderi olarak bilinir. Kanuni dönemi şairlerindendir. *(İpekten 1988: 298; Solmaz 2005: 280; Sungurhan 1994: 182)* Yukarıdaki tespit hem mecmuada hem de kaynaklarda şairin "seyyid" olarak tanıtılmasına dayanmaktadır. Ancak mecmua mürettibinin belirli bir şair grubunu eserine aldığını düşünürsek buradaki şairin, yine mecmuaya şiirleri alınmış Emîrî'nin ağabeyi Ahur Emiri Hasan'ın oğlu, Hâşimî'nin yeğeni olan Edirneli Muhtârî olması ihitmali de mevcuttur *(İpekten 1998: 298)*
	155	Ol perī-peyker görinmez oldı ben ġam-ḫᵛāra hīç Çāre yoḳ bilmem nic'itsün bu dil-i bī-çāre hīç		
	177	Devr-i lebüñde çünkim açılmaz şarāb-ı sürḫ Şimden girü ocaḳlara yansun kebāb-ı sürḫ		
	233	Derdümi söylemege ḳalmadı güftāra meded Meded aḥvālümi ʿarż eyleñ o dil-dāra meded		
	252	Ḫalḳ-ı ʿālem saña ey ḫūr-ṣıfat cān dirler Gülşen-i kūyuñ içün ravża-i Rıḍvān dirler		
	355	Eline tīġin almış gördüm ol ḫūnīde ḥiddet var Didüm ḳaṣduñ ne hey āfet didi kim ḫayr-niyyet var		
	642	Germ olup mihr-i ruḫuñla gice yaḳdum cāna dāġ Nūr u fer virsün diyü gögde meh-i tābāna dāġ		
	693	ʿĀşıḳ geçer benüm gibi ol ġamze-kāra def Yir yir teninde dāġ yaḳup kesdi yara def		
	752	Göñlümde bīm-i hecr ile vuṣlat recāsı yoḳ İrdüm bir özge ʿāleme ḫavf u recāsı yoḳ		
	832	Ḫaṭṭ ile şeref buldı ruḫ-ı āli Ḥüseynüñ Artarsa n'ola ʿizzet ü iḳbāli Ḥüseynüñ		
	968	Seng-i belāña ḳarşu ṭutup ser Ḳayacuġum		

		Dutmam olınca ḫāke ber-ā-ber Ḳayacuġum		
	1045	Ṭurduḳça ʿaşḳum artar ol gül-ʿiẕāra ḳarşu Sevdā olur ziyāde evvel bahāra ḳarşu		
	1208	Ḳaçma gel sīneme ey rūḥ-ı revānum Fetḥī Āfet-i devr-i zamān şūḫ-ı cihānum Fetḥī		
	1355	Elüñ öpenler iderler güzelüm bayramı Ḳıla mı ḥaḳ bize rūzī o şerīf eyyāmı		
MUḤYĪ (4): Muḥyiyyü'l-Ḳāżī, Muḥyī Çelebi Müderris	349	Ne tende cāme-i ʿizzet ne serde tāc-ı devlet var Ne elde pāye-i rifʿat ne dilde meyl-i şöhret var	-	(? – 1005/1597) Asıl adı Mehmed'dir. Niğdelidir. Danişment zümresindendir. Ebussuud oğlu Ahmed Çelebi'den mülazım olmuş ve birçok yerde kadılık yapmıştır. Edirne kadısı iken ölmüştür. *(İpekten 1988: 299; İsen 1994: 325; Solmaz 2005: 29; Sungurhan 1994: 181; Sungurhan 1999: 269; Tuman 2001, C. 2, s. 931, md. 3876)*
	446	Yoġ ise elde eyā ḫˇāce ne var gevherümüz Devletüñde ṭoludur dāmen-i çeşm-i terümüz	Ahdî, s. 272	
	953	Seng-i belāña ḳarşu virüp ser Ḳayacuġum Oldum diyār-ı miḫnete server Ḳayacuġum		
	1386	Gönlüm açmaz bāġ-ı dehrüñ sūsen-i āzādesi Bir ḳuloġlı āfetüñ oldum yine dil-dādesi		
MUʿĪNĪ (4): Muʿīnī Beg, Muʿīniyyü'l-Ḳāżī, Muʿīnī Beg ez-Erbāb-ı Tīmār	937	Ḫurd oldı seng-i cevrüñ ile ser Ḳayacuġum Ṭaş işigüñe olalı hem-ser Ḳayacuġum		Bu dönemde yaşamış olan Edirneli Muhyî Mu'înî ile İstanbullu Mu'înî'nin her ikisinin de kadılık yapmış olmalarından dolayı mecmuaya şiirleri alınan şairi tespit edemedik. *(İpekten 1988: 301; Solmaz 2005: 276; Sungurhan 1994: 193; Sungurhan 1999: 303)*
	1183	Şehā bezmüñde bir dem bendeñe cā itseñ olmaz mı Yirin üftādenüñ evc-i Şüreyyā itseñ olmaz mı		
	1257	Mālik-i mülk-i cemāl olalı māhum Şāmī Hep unutdurdı bana mülk-i ʿIrāk u Şāmı		
	1258	Deleli ney gibi günden güne baġrum Şāmī Ṣubḥa nāleyle çıḳarsam demidür aḫşamı		
MURĀDĪ (2): Murādī-i Baġdādī, Murādī-i Baġdādī ʿAcem	42	İdüp n'ideyin rūy-ı çemenzārı temāşā Üftādeye besdür ḳad-i dil-dārı temāşā	H.Maz s.99	(? – 970/1562) Ahdî'nin küçük kardeşidir. Şemsî-i Bağdâdî'nin oğludur. *(Mazıoğlu 1981: 97-100; Solmaz 2005: 286; Tuman, 2001: C. 2, s. 949, md. 3945)*
	1367	Gösterüp ʿārıż-ı ḫūrşīd-miṣālin Şāmī Ḳalmadı ẕerrece üftādelerüñ ārāmı	H.Maz s.99	
NĀBĪ (3)	430	Ruḫ-ı zībāsını vaṣf eyler isem şemʿ utanur Ḳad-i bālāsını yād eyler isem söz uzanur	G 69	(? – 1124/1712) Asıl adı Yusuf'tur. Urfalıdır. İstanbul'a gelip vezir Mustafa Paşa'ya divan kâtibi ve musahib oldu. Uzun süre Halep'te yaşadı. İstanbul'da bulunduğu sırada 90 yaşını aşmışken öldü. Çağının şairler sultanıydı. *Divan, Tuhfetü'l-Haremeyn, Zeyl-i Siyer-i Veysî, Gazâ-nâme, Hayriyye* adlı eserleri vardır. Esere sonradan eklenen şairlerdendir. *(İpekten 1988: 310)*
	619	ʿĀşıḳ ki olup būse-i ruḫsārına ḳānīʿ Dil-ber daḫı ol veche [rıżā] virse ne mānīʿ	G 371	
	1135	Şafā-yı dil göremem geşt-i gülşen itsem de Neşāṭ kesb idemem cām[ı] gülden itsem de	G 788	
NAḪĪFĪ (1): Naḫīfī-i Dānişmend	1331	Refʿ ider şems-i cihān gibi sevād-ı şāmı Şām-ı zülfinden aça rūyını bir şeb Şāmī		(? – 1018/1609) Asıl adı Mehmed'dir. Hamid (Isparta) doğumludur. Kınalızâde Ali Çelebi'den mülazım olup kadılık yapmıştır. İstanbul'da ölmüş ve Edirnekapısı dışına gömülmüştür. *(İpekten 1988: 313; Sungurhan 1994: 208; Sungurhan 1999: 359; Tuman 2001, C. 2, s. 1040, md. 4251)*
NAḪĪFĪ (1)	433	Yine ol ġonçe-gülden şimdi mehcūr olduġum demdür N'ola bülbül gibi zār eylesem dūr olduġum demdür	G 170	(? – 1151/1738) Asıl adı Mehmed Süleyman'dır. İstanbulludur. Babası vaiz Abdurrahman Şeyh Muhyî'dir. Müstakimzâde'nin akrabasıdır. Mevlevidir. Mesnevi tercümesi vardır. Esere sonradan girmiş şairlerdendir. *(Nahîfî Süleyman Divanı, s. 2-6)*
NĀLĪ (4): Nālī Beg,	950	Tek eyle pāyuña beni hem-ser Ḳayacuġum Yoluña cān fedā ola hem ser Ḳayacuġum		Kaynaklarda yer alan bu mahlastaki tek şair, müderrislik ve kadılık yapmış ve 1085/1674-75'te ölmüş Konyalı Mehmed Nâlî'dir
	954	Olmazsa işigüñ ṭaşı efser Ḳayacuġum		

Nālī Beg ez-Erbāb-ı Tīmār		Ne ten gerek baña daḫı ne ser Ḳayacuġum		(*İpekten 1988: 317*). Ancak bu Nâlî yaşadığı dönem ve meslek bakımından mecmuadaki şairden farklıdır. Bu durumda mecmuaya şiirleri alınan şair, tezkirelere girmemiş bir Nâlî olmalıdır.
	1197	Ṣalınup yār ile seyr itdügi dem kūşeleri Ḫāṭıra ḫāṭıra olmazdı elem kūşeleri		
	1256	Şehrümüzden gideli āh o māh-ı Şāmī Seçmez oldum ġam-ı hicrān ile ṣubḥ u şāmı		
NĀLİŞĪ (9): Nālişī-i Yek-Çeşm, Nālişī-i Yek-Çeşm Dervīş, Baba Nālişī-i Ebu'l-ʿUbeyd, Baba Nālişī-i Ebu'l-ʿUbeyd-i Yek-Çeşm	**35**	Āyīneyi ḳo eyle ruḫ-ı yārı temāşā Hem cāna ṣafālar vire hem bārī temāşā		(? - ?) İstanbulludur. Arapça, Farsça öğrenmiş, hat sanatında meşk etmiştir. Gülşenî tarikatına girmiştir. Gözlerinden biri kördür, diğeri ise az görür. Bu yüzden "Yek-çeşm" lakabıyla bilinir. *(Solmaz, 2005: 296)*
	106	ʿUşşāḳa vefā eyle kerem ḳıl be hey āfet Virsün yoluña cānını erbāb-ı maḥabbet		
	125	Ḫayālüñ gencidür dil mülki vīrān olmaġa bāʿiṣ Dile Tātār çeşmüñ oldı tālān olmaġa bāʿiṣ		
	260	Alnuña meh yüzüñe mihr-i dıraḫşān dirler Müntehā ḳāmetüñe serv-i ḫırāmān dirler		
	599	Cefādan hergiz incinmem daḫı itmem vefādan ḥaẕ Degişmem ṣıḥḥati derde şehā ḳılmam devādan ḥaẕ		
	797	ʿUzlet idüp ḫalḳdan terk-i diyār itsem gerek Menzil-i rāh-ı fenāyı iḫtiyār itsem gerek		
	960	Ṭaş işigüñe ol ki ḳodı ser Ḳayacuġum Oldı felekde mihr ile hem-ser Ḳayacuġum		
	1150	Bir ḫūnī ser-terāşuñ virdüm eline başı İtdi terāş ammā oldı ḥasedle nāşī		
	1373	Ḳoma ẓulmetde meded ḳapladı hecrüñ şāmı Gün yüzüñ göster eyā ḳaşı hilālüm Şāmī		
NĀMĪ (19): Nāmī-i Dānişmend, Nāmiyyü'l-Mülāzım, Nāmiyyü'l-Ḳāżī, Nāmī Çelebiyyü'l-Ḳāżī	**123**	Olur zülf-i siyāhuñ dīde giryān olmaġa bāʿiṣ Nitekim ebr olur ey māh bārān olmaġa bāʿiṣ		[? – III. Murad dönemi sonları (1574-1595)] Asıl adı Cafer'dir. Hamid çevresindeki Agros'ta doğdu. Nasrullah Kadı olarak tanınan birisinin oğludur. Danişment zümresindendir. Ebussuud Efendi'den mülazım olup kadılık yaptı. *Hasan Çelebi Tezkiresi*'nde Elmalı kadısıyken kör olduğu ve bir kaç ay sonra orada öldüğü bilgisi vardır. Bu bilgiye göre şair, tezkirenin tamamlanış tarihi olan 994/1585-86'dan önce ölmüş olmalıdır. Şiirleri beğenilmemiştir. *(İpekten 1988: 319; Mehmed Süreyya 1996: C. 4, s. 1228; Solmaz 2005: 291; Sungurhan 1999: 341; Tuman 2001, C. 2, s. 1027, md. 4215)*
	133	Marīż-i ʿışḳuñ olmaḳ derde dermān olmaġa bāʿiṣ Gedā-yı kūyuñ olmaḳ dehre sulṭān olmaġa bāʿiṣ		
	183	Ṣanmañ geyer içüp o perī-rū şiyāb-ı sürḫ Cismi laṭīfdür ki görinür şarāb-ı sürḫ		
	219	Ol güneş yüzlü beni itmez yād Göklere çıḳsa ʿaceb mi feryād		
	246	Ḳaşuñı nāme-i ḥüsne yeñi ʿunvān dirler Anuñ içün saña ser-defter-i ḫūbān dirler		
	357	Ḳapuñda ʿāṣıḳa ẕillet raḳībe ḫaylī ʿizzet var Bugün ẓulm itme dünyāda begüm yarın ḳıyāmet var	HÇ, s. 342	
	372	Serīr-i ḥüsne şāh ol eyle cānā pādşālıḳlar Ḳapuñda eylesün üftādeler ʿarż-ı gedālıḳlar		
	412	ʿAḳlum gider görince o ruḫsāra kim baḳar Ol laʿl-i dür-feşān ile güftāra kim baḳar		
	494	Çoḳdur ḥisāba ṣıġmaz egerçi günāhumuz ʿAfv eyleye umaruz anı pādişāhumuz		
	572	Ḳaçan ki eyleyesin ḳullaruñla ṣoḥbet-i ḫāṣ Efendi meclis-i aġyārdan döner raḳḳāṣ		
	635	Dün gice mestāne şevḳ ile yaḳup cānāne dāġ Görüp ehl-i diller anı didiler şāhāne dāġ		
	722	ʿArż-ı ḥüsn eyle geyüp başuña altun üsküf Key yaraşur saña ey ruḫları gülgün üsküf		
	889	Ey serv-i bāġ-ı ʿişve leb-i cūy-bāra gel Sāyeñde biz de ḫoş geçelüm bir kenāra gel		
	999	Müheyyā oldı meclis sāḳiyā peymāneler dönsün Bu bezm-i rūḥ-baḫşuñ şevḳine mestāneler dönsün	Ahdî, s. 291	
	1148	Alındı dil görince ol ḫūb-ı ser-terāşı Şevḳ ile egdi ʿālem tīġine ḳarşu başı		

	1273	Şeb-i yeldā görinür rūz-ı firāḳ-ı Şāmī Leyle-i Ḳadr durur vuṣlatınuñ aḫşamı		
	1304	Gelmedi Rūma senüñ gibi güzel ey Şāmī Ṭutsa āvāze-i ḥüsnüñ n'ola Mıṣr u Şāmı		
	1305	Rūşen it tīre-dil itme bu dil-i nā-kāmı Gün yüzüñ gösterüp ey ruḫları māhum Şāmī		
	1388	Ḳaysı Mecnūn itmeden cām-ı maḥabbet bādesi Oldı sen Leylī-ʿiẕāruñ cān u dil üftādesi		
NĀSĪ (2): Nāsī-i Abdāl, Nāsī-i Işıḳ	**1123**	Mihr-i hevesüñ var idi cān u dil içinde Ādem yoġ iken daḫı bu āb u gil içinde		Kaynaklarda bu mahlasta bir şaire rastlayamadık. Tezkirelere girmemiş bir şair olmalıdır.
	1378	Geşt iden görmedi Mıṣr ile diyār-ı Şāmı Şimdilik ḥüsn ü melāḥatde naẓīr-i Şāmī		
NĀZÜKĪ (1): Merḥūm Nāzükī Birāder-i Ḳāżī ʿİşretī	**1099**	Bezm-i ġamda beñzeyüp yaşum şarābuñ ʿaynına Murġ-ı dil büryān olup döndi kebābuñ ʿaynına		[? – Kanuni devrinde (1520-1566)] İstanbul Yenihisar'da doğdu. Şair İşretî'nin kardeşidir. Şiirleri beğenilmiştir. *(İpekten 1988: 319; Solmaz 2005: 296; Tuman 2001, C. 2, s. 1012, md. 4161)*
NECĀTĪ (1)	**561**	Duḫān-ı āh ile oldum şerer gibi raḳḳāş Sirişk-i çeşmle oldum güher gibi ġavvāş		(? – 914/1508) Asıl adı İsa'dır. Küçük yaşta yetim ve öksüz kaldığı için ihtiyar bir kadın tarafından evlatlık alınmış, şair Sâili de yeteneğini görüp himayesine almıştır. Müeyyedzâde'den ders almıştır. Şehzade kâtipliği ve nişancılık yapmıştır. Mezarı Vefa'dadır. *Divan, Münâzara-i Gül ü Hüsrev, Gül ü Sabâ, Mihrü Mâh* adlı eserleri ile *Kimyâ-yı Sa'âdet* ve *Câmiü'l-Hikâyât* çevirileri vardır. *(Necâtî Beg Divanı, s. XV-XXVIII)*
NECĪB (1)	**1136**	Fiġān ider yine dil ʿazm-i gülşen itsem de Kenār-ı gülde çü bülbül nişīmen itsem de		Şiiri, mecmuanın B nüshasının sayfa kenarına yazılmış olan Necîb, esere sonradan girmiş şairlerdendir. Bu şekilde zaman sınırlaması ortadan kalktığı için kimliği tespit edilememiştir. Ancak şiirinin Nâbî'nin gazeline nazire olmasından hareketle, 18. yüzyıl ya da sonraki dönem şairlerinden olduğunu söyleyebiliriz.
NEVĀLĪ (1): Nevālī-i Müderris	**1113**	Eşk ü ten-i ḫāk ile dilüm müşkil içinde Hīç rāḥat-ı ḳalb ola mı āb u gil içinde		Asıl adı Nasûh'tur. Saruhan'da doğmuştur. Kanuni dönemi şairlerindendir. Anadolu kazaskeri Cefer Çelebi'den mülazım olup müderrislik yapmıştır. *(İpekten 1988: 336; Solmaz 2005: 70)*
NEVʿĪ (14): Nevʿiyyü'l-Müderris, Nevʿī Ḫᵛācetü'l-Müderris, Müderris Nevʿī-i Ḫᵛāce, Müderris Nevʿī-i ʿĀşıḳ-ı Dīdār, Merḥūm Ḳāżī Nevʿī Mecmuanın B nüshasında 2b'nin kenarına "*Nevʿī Efendi merḥūm biñ yidide fevt olmışdur. Tārīḫ-i ʿAṭā'ī Çelebi: Cinān gülzārını cāy itdi Nevʿī*" kaydı düşülmüştür.	**9**	Ne dehrüñ bendesi ne şāh-ı ʿālī-şānıyuz cānā Esīrüñ olalı mülk-i ġamuñ sulṭānıyuz cānā	G 6	(940/1533-34 – 1007/1599) Asıl adı Yahya'dır. Malkaralıdır. Halveti şeyhi Pir Ali'nin oğludur. Sarhoş Bâlî ve Kurt Efendi'den ders almış, Ahîzâde Mehmed Çelebi'den mülazım olmuştur. Müderrislik, kadılık ve şehzade hocalığı yapmıştır. Başarılı bir şairdir. *Divan, Tûtî vü Zâg, Hasb-i Hâl, Füsûsü'l-Hikem, Ulûm-ı İsnâ Aşer* adlı eserleri vardır. *(Nev'î Divanını Tahlili, s. 1-3)*
	102	Bu ḳavs-i ḳażāda bizüz ol tīr-i maḥabbet Himmet pīrümüz menzilümüz vādī-i ḫayret	-	
	306	Resen-i sünbülüñ semen-būdur Diller anuñla bağlamaludur	G 559	
	323	Senüñ maḥzūnuñ olmaḳ baña şādān olmadan yegdür Ġamuñla aġlamaḳ illerle ḫandān olmadan yegdür	-	
	353	Selāmet menzilinden göçmege dilde ʿazīmet var İḳāmet ḳılmaġa kūy-ı belāda şimdi niyyet var	-	
	460	O şeh ber-dār-ı ʿışḳ olmaġa lāyıḳ olduġum bilmez Benüm Manṣūrveş fennümde fāyıḳ olduġum bilmez	G 188	
	746	Tāc u ridāya mürşid-i ʿışḳuñ rıżāsı yoḳ ʿIşḳ ehlinüñ ḥicāb u riyādan ṣafāsı yoḳ	G 231	
	761	Ḫaṭṭ-ı ruḫına ehl-i naẓar yazılu ʿāşıḳ Ser-defter-i ḫūbān-ı cihān yaʿnī Yalabıḳ	-	

	817	Gördiler geldi ṣu sepdi āteşine cānumuñ Yaralar göz dikdiler peykānına cānānumuñ	G 244	
	1030	Göñül gel lā-mekān mülkine ʿazm it cism ü cān ḳalsun Ḥicāb-ı şeş-cihetden geç zemīn ü āsmān ḳalsun	G 559	
	1090	ʿAks-i ḫālüñ merdüm it sāḳī ḥabābuñ ʿaynına Dönsün ol ḫūnīn olan mest-i ḫarābuñ ʿaynına	G 412	
	1206	Ey sözi kāşif-i esrār-ı nihānum Fetḥī Lebi miftāḥ-ı der-i maḫzen-i cānum Fetḥī	G 553	
	1274	Dil firāḳuñda diler ol ḫaṭ-ı ʿanber-fāmı Gözedürler nitekim ṣāʾim olanlar şāmı	-	
	1382	Ṣuya batmaz gerçi kim zühd ehlinüñ seccādesi ʿĀşıḳuñ ġarḳ-ı şuhūd olmış dil-i āzādesi	-	
NİHĀLĪ (1): Nihālī-i Dānişmend	**779**	Gülşende şehā lālelerüñ dilleri yanıḳ Olmış göreli ḫāl-i ʿiẕāruñ saña ʿāşıḳ		Kaynaklarda bu dönemde yaşamış Nihâlî mahlaslı iki şair yer almaktadır. Birincisi, 949/1542 yılında ölmüş olan Cafer Çelebi'dir. İkincisi ise 1027/1618 yılında ölen Mehmed Nihâlî'dir. Bunlardan hangisinin mecmuaya şiirleri alınan Nihâlî olduğunu tespit edemedik. Ancak mecmua tertip edilirken hayatta olduğu için ikinci Nihâlî'nin olabileceğini düşünüyoruz. *(İpekten 1988: 340; Sungurhan 1994: 218; Sungurhan 1999: 383; Tuman 2001, C. 2, s. 1118-1119, md. 4477-4479)*
NİHĀNĪ (1): Bir Şiʿre G.t Vir Aña Rāżī Yaʿnī Nihānī-i Dil-ber-i ʿUbeydī-i Ḳāżī	**1173**	Dilā kendüñ ʿalāyıḳdan muʿarrā itseñ olmaz mı Bu keşretden ne ḫāṣıl terk-i dünyā itseñ olmaz mı		(? – 1000/1592) Asıl adı İbrahim Çelebi'dir. Edirne'de doğmuştur. Sipahi iken bu görevi bırakıp derviş olmuştur. Ubeydî'nin has talebesidir. Ubeydî kendisine âşık olmuş ve birçok gazel söylemiştir. Ömrünün sonuna doğru akli dengesini kaybetmiştir. Mezarı Edirne'dedir. *(İpekten 1988: 342; Solmaz 2005: 294)*
NİʿMETĪ (2): Niʿmetiyyü'l-Müderris	**887**	Gülşende ṭut ḳulaġuñı zār-ı hezāra gel Ġonçem açılma gül gibi yüz virme ḫāra gel		(? - ?) Asıl adı Nimetullah'tır. Denizli'de doğmuştur. Seyyiddir. Bir şehyin oğludur. Uzun yıllar danişmentlik yaptıktan sonra mülazım olmuş ve II. Selim zamanında (1566-1574) müderrislik yapmıştır. *Divan, Yûsuf u Züleyhâ, Risâle-i Kalemiyye* adlı eserleri vardır. *(İpekten 1988: 344;İsen 1994: 279; Tuman 2001, C. 2, s. 1083, md. 4375)*
	1419	Ger ölse almaz aġzına ḫāyīde ṭıfl-ı dil[165] ʿĀlemde Niʿmetī di anı kim dinilmedi		
NİŞĀNĪ (14): Merḥūm Nişānī Beg Merḥūm u Maġfūr Nişānī Beg, Raḥime'llāhü Teʿālā Merḥūm u Maġfūr Nişāncı Beg, Raḥime'llāhü Raḥmeten Vāsiʿa	**2**	Der-i devlet-meʾābuñda ḳapuñ derbānıyuz cānā Kef-i deryā-nevālüñ zübde-i iḥsānıyuz cānā		(? – 948/1568) Asıl adı Mustafa'dır. Koca Nişancı sanıyla bilinir. Tosyalıdır. Kadı Celâl'in oğludur. Pîrî Paşa'ya tezkireci, Kanuni'ye nişancı oldu. Daha sonra bu görevden ayrılarak Eyüp'te öldü. Özellikle inşa alanında çok ünlüdür. *(İpekten 1988: 346; Sungurhan 1994: 210; Sungurhan 1999: 363; Tuman 2001, C. 2, s. 1058, md. 4297)*
	146	Sevdügümden ġayrı bilmem n'eyledüm ol yāra hīç Āh u zārumdan teraḥḥum gelmedi dil-dāra hīç		
	161	Bāġa gelse ʿarż-ı ḳāmet eylese dil-ber ṣabāḥ Ḥayretinden ṣalınur serv-i ḫırāmān her ṣabāḥ		
	197	Cām-ı cevr ile idüpdür ʿīşümi ol yār telḫ Acı sözlerle ʿaceb dür gösterür dīdār telḫ		
	274	Bāz-ı nālemle dirīġā olmadı cānān şikār Ṣayd müşkil çekme zaḥmet olmaz imiş cān şikār		
	336	Göñül levḥinde beñzer ẓāhir olur ḫaṭṭ-ı meh-rūlar ʿAzāʾ içün çıḳupdur cismüm üzre cā-be-cā mūlar		
	367	Nedür cānā bu nāz u şīvelerle bī-vefālıḳlar Cemālüñ gösterüp ʿuşşāḳa olmaz āşinālıḳlar		

[165] Şiir baştan eksik olduğu için dizine makta beyti alınmıştır.

	368	İderler ḫüsn ile meh-rū güzeller pādşālıḳlar Olupdur anlara begler aġalar bī-vefālıḳlar		
	462	Biz ki hengām-ı seḥerde feyż-i raḥmān isterüz Ārzū-yı vuṣlat ile rāḥat-ı cān isterüz		
	531	Zülf-i cānān ile ey dil tāze bir sevdāya düş Niçe bir hicrān u fürḳat gel berü me'vāya düş		
	676	Bu dil-i bī-çāreye cevr ile virdi yār ḫavf Bezdi ʿālemden bu cānum çekmeden her bār ḫavf		
	808	Ḫaṭ belürmiş ṣafḥa-i ruḫsārına cānānumuñ Pür-ġubāram ḳondı toz āyīnesine cānumuñ		
	838	Getürür ḫāṭır-ı dil-dāra vefā tāze ġazel Diyelüm şevḳ ile ol serv-i ser-efrāza ġazel		
	1161	Beni ġam āteşine nāz ile çālāk yandurdı Ḫudādan ḳorḳmaz ol āfet beni bī-bāk yandurdı		
NİZĀRĪ (1): Merḥūm Nizāriyyü'l-Ḳāżī	**1272**	Gündüzi ʿīd oluban Ḳadr ola anuñ şāmı Kime kim göstere zülfiyle ʿiẕārın Şāmī		Kaynaklarda yer alan bu mahlastaki tek şair, güzel tanbur çaldığı bilinen sûzenger (iğneci) Nizârî'dir *(İsen 1998: 214)*. Mecmuadaki Nizârî'nin kadı olduğu bilgisinden hareketle bunun tezkirelere girmemiş farklı bir şair olduğunu söyleyebiliriz.
NŪRĪ (1): Nūriyyü'l-Müderris	**1268**	Bezm-i ʿuşşāḳı yine şevḳe getürdi Şāmī Ehl-i derd eyledi her ʿāşıḳ-ı dürd-āşāmı		Kaynaklarda yer alan Nûrî mahlaslı şairlerden hangisinin mecmuaya şiiri alınan şair olduğunu tespit edemedik.
PEYKERĪ (1): Peykerī-i Dānişmend	**215**	Sögerek ḳılsañ eger bir dem yād Ola hep mürdelerüñ rūḥı şād		Kaynaklarda bu mahsta bir şair bulunamamıştır. Bu şair tezkirelere girmemiş yeni bir şair olmalıdır.
RAḤĪMĪ (3): Raḥīmī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār	**304**	Kākülüñ gerçi misk-i ḫoş-būdur Dili sevdālara ṣalan budur	-	(? - ?) Asıl adı Mehmed'dir. Kütahyalıdır. II. Selim'in himmetiyle alay beyi olmuştur. *(Kütahyalı Rahîmî Divanı, s. 13-14)*
	1081	Ṭañ degül göz dikse meh her gün rikābuñ ʿaynına Tūtiyādur ḫāk-i pāyuñ āfitābuñ ʿaynına	G 285	
	1233	Gün yüzin ʿarż ide ger bir şeb o māh-ı Şāmī Şevḳden şarḳa dönüp ṣubḥ ola devrüñ şāmı		
RAḤMĪ (10): Raḥmī Çelebi Müderris, Raḥmiyyü'l-Müderris, Merḥūm Raḥmī Çelebiyyü'l-Müderris, Merḥūm Raḥmiyyü'l-Müderris, Merḥūm Raḥmī Çelebi Raḥmiyyü'l-Ḳāżī	**88**	Şitā ebri gibi diller yiter giryānuñ olsun hep Bahāristān-ı ḫüsnüñ ʿarż ḳıl ḫandānuñ olsun hep		(? – 975/1568) Asıl adı Pîr Mehmed'dir. Bursalıdır. Babası Nakkaş Bâlî'dir. Şairliğiyle genç yaşta üne kavuştu ve bu sayede Şehzâde Mustafa'nın himayesine girmiş, o öldürülünce kimsesiz kalmıştır. Bunun üzerine öğrenimine devam edip Celâleddin Salih Çelebi'den mülazım olup müderrislik yapmıştır. Yenişehirde ölmüştür. *(Canım 2000: 270; İpekten 1988: 362; İsen 1998: 231; Solmaz 2005: 157; Sungurhan 1994: 70; Sungurhan 1999: 329; Tuman 2001, C. 2, s. 1118-1119, md. 4477-4479)*
	172	Aġlar Cemüñ firāḳına döymez şarāb-ı sürḫ Ḳanlu yaşını dögmege çeşmi ḫabāb-ı sürḫ		
	282	Zār-ı gönlüm itdi nā-geh kākül-i cānān şikār Eyledi bir mār gūyā bülbül-i nālān şikār		
	311	Ḫal ü ḫaṭṭı ki ʿanberīn-būdur Rūy-ı yāruñ güzelligi budur		
	337	Ruḫuña baş egüpdür ey ṣanem yine bu gīsūlar Ṣanasın āteşe secde ider Rūm içre Hindūlar		
	727	Cihāndan geçmek imiş ʿāşıḳ-ı cānāneye lāyıḳ Nitekim şemʿe per yaḳmaḳ durur pervāneye lāyıḳ		
	1084	Cān cilā buldı çeküp derdin şarābuñ ʿaynına Cāma düşdi göz yumup döndi ḫabābuñ ʿaynına		
	1125	Pür-ʿuḳde göñül zāruña oldı dil içinde Şol dil gibidür nāleler eyler zil içinde		
	1168	ʿİẕārı nārına gül bülbülin bī-bāk yandurdı Ol āteş-pāreyi gör bir avuç ḫāşāk yandurdı		
	1267	Gözde ʿaks-i ʿaraḳ-ı kākül-i ʿanber-fāmı Oldı bir şīşede gūyā ki gül-āb-ı Şāmī		
RĀMĪ (4):	**93**	Cihānda mülküm ü mālum benüm cānānuñ olsun hep Ne mülk ü māl belki bu ten ü cān anuñ olsun hep		Kaynaklarda yer alan bu mahlastaki şairlerden hiçbiri mecmuanın tertip tarihiyle

Rāmī-i Dānişmend	**880**	Eşkāl-i bī-şebāt cihāna bir ehl-i dil Bu sāyebān-ı köhnede didi ḫayāl-i ẓıll		örtüşmemektedir. Abdurrahman Râmî'nin (ö. 1049/1639) o dönemde şiir yazma ihtimali olsa da mecmuadaki şiirlerin hiçbirisinin şairin *Divanı*'nda bulunmaması bu ihtimali zayıflatmaktadır. *Sicill-i Osmânî*'de bulunan Kanuni devri (1520-1566) ortalarında vefat etmiş Keçizâde Râmî Çelebi olabileceğini düşünüyoruz. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 4, s. 1348)* Ayrıca önceden Râmî mahlasını kullandığını kendi divanında bildiren *(Çetin 1993: 407)* Derzizâde Ulvî'nin de bu şair olabileceğini söyleyebiliriz.
	1360	Ḳand-ı laʿliyle gör ol kākül-i ʿanber-fāmı Seyr iden görmedi mānendini Mıṣr u Şāmı		
	1413	Yüregüm oynar ḳaçan ġayr ile itseñ nāzişi Kār eyler cānuma bu dehr-i luʿbet-bāz işi		
RĀSİM (1):	**1055**	Görenler ol meh[i] bugün didiler ol nigāra ḳarşu* Tekellümler tebessümler ider ṭurmaz hīç aġyāra ḳarşu*		Şiiri mecmuanın B nüshasının sayfa kenarına yazılmış olan Râsim, esere sonradan girmiş şairlerdendir. Bu şekilde zaman sınırlaması ortadan kalktığı için şairin kimliğini tespit edemedik.
RĀZĪ (1): Rāzī-i İmām	**1342**	Gün gibi Rūma ṭulūʿ itdi çü māh-ı Şāmī Ger muḳābil ola ṣubḥla ne ṭañ aḫşamı		Kaynaklardaki mecmuaya girmesi muhtemel 1026/1617 tarihinde ölen Vardar Yeniceli Yusuf Râzî ile yine Vardar Yeniceli Mahmud Râzî'den hangisinin şiiri mecmuaya alınmış şair olduğunu tespit edemedik.
RECĀYĪ (2): Recāyī ez-ʿArbcıyān(?)-ı Ḫāṣṣa	**256**	Ehl-i diller lebüñe ġonçe-i ḫandān dirler Rāstī ḳāmetüñe serv-i ḫırāmān dirler		Kaynaklardaki bu dönemde yaşamış tek Recâyî, Süngercizâde olarak tanınan şairdir. Mûsikide geniş bir bilgisi vardır. Yaptığı bestelerle çağında çok tutulmuştur. *(İpekten 1988: 373; Sungurhan 1999: 329)*
	979	Ṭaş işigüñde kim ki ḳodı ser Ḳayacuġum Oldı felekde ʿİsīye hem-ser Ḳayacuġum		
RECĀYĪ (5) Recāyī-i Dānişmend	**67**	Senüñle hem-ḳadeḥ olmaḳ revā mı her gedā-meşreb Gider aġyārı yanuñdan nedür ol bī-nevā-meşreb		Kaynaklarda geçen tek Recâyî musikişinas olduğuna göre buradaki danişment olan Recâyî tezkirelere girmemiş farklı bir şair olmalıdır.
	271	Ruḫ-ı gül-bergüñe ʿālem gül-i ḫandān dirler Dil-i şūrīdeme de bülbül-i nālān dirler		
	646	Yār dün meclisde yaḳmış gögsine mestāne dāġ Yaḳmaz isem ben bugün nā-merd olayın cāna dāġ		
	1106	Beñzeyelden kāse-i çeşmüm dūlābuñ ʿaynına Çaġlayup cūş itdi yaşum beñzer ābuñ ʿaynına		
	1154	Geldi terāşa ʿuşşāḳ ser cümle egdi başı Tīz ol bile getür gel yanuñca tīġ ü ṭaşı		
REFʿĪ (11): Refʿī-i Dānişmend, Refʿī Çelebi Dānişmend	**114**	Zemīne ṣarṣar-ı āh oldı lerzān olmaġa bāʿiṣ Sirişköm seylidür ʿummān ʿummān olmaġa bāʿiṣ		(?- 983/1575) Çorluludur. Topal Refʿî olarak bilinir. Pervîz Efendiden mülazım olarak kadılık yapmıştır. Şair Behiştî ile dostlukları vardır. Tarih düşürmede ustadır. *(İsen 1994: 307; Solmaz 2005: 164; Sungurhan 1999: 340; Tuman 2001, C. 1, s. 364, md. 1499)*
	221	Beni bir būse ile itmedi yād Dad-ı laʿl-i leb-i dil-berden dād		
	557	Ḫancerüñ peykānuñ ile çıḳdı sīnemde biliş Zaḫmuma ṭoḳınmaġı tīrüñ özine ḳıldı iş		
	687	Māh olmaġ istedi gice bezm-i nigāra def Bildürdi aña dā'iresin āşikāra def		
	771	Ḳavlinde bugün ṣubḥ miṣāli ola ṣādıḳ Toġ yoġsa ṭoġarın dise ḫurşīde Yalabıḳ		
	796	Gönlümi āşüfte-i zülf-i nigār itsem gerek Bu hevā ile perīşān rūzgār itsem gerek		
	816	Ṭuymadan peykānı ṭoḳınmış meger cānānumuñ Ṣoñra açıldı gözi bu zaḫm-ı ḫūn-efşānumuñ	Ahdî, s. 165	
	1130	Maḥfūzdur āyāt-ı ḫaṭuñ bu dil içinde Şol Muṣḥaf-ı ʿOṣmān gibidür maḥmil içinde		
	1293	Ḳulı idinse n'ola Rūmda ḫāṣ u ʿāmı Mālik-i Mıṣr-ı ḥasen oldı ʿazīzüm Şāmī		

	1294	Rūmda kendüye ḳul eyledi ḫāṣ u ʿāmı Mālik-i Mıṣr-ı melāḥat olalıdan Ṣāmī		
	1408	Eylemişdür cāna çoḳ çoḳ cevri çoḳ çoḳ nāzişi Baña ol çoḳ başlu āfet itmemişdür az işi		
REMĪMĪ (1)	**1088**	Döndi eşküm giryeden sāḳī şarābuñ ʿaynına Sīne tennūrında hem baġrum kebābuñ ʿaynına		Kaynaklarda bu mahlasta bir şair yoktur. Mecmuaya sonradan girmiş şairlerdendir.
REMLĪ (1):	**675**	Dizilür kūyuñuñ eṭrāfına yārān ṣaf ṣaf Ḥarem-i Kaʿbede gūyā ṭurur erkān ṣaf ṣaf		Kaynaklarda bu mahlasta bir şair yoktur. Mecmuaya sonradan girmiş şairlerdendir.
RESŪLĪ (13): Resūlī-i Cüzʾ-Ḫˇān, Resūlī-i Seyyid, Resūlī-i Seyyid-i Cüzʾ-ḫˇān	**108**	Virdi lebi senbūsesini didi ol āfet Sen būse-i şīrīnde bulduñ mı melāḥat		Kaynaklarda bu mahlasta bir şair yoktur. Tezkirelere girmemiş bir şair olmalıdır.
	191	Aḳan firāḳ-ı yār ile çeşmümden āb-ı sürḫ Bezm-i belāda baña olupdur şarāb-ı sürḫ		
	335	Reh-i ʿışḳ içre giryān olma ḫandān olmadan yegdür Ḥazīn olmaḳ ġam-ı ʿışḳ ile şādān olmadan yegdür		
	351	Derūnında şunuñ kim nār-ı hecr ile ḥarāret var Yanup ṭutışmaġa pervāneveş anda liyāḳat var		
	421	Gül ruḫlaruñ baḳup gül-i gülzāra kim baḳar Laʿlüñ şarābı var iken esrāra kim baḳar		
	579	İdeli aġyār ile ʿālemde cānān iḫtilāṭ Eyledi biñ derd ile cismümde bu cān iḫtilāṭ		
	724	Geydi bevvāb olup ol ruḫları gülgūn üsküf İtdi ʿāşıḳlarınuñ ʿışḳını efzūn üsküf		
	811	Ḳulı çoġ olsun diyü sulṭān-ı ʿālī-şānumuñ Bendesinüñ bendesi oldum şeh-i ḫūbānumuñ		
	974	Yararsa seng-i cevrüñe bu ser Ḳayacuġum Yaz ola güller açıla yer yer Ḳayacuġum		
	984	Yararsa seng-i cevrüñe bu ser Ḳayacuġum Yaz ola güller açıla yer yer Ḳayacuġum		
	1021	Ṣanma derdüñle efendi bendeñi merd isterin Cümle[ten] ḫalḳ-ı cihānı baña hem-derd isterin		
	1340	Olma hem-sāye-i ġayr ey yüzi māhum Ṣāmī Baña biñ yılca gelür rūz-ı firāḳuñ şāmı		
	1341	Geleli ʿizzet ile milket-i Rūma Ṣāmī Ṣaldı āfāḳa anuñ gün gibi şöhret nāmı		
REʾYĪ (8): Reʾyī-i Dānişmend Birāder-i ʿUlvī, Reʾyī-i Dānişmendüʾl-Meşhūr be-Derzī-zāde	**110**	Leb-i laʿlüñ durur sāḳī yaşum ḳan olmaġa bāʿiş Belī merdümler içre mi olur ḳan olmaġa bāʿiş		(? – 982/1574) Asıl adı Mustafa'dır. İstanbulludur. Derzi-zâde sanıyla tanınır. Şair Ulvî'nin kardeşidir. Kınalızâde Ali Çelebi tarafından himaye edilmiş ve yine ondan mülazım olmuştur. *(İpekten 1988: 371; İsen 1994: 306; Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1386; Sungurhan 1994: 69; Sungurhan 1999: 327)*
	138	Bādeden ʿāşıḳ-ı dil-teşneyi menʿ eyleme hīç Gel e ey zāhid-i nā-dān ḳo bizi var bozañ iç		
	212	Eylemez ġamze-i bī-dāduñ dād Hey ala gözlüm elüñden feryād		
	692	Ger ṭutmasa ḳulaḳlarını ḳavl-i yāra def Virmezdi böyle kendüyi naḳş-ı nigāra def		
	785	Gülşen-i kūyuñda eşküm cūy-bār itsem gerek Sen sehī-ḳaddi nezāketle kenār itsem gerek		
	815	Kendüme hem-dem idelden ʿışḳını cānānumuñ Od ṣalupdur dūd-ı āhum ḫırmenine cānumuñ		
	897	Meyl itme ḫayme-i şeh-i Cem iḳtidāra gel Sāḳī ḥabāb-ı cām-ı meye ḳıl nezāre gel		
	1222	Āşiyān-ı būm-ı hecr itdüñ dil-i ġam-ḫānemi Bilmezem ol külbe mi ġam-ḫāne mi vīrāne mi		
REʾYĪ (6): Reʾyī-i Zerd,	**716**	Ḫāḳ-i pāk idene her baḫtı hümāyūn üsküf Olsa her bende-i ḫākistere ḳānūn üsküf		(? – 988/1580-81) Asıl adı Abdullatif'tir. Sarı Re'yî sanıyla tanınmıştır. Kaynakların çoğunluğu Karahisarlı olduğunu
	745	Ol cān ṭabībinüñ dimem ey dil vefāsı yoḳ		

Reʾyī-i Zerd Dānişmend,		Bīmār-ı laʿli olana ammā devāsı yoḳ		yazmaktadır. Abdurrahman Efendi'den mülazım olduktan sonra çeşitli görevlerde bulunmuştur. *(İpekten 1988: 372; İsen 1994: 307; Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1386; Sungurhan 1999: 328)*
	1022	Ben bu göñlüm Yūsufın bir pāk-rū merd isterin Germ-bāzār-ı Züleyḫāsında dil serd isterin		
	1029	Ġamuñsuz ten fenā bulsun ne dil ḳalsun ne cān ḳalsun Zevāle irmesün ḫūrşīd-i rūyuñ mihribān ḳalsun		
	1126	Ṣaḳlar ġam-ı ḫālüñ ten-i ḫāki dil içinde Ḳor neşv ü nemā bulmaġa toḫmı gil içinde		
	1299	Kākülüñ ẓıll-i hümā olalı māhum Ṣāmī Olsa ṭañ mı görenüñ ṣubḥ-ı saʿādet ṣāmı		
RIŻĀYĪ (15): Rıżāyiyyü'l-Müderris Kerīm Çelebi, Kerīm Çelebi Müderris, Kerīm Çelebi Efendiyyü'l-Müderris, Rıyāżiyyü'l-Müderris Kerīm Çelebi Efendi, Müderrisü'l-Mülaḳḳab Bed-Yevāne Kerīm	97	Gedālar pādşālar bī-ser ü sāmānuñ olsun hep Efendi cümle ʿālem bende-i fermānuñ olsun hep		(? - 985/1577) Asıl adı Abdülkerim'dir. Kassâbzâde sanıyla tanınmıştır. Babası devrin önde gelen kadılarından biridir. Aslı Bursalıdır, Dimetoka'da doğmuştur. *Beyânî Tezkiresi*'ne göre laubali yaratılışlı olduğu için Deli Kerim lakabıyla meşhur olmuştur. Çivizâde'den mülazım olup müderrislik ve kadılık yapmıştır. Kudüs kadısı olarak atanmış, yolda da ölmüştür. Kaynakların çoğunluğuna göre 985/1577 tarihinde ölmüştür. *(İpekten 1988: 388; Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1392; Solmaz 2005: 64; Sungurhan 1994: 71; Sungurhan 1999: 337; Tuman 2001, C. 1, s. 355, md. 1458)*
	348	Ne yārı görmege ḳudret ne ʿarż-ı ḥāle furṣat var Mecālüm yoḳ marīż-i ʿışḳ olaldan ḫaylī ḫayret var		
	405	Dürd-i cām-ı ġama dirsin ki mey-i ṣāf mıdur Zāhidā bu sözüñ andan senüñ inṣāf mıdur		
	452	Giceler ṣubḥa dek ġamdan uyanıḳ olduġum bilmez Dirīġā sūz-ı mihr ile o yanıḳ olduġum bilmez		
	498	Ḳapuñda ẕerre gibi ṣūretā gerçi ḥaḳīrüz biz Velī maʿnīde gün gibi şeh-i gerdūn-serīrüz biz		
	625	Germ olup meclisde yaḳdı şevḳ ile cānāne dāġ Ben de çāk idüp yaḳam yaḳsam ʿaceb mi cāna dāġ		
	711	Çün geyerler şeh-i ḫāver meh-i gerdūn üsküf Key yaraşur saña ey sīm-ber altun üsküf		
	755	Ḳanḳı dilüñ ki sen meh-i mihr ü vefāsı yoḳ Bir şehre beñzer ol ki anuñ pādşāsı yoḳ		
	794	Cismümi yoluñda cānā ḫāksār itsem gerek Ḫāk-i rāhuñ olduġumı āşikār itsem gerek		
	810	Yayına tār-ı tenüm zih ḳıl diyü cānānumuñ Baġladum engüşt-i tīrin rişte ile cānumuñ		
	935	Öykünse senüñ ḳalbüñe mermer Ḳayacuġum Saḫt olma egme anı yüzler Ḳayacuġum		
	1013	Şanma ṣūfī eşk-i sürḫ ile ruḫ-ı zerd isterin ʿIşḳ dirler adına bir bī-devā derd isterin		
	1122	Leylīyi görüp Ḳays dimiş maḥmil içinde Şan rūḥ-ı revāndur bedenümde dil içinde		
	1180	Dilā dīvār-ı ġam-ḫāneñ mücellā itseñ olmaz mı Nigāruñ naḳşını anda temāşā itseñ olmaz mı		
	1218	Seyl-i eşk-i ḥasret ey meh yıḳdı miḥnet-ḫānemi Pertev-i mihrüñle maʿmūr eyle gel vīrānemi		
RİFʿATĪ (7): Rifʿatī-i Dānişmend	169	Gördügümce ṭalʿat-i zībā-yı yārı her ṣabāḥ Ṣanuram mihr-i cihān-ārā ṭulūʿ eyler ṣabāḥ		(? - ?) Balıkesirlidir. Danişment zümresindendir. Güzel huylu ve hoş sohbetlidir. *(İpekten 1988: 389; Solmaz 2005: 166; Tuman 2001, C. 1, s. 364, md. 1497)*
	273	Ḳad-i mevzūnuñ içün serv-i ḫırāmān dirler Zülf-i miskīnüñe de sünbül ü reyḥān dirler		
	316	Didiler ʿārızına gül-būdur Gül ḳulaġında jāle lüʾlüʾdür		
	442	Naẓar itsün diyü üftādesine dil-berümüz Ḫāk-i pāyına düşer dīde-i eşk-i terümüz		
	898	Seyr-i ḫaṭ-ı ʿiẕār-ı leṭāfet-medāra gel Evvel bahār mevsimidür sebzezāra gel		
	1053	Yaḳdum hezār dāġı ruḫsār-ı yāra ḳarşu Gūyā açıldı güller evvel bahāra ḳarşu		
	1151	Ser-dār-ı dil-rübālar dirler o ser-terāşı Abdālı oldı anuñ ḫātem ḳazıtdı ḳaşı		

RİNDÎ (2): Rindî-i Derviş	**43**	Mir’āt-ı dile baḳ k’idesin yārı temāşā Hem cāna ṣafā vire vü hem bārî temāşā		(? – 993/1585) Bağdatlıdır. Tezkire yazarı Ahdî’nin amcasının oğludur. Rind ve laubali yaratılışlıdır. Divan sahibidir. Kaside ve muammalarıyla bilinir. *(İpekten 1988: 390; 1392; Solmaz 2005: 168; Tuman 2001, C. 1, s. 376, md. 1555)*
	1372	Şeb-i yeldā mıdur eyā bu firāḳuñ şāmı Ne ṣabāḥı bilinür bellü ne ḫod aḫşamı		
RİYĀẒÎ (2): Riyāẓî Efendi	**54**	İşin başa iletmez bezm-i ʿişretde şarābāsā Mey-i gülgūn ile baş ḳoşmayan ʿāşıḳ ḥabābāsā		Şiirleri mecmuanın B nüshasında sayfa kenarları yazılmış olan şair mecmuaya sonradan girmiştir. Bu durumda zaman sınırlaması ortadan kalktığı için şairin kimliğini tespit edemedik.
	56	Dem-ā-dem gösterür ʿaks-i ʿiẕāruñ āb u tābāsā N’ola mey-ḫˇāre ḳaldurmasa meyden ḥabābāsā		
RŪḤÎ (5): Rūḥî-i Merḥūm, Merḥūm Rūḥî-i Sulṭān-ı Cefā-kār, Merḥūm Rūḥî-i Tāze	**216**	Bendesin şāh-ı kerem itmese yād Elümüzden ne gelür güce ne dād	HÇ, s. 350	Asıl adı Mustafa’dır. Ebussuud Efendi’nin kethüdası Hasan Ağa’nın oğludur. Yakışıklılığı ile tanınmıştır. 960/1552 ya da 970/1562 yılında ölmüştür. *(İpekten 1988: 392; İsen1994: 307; Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1399; Sungurhan 1994: 76; Sungurhan 1999: 349; Tuman 2001, C. 1, s. 378, md. 1563)*
	235	Ruḫ-ı rengînüñe berg-i gül-i ḫandān dirler Ḳad-i mevzūnuñ içün serv-i ḫırāmān dirler		
	784	Rāh-ı ʿışḳ-ı yārda cismüm ġubār itsem gerek Bu ṭarîḳ ile yine geşt ü güẕār itsem gerek		
	989	Sūz-ı ışḳuñla nic’itsün dil ü cān olduġıçün Oda yansun mı efendi bu cihān olduġıçün		
	1339	Gün gibi ʿāleme meşhūr ola yā Rab nāmı Virdi İstanbula şöhret meh-i bedr-i Şāmî		
RŪḤÎ (3): Rūḥî-i Baġdādî	**23**	Lebüñ esrārınuñ āşüfte vü ḥayrānıyuz cānā Dehānuñ ġonçesinüñ bülbül-i nālānıyuz cānā		(? – 1014/1605) Asıl adı Osman’dır. Bağdatlıdır. Ayas Paşa’nın kullarından birinin oğludur. Şamda ölmüştür. Dönemin başarılı şairlerinden biridir. *(Bağdatlı Rûhî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divan’ından Seçmeler, s. 21-32)*
	1338	Vech yoḳdur ruḫuñ üstinde bu zülfüñ Şāmî Cennetüñ işidürüz olmaz imiş aḫşamı		
	1429	Bezminüñ mey-keşleri yād eylemez cām-ı Cemi Ḥaḳ budur kim özge ʿālemdür maḥabbet ʿālemi	G 1047	
RUMŪZÎ (7): Rumūzî ez-Sipāhiyān-ı Mışr, Rumūzî ez-Sipāhiyān-ı Mışr ez-Şuʿarā-yı ʿAṣr	**229**	Yüzüme ḫışm ile ḳıldı yine neẕẕāre meded Meded öldürdi beni ol gözi mekkāre meded		Kaynaklarda yer alan bu mahlastaki iki şairden birincisi İstanbullu kadı Mustafa Rumûzî, ikincisi Tırhalalı danişment Acemzâde Rumûzî’dir. Ancak bunlar mecmuadaki Rumûzî için söylenen Mısır sipahilerinden olduğu bilgisiyle örtüşmemektedir. Şu hâlde mecmuadaki Rumûzî, tezkrirelere girmemiş farklı bir şair olmalıdır.
	239	Dişüñe dür lebüñe laʿl-i Bedaḫşān dirler Cevher-i pāküñe başdan ayaġa cān dirler		
	295	Varsa her ʿāşıḳına luṭf ile iʿzāz eyler Ol cefā-pîşe bāña gelse velî nāz eyler		
	795	Aġlayup eşk-i revānum cūy-bār itsem gerek Āh idüp derd-i derūnum āşikār itsem gerek		
	990	Bülbülem rūyuña gülzār-ı cinān olduġıçün Mā’ilem ḳāmetüñe serv-i revān olduġıçün		
	1301	O dehān u o tebessümle cevān-ı Şāmî Şeker ü pistede denk eyledi Mışr u Şāmı		
	1404	Ṣūfî görse bir leb-i şîrîni ḥırṣ u āz işi Aña bu ḥırṣı egerçi itmemişdür az işi		
ṢABĀYÎ (5): Ṣabāyî Beg Yek-Çeşm	**38**	Gül ise ġaraż eyleme gülzārı temāşā Ey bülbül-i dil eyle ruḫ-ı yārı temāşā		Bu dönemde yaşamış aynı mahlaslı ve her ikisi de Edirneli olan Seyfullah ve Hayreddin’den hangisinin mecmuaya şiirleri alınan Sabâyî olduğu tespit edilememiştir.
	190	Ol ḫūnînüñ ki rūyına urmış şarāb-ı sürḫ Ṣandı o demde anı görenler niḳāb-ı sürḫ		
	698	Almayınca başına ol ḳadi mevzūn üsküf Ḳadrini idemedi dünyede efzūn üsküf		
	948	Ṭoprak gözüme başuma ṭaş ger Ḳayacuġum Seng-i cefāña ṭutmaz isem ser Ḳayacuġum		
	1249	Kim çeker sîneye bu gice o sîm-endāmı Ḳanda aḫşamladuġın bilsem o māh-ı Şāmî		
ṢĀBİRÎ (10): Ṣābiriyyü’l-Ḳāżî,	**59**	N’ola ṣāfî-derūn olsaḳ bu bezm içre şafā-meşreb Begüm āyîne-i ʿālem-nümādur her gedā-meşreb	AÇ, s. 1268	(? – 1000/1592) asıl adı Mustafa’dır. Molla Arab’ın oğlu ya da torunudur. Arabzâde’den mülazım olmuş müderrislik ve kadılık
	236	Zülf-i şeb-būyuñ içün gerçi ki reyḥān dirler	AÇ, s.	

Ṣābirī Çelebiyyü'l-Ḳāżī, Ṣābiriyyü'l-Ḳāżī [...] ẕü'l-Feḳār-ı Kekez Köhne		Sünbül-i bāġ aña ḫaylī perīşān dirler	1268	yapmıştır. Divanı vardır. Döneminin önde gelen başarılı şairlerindendir. *(Canım 2000: 347; İpekten 1988: 399; Kılıç 2010: C. 3, s. 1268; Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1410; Solmaz 2005: 198; Sungurhan 1994: 102; Sungurhan 1999: 446; Tuman 2001, C. 2, s. 528, md. 2231)*
	654	Oḳlaruñ kim görinür sīnede her ān ṣaf ṣaf ʿArʿar-ı bāġdur ey serv-i ḫırāmān ṣaf ṣaf		
	853	Çün ḫāk-i cismüm olmada ber-bād muttaṣıl İtsün ḳo gird-bād ile feryād muttaṣıl		
	910	Pürdür ṣadā-yı āhum ile bezm-i ġam benüm Nālem yanında ney ura mı hīç dem benüm	AÇ, s. 1268	
	1089	Aġlamaḳdan döndi çeşmüm burc-ı ābuñ ʿaynına Ey felek gelmez niçün ol āfitābuñ ʿaynına		
	1140	Ṣayd eylemek olurdı ol ḫūb-ı ser-terāşı Ḳayış gibi yanınca ṣalınmasaydı nāṣī		
	1141	Tīġ-i hilāle ṭañ mı ḫūrşīd egerse başı Şeb ṣanmañuz görinen gelmiş durur terāşı		
	1159	Vücūdın āteş-i ʿışḳ içre şol kim pāk yandurdı Ṣan ol pervānedür şemʿe tenin bī-bāk yandurdı		
	1308	Çekmesün ḳatlümüze hīç müje tīġin Şāmī Bes durur bilde ṭuran ḫancer-i ḫūn-āşāmı		
ṢĀBİT (4)	**431**	Mecrā-yı çeşme-i dile gāhī ḫalel gelür Mīzān-ı dīdeye çıḳarılsa güzel gelür	G 102	(? – 1124-1125/1712-13-14) Asıl adı Alâeddin'dir. Bosna'nın Uziçe kasabasında doğmuştur. Vuslatî Ali Bey'in akrabalarındandır. Şiirlerinde Atâyî'nin takipçisi olmuştur. *Divan*'ı, *Hamse*'si, *Edhem ü Hümâ* mesnevisi, *Gazânâme*'si vardır. Esere sonradan girmiş şairlerdendir. *(Karacan 1991: 1-9)*
	987	N'işlesem ben de bu dil-ḫasteme bilmem n'itsem Zehr ise işledemez zaḫmuma merhem itsem	G 242	
	988	Çekdüm yaḳasından kemer-i yāra yapışdum Ġavġā bu idi dāmen-i inkāra yapışdum	-	
	1134	Şād eyledükçe yādları nev-peyām ile Yād eyle āşināları da bir selām ile	G 289	
ṢABRĪ (2): Ṣabrī-i Dānişmend	**264**	Yüzüñe gül lebüñe ġonçe-i ḫandān dirler Kārı bülbül gibi ʿuşşāḳuñuñ efġān dirler		Bu dönemde yaşamış bu mahlastaki İstanbullu Molla Arab'ın oğlu, hazine kâtibi Sabrî ile 999/1591 yılında ölmüş Galatalı Sabrî'den hangisinin mecmuaya şiirleri alınan şair olduğunu tespit edemedik. *(İpekten 1988: 400)*
	389	Meylüm o zülf-i cīme vü ebrūsı nūnadur ʿIşḳ içre dāʾimā heves-i dil cünūnadur		
ṢĀDIḲ (8): Ṣādıḳ Beg	**144**	Gelmeye dirseñ eger göñlüñe dünyā ġamı hīç Ḳoma elden ayaġı lāle-ṣıfat ṭurmadan iç		Bu dönemde yaşamış aynı mahlaslı 1000/1591-92'de ölen Edirneli, kâtip ya da sipahi olan Sâdık ile 1003/1595'te ölen Belgratlı mülazım Sâdık'tan hangisinin şiirleri mecmuaya alınan şair olduğu tespit edilememiştir. *(İpekten 1988: 402)*
	214	Kūh-ı ʿışḳında olurdum Ferhād Acıyup eylese Şīrīn-lebi dād		
	262	Ḫalḳ-ı ʿālem yüzüñe mihr-i dıraḫşān dirler Yine arduñca dönerler meh-i tābān dirler		
	673	Çekilür işigine ʿāşıḳ-ı giryān ṣaf ṣaf Ṣan Süleymāna gelür ʿasker-i mūrān ṣaf ṣaf		
	800	Dem-be-dem bülbül gibi feryād u zār itsem gerek N'idügüm bezm-i belāda āşikār itsem gerek		
	847	Şuʿarā diyeli ol dil-ber-i mümtāza ġazel Ḥaḳ budur dimediler böyle güzel tāze ġazel		
	1083	Göz dikermiş beñzedüp laʿlüñ şarābuñ ʿaynına Görinür var sāḳiyā beñzer ḫabābuñ ʿaynına		
	1423	Tīr-i elemle zaḫm-ı cefādan geçilmedi Şemşīr-i ġamla dilde ʿalāḳam kesilmedi		
ṢADRĪ (48): Ṣadrī-i Dānişmend, Ṣadrī-i Yolpāz, Ṣadrī-i Yolpaz Dānişmend	**33**	Şol göz ki ide çeşm [ü] ruḫ-ı yārı temāşā N'eyler idüp ol nergis-i gülzārı temāşā		(? – 993/1585) Asıl adı *Tuhfe-i Nâilî*'de Süleyman, *Hasan Çelebi Tezkiresi*'nde Hüseyin olarak verilmiştir. Rumeli'nde İştib isimli kasabadandır. Danişment zümresindendir. Daha önceleri Şeyhülislamlık yapan Şeyhî Efendi'den mülazım olup müderrislik yapmıştır. Şiirleri beğenilmiştir. Divanı vardır. Şakayık zeyli ve
	64	Şarāb-ı nāb içüp ser-mest-i ʿışḳ olan gedā-meşreb Gedādur şūretā maʿnīde ammā pādşā-meşreb		
	83	Cihānuñ māl u mülki ṭālib-i dünyānuñ olsun hep Ne mülk ü māl isterse bu dünyā anuñ olsun hep		
	148	Ṭāḳatüm ṭāk oldı çārem ḳalmadı güftāra hīç		

		Nice ʿarż-ı ḥāl idem bilmem der-i dil-dāra ḥīç		bazı risaleler yazmıştır. (İsen 1994: 311; *Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1426;* Sungurhan 1994: 106; *Sungurhan 1999: 463; Tuman, 2001: C. 2, s. 552, md. 2329)*
	203	Dimesün düşnāmına yāruñ diñüz aġyār telḫ Söylemez hergiz o dil-dār-ı şeker-güftār telḫ		
	226	Niçe demler araduḳ bu dil-i bīmāra meded Meded olmadı bulınmadı añа çāre meded		
	230	Kendüyi böyle maḥal gördi çü aġyāra meded Ölür isem de gerekmez dil-i bīmāra meded		
	247	Leb-i şīrīnüñe ey rūḥ-ı revān cān dirler Ẕeḳanuñ çāhına ser-çeşme-i ḥayvān dirler	Ahdî, s. 201	
	291	Murġ-ı rūḥum itmedin bāz-ı ecel ey cān şikār Ṣal meded gelsün o zülf-i şāh-bāz-ı cān-şikār		
	292	Murġ-ı ḳadr ü cāhı eylerdi ezel pīrān şikār Şimdi dehri gör ki eyler dün ṭoġan oġlan şikār		
	300	Def idüp sīne-i ʿuşşāḳı o şeh nāz eyler Herkese dā'iresine göre iʿzāz eyler		
	301	Nāyını nālelerüm sāzına dem-sāz eyler Rāstī muṭrib-i meclis ḳatı nā-sāz eyler		
	313	Añma rūz-ı ḥisābı ḳayġudur Sāḳiyā ṣun şarābı dem budur		
	364	Ne nuṭḳa ḳudret [ü] ḳuvvet ne ʿarż-ı ḥāle miknet var Efendi ḥāl-i dil ġāyet mükedder ḫaylī ḥayret var		
	443	Diledükçe dirüm ol dil-ber-i sīmīn-berümüz Yüzi aġ ola bulındı bize eşk-i terümüz		
	458	Şu kim mihr-i ruḫuñ tābıyla yanıḳ olduġum bilmez Benüm encüm gibi her şeb uyanıḳ olduġum bilmez		
	466	ʿĀşıḳuz bir ġonçe-leb gül yüzlü cānān isterüz Bülbül-i şūrīdeyüz seyr-i gülistān isterüz		
	483	Fenn-i naẓm içre suḫen-sāz ki dirler o bizüz Yaʿnī şol şāʿir-i mümtāz ki dirler o bizüz		
	505	Nīk-ḫˇāh olmaġ ile kimseye kimse yaramaz Bir zamān oldı ki dinmez yaramaza yaramaz		
	537	Genc içün ġam çekme ey dil künc-i istiġnāya düş Devlet-i dünyādan el çek ʿālem-i uḫrāya düş		
	552	Ḳāmetüñ ʿarż idicek gülşende reftār u reviş Serve ṭuş oldı gözüm Allāh ne bī-endām imiş		
	585	İtmesün aġyār-ı bed-sīretle cānān iḫtilāṭ Eylemez zīrā melā'ik birle Şeyṭān iḫtilāṭ		
	622	Ol ṭabīb-i cān n'ola yaḳsa ser-ā-pā cāna dāġ Dāġdur dermān olan endūh-ı bī-dermāna dāġ		
	623	Gördüm ol şāhı yaḳar bāzūsına şāhāne dāġ Yaḳdum ol dem ben de birḳaç dāne dervīşāne dāġ		
	659	Dile diksün ḳāmış oḳların o müjgān ṣaf ṣaf Şu kenārında olur çünki neyistān ṣaf ṣaf		
	681	Tīġ-i ḳahr-ı dehrden itme dilā iẓhār ḫavf Eyle Allāha tevekkül eyleme zinhār ḫavf		
	710	Ṣanmañ ol sīm-tenüñ geydügin altun üsküf Ruḫını ḥasret ile eyledi zergūn üsküf		
	735	Dilā bir naẓm-ı ter ḳıl ol dür-i yek-dāneye lāyıḳ İdüp rengīn edālar ʿārż-ı cānāneye lāyıḳ	Ahdî, s. 201	
	783	Baġrum n'ola olursa ġam-ı mihr ile yanıḳ Yaḳdı beni yandurdı o gün yüzlü Yalabıḳ		
	790	Yüzüm üzre kūyuñı geşt ü güẕār itsem gerek Yoluña bu vech ile rūḥı niṣār itsem gerek		
	803	Her elif kim cānum içre āşikār itsem gerek		

		Şehr-i ġamda her birin bir reh-güẕār itsem gerek		
	821	Göklere irdi fiġānı bu dil-i nālānumuñ Kūyına irmek müyesser olmadı cānānumuñ		
	845	Şevḳ-i mihrüñle didüm sen mehe bir tāze ġazel Tā bula şöhret ü şöhre ṣala āvāze ġazel		
	913	Sen ʿālemüñde cānuma geçdi elem benüm Güldürmedi belālu başum hīç ġam benüm		
	943	Olsun hedef cefā taşına ser Ḳayacuġum Va'llāhi dönmem öldüresin ger Ḳayacuġum		
	1036	Feraḥ gitsün göñülden ġuṣṣa vü ġam bir zamān ḳalsun Begüm mihmān-serādur bu giden gitsün ḳalan ḳalsun		
	1075	Aḳışup çeşmümdeki çeşm-i pür-ābuñ ʿaynına Teşne diller baḳmaz oldılar türābuñ ʿaynına		
	1076	Ol ḳamer-çihre dönelden āfitābuñ ʿaynına Ḫˇāb girmez oldı bir şeb māh-tābuñ ʿaynına		
	1127	Ḳaldum reh-i miḥnetde ayaġum gil içinde Bir dest-res olur bulımadum il içinde		
	1145	ʿAzm itdi Rūma Mışruñ meşhūr ser-terāşı Elde Dımışḳī tīġi bilde Firengī ṭaşı		
	1146	Tīġi o ser-terāşuñ egdürdi ḫalḳa başı Ḫancer çeküp dem-ā-dem ḳan eylemekde ḳaşı		
	1165	Ten-i fersūdesin ʿışḳa dil-i bī-bāk yandurdı Tenūre bir avuç gūyā ḫas u ḫāşāk yandurdı		
	1172	Ḫayāl-i yārı dīdeñde hüveydā itseñ olmaz mı Bu şeb hecrüñde bir maḥbūb peydā itseñ olmaz mı		
	1191	Cāy iken şāhlara ʿişret ü dem kūşeleri Gāhī menzilgeh olur ġuṣṣa vü ġam kūşeleri		
	1199	ʿAsker-i ġamzeñi çek şāh-ı cihānum Fetḥī Saña virildi benüm mülk-i cinānum Fetḥī		
	1327	ʿİd olur rūyuñı bir gün görenüñ eyyāmı Ḳadr olur zülfüñe bir şeb baḳanuñ aḫşamı		
	1328	Görmedi zülf ü ruḫuñ miṣlini māhum Şāmī Seyr iden kişver-i Baġdādı vü şehr-i Şāmı		
	1392	Sāye ṣanma ḳaddüñüñ servüm hemān üftādesi Bendedür bāġuñ aña her ʿarʿar-ı āzādesi		
ŞAFĀYĪ (10): Ṣafāyī-i Kün-dāde Şākird-i Eflāṭūn-ı ʿAcem Ṣafāyī-i Müstaʿmel, Ṣafāyī-i Müstaʿmel ki Ġulām-ı Eflāṭun-ı ʿAcem Şīrvānī, Ṣafāyī-i Ḥīzek Eflāṭūn-ı Şāh-nāme-gū, Ṣafāyī-i Ḥīz-i Ġulām-ı Eflāṭūn-ı Şeh-nāme-gū	**40**	Kūyında şu ʿāşıḳ ide dil-dārı temāşā Cennetde n'ola itmese dīdārı temāşā		Bu dönemde yaşamış aynı mahlaslı şairlerden hangisinin mecmuaya şiirleri alınan Safâyî olduğu tespit edilememiştir.
	156	Ṣorma aġzı vaṣfın anuñ vāʿiẓ-i hūş-yāra hīç Vāḳıf olur mı göñül her bī-ḫaber esrāra hīç		
	187	Sāḳī ġam ile gözlerüm oldı pür-āb-ı sürḫ Ṣun içelüm hevā-yı lebüñle şarāb-ı sürḫ		
	208	Ḳıldı hicrān rūzgārum ey perī-ruḫsār telḫ Cām-ı laʿlüñ ṣun ki ʿīşüm oldı v'ey dil-dār telḫ		
	334	Ġam-ı ʿışḳuñla ölmek baña şādān olmadan yegdür Gedā-yı kūyuñ olmaḳ şāh-ı devrān olmadan yegdür		
	726	Çün geyer başına ol ruḫları gülgūn üsküf Ne revādur ki geye her Ehrmen-i dūn üsküf		
	760	Ḥüsnüñle cihān buldı żiyā ey şeh-i fāyıḳ Dirlerse n'ola sen yüzi ḫurşīde Yalabıḳ		
	983	Ey seng-i kūyı başuma efser Ḳayacuġum V'ey laʿli teşne dillere Kevṣer Ḳayacuġum		
	1207	Bend olupdur dil ü cān zülfüñe cānum Fetḥī Fetḥ ḳıl müşkilüm ey rūḥ-ı revānum Fetḥī		

	1354	Şeb-i hecrüñde ḳoma tīre dil-i nā-kāmı ʿArż-ı ḥüsn eyle eyā ruḫları māhum Ṣāmī		
ṢĀFĪ (9): Ṣāfī-i Dānişmend, Ṣāfī Efendiyyü'l-Ḳāżī Selleme'llāhü Teʿālā [...] Faḳīr Ṣāfiyyü'l-Ḥaḳīr, Li-muḥarririhī	**78**	Vaṣf-ı ḥüsnüñ işidüp gökde eyā ʿālī-cenāb Kendüyi yirden yire ursa yiridür āfitāb		Mecmuanın tertip edildiği dönemde yaşamış bu mahlastaki şairlerden danişment ve kadı olan 1006/1598'da ölen Karaca Ahmed isminde bir zatın oğlu olan Bergamalı Ahmed Sâfî ile yine danişment ve kadı naibliği yapan İstanbullu Sâfî'den hangisinin buraya şiirleri alınan şair olduğu tespit edilememiştir. Şiirlerin başındaki kayıtlardan şairin mecmuayı gördüğü ve kendi el yazısıyla sayfa kenarlarına ya da sayfa içindeki boşluklara şiirlerini kendi el yazısıyla eklediği anlaşılmaktadır.
	124	Firāḳuñdur yaşum seyl-i firāvān olmaġa bāʿiş Efendi göz göre olma bugün ḳan olmaġa bāʿiş		
	223	Ḳulların şāh-ı cihān itmese yād Elümüzden ne gelür güce ne dād		
	408	Güneşi rūyuña beñzetmedügüm lāf mıdur Nisbet itmek o zevāllu ile inṣāf mıdur		
	908	ʿIşḳuñ ġamıyla ḫaste olan ġam-güsāra gel Hecrüñle āh u zārı ḳılan Ẕü'l-feḳāra gel		
	1064	Mevsim-i lāle durur nūş-ı mey-i nāb eyle Cām-ı ṣahbāyı elüñde gül-i sīr-āb eyle		
	1323	Mışr-ı ḥüsn içre n'ola var ise Yūsuf nāmı Biz de ʿaṣrında dirüz ol şeh-i ḥüsne Ṣāmī		
	1398	Nārven-i bāġ-ı cihānuñ gerçi kim āzādesi Sāyesi ammā olupdur gülşenüñ üftādesi		
	1414	Niçeye dek eylesün ol nāz-perver nāzişi Hīç yoḳ mı ġāyeti yā niçe bir bu nāz işi		
ṢALĀḤĪ (1): Ṣalāḥī-i Dānişmend	**1310**	Bir meh-i bedr ṭulūʿ eyledi nāmı Ṣāmī Yūsuf-ı Mışr-ı ḥasenden getürür peyġāmı		(? - ?) Asıl adı Hüseyin'dir. Tırhalalıdır. Lügaz ve muamma alanında ustadır. *(İpekten 1998: 420)*
ṢĀNĪ (73): Ṣānī Beg, Merḥūm Ṣānī, Ṣānī Beg ez-Ebnā-yı Sipāhiyān, Ṣānī Beg Hem-Meşreb-i Ḳāżī Ṣābirī, Sipāhī Beg min-Ebnā-yı Sipāhiyān	**3**	Kilāb-ı kūyuñuñ biz her gice mihmānıyuz cānā O ḳavmüñ mā-ḥaṣal şermende-i iḥsānıyuz cānā	HÇ, s. 196	(? - 995/1587) İstanbulludur. Kuloğullarındandır. Can Memi lakabıyla tanınmıştır. Sipahi zümresindendir. Eğlence ve işret âlemlerinde çokça vakit geçirmiştir. Zamanının meşhur şairlerindendir. Hiciv ve hezle yatkındır. Mürettep ve mükemmel divanı vardır. *(İsen 1994: 296; Sungurhan 1994: 39; Sungurhan 1999: 196)* Sânî'nin şiirlerinin, mecmuada birbirine çok yakın ifalerle tanıtılmış olan Sipâhî'nin şiirleriyle karıştırılmış olma ihtimali vardır. (bkz. Sipâhî maddesi)
	25	Bir kerre iden ḫaṭṭ-ı ruḫ-ı yārı temāşā Ayruḳ ol ider ṣanma çemenzārı temāşā		
	58	Muḳīm-i kūy-ı yār olmaḳ dilerseñ ol gedā-meşreb Görüp reşk eylesün āsāyişüñ her pādşā-meşreb		
	81	Ḳapuñda mübtelālar isterin derbānuñ olsun hep Ḳabūl it pādişāhum bende-i fermānuñ olsun hep		
	101	Ḥelvā-yı lebin aġzuma şundı dün ol āfet Didi niçe levzīnede var mı bu ḥalāvet		
	111	O şehr-āşūb imiş dil mülki tālān olmaġa bāʿiş Şeh-i bī-ādl imiş iḳlīm vīrān olmaġa bāʿiş		
	139	N'ideyin ḫūşe-i bāġı ʿaraḳuñ yoḳ mı ki hīç Yüri ey pīr-i ḫarābāt üzümüñ ṣıḳ ṣuyın iç		
	150	Lāle beñzer mi leṭāfetde o gül-ruḫsāra hīç Būstān-efrūz teşbīh ola mı gülnāra hīç		
	162	Revzeninden ʿārıżın ʿarż eyledi dil-ber ṣabāḥ Maṭlaʿından ṭoġdı gūyā Ḫusrev-i ḫāver ṣabāḥ		
	173	Nūş eyler iken ol şeh-i ḫūnī şarāb-ı sürḫ İsterse ḫora geçmege gelsün kebāb-ı sürḫ		
	198	ʿİş ü nūşum olmasun mı sāḳiyā her bār telḫ Bezmümüz eyler gelüp aġyār-ı bed-güftār telḫ		
	213	Ḫāne-i ʿışḳı ben itdüm bünyād Ṭaşını yondı egerçi Ferhād		
	238	Ḫūblar ḫayline cānā seni sulṭān dirler Mālik-i Mışr-ı ḥüsn Yūsuf-ı Kenʿān dirler		
	242	Ḫaṭ-ı ruḫsār-ı ʿaraḳ-rīzüñe reyḥān dirler Leb-i rengīnüñ içün ġonçe-i ḫandān dirler		
	278	Murġzār-ı ṣaḥn-ı kūyın eyledi cānān şikār Ġūyiyā eṭrāf-ı şehr-i Ḳūmı itdi ḫān şikār		
	294	Yār gördükde beni şīveye āgāz eyler		

		Ṭıfl lālāsına gūyā ki ṭurup nāz eyler		
	307	ʿĀrıż-ı yār verd-i ḫod-rūdur Ḫaṭṭı reyḥān u zülfi şeb-būdur		
	325	Ḳapuñda sāʾil olmaḳ ġayra mihmān olmadan yegdür Gedā-yı kūyuñ olmaḳ Mıṣra sulṭān olmadan yegdür	HÇ, s. 197.	
	365	Nedür bu nāz u istiġnā nedür bu dil-rübālıḳlar Nedür bu mīrzālıḳlar nedür bu pādşālıḳlar		
	380	Baḳup hilāl-i çerḫe o meh didi bu nedür Didüm ki rā ḳaşuñdan alınmış nümūnedür		
	392	Şuʿarā şiʿrüme ḳāʾildür dir isem lāf mıdur Ser-fürū itmemek anlar baña inṣāf mıdur		
	410	Kūyuñda ḫaste zār u dil-efgāra kim baḳar Dārü'ş-şifāda nāliş-i bīmāra kim baḳar		
	411	Ḫaṭṭ-ı benefşe irdi o ruḫsāra kim baḳar Geldi bahār günleri ezhāra kim baḳar		
	441	Māʾil-i zer olalı dil-ber-i sīmīn-berümüz ʿArż ider dirhemini merdüm-i çeşm-i terümüz		
	453	O māh-ı çār-deh-sāleye ʿāşıḳ olduġum bilmez Reh-i ʿışḳında yāḫūd böyle ṣādıḳ olduġum bilmez		
	463	Biz ki Yūsuf gibi bir maḥbūb-ı Kenʿān isterüz Pāyına yüz sürmege bir pāk-dāmān isterüz		
	473	Şāʿir-i sāḥir-i mümtāz ki dirler o bizüz Nükte-perdāz u suḫen-sāz ki dirler o bizüz		
	492	Evc-i hevāya çıḳmada dūd-ı siyāhumuz Rūy-ı sipihri ḳaplamada ebr-i āhumuz		
	506	Fāḫir-i libās-ı ʿāşıḳa bir köhne şāl bes Manṣıb ḳapuñ mülāzımına ibtiẕāl bes		
	521	Ẕemmümi şol deñlü aġyār-ı suḫen çīn eylemiş İşidüp ḳaşın o yār-ı kīne-cū çīn eylemiş		
	532	Kākül-i yārı iderseñ ārzū sevdāya düş Başuña gelsün belālar dir iseñ ġavġāya düş		
	546	Dişlerüñ dil dürr ile mercāna teşbīh eylemiş Söyle ey yāḳūt-leb biʾllāh nice bu beñzediş		
	562	Ḫulūṣ-ı ḳalb ile idüp maḥabbet ü iḫlāṣ Duʿā-yı devleti ḥüsnüñ oḳur ʿavām u ḫavāṣ		
	576	Eylesün aḥbāb ile düşdükçe cānān iḫtilāṭ İtmesün tek ḳavm-i aʿdā ile yek-sān iḫtilāṭ		
	591	Alurlar mübtelālar būs-ı laʿl-i dil-rübādan ḥaẕ İderler ḫaste-diller şerbet-i dārü'ş-şifādan ḥaẕ		
	617	Şevḳ-i ʿiẕār-ı yār yiter encümende şemʿ Ḳanda çerāġ-ı ḥüsn-i Ḫudā-dād ḳanda şemʿ		
	624	Ḥālet-i bād ile yaḳmış ḳolına cānāne dāġ ʿĀdet olmışdur yaḳar bāzūsına mestāne dāġ		
	652	Ḫayl-i ʿuşşāḳı budur dizdügi cānān ṣaf ṣaf Geçürür ʿaskerini gözden o sulṭān ṣaf ṣaf		
	683	Seyre gitmekden eḥibbā ile eyler yār ḫavf Ġālibā ifsād idüp virmiş yine aġyār ḫavf		
	695	Geydi derbān olup ol dil-ber-i mevzūn üsküf Eyledi ḥüsn-i dil-efrūzını efzūn üsküf		
	728	Ṣaçın aġyāra ʿarż itmek degül cānāneye lāyıḳ O bir zencīr durur zīrā dil-i dīvāneye lāyıḳ		
	744	Bir derd imiş bu ʿışḳ kim anuñ devāsı yoḳ Bir mevti muḳteżā maraż imiş şifāsı yoḳ		
	759	Olsa laḳabuñ vechi var ey māh Yalabıḳ		

		Ruḫsār-ı mücellāñı görenler olur ʿāşıḳ		
	776	Baṭṭāl olup oḳınmaya hep ḳıṣṣa-i sābıḳ Zaḫm olsa ḥikāyāt-ı Ġınāyīyle Yalabıḳ		
	786	Zecr-i hecr-i yār ile terk-i diyār itsem gerek Rāh-ı iḳlīm-i felāket iḫtiyār itsem gerek		
	809	Beklerin cānum çıḳınca kūyını cānānumuñ Bende-i fermān-beriyin şāh-ı ʿālī-şānumuñ		
	825	ʿIşḳında geyüp egnüme bir şālı Ḥüseynüñ Oldum bu fenā tekyede abdālı Ḥüseynüñ		
	826	Cān u dil olup ʿāşıḳ-ı pā-māli Ḥüseynüñ Kūyından ebed olmadılar ḫālī Ḥüseynüñ		
	839	Ṭabʿ-ı pāküm dise her gün n'ola bir tāze ġazel Olur āsān dimek şāʿiri mümtāza ġazel		
	851	Dil eylemekde nāle vü feryād muttaṣıl Bu inkisār-ı ḳalbe o şeh şād muttaṣıl		
	862	Ḥüsn esbābı mükemmel ḳadd-i dil-cū da güzel O siyeh gözler ile ḥaḳ bu ki ebrū da güzel		
	873	Eşkāl-i encüme gice baḳup bir ehl-i dil Didi ḳurıldı ḫayme-i bāz-ı ḫayāl-i ẓıll		
	884	Vuṣlat gerekse bāb-ı ḥarīm-i nigāra gel Manṣıb murāduñ ise der-i şehriyāra gel		
	911	Bir cām-ı bādemi ki gelüp içe Cem benüm Bezmümde kāse-līsüm ola niçe dem benüm		
	942	Ey dişleri dürer sözi gevher Ḳayacuġum Yāḳūt-ı nāba laʿli ber-ā-ber Ḳayacuġum		
	992	Dilerin būseñi baḫşende-i cān olduġıçün Severin laʿlüñi ʿİsī-i zamān olduġıçün		
	998	Mey-i gül-reng içilsün sāḳiyā peymāneler dönsün Muġannī raḳṣa girsün şevḳden mestāneler dönsün		
	1014	Dil-beri ben kīne-cū vü ser-keş ü serd isterin Şeh-levend ü pāk-bāz u çābük ü merd isterin		
	1026	Ölürsem reh-güẕāruñda yatup ten bir zamān ḳalsun Seg-i kūyuñ ġıdālansun bir iki üstüḫᵛān ḳalsun		
	1043	Çoḳ girye itdi çeşmüm ol gül-ʿiẕāra ḳarşu Bārān olur ziyāde evvel bahāra ḳarşu		
	1061	Dimezsin mübtelāñı vaṣluma bir şeb maḥaldür bu Der-āġūş eyler ammā bilüñi eller güzeldür bu		
	1072	Beñzeyelden merdüm-i çeşmüm ḥabābuñ ʿaynına Döndi sāḳī eşk-i gülgūnum şarābuñ ʿaynına		
	1117	Ḳaysuñ görüp aġladuġın ehl-i dil içinde Leylī oturup ḫande ider maḥmil içinde		
	1139	Meh-rūlar içre sevdüm bir ḫūb-ı ser-terāşı Tīġine ḳarşu ṭutdum bī-iḫtiyār başı		
	1160	Vücūdum ḫırmenin sūz-ı dil-i ġamnāk yandurdı Şerāre bir avuç gūyā ḫas u ḫāşāk yandurdı		
	1170	Göñül mirʾātını ṣūfī mücellā itseñ olmaz mı Cemāl-i yārı bu yüzden temāşā itseñ olmaz mı	HÇ, s. 197.	
	1190	Künc-i miḥnetde yirüm olalı ġam kūşeleri Oldı Beytü'l-Ḥazenüm ḳaṣr-ı elem kūşeleri		
	1200	Kişver-i sīneme gelsün diñ o ḫānum Fetḥī Aña virildi ḳılāʿ-ı dil ü cānum Fetḥī		
	1239	Kişver-i Rūma şeref virdi o māhuñ nāmı Vālī-i Mıṣr-ı ḥüsn olsa revādur Ṣāmī		
	1240	Ḥalebī şīşeleriyle mey içüp āşāmī		

		Eyle sāḳī bu ḫarābātīyi dürd-āşāmī		
	1241	Ḥıṭṭa-i Rūmda ḳazzāz-ı sīmīn-endāmı Geldi seyrāna Ḥalebden o cevān-ı Şāmī		
	1387	Ṣūfīye olsun mübārek ḫırḳa vü seccādesi Ehl-i ʿışḳuñ post ḳaydında dil-i āzādesi		
	1401	Nāzenīnüm itmesün aḥbāba bī-ḥad nāzişi İrişür pāyāna bu ġunc u delāl ü nāz işi		
ŞĀNĪʿĪ (16): Ṣāniʿiyyü'l-Mülāzım, Ṣāniʿī Çelebiyyü'l-Mülāzım	66	Dilā māʾil olup dünyāya olma pādşā-meşreb ʿAbā-pūş ol ḳanāʿat eyle faḳra ol gedā-meşreb		(? – 979/1571) Asıl adı Mahmud'dur. İstanbullu ya da Isparta civarındaki Agrosludur. Yoluk Mehmed Çelebi adlı bir vaizin kardeşidir. Anadolu kazaskeri Sinan Efendi'den mülazım olmuştur. Mişancı Medresesi'nden emekli olduktan sonra ölmüştür. *(İpekten 1988: 427; Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1481; Solmaz 2005: 202; Sungurhan 1999: 454; Tuman 2001, C. 2, s. 539, md. 2285)*
	113	Peyām-ı leblerüñdür ġonçe ḫandān olmaġa bāʿiş Ruḫuñ gülzārıdur bülbül-i ḫoş-elḥān olmaġa bāʿiş		
	352	Ne cām-ı ʿişrete ḫürmet ne nūş itmege furṣat var Lebüñ devrinde şimdi sāġar-ı meyden ferāġat var		
	402	Bülbülüñ nāle vü feryādı ʿaceb lāf mıdur Anuñ aġladuġına gül güle inṣāf mıdur		
	447	Naḳd-i eşki çevirüp yoluña çeşm-i terümüz Ey perī ḳalmadı bir yüze gelür cevherümüz		
	464	Kūşe-i fürḳatde biz dīdār-ı cānān isterüz Ol şeb-i deycūrı defʿe mihr-i raḫşān isterüz		
	516	ʿIşḳuñ efendi bendeñe cāh u celāl bes Sīm-i sirişk-i ʿāşıḳa māl ü menāl bes		
	547	Sözlerüñ ḳūt-ı revān laʿlüñ dem-i ʿīşān imiş Būse-i laʿlüñ alanlar sükkerī ḥelvā yimiş		
	661	Ṭolanur Kaʿbe gibi kūyuñı yārān ṣaf ṣaf Ḳapuña ḳarşu ṭurur vālih ü ḥayrān ṣaf ṣaf		
	717	Geyeli başuña ey ḳāmeti mevzūn üsküf Oldı mihr-i ruḫuña şaʿşaʿa altun üsküf		
	894	Ḳo ġabġab-ı nigārı leb-i cūy-bāra gel Gird-āba ṣalma fülk-i ümīdi kenāra gel		
	924	Ġam-ḫāneme başarsañ eger bir ḳadem benüm Gelmez cihānda ʿaynuma bāġ-ı İrem benüm		
	1074	Beñzeyelden çeşme-i laʿlüñ şarābuñ ʿaynına Çeşm-i ḫūn-bārum şehā döndi ḥabābuñ ʿaynına		
	1282	Dāne-i ḫāli ile zülf-i siyāh-ı Şāmī Oldı murġ-ı dil-i erbāb-ı ṣafānuñ dāmı		
	1283	Mışr-ı ḥüsne olalı Yūsuf-ı ṣānī Şāmī Ṭutdı āfāḳı anuñ ṣīt ü ṣadā-yı nāmı		
	1384	Cān u dil gerçi geçerler ol şehüñ dil-dādesi Līk eşk-i ḫūn-feşānumdur aşıl üftādesi		
ŞĀNĪʿĪ (2) Ḥakīm Ṣāniʿiyyü'l-Meşhūr be-ʿAṭṭār-zāde, Ṣāniʿī Çelebi Ḥakīm	938	Cevher degül mi tīġ-i mücevher Ḳayacuġum Ḫāk-i mezārum eyledi cevher Ḳayacuġum		(? – 993/1585) Asıl adı Mehmed'dir. Edirnelidir. Attar Ahmed adında birisinin oğlu olduğu için Attarzâde sanıyla bilinir. Tıp öğrenimi gördü. Bir deney sırasında geçirdiği kazayla ölmüştür. *(İpekten 1988: 427; Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1481; Solmaz 2005: 202; Sungurhan 1994: 104; Sungurhan 1999: 453; Tuman 2001, C. 2, s. 539, md. 2284)*
	1344	Cām-ı ʿışḳ itdi ʿaraḳ-rīz hilālin Şāmī ʿĀşıḳa şunmaġ içün cām-ı sürūr-encāmı		
SEBZĪ (8): Sebzī-i Ḫaṭīb, Mevlānā Sebzī-i Ḫaṭīb	10	Gedā isek n'ola ġam mülkinüñ sulṭānıyuz cānā Ġubār-ı ḫaṭṭuñuñ esrārınuñ ḫayrānıyuz cānā		(? - ?) İstanbul Davutpaşa'da doğmuştur. Hafızdır. Davutpaşa Camii'nde imamlık ve hatiplik yapmıştır. Divanı vardır. *(Canım 2000: 296; İpekten 1988: 429; İpekten 1998: 240; Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1484; Solmaz 2005: 184; Sungurhan 1994: 83; Sungurhan 1999: 368; Tuman 2001, C. 1, s. 414, md. 1714)*
	51	Gül ruḫları ile ideli yārı temāşā Bir daḫı göñül itmedi gülzārı temāşā		
	119	Benüm giryānlıġumdur yār ḫandān olmaġa bāʿiş Perīşān zülfi olmışdur perīşān olmaġa bāʿiş		
	749	Kimdür diyen ki sen güzelüñ mübtelāsı yoḳ		

		Servi ḳadüñ hevāsına başda belāsı yoḳ		
	970	Cevrüñ ṭaşı eger gele ber-ser Ḳayacuġum Eyler cihānda bendeñi server Ḳayacuġum		
	1095	Kim naẓar eylerse ol ʿālī-cenābuñ ʿaynına İltifāt itmez hilāl ü āfitābuñ ʿaynına		
	1336	Ger ḳabūl itse beni ḫidmete ey dil Şāmī Aña şükrāne virem Mıṣr u Ḥaleble Şāmı		
	1412	Cilve ile şīvedür dāʾim o serv-i nāz işi Rūz u şeb çekmek cefālar ʿāṣıḳ-ı ser-bāz işi		
SELĀMĪ (2): Selāmī-i Ḳara Āmedī	284	Dil alup cān itmek ister ol şeh-i ḫūbān şikār Ḥükm elinde eylese her cānibi sulṭān şikār		Bu dönemde yaşamış 993/1585'te ölmüş İznikli Kirmastizâde Şeyh Mustafa Selâmî, 938/1531'de ölmüş Ilıcalı İbn Selâm Mustafa Selâmî, Eğridirli müderris Mola Sinan Selâmî gibi şairlerden hangisinin mecmuaya şiirleri alınan şair olduğu tespit edilememiştir.
	665	Şol ḳara beñler ile ʿārıż-ı cānān ṣaf ṣaf Yürimiş Rūma Ḥabeş ʿaskeridür ṣan ṣaf ṣaf		
SELĪMĪ (3): Sulṭān-ı Baḥr u Ber Pādşāh-ı Heft-Kişver Ḫallede'llāhu Mülkehu ve Ebede Salṭanatehu, Pādşāh-ı Felek-Destgāh Ḫallede'llāhu Mülkehu ve Ebede Salṭanatehu, Merḥūm Sulṭān Selīm Bahādır Ḫan Ebu'l-Ġāzī Raḥime'llāh	1	Maḥabbet şāhınuñ bir bende-i fermānıyuz cānā Gedā-yı kūy-ı ışḳuz ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā		(ö. 926/1520) Yavuz Sultan Selim'in mahlasıdır. II. Bayezid'in oğludur. 918/1512 yılında tahta çıktı. Saltanatı sekiz yıldır. 55 yaşında öldü. Üç dilden, özellikle Farsça güzel şiirleri vardır. Bu tür şiirleri Şahî'nin şiirlerine denktir. Farsça divanı vardır. *(İpekten 1998: 434)*
	303	Göñlüm alan o zülf-i dil-cūdur Dili dīvāne eyleyen budur		
	519	Süzmiş ol şehlā gözin dil-ber ḳaşın çīn eylemiş Pīç idüp zülfini ʿışḳın cānda perçīn eylemiş		
SELMĀN (9): Bkz. İlāhī				
SEMĀʿĪ (1)	929	Ġam-ı aġyārı çeküp yāra hevā-dār olalum Ḫārdan ḳaçmayalum maḥrem-i gülzār olalum		Esere sonradan girmiş şairlerdendir. Bu şekilde zaman sınırlaması ortadan kalktığı için şairin kimliği tespit edilememiştir.
SEMTĪ (1): Semtī-i Terzīḳ-Gūy ez-Sipāhiyān-ı Sulṭān Murād Ḫan	1370	Ayaġa şalmaġ ile sāḳī mey-i gül-fāmı Şimdi alçaḳ añılur bādenüñ ey dil nāmı		Kaynaklarda bu mahlasta bir şair bulunmamaktadır. Tezkirelere girmemiş bir şair olmalıdır.
ŞENĀYĪ (2): Senāyī-i Dānişmend	1307	Rūmda sevdi göñül bir büt-i sīm-endāmı Kim dinür nāmına ol ruḫları māhuñ Şāmī		Bu dönemde yaşamış danişmentlik, mülazımlık ve müderrislik yapmış Balıkesirli Mehmed Senâyî ile Kanuni dönemi şairlerinden mülazım ve kadılık yapmış Manisalı Senâyî'den hangisinin şiirleri mecmuaya alınan şair olduğunu tespit edemedik. Ancak Balıkesirli Senâyî olması gerektiğini düşünüyoruz.
	1322	Mışr-ı ḫüsnüñ şehidür şimdi müsellem Şāmī Ṭutsa āfāḳı n'ola şīt ü ṣadā-yı nāmı		
SEYFĪ (1): Seyfī-i Cevān	1362	Mışr-ı ḫüsnüñ şehi bir rind-i cihāndur Şāmī Mübtelālar n'ola devrinde çekerse cāmı		Kaynaklarda bu dönemde yaşadığı belirtilen Gelibolulu Seyfî, İstanbullu Seyfullah Seyfî ile Sinoplu Seyfî'den hangisinin şiirleri mecmuaya alınan şair olduğunu tespit edemedik.
ŞIDḲĪ (16): Şıdḳī-i Çāvūş, Şıdḳī Beg Çāvūş, Şıdḳī-i Kiẕbī Beg Çāvūş, Şıdḳī-i Kiẕbī-i Çāvūş, Şıdḳī Yaʿnī Kiẕbī Çāvūş, Şıdḳī-i Sūḫte,	91	Fedā itdüm yolında cān u dil cānānuñ olsun hep O şūḫ u şīve-kār u ġamzesi fettānuñ olsun hep		İstanbulludur. Yeniçeri yayabaşısı ve çavuşu olmuştur. Sonra çavuşluktan ayrılıp tımar sahibi olmuştur. Hasan Çelebi Tezkiresi'nde öldüğünü ima eden bir ifade bulunmaktadır. Buna göre şair, eserin telif tarihi olan 994/1585-86'dan önce ölmüş olmalıdır. *(İpekten 1998: 444; Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1505; Solmaz 2005: 200; Sungurhan 1999: 2;*
	145	Zehr-i hecr-i ġamuñı terk ide mi bu dil hīç Yüri tiryāk-ı eṭibbā[yı] şehā ez ṣuyın iç		
	180	Devr eyleyüp piyāle içilsün şarāb-ı sürḫ Ḳanlu ciger pişince n'eylesün kebāb-ı sürḫ*		
	200	Bādenüñ keyfiyyetini ḳıldı laʿl-i yār telḫ		

Kiẕbī Beg Çāvūş		Anuñ içündür müdām ol olduġı her bār telḫ		*Tuman 2001, C. 2, s. 555, md. 2346)*
	290	Murġ-ı dil ṣayd eyleyüp ḳıldı yine cānān şikār Pādişehler ʿādet olmışdur ider her ān şikār		
	338	Beni dīvāne ḳıldı zülf ile ol çeşm [ü] ebrūlar Ezelden ḳaralanmışdur cebīnümde bu yazılar		
	373	Nedür bu ʿişvelerle nāzlarla dil-rübālıḳlar Nedür bu ḫandelerle ey lebi mül dil-güşālıḳlar		
	381	Ol ġonçe didi güldeki bu reng ü bū nedür Didüm ki gül ruḫuñdan alınmış nümūnedür		
	419	Açıldı ġonçeler gül ü gülzāra kim baḳar Bülbül hezār nāle ider zāra kim baḳar		
	541	Zülf-i yār ile muḳayyed ol dilā sevdāya düş ʿIşḳ-ı Leylī ile Mecnūnveş yüri ṣaḥrāya düş		
	704	Başına geydi o şeh yine bir altun üsküf Hele zībā yaraşur ḳaddine mevzūn üsküf		
	941	Laʿlüñ zülāli çeşme-i Kevṣer Ḳayacuġum Nūş eyledüm ben anı ne ḫoş-ter Ḳayacuġum		
	1167	Cemālüñ şemʿine şol kim özin bī-bāk yandurdı Hemān pervānedür kim perr ü bālin pāk yandurdı		
	1181	Yiter ʿışḳı nihān itdüñ hüveydā itseñ olmaz mı Dilā ʿālemlere kendüñi rüsvā itseñ olmaz mı		
	1202	Cān fedādur yoluña rūḥ-ı revānum Fetḥī Şūḫ-ı āşūb-ı cihān āfet-i cānum Fetḥī		
	1259	Niçe bir rūze-i hecrüñle firāḳuñ şāmı Ġurre-i ḳaşuñı göster idelüm bayramı		
SIRRĪ (5): Sırrī-i Dānişmend, Sırrī-i Şāh Çelebi, Sırrī-i Dānişmend-i Şāh, Sırrī Çelebiyyü'l-Mülāzım	**32**	Her kim ki ider ʿişvesi çoḳ yārı temāşā Gūyā ki ider ṣūret-i dīvārı temāşā		(? – 990/1582 veya 993/1585) Adı İsa'dır. Vardar Yenicelidir. Şâh Efendi'den mülazım olmuş, öncelerleri müderrislik daha sonra da kadılık yapmıştır. Şiirleri beğenilmiştir. *(İpekten 1998: 445; İsen 1994: 308; Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1507; Solmaz 2005: 175; Sungurhan 1994: 88; Sungurhan 1999: 386; Tuman 2001, C. 1, s. 421, md. 1743)*
	127	ʿİẕāruñ gencidür dil mülki vīrān olmaġa bāʿiṣ Ser-i zülfüñdür anda şekl-i ṣüʿbān olmaġa bāʿiṣ		
	399	Bilüp aḥvālümi raḥm itmemek inṣāf mıdur Meded öldüm didügüm saña begüm lāf mıdur		
	893	Faṣl-ı bahār irişdi leb-i cūy-bāra gel Gülşen behişte döndi ḳulaḳ ṭut hezāra gel		
	1418	Gül-geşt-i bāġdan dime göñlüm çekilmedi Her nesneden geçildi güzelden geçilmedi		
SIRRĪ (1): Sırrī Çelebi Kātib	**636**	Yaḳayın şimden girü nār-ı ġamuñla cāna dāġ Yanmaduḳ yir ḳalmadı cismümde yana yana dāġ		Asıl adı Mehmed'dir. Trabzonludur. Muzaffer Sırrîsi sanıyla bilinir. Divan kâtiplerindendir. Muamma söylemede başarılıdır. *(İpekten 1998: 445; İsen 1994: 309; Solmaz 2005: 183; Sungurhan 1994: 88; Sungurhan 1999: 387; Tuman 2001, C. 1, s. 421, md. 1742)*
SIRRĪ (3): Li-Nāmıḳahi'l-Giridī, Sırri'l-Faḳīrü'l-Giridī	**804**	Ḥasret-i laʿlüñle çeşmüm eşk-bār itsem gerek Pāyuña ey şāh-ı nāzum zer niṣār itsem gerek		(1260/1844-1313/1895) Şiirlerini mecmuaya sonradan kendi el yazısıyla eklemiştir. Kaynaklardaki Giritli Helvacızâde Sırrî Paşa olmalıdır. Diyarbakır valiliği yapmıştır. Mecmuadaki 1057 numaralı şiirn altına düşülen "Temmet 1282/1865-66" kaydı da bu ihtimali güçlendirmektedir. *(Tuman 2001, C. 1, s. 424, md. 1753)*
	928	Cāy-ı ḳarārum olsa bu kūh-ı ʿalem benüm Ferhād yirine nāmum olurdı ʿalem benüm		
	1056	Ḫaṭṭ-ı siyeh belürdi ruḫsār-ı yāra ḳarşu Ser-sebz olur gülistān evvel bahāra ḳarşu		
SİḤRĪ (6): Siḥrī-i Ḥādim, Siḥrī-i ʿAvret	**627**	Dimiş oldum sīneme yaḳsañ olur cānāna dāġ Cānuma bir āteş urduñ hey meded cānā ne dāġ		Mecmuadaki "hâdim ve avret" ifadelerinden haraketle şairin Kız Memi lakabıyla bilinen Sihrî olduğunu düşünüyoruz. Adı geçen şair, İstanbulludur. Serezli Hasan Çelebi'den mülazım olmuştur. Çeşitli kâtiplik
	777	Yoluñda kişi varını beẕl eylese lāyıḳ Ḳanda bulınur sencileyin yār-ı muvāfıḳ		
	840	Didüm ol ġonçe-leb ü serv-i ser-efrāza ġazel		

		Lāyıḳ oldur dinile dil-ber-i mümtāza ġazel		görevlerinde bulundu. *(İpekten 1998: 447; İsen 1998:250; Solmaz 2005: 181; Sungurhan 1994: 84; Sungurhan 1999: 373; Tuman 2001, C. 1, s. 416, md. 1721)*
	969	Destüñden atılan ṭaş iñilder Ḳayacuġum ʿĀşıḳ ṣanur ki kendüye fırlar Ḳayacuġum		
	1201	Merdüm-i dīde-i cān rūḥ-ı revānum Feṯḥī Sīneye gel gönül eglencesi cānum Feṯḥī		
	1361	Yūsuf-ı Mıṣr-ı melāḥat geçer iken Şāmī Key ḫaṭādur diyeler añma ʿazīzüm Şāmı		
SİPĀHĪ (11): Sipāhī Beg, Sipāhī Beg Hem-Meşreb-i Ḳāżī Ṣābirī Mecmuanın B nüshasında 2a'nın kenarında *Sipāhī Beg 1014'de fevt olmışdur"* kaydı bulunmaktadır.	**6**	Reh-i iḳlīm-i ʿışḳuñ bī-ser ü sāmānıyuz cānā Belā vādīsinüñ Mecnūn-ı ser-gerdānıyuz cānā		(? – 1014/1605-6) Hasan Beyzâde Zaîm Hasan Çelebi'dir. Su yolları nazırı Hasan Bey'in oğludur. Zeamet mutasarrıfıdır. İstanbulludur. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1516; Sungurhan 1994: 82; Sungurhan 1999: 368; Tuman 2001, C. 1, s. 414, md. 1717)* Sipâhî'nin şiirlerinin, mecmuada birbirine çok yakın ifalerle tanıtılmış olan Sânî'nin şiirleriyle karıştırılmış olma ihtimali vardır. (bkz. Sânî maddesi)
	115	Ḫayāl-i laʿlüñ olmışdur yaşum ḳan olmaġa bāʿiş Şarāb-ı nāb olur meclisde pes ḳan olmaġa bāʿiş		
	140	Olmadı çāre teb-i tāb-ı ġamuñ defʿine hīç Yazduġuñ nüsḫanuñ ey ḫˇāce yüri ez ṣuyın iç		
	341	ʿAceb mekkāre ḳopdı ḥaḳ budur ol çeşm ü ebrūlar Niçe çoḳ başlu cādūdur gör ol zülf-i semen-būlar		
	788	Eşk-i ḫūnīnümle dehri lālezār itsem gerek Bāġ-ı kūyuñ dostum her dem bahār itsem gerek		
	843	Her ḳaçan şevḳ ile cānāna disem tāze ġazel Dir gören böyle gerek dil-ber-i mümtāza ġazel		
	852	Dil hecr-i yāra olalı muʿtād muttaṣıl Oldı işüm fiġān ile feryād muttaṣıl		
	912	Cānuma geçdi ḫancer-i hecr ü sitem benüm N'eyler ölüm vücūduma virüp elem benüm		
	991	Dil diler kūyuñı gülzār-ı cinān olduġıçün Meyl ider laʿlüñe ser-çeşme-i cān olduġıçün		
	1079	Çöpce gelmez rind-i mey-ḫˇāra ḥabābuñ ʿaynına Görinür var sāḳiyā beñzer ṣarābuñ ʿaynına		
	1142	Būs u kenār iderdüm ol ḫūb-ı ser-terāşı Olsa cüdā yanından aġyār-ı nā-terāşı		
ŞİYĀMĪ (29): Şiyāmī-i Bed-Eşʿār Gidi-i Meşhūr Ḳasṭ-ı Güzār, Şiyāmī-i Gidi-i Remmāl, Ḳahbe-zāde vü Kūn-dāde Gidi-i […] Şeyṭān Şiyāmī, ʿAvreti Rūspī Kız Ḳarındaşı Ḳaḥbe Kendüsi Gidi Şiyāmī-i Remmāl, Ḳāʾil-i Eşʿār-ı Nā-hemvār Naẓm-ı Ebyāt-ı Mühmel ü Murdār Aʿnī Şiyāmī-i Gidi-İştihār, Kezẕāb-ı Meşhūr Ḳallāb-ı Maḳhūr Aʿnī Şiyāmī-i Remmāl-Şanʿat, Ez-ān Keydī-i Meẕmūm Rencūr-ı Şūm Şāʿir-i Ḫāric ez-Defter Aʿnī Şiyāmī-i Ebter, Ez-ān Keydī-i Meẕmūm Rencūr-ı Şūm Şāʿir-i Ḫāric ez-Defter Aʿnī Şiyāmī-i Ebter, Hāy Gidi Şiyāmī Hāy Terzīḳ-gūy Şiyāmī Hāy Rencūr Şiyāmī,	**142**	ʿArż-ı ḥāl eylemezüz zehr ile olsañ saña hīç Yüri panzehrüñ eyā ḫˇāce bu dem ez ṣuyın iç		(? -?) Galatalıdır. Remmaldir. Bir süre Şeyh İbrahim'e bağlandıysa da daha sonra bu yoldan ayrılmıştır. Ahdî'ye göre çok söz söylemeye kadirdir ama bunlar içi boş sözlerdir. Dolayısıyla iyi bir şair değildir. Ahdî Tezkiresi'nde mesnevileri olduğu söylenmektedir. *(Solmaz 2005: 206; Tuman 2001, C. 1, s. 459, md. 1914)*
	182	Bezm-i ṣafāda ʿaynuma gelmez ṣarāb-ı sürḫ Telḫ itdi ʿīş ü nūşumı ol laʿl-i nāb-ı sürḫ		
	270	Ḳūyuña ehl-i ṣafā Kaʿbe-i rindān dirler Bülbülān ruḫlaruña ṣaḥn-ı gülistān dirler		
	297	Görüñ ol seng-dili bendesine nāz eyler Kūhlar nālemi gūş eylese āġāz eyler		
	343	Şikār itdi dili şīrāne ey dil çeşmi āhūlar Aña zencīr olupdur ḫāṣılı gül gibi gīsūlar		
	418	Ṭoldı cihān ṣafā ile dil-dāra kim baḳar Mıṣr-ı çemende Yūsuf-ı gülzāra kim baḳar		
	469	Laʿl-i nāb-ı sāḳīden biz āb-ı ḥayvān isterüz Ehl-i derdüz ḥikmet ile derde Loḳmān isterüz		
	470	Ol elif-ḳāmet ḳaşı nūndan dilā ān isterüz Ḫüsnüñ ʿunvānı ziyāde olsun el-ān isterüz		
	524	Çeşm-i fettānın o meh-peyker muġalçīn eylemiş Ḫancerin Mirrīḫveş çekmiş ḳaşın çīn eylemiş		
	555	Laʿlüñe dil āb-ı ḥayvān zülfüñe ẓulmet dimiş Gel yitiş ey Ḫıżr-ḫaṭ gör nicedür bu beñzediş		
	588	İtmesün gül gibi tek ḫār ile cānān iḫtilāṭ Eylesün ʿuṣṣāḳ ile gülşende yek-sān iḫtilāṭ		
	650	Sīneme yaḳdum ruḫuñ şevḳiyle ben mestāne dāġ Ḳanlu bīnüm verde döndi lāle-i nuʿmāna dāġ		

Gidi-i Nā-Pāk Esīr-i Efyūn u Tiryāk Aʿnī Ṣiyāmī-i Bed-Eşʿār, Ṣiyāmī-i Remmāl Ḳaşṭ-ı Güẕār-ı Gidi-i İştihār bī-ʿĀr u Bed-Eşʿār, Güzīde-i Ḫalā-ḫorān u Serdār-ı Terzīḳ-gūyān Aʿnī Ṣiyāmī-i Remmāl Ser-dār-ı Gīdiyān Güzīde-i Kün-dādegān Ṣiyāmī, Eşʿār-ı Ṣiyāmī-i Herze-Güftār, Ṣiyāmī-i Herze-Güftār u Mühmel-Eşʿār, Ṣiyāmī-i Remmāl-i Yāve-gū, Mühmelāt-Eşʿār Terzīḳār-Güftār Leffāf Şūm-ı Bī-İnşāf-ı Meẕmūm Aʿnī Ṣiyāmī-i Pür-Ḳabāḥat Ākil-i Necāset Ḫalā-Ṭabīʿat Murdār Ṣūret Çepel-Reftār-Ber-Vażʿ-ı Herzevâr(?) Laʿnet-i Ṣadbār , Muṣannif-i Risāle-i Mühmelāt Müʾellif-i Kütüb-i Herzevāt Nāẓım-ı Naẓm-ı Nā-Hemvār-ı Terzīḳ Ḳāʾil-i Naẓīre-i Şiʿr-i Bī-Māʿnī-i Ḳayġusuz Abdāl ʿAtīḳ-i Mülāzım-ı Der-i İblīs Müteḥarrik-i Mekr ü Telbīs Gidi-i Merdūd-ı Şehr-i Telbīs Dürūġ-ı Kūy-ı Meşhūr Remmāl-i Meẕmūm-ı Meẕkūr Vaṣṣāf-ı Ḳahbe vü Āb-ı Vādī-i Ḳāsım Paşa Meddāḥ-ı Evżāʿ-ı Kekezāt-ı Ḳalata Yaʿnī Ṣiyāmī-i Kec-Ṭabʿ u Bed-Şiʿr ü Bed-İnşā, Ekl-i Berş ü Efyūn Zemmām-ı Şarāb-ı Gülgūn Ḳāʾil-i Şiʿr-i Nā-Mevzūn Māʾil-i Siḥr ü Efsūn Şāʿir-i Herze-Güftār Nāẓım-ı Mühmel-Eşʿār Naẓīre-Gūy-ı Dāstān-ı Āhū Münşī-i Mühmelāt u Terzīḳ-Gū Ferzend-nāme-i ʿAcūze-i Zindānī Yaʿnī Ṣiyāmī-i Maḥabbet-i Şeyḫ-i Şeyṭānī, Nüsḫa-Nüvīs-i Nār-ı Necāt-ı Bī-ʿAmel Feryād-Res Ḳahbe-vāt-ı Mübteẕel-Āşnā-yı Her-Gidi Merdūd-ı Şehr-i	**664**	Ṭarasa şāne ile zülfini cānān şaf şaf Ḳızılur ʿuşşāḳı dilā zār u perīşān şaf şaf		
	678	Bunca ẓulm eyler dile gör eylemez dil-dār ḫavf Hīç raʿiyyetden revā mıdur ide ḫünkār ḫavf		
	703	Almasa başına şāhīn gibi altun üsküf Ṣayd-ı murġ-ı dil ider miydi o mevzūn üsküf	Ahdî s. 206	
	781	Gördüm mey-i laʿl-i lebüñ oldum saña ʿāşıḳ Dirlerse revā ḫalḳ-ı cihān bendeñe fāsıḳ		
	820	Ter düşürdi sīm-i eşküm ṭabʿını cānānumuñ Ḳızılı çıḳdı yanında dīde-i giryānumuñ		
	857	Bezm-i belāda bu dil-i nā-şād muttaşıl Eyler ġamuñla ney gibi feryād muttaşıl		
	869	Gül gibi rū da güzel zülf-i semen-bū da güzel Gör e ey bülbül-i dil o da güzel bu da güzel		
	879	Bāzīçemüz ne resm iledür añlar ehl-i dil Ten ḫaymesinde rūḥum olaldan ḫayāl-i ẓıll		
	907	Ey serv-i nāz nāzı ḳo luṭf it kenāra gel Seyr it sirişk-i dīdemi başlu bıñara gel		
	921	Ṣınġın sifālüm oldı dilā cām-ı Cem benüm Bezm-i ṣafāda hem-demüm oldı elem benüm		
	966	Ṭaşuñ olalı başuma efser Ḳayacuġum Girdi elüme pāye-i Ḳayser Ḳayacuġum		
	1010	Ṭolansun bezmi sāḳī ser-be-ser mestāneler dönsün Ṣafādan raḳṣa girsün ehl-i dil peymāneler dönsün		
	1098	Ṭās-ı devrān döndi ey sāḳī ḥabābuñ ʿaynına Ḳanlu yaşum cām-ı çeşmümde şarābuñ ʿaynına		
	1149	Gördüm felekde rūşen bir māh-ı ser-terāşı ʿUşşāḳ içinde şundum tīġine ḳarşu başı		
	1169	Bu cismüm yine sen nār-ı maḥabbet pāk yandurdı Derūnum lāleveş dāġ-ı ġamuñ bī-bāk yandurdı		
	1371	Mışr-ı vaṣluñ n'idelüm geçdi bugün eyyāmı Bizde aḫşamlamadı gitdi o bedr-i Şāmī		
	1394	Sāyeveş ḳadd-i nigāruñ olmayan üftādesi Servāsā bāġ-ı ʿışḳuñ olımaz āzādesi		
	1428	Kuḥl-i cilā-yı ḫāk-i rehüñ kim ki bilmedi Kān-ı vefāda cevher-i maḳṣūdı bulmadı		

Rūşenā-yı Çeşm-i Beççe-Keşān Dehr-i Merre-i Tiryākbān Ḳahve-ḫāne-i Ḳahve-Baḫş-ı Her Āşnā vü Bī̇gāne Meşhūr-ı Ḫalḳ Yaʿnī̇ Ṣiyāmī̇-i ʿAlaḳ, Ser-Tiryākiyān-ı Ḳahve-ḫāne Meze-i Her Āşnā vü Bī̇gāne Ṣāʿir-i Ḫalā-Ṭabīʿat Ekl-i Necāset-i Bī̇-Behre vü Poḫ-Çihre Meẕmūm-ı Ḫalḳ Gidi-i ʿAlaḳ Mürī̇d-i Merī̇d Nesl-i Yezī̇d Yaʿnī̇ Ṣiyāmī̇-i Pelī̇d, Ṣiyāmī̇-i Ḳahbe-Zen, Ṣāʿirān-ı Üstād-ı Zamān ʿAşrınuñ Şiʿrde Dil-āvī̇zi [Ḫusrev] u Ḫaḳanü'l-Mülaḳḳab Ṣiyāmī̇ Dıraḫt-ı Çeşm-i Düşmenān				
SUʿŪDĪ (4): Suʿūdī̇-i Dānişmend, Suʿūdī̇ Efendi Selleme'llāhü Teʿālā	**39**	Her demde n'ola itmez iseñ yārı temāşā Her laḥẓa idemez kişi ḫünkārı temāşā		(? – 999/1591) Asıl adı Mehmed'dir. Edirne kadısı Emir Hasan Efendi'nin oğlu, şair Cinânî'nin kardeşi, yine şair olan Kadrî'nin babasıdır. Ebussuud Efendi'den mülazım olmuştur. Süleymaniye müderrisi iken kadı olup bu görevdeyken ölmüştür. Diyarbakır'da medfundur. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1522; Sungurhan 1994: 87; Sungurhan 1999: 387; Tuman 2001, C. 1, s. 433, md. 1784)*
	77	Aġlamaḳdan nergisüñ hecrüñde görmez gözi ḫᵛāb Raḥm ider her gün ṣalar gözi yaşını āfitāb		
	518	Ḥüsnüñ cihānda ey meh-i ṣāḥib-cemāl bes Dünyāya pertev-i meh-i ferḫunde-fāl bes		
	608	Ne ġam itmezse ṣūfī̇ seyr-i rūy-ı dil-rübādan ḥaẓ Bu rūşendür ki ḫuffāş eylemez şems-i ḍuḥādan ḥaẓ		
ŞÜBŪTĪ (1): Şübūtī̇-i Pīr Ḥakī̇m	**1346**	Nice vaṣf eyleyem ol lebleri ḫūn-āşāmı Mışr-ı ḥüsnüñ güzeli ġonçe-i verd-i Şāmī̇		Karaman doğumludur. Peygamber soyundan gelir. İstanbul'da Karaman Pazarı'nda açtığı dükkânında uzun zaman attarlık yapmıştır. Şiirleri beğenilmemiştir. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 5 s. 1523; Solmaz 2005: 121; Sungurhan 1999: 197; Tuman 2001, C. 1, s. 179, md. 556)*
SÜKŪNĪ (2): Sükūniyyü'l-Mülāzım, Sükūnī̇-i Dānişmend	**1040**	Dinilmez kim reh-i ʿışḳa giden gitsün ḳalan ḳalsun Bu meydān-ı irādetdür giden gitsün ḳalan ḳalsun		Kaynaklarda mecmuanın tertip edildiği tarihlerde yaşamış bir Sükûnî bulunamamıştır. Tezkirelere girmemiş bir şair olmalıdır.
	1281	Taḫt-ı Mışr-ı dile sulṭān olalıdan Şāmī̇ ʿĪd ü Ḳadr oldı her ehl-i dile rūz u şāmı		
ŞĀLĪ (1): Şālī̇-i Mevlevī̇	**1374**	Yalmanurmış beni öldürmege tī̇ġ-i Şāmī̇ ʿAcabā göstere mi Ḥaḳ bize ol eyyāmı		Tezkirelerde bu mahlasta bir şaire rastlayamadık. Kaynaklara girmemiş bir şair olmalıdır.
ŞĀMĪ (1): Şāmī̇-i Cevān-ı Dil-Sitān ez-Rūy-ı İʿtiẕār Berāy-ı Ḫod Goft	**1381**	Şiʿr ögerdi meger zülf-i ʿabī̇rāsāmı Didiler burc-ı ḥasende baña māh-ı Şāmī̇		Buradaki Şâmî, kaynaklarda geçen mecmuaya girmesi muhtemel iki şairden, onun hakkında yazılan şiirlerin içerikleri göz önünde bulundurulduğunda yaşadığı zaman dilimi daha uygun olan saray gılmanlarından Mustafa Şâmî olmalıdır. Asıl adı Mustafa'dır. Şam'da doğmuştur. Çivizâde Mahmut Çelebi'nin tavsiyesiyle saraya girmiştir. Saray gılmanlarındandır. Amasya sancakbeyi olmuştur. III. Murad döneminde (1574-1595) ölmüştür. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1567; Sungurhan 1994: 95; Sungurhan 1999: 412; Tuman 2001, C. 2, s. 474, md. 1983)*

ŞĀNĪ (4): Merḥūm Şānī-i Dānişmend	**658**	Didüm ol yüzde nedendür ḫaṭ-ı reyḥān ṣaf ṣaf Didi böyle yazılur āyet-i Ḳur'ān ṣaf ṣaf		Mecmuaya şiirleri alınan Şânî, 738 numaralı şiiri Hasan Çelebi Tezkiresi'nde örnek olarak verilen Yenice Vardarlı Şânî'dir. Şairin asıl adı Yakûb'dur. Vardar Yenicesi'nde doğmuştur. Garîbî'nin kız kardeşinin oğludur. Danişment iken ölmüştür. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1567; Solmaz 2005: 192; Sungurhan 1999: 416; Tuman 2001, C. 2, s. 475, md. 1991)*
	737	Fürūġ-ı ʿārıżuñ olsun mı her kāşāneye lāyıḳ Bu bir şemʿ-i şafādur meclis-i şāhāneye lāyıḳ		
	798	Hecr-i ruḫsāruñla eşküm cūy-bār itsem gerek Ḳanlu yaşumla cihānı lālezār itsem gerek		
	1320	Göreli ʿārıżuñ üzre ḫaṭ-ı ʿanber-fāmı Cennet üstinde imiş bildük efendi Şāmı		
ŞEMSĪ (2): Şemsī-i Dānişmend	**527**	Ḫalḳa ḫalḳa ṭaḳ boynuma zülfüñi zencīrveş Ḳanda gitseñ ʿāşıḳuñ yanuñca gitsün şīrveş		Mecmuadaki 528 numaralı şiirinin matla beytinin Latîfî Tezkiresi'nde örnek olarak şairin kimlik problemi çözülmüştür. Buna göre mecmuaya şiirleri alınan şair, Kanunî devrinde ağalık görevinde bulunmuş olan Şemsî Ağa'dır. *(Canım 2000: 333)*
	1318	Düşdi göñlüm göricek sen şeh-i sīm-endāmı Benüm ey ruḫları gül ḳāmeti servüm Şāmī		
ŞEVḲĪ (6): Şevḳiyyü'l-Mülāzım, Mevlānā Şevḳiyyü'l-Mülāzım	**782**	Deryā-dil olursañ bulınur yār-ı muvāfıḳ Gird-āb-ı ġama düşdüñ ise ġam yime ʿāşıḳ		Kaynaklarda bu dönemde yaşadığı bildirilen Edirneli Yusuf Şevkî, Bursalı Şevkî ve Halebli Sahibzâde Ahmed Şevkî'den hangisinin mecmuaya şiirleri alınan Şevkî olduğunu tespit edemedik. Dahası söz konusu şairin, bunların dışında, kaynaklara girmemiş başka bir Şevkî olma ihtimalinin daha yüksek olduğunu düşünüyoruz.
	1082	Beñzeyelden eşk-i ḫūnīnüm şarābuñ ʿaynına Dil tenūrında ciger döndi kebābuñ ʿaynına		
	1138	Mānend-i ṣadef çāk gerek şafḥa-i sīne Ārāmgeh olmaġ içün ol ḳadd-i şemīne		
	1315	Dil-i dīvānemüñ eglencesi cānum Şāmī Mihr-i ruḫsāruñ ile rūz idelüm gel şāmı		
	1316	Mışr-ı cismümde benüm rūḥ-ı revānum Şāmī Rūz-ı rūşen ḳılalum bezme yitiş aḫşamı		
	1317	Gün yüzüñ ḫasreti bildürmedi ṣubḥ u şāmı Baña ey alnı ḳamer ḳaşı hilālüm Şāmī		
ŞİʿRĪ (1): Ṭ.ş.aġum Şiʿrī	**515**	Görse kemāl-i naẓmumı dirdi Kemāl bes Ben bendeñe cihānda şehā bu kemāl bes		Kaynaklarda "Şîrî" mahlaslı Hersekoğlu vezir Ahmed Paşa'nın oğlu, Silistre doğumlu Ali adında bir şair yer alıyorsa da *(Sungurhan 1999: 444)* "Şi'rî" mahlaslı bir şair bulunmamaktadır. Buradan hareketle mecmuaya şiiri alınan Şi'rî'nin tezkirelere girmemiş bir şair olduğunu söyleyebiliriz.
ŞÖHRETĪ (1)	**437**	Ruḫ-ı cemīl [...] dil-ber degül midür [...] zülf-i muʿanber degül midür		(? – 1014/1605) Mecmuanın İ nüshasının sayfa kenarına şiiri yazılmış Şöhretî, eser sonradan girmiş şairlerdendir. Kaynaklarda yer alan bu mahlastaki tek şair, Diyarbakırlı Şöhretî'dir. Asıl adı Haydar'dır. Şam tımar defterdarlığı yapmış ve burada ölmüştür. Hicivleri ve şiirlerinde müstehcen ifadeler vardır. *(İpekten 1998: 489; Tuman 2001, C. 2, s. 511, md. 2158).*
ŞUHŪDĪ (9): Merḥūm Şuhūdī, Merḥūm Şuhūdī Üftāde-i Muḫtārī, Merḥūm Şuhūdī ʿĀşıḳ Muḫtārī, Merḥūm Mevlānā Şuhūdī	**141**	Oldı āşüfte göñül zülfüñ ile pīç-ā-pīç Geçmedi sen ṣanemüñ ḫalḳa-i zülfinden hīç		Şair için mecmuada kullanılan "merhum" ifadesinden hareketle mecmuaya şiirleri alınan şairin, 980/1572 tarihinde vefat etmiş Diyarbakırlı Şuhûdî olabileceğini düşünüyoruz. Ahdî Tezkiresi'nde şair için kullanılan "Mevlânâ" ifadesinin mecmuadaki ifadelerle örtüşmesi tahminimizi güçlendirmektedir. Aslen Acem olan Şuhûdî Diyarbakır'da doğmuştur. Danişmentlikten sonra kadı olmuş Anadolu ve Rumelinde kadılıklar yapmıştır. Daha sonra tasavvuf yoluna girerek İstanbul'a gitmiştir. Mecmuada
	165	Şām-ı zülfinden ruḫın ʿarż eylese dil-ber ṣabāḥ Mihr-i ḫāver ebrden gūyā ṭulūʿ eyler ṣabāḥ		
	207	Acı sözlerle gel itme ʿīşümi ey yār telḫ Ṭūṭī-i şīrīn-suḫensin eyleme güftār telḫ		
	279	Bend idüp cān murġın itdi kākül-i cānān şikār Görmedüm anuñ gibi bir şāh-bāz-ı cān-şikār		
	350	Cemālüñ mihrine baḳmaġa dīdemde ne ḳudret var Ne sensüz bir zamān ey māh dilde ṣabr u ṭāḳat var		
	632	Şanma ey gül ḫār-ı hicrānuñla yundı ḳana dāġ Ḳanlar aġlar dem-be-dem ben ʿāşıḳ-ı giryāna dāġ		

	918	Yazduḳda ser-güẕeştümi evvel ḳalem benüm Sevdā-yı ḫaṭṭuñ itdi başumda raḳam benüm		özellikle Seyyid Muhtârî ile olan ilişkisine dikkat çekilmiştir. *(İpekten 1998: 490; Solmaz 2005: 189; Tuman 2001, C. 2, s. 514, md. 2168)*
	1077	Göz ḳıpar her laḥẓa sāḳī laʿl-i nābuñ ʿaynına Geldi gibi bāde-i gülgūn ḥabābuñ ʿaynına		
	1158	Derūnum şanmañuz sūz-ı dil-i ṣad-çāk yandurdı Ser-ā-ser cismüm ol ruḫsār-ı āteşnāk yandurdı		
ŞUʿŪRÎ (6): Şuʿūrī-i Dānişmend	**104**	Her demde felekden çün irür saña felāket Bu pīre-zenüñ destine ey dil vir irādet		Kaynaklarda yer alan bu mahlastaki tek şair Halepli Hasan Şu'ûrî'dir. Ancak bu şairin 1106/1694 tarihinde ölmüş olması şiirlerinin mecmuaya girmiş olması ihtimalini imkânsız kılmaktadır. Şu hâlde mecmuaya şiirleri alınan şair, tezkirelere girmemiş başka bir Şu'ûrî olmalıdır.
	158	Ruḫlaruñ ʿuşşāḳı baḳmaz zülf-i ʿanber-bāra hīç Meyl ider mi ehl-i īmān ey şanem zünnāra hīç		
	702	Aldı çün başına ol ʿārıżı gülgūn üsküf Buldı ʿālemde dilā baḫt-ı hümāyūn üsküf		
	1005	...[166] Müdām ol şemʿ-i rūşen şevḳine pervāneler dönsün		
	1226	Zülfi zencīrin görüp bekler der-i cānānemi Uşladurlar anda bir gün bu dil-i dīvānemi		
	1291	Şād olur dil añıcaḳ vaṣluñı māhum Şāmī Ṭıfldur ḫürrem olur yād idicek bayramı		
ŞÜKRÎ (9): Şükrī-i Dānişmend Türk, Şükrī-i Türk Dānişmend, Şükrī-i Dānişmend Türk ki Şāḫ-ı Güli Çobanlaruñ Toyaḳasına Teşbīh İtmişlerdür	**376**	Nedür bu nāz u şīve yā nedür bī-vefālıḳlar Nedendür pādişāhum ben ḳuluñdan bu cüdālıḳlar		(? - ?) Yaşadıkları dönem itibarıyla mecmuaya girmesi muhtemel iki Şükrî bulunmaktadır. Şükrî-i Bitlisî ve Sinoplu Şükrî. Mecmuada şairin için Türk denmesinden hareketle mecmuaya şiirleri alınan şairin Sinoplu Şükrî olduğunu söyleyebilirz. *(Canım 2000: 323; Sungurhan 1999: 426; Tuman 2001, C. 2, s. 494, md. 285)*
	423	ʿArż-ı cemāl iderse eger yāra kim baḳar Ādemler öldürür ḳad ü reftāra kim baḳar		
	472	Bu göñül Mışrına biz bir şāh-ı Kenʿān isterüz Ḫidmetinde bendesi olmaġa sulṭān isterüz		
	582	Eylese aʿdā ile ṭañ mı o cānān iḫtilāṭ Ḫār u ḫāşāk ile eyler verd-i ḫandān iḫtilāṭ		
	720	Başına geyse n'ola ol ḳadi mevzūn üsküf Geyürürler ser-i şāhīne çü altun üsküf		
	814	Pāyına yüz sürdügümçün ol şeh-i ḫūbānumuñ Pür-ġubār oldı baña ser-mūzesi cānānumuñ		
	866	Cebhe-i pāk güzel ey dil ol ebrū da güzel Çeşm-i fettānı ile çaḳ buña ol rū da güzel		
	1019	Fenn-i ʿışḳ içre efendi kendümi ferd isterin Pāk-bāz u ṣāf-dil ālemde bir merd isterin		
	1179	Göñül mirʾātına cānā tecellā itseñ olmaz mı Dil-i miskīni bu yüzden tesellā itseñ olmaz mı		
ṬABʿĪ (8): Ṭabʿī-i Dānişmend, Ṭabʿī-i Müderris, Ṭabʿiyyü'l-Müderris, Li-muḥarririhī	**136**	Ḫaṭ-ı laʿlüñ olupdur dīde giryān olmaġa bāʿiş Ciger ḫūn olmasındandur yaşum ḳan olmaġa bāʿiş		(? - ?) Yaşadıkları dönem ititbarıyla mecmuaya girmesi muhtemel en az altı Tab'î bulunmaktadır. Gelibolulu Süleyman Tab'î, İstanbullu Ahmed Tab'î, İstanbullu Mehmed Tab'î, Tab'î Çelebi, Bakkalzâde Mehmed Tab'î, İştibli Mehmed Tab'î. Bunların çoğunluğu danişmentlik yapmıştır. Ancak hem danişmentlik hem de müderrislik yapan son ikisidir. Kaynaklarda Bakkalzâde Tab'î'nin 1043/1633 tarihinde genç yaşta öldüğü bilgisi bulunmaktadır. Zaman açısından bu da çok uygun değildir. Bütün bu elemelerden geriye kalan İştibli Mehmed Tab'î mecmuaya şiirleri alınan şair olmalıdır. Ancak yine de bu tespit ihtiyatla karşılanmalıdır. *(Solmaz 2005: 209; Sungurhan 1999: 17; Tuman*
	594	N'ola ger dil iderse ey perī sen bī-vefādan ḥaẕ Cefāyı ḥadden aşurma ki yoḳ çoḳlıḳ cefādan ḥaẕ		
	740	Bu nüh ḳıbābı gördi göñül çün beḳāsı yoḳ Elden ḳomaġa ayaġı bir dem ṣafāsı yoḳ		
	1057	Aġyār oturdı gördüm ol gül-ʿiẕāra ḳarşu Berdü'l-ʿacūza beñzer evvel bahāra ḳarşu		
	1270	Rūz-ı rūşen ola mı tīre dilüñ aḫşamı Başa ol gün mi ṭoġar göstere rūyın Şāmī		
	1271	Rūz-ı rūşen ola mı tīre-dilüñ aḫşamı Refʿ idüp zülfini gösterse ʿiẕārın Şāmī		
	1314	Mışr-ı ḥüsn içre ʿazīz-i dil ü cānum Şāmī Nice olaydı bile ṣalınsayıduḳ bayramī		
	1397	Sāyeveş bir serv-ḳadüñ oldı dil üfdādesi		

[166] Her iki nüshada da mısra yazılmamıştır.

		Kim aña ḳul oldı dehrüñ bende vü āzādesi		*2001, C. 2, s. 585, md. 2483)*
TĀBİ (43): Tābi-i Dānişmend, Tābiyyü'l-Mülāzım, Kekez Tābi-i Dānişmend	**15**	Ne mir ü ne vezirüñ bende-i fermānıyuz cānā Esir-i bend-i ʿışḳuz ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā		İstanbulludur. Danişment zümresindendir. Emir Seyyid Ahmed Buhârî dervişlerinden birinin oğludur. Sûfîzâde adıyla bilinir. Laubali yaratılışlıdır. Eğlence meclislerinde çokça vakit geçirir. Şiirlerinde Bâkî'yi takip etmiş, hezllerinde Sânî mahlaslı Can Memi'nin yolundan gitmiştir. Şairleri ve zarifleri garip sözlerle ve acayip şiirlerle hicv etmiş, onlar da Tâbî'ye aynı yolla cevap vermişlerdir. Hattattır. Kadılık yapmıştır. Beyânî Tezkiresi'nde tarih belirtilmeksizin vefat ettiği yazmaktadır. Buradan hareketle tezkirenin tamamlandığı 1006/1597-98 yılından önce vefat ettiği söylenebilir. *(Solmaz 2005: 117; Sungurhan 1994: 37; Tuman 2001, C. 1, s. 125, md. 493)*
	34	Kūyunda iden ol ruḥı gülnārı temāşā Cennetde hemān eyledi dīdārı temāşā		
	62	Olursañ ey göñül kūy-ı fenā içre gedā-meşreb Añarlar nāmuñı mülk-i beḳāda pādşā-meşreb		
	82	Dilā naḳd-i sirişk ü genc ü dil cānānuñ olsun hep Ne kim var yoḳ cihān mülkinde ol sulṭānuñ olsun hep		
	121	Benüm giryem olupdur saña ḫandān olmaġa bāʿiṣ Senüñ ḫandeñ olupdur baña giryān olmaġa bāʿiṣ		
	147	Ey göñül bilsem ki n'itdüm n'eyledüm aġyāra hiç Ġamzeden ḫālī degül dil-dādesin dil-dāra hiç		
	166	Geşt-i bāġ itdükçe ey dil nāz ile dil-ber ṣabāḥ Jāle ṣanma ayaġına dür niṣār eyler ṣabāḥ		
	181	Rūy-ı sipihri ḳapladı ṣanmañ seḥāb-ı sürḫ Āhum ʿarūs-ı dehre aṣupdur niḳāb-ı sürḫ		
	201	Baña düşnām eyleyelden ol şeker-güftār telḫ ʿİşüm itdi dostlar ol laʿl-i gevher-bār telḫ		
	222	Nāle-i ʿāşıḳa ḳılmazsın dād Nice olur ḥāl elüñden feryād		
	265	Göricek ḳanlu yaşum lücce-i ʿummān dirler Anda müjgānlarumı pençe-i mercān dirler		
	266	Beglerüñ pādişehe milket-i ʿOṣmān dirler Saña lāyıḳ güzelüm taḫt-ı Süleymān dirler		
	277	Dām-ı zülfiyle ḳılur ʿāşıḳların cānān şikār Çeşmi şol şeh-bāza beñzer kim olupdur cān şikār		
	310	Dili bend eyleyen o gīsūdur Cānı āşüfte eyleyen budur		
	342	Uçarlar evc-i istiġnāda ey dil hep perī-rūlar Olupdur bāl u per iki yanında iki gīsūlar		
	370	İdersin baḫr-ı ġam müstaġraḳına bī-vefālıḳlar Yanuñda dostum yād olmaz ammā āşinālıḳlar		
	440	ʿArż ider gevherini pāyüñe çeşm-i terümüz Naẓar it ayaġa urma güzelüm cevherümüz		
	475	Şiʿr ü inşā ile mümtāz ki dirler o bizüz Şuʿarā içre suḫen-sāz ki dirler o bizüz		
	485	Bilsek nedür yolında o māhuñ günāhumuz Dād eylemezse ḫayf bize pādişāhumuz		
	486	Devr-i lebüñde ṣor bizüm ey meh günāhumuz Āzürde itmesün seni tā her gün āhumuz		
	536	Gerçi didüm ey göñül ʿışḳ ile var daʿvīye düş Dimedüm var müddeʿīlerle çekiş ġavġāya düş		
	590	Ḫayāl-i benge meyl itmez alan cām-ı ṣafādan ḫaẓ Begüm nāzük olan eyler ṣarāb-ı dil-güşādan ḫaẓ		
	629	Yaḳduġıçün laʿlüñüñ reşki ile peymāne dāġ Farḳına ḫātem yiridür yaḳsa bir şāhāne dāġ		
	679	Bülbülüñ āhından eylerken gül-i gülzār ḫavf Niçün itmez āh-ı ʿāşıḳdan o gül-ruḫsār ḫavf		
	705	Olalı sen şeh-i sīmīn-tene meftūn üsküf İtdi taḥṣīl ġamuñda ruḫ-ı zergūn üsküf		
	731	Görürsin sen ruḫuñ şemʿini her bir ḫāneye lāyıḳ Yanarsa nār-ı ġayretle dil-i pervāneye lāyıḳ		

	743	Bir ḫūb olur mı dünyede kim mübtelāsı yoḳ Bir pādişāh var mı ki anuñ gedāsı yoḳ		
	801	Ferş idüp yoluñda cismüm ḫāksār itsem gerek Fikr-i esrār-ı ḫatuñ birle ġubār itsem gerek		
	836	Pāyına aḳıtdum dil-i meyyāli Ḥüseynüñ Şular gibi oldum yine pā-māli Ḥüseynüñ		
	846	Lebleri vaṣfına dirsem n'ola bir tāze ġazel Olur eglence gönül şāʿir-i mümtāza ġazel		
	917	Yanumdan eksük olmadı her dem elem benüm Cānumdan ayru olmadı hergiz sitem benüm		
	936	Mevzūn ḳāmet ile şanevber Ḳayacuġum Şehlā baḳışlu çeşm ile ʿabher Ḳayacuġum		
	1044	Ṭuġyān ider sirişküm ruḫsār-ı yāra ḳarşu Olur şular çü ṭaşġın evvel bahāra ḳarşu		
	1066	Sāḳiyā cāmı pür it nūş-ı mey-i nāb eyle Ehl-i bezme mey-i nāb içmegi işrāb eyle		
	1107	Beñzedi yanmaḳda çün cismüm kebābuñ ʿaynına Nāleler ḳılmaḳda dil döndi rebābuñ ʿaynına		
	1118	Cāy itmiş iken naḳş-ı ḫayāli dil içinde Gör Ḳaysı ki Leylīyi ṣanur maḫmil içinde		
	1147	Zāl-i sipihrüñ ey dil olmasa ger terāşı Behrāmuñ egmez idi tīġine ḳarşu başı		
	1163	Ten-i pür-sūzumı kim dāġ-ı āteşnāk yandurdı Semenderveş beni nār-ı belāya pāk yandurdı		
	1187	Dostum dilde nihān olalı fem kūşeleri Feṯḥ olupdur bana iḳlīm-i ʿadem kūşeleri		
	1220	Görmedüm ābād hergiz bu dil-i vīrānemi Böyle bünyād eylemiş bennā-yı ḳudret ḫānemi		
	1284	Ṭur ṣalın nāz ile ey serv-i revānum Şāmī Seyr ḳılsun nic'olur serv-i çemen endāmı		
	1285	Geşt idenler Ḥaleb ü Mıṣr u ʿIrāḳ u Şāmı Görmedi ḳand-ı lebüñ miṣlini cānum Şāmī		
	1286	Öykünürse ḳad-i mevzūnuña māhum Şāmī Göreyin serv-i sehīnüñ ḳurısun endāmı		
ṬABĪBĪ (1): Ṭabībī-i Ḥakīm	**1345**	Leylī-i zülfini ʿarż ideli māh-ı Şāmī Ḳalmadı bu dil-i Mecnūnumuzuñ ārāmı		Asıl adı Abdî'dir. Filibelidir. Bey Timur-zâde adlı bir imamın oğludur. Tıp öğrenimi gördüğü için bu mahlası kullandı. Hasan Çelebi Tezkiresi'nde tarih belirtilmeksizin vefat ettiği yazmaktadır. Buradan hareketle tezkirenin tamalandığı 994/1585-86 yılından önce vefat ettiği söylenebilir. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1608; Sungurhan 1999: 16; Tuman 2001, C. 2, s. 587, md. 2490)*
ṬĀLİB (1)	**429**	Bend olaldan dām-ı çīn-i zülfine naḫcīrler Beste-i ser-ḫalḳa-i sevd[ā] olupdur şīrler		Tâlib'in şiiri B nüshasında sayfa kenarına yazılmıştır. Bu durum da zaman sınırlamasını ortadan kaldırdığı için şairin kimliğini tespit edemedik.
ṬARZĪ (1): Ṭarzī-i Dānişmend	**1329**	Ġam-ı ebrūñ ile ṣubḥa çıḳarımaz şāmı Żaʿfdan māh-ı nevüñ oldı hilāl endāmı		(? - ?) Mecmuaya şiiri alınan Tarzî, muhtemel iki şairden, mülazım olması hasebiyle, Rumelili Tarzî olmalıdır. Pervîz Efendi'ye mülazım olmuştur. *(Solmaz 2005: 212)*
TEVFĪḲ (2): Tevfīḳ Efendi	**435**	Gerçi ṣayfuñ dūş-ı gülzāra beş(?) kemḫāsı var Faṣl-ı sermānuñda aḳ sāde ile ṣu dībāsı var		Tevfîk'in şiirleri B nüshasında sayfa kenarlarına yazılmıştır. Bu durum da zaman sınırlamasını ortadan kaldırdığı için şairin kimliğini tespit edilememiştir.
	986	Eyā kān-ı kerem ṣadr-ı mükerrem ẕāt-ı ʿİsī-dem		

		Benüm güstāḫlıġum ʿafv it ḥużūra ʿarż-ı ḥāl itsem		
ʿUBEYDĪ (5): ʿUbeydiyyü'l-Ḳāżī	**404**	Laʿl-i meydür lebüñ ey meh ya mey-i ṣāf mıdur Ṣāġar-ı sīm-i muṣaffā mı yāḫūd nāf mıdur	G 95	(? – 981/1572-73) Asıl adı Abdurrahman'dır. Edirnelidir. Nebi Halife adında bir vaizin oğludur. Şeyhülislam Kadızâde'den mülazım olduktan sonra kadılık yapmıştır. Muamma söylemede ve tarih düşürmede ustadır. *(Ünlü 1991: IV-VI)*
	615	Sen serve beñzerin dir ise ḳadd ü tende şemʿ Deste işidür eylemesün lāf iñende şemʿ	G 138	
	714	Gördi sen māhuñ ider ḥüsnini efzūn üsküf Işılatdı saña ḫurşīd bir altun üsküf	G 149	
	819	Bilmez ise luṭf-ı peykānın eger cānānumuñ Göreyin ṭursun gözine zaḫm-ı ḫūn-efşānumuñ	G 167	
	1062	Yaşum ʿarż ideyin raḥm ide şāyed muḥtemeldür bu Sitāreymiş bir işi işleyen dirler meşeldür bu	G 252	
ʿŪDĪ (1): Merḥūm ʿŪdī Beg	**1252**	Ḳatı ṭaġıtma didüm ṭurre-i ʿanber-ḫāmı Ḫūb olur didi meh-i çār-dehüñ aḫşamı		II. Selim'in bendelerindendir. Şehzadelik döneminde onun saz meclislerinde bulunmuş bir musikişinastır. Bir dönem gözden düşerek Mısır'a gitmişse de sonradan affedilerek tekrar şehzadenin iltifatını kazanmıştır. *Mâcerâ-yı Mâh* adlı mesnevisiyle tanınmıştır. *(Kutlar 2005)*
ʿULŪMĪ (1): ʿUlūmī-i Yeñiçeri	**1261**	Ayaġın öpmege iller idemez iḳdāmı Baña hīç el vire mi devlet-i vaṣl-ı Ṣāmī		(983/1575-76) İstanbulludur. Yeniçeri taifesindendir. Nakşibendî'dir. Şiirde oldukça kabiliyetlidir. Nevâî takipçilerindendir. Muammaları vardır. Hat sanatında yeteneklidir. *(İsen 1998: 238; Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1642; Solmaz 2005: 229; Sungurhan 1994: 126; Sungurhan 1999: 71; Tuman 2001, C. 2, s.698, md. 2955)*
ʿULVĪ (42): ʿUlvī Beg, ʿUlvī Dānişmend, ʿUlvī Çelebi ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār, ʿUlvī Çelebiyyü'z-Zaʿīm, ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm-i ʿĀlī-Miḳdār, ʿUlvī Beg ez-Zaʿīm B nüshasında sayfanın kenarına farklı bir yazıyla *"'Ulvī-i Zaʿīm ʿAlī Beg ṭoḳuz yüz seksen altıda fevt olmışdur."* kaydı düşürülmüştür.	**4**	Ezelden şāh-ı ʿışḳuñ bende-i fermānıyuz cānā Anuñçün biz vücūd iḳlīminüñ sulṭānıyuz cānā	-	(ö. 986/1578-79) Zaim Ali Çelebi. Sağır Ulvî lakabıyla bilinir. İstanbulludur. Rumeli beylerbeyliği defter eminliği de yapmıştır. Şiirlerinde Hayali'yi taklit etmiştir. *(Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1642; Solmaz 2005: 224; Sungurhan 1994: 126; Sungurhan 1999: 76; Tuman 2001, C. 2, s.698, md. 2956)*
	5	Süleymān-ı zamānuñ bende-i fermānıyuz cānā O şāhuñ sāyesinde ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā	-	
	84	Gel iḥsān eyle ʿālem bende-i fermānuñ olsun hep Gedālar şāhlar şermende-i iḥsānuñ olsun hep	G 42	
	137	Ṣatma ey ḫˇāce nebāt-ı Ḥamavīden bize hīç Dehen-i yār ṭurur iken şekerüñ ez ṣuyın iç	G 64	
	149	Ġamla pīç-ā-pīç olup ṭolaşma zülf-i yāra hīç ʿĀḳıl olan ṭolaşur mı heft-ser bir māra hīç	-	
	175	Bezm-i belāda yaşum olaldan şarāb-ı sürḫ Ġam āteşinde baġrum olupdur kebāb-ı sürḫ	-	
	205	Şerbet-i hicrān ile ḳıldı mezāḳum yār telḫ ʿĪş ü nūşum eyledi ol laʿl-i şekker-bār telḫ	-	
	243	Dehen-i yāra dilā ḥoḳḳa-i mercān dirler Ṣayrefīler lebine laʿl-i Bedaḫşān dirler	G 100	
	280	Ṣalma dil şeh-bāzını olmaz aña cānān şikār Varsa destüñde sīm ü zer olur ḫūbān şikār	G 110	
	286	Şāh-bāz-ı ḥüsn ile olmaz diyenler cān şikār Gördi ne yüzden ider cān murġını cānān şikār	-	
	326	Ḳapuñda bende olmaḳ mīr-i mīrān olmadan yegdür İşigüñ beklemek rifʿatde Keyvān olmadan yegdür	-	
	346	Cefā ile büküp ḳaddüm kemān itdi ol ebrūlar Belānuñ ʿaynıdur ḥaḳḳā ol iki çeşm-i cādūlar	-	
	347	ʿİẕāruñda şehā peydā olaldan cā-be-cā mūlar Ḳaralar baġlanup yāsın çeker peyveste ebrūlar	-	
	356	Ṭarīḳ-i ʿışḳ-ı pāküñde ṣanur ṣūfī sühūlet var Velī bilmez o ḫar bu yolda biñ dürlü ṣuʿūbet var	-	

	377	Cefāya meyl idüp cānā nedür bu bī-vefālıḳlar Bilişler yād olup yāda idersin āşinālıḳlar	-	
	413	Ḫaṭṭuñ yanında zülf-i siyeh-kāra kim baḳar Çıḳdı benefşe yazıya ezhāra kim baḳar	-	
	426	Nāz ile pisterinde kim ol sīm-ber yatur Gūyā ṣadefde dāne-i lüʾlüʾ-i ter yatur	-	
	445	Ṣūfiyā bezm-i ezelden meyle ḫoşdur serümüz Pādişāhāne ḫumārī-i ġamdur efserümüz*	-	
	457	Benüm ol lāle-ruḫsārum ya ʿāşıḳ olduġum bilmez Ḳara baġrum ya nār-ı ġamla yanıḳ olduġum bilmez	-	
	489	Her gün ṣabā süpürse nʾola şāh-rāhumuz Teşrīf-i bende-ḫāne ider pādişāhumuz	-	
	534	Cān atup her şeb dilā ol şemʿ-i cemʿ-ārāya düş Yaḳmasun pervāneler bāl ü perin araya düş	-	
	581	Ḳılmasun aġyār ile yār-ı perīşān iḫtilāṭ Dīv ile lāyıḳ degül itmek Süleymān iḫtilāṭ	-	
	641	Gül gibi nāzük tenine çün yaḳa cānāne dāġ Lāleveş yaḳsam nʾola ben de dil-i sūzāna dāġ	-	
	680	Āh-ı ʿāşıḳdan niçün itmez ʿaceb dil-dār ḥavf Çerḫine ṭokınmadan eflāk ider her bār ḥavf		
	696	Geymesün mihr-i felek başına altun üsküf Başladı geymege ol dil-ber-i mevzūn üsküf	-	
	730	Dil-i şeydā görür kendin ġam-ı cānāneye lāyıḳ Ṣanur dīvāne her genci olur vīrāneye lāyıḳ	-	
	770	Oldı yüregüm lāle-ṣıfat dāġ ile yanıḳ Eşküm demidür aḳsa ḳızıl ḳana bulanıḳ	G 302	
	828	Diller alur āl ile ruḫ-ı āli Ḥüseynüñ ʿUşşāḳa görüñ eyledügi āli Ḥüseynüñ	-	
	841	Nʾola dirsem saña ey şūḫ-ı cihān tāze ġazel Muttaṣıl dir şuʿarā dil-ber-i mümtāza ġazel	-	
	934	Ey ḥüsn iline şāh-ı muẓaffer Ḳayacuġum Çek gel vilāyet-i dile ʿasker Ḳayacuġum	-	
	949	Seng-i belāña kāʾil olan ser Ḳayacuġum Lāyıḳ geyerse tāc-ı mücevher Ḳayacuġum	-	
	957	Seng-i cefāñı eyleyen efser Ḳayacuġum Ser-tāc-ı ʿālem oldı ser-ā-ser Ḳayacuġum	-	
	996	Yasaġı var şehüñ meyden diñüz mestāneler dönsün Başına mey-fürūşuñ ġuṣṣadan mey-ḫāneler dönsün		
	1016	İstemem ṣıḥḥat ṭabībā ḳo beni derd isterin Sībāsā rūyumı ayvā ile zerd isterin	-	
	1025	Ṭutışsun sūz-ı hecrüñle ne ten ḳalsun ne cān ḳalsun Vücūdum maḥv olup gitsün ne nām u ne nişān ḳalsun	G 496	
	1046	Ġamdan gözüm açılmaz ḫaṭṭ-ı nigāra ḳarşu Ġālib olurmış uyḫu evvel bahāra ḳarşu	-	
	1096	Seng-i ġamla dil dönelden āsiyābuñ ʿaynına Ḳāmet-i ḫamla yaşum döndi dūlābuñ ʿaynına	-	
	1178	Varup aḥvālüm ol dergāha inhā itseñ olmaz mı ʿAceb ey āh u nāle meyl-i ʿulyā itseñ olmaz mı	-	
	1192	Gerçi hecrüñde yirüm oldı elem kūşeleri Dil-i nā-şādumı egler hele ġam kūşeleri	-	
	1205	Bāġ-ı nāz içre ṣalın serv-i revānum Fetḥī Gülşene gel gül açıl ġonçe-dehānum Fetḥī	-	
	1236	Ṭutdı āfāḳı dilā ṣīt ü ṣadā-yı nāmı Mıṣr-ı ḥüsn içre bugün olalı vālī Ṣāmī	-	

	1295	Ẓāhir olmış ruḫ-ı yāruñ ḫaṭ-ı ʿanber-fāmı Fitne ṣalmış didiler Rūma bugün bir Ṣāmī	-	
ÜMĪDĪ (12): Ümīdī-i Dānişmend	**19**	Yine sāḳī-i bezmüñ bende-i fermānıyuz cānā Bir iki cām-ı meyle ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā	G 203	(? – 979/1571) Asıl adı Ahmed'dir. İstanbulludur. Danişment zümresindendir. Kadızade'den mülazım oldu. Önceleri Sıdkî mahlasıyla şiirler yazmıştır. Bâkî'nin takipçisi olmuştur. *(Selvi 2008: 4-15)*
	220	Ḫusrevā ʿālemi ṭutdı feryād Söyle şīrīn-dehenüñ ḳılsun dād	G 23	
	309	Dili bend eyleyen o gīsūdur Beni āşüfte eyleyen budur	G 78	
	354	Hevā-yı ʿışḳ başda dilde tāb-ı nār-ı fürḳat var Belā ḫākinde ten pā-māl ü gözde āb-ı ḥasret var	G 76	
	655	Dizilür ḳarşuña erbāb-ı dil ü cān ṣaf ṣaf Kaʿbeye ḳarşu ṭurur ehl-i Ḥicāzān ṣaf ṣaf	G 100	
	721	Olalı kākülüñe hem-ser ol altun üsküf Başa çıḳmasun iñen ey ruḫı gülgūn üsküf	G 99	
	892	Seyr-i kenār-ı dīde-i gevher-niṣāra gel Ey serv-i nāz-pīşe leb-i cūy-bāra gel	-	
	939	Hecrüñ deminde āhumı ṭaġlar Ḳayacuġum Sengīn dil iken işidüp iñler Ḳayacuġum	-	
	1038	Alursañ cānı al cismümde ḳalb-i nā-tüvān ḳalsun Ḳayurmaz göñlümüz ḳalursa ey rūḥ-ı revān ḳalsun	G 159	
	1065	Devr-i güldür ṣanemā nūş-ı mey-i nāb eyle Dehen-i teñgüñi [bir] ġonçe-i sīrāb eyle	G 194	
	1092	Giryeden aġardı göz döndi ḥabābuñ ʿaynına Beñzedi cūy-ı sirişk-i dīde ābuñ ʿaynına	G 198	
	1128	Yir itdi ḫayāl-i ser-i zülfüñ dil içinde Leylīyi ḫayāl itdi gören maḥmil içinde	G 195	
VAḤDETĪ (2)	**940**	Ey baġrı ṭaş sīnesi mermer Ḳayacuġum Olmaz cefā yolı saña beñzer Ḳayacuġum		Buradaki şairin kaynaklarda geçen, şiirleri mecmuaya alınması muhtemel Yenipazarlı Vahdetî ile Bosnalı Vahdetî'den hangisi olduğunu tespit edemedik.
	1215	Yine ben mürdesine söyledi cānum Fetḥī Açdı her müşkilüm ol ġonçe-dehānum Fetḥī		
VĀḤİDĪ (1)	**530**	Ḥalḳa ḳıldum ḳāmetüm ey ḳaşı yā zih-gīrveş Bendeñi lāyıḳ mıdur yabāna atmaḳ tīrveş		Kaynaklarda geçen şairlerden hangisinin şiirleri mecmuaya alınan Vâhidî olduğunu tespit edemedik.
VAḤYĪ (7): Vaḥyī-i Ġazel-Nüvīs, Vaḥyī-i Ṣaḥḥāf	**283**	Dilleri itse ʿaceb mi kākül-i cānān şikār Şāh-bāza şimdi mi oldı dilā murġān şikār		Kaynaklarda, mecmuanın kaleme alındığı tarih bakımından şiirlerinin esere alınması muhtemel iki Vahyî bulunmaktadır. Bunlar İznikli kadı Vahyî ve Manastırlı kadı Mustafa Vahyî'dir. Ancak mecmuadaki Vahyî'nin "sahaf" olduğuna dair bilgi dikkate alındığında, esere şiirleri alınan şairin bunlardan başka bir Vahyî olması lazım gelir.
	593	Dil-i ġam-ḫ˘āreler alur o laʿl-i cān-fezādan ḥaẓ Belī ġamgīn olan eyler ṣarāb-ı dil-güşādan ḥaẓ		
	634	Mihr-i ruḫsār ile yaḳdum sīne-i sūzāna dāġ Tāb-ı şevḳ-i yār ile döndi meh-i tābāna dāġ		
	682	Āh-ı ʿāşıḳdan ʿaceb mi itmese dil-dār ḫavf Nālesinden bülbülüñ ḳılmaz gül-i gülzār ḫavf		
	1194	Heves-i kūyuñ ile bana elem kūşeleri Oldı gülzār-ı cihān bāġ-ı İrem kūşeleri		
	1369	Ḥüsn ile Rūmda bir dāne o māh-ı şāmī Ruḫı üzre nitekim ḫāl-i muʿanber-fāmı		
	1407	Gelmedin ḫaṭṭuñ dil-i aḫbāba eyle nāzişi Ḫaṭṭ irürse dostum pāyāna irür nāz işi		
VĀLĪ (8): Vālī Beg	**36**	İtmek dileseñ sünbül ü gülzārı temāşā Var eyle o kākülle o ruḫsārı temāşā		(? - 1007/ 1598): Asıl adı Ahmed'dir. İstanbul Yenipazar'da doğdu. Öğrenim görüp Hoca Sadedin Efendi'den mülazım, müderris ve kadı oldu. Yenipazar'da ölmüştür. *(İpekten 1998: 519; Kılıç 2010: C. 1, s. 549; Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1650; Sungurhan 1994: 226; Sungurhan 1999: 402; Tuman 2001, C.*
	396	Elem-i hecr ile öldüm didügüm lāf mıdur Bilüp aḥvālümi raḥm itmemek inṣāf mıdur	AÇ, s. 549	
	551	Bir melek-ṣūret ḥasen-sīret cevān ile seviş Çekme sen endūh-ı ʿışḳı budur üslūb-ı si.iş		

	603	Dilā ʿāşıḳ geçersin eyle cevr-i dil-rübādan ḥaẕ Cihānda ādem olmaz itmeye mihr ü vefādan ḥaẕ		*2, s.1146, md. 4556)*
	772	Çoḳdur o mehüñ ḥüsn-i dil-efrūzına ʿāşıḳ Ammā olımaz biñde biri ʿāşıḳ-ı ṣādıḳ		
	833	Va'llāh niçe zībā o ruḫ-ı āli Ḥüseynüñ Öldürdi beni ġamze-i ḳattāli Ḥüseynüñ		
	1264	Beñzedi çünki meh-i bedre ruḫ-ı gül-fāmı Olsa nāmı ne var ol ḳaşı hilālüñ Şāmī		
	1383	Kişi taḳlīd ile olmaz ʿālemüñ āzādesi Ādemüñ olmaḳ gerek maʿnī ṭabīat-zādesi		
VĀLİHĪ (14): Vālihiyyü'l-Ḳāżī, Vālihī Çelebiyyü'l-Ḳāżī, Vālihī Üsküdbiyyü'l-Ḳāżī	**154**	Ṭāḳatüm yoḳ kūyına varmaġ içün reftāra hīç Ḳudretüm yoḳ ḥālümi ʿarż itmege güftāra hīç		(? - 1008/1599) Asıl adı Ahmet'tir. Üsküp'te doğmuştur. Edirne Sultan Bayezid medresesinde Ahi-zâde lakabı ile meşhur Karamanîzâde Mehmet Çelebi'den mülâzım ve kadı oldu. Mezarı Üsküp'te Şeyh Lütfullah zaviyesindedir. Tasavvufla ilgisi vardı ve bu yüzden tasavvufi eserleri incelemekle meşhur olmuştur. *(İpekten 1998: 520; Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1650; Solmaz 2005: 298; Sungurhan 1994: 225; Sungurhan 1999: 399; Tuman 2001, C. 2, s.1145, md. 4550)*
	371	Vefālar idüp aġyāra idersin bī-vefālıḳlar Bizi yād itmeyüp yāda idersin āşinālıḳlar		
	417	Kūyına varmadın ruḫ-ı dil-dāra kim baḳar Tā girmeyince cennete dīdāra kim baḳar		
	461	Ne kimse ḳaldı sen ʿAzrāya Vāmıḳ olduġum bilmez Ne Mecnūnveş saña ey Leylī ʿāşıḳ olduġum bilmez		
	577	İtdi ʿışḳ içre dil ile çeşm-i giryān iḫtilāṭ Eyledi gūyā ki enhār ile ʿummān iḫtilāṭ		
	600	Aña ʿāşıḳ dirüm ben kim ala cevr ü cefādan ḥaẕ Ne minnet her kişi zīrā ider mihr ü vefādan ḥaẕ		
	713	Gün gün üzre çün ider ḥüsnüñi efzūn üsküf Yaraşur gün gibi ey meh saña altun üsküf		
	812	Görmedin peykān-ı dil-dūzın dilā cānānumuñ Tā gözine girmeyince zaḫm-ı ḫūn-efşānumuñ		
	876	Zülfüñ yanında ḳaşuña meftūn olalı dil Pīrāhen içre oldı vücūdum ḫayāl-i ẓıll		
	1015	Cismümi cānā hevā-yı ʿışḳ ile gerd isterin Tā nisār ola yoluñda cevher-i ferd isterin		
	1018	Ne ḳabā-yı sebzgūn ne aṭlas-ı zerd isterin Bir nigār-ı nārven-ḳad ruḫları verd isterin		
	1227	Söyleyüp bir bir firāḳında geçen efsānemi Biñ belā ile uyıtdum ol gözi mestānemi		
	1275	ʿĀşıḳuñ rūze-i hecr ile geçüp eyyāmı Ḫˇān-ı vaṣlını dirīġ ide revā mı Şāmī		
	1330	Ṭutdı mihrüñ bu cihān mülkini māhum Şāmī Pertevüñ rūşen ider ṣubḥa degin aḫşamı		
VAŞFĪ (2): Vaṣfī-i Derviş	**508**	Cellād-ı çeşm-i dil-berümüzde celāl bes ʿĀşıḳ olana līk celāl ü cemāl bes		(? – 1003/1594) Mecmuada ölüm kaydı bulunmaya şair, bu dönemde hayatta olan Abdurrahman Kirâmî Efendi'nin oğlu olan Vasfî Mustafa Efendi olmalıdır. İstanbulludur. Babası küçük yaşta ölünce amcazâdesi Kınalızâde Hasan Çelebi himayesine almıştır. Zekeriya Efendi'den mülazım olup kadılık yapmıştır. Hattattır. Edirne'de medfundur. *(İpekten 1998: 521; Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1651; Sungurhan 1994: 230; Sungurhan 1999: 412; Tuman 2001, C. 2, s.11704, md. 4635)*
	1376	Niçe bir rūze-i hecrüñ çekelüm ā Şāmī Māh-ı nev ḳaşuñı göster idelüm bayramı		
VAŞLĪ (1): Vaṣlī-i Dānişmend	**1358**	Gel e luṭf eyle esirge dil-i ḫūn-āşāmı ʿAyn-ı ʿuşşāḳ yiter aġladı ḫūn ā Şāmī		(? - ?) Sofyalıdır. Uzun süre ilim tahsiliyle uğraşmıştır. Türkçe ve Farsça şiirleri vardır. *(İpekten 1998: 523; Solmaz 2005: 303; Tuman 2001, C. 2, s. 1173, md. 4645)*
VECHĪ (1)	**1337**	Ṭoġdı dir burc-ı melāḥatde o māh-ı Şāmī		Kaynaklarda yer alan bu mahlastaki şairlerden biri Mısır müteferrikası olup

		Gözüñ üstinde gören ebrū-yı ʿanber-fāmı		1019/1610 yılında orada ölen Gelibolulu Vechî diğeri ise *DEİS*'de Antakyalı, *Sicill-i Osmanî*'de Antalyalı olduğu belirtilen Vechî'dir. Bunlardan hangisinin mecmuaya şiirleri alınanVechî olduğunu tespit edemedik. *(İpekten 1998: 526; İsen 1998: 245; Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1655; Tuman 2001, C. 2, s. 1153, md. 4580)*
VEYSĪ (1): Veysī-i Dīvāne Yeñiçeri	**1263**	ʿİş ü ʿişret demidür ẕevḳ u ṣafā eyyāmı Sāḳiyā ṣun berü şol cām-ı sürūr-encāmı		Kaynaklarda söz konusu şairle ilgili bir bilgi bulamadık. Bu yeniçeri olan Veznî, kimi kaynaklarda geçen Üsküblü Kadı Mehmed Efendi'nin oğlu Üveys adındaki Aydın-Alaşehirli Veysî'den *(969/1561-1628)* farklı birisi olduğunu düşünüyoruz. Zira hem doğum tarihi hem de mesleği bunun çok da mümkün olamayacağını gösteriyor. *(İpekten 1998: 529; Sungurhan 1999: 419)*
VEZNĪ (1): Veznī-i Dānişmend	**780**	Sen māha bu şehr içre n'ola dinse Yalabıḳ Oldı güzelüm ruḫlaruña ay u gün ʿāşıḳ		(? - ?) Asıl adı Mustafa Çelebi'dir. Veznedar Sinan Bey'in oğludur. Sadi Çelebi'nin danişmendi olmuştur. Âşık Çelebi Tezkiresi'nde, tarihi verilmemekle birlikte, öldüğü yazılıdır. Öyleyse eserin tamamlandığı 976/1568 tarihinden önce öldüğü sonucuna varılabilir. *(İpekten 1998: 529; Kılıç 2010: C. 1, s. 559.)*
VİṢĀLĪ (2): Viṣālī Beg	**1244**	Rūz-ı hecrüñ olalı zülf-i siyāhuñ Ṣāmī Ṣeb-i ġam oldı ḳara günlülerüñ aḫşamı		Kaynaklardaki bu mahlası kullanan Niğdeli Visâlî, Sofyalı Visâlî, Aydınlı Visâlî, Dimetokalı Enderunlu Visâlî, Hamamcızâde Visâlî'den hangisinin mecmuaya şiirleri alınan Visâlî olduğunu tespit edemedik.
	1420	Ḫāk-i rehüñle cūy-ı sirişküm başılmadı Seyl-āb-ı eşküñ aşdı başumdan yeñilmedi		
YAḤYĀ (4): Yaḥyā Beg, Yaḥyā Efendi, Ẕekeriyyā-zāde Yaḥyā Efendi Rūmili Ḳāżīʿaskeri İken Söyledükleri Ġazeldür 1018	**21**	Bu kūyuñ kim gedā-yı bī-ser ü sāmānıyuz cānā ʿAceb ʿālemdeyüz kim ʿālemüñ sulṭānıyuz cānā	G 12	(960/1552-1053/1643-44) İstanbulludur. Şiirlerinde Meyli mahlâsını kullanan Şeyhülislam Zekeriya Efendi'nin oğludur. Öğrenimini tamamladıktan sonra Maʿlulzâde'den mülâzım olmuştur. Müderrislik ve kadılık yapmış, Anadolu ve Rumeli kazaskeri ve şeyhülislam olmuştur. Mecmuaya sonradan giren şairlerdendir. *(İpekten 1998: 533)*
	55	Elümde şīşe-i rengīn pür mey laʿl-i nābāsā Gözümde ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ter dürr-i ḫoş-ābāsā	G 7	
	424	Ṣun sāġarı sāḳī baña mestāne disünler Uṣlanmadı gitdi gör o dīvāne disünler	G 92	
	428	Mecnūn-ı ʿışḳı lāle gibi ṭaġa ṣaldılar Hem ṭaġa hem benefşe gibi bāġa ṣaldılar	G 117	
YAḲĪNĪ (18): Merḥūm Yaḳīniyyü'l-Ḳāżī, Merḥūm Yaḳīnī Çelebiyyü'l-Ḳāżī	**26**	Firdevs nedür eyle ruḫ-ı yārı temāşā ʿĀşıḳ ne görür itmese dīdārı temāşā		(? – 1568) İstanbulludur. Kadı İmâd Sinan'ın oğlu, Bozanzâde'nin hemşirezâdesidir. Bütün kaynaklar onu şiirde çok yetenekli bulurlar. (*İsen 1994:330; Solmaz 2005: 314; Sungurhan 1994: 243*; *Sungurhan 1999: 450)*
	153	Kāşkī meyl itmesem her serv-i ḫoş-reftāra hīç Sāyeveş olmazdı üftāde dil-i āvāre hīç		
	275	Ṣad-hezārān cān u dil murġın ider her ān şikār Görmedüm çeşm-i ḥiyel-bāzuñ gibi bir cān şikār		
	312	Ruḫuñ ey ġonçe verd-i ḫoş-būdur Bülbül-i cānı zār iden budur		
	324	Baña dermāndelik ḳapuñda derbān olmadan yegdür Lebüñ yādına ölmek vaṣl-ı cānān olmadan yegdür		
	474	Şuʿarā içre ser-efrāz ki dirler o bizüz Vaṣf-ı bālāñ ile mümtāz ki dirler o bizüz	G 76	
	487	Zülfüñ esīriyüz budur ancaḳ günāhumuz ʿAfvuñ revādur olsa şehā ʿöẕr-ḫᵛāhumuz		
	488	Çerḫi iḫāṭa ḳılsa n'ola dūd-ı āhumuz Ḳılmaz gedālarına naẓar pādişāhumuz		
	586	Cān ile ḳıldı ḫayāl-i zülf-i cānān iḫtilāṭ		

		İtdi Cāmasb ile gūyā şāh-ı mārān iḫtilāṭ		
	712	Ḳıldı zībālığınuñ zīverin efzūn üsküf Yaraşur geyse o laʿl-i leb-i meygūn üsküf		
	864	O ruḫ-ı āl güzel ol ḳad-i dil-cū da güzel Cümleten ḫūb begüm o da güzel bu da güzel	G 119	
	1000	Ṣurāḫī ber-ḳarār olsun gümiş peymāneler dönsün Bu şemʿ-i meclis-ārā şevḳine pervāneler dönsün		
	1017	Rāh-ı mihrüñle ġubār-ı cismümi gerd isterin Ẕerreyin ammā özüm mihr-i cihān-gerd isterin		
	1027	Ṭarīḳ-i ġamda uymasun dile ʿaḳl ile cān ḳalsun Ḳoyup ʿazmi o rāh-ı pür-ḫaṭardan kārbān ḳalsun		
	1228	Ol perī-ruḫsār teşrīf itmesün ġam-ḫānemi Genc-i ḥüsn-i yāra lāyıḳ görmezin vīrānemi		
	1278	Kaʿbe-i kūyuñda idem vaṣl ile ger bayramı Cānı ḳurbān ideyin ḳaşı hilālüm Ṣāmī		
	1279	Geçmeden hecr ile ʿömrüm güninüñ aḫşamı Vuṣlatuñ ṣubḥına irgür beni māhum Ṣāmī		
	1280	Yūsuf-ı Mıṣr-ı melāḥatdür o zībā Ṣāmī Virmezin kākülinüñ bir ḳılına yüz Ṣāmı		
Birāder-i Merḥūm Yaḳīnī Çelebi (1)	715	O mehüñ itdi çü zībālığın efzūn üsküf Yaraşur gün başına geyse bir altun üsküf		Şair hakkında kaynaklarda bilgi bulunamamıştır.
YETĪMĪ (2): Merḥūm Yetīm ʿAlī Çelebi	57	Geçüp ʿizzet serīrinde muʿazzezdür gedā-meşreb Düşüp ḫāk-i mezelletde yatur her pādşā-meşreb	G 11	(? – 960/1553) Asıl adı Ali'dir. İstanbulludur. Babası ordudaki bir turnacıbaşı olan Mehmed Ağa'dır. Şairin kendisi de bir süre yeniçerilik yapmıştır. Bir dönem tasavvufa meyl etmiştir. *(Aktaş 1996: 9-21)*
	1069	Her baḳan ʿibretle çerḫ-i pür-şitābuñ ʿaynına Nevbetin gözler baḳup bu āsiyābuñ ʿaynına	-	
YÜMNĪ (2): Yümnī-i Mevlevī	317	Dīde-i mestī çeşm-i cādūdur Ḫāl-i müşgīni nāf-ı āhūdur		(? - ?) İstanbulludur. Asıl adı Mehmed'dir. Kanuni'nin veziri olan Ayas Paşa'nın oğludur. Gazel yazmada ve tarih düşürmede ustadır. Hakkında Mevlevî olduğu bilgisi yoksa da dönem kaynaklarında yer alan tek Yümnî olduğu için mecmuaya şiirleri alınan şairin bu olduğunu düşünüyoruz
	1312	Ḫˇāce-i Mıṣr-ı melāḥat n'ola olsa nāmı ʿArż-ı kālā-yı ḥasen eyledi Rūma Ṣāmī		
ZĀDĪ (1): Zādī-i Cüz-ḫˇān	1343	Ol günüñ ʿārızı meh zülfi imiş aḫşamı Vech-i tesmiye bu yüzden aña dinmiş Ṣāmī		Kaynaklarda bu mahlasta bir şair bulunamamıştır. Tezkirelere girmemiş bir şair olmalıdır.
ZAMĀNĪ (1): Zamānī Beg Zaʿīm	512	Sīr-i mevāʿid ile ümīd-i viṣāl bes Taʿlīḳ-i bi'l-muḥāl ile defʿ-i melāl bes		Yaşadığı dönem itibarıyla mecmuaya girmesi muhtemel iki şair bulunmaktadır. Her ikisi de Edirneli olan şairlerden ilki 1520'li yıllarda, ikincisi Şehzade Mustafa hademelerinden olan Mahmud 1553'te verfat etmiştir. Ancak mecmuada zeamet sahibi olduğu bilgisi verilen şair bunlardan farklı bir Zamânî olmalıdır.
ẔARĪFĪ (1) Ẕarīfī-i Dānişmend	1325	Ṣubḥ-ı ḥüsnüñ irişür çünki bilürsin şāmı ʿArż-ı ḥüsn eyleyigör gün gibi māhum Ṣāmī		Yaşadığı dönem itibarıyla mecmuaya girmesi muhtemel dört şair bulunmaktadır. Bunlar Vidinli Zarîfî, Serezli Zarîfî (ö. 977/1569), Göynüklü Zarîfî ve defterdar Mehmed Zarîfî'dir. Ancak bunlardan hangisinin şiiri mecmuaya şiiri alınan Zarîfî olduğunu tespit edemedik.
ẔĀTĪ (1)	211	Nūş ideli raḳīb ile dil-ber şarāb-ı telḫ Allāh kim aḳdı çeşme-i çeşmümden āb-ı telḫ	G 105	(876/1471-953/1546) Adı İvaz'dır. Balıkesirlidir. Önceleri çizmecilik yapmış daha sonra İstanbul'a gelip Bayezit Camii avlusunda bir remilci dükkânı açmıştır. Dükkânı bir edebî mahfil hâline gelmiştir.

				Pek çok şairin yetişmesine vesile olmuştur. Gazeli mecmuaya sonradan eklenmiştir. *(İpekten 1998: 546)*
ZEKĀYĪ (1): Ẕekāyī-i Dānişmend	**1324**	Gün gibi ṭoġdı gelüp Rūma o māh-ı Şāmī Ṭutdı āfāḳı güzellikle o şāhuñ nāmı		(? - ?) Yaşadığı dönem itibarıyla mecmuaya şiirleri alınan şair, II. Bayezid'in şehzadesi Alemşah'ın divan kâtibi olan olan Zekâyî olmalıdır. Nesirdeki mahareti ve kasidedeki yeteneği ile tanınırdı. *(Canım 2000: 267; İpekten 1998: 548; Mehmed Süreyya 1996: C. 5, s. 1706)*
ZEYNĪ (2): Zeynī-i Sirozī Dānişmend, Zeynī-i Dānişmend	**587**	İtmez ise n'ola ʿuşşāḳ ile cānān iḫtilāṭ Eylemez ḳaṭʿā reʿāyā ile sulṭān iḫtilāṭ		(? - ?) Siroz'da doğmuştur. Âşık Çelebi'nin dostu ve Anadolu kazaskeri Muallim-zâde'nin hocasıdır. Tuhfe-i Nâilî'de Serezli olarak gösterilmiştir. *(İpekten 1998: 550; Kılıç 2010: C. 1, s. 590; Tuman 2001, C. 1, s. 394, md. 1633)*
	1303	Ḫūblar ḫayline ser-defter olupdur Şāmī Ṭutsa āfāḳı n'ola ṣīt ü ṣadā-yı nāmı		
[???] Birāder-i Merḥūm Yaḳīnī Çelebi[167]	**715**	O mehüñ itdi çü zībālıġın efzūn üsküf Yaraşur gün başına geyse bir altun üsküf		Şair hakkında kaynaklarda bilgi bulunamamıştır.
[???] Li-Vāḥidi mine'ş-Şuʿarā[168]	**981**	Ey ḳāmeti nihāl-i ṣanavber Ḳayacuġum Ey ruḫları gün alnı münevver Ḳayacuġum		Başlığında da belirtildiği üzere şiirin kime ait olduğu bilinmemektedir.
[???]	**612** [169]	Naṣīb olmazsa sürmek cām-ı laʿl-i dil-rübādan ḥaẓ Ne mümkindür alam sāḳī ṣarāb-ı dil-güşādan ḥaẓ		Şiirin başlığı ve mahlas beyti bulunmadığı için mahlası ve dolayısıyla da kimliği tespit edilememiştir.
[???]	**674** [170]	Ḥüsnüñ evrāḳını yazmış ḫaṭ-ı reyḥān ṣaf ṣaf Muṣḥaf içre nitekim āyet-i Ḳur'ān ṣaf ṣaf		
[???]	**768**	Dil-ber aña dirler kim ola ḥüsn ile fāyıḳ Aġyāra muḫālif ola hem-derde muvāfıḳ		
[???]	**1188** [171]	Meskenüm olur ise Beyt-i Ḥarem kūşeleri Gelmeye ḫāṭıruma hergiz İrem kūşeleri		
[???]	**1214** [172]	Vuṣlatuñ cerrini refʿ eyleme cānum Feṭḥī Naṣb-ı nefs itme belā żammına cānum Feṭḥī		

[167] Şairin mahlası tespit edilememiştir.

[168] Kayıttan anlaşıldığına göre mürettip de şiirin kime ait olduğunu tespit edememiştir.

[169] Her iki nüshada da şiir sondan eksiktir. Mahlas beyti olmadığı için şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

[170] Şiirde mahlas olmadığı için şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

[171] Her iki nüshada da şiir sondan eksiktir. Mahlas beyti olmadığı için şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

[172] Her iki nüshada da şiir sondan eksiktir. Mahlas beyti olmadığı için şiirin kime ait olduğu tespit edilememiştir.

ÖZET

ATİK GÜRBÜZ İncinur, Mecmûa-i Letâif, Doktora Tezi, Ankara 2011.

Ortak İslam kültüründen beslenmiş ve ortak İslam coğrafyasında şekillenmiş olan Divan edebiyatı, yüzyıllar boyu sürmüş ve birçok şekil ve türde eserler meydana getirmiş olan edebi geleneğin adıdır. Bu günlerden bakarak o günleri anlamaya çalışmak günümüz okuyucusu ve araştırmacısı için oldukça güçtür. Dolayısıyla kendisine kaynaklık edecek, o günlere dair ipuçları verecek eserlere ihtiyaç duymaktadır. Tezkireler gibi birinci elden kaynak sayılan birçok eser olmakla birlikte, dolaylı yoldan, ikinci elden kaynak olabilecek eserler de söz konusudur. Çalışmamıza konu olan eser 16 yüzyılda derlenmiş olan Bursa nüshasına göre "Mecmûa-i Letâif", İstanbul nüshasına göre "Mecmûa-i Nezâir" adı taşıyan bir şiir mecmuadır. Eser, sadece bir nazire mecmuası olarak değerlendirilmemelidir. İçindeki şiir başlıklarıyla ve şairler hakkında verilen bilgilerle bu konuda günümüz okuyucu ve araştırıcılarına kaynaklık edecek, onlara dönemin edebi zevki, algılayışı ve dönemin değer yargıları ile ilgili ipuçları verebilecek bir özellik göstermektedir. Bunların yanı sıra bir edebî muhit ve bu edebî muhitin şairleri tarafından söylenmiş olan şiirlerin aynı zamanda gülmece ve hiciv özellikleri göstermesi çalışmamıza konu olan eseri daha da önemli bir hale getirmektedir. Çalışmamız sadece bir döneme ait metin neşri değildir aynı zamanda incelemesiyle döneme ışık tutan bir özellik de göstermektedir.

Anahtar Sözcükler

1-Mecmua

2- Nazire

3-Mecmûa-i Letâif

4- Gülmece/Hiciv

5-Metin neşri

ABSTRACT

ATİK GÜRBÜZ İncinur, Mecmûa-i Letâif, PhD Thesis, Ankara 2011.

Divan literature which was nourished from İslamic culture and collective İslam geography has been take centuries and its literary tradition which was has been taken a time and it is literary tradition which achieve a lot of form and genres. It is diffucult to modern reader observing to understand that days, and researcher. Because of that it is needed that will give a clues about that days and to be resource to itself. There are a lot of biografical sources especiality belong to ancient times. Although there are a lot of works as primary sources like tezkires, it is discussed that other works will be secondary sources.

The compilation which we work is a mecmua called Mecmua-i Letaif (according to Bursa Library) or Mecmua-i Nezair (according to Univesity of İstanbul Library). The work is not evaluated only a mecmua of nazire. With in inside poem titles and information which is given about poets, it shows specialty that literary tendecy, perception and judgement of its time. İn an addition literary coterie and which is recited poems by literary coterie related humour and satire, our work is getting and getting great important. Our work isn't not only a text publication of its period but also it shows speciality that with dissertation enlightening its period.

Key words

1- Compilation

2- Nazire

3- Mecmua about humor

4- Satire

5- Text publication